

R. P. R.

DOS. Nr. 40046

VOL. Nr. 4

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

ARHIVA OPERATIVA

DOSAR

Anchetă

PROBLEMA

23 AUGUST

Data

1955498

P 010933, Vol. 4

Urmează Vol. Nr. 5

5464

P 10933/4

REPUBLICA POPULARA ROMINA

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE

SECRET

Volum III

pag. 701-1050

Nr. _____

DOSAR DE ANCHETA

PRIVIND PE *Mocsanyi Iyrccea Ion*
Declaratie

eschis la data _____

195

inchis la data _____

195

Arhiva nr. _____

II. Capra neagră nu trăiește și moare pe locul în care s-a născut, caprideele în general neavînd același simț al atașamentului față de baștină cum îl au cervideele: Cerbul își petrece toată viața în aceeași vale, iar numai solitar și silit de împrejurări excepționale, vitrege, migrează către Sud în căutarea căldurii și condițiilor de hrană mai prielnice, iar căpriorul nu se mișcă din parchetul unde și-a deschis ochii prima oară. Ciopoarele, în schimb, au principiul: "ubi bene ibi patria" și nu rămîn într-un același masiv muntos decît pentru că zona altitudinii prielnice lor e redusă și n-au legătura cu alte masive mai favorabile, dar în măsura în care pot și le convine, se mișcă constant dintr-o parte în cealaltă a masivelor, așa că ciopoarele mari și puternice deplasează pe celelalte mai mici și slabe de pe pășunea lor, dacă e vremea mai bună și deci ar fi greșit să ne-nchipuim că dimensiunea cornelor la cele de pe Gîrdoman se datorește unor ciopoare de altă baștină, adică de alt sînge decît acelor din masivul Podragului. Tapul tare își instalează cioporul mare pe pășunea cea mai bună și acolo coarnele se dezvoltă la maximum: ceeace-încăzului în Gîrdoman unde se-mpușcă mereu țapi buni fiindcă nu se lasă deplasați din acest rai decît de alți întimplători mai tariși mai fecunzi. Așa dar, nu se poate vorbi la capre de "Stanwild" (vînat local) iar tînrul paznic ar putea f. bine să nu se mai întîlnească nici odată cu cioporul sau mai bine zis cu ciopoarele ce le întîlnise în acea dimineață pe văile Tîrîței și Babei, tot în același loc. Va depinde de felul cum și-a petrecut iarna, reapariția sau dispariția unui ciopor de pe mîeagurile sale ale anului precedent. Aceasta este situația constatată în Alpi, nu-mi venea să cred că poate fi total diferită în Carpați. De aceea inventarierea este atît de greu de efectuat, cîci mișcarea vînatului acesta este mult mai mare și intensă decît cea a oricărui alt cuadruped european.

III. Faptul că: fie cu prilejul "apropierii" și mai ales a "împușcării" în timpul boncănitului, ori cu acel al "bătăilor la capre" toamna pe uscat sau pînă la închidere pe prima ătură de nea, fie în toată iernă grele cu zăpadă mare și mult cît înămețit înalt prin viscolire, cînd haitele de lupi infomați se urcă după ele pînă-n creștetul munților, fie la începutul primăverii în săptămînile desghețului și cîderii marilor lăne de săpadă și acel al verii cînd prin dilatarea stîm-

cilor reîncălzite de soare se produc crăpături, prăbușiri și avalanșe de piatră, fie mai târziu pe vremea căldurilor toropitoare, când dintr-un cer senin se declanșează deodată furtuna uraganică de munte ce desrădăcinează molizii seculari și unde fulgerul, care trăsnește-n lac, în apele curgătoare sau într-un vîrf de brad, face bubuituri de tunet ce rostogolesc stîncile slobode ori pune foc codrilor de rășinoase, caprele pot fi găsite adunate sau văzute fugind înspăimîntate în număr de 40, 50, 60 și poate chiar mai mare, dar mai des într-unul echivalent cu cîteva ciopoare intrunite (din aceeași regiune amenințată ori pornind la nuntă, ca în primul caz) nu permitea să se tragă nici o concluzie asupra tăriei efectivelor lor! Așa dar, consideram că nu văzusem dimineața un ciopor sau două pe acea văiușă a Tîrîței, ci cel puțin 4 iar mai probabil 5, 6 ba chiar 7, unite în refacerea comună de emoțiile și neajunsurile suferite în urma intemperiilor ivite tocmai în ajun de boncănit și în vederea preliminarilor acestuia. Tot așa, nici cele circa treizeci de bucăți întîlnite la cascada Babei nu puteau fi socotite un ciopor, ci o adunătură de circumstanță. Eram însă în dubiu chiar față de întrebarea dacă acele fugite de pe Tîrîța nu se readunaseră parțial la Fîntîniță, căci pentru ele cei cîteva km. peste dealul ce separă acele două văi e doar o chestiune de puține minute. De asemenea, nu eram deloc sigur că numeroasele urme absolut proaspete de care dădusem apoi pe malul Podragului nu proveneau în parte tot de la aceleași capre fugite drept către Piciorul Boului și parte de la multiplele ciopoare mici dar adunate, pe care domnii vînători, plimbîndu-se vorbind și fumînd, la soare, pe cărările de acces la Gîrdoman și Cremene, le speriaseră, le făcuseră deci să-și grăbească excursia către pantele mai domoale și căldările însorite din Apusul domeniului de vînătoare și le văzuseră chiar în parte abughînd-o în acea direcție. Lipsa totală de vînat tocmai în centrul carpatin al caprei negre și concomitentă cu apariția cuasi întimplătoare a unor efective neobișnuit de tari în revirul cel mai umblat de turme și turiști tot anul, nu se putea explica altfel.

IV. În sfîrșit, era absolut imposibil ca populația vîntului acesta nobil din "Kernlandul" său să se fi sporit în decurs de patru-cinci ani de la vre-o cincizeci de bucăți cît pomeneau rapoartele catastrofale din 1937/38 la aproape patru sute în 1941/42: nici o pază, hrană, cruțare a speciei și stîrpire de dur mani de ai ei nu permisese acelei dușine de capre fătătoare să reproducă mai mult decît un sutar de ieși mari și lași. Sau nu-
./.

poartele anterioare subestimaseră ginta neagră, sau atunci cele actuale - și aceasta mi se părea mult mai probabil - întocmite cu cea mai bună credință, dar fără suficiente mijloace și cu metode învechite de control, supraevaluaau prea simțitor situația reală. Am conchis afirmând că stăpînul domeniului regal de vînătoare la capre negre putea fi f. mulțumit dacă acesta conținea două sute de bucăți, cît se atribuiau desigur tot greșit terenului vecin al d-lui Schmutzler, din care cel puțin o cincime trebuia eliminată anual printr-o f. judicioasă, conștiincioasă și sistematică selecționare, de propus comodului meu părinte adoptiv.

Ne-am culcat pe la trei și jumătate, după ce din jumătate-jumătate de oră tînărul paznic, f. excitat la ideea că el ar putea avea deosebita cinste a-l conduce pe R. în revirul său, ne raportase aspectul cerului și celelalte semne prevestitoare ale zilei hotărîtoare pentru pornirea efectivă a nunții caprelor și rabloul de vînătoare al stăpînului domeniului, iar fiindcă perspectivele nu păreau îmbucurătoare întîrziaseam atît și băusem iarăși mai mult decît se recomandă în ajun de probe mari. Deoarece-mi făcusem datoria, eu mă dădusem chiar mai mult decît ceilalți - în afară de moșu - care nemai avînd prea multe zile bune de trăit, nu-și cruța sănătatea - dar cu intenția de a nu mă lăsa trezit de plecarea vînătorilor și a dormi eventual pînă la întoarcerea lor, la "adeverata crampă" făcută tot de moș, dar de această dată cu mirodul pe care Măriuța avusese grija a ni le trimite prin schimbul jandarmilor. Si, dacă ziua mea fusese cu succes, apoi noaptea n-a fost nici ea mai prejos, căci tînărul paznic m-a ajutat să-mi fac un culcuș regal în podul cabanei unde aerul curat care intra pe toate crăpăturile birnelor și mai trăgea și prin sîndrila veche de pe acoperiș, era parfumat minunat de miremele fînului de pe Valea Babei ce avea și un iz de mușchi ca acel în care bietul veteran solitar se odihniase atît de pașnic și fericit în bătaia ultimelor raze calde ale soarelui toamnei 1942, așa c-am adormit și mai rapid, ca să nu-mi pot face remușcări pentru cele trei crime săvîrșite cu atîta singerece, trezindu-mă singur dimineața pe la 11, spre a prinde de veste, de la singurul paznic rămas la cabană, că totuși toți patru vînători plecaseră la vînătoare fără tragere la sorți: M.S. cu tînărul, Iorgu cu moșul, iar Ioani cu Basile pe laturi opuse ale Gîrdomanului. Ziua era cum fusese noaptea: nici senină, dar nici

acoperită rău, ci cu nouri grei plumburii, aproape ca de vară, la diferite înălțimi și cu iuțeli deosebite, însă toate venind dinspre Apus, de unde adia și peste sol o penetrantă, umedă și neplăcută briză pe care soarele, bătînd tot tere, dar cu din ce în ce mai lungi intermitențe, nu reușea s-o încălzească. Condițiile pentru apropierea vînatului de pe Tîrîța, vîntorul venind pe cărarea către Podrag- pe care eram convins că o luase Mike spre a nu se obosea cu cățărutul obligatoriu pe ruta mea din ajun - erau deci și mai rele decît anticipasem, întrucît azi caprele nu mai aveau atît de valabile motive ca ieri pentru a se instala pe aceleași povîrnisuri și chiar dacă nici pășanii-le lor din ajun nu le speriaseră și se aflau totuși acolo, musai să fie mai vigilente și s-adulmace cu ușurință și la mare distanță mirosul celor trei dușmani adus de adierea dinspre Valea Podragului. Ciobanii și acest paznic, care fusese cu Ioani pe Podrag, îngrijiseră de pieile mele așa cum îi rugasem (nu prin uscarea, cu sarea care le întărește și le strică complet pentru o tăbăcire perfectă, ci rulîndu-le improșcate înăuntru cu zer, cît mai strîns cu blana în afară spre a-și menține cruditatea și umezeala naturală pînă la tăbăcire) după ce le tăiaseră "podoabele" de păr ("barba țapului"), de la rădăcină și le legaseră în pămînturi separate. Coarnele se aflau încă de aseară bine ambalate în Rucksackul meu, deși fusesem sfătuit a le lăsa să se usuce și a fi curățite după toate regulile artei (numai la case se-nțelege, căci rășina de la baza coarnelor nu trebuie atinsă, constituind un criteriu de vechime și adăugînd multe grame pentru acel al greutății) de tatăl Măriuței, pe care aș fi avut astfel un bun pretext să-l vizitez - ceeace Iorgu și Ioani se oferiseră deja a face în locul meu - dar o tristă experiență făcută în 1928 cu o pereche minunată de coarne de cerb lopătar, ce mi-au fost substituite cu una asemănătoare dar mult mai slabă, din prea marea încredere și naivitate a puștiului vîntor ce mai eram atunci, mă vindecase definitiv de acceptarea ofertelor prietenilor vîntori de a purta grija coarnelor mele, "fiecare trebuind să și le poarte singur", rezoluție ce însă de această dată aveam s-o regret amarnic, după cum se va vedea. Eu cred că mi se poate imputa a fi fost o mină spartă, deoarece de mic copil am fost învățat să păstrez banului respectul cuvenit și a fi strîns cu suma mare dar generos cu cele mici și mai ales a nu fi meschin la jocuri de noroc, dar dacă n-am fost și sînt un adept al mentalității orientale bacșigarde, care a dus

la multe din scăderile și abuzurile trecutelor regimuri și riscă oriunde nu este îngăduită, să degradeze moravurile și să creieze raporturi înjositoare între oameni, am știut constant să răsplătesc cu vîrf și îndesat serviciile reale și binele ce mi-a fost făcut și mai ales la vînătoare cînd mă simțeam dator să fericesc și eu pe acei ce contribuiseră la marea mea fericire, căci nu există multe satisfacții mai intense decît acele ale norocosului vînător, cum și puține decepții mai usturătoare decît ghinioanele nimrozilor. În consecință, nici paznicii și nici ciobanii, care se bucuraseră de "tablou" aproape ca și mine și-mi dăduseră la momentul potrivit - căci toate operațiile de golire, jupuire etc...trebuiau făcute cît mai neîntîrziat și totuși cu o atenție mare, cam ca acele medicale și veterinare ce se execută pe viu-o prețioasă mîină de ajutor la îngrijirea perfectă a trofeelor, nu au avut a regreta solitudinea lor. Aveam, în plus să le dau ciobanilor carnea țapului solitar ce-și promiteau s-o afume și s-o svînture, la propriu, după ce o frăgezeau într-un "bait" de lapte făcînd-o, cum spuneau, cea mai curată și gustoasă pastramă pentru la iarnă, iar paznicilor cea a caprei, pe care soțiile lor știau de mult și se-ntreceau s-o "asezoneze" și s-o gătească bărbaților în felurite mîncăruri după rețete vechi vînatorești, țapul mai tînăr bucătăriei regale (rămasă altfel fără urme culinare ale primei vînători regale la capre de sub domnia nouă) în afară de bucata ce Bielle și-o va rezerva în înțelegere cu șef-bucătarul palatului spre a ne-o găti personal la întoarcerea ei la București ca piesă de rezistență, dar nu pentru dinți, căci a reușit s-o frăgezească de minune iar gustul ei a fost poate chiar mai picant decît acel de căprior, la un dejun cu prietenii noștri vînători. Barba veteranului am păstrat-o și montat-o pentru mine, intrucît întrecea cu trei degete pe acea a recordului meu interior tirolez, pe acea a celui alt țap am dat-o tînărului paznic de purtat la pălărie ca s-o dea gata pe Măriuța, iar lui Bielle cea a caprei, drept glumă pentru faptul că-și tot smulgea un fir de păr ce-i creștea de un timp lunar pe sub bărbie, furioasă cînd îi spuneam că era semnul precursor al bătrîneții caprelor sterpe și fiindcă pentru moda femeilor germane de a purta și ele "Gamsbart" la pălăriile de vînătoare avea o curat franțuzească ideosincrazie. Ea avea să se aleagă însă pe deasupra oă partea leului și singura materialicește embleme valoroasă și utilă a reușitului meu tablou de vînătoare pe Tîrîș: pielea caprei negre e cea mai rezistentă, mîndioasă, und-

formă și frumoasă, în plus ușoară și subțire deci cea mai scumpă dintre acele ale tuturor caprideelor (antilopa, gazela, Springbuck, Grant, etc...), nesuferind nici o comparație cu pieile de cervidee (din care căprioara o are cea mai fină dar poroasă, slabă și extensibilă, deformându-se deci repede la purtat). Vrînd să fac R.M. o plăcută surpriză, deoarece știam că rivnea de mult la un costum de vînătoare, complet (haina cu mîneci, fusta și pălăria) numai din piele de capră neagră, așa cum văzuse ea unul extrem de "chique" (șic) ce și-l făcuse din patru capre tiroleze vînate de ea însăși celebra vînătorită principesă Hohenloje, trimisese cele trei piei de cam aceleași mari dimensiuni, cît patru-cinci tiroleze, aceeași grosime și exact aceeași densitate și aparență, plumbuite cu poansul meu ca nu cumva să-mi fie schimbate, la cel de al doilea mai bun specialist din țară (primul nemai fiind accesibil nouă, căci era la Bistrița), la tăbăcitul și vopsitul pieilor de vînătoare, un sas din Orăștie unde Dom. Mocsonyi, trimetea la tăbăcit toate pieile lopătarilor și căpriorilor de la Bulci și de aiurea vînate de Tonci și personalul său, cu mostra nuanței discrete de culoare castanie preferată de R.M., stipulînd că erau pentru ea și deci trebuia să fie lucrate cu deosebită grijă, cu rezultatul că se depășise maestrul și scosese cele mai frumoase piei ce le văzusem și pipăisem vre-odată, deși aveam o garderobă-ntreagă de haine pentru vînătoare din piei alese una și una. Dar R.M. mi le-a refuzat pe motivul că nu vroia să-l jicnescă pe Mike, deja suficient de amărît că nu reușise să-mpuște nimic în munții Făgăreșului, întrucît era lucru convenit între ei că ea n-ar purta haine decît din pieile lui. (Aci mai era și la mijloc un snobism regal izvorît din vechea superstiție vînătorească poporană, rămășiță din epoca în care omul, din maimuțoi fructivor vînăt de fiare, devine plantigrad capabil să se apere cu piatra și cu bîta defensive de le transformă treptat în arme ofensive devenind el vînător și carnivor, superstiție potrivită căreia numai blănurile și pieile vînate de clan aduc membrilor acestuia noroc și trebuie deci purtate, iar cele ale străinilor sînt aducătoare de nenorociri). Nici M.S. nevrînd să le accepte, hotărîsem să-mi fac haine noi deoarece pieile mele de c.n. nu se potrivoseră între ele și nu ajunseseră să-mi dea decît pantaloni deja f. ponosiți de uzura mare la care-i tot supusesem, dîndu-le împreună cu mîsurile

mele ultime și medele brevetate de mine soției, când a plecat la maică-sa pentru a doua oară în anul următor, ca să-mi comande hainele la cel mai ingenios croitor continental pentru vestimente de antilop, mai bun decât cei de la Viena dar totuși nu ca londonezii, care lucra la Lausanne. Când a văzut pieile, a vrut să i le cumpere pe bani grei, spunând că erau prea frumoase pentru-un bărbat și tocmai potrivite pentru o cucoană înaltă, iar mie mi-ar face hainele cerute din piei de capre domestice de Aopenzell f.solide și ele și pe deasupra îmblânite cu lina lor moale albă ce-mi va prinde bine în clima noastră aspră. Cum Bielle a refuzat să mi le înstrăineze, el a convins-o să-și facă ea un costum care a eșit cu două haine, adică vestonul cu mîneci și o vestă scurtă fără mîneci, fusta, pălăria plus o geantă și mănuși f.frumoase și minunat de practice nu numai pentru vînătoare ci și pentru turism, călătorii cu automobilul, trenul și viața la țară, fiind apoi atît de admirate unanim la vînătorile regale, încît R.M. a cam regretat că-mi refuzase cadoul oferit fără nici o presimțire că acesta ar putea "întoarce cuțitul în rana" lui Mike, căpătată în zilele de 18 și 19 octombrie în expediția la Arpaș. Căci în cea de a doua zi de vînătoare, unde am rămas cu povestea, prînzînd la cabană cu paznicul Podragului și cei doi jandarmi, am aflat de la aceștia din urmă, spre stupefacția mea și revizuirea parțială a părerii mele exprimate prea apodictic și grăbit aseară despre situația vînatului de pe terenul regal, că din ordinul Comandantului Legiunii de Jandarmi Făgăraș, dat în urma dispozițiilor primite de la centrală - adică M.A.I., fuseseră luate discrete măsuri de pază prin patrularea jur împrejur a căilor de acces cele mai scoperite către terenul de vînătoare, cu ordinul expres "a nu deranja vînătoarea" propriu zisă. Interesîndu-mă mai amănunțit de felul cum fusese executat ordinul, am mai aflat că patrulele de jandarmi veniți din Făgăraș și asistați de cei din comunele situate în preajma hotarelor terenului, pătrunseseră încă în noaptea sosirii M.S. în Arpaș, atît pe drumul care suie spre Podrag pe malul apusean al pîrfului pînă la cumpăna apelor, cît și pe acel ce urcă de-a lungul apei Sîmbătei către fața răsăriteană a Gîrdomanului, cu scopul de a stabili apoi contactul între cele două dispozitive de pătrundere pe linia vecheigranițe, cu două schimburi de zi și alte două de noapte, întru izolarea domeniului regal de masivele muntoase dinprejur,

d-lor din Arpaș avind misiunea fericită pentru că mai facilă de a controla și intercepta orice mișcări suspecte pe frontul nordic al terenului, către lanțul comunelor făgărășene. N-am vrut să-mi arăt supărarea, fiindcă n-avea nici un rost, din moment ce nu ei erau de vină pentru ordinul timpit primit. Dar vrind să pot descoperi în ce măsură, pe de o parte, M.S. a putut astfel fi păzit realmente și pe de altă parte, vînatul a fost sau ba deranjat, mi-am scos toată colecția planșelor M.St.M. ale terenului (care-l depășeau firește mult pe toate hotarele lui) și le-am întins pe jos în cabană, ca să studiez cu interlocutorii mei cum procedaseră jandarmii, cu ce efective, pe ce cărări, unde-și stabiliseră posturile de schimb, cît patrulaseră din terenul de vînătoare, etc. și să ajung la concluzia, la care s-au valiat de altminteri mai întîi paznicul și apoi și ei, că un braconier sau vînător expert sau alpinist cu experiență și cu atît mai mult un agent specializat în acest fel de atentate ar fi putut și putea tot timpul să pătrundă totuși absolut neobservat de posturi fixe și patrule, dormind pe teren într-o bundă, în finul hrănitorelor, în pădurea mare sau în desișul unui jnepăriș fără nici un inconvenient pentru sănătatea sa și putința de a fi activ pe teren în timpul zilei, ca să-l pîndească pe Vodă la plecarea de la și întoarcerea la cabană spre a-i plasa un "blat" de la distanța regulamentară pentru tirul la om; iar, pe de altă parte, că efectivele lor, cu totul insuficiente pentru a păzi în mod eficace pe S., fuseseră și erau mai mult decît suficiente pentru a ne fi neliniștit, din prima dimineață și de atunci în continuare, vînatul de pe Creneș, Podrag și Gîrdoman.

I-am întrebat în continuare dacă știau cumva că aceleași măsuri ar fi fost luate pe vărsantul regățean al Carpaților Făgărășului, la care mi-au răspuns că nu știau precis, dar nu credeau, fiindcă altfel n-ar fi fost necesar să se patruleze cumpăna apelor și că ar fi fost ajutați în misiunea lor de către efectivele de dincolo de munți, luînd contact cu ele prin telefon și apoi pe teren, ceea ce nu știau să se fi întîmplat. Așa dar, situația era clară ca lumina zilei: cioposarele, extrema de migratoare și mobile cu orice prilej și care nu prea țin socoteală de granițe interstatale și cu atît mai puțin de cele fictive județene, dornice să se încâlzească pe pantele sudice cu mult mai calde și uscate ale vărsantului regățean carpatic unde probabil găsiseră liniștea și locuri prielnice spre a păzi

la boncănit, fuseseră hotărâte sau în orice caz mult încurajate și treacă peste cumpăna apelor la ivirea primelor mișcări suspecte și zgomotoase ale jandarmilor ce nu știau să umble fără a le deranja și speria, iar cele ce nu se grăbiseră a trece munții (neprimind în timp util invitațiile la nunta mare regăteană pentru sezonul 1942) fuseseră oarecum stinjenite de închiderea, cert nu ermetică pentru răufăcători, dar destul de ostensibilă pentru acest vînat f. sensibil la demonstrațiile sportive de caracter militaro-jandarmo-pompieresc. Paznicul adăuga la aceste concluzii, că d-lui, care-și făcea serviciul încă din timpul R. Ferdinand, știa din experiențe similare că vînătorile regale la munte erau întotdeauna ratate numai din această cauză a pazei jandarmilor și că nu erau îngrădite "conturbările vînatului" decât atunci cînd se știa la timp că M.S. venea și dl. Mocsonyi, organiza dinainte în înțelegere cu Legiunea cum trebuia efectuată paza pentru a stinjeni vînătoarea cît mai puțin. Nu vruse să ridice problema în cursul discuțiilor din ajun pentru a nu necăji mai mult pe Măria-Sa, dar constatase încă de la plecare pe teren situația anormală a mișcărilor caprelor ce nu se aflau unde se întâlneau mereu și se văzuseră la runde din zilele precedente, apărînd deodată și speriate, nu de vînători, pe alte poziții și pîrtii decât cele obișnuite lor. Aceasta n-a fost decât prima mea experiență în acel compartiment al organizării vînătorilor regale, care aveau din nefericire să ne fie stricte din aceeași cauză în Bucovina de Nord, la Sădova în Oltenia, la Săvârșin și chiar la Bulci, ceea ce avea să-mi și explice de ce, în general toți Suveranii ajungeau să prefere "masacrele" vînătorilor mari din pădurile de cîmpie, unde vînatul mic, cînd se afla în cantități astronomice, nu suferea aceleași neajunsuri create de organele polițienesci. Norocul meu fantastic la Arpaș fusese acela de a cădea peste acele ciopoare reunite care și pentru motivele arătate, dar și fiindcă se refugiaseră în fața invaziunii jandarmărești și la ivirea unor vînători mai comozi și mai puțin camuflați, de acolo unde se aflaseră (căci pe Tîrîța jandarmii și Ioani nu avuseseră ce speria), adică din revirele dens populate ale "sîmburelui țării lor (Kernland), către regiunea în care circulau prea rar ca să-și mai amintească bine că era ticsită de oi în timpul pășunatului și de schiori din ianuarie pînă-n martie, dar nu "de boncănit".

Primul întors a fost din nou Iorgu, profund desgustat de a fi ratat un țap frumos, mina tremurîndu-i de "orampe", nesomn,

trudă, enervare că nu reuşise să se apropie mai mult neobservat şi de emoţie. Trăsese dealtfel în sus, contra luminii şi la distanţă mare, -după aprecierea sa şi a moşului între 425 şi 450 m. căci ridicase înălţătorul la 400 şi gloanţele căzuse scurt, lovind auxibil stinca şi sperind cioporul, până atunci invisibil, de alte 7 bucăţi, una mare cât ţapul, pe seamă capra mamă, 4 bucăţi mijlocii şi doi iezi (familia normală de trei ani de căsnicie, deci ţapul nu putea să aibă mai mult decât 9 ani şi mai puţin decât 7, iar cioporul ar fi rămas în seamă unui ţap prea tânăr: succesorul prim născut în 1940, aşa că nu era de regretat că glonteale-şi greşise ţinta). Iată un caz în care ar fi fost mai nimerit a elimina capra ce putea bine avea ca ţapul vre-o 8 ani şi era deci la limita de vîrstă pentru reproducţie, ceea ce nu m-am sfiit să-i spun prietenului, spre a exemplifica utilitatea selecţionării ştiinţifice care implică însă efortul de a observa vînatul cât mai de aproape, deci căţărarea pe povârnişurile prăpăstioase pe care exemplarele valide se complac a trăi, simţindu-se în elementul lor, mai adăpostite de ingerenţele duşmane. Apoi a sosit Basile, tuţ, ca în ajun şi frînt de oboseala drumului lung şi f. accidentat, ca şi de încercarea de a se urca după un ciopor, tot Mic, de "numai zece piese" (adică cel normal), aciuît sub virful unei creste, fără succes, intrucît slobozise o piatră care în rostogol a căuzat căderea altora producînd o măricică şi zgomotoasă lavină ce a speriat caprele care n-au coborît ci au trecut creasta. Mai văzuse un ciopor mai mare şi patru bucăţi izolate tot pe costişe abrupte însozite, însă la înălţimi "inapropiabile". Era adădat şi-ambujorat ca o fată mamă şi tare plictisit de ceea ce i-am povestit privitor la descoperirile mele, conchizînd în final cu toţi că desigur nu tot poporul negru trecuse cumpăna apelor şi că mai era destul vînat, pe teren, însă vădit speriat şi retras la cotă mare în jurul pişcurilor inaccesibile, aşa că era împröabil ca M.S. să consintă a persevera în a-l urmări pe înălţimi, dacă nu va fi reuşit să facă azi ceva pe la "P.B." sau Piciorul Boului ce i-ar deschide pofta, mai cu seamă pe timp acoperit, căci după masă soarele se ascunsese definitiv şi plafonul nourilor se lăsa din ce în ce mai jos. Regele a revenit în amurg, la culmea exasperării de a nu fi zărit nici măcar o urmă nouă de capră, adică posterioară celor din ajun cunoscute tînărului ghid, în afară de acele numeroase ale mai multor vulpi şi jderi ce vi-

zitaseră și apreciaseră, judecând după lipsa bucatelor cele mai savuroase de pe meniul ce li le oferisem prin golirea ierbivorelor - pe gustul lor, rinichi, splina și foiosul, căci ficatul și inima fuseseră păstrate de noi, lăsând mațul gros și părțile mai "izoferice" drept bufet rece pentru sindrofa nocturnă următoare - mai mult decât M.S. prada de război ce o găsiseră înaintea sa pe răvășitul câmp de bătălie al celor trei ofensive victorioase din ajun. Regele ar fi putut împușca sub bradul caprei de pe cărare un vulpoi mare cărbunar, stăt de lecom încât revenise să-și ia breakfastul în bătaia Hollandului regal, nesperându-se pînă-n ultima clipă de apariția drumeților, dar se abținuse prin a nu ne da prilejul să invocăm acest motiv ca argument lămuritor al dispariției totale de pe Tîrîța a vînatului mare ce-l căuta, ca pînă la urmă să regrete a-l fi crușat, cu atît mai mult cu cît avea deja spicul blănii alb, ceea ce dovedea că-și lepădase cam de timpuriu cea de vară și însemna că vom avea o iarnă pretimpurie, aspră, grea și lungă, precum splina țapului cel bătrîn prevestise clar ciobanilor aseară că anul viitor va fi lipsit de ploi: două premoniții ale barometrului vîntoresc cel mai sigur și de lungă previziune, ce nu erau îmbucurătoare pentru economia militară și agricolă a beligeranților taberei axiste, cum observă moșul care înregistrase deja în familia sa trei victime ale războiului la Răsărit, asupra rezultatului căruia exprimase lui Iorgu la dejunul lor păreri net defetiste. Dealtfel, nici atmosfera de la cabană nu putea fi calificată drept optimistă în seara aceea: cu toate că nu i s-a pomenit nimic despre înfrîmarea nefastă a măsurilor de pază jandarmărești asupra situației vînatului, întru reabilitarea cel puțin parțială a rapoartelor prea lăudăroase ale tatălui Măriuței, care tot neoscînd cu Ioani n-a găsit printre subalternii săi co-responsabili pentru acestea, nici un avocat care să-i fi apărât cauza și prestigiul nițel olătinate în ochii stăpînului vîntorii și deși Iorgu s-a străduit să-l convinge că avea chiar mai valabile motive să fie necăjit intrucît scăpase un țap cam de talia și vechimea primei mele victime, care nici el nu era chiar veteran din moment ce pășise numai opt membrii de familie (întorcîndu-mi astfel argumentul cu inoportunitatea eliminării căpeteniei unui ciopor fără succesor mai vîrstnic și capabil să-i apere prosperitatea și siguranța, ceea ce însă nu fusese cazul cu al meu ale cărui rude erau în bună parte majore), iar

însăfîrşit în ciuda întîrzierii mari a lui Ioani ce pleda în favoarea unei a treia zile de vînătoare şi în pofida raportului mai pozitiv al lui Basile despre prezenţa unor efective selecte rămase pe culmile rezervei vînatului negru în aşteptarea timpului mai prielnic pentru bomcănit şi unde era f. probabil să se găsească şi solitari neinteresati în acesta, M.S. a declarat că n-avea nici o poftă să se mai urce şi pe coastele accidentate ale Gîrdomanului, mai ales pe vremea aceasta proastă fără luminozitate şi totuşi de o năbuseală înăduşitoare, cu soarele ascuns după o pătură subţire de nouri joşi de ploaie şi zăpadă, aşa că nu mai vroia să stea la noapte pe Tîrîţa, ci să meargă la pînda ursului, unde spera să-şi ratrapeze ghinionul cu caprele, dar refuzînd să coboare "pedibus" şi cerînd în consecinţă să se trimită imediat cineva după calul lui, ceilalţi vînători fiind liberi să continue urmărirea caprelor dacă vor: şi aşa ursul nu venise la hoit înainte de miezul nopţii, astfel încît avea şanse să-l prindă în cea de a doua jumătate a ei, iar caii, căci mai trebuia şi doi de samur pentru bagajele male, puteau urca repede fără povară alta decît fetiţa prim-paznicului care nu era una grea pentru calul mare, iar cei ce coborau ce s-o anunţe ajungeau în vre-o două ceasuri dacă luau un drum mai scurt, după cum aflase de la tînărul său ghid. În clipa aceea a sosit şi Ioani, tot cu mîinile goale, dar încîntat de ziua sa, căci fusese într-o regiune şi mai sălbatică decît în ajun, de o frumuseţe rară ultra romantică, dominată de piscuri crenelate în formă de dinţi ascuţiţi peste prăpăstii adînci şi impresionante, neajungînd însă destul de aproape ca să fi putut trage cu garanţii suficiente de a nu răni degeaba un ţap ce-l judecaseră amîndoi a fi cel puţin cît solitarul meu, cu un ciopor de vre-o duzină de bucăţi tot mari şi frumoase, iar şi la dus şi la întors văzuse limpede prin binoclul său (Zeiss:Silvamar" alte două ciopoare măricele cu bucăţi de toate calibrele, însă la mari distanţe şi înălţimi, aşa că nu vruise să le sperie inutil printr-un foc de salut, cum făcuse în ajun, fiindcă nu credea că se va renunţa la continuarea vînătorii. Auziseră pe la amiază o detunătură - cea a lui Iorgu - care contribuise a porni în ritm accelerat cioporul ce-l urmăreau peste nişte stînci uriaşe în dosul cărora a dispărut. Dacă S. n-ar fi fost atît de hotărît să plece, ceilalţi ar fi propus încă o zi de probă, conform prin-

cipilui de prop. gândă creștinească că toate lucrurile bune sînt în număr de trei; dar ca să-l lase pe Mike să se întoarcă singur și ei eventual să reușească a ne ameliora tabloul în lipsa lui, tot nu cutezau să propună, astfel încît eu am ventilat sugestia de a-l însoți singur ca ei să nu se simtă obligați să renunțe la șansele mai mari ce li se prezentau, dacă timpul nu se strica radical, acum cînd se obișnuiseră cu terenul și cîștigaseră mai multă experiență în arta apropierii. Dar cum acesta nu le oferise alternativa de a mai sta cu prea multă amenitate și nu părea încîntat de sugestia mea, Ioani s-a decis cu greu a accepta să-l însoțească pe Mike la propunerea acestuia "de a-i ține de urît" la pînda ursului, așa că și Iorgu s-a relsat spiritului abandonului. Ne trebuia iarăși în total 5 cai de povară, deși lăsam cabanei toate conservele, din care M.S. adusese totuși cele mai multe, ciobanilor soldul activ al picnicurilor noastre, calculate pentru o săptămînă, drept compensație pentru tot ce mîncasem de la ei și paznicilor, ca să și le împartă, toate sticlele neconsumate, dar aveam în schimb cele două piese de coborît, vîrîte în sacii de malsiul adus stîinii pentru popota generală și balmuș, ca să nu sperie caii f. sensibili la mirosul oricărei sălbăticiuni plus trei cai, în afară de cel mare, pentru vîntătorii oboșiți, eu vrînd să merg iarăși pe jos întrucît nu făcusem nici un exercițiu toată ziua, deci lo în total cu acelu al Măriuței, fără de care nu circula noaptea pe munți. Ca s-o anunțe, vroia să plece tînărul paznic și eu cu el "ca să cunosc drumul cel scurt între Arpaș și Tîrîța", dar n-am fost lăsați, el fiindcă era responsabilul cabanei, care trebuia s-o curețe și-nchidă după plecarea tuturor, iar eu dintr-un complot al vîntătorilor bătrîni și tineri ca să nu-i concurez în mod nesportiv, profitînd de oboseala lor, pentru a le-o lua înainte în curtarea lui Măriuță, fiind reținut de Vodă ca să-i explic toată povestea cu paza jandarmilor, despre care acum se putea vorbi din moment ce se renunțase la continuarea vîntătorii. Așa dar, au plecat paznicul Podragului însoțit de jandarmul mai mic în grad și mai zglobiu, iar atmosfera înveselindu-se nițel în cursul ultimei cîine pe Tîrîța, ca să mai ușurăm buzunarele și straițele paznicilor de prea multe sticle și să nu-i lăsăm pe ciobani să se iobete și-ncaiere eventual după plecarea noastră cu damigeana prea plină de vre-o zece litri de țuică bună de a d-lui Moldovan, trimisă tot cu schimbul jandarmilor și din care se băuse prea puțin în ajun, s-a "vîndut pielea

ursului din pădurea" comună și pe șoptite, ca să n-audă tatăl și pretendentul ei, pielița mai fină a micii "Lady of Arpaș" așteptată cu nerăbdare de toți, dar îndeosebi de acesta din urmă, care, de dragul ei, și-a cedat sticla de coniac moșului ca să rămână în locul său la cabană peste noapte și s-o pună la punct a doua zi. Și mesagerii noștri și caravana Măriuței au bătut toate recordurile în noaptea aceea, ajungând primii într-o oră și jumătate până la fereastra ei, iar ea, cu tot buclucul de a concentra caii în curte de pe pășunea comună și de la vecinii binevoitori, a-i înșeua și înșira în așa ordine încât cei străini și neobișnuiți cu expedițiile ei nocturne să fie intercalați între cei dintre ai săi mai docili și învățați să-i țină pe ceilalți la rîndul lor în firul indian pe o potecă-ngustă mai oablă și directă către cabană, la care a izbucnit să-și urce lunga caravană într-un timp neomologat, căci nu știa ceasul plecării, dar ajungând să fie salutată de lătratul cîinilor ciobănești și de noi toți eșiți în întâmpinarea ei cu flașuri și făclii din lemne impregnate de rășină, cînd nu trecuse mult de ora 11. Deși ar fi fost cazul să ne grăbim spre a nu-l face pe urs să aștepte pe vînător, nu se putea să nu fie poftită Măriuța a mîncă și bea din bunătățile păstrate calde pentru dumnea-ei, în timp ce cabalele sale au fost frecate, adăpate și încărcate de plecare. Măriuța i-a reproșat tatălui de a nu fi fost prevenită din timp ca să se fi putut măcar de această dată "găta" ca lumea. Era firește conștientă de frumusețea și succesul ei și avea cu atît mai multe drepturi a fi și ea puțin cochetă pentru a-l exploata la maxim punînd-o în valoare cît mai mult. Dar cum - ca toate fetele de la țară - își închipuia a fi mai atrăgătoare înțolită în straie orășenești, îmbrăcase o bluză roz-pembe ce nu se potrivea deloc cu o fustă prea lungă și prea largă dintr-un postav bun și solid, dar de culoarea verde a pisalei meselor de biliard și croită în cute multe de felul celor ce se făceau în anii tinereței mamei sale, însă cu țesături fine și numite "jupes plissées", ciorapi lungi de bumbac mercerizat gris de culoarea trunchiului de fag și încălțase pantofi sport maro cu tălpi țintuite pentru munte. Deși sosise într-un "Baston" (jachetă de lînă tricotată cu mîneci lungi și nasturi mulți, azi iarăși f. la modă, dar mai puțin atunci) din lînă de angoră (de iepure se-nțelege, căci cea de oaie nu se găsea de cumpărat la noi) albă ca săpăda și f. frumos lucrat - precum mi-a destăinuit în drum, nu de ea ci de mai

că-sa-și cu inevitabila năframă, dar alta, nu de frumusețea celor țărănești, lucrate cu veritabile opere de artă, ci una de import german din mătase artificială vopsită imprimat cu floricele mici și blege, le scosese repede în cabană, sub pretextul căldurii, ca să ne arate bluza și părul ei minunat suriu, coafat "a la Gretchen", așa că de ar mai fi vorbit și săsește, jurai că era nemțoaică, dar una mai fină, care indiscutabil îți făcea inima să bată mai repede. Indrăgostitului de june paznic natural că așa i-a plăcut mai mult decât oricând și prin urmare era bine că-și mușilase frumusețea pentru cei cărora cred că vroise să le placă, înțolindu-se de duminică. Dar oricât și oricum Măriuța s-ar fi străduit, bineînțeles în căutarea efectului contrar să-și stâlcească farmecele, n-ar fi reușit să fie mai puțin frumoasă, fermecătoare, dezirabilă și adorabilă pentru orice bărbat cu ochii și flerul cunoscătorului și cu experiența "Vînatului" cel mai nobil dintre toate "felurile". De n-ai fi fost căsătorit și încă "foarte", ai fi cerut-o în chiar seara aia și, dacă nu mă refuza, părinților în dimineața următoare. Iar dacă ai fi fost în locul M.S., l-ai fi dat dracului pe "Moș Martin" cu blândă și cu hoit cu tot, iar grecoacei șecul de una sută mii fr. șvitereni și brățara de briliante cît valorau cele nouă luni de amor la cealaltă stîină și me-ai fi învoit cu prim-paznicul să-ți fac fetei lui o zestre cum n-a visat nici decanul fost primar al Arpașului de Sus să vadă stabilită pe capul unei fetișcane din mindra sa comună, după oarecari schimbări decorative interioare în stilul mai ciobănesc al cuibului idilic de regale amoruri din spațiul mioritic al Bucegilor. Dar Mike n-o descoperise singur și era prea puțin dinamic ca să se-xpună unor scene de dragoste trădată tocmai într-un moment cînd dulcinea sa trebuia consolată și desmierdată de consecințele psihice nefaste ale primului ei accident. Așa dar, s-a uitat la Măriuța sub coada ochiului și a oftat la gîndul de a trebui să-și petreacă noaptea atît de aproape și totuși departe de ea, în prepeleagul poienii cu budăile izvorului cel mai dulce din Arpaș. Flecarea noastră de pe plaiul Tîrîței îmi va rămîne veșnic întipărit în memoria vizuală, ca și ochii Măriuței în razele lunii descrescînde abia de o zi ce apăsă și dispăsă ca soarele în cursul zilei sub nourii acum argintii în luminisurile mai late ale drumului (cel mai lung și mai puțin oblu) prin pădurea mare comună. Pînă la liziera ei, potera noastră misterioasă fusese luminată de torțele bine miroitoare ale paznicilor, stinse la trecerea din Jnepăriș în brădet ca nu cumva să dăm foc codrului oamenilor într-o romantică im-

prudență inutilă, căci iapa Măriuței n-avea nevoie nici de făclii, nici de lămpi electrice ca să-și găsească poteca ce dă mai la vale în drumul comunal din pădurea de foioase. Schimbasesem pînă-acolo puțin ne vorbe cu amazoana noastră în straine de fiică de "feșter" tirolez, umblînd iarăși ba lîngă ea, ba între iapa ei și rozinanta regală, căci Moș Martin are urechi bune și putea fi undeva în calea noastră pînă la despărțirea drumurilor. Acolo tatăl fetei a luat calul Măriei Sale de căpăstru iar Bîlă pe al lui Ioani după el, ca s-o apuce spre stînga pe o cărare ce ajunge pe ocolite la poieniță situată mai către Apus de comună, la cotul "Arpașului", pe cînd noi ceilalți - după urarea repetată în stilul lui Cambronne și recomandarea mea de "Casandă" de a nu uita că ursul e cel mai deștept dintre toți locuitorii codrilor și aude șapta la suta de metrii, iar țigara o adulmecă la peste trei - am urmat-o pe Măriuța, întristată parcă la gîndul că acest ultim drum cu noi (care-i eram pe semne totuși mai simpatici decît lunganul de neamț), pe care și închipuise altfel, la lumina zilei, drept care-și pregătise atît de atent toaleta potrivită, după părerea ei, pentru marele eveniment de a-l conduce pe mai marele "Conducătorului" și al tuturor din țară de pe muntele ei cel mai drag și pînă în comuna ei natală Basile, Iorgu și mine, tustrei crai bătrîni și ghicitori de gînduri feciorelnice feminine, am știut să găsim și în această împrejurare acordurile armonioase juste pentru cheia muzicală a inimii ei, spunîndu-i ba unul, ba altul: cît de bine-i stăteau hainele, că nu credeam că a putut să-și facă singură singurică coafura asta complicată și frumoasă; că nici nu bănuisem că era atît de blondă înainte de a-și scoate basmaua; că bluza ei era ca "trandafirul de munte" (căci nici unul dintre noi nu știa cum i se spune romînește rhododendrului) eșit din mușchiul verde al fuste-si, iar piciorușele ei păreau ca trunchiulețele drepte ale fagilor mititei; că haina ei de lînă semăna leit cu zăpada pufoasă și că dacă n-am fi cu toții bătrîni și căsătoriți (asta o spusese eu ca să-i plătesc lui Iorgu polița pentru a mă fi reținut să plec cu messengerii) apoi n-am sta mult pe gînduri - o pețim de la părinții ei. Ne prea știind cum să ne răspundă la aceste complimente, a rîs din cînd în cînd cu un rîs argintiu ca și rîrea ei curată și deschisă, iar cînd Basile, care știa mai bine decît noi cum să se exprime pe limba și pe înțelesul poporului, i-a dat a înțelege că Măria Sa ne întrebese dacă toate arpășencele erau, ca ea, mai frumoase decît bucureștenele, atunci abia a replicat: "Apoi nu cred c-o fi zis chiar așa". Apoi n-am încetat să-l punem în valoare pe

tinăru! paznic care se ținea scai de noi ca să audă ce vorbeam, eu în special subliniind cu insistență că numai datorită lui nu ne făcusem de rușine, iar colegii adăugînd că toți paznicii bătrîni nu izbutiseră să-i apropie cît de cît de ciopoare, pe cînd d-lui mă conduse drept la doi țapi mari și o capră bunică așa că nu fusese mare brînză de a nimeri ținta la doi pași. Tinăru! bea lapte de bivoliță îndulcită cu miere de fîneșă suzîndu-ne vorbele și tăcînd chitic, iar ceilalți paznici - căci ne eșise în drum și scel de pe Podrag cu unul din cei doi ai pădurii comunale, celălalt așteptînd pe Vodă la hoit - au înțeles ce urmăream, ca dealtfel probabil și Măriuța, nesupărîndu-se pentru dojana noastră la adresa lor. Măriuța, care se informase deja la cabană de rezultatul vîntorii și mă și felicitase, sincer mirată că unul împușcase trei iar toți "ăilalți nimic", a înțeles și ea că eram luat nițel în băscălie și avînd simțul dreptății și poate și o mică preferință pentru domnul care știa să umble la munte și-i cruța oaii, a spus: "Nu-mpușcă trei capre ăla care nu știe să tragă", ceea ce m-a făcut să tușesc spre a marca punctul față de camarazii mei vîntori. Iorgu a însă acela care a descusut-o mai bine cînd ne-am apropiat de sat referitor la intențiile ei matrimoniale și mestrea la care s-ar putea aștepta cel care-i va cere mîna, spunînd dealtfel că glumisem și că el nu era căsătorit, iar noi am vrut de asemenea să știm unde vom putea trage la anul sau cel mult peste doi ani cînd vom veni iar la capre fiindcă nu ne plăcea să stăm la Arpașul de Jos care era atît de departe de locul pornirii puterii călare, așa că f. serioasă, demnă și mîndră ne-a arătat casa din capătul comunei mai apropiat pădurii, care urma să fie a ei. Nu prea ne grăbise la drum de la despărțirea de Vodă, așa că am ajuns pe la trei fără un sfert la gospodăria prim-paznicului unde ne aștepta mașina lui Basile, căci eu dădusem drum mașinei mele, urmînd a o chema telefonic de la Sinaia în preajma plecării, ceea ce nu mai era acum nevoie fiindcă mă puteam întoarce cu M.S. Despărțirea de Măriuța și de îndrăgostitul ei a fost destul de emoționantă pentru mine, deoarece presimțeam că n-aveam să-i mai văd nici pe ei și nici Podragul vre-odată.

La casa d-lui Moldovan am ajuns la 3 fix, trezîndu-l pe bătrînul care ne așteptase pînă la două, ora pentru care fusese anunțată de jandarmi, dar văzînd că nu veneam, a crezut că ne schimbaserăm între timp planurile, întrucît cerul se înseninase mult pe la unu și d-lui știa prea bine dintr-o veche experiență ceea ce însemna o bruscă schimbare a vremii pentru vîntorii ple-

cați la boncănit, așa că se culcase iarăși liniștit. Basile, care, ca tipic moldovean placid și fără nervi, era din tinerețe obișnuit să așipe oriunde și oricând, să doarmă-n tren, în mașină, călare și în picioare neavînd nevoie să se desbrace nici să găsească paturi de anumite dimensiuni și țării ca s-adoarmă perfect, avea în plus sistemul de a "trage un pui de somn" într-un fotoliu după masă cînd ceilalți începeau să vorbească politică sau despre alte subiecte intelectuale ce nu-l interesau; astfel, nici n-a vrut să-l mai plictisească pe primitorul oaspe cu atribuirea unei camere pentru el, căci știa că eram deja prea mulți musafiri pentru mărimea casei și că eu nu puteam dormi cu nimeni în România afară de nevastă, fiindcă mă sufocam literalmente cu geamul închis, ci i-a mulțumit călduros pentru oferta amabilă de a-i ceda propria sa cameră, neacceptînd-o și culcîndu-se îmbrăcat sub lodenul său de vînătoare pe o canapea din antreu pentru a aștepta pe M.S. - Iorgu, veșnic somnoros pentru că ducea o viață de picior de scaun - cum zice francezul despre acei ce abuzează de plăcerile procreației - din principiul, moștenit de la tatăl său, că bărbatul care nu-și face cel puțin odată zilnic "datoria" (de bărbat) își pierde virilitatea, s-a scuzat de a nu putea satisface curiozitatea d-lui notar pe subiectul rezultatului vînătorii regale, lăsîndu-mă pe mine, care dormisem destul, să stau la șuetă cu bătrînul, dorînd să știu mai ales cum trebuia să se adreseze M.S., cine era dl. tînăr care-l însoțea, dacă Măria sa bea ceai sau cafea cu lapte și mîncă ouăle fierte tari sau moi și ce alte specialități iar face plăcere la micul dejun și apoi la "Gabelfrühstuck", căci Basile îl speriasse rău trimițîndu-i un bilețel cu anunțul că R. nu dăduse de capre și era hotărît să se răzbune pe urs, așa că nu era de presupus că va pleca din Arpaș înainte de a-l împușca. Ori, dl. Moldovan știa și "cum de venea cazul" cu vînătoarea urșilor: pînda la hoit era și ea o chestiune de "întîmplare" - căci mai știa și că nu se pomeneste de noroc în conversații vînătorești - și mai ales de răbdare multă: Ori, după cum aflase de la "dl. Sefner" (căci credea că Basile era neamț și nu elvețian romand de origine), M.S. încă nu împușcase urs și era vînător f. tînăr ca să aibă răbdarea a sta nopți întregi în frigul acesta, absolut nemîșcat. Prin urmare își cam eșise din fire la aflarea cinstei deosebite ce i se rezerva, dar dorea să fie sfătuit "în toate cele", ca S. să rămînă cu o amintire plăcută de șederea sa în Arpaș. Din fericire, se așteptase la această eventualitate încă din seara sosirii R. și de atunci mobilizase toată comuna în ajutorul său: oamenii îi iubeau mult pe dumnea-lui fiindcă fusese o viață întreagă afetni-

cul lor juridic, notar și avocat și judecător și arbitru și intermediar întru aplanarea conflictelor lor și spărarea intereselor individuale, familiale și mai ales comunale, așa că-i aduseseră "ca la popă" orătării, ouă, un vițel proaspăt tăiat - care-și "rupsese piciorul", adaugă repede, fiindcă sacrificarea vițelilor era strict interzisă de cînd cu războiul și dl. notar nu vroia să se creadă că ar fi patronat și cu atît mai puțin provocat o nelegiuire-dulceață de afine, zmeură sălbatică și de mure, ciuperci, bureți și miere. M-a plimbat în casă ca să văd cum dispusese aranjamentul camerelor, rugîndu-mă să-i spun sincer dacă socoteam că repartiția ar trebui să sufere vre-o modificare: M.S. îi rezervase salonul, mie biroul adiacent, Iorgu dormea deja în dormitorul soției defuncte "în care nu locuise nimeni de la decesul ei", iar despre Ioani nu era în clar dacă putea să-l culce în "Kredenz"(oficiu) de lângă baie sau ar trebui să-i cedere camera sa de culcare. I-am spus că-și făcea prea multe griji pentru o companie de vînători care se mulțumiseră cu cabana Tîrîței și erau fără de mofturi și pretenții. Făcuse deja mult prea mari sacrificii cedînd salonul și odaia neveste-si. S-ar fi putut muta d-lui în ea dacă-i era penibilă ideea că un străin profana acest sanctuar ce-nțelegeam f. bine că ținuse să-l păstreze exact cum îl lăsase regretata doamnă, dar acum era tîrziu și credeam că totul era perfect așa cum distribuisese camerele, numai că-l rugam să mă lase pe mine să stau în oficiu fiindcă aveam menia apei curgătoare și mă lipseau de lavabou și toate recipientele aferente ce dădeau atît de multă bătaie de cap servitorimii, iar dl. Ionnițiu fiind prietenul cel mai intim ("Busenfreund") al S. era mai agreabil pentru aceasta să-l aibă lângă el în camera comunicantă. Imi trecuse somnul ce mă cuprinsese la vederea celorlalți doi care abia putuseră să-și mai țină ochii deschiși și nici dl. Moldovan nu se gîndea să se mai culce, întrucît se făcuse patru și acuzi trebuia să sosească vînătorul victorios sau învins și de urs. Așa dar, bătrînul a trezit-o pe menajera sa care-i era și bucătăreasă și secretară și "femeie la toate", căci fată fusese cu o jumătate de veac în urmă, ca să ne facă un "Imbiss" și cafele. Ea operase de fapt, toate aceste trudnice mutări de paturi, canapele, lavabouri și alte daravele și merita să fie lăsată să mai "hoďinească", căci dacă petreceam într-adevăr zina de 20 la Arpaș întru eventuala repetire a statului la stîrv, biata miere avea să țină sub povara celor 6 sau 7 mese la care

eram sigur că stăpînul ei era capabil să ne supună. Era, pe cît se părea, unguroaică avînd în auzire și vedere că notarul nu vorbea decît magiara cu ea și după felul cum se purtau unul față de altu, deși nu înțelegeam o boabă din ce spuneau, mi se părea frumos că, cu vre-o zece-douăzeci ani în urmă, cînd d-na Moldovan era de mult plecată în lumea celor ce trăiesc, precum susțin mai bine de trei sferturi din omenire, fără șapte mese pe zi, nu se știe precis cum nici unde, în așteptarea judecății lor definitive de către singurul în drept a le cere socoteala de felul cum "se-impliniseră" în viața meselor prea multe dar de mult diferite, iar falnicul ei soț fruntaș al arpășenilor de jos mai era consolabil "în toate cele" ale lumii în care îl lăsase prea de timpuriu, Iorgu și nu menajera avea să fie prima ființă vie care să fi ajuns a viola patul nupțial al burtosului văduv neconsolabil doar de văduvia sa. Si în timp ce ne servea siropoase cafele de orz, năut și cicoare prăjite și rîșnite fin, iar notarul mă-mbia degeabașă pornesc noua zi întărindu-mă și cu "puțînă șoncă", cum desemna un sfert de kg. de slănină albă ca neaua și fără nici un strat cît de subțire deproteine vizibil în ea, atît de "papricată" și unsuroasă încît avea să-l oblige a o spăla din gură cu o "ștampă" două de "răcie", claxonul regal se auzi în depărtare și în puține clipe R. și Ioani, clămpănind din dinți de frigul ce-i pătrunsese și fluturîndu-și brațele spre a se încălzi, și-au făcut apariția în antreu, cu fețe lungi și vinovate cînd au redat versiunea regală despre "ghinionul lor nemai pomenit" cu ursul: ajunseseră încă înainte de două fără un sfert pe drumul cel mai scurt la poieniță fără să-ncruciceze pîrtia obișnuită a Moșului Martin și primind raportul pădurarului - paznic de vînătoare comunal care i-a așteptat în prepeleag ca să nu facă urme inutile de iz în preajma nadei, unde pîndise de la ora 11, că nu se mișcase nimic în jurul poienii și că soseau tocmai bine deoarece ursul nu venise la hoit nici odată înainte de 3 iar în noaptea trecută pe la patru, tot pe aceeași cale, opusă celei pe care sosiseră; aveau deci încă cel puțin o oră bună de așteptat și avantajul că vîntul bătea dinspre direcția ursului, care neavea deci cum să le miroase urmele nici prezența în prepeleag, făcut într-un gorun cu scărișoara de acces la spate și f.bine camuflat. Era solid, nu scîrțîia, dar cam mic pentru cinci inși, astfel că paznicii s-au retras tiptil la trei sute de m. înspre comună unde aveau un vechi prepeleag natural folosit iarna pentru pînda la lupi. Stătu

seră absolut nemișcați până la trei când s-a ridicat un vînt glacial bătînd dinspre valea Arpașului, așa că ursul n-ar fi putut auzi cînd R. a îmbrăcat șuba iar el și Ioani au tras o gură de whisky din plosca mare de vinătoare, acoperită cu pîslă, care nu făcea nici un zgomot. Lui Bîlă i s-a părut însă a fi auzit atînd un foșnet, dar îndepărtat, în direcția cu pricină, ca de creangă uscată ruptă prin călcare, așa c-aștat să aștepte încă un sfert de ceas fără să mai audă nimic: dat fiind că le era însă tare frig, au mai tras din cînd în cînd o înghițitură, vorbind pe șoptite, doar cîteva cuvinte, iar cînd pe la patru și cinci, nemai putînd să rabde a sta tot în aceeaș poziție în care picioarele-i înghețaseră complet, Mike s-a mișcat nițel ca s-o schimbe, ursul care se vede că reușise a se apropia de cal pe nesimțite a sărit deodată de lîngă stîrv, mîrfînd ca un dulău răcit și a șters-o "în priză", drept către deal. Au coborît atunci și Bîlă s-a dus după paznici, iar între timp H.M. și Ioani au căutat urmele ursului cu lămpile, descoperind că venise dinspre Sud-Vest, traversîndu-le de cîteva ori urmele și făcînd-o roată mare în jurul poienitei înainte de a se apropia de cal la vre-o cinci m., pîrîndu-li-se numai că fusese chiar lîngă el. Labele lui erau cît două palme de om și el era mai mare decît calul. Paznicii au plecat pe urmele lui de sosire, iar în amurg vor controla amănunțit cele din jurul prepeleagului și direcția în care a plecat. Dacă li se va pare că a eșit din pădurea comună, vor pune pe tînărul paznic să ia contact cu personalul terenului vecin respectiv, ca să-l poată urmări, spre a raporta dacă face să mai fie pîndit la hoit. Tinerii s-au culcat și eu de asemenea, Basile rămînînd să "erueze", cum spunea dl. Moldovan care luase un interes activ pentru problema de a cunoaște intențiile ursului, remarcînd f. judicios că ar fi fost mai bine să nu se caute a le dibui prin urmărirea prea indiscrete ca să nu și le schimbe definitiv renunțînd la cal și tulînd-o în altă parte. Cînd am fost treziți tîrziu ca să ne pregătim de masa excesiv de opulentă cu care notarul înțelegea să ne răzbune pentru faptul că nu reușise să ne plaseze două "friștucuri" pregătite degeaba de harnica sa tovarășă de văduvie, timpul se schimbase hotărît la porunca lunii dispărînd în detrimentul vînturilor nedemni de grațiile ei și în favoarea ursului ce se hotărîse pe seamă a-l proteja printr-un frig nepotrivit anotimpului, din fericire fără de vînt dominant major, dar cu o străpungătoare adiere locală opusă suptului și sub un cer închis ermetic printr-o atotacoperitoare pătură sură murdărită de pete galbui și cum nimic nu deprimă pe ea

mai ușor decât un timp ostil la începutul toamnei, sosit prea de vreme după plăcute zile însorite și calde, am fi rămași cu toții morocănoși dacă pofta nu ne-ar fi venit treptat mîncînd și privind apetitul sănătos al oaspetelui nostru care părea să se teamă mai mult de mînia gospodinei sale decât a-l supăra pe acel care ne dă pe lîngă pîinea cea de toate zilele și "toate cele bune" ce ar fi mare păcat să nu le onorăm așa cum se cuvenea. Iorgu, care se și sculase mai devreme și avusese astfel timp suficient ca să se lămurească pendelete asupra cauzelor reale ale eșecului pîndei regale, descoperind cu nasul său de prepelișcar, dintr-o anchetă abilă făcută lui Bîlă, versiunea ursului a zgomotelor din prepeleag - unde se făcuseră mișcări auzibile din cinci în cinci minute - se șoptise de asemenea la un prea lungi intervale minute întregi, și se clipocise regulat lichidul aromat din ploscă la fiecare gură de "apă a focului" îngurgitată fără a mai ține cont de îmbrăcatul șubei, care s-ar fi auzit de cal dacă trăia - și Basile, care sosise întîrziat la prînz, de pe teren unde se lămurise și mai clar din studiul urmei manevrelor Moșului Martin asupra faptului că acesta venise frumuseț "pe drum de seară", bucurîndu-se desigur la gîndul că mușchiulețul calului va fi mai fraged și gustos decât în ajun, dar fusese oprit în elanul său pofticios de ceva semne probabil sacustice decât olfactive ce l-au determinat să ia toate precauțiile recomandabile înainte de a se apropia de sufrageria sa cîmpenească făcînd o roată mare în jurul ei, pe parcursul căreia a descoperit urmele celor patru bipezi vizitatori nocturni ai locului festinelor sale matinale, le-a socotit suspecte oprindu-se mai mult asupra adulmecării lor, ca să descopere apoi și acele ale celor doi paznici pe care le-a inspectat de asemenea cu sîrguință și terminîndu-și ocolul, să judece mai prudent a nu se așeza la masă imediat, dar nici s-o amîne cu o zi, intrucît i se deschisese pofta de biftec ce mirosea atât de plăcut, așa că s-a apropiat tiptil tot mai mult de tacîn, gata să se servească, dar fusese în acea clipă, poate mai lungă, căci Martin nu e nici odată prea pripit, tare speriat de ceea ce auzise, deoarece altfel n-ar fi făcut o vîrtă bruscă și cîteva salturi zbughind-o în galop și nu pe drumul său obișnuit, ci pe cel mai scurt posibil către desigul cel mai apropiat, Basile deci era și mai mult decât Iorgu flămînd și bucuros să-și umple farfuria înc-odată cu cel de al optulea fel și primul dulce, făcut special pentru Măria-Sa la sfatul meu, "lapte de pasăre", unul din preferatele Voevodului, servit la alegerea concomitent cu

"Apfelstrudl", clătite umplute cu variatele dulceturi de fructe pădurețe, "Makosnudli" și un tort specialitate a casei după o rețetă grofială din vremile bune ale regimului Teleki, mai fin chiar decât "Dobostorte" ce avea să apară la ora ceaiului pe lângă multe alte prăjituri seci și cremoase, doveditoare a superiorității lui Gerbeau față de Capșa. Se aștepta cu nerăbdare raportul, notarul povestindu-ne din multiplele aventuri și drame vânătoarești, mai tragice decât cel de aseară, cu urșii regiunii, povești ce le reținea ca și cum ar fi participat personal la pânziile descrise, deoarece casa sa fusese totdeauna refugiul vânătorilor fericiți sau amărâți de rezultatul lor, purtând de altminteri mărturiile palpabile ale celor favorabile-patru blănuri mari și mișoase de urși carpatini bruni negricioși, dar cam mincate de moli, "cadouri de la vânători locali" adică mai mult braconieri, pe care f. probabil avocatul arpășenilor îi ajutase să scape de urmăriri penale pentru delictul lor - iar pe vremuri prăjiturile defunctei mult regretate d-ne Moldovan și mai pe urmă cele ale succesoarei ei consolaseră pe mulți falnici nimrozi descurajați de a fi scăpat o blană bună pentru că trăsese și ei ca M.S.o "dușcă" prea clipcitoare tocmai când n-ar fi trebuit. Regele se încăpățina însă a nu recunoaște nici cît admitea Ioani cu privire la vina lor, dar, atunci când tatăl Măriuța sosi odihnit, ras și îmbrăcat în haine călduroase cu vestea bună că Moș Martin fusese reperat de tînărul paznic tot în vecinătatea ultimului lui culcuș unde părea să-și caute o reședință de iarnă și, flămînd cum trebuia să fie desigur după postul înduinar de 36 ore și răcirea aerului, musai să vină la masa bună ce-l aștepta în poiana, probabil chiar mai devreme decât ieri, așa că ar fi indicat să nu se întîrzie instalarea Măriei Sale în prepeleag, acceptă totuși să renunțe stît la ploscă cît și la soțetea lui Ioani și chiar la asistența nevinovatului de Bîlă și a fi însoțit numai de prim-paznic, plecînd la zece cu acesta și rezoluția fermă de a se îmbrăca dintr-început "nec varietur" spre a putea sta nemîșcat cît va ține chinul acesta vînătoresc, dacă vrea într-adevăr să revină de ziua sa de naștere și majorat cu sora șubei de urs (și nu de oaie ca cea de aseară) moștenire de la bunicul "feșter", pe care Măriuța o scosese cu mînuțele ei frumoase din naftalină și o ținuse cu blana la vînt ca s-o aerisească bine toată ziua și pe care Măria Sa avea s-o poarte gîndindu-se la Dumnezeu. Dl. notar mai contribuise și el la succesul sperat al pînzei, nu cu "puțină șoncă tăiată gata și ceva prăjituri uscate pentru fome", ce-i fuseseră refuzate

categoric ca să nu se mai repete sub altă formă zgomotele bucalo-gastrice din ajun, ci cu o periniță "moale și numa bună de șăzut în Hochstand" care fusese admisă de prim-paznic. După tot ce făcuse și avea să mai facă pentru noi până la plecare, nu se cădea să nu ne sacrificăm nițel la rîndul nostru primind invitația cas-pelui ospitalier la un "Maus", deoarece nu știam nici "Taroc" nici "Farbli" care erau jocurile de cărți preferate ale cercului de i-timi ai dumisale - d-nii "paroh, director școlar și actual notar comunal fără domnele", care pe semne nu frecventau casa văduvelui din cauza menajerei lui unguroane și făcînd tot ce ne-a fost cu putință ca d-lui să rămînă pînă la urmă victorios și cu cîteva mințe noi în plus, care din nefericire și pentru cauze ce nu le putea pricepe erau cu mult mai puțin "valoroase" decît pengăii. Astfel am mai scurtat așteptarea lungă a rezultatului unei pînde pentru care Basile mai puțin, ci mai mult eu îl invidiam pe nerăd dătorul tînăr vînător, fiindcă aveam experiența ei încă din copilărie cînd eram admis a-l însoți pe tata sau pe unchiul Miluță de la Dorohoi. la pînda lupilor iarna pe ger mare și în clima noastră moldovenească mult mai aspră decît cea de pe podișul ferit de orivăț al dulcii Transilvanii, pe cînd Iorgu, cobînd ca de obicei după ce-și scosese nasul lung de cîteva ori pe ușa antreului și constatase că frigul se-ntețise binișor, o socotea ratată dinaintea singur, căci nu-i venea să creadă că H.M. va rezista pînă la capăt fără să-și schimbe poziția și să-și întindă bulendrele țopăind n-țel de frigul ce avea să-i înghețe extremitățile lor neacoperite de șuba puțin prea scurtă pentru talia sa, deși era ultima probă, întrucît trebuia să se întoarcă neapărat la Sinaia pentru dejun mare dat în cinstea mult așteptatului său majorat și pentru neuitarea căruia R.M. telefonase de cîteva ori. Nici Bilă nu era prea optimist, deoarece era plătit ca să știe de cîte ori vînătorul său ratase vulpile ce se apropiaseră de puștile regale numai din cauza că pușca sa nu stătea neclintită la postul său de primire a bătăii incipiente, iar Ioani care se complăcea "forte" în atmosfera "gemütliche" a cășilor ardelenesti-drept care avea să se și consoleze în cele din urmă de pierderea gorjencei sale necredincioase care nu înțelegea să fie veșnic logodită, luînd-o pe fata mijlocie a lui Simi Hatieganu-nu era nemulțumit de perspectiva unui post neclinar mai prelungit cum era Iorgu, regretînd doar că nu se putea îmbina bunătățile gastronomice și de confort ce ni l oferea șederea în Arpașul de Jos cu societatea frumoasei din Arpașul de Sus, la care și noi contribuim, vorbindu-i de conversații-

le cu ea pe care el le pierduse ieri de la răspîntia drumurilor
necastre, a-l face să viseze nu numai noaptea-n somn, ci și ziuli-
ca toată cînd era foarte treaz, ceea ce nu se putea spune despre
Basile care profitase de jocul nostru de "noroc", cu care nu se-m-
păca, pentru a trage o găină de somn pe canapeaua din antreu, căci
nici el nu prea credea în reușita întreprinderii și se aștepta la
un retur dai timpuriu ca în ajun și la plecarea promptă a stă-
pînului desamăgit drept la stîna regală. Iar dacă se-nșelase privi-
tor la orariul prezicerii sale pesimiste, n-avea să greșească re-
lativ la itinerariul ei, căci pe la cinci și jumătate auzirăm
înșfîșit din nou claxonul Buickului regal, folosit pentru aseme-
nea deplasări rurale, sunînd neîndoelnic de manieră a ne anunța
din depărtări că M.S. era grăbit fiindcă silit să plece din Arpaș
chiar și pe treabă neisprăvită renunțînd, pînă la schimbarea noro-
cului cu noua vîrstă și mai bune dispoziții cu proximal prilej, la
ursul comunal și Hochstandul chinurilor sale nocturne: cu mare
greu am reușit după ce am fost primiți să-i urăm mulți ani de viață
domnie și vînători fericite, multe Măriuțe și mulți copii, să-l
determinăm a coborî de la volan ca să nu-l pedepsească atît de
crunt pe furnizorul pernei care în nici un caz nu mirosea atît de
straniu ca naftalina blănii moarte și deci nu putea fi considera-
tă conștinovată de refuzul blănii vii de a se arăta în preajma buf-
tului din poienită, cum susținea morțiș ingratul pîndar, pe cînd
prim-paznicul, venit cu el ca să nu-l lase singur și fiindcă tot
trebuia să prezinte d-lui Dir.al V.R. nota cheltuielilor ei și
să primească de la el plata lor și noi ordine administrative, știu
precis că "cihania" sosise deja pe la ceasurile două și chiar se
apropiase de cîteva ori de stîrv la două-trei lungimide aleșale,
cu toate că Măria Sa nu-l putea zări de "tunecoasă ce fu nopcea"
și ar fi îndrăsnit pînă la urmă să-și rupă și o halcă de carne
"dacă mai stam o țîră și a fugit doară cînd ne-am sculat să plece
M.S. care n-o mai avut răbdare să-l aștepte". Nici ca să mai mă-
nince tot ce menajul oficios al trebnicului fost notar i-a oferit
cu atîta insistență spre a se întări puțin și încălzi "după friguri
aista pretimpuriu în october"-căci harnica gospodăna unguroană
nu se culcase nici ea, ci se tot învîrtise cu bunătățile sale în
jurul lui Bila și i-ar fi dat voioasă nu "numai o țîră" ci chiar
cît mai multă prăjitură de a ei, aia mai dulce, dacă nu s-ar fi
temut să-și compromită codicilul testamentar al sagoșului notar-
care se-avîrtise și el pe la bucătărie ca să n-o sune ca pe o ser-
vantă cînd mai dorise să ne trateze cu toate cele ce poțeam-

necum să mai "hodinească peste nopce la Arpaș înainte de a șofa automobilul pe întuneric pînă la Sinaia" n-a vrut să mai consimtă augustul vînător, nerăbdător să uite cît de rapid eșecurile sale cinegetice întîi de toate în brațele sinegetice ale celei care trebuia să-l consoleze și de dorința nemărturisită nouă, dar în schimb prietenului Ioani, de a strînge în ale sale proprii pe aceea ce-o găsea și el cea mai dezirabilă bucată de vînat din toate cele pe care prim-paznicul i-ar fi putut oferi de majoratul lui ca s-o impuște în raza terenului regal și comunal de la Arpaș și apoi în acele ale maică-si care complotase prea mult cu Bielle ca să nu aibă un frumos cadou pentru el. M-a poftit lîngă el, Iorgu și Ioani așezîndu-se la spate și în drum către Sinaia, pe care l-am parcurs cu o viteză nebunească pentru a ne dovedi că nu era deloc trudit de noaptea de nesomn, ci numai plictisit de acest fel de vînătoare și grăbit să-și verse amarul și toate cele bune înmagazinate în răstimpul celor trei zile și jumătate de supra-alimentație de la Arpaș în culcușul cald al căpriței domestice bălaie ce o păzea la stîna sa fără de turmă, m-a rugat să-l pun pe Tonci pe roate ca să-i organizeze vînători de iarnă cu bătaie la urși, lupi și mistreți la Bicăz, Borcea, Handal, Broșteni, Mălini și oriunde am avea șanse să dăm de ei mai lesne decît prin pînda nupțială insuportabilă. Firește că și eu și Iorgu, ba chiar și Ioani, care acum prinsese și el gustul vînătorii la "dihăniile mari" ne-am bucurat de o această regală dorință, promițîndu-i a ne da peste cap pentru a îndeplini spre satisfacția lui și a noastră. Era dealtfel o reacție f. curioasă și specifică temperamentului placizilor ce aveau s-o constat constant după acest prim eșec vînătoresc al S. și care-mi reamintea mereu caracterul similar al fratelui meu, că Mișe uita complet de vînătoare cînd nu vîna și se decidea f. greu a o porni după un lungrepaus cinegetic, ca să se pasioneze pentru ea și să fie shtiat a-și lua revanșa în special cînd rezultatul ei se-ntîmpla să fie mai mult sau mai puțin sub așteptările sale și prevederile organizatorilor celei respective. La întoarcerea lui Basile, dezolat că R. nu-mpușcase ursul de ziua sa, H.M. n-a fost prea încîntat să afle că studiul amănunțit al urmelor din noaptea de 20/21 octombrie ale plantigradului mișos arpășean dovedise că tatăl Măriuței avusese absolut dreptate în tot ceea ce susținuse, întrucît Basile și cei patru paznici le-au inspectat la răsăritul soarelui cînd situația lor confirma întocmai spusesele lui, iar către orele amiezii, cînd paznicii comunalii însoțiți de tînărul

lor coleg au revenit de la recunoașterea plimbărilor forestiere ale Moșului Martin, pe urmele sale proaspete către poieniță, l-au surprins la hoit în plin festin de ziuă mare, ceea ce dovedea cât de flămînd fusese și cât de probabil ar fi îndrăsnit să-și lepede prudența congenitală, dacă pîndarii nu l-ar fi gonit din nou, prin plecarea lor prea timpurie din prepeleag. Întrebat dacă M.S. mai reflecta la împușcarea lui, ori permitea să fie eliminat de personal sau unul dintre noi, ori să fie cruțat din moment ce era solitar și nu amenința nici vînatul nobil, în lipsa cerbilor nici vitele, caii sau oile ce nu mai puteau pășuna de acum încolo. R. a răspuns că se va mai gîndi și s-a gîndit atît de mult și bine încît "obraznica dihanie" a mîncat tot calul sub nasul tînărului paznic și al viitorului său socru și s-a cărat apoi din regiune către pădurea abrudenilor, de unde sosise inițial, ca să fie împușcat după iernat de dl. Schmutzler în aprilie, cînd s-a dus la cucoși de munte pe terenul său la vest de Podrag tot într-o poieniță.

Anul 1942, avea să se încheie astfel fără victorii regale pe tărîmul vînatoreasc, pe cînd pentru alții a fost neașteptat de binevoitor, căci trebuie menționată senzația mare ce a creiat-o în lumea internațională a vînatelor baterea recordului mondial pe toate veacurile la cerbi, mult după boncănitul lor și în împrejurări cu totul neobișnuite și oarecum rușinoase din punctul de vedere al prestigiului nostru național în domeniul cinegetic. Un oarecare inginer Popescu, inspector silvic din M.A.D. nevînat, neposesor de arme și nici de permisul de a vîna, plecase de la București spre sfîrșitul lui octombrie, cînd timpul însorit, uscat și cald se restabilise complet pe 3 săptămîni chiar și la munte, pentru verificarea unor rapoarte contradictorii ale organelor silvice locale și altora ale subalternilor săi din Minister, tot nelămuritoare cu privire la oportunitatea de a exploata sau preferința de a se mai amîna exploatarea de către CAPS sau LOMAS, a unui masiv păduros quasi virgin și greu accesibil pentru transportul materialului lemnos, fără mari investiții pentru teleferice și linii Decauville, aflător spre cumpăna apelor Carpaților ce hotărînesc județele Putna și Bacău. Plimbîndu-se însoțit de un pădurar înarmat cu o carabină scurtă Mannlicher 6,5 x 35, din cele ale vechiului stoc din 1916/18, al

armatei, încă folosite de jandarmerie, pentru care se plînsese tocmai inspectorului POPESCU că nu mai avea decît 3 cartușe originale, adică nerecapsate și reîncărcate de el însuși, înspre ora amiezii celei de a treia zile a peregrinațiilor sale prin codrul secular, hotărîseră să se oprească ca să mănînce într-o poiană cu izvor unde paznicul povestea că se-ntîlnise de cîteva ori cu un cerb absolut gigantic venit după părerea sa dintr-o altă regiune, căci nici colegii săi nu văzuseră nici odată unul de mărimea acestuia și cu coarnele atît de largi și deschise la culoare, era solitar și totuși participase la boncănit, negăsind însă nici un rival, căci chemarea lui făcuse să răsune munții și nici un cerb local nu îndrăsnise să mai răspundă la apel. Se vedea că-i plăcea regiunea, deoarece nu plecase după boncănit, ci se afla și acum pe aici, ținîndu-se mai mult pe la poiana aceasta unde d-lor trebuie să ajungă acum ca să prînzească la izvor. Cînd au dat să ieșe din codru în poiană, l-au zărit la suta de pași spre mijlocul ei păscînd liniștit și ridicîndu-și din cînd în cînd capul cu coarne într-adevăr impresionant de mari și groase, cu toate că inginerul nu se pricepea deloc în judecarea lor. Stătea atît de liniștit dominînd cu mult iarba înaltă și prezentîndu-le profilul său în partea stîngă a "Vorderblattului", încît invitat de pădurar să-l împuște, Popescu i-a răspuns să-l împuște el, căci d-sa nu știa să tragă. Acesta, temîndu-se probabil de reproșurile șefilor săi locali, deoarece știa că cerbii nu se puteau împușca decît în septembrie la boncănit și încă numai cu permis special de la Dir. Vîn. a Min., l-a învățat pe inginer unde să țintească, ajutîndu-l să epoleze și acesta s-a lăsat convins să tragă: dintr-o fericită întâmplare, l-a nimerit drept în cord, taurul căzînd pe loc în labele din față și dîndu-și ultima suflare înainte de sosirea lor lîngă el. Cum dl. Popescu nu știa nimic despre valoarea trofeului și faptul că osul craniului trebuie tăiat de o anumită manieră, dar fiind un mare amator de creier proaspăt, l-a rugat pe pădurar să-i socată și gătească creierul la focul ce avea să facă pentru acest fericit prilej. Paznicul moldovean, fără nici o educație vînatorească, n-a știut nici el ce crimă și sacrilegiu a comis despicînd craniul campionului mondial cu toporul de însemnat bușteni în așa fel încît a rețenat cea mai bună parte a caselor de temelie a coarnelor lezîndu-le și pe ele la spate cu cîteva lovituri de topor greșite. Cum, pe deasupra se aflau f. departe de canton și n-aveau cum să care cerbul pînă acolo fără cal, deoarece uriașul cîntărea peste 650 kgr., golit, pădurarul i-a tăiat limba și cîteva bucăți de carne din cele bune de la grumaz, ceafă și spi-

duiau după ele, intrucît la egalitate capra trece înaintea țapului, fiindcă la aceeași vîrstă țapul are totdeauna coarne mai lungi și mai puternice. Dacă, prin urmare, acele ale caprei ar fi avut cu cîteva grame sau centimetrii cubi (de apă la 30° Celsius) mai puțin, țapul lui Waldstein avea aceleași șanse să mai ia premiul trei și respective doi, dacă veteranul meu era bătut, egalat sau urmat imediat de o altă pereche de coarne încă neanunțată din celelalte masive carpatine și respective dacă aceasta nu se întîmpla, pe cînd în primul caz capra mea îl băga la locul al patrulea care nu mai e premiat. Nu vreau să-l acuz pe Waldstein nici pe maestrul german de a fi comis o asemenea porcărie, dar totuși nu mă pot împiedica să le păstrez o f.legitimă suspiciune relativ la ciudatele coincidențe ce pledează împotriva unei simple nenorocite întîmplări. Pe cînd eu nu m-am ocupat cîtusi de puțin de măsurătoare, neasistînd la ele, nici neostenindu-mă să trec pe la muzeu, ca să mă interesez mai îndeaproape despre rezultatul lor, sau să-l cunosc măcar pe maestru, deoarece n'ci nu bănuiam că făcusem vre-o ispravă altă decît aceea de a fi împușcat trei capre într-o singură dimineată, Waldstein - încă amărit de a nu fi fost invitat la vînătoare regală, care totuși se ținuse contrar prezicerilor lui Tonci, unde el, ca vînător de capre cu careșicare experiență și țintaș bun, sperase să-și asigure un record, iar pe de altă parte încîntat de a fi reușit totuși pe un teren mai slab să fie singurul din comparația invitaților lui Schutzieler a reveni cu o pereche de coarne pe care el, neobișnuit (ca și mine) cu dimensiunea carpatină mult mai voluminoasă decît cea din Alpi a exemplarelor speciei, era convins a fi recordul anului, înainte de a fi văzut pe ale mele nu avusese altă treabă decît a sta toată ziua pe capul preparatorului neamț, la muzeu, a măsura toate coarnele, parvenite de la diverși vînători, împreună cu aceste, împrietenindu-se cu el și a-mi anunța, el întîi, felicitîndu-mă cam acru pentru veteranul "probabil de nebătut", trei într-o și și frumusețea caprei, că la a doua măsurătoare, după uscarea coarnelor, avea convingerea că țapul lui va trece totuși înaintea ei, în timp ce Basile îmi infirma categoric această speranță. Cînd, în sfîrșit, Basile a primit coarnele mele montate după ultima măsurătoare și mi le-a adus acasă, neștiind cum și cît să se scuze pentru nenorocitul accident ce pătiseră, toate trei erau complet curățite de orice urmă de rășină, fiind deci total stricate, mutilate din punctul de vedere al valorii lor vînătorești, ceea ce m-a făcut să spun o

nare, plus o pulpă din față, stricându-i astfel și pielea și l-au lăsat acolo în prada vulpilor, plecând mai departe la inspecție cu intenția să trimită, când vor ajunge la canton diseară, un om cu-n cal după "taurul cel mare". Firește că povestea a făcut "furore" și mult scandal în lumea vânătorilor, Popescu scăpând totuși nepedepsit, datorită relațiilor sale cu Ministrul (Mareș) care habar n-avea de vânătoare și legile ei și l-a felicitat dimpotrivă intrucît, cu toată lipsa osului de bază rău ciuntit chiar pentru montarea coarnelor pe tăblița de lemn, Romîniei îi revenea onoarea supremă în materie cinegetică de a bate și celebrul record Draskowics din secolul trecut, care pînă atunci fusese cel mondial absolut pe toate secolele, de coarne de cerb vînat și nu găsite, respective proto - sau preistorice. Intr-o măsură evident mult mai neînsemnată, avînd în vedere că nu era vorba de cerbi, ale căror trofee primează asupra tuturor celorlalte chiar cele mai rarissime exotice, conform convenției internaționale, ci de capre negre ce se rînduiesc mult după celălalt mare cervideu septentrional - elanul mare și mijlociu - bovideele nobile zimbrii, bourii și bivoli de apă), pahidermii (elefantul, rinocerul și hipopotamul), felinele mari, plantigratii mari și ovideele (muflonii), dar înaintea tuturor celorlalte ierbivore, carnivore și alte feluri de vînat, că nu era nici chestiune de record absolut, nici pe secolul nostru, ci doar al anului și că, în fine, sacrilegiul era mare dar nu chiar ca acela al ruperii de oase, am pățit-o și eu cu cele trei perechi de coarne din munții Făgărașului. Am vrut să le dau ca să le curețe științific oasele, degresîndu-le chimic și albindu-le complet, să le monteze după măsurare și să-mi dateze tăblițele gravat, așa cum mai făcuse f. conștiincios cu alte trofee de ale mele bătrînul maestru Enăchescu, preparator de împaiaje, care lucra și pentru Muzeul Antipa; dar Basile mă sfătuisese, tocmai ca să nu risc vre-o greșeală de a bătrînului care nu era în curent cu nouile măsurători, pe cînd marele specialist pentru montarea coarnelor după noul sistem era preparatorul oficial al muzeului, un neamț care montase toate trofeeale romînești expuse la Berlin în 1936, să i le confiez pentru a le da acestuia cu datele locurilor împuşcării respective: Tîrîța-Podrag, Fîntînița Babei și Piciorul Boului, toate trei cu aceeași dată de 18 oct. 1942 și inițialele mele I.M.S. Waldstein, împuşcase în aceeași zi la orele 13 și 11 minute, exact cînd am auzit împuşcătura dinspre terenul Schmutzler, un țap cu coarne mai lungi dar mai subțiri decît acele ale caprei mele și care, după toate criteriile, erau exact echivalente cu ale ei, deci se rînduiesc.

justificată criză de furie contra acestui imbecil sau nemernic de specialist german. Scuza, cam cusută cu ață albă, a fost că, plecând în concediu, lăsase coarnele mele asistentului său în îngrijire, cu toate indicațiile necesare. Acesta, vrînd să le curețe și mai bine decît celelalte, ca să fie mai frumoase, le băgase cu coarne cu tot în baia chimică ce le-a dizolvat toată rășina. La ochi păreau într-adevăr mai înalte fără inelul gros de rășină de la baza lor, dar însăși culoarea lor nu mai era atît de neagră și lucioasă, ci sură și ternă. Informîndu-mă atunci de soarta perechii lui Waldstein, aflai că a lui fusese curățită etc.. de însuș maeistrul încă înainte de "plecarea sa în concediu" cu rezultatul că-și păstrase rășina, mult mai puțină decît cea a caprei, dar amply suficientă ca să cîntărească acum cu vre-o 30 gr. în plus, astfel încît "cea de a doua măsurătoare" o făcuse să premieze asupra coarnelor caprei și să se plaseze în cele din urmă nu înaintea lor ci "ex.aequo" : cu toată șmecheria și necinstea sasului, nu reușise totuși să le bată. Durerea mea mai mare a fost că, din cauza caprei mele ghinioniste, suferise și Veteranul, deoarece lovitura josnică ar fi fost prea bătătoare la ochi dacă ar fi făcut-o numai caprei în competiție cu țapul lui Waldstein. Iată o faptă pe care un englez n-ar fi putut s-o săvîrșească și nu o va face nici o dată nici măcar celui mai mare dușman, dar pe care nemții au repetat-o în nenumărate rînduri și o vor face, cum dovedise nu de mult Goering cu zimbrul din Polonia, ori de cîte ori vor avea prilejul să comită o porcărie cu credința de a nu putea fi pedepsiți. Vroiam și puteam să ridic și trebuia să fi ridicat problema, cu scandal, cerînd calcularea rășinei scoase și anularea ultimei cîntăriri și măsurări de volum, dar am fost sfătuit de H.M. și toți prietenii mei vînători să o las baltă, din motive de inoportunitate politică, așa că a-am resemnat și am tăcut, mulțumindu-mă cu solitarul neegalat de nimeni în anul acela, cu toată lipsa inelelor mai groase de rășină decît ale caprei ce le avusese, dar fiind încă mai furios cînd bătrînul conte Kendeffy, cu un țap din Rotezat mai tînăr dar mult mai frumos decît al meu, a luat premiul doi, așa că țapul Waldstein și capra mea au ajuns la locul trei, pe care Waldstein nu l-ar fi atins, dacă nu se petrecea acea stranie și f.suspectă "nenorocită intimplare". Regele însă n-a uitat sfacerea și m-a răzbunat crunt potrivit naturii sale vindicative, invitîndu-l pe Waldstein la o singură vînătoare regală și anume la cea mai proastă ce s-a ținut vre-odată: una de

control al situației vînatului de pe Regia Sadova (Dolj) a D.C., unde într-o zi întregă de goane duble zece puști au realizat vre-o treizeci de iepuri și cîteva vulpi jegărite, Waldstein neavînd ocazia să-și arate talentele de "masacror de fazani", cum tot sperase și avea să spere în zadar pînă la fuga sa din țară în 24 august 1944.

Răcirea vremii către sfîrșitul celei de a doua săptămîni de noiembrie a coincis exact cu acea a relațiilor M.M.L.L. cu Conducătorul, cauzată, precum am arătat, de atitudinea lui obtuză față de dorința acestora de a schimba toată C.M. în urma incidentului cu bătaia cizmarului. Cum însă, cu acest prilej, Ică făcuse acea pompoasă declarație de raliere la cauza regală și sfătuisese apoi pe S. să mai pacienteze puțin cu soluționarea problemei primenirii militarilor P. și să nu împingă boicotul acestora la extremă, pentru a evita izbucnirea unei crize acute cu M.A., "extrem de plictisit, nervos și irascibil din cauza apropierii celui de al doilea anotimp nefavorabil neamurilor și nouă în războiul cu Sovietele, fără să se fi putut ajunge la victoria decisivă pe care o scontase și nici măcar la scurtarea frontului, mult mai necesară pentru aliații decît pentru dușmanii noștri", dar efectiv - în afară de manifestații verbale de înțelegere, acord, devotament, credință, lealitate, ba și de simpatie și chiar afecțiune și admirație deosebită pentru "Augustii Suverani" și în special pentru "Înalta Sa Stăpîină", verbiage sfiorătoare ce nu i se cereau deloc și nu erau luate în serios, ca și sfaturile sale bune de răbdare și tergiversare a rezolvării tuturor problemelor pendinte, ceea ce corespundea perfect cu dorințele lui Ionel și nu cu acele ale augustilor săi stăpîni, în afară de chestiunea listei civile ce o soluționase într-adevăr favorabil acestora, dar nu din proprie inițiativă și dela sine putere, ci din ordinul aceluia - nu numai că nu întreprindea nimic concret în interesul MMLL, dar chiar și indispușese pe acestea, refuzînd categoric să se facă "avocatul MSR-M în afacerea Vergotti", arătînd R. în mod mai discret cele ce "nu putea să i le spună" nici lui nici mamei punînd punctele de i, dar mie în schimb avea să mi le repete adeseori pe șleau, evident cu intenția ca să ajungă pe această cale la urechile lor, drept cauze pentru care regreta mult a nu fi în măsură să accede la cererea M.S. de a lua asupra-și reabilitarea și rechemarea lui Jac, la o unitate din jurul Capitalei, ce prim pas spre re-integrarea lui în funcția ce-i rămînea rezervată la C.R., deoarece-

ce acesta nu-l ajutase cîtusi de puțin întru facilitarea sus-
ținerii cauzei sale față de C, prin faptul că dăduse, dimpo-
trivă, mai mult credit zvonurilor neplăcute ce necesitaseră
imperios îndepărtarea lui de palat și se purtase și se compor-
ta, cu privire la scandalul ce-l stîrnise, diametral opus po-
ziției ce ar fi fost corect și onorabil s-o ia, astfel încît
fi părea d-lui V.P. nespus de rău a fi silit să stragă înalta
atențiune a MMLL asupra sincerei sale convingeri că-și puse-
seră și puneau încrederea într-un om care nu merita interesul,
bunăvoința și afecțiunea lor. Cum, pe de altă parte, cele mărtu-
risite mie de P.M. a.i. referitor la tot tîmbălăul ce l-ar fi
făcut acela cu corespondența regală, cititul scrisorilor inti-
me ale R.M. și aerele de amant nenorocit și neconsolabil ce și
le-ar fi dat față de camarazii săi de regiment corespundeau
întocmai cu veștile colportate de membrii C.M. și în special
A.R. și cum, pe deasupra, dumnea-sa începuse să profite de
monopolul raporturilor Pr. și guvernului, în general, cu S.
și C.R. ce-l obținuse, în principiu, numai parțial prin aranja-
mentele noastre cu Bij, în urma numirii mele, ce abutizasera
la mijlocul lui Iulie la înțelegerea cordială directă între
Foișor și vilă, dar exclusiv în fapt, de cînd cu noua neînțe-
legere între inhabitanții acestor reședințe, pentru a-și depă-
și acel mandat, condiționat de directivele M.A. și nu în alb,
ca să trateze soluționarea litigiilor pendinte cu mine și pen-
tru a adop a în majoritatea chestiunilor o atitudine aparent
mai culantă și intermediară dar în realitate una de f.abilă și
perfidă intransigență mai mare decît a acestuia, relațiile
noastre cu Ică din ultimele șase săptămîni ale anului 42, nu
se-mbunătățiseră prea mult și nici cum în măsura în care ar
fi putut și trebuit să se amelioreze dacă ar fi fost hotărît
să treacă în tabera regală "cu arme și bagaje" în loc să con-
tinue a face un joc de echilibru sau mai bine zis de echili-
bristică între "Inalții Săi Stăpîni" și acel mai puțin înalt,
dar mult mai puternic și dintr-odată iarăși din ce în ce mai
agresiv și pornit contra monarhiei, Coroanei, dinastiei și
MLL. Dovada peremptorie a faptului acesta ne-o furniză Vasile
Stoica, directorul Oficiului de Studii al M.A.S. încă de
la trecerea interimatului G. Antonescu la acel departament la
conducerea lui deplină, unică și responsabilă de către
V.P. Dat fiind că lucrasem cîteva luni sub direcția lui Stoica
acest oficiu unde mă găgise de la înființarea lui, mă-aprie-
tenisem destul de bine cu el, fără să ajungem însă la

o mare intimitate pentru motivul că, pe de o parte, era un carlist infocat, dar extrem de prudent, abil și versatil, astfel că reușise să se pună totuși în termeni excelenți cu G. Antonescu, iar pe de altă parte nu era ce s-ar putea numi un bronz, nici de toată încrederea și seriozitatea, fiind un "self made man" nițel prea ambițios și lipsit de anumite scrupule. Fiu de fruntaș din Abrud, dintr-o familie de țărani bogați "stabiliți în acea comună de la înființarea ei" și f. mândrii de vechimea, tradiția și reputația neamului lor care dăduse în decursul ultimelor două veacuri o pleiadă de preoți, dascăli (învățători) și primari ai comunii mari și bogate, Vasile - f. deștept, harnic, singurincios, energic și mai cu seamă ambițios - ajunsese să-și termine liceul românesc ca premiant sub regimul austro-ungar și să-și completeze studiile în Statele Unite unde-l apucase primul război mondial. Când în 1916 micul Regat a cutezat să se alăture Puterilor Aliate într-un moment nefavorabil acestora, stacînd Imperiul Habsburgilor cu atîta elan prin invaziunea Ardealului, toți romîno-americii și romîni încă nefîcetați-niți în U.S.A., deci pașaportisți austro-ungari, considerînd că majoritatea lor covîrșitoare provenea nu din vechiul Regal ci din Transilvania - Banat și Bucovina, se manifestaseră în mod entuziast contra stăpînirii lor europene și Puterile Centrale, începînd să se organizeze politicește (firește și din îndemnul sau cu ajutorul agenților britanici și francezi f. activi în organizarea destrămării dublei monarhii), cu scopul de a revendica emanciparea lor de sub tutela austro-magiară și apoi unirea cu frații lor din Romînia, printr-o propagandă intensă, demonstrații, conferințe și publicații, atît în ziarele de limbă engleză cit și în cele trei romînești create "ad hoc" în acest scop. Natural că Stoica s-a dedicat imediat acestei activități pentru care-și simțise de mai multă vreme o deosebită înclinație, ajungînd în scurt timp o figură populară printre agitatorii politici de frunte ai romînilor atunci destul de numeroși în Nord-Estul St. Un. (vre-o 350.000). Înalt, lat în spete, șaten cu ochii verzui și o nutră pătrată de pugilist-boxer, dealtfel și carura trupului corespunzătoare, deoarece era extrem de voinic și cam bătaș, Stoica era o figură fotogenică pentru tribună, pe care înregistra cu atît mai mari succese cu sît aparența sa bărbătească și temperamentul său dinamic de luptător se-abinau perfect cu vocea sa adîncă și sonoră și talentele de orator poporan moștenite de la ascendenții săi clericali, pedagogi și notabili comunali,

iar dacă graiul său lat ardelenesc plăcea mult auditorului care încă nu ştia englezeşte, americana sa nu mai puțin populară și manierele sale necioplite, naturale, țărănești, combinate cu "cow-boyismul" și adaptate celor tot atât de neformaliste, libere nestingherite, bruste, originale, dar și o leacă nedisciplinate și grosolane yankee nu au lipsit să-l facă agreiat de românii asimilați și de publicul cuasi neutru de cetățeni curioși anglo-saxoni sau de alte obârșii, astfel încât la intrarea Americii în război, atât Legația noastră cât și autoritățile federale l-au socotit ca cel mai indicat reprezentant politic al pașaportistilor austro-ungari de origine etnică română, recunoscându-i un rol similar celor jucate de Beneș, Ștefanik și Ossusky, dar nu de Păcici care avea firește o altă autoritate ca vechi șef de partid, sau de Paderewski și Massaryk care aveau să fie capetele unor state renăscînde sau nou întemeiate. Ajungînd astfel să se miște în cercurile politice ale Casei Albe și Congresului și să frecventeze din ce în ce societatea bogătașilor snobi americani, i-a trebuit o platformă mai aleasă, distinsă și însemnată decît cea de tribun al poporului și cum Vasile avea și o fire de aventurier și impostor ca să nu zicem excroc - căci ceea ce a inventat ca să-și creieze nimbul ce-i lipsea pentru a parveni în protipendă yankee a fost fără îndoială o mică dar inofensivă mistificare deci excrocherie nu de bani dar de credit - s-a dat drept "Conte de Abrud" și "Colonel al Armatei Regale Romîne", făcîndu-și o "sevalieră" (inel pentru pecete) gravată cu stema Făgărașului și coroana de conte imperial precum și uniforma de colonel ce-i stătea de minune și a înregistrat succese importante în folosul țării, dar și al lui, căci a reușit să agațe o tînră milionară care era cît pe aci să-i devină soție dacă indiscretul ei tată, tot self mademan și deci mai sceptic decît bogătanii americani mai vechi și mai puțin vigilenți n-ar fi cerut Legației relații despre "Colonel Basil Stoyka Count of Abrud" și mai ales despre averea sa europeană medievală, întrucît în băncile americane nu-i descoperise nici un cont demn de un conte. Johnny Cretzianu (tatăl fraților gemeni Alexandru și George, din căsătoria sa cu sora lui Barbu Stirbey, iar al lui Radu și Jeanne cu cea de a doua soție), atunci Ministrul Romîniei la Washington, deși ținea mult la Stoica fiindcă era băiat simpatic, desghețat și înfinit mai iute decît toți ceilalți ardeleni și făcuse într-adevăr o treabă serioasă și extrem de utilă țării, totuși n-a putut nici să gireze această regretabilă impostură și nici să ceară telegrafic Regelui Ferdinand conferirea promptă a titlului de conte

și gradului de colonel șmecherului țărănoi abruđean ca să nu scăpăm pentru-un viitor cetățean al României întregite o avere de milioane de dolari, deoarece Constituția din 1868, altfel destul de fidel copiată după cea belgiană, nu ajunsese să comporte, dintr-o prea democratică concepție a Constituantei în majoritate liberale și liberaliste chiar printre conservatori, prerogativă regală, normală pentru orice regat, a conferirii și retragerii titlurilor de nobilitate: lacună f. regretabilă pentru cazul Stoica! Si cum nu a putut să-i garanteze suspiciosului milionar yankeu nici că terenul de vînătoare al lui Schmutzler era domeniul grofial al lui Vasile, intrucît n-avea cum să știe nici să afle situația cărții funduare ungare a Făg-rașului pe care comandantii armatei regățene nu avuseseră inspirația s-o ridice la prompta ei retragere din Ardeal, tot în 1916, fata și milișanele tatălui ei i-au scăpat, dar nu intenția de a se căsători cu o altă moștenitoare bogată cu părinți mai puțin curioși. Regatul - Unit al României Mari a știut însă să repare intrucîtva nefericitele sale insuficiențe constituționale pentru valorosul său apărător, avansîndu-l, după o concentrare, de la gradul de sergent ce-l avusese în armata austriacă la cel de sublocotenent și după alte cîteva concentrări la cel de locotenent și în sfîrșit de căpitan, iar cu primul lot de transilvăneni acceptați, fără concurs la Externe drept consilieri de legatie, a intrat și Vasile Stoica în cariera diplomatică în care avea să facă mai multă treabă decît toți coprovincienții săi laolaltă. Incercînd o figură analogă la Madrid sub Antoine Bibescu (gînerele Lordului Oxford & Asquith și al celebrei Lady Margot), cunoscut pentru snobismul său, răutatea sa, dar și spiritele sale destul de fine dar de o causticitate usturătoare, acesta a lămurit pe granzii spanioli despre realitățile abruđene într-un mod desigur foarte spiritual, dar lipsit de colegialitate față de un înv. f. puțin șlefuit, dar tot atît de muncitor, patriot și valoros colaborator, iar cînd acesta a aflat cauza inexplicabilă a insucceselor sale matrimoniale madrilene și l-a reîntîlnit apoi la București, pe scara principală a Ministerului de Justiție, pe fostul său șef cu care acum era egal în grad, fiind între timp avansat și însărcinat cu conducerea unei Legații, Vasile i-a trîntit fără multe explicații o pereche de palme de urs abruđean sarcasticului prinț, cu o limbă de viperă bătrînă, de i-a mers untul, drept

care toată cariera l-a aplaudat, întrucît Bibescu își făcuse prea mulți dușmani printre colegii săi și în toată societatea țării sale și pentru că nu l-a provocat la nici un duel și nici n-a căutat să-l bată la rîndul său pe Stoica, fiind prea "evoluat" pentru asemenea obiceiuri barbare, cum spuneau prietenii lui masoni, sau prea fricos după cum pretindeau dușmanii. Cu liberalii Stoica nu se avusese de altminteri nici odată bine, iar cu țărăniștii o feștelise la întoarcerea sa din USA cu pretențiile sale prea mari pentru camarilia d-lui Maniu, care nu-l înghitea pentru că era prea voluntar, brusc și independent ca să suporte atmosfera de prosternație în fața sfînxului unit care în plus nu-l agreia fiindcă era ortodox ceea ce considera admisibil sau mai degrabă explicabil numai la regăteni, dar un grav defect pentru un ardelen. Așadar, Vasile nu s-a sfiit să-mbrățișeze sincer și hotărît cauza carlistă, datorită cărui fapt avea să facă o carieră mare în acei zece ani de glorie a "voevodului culturii", cu posturi bune și lefuri maxime unele după altele. Nemaî avînd în consecință nevoi urgente de bani și încrezîndu-se cam ușuratic în veșnicia zilelor de la Aranjuez, n-a mai căutat o bogătaşă, ci s-a mulțumit să parvină pe plan social, căsătorindu-se cu o contesă italiană scăpătată, trecuțică și urîță, cu puțină avere și mai multe relații, dar care dovedindu-se stearpă și veșnic bolnavă, n-a rezistat mai mult decît modesta ei zestre. Nici el nu mai era flăcău, dar sănătos tun și bine conservat - nefumător, nebăutor, nesportiv, muncitor și mîncău, deci forțamente suprapotent - așa că și-a ales de la Externe una din fetele mai drăguțe și simpatice ca steno-dactilografă la Ambasadă din Ankara unde, cu îngăduința tradițională a turcilor pentru haremul camuflat inaugurat de Ataturk cu fiicele sale multiple adoptive, prezida mesele chiar oficiale cu ea cînd Ambasadărea se-ntîmpla a fi bolnavă, ceea ce sărmana era aproape permanent. Că nu s-a purtat prea frumos cu soția, scurțindu-i viața, e posibil și nu prea greu de înțeles, dar nici dușmanii lui n-au mai avut cum să-l bîrfească pentru concubinajul cuasi oficial cu secretara sa cînd a luat-o de soție tot la Ankara înainte de schimbarea Ambasadei în Legație și rechemarea lui concomitentă și ea i-a turnat imediat doi frumoși și sănătoși copii. Ca diplomat, Stoica nu era unul de anvergură mare, dar excelent pentru Ungaria, întrucît știa limba la perfecție și cunoștea problema transilvăneană mai bine decît oricare altul dintre miniștrii noștri plenipotențieri. Acest considerent îl făcuse pe G. Anto-

nescu să nu caute eliminarea lui, ci să-l folosească la Externe pentru acel oficiu care urmărea în special contracararea acţiunii diplomatice a magiarilor pentru redobândirea restului Transilvaniei şi întocmirea tuturor lucrărilor româneşti de aceeaşi natură într-un acelaş scop urmărit de noi faţă de ei. Cum Antonescu a aflat treptat din surse demne de crezare că Stoica nu fusese nicăieri lingău nici omul camariliei vechiului regim şi s-a putut repede convinge din contactele sale personale cu el că era o forţă de muncă respectabilă, serios în afirmaţii şi bine documentat, că pe deasupra nu era servit nici intrigant şi îi plăcea tocmai la el asprimea manierelor şi neformalismul lui, în plus aprecia tocmai faptul că-l pălmuisese pe Bibescu, care-l snobase şi pe el la Londra şi că lichidase contesa pentru a se căsători cu o fată săracă şi modestă, ajunsese a se-nţelege cu dînsul mult mai uşor şi bine decît cu Cretzianu, astfel încît la un moment dat se gîndise chiar a-l substitui acestuia. La început Stoica se pretase niţel la joc, dar fără succes şi cum era însă totuşi de suficientă anvergură ca să priceapă că nemţii pierduseră partida înainte de a o începe şi cu toate că-nţelegea să-i dea guvernului tot concursul său tehnic în vederea redobîndirii Ardealului de Nord, nu mai era acum deloc dispus să-şi compromită situaţia post-belică printr-un post de răspundere politică sub regimul antonescian, cu scadenţa căruia sconta la fel ca şi nucleul lui Cretzianu cu care decît vroia să rămînă în bune relaţiuni. Credea, în plus, în revenirea lui Carol şi pînă atunci în victoria cauzei regale asupra celei prezidenţiale. Îl cunoscuse personal pe Marele Voevod şi-l întîlnise la diverse ocazii. De la plecarea tatălui lui, nu-i dăduse însă nici un semn de viaţă, ca să nu-şi periclitizeze situaţia şi relaţiile din ce în ce mai intime şi cordiale cu Antoneştii. Cînd însă s-a ştiut de probabilitatea transferării mele la P, Stoica a început să mă "cultive" în mod deosebit de atent, făcîndu-mi mărturisiri de credinţă regaliste categorice şi rugîndu-mă destul de direct a-i face o presă bună la Casa Nouă şi Foişor în sensul ca nu mai MMIL, dar nu şi anturajul lor în care nu avea încredere din experienţa sa cu acel al fostului monarh, să ştie că nu era, cum încerca să pară faţă de Antoneşti, adeptul politicii lor, dar nici dintre acei care-i criticau în gură mare fără nici un folos practic, că spera să cîştige treptat mai mult ascendent asupra M.A. căruia reuşise şi continua mereu să-i spună deschis lucruri de nu-i plăcea să le audă de la alţii, avînd pretenţia că-l oprise a face anumite greşeli şi ajunsese a avea o oarecare influenţă potolitoare asupra lui, că mulţumită încrederii mai mari decît în

acei de la Externe, care stăteau sub înfrurirea șefilor opoziției, de care se bucura la conducere, afla mai mult decât aceștia de tendințele și intențiile reale ale Antoneștilor, pe care înțelegea să le comunice M.S. în măsura în care acestea ar privi sau ar putea interesa în mod special C.R. și că MOIL puteau conta pe dînsul ca apărător și sprijin al Cor. și sfetnic dezinteresat pentru politica ce va trebui să ducă la momentul cel mai oportun pentru ieșirea țării din fîgașul celei actuale ce ne-ar duce la dezastrul național dacă nu vom ști s-o abandonăm la timp. Comunicasem acestea M.S. încă din aprilie și de atunci cîteva informații ce mi le dăduse Stoica ocazional relative la destăinuirile^{de} ale C. asupra insucceselor întîmpinate în discuțiile sale cu Hitler despre recuperarea Ardealului de Nord și-l păstrasem în evidență pe lista celor ce intenționasem să-i aduc treptat la primul prilej favorabil necompromițător pentru ei mai mult decât pentru R. în contact direct cu acesta, convenind deci ca dînsul să-l caute cînd va avea o chestiune mai importantă de raportat și care ar merita a fi expusă personal. Maniu și Buzescu - care amîndoi păstrau mari rezerve față de Stoica din cauza carlofiliei lui și faptul că-l concurase puțin în mod nu tocmai leal pe Cretzianu, în timpul interimatului C. la Externe - se opuseseră cu oarecare vehemență pe motivul că nu era acreditat într-un post în străinătate, în urma discuției de la Buftea pe acest subiect, proiectului meu de a-l introduce și pe V.S. în grupa sfetnicilor Cor, așa că nu reactualizasem aplicarea lui cînd mă dusesem totuși să-l vizitez, mai pe șest față de Buzel, ori de cîte ori trebuia să aștept la Pr. a fi primit de Ică în audiențe de lucru, întrucît Oficiul de Studii se mutase de mult din palatul Sturza la parterul noii clădiri a M.A.S. și aveam "vis-a-vis de băieți" pretextul excelent de a prefera să stau cu prietenul bun al lui Pichi, care devenise astfel și al meu, profesorul de istorie Emil Lăzărescu, cu care lucrasem înainte la Of. de Studii și mă înțelegeam f. bine atît în privința concepțiilor lui istorice cît și de viață în general, decât să "fac antișambru" la Galin, Turtureanu, D-na Ropală și mie antipaticul tînăr Barbu de la Cab. V.P. Cum așteptările lui Ică erau de obicei lungi, adeseori măsurabile cu acul indicator al ceasurilor mai degravă decât cu minutarul, cel puțin nu-mi pierdeam vremea degeaba trecînd pe la Emil cu care păstram contactul în acest fel și-mi complectam cunoștințele istorice, după ce eram invariabil poftit la o șuetă politică de Stoica, aproape permanent nelipsit de la ocupațiile sale.

birocratice. Aşa dar, cu ocazia ultimelor noastre şuşete, d-sa ţinu-se a-mi comunica la intenţia MMLL faptul extrem de straniu şi intrucîtva îngrijorător ca simptom al unor preocupări cam suspecte ale cercurilor conducătoare, că MA îl însărcinase recent în mod "absolut strict secret" şi verbal a întocmi un studiu al răsturnărilor monarhice de-a lungul istoriei, evidenţiind cu precădere nu atît cauzele politicii interne şi externe ce le provocaseră, cît motivarea lor politică, tehnica propriu zisă a respectivelor acte, formula politică succesorală şi juridică a constituţiei revoluţionare, stipulînd că nu-l interesau revoluţiile franceză şi rusă arhi-cunoscute, cum era curios să ştie precis amănuntele loviturilor de stat cromwelliană, portugheze (atît acea contra lui Don Pedro de instaurare a republicii, cît şi cea a lui Salazar de dictatură anti-parlamentară), turce (preluarea puterii de către mişcarea "tinerilor turci" cu restrîngerea prerogativelor absolutiste ale Sultanului şi apoi abdicarea lui Abdul Hamid şi instaurarea republicii kemaliste), situaţia constituţională magiară pe care se rezema regimul şi dictatura camuflată a Amiralului Horthy, şi celor două spaniole (debarcarea lui Alfons al XIII-lea şi temeliile juridico-politice ale regimului Caudillo-ului Franco). Foarte mirat de caracterul oarecum subversiv al acestei lucrări strict secrete, cerute oral fără nici o introducere sau explicaţie finală indicatoare a scopului ei, Stoica nu cutezase să le ceară, sperînd că va fi lămurit în timp util atunci cînd C. se va fi asigurat că studiul va putea fi întocmit de Dir. Oficiului în condiţiile pretinse, dar arătase că acesta necesita procurarea materialului ce nu cadra cu natura activităţii obişnuite a Oficiului, cu scopul de a dibui termenul ce i s-ar fixa pentru prezentarea studiului, la care M.A. i-a răspuns că ţinea f. mult să fie gata cît mai neîntîrziat, dorind a cunoaşte datele principale în cursul efectuării lui, fixînd un termen maxim de trei luni pentru perfectarea lucrării şi repetînd la sfîrşitul audienţei că nu trebuia să depăşească drept ultimă scadenţă data de 1 martie 43. După cîteva zile fusese chemat din nou seara urgent la vilă. C. primindu-l f. indispus că activitatea Of. de St. nu era ermetică, citînd ca dovadă a acuzaţiei sale o emisiune în limbă engleză despre România şi romînească pentru ţară ale B.B.C.-ului în care pentru prima oară d-sa fusese tratat în batjocură de "Would be Cromwell" - "închipuitul C" şi "pseudo-Cromwell al Romîniei" şi ameninţat să-şi bage minţile în cap cît nu va fi prea tîrziu, remiţîndu-i un buletin de radio-ascultare cu pasajele respective subliniate de el cu cerneală verde cu care scria personal. Stoica îi dăduse indignat cuvîntul de onoare că nu

vorbiise încă nici măcar cu colaboratorii săi despre ordinul primit, așa că I.S. aflase - dacă nu era o simplă coincidență - despre intenția d-lui de a se proceda la întocmirea studiului istoric în chestiune din anturajul personal al C. Adevărul era însă că Stoica rostogolise biblioteca Externelor, apoi acea a Academiei, în căutarea tuturor surselor istorice competente despre revoluția lui Cromwell, cu care-și propusese să pornească lucrarea în ordinea cronologică a răsturnărilor respective, cu ajutorul lui Lăzărescu, fără să-i mărturisească acestuia precis cauza interesului său subit pentru acea pagină a istoriei Angliei și că Emil, care înțelesese rapid că ordinul trebuia să fi rezultat din întrevederea recentă a șefului său cu M.A., vorbiise lui Pichi de năstrușnicia preocupărilor acestuia, ca după o zi Stoica să vină la Cab. pentru a cere întocmirea unor adrese confidentiale către Legațiile de la Lisboa, Madrid, Ankara și Budapesta pentru procurarea materialului ce nu-l găsisese la București despre loviturile de stat sus menționate. Firește că atât "băieții" cât și legațiile au sesizat pe loc că interesul Of. de St. pentru această problemă nu putea fi întemeiat pe o curiozitate personală a Dir. lui, ci inițiat fie de C. fie de șeful departamentului în calitate sa de locțiitor al Președinției și nu ca Min. de Externe. Dealtfel, în curând Pichi avea să afle de la Barbu că la vilă problema era la ordinea zilei în discuțiile mai intime ale anturajului feminin al C. Stoica vorbiise dinadins despre adresele acestea "absolut strict secrete" sau telegrame cifrate cu acelaș text de transmis de către Cab. după aprecierea acestuia, știind din experiența legațiilor conduse de el ce vilvă vor stîrni, indiferent că vor fi transmise prin curier sau pe fir și cifrat, întrucît Antonescu nu-i putea reproșa procurarea documentației pe calea cea mai confidențială cu putință, dar înțelegînd astfel să dea totodată alarma în sinul corpului nostru diplomatic, căci dacă ar fi făcut jocul C. putea f. bine să sugereze călătoria sa deghizată sub forma unei inspecții de legații în capitalele respective unde și-ar fi putut procura personal materialul pe cale particulară, oficială sau chiar oficială fără a alerta serviciul nostru, ideile ce i-ar fi putut veni și lui Bij și Bijlet dacă țineau să fie într-adevăr un act oarecum conspirativ, astfel încît atât MNLL cât și "trustul creierilor de la Externe" au conchis că nu era lucru de dreptul grav, premeditat de ambii Antonești, ci mai degrabă o fantezie personală de a bătrînului luetic sau poate

un alibi ce crezuse f.abil să și-l creieze față de serviciile germane pentru a dovedi cât de hotărât era să ducă politica sa personală, la nevoie chiar și contra voinței unite și concentrate a tuturor elementelor politice din țară susceptibile a capta Coroana pentru a o contracara. Nu ne-am putut lămuri complet nici până la urmă despre scopul exact ce-l urmărise cerind acea lucrare, dar evenimentele din primăvara următoare păreau să confirme impresia lui Stoica și anume că M.A. urmărise efectiv, sub influența cucoanelor și militarilor din entourageul său, debarcarea R. cu scopul de a nu se expune la un moment dat debarcării sale proprii și nu era hotărât dacă avea interesul să mai mențină formula monarhică cu regența sa, după exemplul Ungariei, sau dacă era preferabil să lichideze definitiv monarhia substituindu-i o formulă de constituție "Suigeneris" pentru care căuta să se inspire de toate precedentele existente. Stoica, mare adversar camuflat al lui Ică, cu care nu se-nțelegea deloc, datorindu-și imunitatea la Dir.Of.de St. numai protecției C., era de asemenea convins că, și în această afacere, inițiatorul și notarul adevărat al acestui proiect era totuși Ică, f.abil în a nu se expune personal, dar a monta pe bătrîn ca să procedeze personal la actele preparative ale unei eventuale lovituri de Stat ca să rămână necompromis în viitor fie în cazul nereușitei acțiunii, fie în acel în care Puterile victorioase ar cere restaurarea monarhiei legitime, surpate și desființate de către tabăra dușmană lor. Instinctiv, Ică avea perfectă dreptate să simtă că avea mai multe șanse să păstreze poziția sa de secund în Stat cu M.A. decît cu R. și a deveni succesorul la conducerea unică și absolută dacă eventual nemții iar apoi și anglo-saxonii preferau să nu se amestece în treburile constituționale românești și acceptau o formulă franco-salazariană uneia de monarhie constituțională, slabă pavăză a siguranței lor de a putea menține România de mîine drept bastion al rezistenței față de înfrăurirea comunistă a Marii Puteri vecine. Washingtonul se-șpăca perfect cu regimul Franco în Spania, necreindu-i nici o dificultate, ba avînd chiar tendințe aparent din ce în ce sporite de a-l susține împotriva opiniei laburiste britanice, iar Londra susținea se și susținea morțiș spiritul compatibil cu orînduirile democratice anglo-saxone în care Salazar, dictator ca oricare altul, pilota bamba Portugaliei.

Cu toate că pretindea în mod ipocrit la palat și față de șefii unora dintre misiunile diplomatice neutre - în speță Nuntial, de Weck, Istinel și Ins. cu Af.portughez, care se grăbea

apoi întotdeauna să-i repete lui Spitzmuller "confidențele senzaționale ale P.M.interimar" - că nu lucra în unison cu M.A. și se afla într-o postură f.delicată în guvern epunându-se mereu hotărîrilor apolitice ale acestuia și cererilor germane pe care celălalt le accepta totdeauna peste capul său, fără a încerca măcar să le reziste la maximum, în realitate Ică îl completa de minune pe bătrîn la conducerea politicii lor oportuniste, lucra mină-n mină el și știa precis că acesta avea nevoie de ajutorul său juridic și tehnic în toate chestiunile gingașe și de importanță pentru regimul lor, așa că nu risca deloc cu dînsul să fie înlocuit cu un alt secund mai suplu sau mai sincer devotat și dezinteresat, pe cînd în ipoteza redobîndirii treptate de către M.S. a prerogativelor pierdute, nu era d-lui atît de prost să-și închipuie că va putea păstra puterea într-o Romînie revenită la Constituția ei originară democratică, în concurență cu actualii sau viitorii șefi ai marilor partide politice. Această permanentă arzătoare preocupare îl va determina să ajungă, după eșirea victorioasă, cu totul neașteptată, a R. din marea criză monarhică în preajma căreia ne aflăm deja acum - după indiciul arătat și altele ce vor apare în cele ce urmează - la proiectul creierii unui partid de al său "pentru a-l sprijini pe Mareșal, lipsit de orice organizație politică de care să se poată rezema și la propunerea de a-l cîștiga pe S. întru patronarea înființării acestuia. Pentru moment însă, fie că dîbuisse din contactele sale mai dese cu MMLL și cu mine (de care în consecință "Marele Manitu" avea multă dreptate a se teme) că tendințele cercurilor regaliste nu erau favorabile lui și că emanciparea rapidă a R. de sub tutela conducerii Statului risca să se averseze f. periculoasă pentru viitorul carierii sale, fie că s-a adaptat rapid, la timp ca să nu piardă trenul f. abil ca să nu apară în vedetă, dar contribuind din umbră, în toată criza, din plin la lupta împotriva Coroanei cu toată gama sfaturilor sale tehnice alături de Ionel, hotărîrii acestuia ineluctabile căreia totuși el n ar fi fost inițiatorul, ci secundantul lui obligat și f.interesat a-și salva propria piele, Ică a început să dea semne vizibile de tangaș începînd din aceeași vreme în care patronul său se pasiona subit de analiza loviturilor de stat și revoluțiilor anti-monarhice ale istoriei moderne (socoțită de la Tratatul din Vestfalia, 1648, deci cu puțin după decapitarea lui Carol I.Stuart) și contemporane, cu scopul nemărturisit, dar limpede demascat în februarie - martie 1943, exact la expirarea termenului de trei luni dat pentru încheierea lucrării cerute Dir.Of.de Studii de a se inspira de ele pentru lovitura de

Stat anti-regală și lichidatoare a monarhiei noastre pe care avea s-o încerce și care nu-i va reuși.

Piatra de încercare pe care am folosit-o pentru a vedea în ce măsură, dl. Prim a.i. era sau ba parjur față de sfârșitoarele sale manifestări de lealitate oratorice, de suspectă insistență alibistică, cu care copleșea pe Suverani și pe mine pentru a ne face să credem ferm în neparticiparea sa la complotul ce se urzea la vilă contra lor, a fost problema Fundațiilor Regale: cea care s-ar fi putut lesne rezolva de doi ani, dacă ar fi existat un minimum de bună credință și voință din partea Antoneștilor. Profitasem de prilejul atmosferei cordiale ce domnise în tot decursul participării lui Ică la recepția de ziua M.S. pentru a-i spune cu tîlc, dar fără intenția de a-l jigni pe dl. V.P. că cel mai frumos cadou pe care guvernul ar fi putut să-l facă R. de majoratul lui și încă n-ar fi tîrziu să-l facă nici "post festum" era rezolvarea promptă a tuturor chestiunilor pendinte de douăzeci și cinci luni între Casa Domnitoare și conducerea Statului, începînd cu cea mai dezinteresată dorință a S. de a vedea imediat acceptat punctul său de vedere privitor la soluția canonică a problemei Fundațiilor Regale. Mike se-ntorsese cam nedormit, dar pînă la urmă f. bună dispoziție de la Arpaș, depunîndu-ne grațios la Peleș și demarînd apoi ca un bolid totuși întîi la Foișor ca să se-mbaie, să se radă și schimbe înainte de a primi felicitările mamei-si și ceasul minune care i-a plăcut la nebunie și l-a consolat imediat de toate ghinioanele sale vîntorești. Pe măsuta cadourilor sale pe care R.M. le aranjase în pachetele cochetă, legate cu panglică (ca de Crăciun și la aniversările sale de naștere din copilărie), în buzoarul ei, ca să nu dea de ele imediat în lipsa ei dacă se-ntorcea în cursul nopții, găsisse multe mici atențiuni^{de} ale unor prieteni ce-i cunoșteau gusturile și mișcătoare daruri din partea unor oameni simplii și a personalului; de la menajul meu numai cărți bune, ultimele succese de librărie în materie de literatură romanțată de la Bielle, de politică și vîntoare de la mine. Apoi plecase pușcă după cadourile ce-l așteptau la stîină și care trebuie să fi fost dintre cele mai dulci, căci s-a întors radios de acolo ca să primească felicitările tuturor demnitarilor civili și militari la amiazi, iar la 12,30 pe acele ale C. "bolnav" și delegîndu-l (încă din ajun) în locul său pe Ică, invitat la dejun și care i-a făcut un mic discurs în numele absentului, al său personal și al membrilor guvernului, plin de urări fin ticluite în legătură cu evenimentele atît de grave ce apăsau pe umerii mulțimii în vremile de

răspîntie a istoriei omenirii în care tînărul monarh nevinovat de ele își implinea cei 21 ani. Totuși, în preajma și în timpul mesei, numai cu felurile preferate ale sărbătoritului (Hora d'oeuvres variate includînd icre moi, tescuite, în bliniuri și păstrăvi afumați de Broșteni; pui umpluți Toulousaine; inimi de anghinare; Roast beef cu Yorkshire - pudding; sparanghel cu maionez; pateu de ficat de gîscă cu salată de cresson; pasca rusă înghețată cu cremă de ciocolată caldă și "prăjitura regală" cu cele 21 lumînări; plus brînzeturi alese; fragă de Sibiu, Emmenthal de Broșteni și Liptauer de Dorna și fructele D.C., iar ca vinuri numai romînești; Crîmpoșie de Rușetu, Bordeaux 1928 roșu de Segarcea, Murfatlar sec 1934, Bourgogne roșu de Segarcea 1924 și Cotnari 1921 - anul nașterii - plus șampania franțuzească Pol Roger), au fost uitate vremurile de restricție prin care unii treceau și alții mai puțin. Din fericire pentru Iorgu, aveau o parte din garderoba mea la Peleș și costumele, pantofii, etc... i se potriveau perfect, căci plecase de la București îmbrăcat gata de vînătoare și ar fi trebuit altfel să plece și revină numai ca să se schimbe. Conversația de masă, ultima a tuturor civililor împreună cu toată C.M. Codrenistă, a fost extrem de veselă, cu descrierea celor trei zile și ceva de vînătoare în centrul căreia apăreau natural nu caprele mele, ci Măriuța și poveștile moșului paznic, inclusiv cea cu "F.B.", spusă și lui Ică, dar firește numai între bărbați, d-sa promițînd că va sesiza de greșeala nomenclaturii hăușile de St.M. pe generalul Șteflea la primul consiliu de miniștri la care va fi chemat să asiste pentru problemele războiului. Neavîndu-se bine cu acesta care-l supralicita pe M.A. față de nemți, îi căuta de mult nod în papură "și-l găsisse acum!". Apoi și ceasul a trebuit admirat de toată lumea, căci era atunci primul în lume cu atîtea chițibușuri și costase (dar aceasta nu știau decît R.M., Bielle și cu mine, plus Vasile Vasiliu întrucît el trebuise să procure devizele de la BNR) 5000 fr. elv. adică aproape cît o mașină Ford în USA. Bielle fusese mult congratulată pentru competența ei nativă cossornicărească și gustul ei deosebit, cu toate că ceasul era cam mare și masiv, nu părea bendoc, dar natural a fost luată și în băscălie "fiindcă uita-se de cuc și muzicuța de Lauterbach". Faptul că Bij, invitat încă înainte de plecarea noastră, se scuzase în ajun de această dată pentru motive de sănătate, nu se frapase ca putînd fi indiciul vreunei toane anti-palatine, ci dimpotrivă ne încîntase pe toți - în afară de militari - pentru că dînsul ar fi aruncat o notă de formalist - gravitate și austeritate lugubră asu-

pra atmosferei, ce s-ar fi resimțit ca un duș rece, iar acel că drept cadou de majorat transmisese prin Ică consimțământul său la începerea lecțiilor de pilotaj regale contribuise mult la înveselirea sărbătoritului. Merită relevat că - furios pe M.S. deoarece tot nu căda pe chestiunea terenului de la Predeal, pe motivul f.natural și valabil că nu putea da ce nu era al lui - Bij nu a făcut MMLL nici odată nici cea mai minimă atențiune în materie de daruri, pe cînd Bijlet le limita la flori și bomboane, aducînd și cu acest prilej o imensă cutie de acele bomboane de ciocolată Capșa ce se știa de însăși firma că erau preferatele Marelui Voevod care nu-și schimbase gusturile cofetare de cînd redevenise rege; era oarecum evident, pentru oricine poseda nițică psihologie, din aia neînvățată la universitate, că nu se urmărea de către Antonești într-adevăr captarea simpatiei tînărului monarh care, copilăros cum mai era, s-ar fi bucurat enorm de orice mică atențiune personală în genul unei pipe, unui briceag, stilou sau creion mai original sau unic, făcut doar pentru el. Ullea adusese toate telegramele și scrisorile de urări sosite pînă atunci, pe care MMLL personal Ioani, Ullea, Iorgu și cu mine le-am citit în cea mai importantă parte, alegînd cele mai interesante, căci pentru a le citi pe toate ne-ar fi trebuit o zi. Cea mai lungă, călduroasă, aproape afectuoasă telegramă dintre acele ale Capilor de State a fost aceea a lui "Dolfi", atît de surprinzătoare încît Ică a pălit cînd i-am tradus-o la cererea lui, MMLL remarcînd pe loc efectul penibil, de-a dreptul dureros ce i l-a provocat și pe care vicleanul gangsteraș n-a știut să-l mascheze. Era și acesta un indiciu simptomatic al ostilității reale a V.P. față de S, căci normal ar fi fost să se bucure din contră că "Marele Aliat" ajunsese să aprecieze, cum relevai, "la justa ei valoare contribuția Romîniei la războiul lui pentru cucerirea lumii", dar se vedea că Ică socotea că această apreciere se datora exclusiv C., iar Capului Statului s-ar fi căzut a fi manifestată doar la un prilej oficial, iar nu personal și nu se-nșela considerînd că nota textului era una din amabilitate personală, lipsită de substrat politic în sensul frazeologiei uzuale oficiale între aliați într-un război și mai cu seamă unul atît de total ca cea de a doua conflagrație mondială. Fiind "în formă mare" după succesele mele vînătorești, prînzul delicios și atmosfera favorabilă cauzei regale ce se desprîndea și dintr-o sumedenie de telegrame sosite de pe front, nu numai de la generali comandanți ai marilor unități, ci și de la ofițerii care avuseseră prilejul să-l cunoască personal pe

șeful lor suprem în cursul inspecției frontului, ceea ce iarăși "morcovise" pe dl.V.P.(după expresia lansată de mine în cercul intimilor M.S., de la vânătorile regale) și mă făcuse să fiu mai alert decât el, am profitat de faptul că-și desvăluise limpede, printr-o vădită jenă și indispoziție, complexul de inferioritate, pentru a-i stoarce repede și obține imediat acordul la nepublicarea nici uneia din telegramele oficiale cu răspunsurile - cum se făcea altfel obișnuit de către Maresălatul Curții fără aprobarea guvernului - spunându-i la ureche, din cauza prezenței unchiului Albrecht și a militarilor, că nu putem răspunde Fuhrerului nici "Ich danke Ihnen" - Mihai R. - dar nici în chiar atâtea cuvinte cât folosisse Adolf, în telegrama sa și nici chiar cu atîta căldură, ca să nu-l compromitem iremediabil în opinia publică mondială pe tînărul monarh al Romîniei de mîine dacă - ceea ce era de presupus și avea de altfel să se și întîmple - D.N.B. publica textele, propunându-i în consecință să compunem împreună răspunsul romînesc ce-l voi traduce în cea mai stilizată germană și expedis imediat. Necăjit că-i stricam ședința de cinematograf du mobilizarea lui Ullea, Bălăcianu (sosit cu cablograma și un nou teanc de mesagii), Iorgu, Ioani și chiar Bielle (f.tare în frazeologia franceză) spre a mă ajuta să redactez cît mai rapid răspunsurile cele mai urgente, H.M. totuși a binevoit să cadă cu noi la tranzație consimțind în sfîrșit la amînarea cinemaului cu cît va fi strict necesară și organizarea unei clăci generale în biroul meu de la Peleş "pentru a scăpa de beleaua aniversărilor sale, în priză direct". Interesant de remarcat pentru mine a fost atunci că Ioă, după ce-și luse concediul de la MM.LL rămase la Poșor în familie pentru a mai primi felicitările altor vizite mai intime invitate la ceaiul cineastic și venise cu noi la Peleş doar pentru telegrama în chestiune, așezîndu-se la biroul meu a propus un text mult mai laconic și rece decât îl creionasem eu ca proiect: răspuns ce ar fi frapat pe orîcine citea, dacă-l traduceam întocmai, ambele telegrame drept un afront abia deghiast și l-ar fi jicnit îndubitabil pe destinatar, ceea ce nu era deloc pentru moment interesul Coroanei, dar pe semne, destul de limpede vădite - scel al Antoneștilor! Cum nu-l scrisesem încă la dictarea lui, l-am invitat surfător să-l scrie și semneze dumnea-lui ca să ne rămînă în arhivă, drept dovadă că însuș Prim Ministrul redactase textul telegra-

mei de net inamical răspuns al R. Mihai I la una f. călduroasă, afectuoasă și amabilă a Führerului-Cancelar al Marele Reich german, ce vor deveni prin urmare tot atât de celebre ca schimbul telegramelor acestuia cu Christian al X-lea, eu personal neputînd sfătui pe S. să-i dea aceluia un răspuns nu mult mai curtenitor decît acesta și în nici un caz să iau răspunderea redactării lui față de M.A. Vice Președintele nu s-a lăsat însă prins în laț, ci a replicat că, în ultimă analiză, R. putea răspunde cum dorea, întrucît era un schimb de telegrama personale prilejuite de un eveniment tot strict particular și sculîndu-se cam contrariat de la birou și dînd să plece, nu mi-a fixat precis audiența de lucru pe care i-am solicitat în drum însoțindu-l pînă jos la mașină, ca să "lichidăm" cît mai degrabă chestiunea Fundației Carol al II-lea pe cît posibil într-o sedință și apoi în alte cîteva restul problemelor nerezolvate, deoarece la fraza citată mai sus, ce i-o făcusem cam îndrăzneț în prezența S., promisese solemn și ditirambic că rezolvarea neîntîrziată a tuturor chestiunilor pendinte va fi într-adevăr darul său personal de ziua majorității acestuia. După plecarea lui, clasa din biroul meu, la care a participat pînă la urmă și Tonci reținut pînă atunci de H.M. pentru chestiunea vînașilor mari proiectate, a "lichidat între timp" cel puțin toate răspunsurile importante, începînd cu acele către șefii statelor: MMLL Gustav, Christian, Boris, F.E.L.L. Salazar, Franco, Petain, Guisan, Ismet Inonî etc.... ce figurează toate în arhivele C.R., rămase intacte la instaurarea R.P.R., astfel încît nu-i cazul să mai lungesc asupra lor. Menționez doar că am început telegrama trimisă lui Dolfi tot cu cele trei cuvinte usturătoare, devenite istorice, ce să-i dau un mic șoc incipial: "Ich danke Ihnen ...", dar urmate de un "für" și formînd o frază goală la analiză, dar răsunătoare, mult mai scurtă decît a lui, întoarsă șmecherește cu înseși cuvintele sale ca mingea replasată-n zbor, după faimoasa tehnică diplomatică de parafrizare a declarațiilor adversarului cînd nu vrei să adaugi nici unhou element de apreciere a poziției tale, așa că R. nu a fost compromis prin mărturisiri de sentimente reciproce de acelaș acabit, dar a respectat uzanțele politeterei convenționale.

Adjutanții Regali, văzînd succesul clăcii mele, se oferiseră și ei să mă ajute prelînd telegramele uniformizaților, dar eu n-am înțeles să profit de amabila lor ofertă ce mirosea a încercare de a crea un precedent spre redactarea de către C.M. a corespondenței S. cu militarii - ceea ce nu intra în competența

ei - și cum acesta îmi pusese în vedere că dorea să li se răspundă celor de pe front f. călduros, neformalist și cu un element de notă personală nemilitărească și nestereotipă, i-am poftit să participe la elocă pentru a-mi face ciornele militărești, ca să nu-mi dea din nou de lucru cu compararea textelor de răspuns "propușe" cu cele ale felicitărilor respective, înainte de expedierea lor. Asta nu le-a mai suris, așa că n-am bormat să răspund în aceeași zi doar generalilor, lăsând pe gradele mai mici să aștepte o zi mai mult decât comandantii lor, toată "beleaua" isprăvindându-se la timp pentru lungă ședință de cinematograf, Mike proiectându-ne (personal ca-ntotdeauna!), dar nu în biroul meu din apartamentul său cum obișnuia în zilele de lucru, ci în sala teatrului din Peleş, pentru absolut tot personalul civil și militar, administrativ și casnic (adică pentru oricine vroia să asiste fără invitație), așa cum se făcea în fiecare sâmbătă, duminică și zi de sărbătoare când era la Sinaia și în lipsa sa de către operatorul palatului, astăzi; revista săptămânii UFA și a noastră, un film scurt inedit de război de la M.M.G. adus de Albrecht și socotit de acesta arătabil asistenței civile din sinul C.R., un film documentar suedez de scurt metraj, o comedie muzicală satirică yankee cu Fred Astaire și Ginger Rogers și "Ninșca" a Gretei Garbo. Așa dar, am eșit tîrziu, frînți și cu ochii înroșiți de atîtea filme rulate cam accelerat, fără ceaiul fierbinte gol ce ne-ar fi prins bine ca să spălăm nițel din opulența prînzului festiv, dar mulțumiți de a ne așeza, mai mult pentru a face act de prezență decât pentru a mai îngurgita mai mult decât supa și compotul, abia la ora nouă în loc de opt, la masa azi din fericire dinadins mai frugală dar aleasă a M.C. după retragerea M.M.L.L. și plecarea unchiului Albrecht cu principesa, încă frumoasă și tare isterică, de Wied (una din "mătușele" prin "rieșeul" - Carmen Sylvei ale S. și cetățeană română): singurele rude care vizitaseră pe Mike de ziua lui și au fost deci invitate la prînzul zilei și ceaiul celei următoare pe cînd Arhiducesa Ileana, în țară și aproape de Sinaia, n-a venit să-l felicite, iar telegrama ei, f. banală a sosit abia just în seara lui 22 octombrie, pe cînd acea a soțului ei mai politicoasă parvenise din Reich la Foișor în ajunul zilei M.S. Dealtminteri, în tot răstimpul crizei și pînă mult după desnodămintul ei neașteptat și nu atît de îmbucurător cît ar fi trebuit să fie pentru ASIR, în calitate sa de mătușă totuși atît de apropiată R., Ileana va "toarce un bucbac f. prost" - după încă o vorbă plină de înțeles a graiului franțuzesc - dintr-o absurdă și vinovată ambiție

maternă pentru odrasla sa mai mare: fumuri caracteristice celor
cu mai puține drepturi legitime! În schimb, mătușa bună Elisabeta,
din simpatice-i și veșnic însorită reședință de rurală izolare pro-
vincială, îi trimisese din timp nepotului ei favorit și prepus
legatar universal o lungă și frumoasă scrisoare, cadouri inteli-
gent alese și pe deasupra o telegramă mamei lui, iar unchiul Nico-
lae, deși zgîrcit corespondent epistolar, de asemenea totuși o cam
laconică dar f. afectuoasă scrisoare și telegramă colective ale
fericitului său menaj morganatic cu drăguțe P.S.-uri de ale fetei
lor, tocmai eșită din carantina celor șapte ani de acasă și acum
deja la o bună școală elvețiană. Dar nici "Daddi" nu uitase data
majoratului consurentului său filial la domnie, în cadrul somptuos
al celui mai scump și elegant Pallace-Hotel din lume, calculînd
bine timpul ce-i trebuia exact cablogramei din Mexico-City să fie
retransmisă ca radiogramă de Lisboa la București, ca să sosească
chiar la ora mesei prînzului cînd știa precis că-i va fi adusă
fiului de un curier special. R.M. cîcă sperase că HE"(el) o să ui-
te sau s-o întîrzie - cum le dăduse a înțelege confidentelor sale,
dar (după cum eu am opinat atunci) se prefăcea și față de ele și
avea să regrete doar că nu era o scrisoare - iar cînd totuși fu
adus lui Mike la țanc un plic în plin dejun pe tava rar întrebui-
țată pentru mesagii f.f.urgente și scrutînd încordată, peste masa
luxos împodobită cu potîrnichi de mărime și aparență naturale de
ale maeștrilor argintari londonezi, fața de bun pokerist al vis-
a-visului ei, ca să dibuie fără să-l mai întrebe dacă era de la
"HIM"(el) care scria sau telegrafia, văzu cum colțurile gurii
fiului ei s-au ridicat într-un zîmbet provocator de vesel și oare-
cum intrigant amuzat, sărmana dezîncîntată mamă și fostă soție
n-a mai putut lua decît o tare micuță porție din muntele de pască
rusă și abia o linguriță din marea neagră de ciocolată lichidă și
fierbinte pentru care "se rezervase" de la începutul mesei, ciugu-
lînd doar din cele cîteva feluri "igienice" - recte garniturile
de zarzavaturi, inimile anghinarelor, sparanghelul fără maionez și
salata de cresson - ca să nu-și strice pofta pentru desertul ce
era și preferatul ei. Bine că nu avea cum să scruteze decît fizio-
nomia apoi de-a dreptul poznașe și puținel ironică a cam obrazni-
cului și ingraturului său unic copil căruia-i jertfise viața ei de
femeie (încă frumoasă se era) și astăzi chiar zece modele de Pathe
pentru ceapa lui cronometrică geneveză, ajuns acum "deja major
și vaccinat" și prea de timpuriu emancipat, precum simțea, de salu-
tarea ei obînduire și că nu putuse vedea atunci cît de perfid
ba machiavelic tieluit fusese textul curat carlist al depeșei ce-

făcea pe Mike să ridă de ea "ca un prost", redactat parcă dinadins ca s-o împungă, cu săgeata otrăvită a fantelui zeu cu ochii legați peste Atlantic, Pirenei, Alpi și Carpați" căci de ar fi văzut că după "I" (eu) al primei fraze, bărbătești paterne, de bune și prietenești urări, radiograma se termina cu una mai intimă, caldă, duioasă și probabil de concepție feminină, în care apărea pe undeva abil băgat un singur și micuț dar tare dureros cuvânt - "WE" (noi) - prin care evidentcă nu se putea subînțelege că pluralul era cel regal sau presupus a-l îngloba pe "Murdăreanu", nefîndoelnic că n-ar fi tăiat nimic din virful înghețat și-nzăpezit al dulcelui Caucaz și nici n-ar fi puizat un strop din magma amăruie a Mării Negre. Flancată fiind de acel pe care dictatorul Europei vruse să i-l bage în alcov și de celălalt aspirant la favorurile ei cele mai intime, cu care tiranul regional vroia s-o compromită mai dihai decît cu scumpul tînar, la telegrama și scrisoarea căruia sosite, cum se și așteptase, primele de pe "front" și cele mai dragăstoase, era ferm hotărîtă a compune singură pentru Mike răspunsurile potrivite, azi locul meu era vis-a-vis, tocmai spre centrul mesei, la dreapta nimfomanei prinčipeze, vecina dreaptă a sărbătoritului ei "nepot" încoronat, astfel încît puteam zări și vedeam, mai bine decît reperasem capra prin lunetă, cum se oglindea în cele mărunte, gemene, invizibile pentru cine nu știa cît de bine camuflate sub pleoapele Reginei îi făceau ochii să pară mai mari, migdalați și scripitori, ajutîndu-i totodată a vedea mai bine, imaginea lui "HIS" (a lui), cea a monstruosului ei fost consort care la ora aceasta - cînd precupeții "peoni" abia se apropiu ionind, lîngă măgărușii lor și mai greu încîrcați decît ei, sub povara coșurilor pline de pastece, fructe și ardei, de marginea citadelei muntoase, ca să ajungă înainte de zorile incendiare la prima piață de legume - nu se culcase încă cîstătea, cu ochii mai bulbucați și mai sticloși decît ai ei, dar nu de ochelari ascunși, ci de prea multe mari pahare de cocktailuri, șampanie și whisky, la "masa mare" neagră de braziliană, cu trupul puhav de lene fizică și sardanapalice orgii, fața buhăită de somnul zilei și nesomnul nopților de gorganice petreceri și excese labrice, tot capul picurîndu-i de sudoare acră și unsuroasă, formînd șuvoaie ca la "Fîntînița Bebei" spre colțul gurii "sigarilioului" vegnic puțînd, uîtîndu-se cu-n rictus sardonio și o privire galeșe la ceafa sa mai scundă înnotînd în grăsimia brațului, încîntat azi - deși mai adăugase sigur iarăși cîtiva "grani" (mii de dolari) în contul invariabil debitor al jocurilor sale de hazard "nenoro-coase", adică ale unui prost fiindcă fricos jucător - că cel

puțin "i-o făcuse" grecoalcei ortodox-protestante, seci, dure, cabaline, insipide, zgîrcite și austere, în plus și de aceea "păguboasă" ce îndrăsnise și mai persevera să monteze și aștă ambele conținute, iar acum chiar și pe fi-su, alături de dușmanii săi de moarte, împotriva tatălui copilului ei.

Pe Ică am fost nevoit să-l asediez la telefon timp de o săptămână pînă ce a binevoit să-mi acorde prima din seria numeraselor în loc de cele cîteva audiențe scontate pentru a lichida nu, cum sperasem bazîndu-ne pe cuvîntul lui, toate restanțele litigiilor pendinte ce însuș d-lui considerase necesar a fi măturate de pe terenul reporturilor inter-rezidențiale ale anului viitor, fiindcă le grevaseră deja destul în tot răstimpul celor trecuți, de regim al "dictaturii militare", cum îi plăcea de o vreme încoace să desemneze guvernarea patronului său cu care pretindea mereu morțiș a nu fi fost și nici a fi de acord, ci doar și nici măcar aceasta conform dorințelor suverane, problema Fundațiilor Regale. Am arătat în cele ce preced în ce constau divergențele, în aparență minime și deci ușor de nivelat, în fond însă mult mai însemnate și greu de împăcat pentru că Ică, mai mult chiar ca M.A., urmărea acapărarea "căminelor culturale" ca instrument al propagandei politice interne antonesciene și mai puțin de răspîndire a culturii la sate printr-un organ complementar celor educative ale statului, apoi dirijarea și respective cenzurarea, într-un sens tot propagandistic pentru susținerea tendințelor generale de politică dictatorială și partinică cu perspectiva înjghebării acelei organizații unice și atotcuprinzătoare la care visa din ce în ce mai mult de cînd ajunsese "Prim", a "Revistei Fundațiilor Regale", a celorlalte publicații pentru cămine și a editurii operelor științifice, artistice și literare, desăvîrșită cu stîta succes de fosta Fundație C.II, iar în sfîrșit, spre a nu fi silit a restitui acesteia tipografia de ultim răcnet și mare valoare ce-i fusese sechestrată și închiriată unei societăți de editură în care dînsul personal avea interesul majoritar, conducerea deghizată dar efectivă, a tuturor F.R., printr-un comitet central prezidat de un subaltern al lui prin care să controleze, administreze și dispună de toate bunurile lor pe care le visa deja drept capital al viitorului său partid politic. Pe cînd C, în prima și ultima mea audiență de lucru cu el, nu ridicase nici o pretenție de a Statului asupra Căminelor, fie pentru că nu-și dăduse încă seama de valoarea lor politică pentru scopurile regimului și pericolul ce-l puteau constitui dacă erau folosite de Coroană pentru a le contracara și a-l submina și nici măcar atît, ci doar pentru a fi

treține flacăra popularității monarhiei, a dinastiei și a Capului Statului, aspecte ale problemei F.R. pe care poate că Ică nu le descoperise și deci nu i le relevase încă, fie pentru că nu găsisese oportun să mă sperie dintru început cu o pretenție atât de revoluționară ce o lăsase în seama lui Ică să i-o satisfacă de o manieră indirectă, camuflată, abilă și mai profitabilă prin faptul că pînă una alta - adică lichidarea ulterioară a regatului - firma regală era f.oportună avînd un vad mai mare decît cea a regimului iar fotografia M.S. nu-l jena încă dacă fiecare cămin era prevăzut și cu a sa, Ică în schimb ridica acum dintr-odată, drept argument pentru necesitatea imperioasă a înființării comitetului în chestiune, dreptul Statului, deci al guvernului ce-l conducea, de a veghea ca la căminele culturale, sub acoperirea oficială a cifrei regale și pretextul răspîndirii culturii în popor, directorul și cadrele locale de conducere, recrutate cîcă nu numai din elemente poporane pur apolitice, să nu se dedea totuși la o activitate propagandistică clandestină f.subtilă și bine camuflată a unor partide politice anti-guvernamentale, insinuînd că dl.Octavian Neamțu era un bănațean șmecher care știuse totdeauna să joace cartea politică potrivită pentru a se menține la conducerea Fundației R.Mihai, avînd multe relații și legături politice și făcînd alaltăieri jocul lui Carol, ieri cel al legibnarilor, azi provizoriu acel al guvernului, dar mîine cine știe care altul, întrucît se părea că avea prieteni mulți atât printre țărăniști și liberali, cît și în cercurile mult mai de stînga decît aceste partide democrate mai moderate și mai puțin periculoase pentru temeliile burgheze ale orînduirii noastre statale. Personal nu-l cunoșteam prea bine pe dr.Neamțu, întrucît nu-l primisem de cînd fusesem numit Mareșal decît vre-o două-trei ori în relativ scurte audiențe în cursul cărora îmi făcuse însă o bună impresie: de tînăr cu o mentalitate modernă, progresistă - în sensul propriu, apolitic al cuvîntului - de om cult, civilizată, competent în domeniul activității sale pe care părea a o îndeplini cu pasiune, energie, sîrguință și abilitatea necesară pentru a se descurca în interesul fundației cu tendințele pînă atunci de trei ori schimbate ale conducerii Statului, în măsura în care acestea aveau o repercuzie directă sau mai tangențială asupra mersului treburilor instituției de sub conducerea sa. Regele îmi vorbise despre el, încă înainte ca eu să-l fi cunoscut, exact conform acestor aprecieri, ce erau natural cu atât mai mult întemeiate, decît puteau fi ale mele, cu cît îl cunoștea de ani de zile și avusesetimpul

și ocazii suficiente ca să-și formeze o părere clară și definitivă asupra însușirilor directorului fundației sale, iar Pichi Pogoneanu, la care-l întâlnisem pe Neamțu prima oară și de atunci la nuntă lui Emil Iăzărescu, fără a fi avut pe vremea aceea interesul să conversez mai mult cu el, se exprima în termeni superlativi asupra calităților excepționale ale lui Octavian pe care-l cunoștea intim încă din anii lor de școală și facultate, având ahindoi un cerc întreg de prieteni comuni, fiind dealtfel și ei f. legați unul de altul și asigurându-mă că Neamțu merita pe deplin postul ce-l ocupa, deoarece ar fi greu de găsit un om mai potrivit decât el pentru acesta: spirit metodic și caracter bine echilibrat, talent organizator și administrator chibzuit și conștiincios în toate, fiind renumit printre toți cunoscuții lor de tînăr pentru ordinea și socoteala cu care își conducea viața, interesele personale și meseria sa. Ii spusese V.P. toate acestea, adăugînd că mi se părea normal și chiar f. indicat pentru funcțiile ce-i erau încredințate, ca dl. Neamțu să aibă relații multiple în toate structurile sociale și sectoarele vieții publice și private ale comunității naționale și că merita a fi tocmai felicitat în loc să fie criticat pentru faptul că știuse și știa să se acomodeze împrejurărilor politice și imperativelor schimbătoare ale diferitelor faze ale istoriei zbuciumate prin care trecuseră și treceau țara și națiunea noastră de doisprezece ani, iar dacă s-ar fi compromis sau ar fi aliniat tendințele fundației cu politica momentului sau împotriva ei mai mult decât trebuia, n-ar fi reușit să-și păstreze postul, nici continuitatea scopurilor urmărite de instituția ce o conducea în conformitate cu interesele superioare ale poporului, Statului și Capului lor suprem. Politica fundației era cea a Coroanei și reprezentantul ei: neutralitatea, nepărținirea și obiectivitatea care stăteau la baza atributelor Factorului Constituțional, creîndu-i echilibrul și dreptul de arbitrar a curenților și aspirațiilor opuse ce se ciocneau în sinul națiunii și al statului și de care nici S. nici fundația sa și cu atât mai puțin gestionarul ei n-aveau dreptul a se lăsa cuprinși și antrenați într-o direcție ce n-ar corespunde cu acea a rezultantei tuturor forțelor în luptă și care atunci cînd țara era liberă, iar nu subjugată și cîmpănită de străini, era reprezentată și urmărită de guvernul ei. Nu exista, în consecință, nici o nevoie imperioasă, acum mai mult decât de cînd existau F.R., ca statul să se amestece în bucătăria lor internă atîta vreme cît ele nu recurgeau la ajutorul lui pentru a le cîrpi găurile bugetare. Ori, de la începutul

noii domnii a R.Mihai, aceasta nu mai fusese cazul, ca în timpul celor zece ani precedenți, anormali din toate punctele de vedere, mai cu seamă către sfârșitul lor când Carol ajunsese că confunde palatul cu guvernul, arhivele C.R. cu acele ale Externelor și anexind la fundația sa pe acea a fiului său, spre a se folosi și el de cluburile sătești pentru propaganda sa personală, le confundase scopurile cu acele ale Ministerelor Educației și Propagandei Naționale, iar bugetul aceleia cu o parte din posturile bugetare ale acestora, ceea ce totuși nu justifica și nici nu îndrituia pretenția actuală a guvernului, mai mult decât a organelor instituționale ale Statului cu o oareșicare continuitate politică tradițională, de a repeta greșeala și abuzul inversând rolurile și aplicând un corolariu problemei prost rezolvate în trecut. Un abuz nu justifică celălalt și mai cu seamă unul mic pe altul mult mai mare: ar fi ca și când un cetățean s-ar apuca să sugrume copilul vecinului fiindcă acesta și-l bătuse pe nedrept! Căci de fapt, atunci ca și acum, fundațiile erau acelea care au suferit și pătimeau de pe urma violențelor injuste cărora fuseseră și erau expuse, sau respective devierilor și falsificărilor cărora nu trebuia supuse scopurile folositoare interesului general ce determinaseră înființarea lor, iar dacă acele ale doar uneia dintre fundațiile fuseseră și numai într-o anumită și neînsemnată măsură deviate de la intențiile originare ale fondatorului ei, pe când Fundația Carol I și acea a R.Ferdinand I, de la Iași, nu au fost nici odată până acum cîtusi de puțin afectate de înfrîuririle tendințelor atot acaparatoare și răsturnătoare ale regimului renașterii carliste, nu însemna că din acest considerent sau mai degrabă sub pretextul lui - cum nu m-am jenat să-i spun lui Bijlet f. verde - guvernul avea dreptul să pretindă tutelarea unor instituții, a căror autonomie era garantată și apărută de Constituție și legile fundamentale ale Statului, printr-un supra organ de direcție și control lucrînd din ordinele sale și al cărui amestec în afacerile interne ale unor persoane juridice de sine stătătoare, de competență exclusivă a acestora, ar echivala nici mai mult nici mai puțin decît cu desființarea lor. Si dacă dl.Neamțu avea și de această dată suplețea suficientă pentru a nu refuza "de plano" învederarea creierii unui atare instrument de coordonare a operei și activității celor patru sau respective trei fundații sub formă unui comitet de direcție comun compus din directorii lor, presidat, prin rulment ori la alegere conform înțelegerii intervenite între d-lor, ceilalți doi directori și în deosebi dl.profes.Tigare.

Samurcaș amenințau pur și simplu cu aducerea întregii probleme în fața Cesației dacă se încerca să li se știrbească oricât de puțin din atribuțiile lor statutare intangibile. Aceștia veniseră recent să-mi arate nemulțumirea lor față de perspectiva acceptării de către C.R. a unor asemenea exigențe guvernamentale, punctul lor de vedere și consecințele ce ar ști să le tragă în acea eventualitate apelînd la ocrotirea Coroanei, la care aveau dreptul să se aștepte în virtutea atribuțiilor statutare ale acestora care era singurul factor ce avea acea dublă competență: obligația de a veghea la respectarea voinței fondatorilor și dreptul de a controla executarea ei. Regele și subsemnatul împărtășeam cu totul acest punct de vedere și anume acel de a nu consimți la nici o modificare a sistemului de conducere a F.R., care să diminueze drepturile directorilor lor, ci numai la una care dimpotrivă să le ușureze sarcina conducerii prin coordonarea activității celor trei instituții într-un organ consultativ tehnic în care fiecare fundație ar fi reprezentată de conducătorul ei cu exact aceleași drepturi. Am răspunsînd d-lui Mihai Antonescu că d-lui ca internaționalist cunoștea f.bine diferența între Convenantul S.N. și statutele pactului M.I. consiliul permanent al Micii Înțelegeri n-ar fi admis nici odată ca un al patrulea membru și în speță o Mare Putere să adere la pact în calitate de președinte și nici ca secretar permanent al consiliului, iar nici unul din acele trei state componente ale M.I. nu înțeleseseră să renunțe la suveranitatea lor absolută nici parțial în favoarea aceluia dintre ele care exercita pe durata anului respectiv de rînd în președinția Consiliului lor permanent care totuși, atîta vreme cît a existat și funcționat, le-a adus f.mari avantagii, prezentîndu-se ca un bloc unit ce ducea exact aceeași politică față de toate celelalte state, în sinele consiliului cărora ajunsese astfel să obțină un loc permanent, neconcurîndu-se ci completîndu-și nevoile în interiorul blocului în măsura posibilităților restrînse ale acestuia și recurgînd la ajutorul C.S.N. sau al oricărui Stat Membru sau nemembru al S.N., nu fiecare separat, rîsleț și cum îi tăia capul, ci după consultarea prealabilă a celorlalți doi parteneri ai înțelegerii, în interesul lor comun și în numele ei colectiv. Iată soluția cu care chiar și dinamicul, combativul și f.competentul sexagenar de Samurcaș ar fi de acord, întrucît ea nu contravenea statutelelor C.Carol I și i-ar mări în loc să-i micșoreze cîmpul de activitate competența și folosesele ce le-ar aduce instituției ce-o conducea la perfecție încă din timpul vieții fondatorului ei și - s-ar

părea, după asemănarea lor "formidabilă" - tatălui său adevărat, iar ramolitul de general pensionar octogenar, care totuși nu făcuse nici o greșală (dar nici prea mare ispravă) în conducerea F.Ferdinand I, s-ar ralia, cum făcea întotdeauna în toate, vederilor și poziției luate de colegul și bunul său prieten Tigara. În asemenea condițiuni, amândoi acceptau colaborarea cu tânărul Neamtu, dar nu într-una de subordonare permanentă - oricît de bine deghezată ar fi - față de el. Cît despre cooptarea unui "observator" al Statului în consiliul directorilor fundațiilor proiectat, nici unul din cei trei n-ar accepta-o, iar M.S. și mai puțin. Regele consimțea să semneze legea de completare a atribuțiilor direcției fundațiilor, dar nici un amendament restrictiv al drepturilor consfințite prin legile de înființare și statutele de organizare și funcționare ale acestora și numai în acest caz ar primi să ia răspunderea personală pentru desființarea juridică a F.Carol al II-lea prin fuzionarea ei cu a sa. În acest scop, cei trei directori se pusese de acord asupra textului proiectului de "Lege pentru Funcționarea Conducerii Fundațiilor Regale" pe care-l supuseseră deja mai bine de trei luni în urmă Inaltei Aprobări a S. care, după studierea lui amănunțită (de către Președintele I.C.C.Lupu, Consilierul I.C.C. Alexandru Stircea - vărul meu îndepărtat din ramura Stirceștilor regăteni de la Dorohoi - Goli Stoicescu și mine, sub raportul politic al problemei), îi adusesese anumite modificări și completări, acceptate în majoritatea lor de către Directorii Fundațiilor în urma unor laborioase tratative duse cu d-lor de mine și acesta era documentul ce-l supuneam acum V.P. cu rugămintea de a nu-i mai rețrașa, nici adăuga nimic, a-l recomanda aprobării M.A. și a mi-l restitui cît mai degrabă semnat de P.M. și cu adresa aferentă obișnuită de propunere a promulgării Decretului-Lege către M.S., întru înzestrarea lui cu apostila regală și trimiterea directă la M.O. spre publicare. Încă a ținut să-l studieze și el timp de vre-o două săptămîni, în loc să-l supună, așa cum promisese implicit prin declarația sa din 21 oct. de la Foișor, neîntîrziat aprobării C. așa că nu mi-l restituise semnat, cum îmi tot promisese amînînd scadența de la o audiență pe cea următoare, atunci cînd a survenit incidentul meu cu S.C.M. pentru care i-am cerut a fi primit de urgență și în urma căruia s-a stricat din nou căruța legăturilor intervilane. Avea acum acest pretext pentru a se apăra de acuzațiile mele, destul de neformale, că nu făcea ce spunea și la o lună după promisiunea clară și categorică fă-

cută R. în fața Curții întregi și unor martori străini (Albrecht și P.de W), nu-i dăduse nici măcar un început de înfăptuire. La una din ședințele noastre de negocieri devenite de-a dreptul penibile pentru mine, de când Ică se știa tare pe poziție, intrucît mi-ar fi venit mai greu acum să trec peste capul lui cerînd a-l vedea direct pe C., de când intermatul Președinției devenise coasi permanent și pe deasupra M.A. nu mai pusese picioarele la palat și nu ceruse nici să mă mai vadă personal, deși-l primise pe Codreanu de cîteva ori după incidentul nostru neaplanat în felul ce-l recomandase M.M.L.L. prin intermediul lui Ică, fiind oarecum supărat pe mine de a nu fi respectat dorința sa de a mă-mpăca cel puțin în mod particular cu membrii C.M.sanționați de stăpîni (după cum eram informați pe calea Ionnițiu-Davidescu), acesta a ridicat deodată din nou față de mine chestiunea terenului de la Predeal, insinuînd că Ionel nu mai putea fi adus să aprobe nici o altă concesie față de S. dacă acesta nu înțelegea la rîndul său să dovedească și bune sale intenții de a ajunge la altfel de relații ca cele de veșnică neîncredere și încordare de pîn-acum ce nu părea să le dorească nici acum înlăturate din moment ce persista în a refuza să facă acest cel mai minim gest de curtoasie față de cei cărora "le pretindea mereu cîte ceva, deși se arătașeră mai mult decît înțelegători în rezolvarea promptă a principalei și cele mai acute probleme: cea financiară, a listei civile". I-am răspuns atunci că mă mira foarte mult faptul că M.A. s-ar putea gîndi a face să depîndă atît rezolvarea unor probleme ce nici n-ar fi trebuit să existe dacă guvernul nu s-ar fi apucat să ia măsuri revoluționare și strict ilegale prin care a știrbit o serie de drepturi legitime ale Coroanei, Casei Domnitoare și unor instituții întemeiate de ea, cît și interesul națiunii de a vedea stabilite raporturi normale între șeful Statului și al guvernului, de o chestiune de interes particular pe care R. ar fi fost prea bucuros s-o poată rezolva spre satisfacția M.A., dar nu avea putința s-o facă tocmai pentru că nu confunda legea cu abuzul de lege, nici avuția Statului cu bunurile sale personale. Cît despre veșnicile pretențiuni ale M.S., era destul de trist și totodată admirabil că R. mai avea răbdarea să ceară direct și în mod pașnic și conciliant restituirea sau repararea lucrurilor ce-i aparțineau, sau de care era chezaș față de națiune, de drept nu de fapt, în loc să recurgă la alte mijloace pentru a reîntra în prerogativele Coroanei și drepturile regaliene constituționale și legale. Atunci V.P. s-a făcut a fi surprins de limbajul meu, întrebîndu-mă pe loc și pe un ton oficial și aproape amenințător

la ce alte mijloace mă referii.

Se aștepta desigur să-i vorbesc de revocarea actelor anti-constituționale din 6 și 7 septembrie 1940, la care nu cu mult înainte el se referise într-oconvorbire cu M.M.L.L., ce ni se păruse a fi fost o abilă sondă pentru a cunoaște substratul intențiunilor lor privitoare la eșirea din război cu sau fără cea din situația constituțională hibridă a regimului antonescian, dar eu i-am răspuns f. natural: "Casația", căci Capul Statului nu avea decât această cale legală pentru vidarea diferendelor sale juridice cu guvernul, iar dacă sentința ei n-ar fi executată de acesta, națiunea trebuia consultată prin reprezentanții ei legali, căci numai din exil un cetățean se putea răfui cu Statul său din Curtea Internațională de la Haga, iar de exil nu credeam că ar fi vorba în cazul unui plebiscit. Ică se-norun-tase bine la vorbele mele și a ezitat să se pronunțe asupra lor, așa că-i mai spusei atunci, spre a mai "auri pilula", că-mi în-chipuisem că M.A. remarcase că S. n-a cerut guvernului un ban, ci doar l-a anunțat, discret și fără ca opinia publică să fi știut vre-odată de penuria monetară a Capului Statului, că ar fi silit să-nchidă reședințele regale și concedia tot personalul aferent dacă guvernul socotea utilă această economie, pe cînd în acele chestiuni în care nu avea nici un interes material sau practic - cum era cea a F.R. cerea cu insistență și nu se obo-sea a reitera mereu aceleași oțioase dar prea justificate exi-gențe, tocmai pentru că lupta spre apărarea patrimoniului și drepturilor încălcate ale unor așezăminte de interes național și de pavăza cărora era însărcinat prin înseși legile lor de inte-meiere: aceasta era o nuanță substanțială pe care C. n-ar fi trebuit s-o piardă și ar fi drept să nu o scape din vedere. Dacă dumnea-sa dorea neapărat să rezolve problema posesiunii juridice a terenului ce-l posedă de fapt la Predeal, n-avea de-cît să -ăsească tot pe calea legală a Casației mijlocul de a-l defalca din D.C. printr-un schimb de teren de aceeaș suprafață sau valoare și să-l cumpere de la Stat cu suma stabilită de Mi-nisterele respective, al Agr. și Dom. și al Finanțelor, M.S. fiind fără-ndoială prea fericit a i-o achita din averea sa par-ticulară, îndată ce soluția canonică i-ar permite să-i arate prin acest gest cît de puțin justificate fuseseră bănușile că n-ar fi dorit să vadă satisfăcută această dorință a C. Statului.

Dar ca să i se pretindă ceea ce nu avea cum să facă în mod legal era o curată absurditate și dacă M.A. nu avea suficiente cunoștințe juridice pentru a sesiza aberația pretenției sale, era de datoria d-lui V.P. a-l elucida. Era exact ca și când ar cere ca M.S. să-i dăruiască Cișmigiul sau Delta Dunării, ce nu erau ale lui: actul se putea întocmi, semna și înmîna oricînd, dar moștenitorii C., dacă nu chiar d-lui cînd "la bătrînețe se va retrage de la treburile Statului", și-ar vedea în curînd dreptul de proprietate contestat și actul de donație invalidat de justiție ca nul și neavenit. Dacă generalul Manolescu putuse induce în eroare pe C. fiind că nici nu înțelesese temelia juridică a D.C. pe care-l administra atunci deja mai mult de un an de zile, dl. profesor Mihai Antonescu al Facultății de Drept de la București, avocat cu renume și fost Min.al Just., nu-l putea lăsa să subziste în acea grosolană și regretabilă eroare! Totuși, Ică a continuat să tărăgănească tratățiunile noastre încă o săptămînă, cînd m-am pomenit convocat special de el "ca să-nmormîntăm definitiv" (Fundatiile Regale cum aveau să-i reproșez la auzul contrapropunerilor lui) "cel puțin acest măr de discordie între noi" (căci el era convins că eu îl tot pisam pe R. cu F.R. din cauza unei eventuale influențe de a Pogonenilor, renumiți adepți ai acestor instituții, asupra mea, cînd de fapt lucrurile stăteau tocmai invers, Mike fiind acela care nu mă slăbea cu urgentarea soluției înainte de Anul Nou): hotărît a mă convinge de justetea vederilor sale, mi-a citat de la un capăt la celălalt expunerea de motive și legea redactate de el personal și pe care le considera o capodoperă de concepție juridică "la care lucrase de cîteva săptămîni pentru a împăca voința fondatorilor, obligațiile statutare ale Coroanei, dezideratele directorilor și interesele generale culturale ale neamului românesc". De fapt, numai motivarea legii era originală și ticsită de o pleoră de fraze răsunătoare, înflorite de vocabularul său colorat, personal, ditirambic și de acea prolixitate avocațială ce plictisește pe cititori sau auditori prin repetirea aceleiași idei reîmbrăcată la fiecare paragraf într-o formă nouă. Legea era pe 9/10 identică cu cea propusă de C.R., dar secimea deosebită desvăluia la prima vedere cauza pentru care problema fusese tărăgănată atît de multă vreme: în locul observatorului guvernamental, "comitetul de direcție" era împiedicat să se organizeze cum vroiau membrii săi conform principiului democratic al egalității și votului majorității sau printr-un rulment statutar anual ce i-ar opri să se ciorovăiască între ei printr-o veșnică intrigărie a doi înțeleși contra

celui de al treilea, ci fixat "nec varietur" în formula dictatorială și rigidă, inacceptabilă pentru cei doi bătrâni directori și fundațiilor mai vechi și cu o tradiție și experiență mai lungă, a președinției directorului celor două mai tinere fundații fuzionate, pe considerentul importanței mai mari politico-economice a instrumentelor vii și dinamice ce le constituiau căminele culturale și editura publicațiilor comune ale celor trei instituții, iar acest de al treilea director și conducător permanent și inamovibil al comitetului de trei, care deci era o simplă farsă, din moment ce ceilalți doi membrii, neavînd decît un rol consultativ, deveneau simpli figuranți, nu putea fi numit de S. decît cu consimțămîntul statului, în speță al Ministrului Presei și al Propagandei Naționale. Astfel, F.R. deveneau o anexă a acestui departament de stat, iar scopul lor acel de a îndopa poporul prin cămine cu propaganda și tezele politice guvernamentale, la ordinea zilei. I-am spus din capul locului că era inutil să-ncerce a mă convinge pe mine, întrucît n-aveam nici o cădere pentru a mă ralia sau opune proiectului d-sale, dar am ținut să-l previn că nici S. nici directorii nu vor accepta nici odată această răsturnare radicală a organizației unor fundații existente de respectiv aproape o jumătate, o treime și un sfert de veac și ceea ce mi se părea și mai inacceptabil, pentru că mult mai grav, răstălmăcirea totală a menirii tuturor patru fundații astfel cum fuseseră concepute de întemeietorii lor. I-am întrebat ce credea că ar spune d-nii Tate, Wallace, Carnegie, Rockefeller și Nobel, dacă, trezindu-se o clipă din somnul lor de veci, ar afla că galeriile de pictură, laboratoarele, bursele universitare și premiile pentru opere literare și în folosul păcii omenesti erau folosite pentru propaganda hitleristă extra-europeană sau cea comunistă în statele capitaliste. Am adăugat că începeam să cred că tatăl meu adoptiv avea dreptate să susțină că poporul nostru era un cocktail rasial cu o predominanță de sînge slav, deoarece era lipsit de simțul proprietății individuale și inviolabilității ei și se complăcea în anarhia veșnicelor răsturnări ce urmăreau invariabil distrugerea operei predecesorilor săi: nici un fecior de țăran nu visa să repare, mărească, amelioreze și locuiască vechea casă părintească în care s-a născut, ci doar s-o distrugă ca să aibă cîteva birne, stîngii și scînduri pentru a-și clădi alta alături, chiar mai mică și mai proastă, dar nouă, de a lui. Numai în Rusia sovietică, în afară de România, s-a mai pomenit ca testamentele să nu fie respectate, moștenirile veșnic contestate, așa că fiecare om trebuia toată

ziua să lupte pentru a putea păstra cu greu ce-și agonisise cu trudă în sudoarea frunții sale. Nu făcea să mai întreprinză nimic într-o țară în care furtul era așa dar ridicat la rangul de dogmă și linie de conduită a însăși organizației statale. Tonci mai avea atunci dreptate să tot spună că: "Der Rumane ist hein Staatsbildes des Element!" (Românul nu-i un element făuritor de Stat). Hitler și regimul său, mult criticat de capitaliștii anglo-saxoni și tabera statelor democratice de aceleași concepții de viață, erau mai respectuoși de tradițiile națiunii germane și realizările istorice ale generațiilor ei trecute decât era guvernul M.A. care se făcea a lupta pentru civilizația europeană contra barbariei asiatică a bolșevismului rusesc! Personal, nu înțelegeam ce-l țena pe dl.V.P. dacă fiecare cătun românesc poseda o clădire sau încăperea unei case adecuate în care lumea putea găsi un aparat de radio, ziare, reviste, o bibliotecă, iar cu timpul, în afară de masa de ping-pong ce exista în cele mai multe, sau pista de popici la toate căminele transilvănene, o piscină de înot, dușuri, băi, un teren de fotbal de tennis, basket, volley, etc..... fără ca membrii acestor cluburi să fie pisați cu nici o politică, propagandă și altă tendință de constrângere, ci lăsați să se odihnească în timpul liber după plăcerea lor. Tot copilul știa în Reich cum i se spune pe șoptite organizației "Kraft durch Freude" (putere prin plăcere), acea stupidă organizare a răgazului care să te împiedice să gîndești și raționezi asupra vieții de cîine pe care hiper-organizația statală o creia populației dornice de a fi lăsată să respire liber și care epuiza poporul mai mult decât munca și războiul pe front. Degeaba mai luptam împotriva bolșevismului dacă în fundul inimilor noastre nutream aceleași tendințe de înregimentare a maselor într-un sistem de serviciu militar deghizat, dar permanent. Statul avea de un milion de ori mai multe mijloace pentru a-și face propaganda decât F.R.: ce nevoie mai avea să pună mîna și pe acesta, în loc să se bucure că un mic sector din îndatoririle sale era bine îngrijit de instituții folositoare, populare și dezinteresate. Dacă, prin urmare d-lui își menținea pretenția de a contraveni dezideratelor acelor care aveau răspunderea protecției și conducerii unor așezăminte de o vechime și experiență în mijlocie de zece ori mai mare decât acele ale Min.Presei și Propagandei și de douăzeci de ori superioară celor ale guvernului actual, n-avea decât să încerce a-i convinge pe d-lor, dar nu pe mine, de avantajile transcendente ale proiectului d-sale de lege, despre care eu nici nu înțelegeam să iau act și să-l aduc la cunoștința M.S. ca să nu mi se poată reproșa că l-aș

fi sabotat anticipat.

Pledoaria "celui fără de cădere" totuși a avut mai mult efect decât aveau să aibă refuzurile categorice atât ale celor doi directori vechi direct loviți - dar din nefericire nu și al celui de al treilea mai nou, chiar de f.recentă numire, întrucât sub domnia carlistă nu fusese decât subdirector pentru căminele anexate de F.Carol al II-lea la întemeierea ei, dl.Octavian Neamțu care, avantajat și șantajat concomitent de Ică, s-a pretat din ambiție personală și de frică mai mult decât avea el, căderea s-o facă, la jocul acestuia, contrar interesului general și voinței fondatorului viu al fundației, care-l numise în 40 la direcția ei și-l putea destitui oricând - cît și îndeosebi al acestuia: Bijet nici nu i-a mai prezentat lui Mike acel proiect, ci altul nou, retușat ici colo în părțile lui neesențiale, dar prea puțin în cele principale, abia după ce se convinsese personal și nemijlocit la convocarea lor că, așa cum îi spusese, lezații erau între-adevăr ferm hotărâți, cu riscul de a ajunge tovarăși de lagăr de ai colonelului Stavăr la Tg.Jiu, să recurgă la căile justiției pentru a-și apăra fundațiile și pozițiile personale, atunci cînd le-a înmînat proiectul său inițial. A fost dealtminteri, după judecata mea, mai mult o stratagemă de a banditului de P.M. interimar - mult prea deștept ca să-și fi putut închipui că cei doi stilpi, ce-i drept cam putrezi de vechime, ai F.R. vor consimți de bună voie la castrarea lor, cu toate că erau suficient de vîrstnici ca bunul d-zeu să-i fi iertat de mult, stratagemă menită însă a-i speria cu tirul artileriei grele, ca ulterior să nu se mai simtă prea nefericiți de a fi siliți a rămînea pe front sub tirul calibratelor mai ușoare; exact cum îl atacase pe profesorul Neamțu față de mine numai cu scopul de a camufla faptul că izbutise deja să-l cumpere prin dublă fentă de a-i oferi conducerea efectivă, a tustrelor F.R. cu condiția să danseze după cîntul flautului său fermecat, "că de nu" Statul, recte guvernul - adică însuși Ică care-i reprezenta personal pe toată linia în cuadrupla sa calitate de P.M. a.i., V.P. al C.de M., Min.de Ext. și al Presei și Propagandei Naționale - ar avea de acum încolo dreptul să-i ceară înlocuirea. Ori, Neamțu avea de fapt dacă nu chiar toate și nici atîtea cît scumpul și prea devotatul său prieten Pichi binevoia să-i atribuie, în tot cazul multe calități ce-l desemnau la conducerea fundațiilor, dar nu destule, căci îi lipsea una și tocmai cea mai importantă, ba chiar indispensabilă pentru a păstra pînă

și postul mai modest ce-l ocupa la una singură: caracterul. Aci Buzel avea să triumfeze pe bună dreptate față de Pichi, marcând acum un punct voluminos și greu în duelul lor psihologic, deoarece de totdeauna susținuse, cu probe însă încă insuficiente, că acest mare protejat, mult lăudat și intim al lui Pichi era "o sinistră lichea" și-l citase mereu tocmai pe Neamțu ca pildă cea mai grăitoare a naivității, sentimentalității și lipsei de discernământ a dragului său prieten Pogoneanu în aprecierea insuficient de obiectivă, prea tolerantă și superficială a oamenilor în general și a clipei sale de prieteni și camarazi de copilărie și adolescență, în special. Eu, mai puțin ca stăpînul meu și al fundației în chestiune, nu avusesem prilejul să-l pot cîntări pe șmecherul lugojean, una din foile trifoilului bănățean de prieteni ai lui Pichi care, de fapt, îl acceptase în cercul intimilor săi pe Octavian fiindcă acesta venise să studieze în capitală împreună cu camarazii săi, de la liceul Loga Coste și Golopenția, tustrei protejați de ai lui Sever Bocu și ai fraților Mănuilă, iar cum Pogonenii credeau morțiș în valoarea proverbului, tot franțuzesc, dar asta cam discutabil și neapreciat, deci nici urmat de menajul meu și de Buzesti, cum că prietenii prietenilor mei sînt ipso facto și ai mei ("Les amis de mes amis sont mes amis"), Neamțu - care de fapt nu era chiar prietenul lui Coste și al lui Golopenția, ci doar un camarad de școală pe care-l acceptaseră în societatea lor la București, din bine cunoscutul spirit de solidaritate a bănățenilor cînd nu se află în Banat - reușise astfel a dobîndi încrederea lui Pichi care și acum, cînd l-am somat să-i spele capul prietenului său, de rușinea ce i-o făcuse, îl susținea și apăra, argumentînd că ceea ce făcea "Bubi" avea să fie tot în interesul fundațiilor și spre satisfacția R., întrucît știa cum să manevreze pentru a eluda de fapt noua situația de drept ca și angajamentele speciale ce le-ar lua personal față de Ică și rugîndu-mă insistent a nu-l lua la țintă sau "în gripă" pentru atîta, deoarece bietul "Bubi" venise alarmat la el ca să-l mobilizeze întru lămurirea și liniștirea mea care mă și apucasem zgometos prin Buzel, Iorgu, Ioani, Vasile ș.a. să-i găsesc M.S. un nou director pentru fundația sa, mai puțin mlădios, dar mai resistant decît se avertisse, dl. Neamțu. Acesta a trebuit apoi să-și aștepte mult și bine a fi primit de mine, iar nu de Vodă, cum ceruse, să-nca-seze o beștealeală cum cred că nu mai mincase pînă atunci și să promită "munți și minuni" dacă ținea să-și salveze postul actual și șansele de a face carieră sub domnia celui a cărui încredere

o înşelase şi care nu era uituc, chiar dacă-l ierta de această primă şi ultimă dată. Noul proiect prezidenţial nu pomenea nimic despre amestecul Statului în treburile nici uneia dintre F.R., nici la numirea directorilor şi nici în legătură cu alcătuirea şi funcţionarea comitetului lor, păstrînd ca diferenţă faţă de cel al S. doar stilul şi stipulaţia preşedinţiei - fără specificarea caracterului permanent, anual rulabil sau provizoriu, iniţial - a directorului F.R. Mihai I, nemotivată-n lege dar explicată-n expunerea de motive atît de vag şi discret încît nu explicita nici acolo inamovibilitatea sau permanenţa lui necesară, ci implicita f. abil interesul F.R. de a fi reprezentate faţă de Stat de către directorul aceleia dintre ele care era cea mai importantă, răspîdită pe tot cuprinsul ţării şi în plină dezvoltare, Ică apărîndu-şi energic proiectul deşi era atît de puţin deosebit de acel al R. (care totuşi i-a refuzat irevocabil, la prima audienţă de după ziua sa, neurmată de obişnuitul prînz - M.M.L.L. aflîndu-se pentru o săptămînă la palat-semnarea oricărei alte legi decît a sa) cu argumentul că, din clipa înfiinţării comitetului de direcţie a tuturor F.R., statul nu mai accepta să trateze nici o problemă a uneia dintre fundaţii separat cu directorul ei, ci numai prin comitet şi că n-avea ce să discute despre cele două "moarte, împietrite şi statice, ci doar politica celei vii, în creştere concurentă cu unele sectoare ale vieţii şi activităţii Statului, dinamică şi expansivă" şi că expunerea de motive, care lipsea proiectului regal prezenta dublul avantaj de a crea impresia că legea fusese întocmită şi propusă de guvern, ferindu-l astfel pe S. atît de urmărirea judiciare posibile de ale fondatorului instituţiei desfiinţate ca persoană juridică prin fuzionarea ei cu F. Mihai, cît şi din partea celorlalte două fundaţii, acum oarecum tutelate, la momentul unor eventuale neînţelegeri în sînul comitetului şi de a răspunde implicit, printr-o valabilă şi acceptabilă raţiune, aprehensiunilor celor doi directori şi acestora de a admite supremaţia şi întîietatea conducerii fundaţiei vii, renunţînd deci într-o anumită măsură la autonomia lor absolută din trecut.

Văzînd însă încăpătînarea M.S. şi fiind acum d-lui grăbit să-şi publice legea mult trîmbiţată în negocierile sale directe cu tustrei directori, faţă de care nu vroia să apară înfrînt de tînărul monarh incompetent în problemele în care E.S. se socotea cel mai calificat a păstra ultimul cuvînt, în ovintuplele sale calităţi politice, juridice, culturale, oficiale şi particulare, în special faţă de Neamţu care se cam grăbise a capitula, creşînd şi

R. nu va opune o atare rezistență, și încerca acum să se retragă în "marșalir" (marche arriere), Bijlet s-a răzbunat pe mine, asaltându-mă dintr-odată aproape zilnic cu convocări impromptue la ore imposibile, când el avea o clipă de răgaz din celelalte sale mai importante ocupații, ca să mă capaciteze a-i pleda cauza față de MM.LL., uitînd complet de afacerea terenului (în care sfîrșise prin a se ralia argumentelor mele, renunțînd la teza sa cum că totuși ar fi trebuit și trebuia ca S. să provoace acea soluție pe care o ventilasem, întrucît C. se jena să ceară direct statului, recte C. de M. satisfacerea unui interes particular), dar insinuînd că nu înțelesese prin promisiunea sa să execute, fără analiză prealabilă, întru salvagardarea intereselor statului, ce era de la sine înțeles că trebuia să primeze întotdeauna și în toate, oricare poruncă regală și că, în consecință, considera satisfăcută cererea maximală a Coroanei compatibilă cu interesul obștesc "de care guvernul avea grijă și în rezolvarea problemei F.R.", iar dacă nici concesiile importante făcute de stat, consimțînd să restituie toată averea fostei F. Carol al II-lea, izvorîată din donații mai mult ale statului decît particulare și în condițiile prea bine cunoscute ale presiunilor palatului, uzuale sub trecuta domnie, nu erau apreciate de R. ca o dovadă suficientă a spiritului conciliant al M.A., atunci el, Ică nu se mai socotea nici legat de promisiune, nici în măsură a continua să lupte cu acesta pentru soluționarea satisfăcătoare a celorlalte probleme pendinte. La rîndul meu, i-am demonstrat că nu avea dreptate să insiste atît, doar pentru o frază care făcea inacceptabil proiectul lui nu atît pentru S. cît pentru directorii F.R. vechi și care pe deasupra nu avea nici o valoare pentru aceștia, în afară de faptul că-i jicnea în mod public și cu totul inutil, întrucît nimeni nu putea să-i împiedice a se retrage oricînd din consiliul directorilor, așa că totuși depindea numai de d-ilor acceptarea președinției celui mai tînăr dintre ei, la care vor ajunge și așa, dar din propria lor inițiativă, iar cînd vor vedea că situația le aduce avantagii și nici un inconvenient, îl vor permanentiza ca președinte prin reelegere, dar fără să fi fost umiliți printr-o legiferare incompatibilă cu statutele fundațiilor și dăunătoare prestigiului acestora și al funcțiilor și chiar persoanelor lor. Era, după părerea mea, totdeauna preferabil a face o treabă decît a vorbi și a scrie, a realiza de fapt un lucru decît a fi îndrituit a-l face sau a da impresia de a-l fi făcut: femeile știau cel mai bine că bărbații aveau acea prostească slăbiciune de a-și închipui că ei comandau; ele le jurau supușenie, obediență și credință în fața altarului

și ofițerului stării civile, lăsându-i să poarte pantalonii și să se fălească, exact ca militarii față de civili, cu atributele superiorității sexului tare, când de fapt în 99% din căsniciile de pe suprafața globului și chiar în cele nelegiferate omenesti și ale regnului animal (pseudomut, fiindcă noi încă nu le-am dibuit limba) femela conducea de fapt și făcea ce vroia cu sexul așa zis tare, în pofida tuturor patalamalelor lui de drept și aparențelor exterioare, formale adică pur formaliste.

Ce importanță avea pentru guvern dacă profesorul Tigara-Samurcaș sau ramolitul general Budeanu se alegea președintele comitetului de trei? Ministerul respectiv n-avea decît să refuze a sta de vorbă cu ei și să accepte a discuta numai cu dl. Neamțu! Nu i-ar forța astfel în mod practic să-și schimbe președintele spre a se adapta situației de fapt? Apoi ce garanții avea guvernul că dl. Neamțu, dacă era impus în modul deghizat al proiectului E.S. ca președinte inamovibil, va accepta înfrîurirea Statului în organizarea și funcționarea căminelor și nu va face dimpotrivă exact ceea ce-i va fi dictat de stăpînul său? Iar dacă se va încumeta a devia de pe linia trasată de acesta, se va trezi pe loc înlocuit? Singura garanție ce ar putea să-i asigure Statului controlul efectiv al F.R. ar fi obligația M.S. de a numi numai directori funcționari de stat detașați la fundații, cum eram eu și Vasiliu la palat, pretenție imposibilă. Si nici aceasta nu ar fi o garanție absolută fiindcă funcționarul de stat corect, care nu prestase jurămint guvernului ci Regelui, nu călca un I.O., iar la urma urmei toată această preocupare ciudată a guvernului actual nu dovedea decît din nou un singur lucru și anume că era pur și simplu ostil Coroanei în loc să-i fie supus așa cum s-ar cuveni. Regele avea, prin urmare perfect dreptate să nu admită texte de legi izvorîte dintr-o atitudine de neîncredere, suspiciune, insubordonare și deci de dușmănie față de el. Dacă dl. V.P. ținea să-i dea S. această impresie, n-avea decît să continue a lăsa problema F.R. nerezolvată; monarhul era tînăr și avea răbdare, în plus convingerea ce o împărtășea toată țara că următorul guvern va fi unul numit de el, de încredere absolută a Coroanei și cu aceeași încredere în ea? Ică tăcea în mod suspect de prudent ori de cîte ori îl provocam nițel pe fondul problemei "relațiilor intervilane" cu scopul de a dibui în ce măsură era autorul, părtașul sau încă numai jucătorul nehotărît a mize pe "banda șanselor simple"? "nici atunci cînd îi oglindisem perspectiva unei consultări populare și nici acum nu vroia să reacționeze decît de la înălțimea poziției sale oficiale:

de P.M. îngrijat să apere "interesele superioare ale neamului" în cadrul situației constituționale izvorînd din actele de la 6 și 7 sept. 40. Pe mine, toată afacerea F.R. ca și de altfel celelalte "chestiuni pendinte" mă lăsau în fond f. rece, întrucît nu le atribuiam importanța și nici nu le socoteam de urgență ce le dădeau MM.LL: le consideram și foloseam doar ca piese în jocul mare de a căuta șah-matul de dat lui Dolfi în clipa potrivită, adică posibilă, fără ca pregătirea loviturii să ne poată fi obstruată de regina ce-l apreciam a fi Bijlet, nici de nebunul sau turnul, în cel mai bun caz, ce era Bij. În consecință, i-am mai spus că victoria Aliatilor însemna nu numai monarhia în România, dar și încoronarea lui Mihai și nu a lui Carol, chiar dacă s-ar întîmpla să găsească tronul vacant în ziua ocupării Bucureștilor, de trupele lor, pe cînd în cazul cu totul improbabil, dar ce-l citam doar de dragul artei diplomatice, de a învedera toate ipoteze, cînd Hitler ar învinge datorită vre-unui imponderabil de genul armelor inedite, nici atunci nu era atît de sigur că "Lăndererele" ar fi desbărate de regi înainte de guvernele lor naționale, povestindu-mi ce-mi spusese Killinger și Clodius cu privire la felul cum Führerul părea să fie hotărît a rezolva problema succesiunii sale: ori un nou Kaiser implicita și noi "Könige" germani supuși acestuia, iar telegrama din 21/X nu-mi părea să indice intenția înlocuirii lui Mihai de Sigmaringen cu vre-un prinț fără rădăcini și popularitate în România. Nu înțelegeam, prin urmare, deloc ce-l mai făcea pe M.A. să-ntrețină o atmosferă net anti-mihăileană în enturejul său: vroia să fie mai nazist decît Hitler? Eram informat din sursă absolut sigură că Regentul Horthy pregătea intronarea fiului său căsătorit cu contesa Edelsheim, cea mai frumoasă europeană, cu care avea doi băieți reușiți. La vîrsta C. era cam tîrziu să se gîndească a mai produce un succesor? De această dată, Ică se făcuse roșu ca racul, deși vorbisem pe un ton sincer îngrijorat, întrebător și prietenesc confidențial ca și cum mi-aș fi depănat firul gîndirii în viu grai ca o mărturie a încrederii ce mă prefăceam a o avea în d-lui, dar nu în anonimul lui, cu care se pretindea a fi totuși înrudit. S-a crezut obligat a protesta violent contra unor "însinuări fantastice și cu desăvîrșire nejustificate" de vre-un indiciu serios și palpabil, rugîndu-mă să-l sîntesc în viitor de obligația ce ar avea de a-mi răspunde de o manieră ce nu mi-ar conveni și pe care i-ar părea rău să fie silit a introduce în rela-

țiile noastre atât de bune de pînă-acum. Am tăcut cu un aer de a spune că-nțelegeam doar că totuși nu era omul cu care merita să fiu sincer și să-l onorez cu preocupările mele mai intime și subtile. Faptul că nu mă scuzasem și nici nu încercasem să-mi explic ieșirea l-ă calmat mai rapid, așa că neturburat am reluat conversația, pe un ton de oboseală de a fi silit să joc rolul ingrat de tampon între stăpînii mei și șeful meu ierarhic de la Externe, repetînd fraza ultimă a discuției noastre relative la proiectul lui de lege: eu îmi făcusem datoria să-l avertizez că R. ținea mai mult la proiectul său decît la lista civilă; de cedat nu va ceda, de așteptat va aștepta cît va fi necesar să aștepte. Poate că d-sa ar reuși mai bine să-i schimbe atitudinea decît reușisem eu? Il rugam deci să mă considere desărcinat de orice noi tentative privitoare la această problemă ce mi se părea ridicolă față de altele multe cruciale ce frământau lumea-ntreagă. N-ași fi vrut să ajungem la palat în atmosfera de la Tarscoe-Gelo din 1917: ne mai lipsea doar un nou Rasputin, de cînd cu plecarea lui Petre Lazăr și a famului său Jac Vergotti! Nici eu, nici nevastă-mea, nu puteam suferi atmosfera de intrigi și comploturi. De aceea căutasem și reușisem să eliminez din anturajul MMIL pe acei ce se complăceau în roluri răsputinești: ținusem întotdeauna și față de Suverani și față de Mareșal și față de dl. Prim Ministru un limbaj franc, leal, deschis și epurat de orice gînduri ascunse nemărturisibile. Ași fi vrut să fi fost tratat la fel de sincer și din partea celor pe care-i serveam în mod cu totul dezinteresat. Ică m-a întrebat atunci mirat și curios dacă mă refeream la vre-o neînțelegere cu stăpînii, la care i-am răspuns: "nu cei de la palat, ci acel de la vilă". A mai întrebat dacă aflasem cumva de la cineva că M.A. s-ar fi plîns despre purtarea mea, întrucît nu știa nimic despre așa ceva, la care am retorcat că nu mă refeream la nici un fapt precis, deoarece n-aveam cum să știu ce gîndea sau vorbea despre mine, C. și anturajul său militaro-feminin, dar că știam că-l chemase de repetate ori pe Codreanu "la raport", pe mine nici odată în audiență, părea să evite a mai veni la palat și apoi înseși apusele E.S. îmi dovediseră că M.A. se afla din nou într-o fază de ostilitate față de MMIL și anturajul lor intim din care aveam cîntea a face parte. Ori, dacă avea mai multă încredere în păreriile celui doborîtor de santinelă cavaleristă decît în mine și în judecata mea, nu puteam decît să fac și eu calculul simplu de $1 + 1 = 2$, ca să ajung la concluzia că în Codreanu avea încrede-

rea că acesta l-ar și impușca pe R. la ordinul său, pe cînd eu l-ași impușca pe el dacă mi-ar da un asemenea consemn. Astfel, nu puteam pricepe cum nu vedea că-i urmasem întocmai sfaturile și reușisem să schimb radical stările de la C.R. în sensul preconizat de d-lui. (Firește că singurul lucru ce mă feream să-i spun lui Bijet era descoperirea studiului cromwellian cerut lui Stoicescu, nu numai spre a nu-l expune pe acesta, dar și ca să nu-l determin a-și camufla mai mult atitudinea personală în legătură cu atmosfera reală de la vilă, despre care eram f.precis informați prin Ioani, în sensul că pasiunea anti-dinastică antonesciană era în continuă creștere). V.P. s-a făcut forte a-mi dovedi că mă-nșelam "în orice caz" relativ la sentimentele lui Ionel față de menajul meu, asigurîndu-mă că neconvocarea mea la vilă se datora numai considerentului că despre contactele noastre C. era ținut regulat în curent, așa că socotea inutil a-și pierde vremea și pe a mea făcînd oficiu de repetitor, pe cînd în cazul lui Codreanu, ținea să-l instruceze permanent intru evitarea altor incidente și fiindcă acesta se simțea pierdut fără directive mai ales pe cînd S. refuza să-l mai primească. În cele din urmă, Ică m-a rugat să-i anunț M.S. că avea să mai încerce odată a-l convinge pe Ionel (făcîndu-se că acesta l-ar fi oprit pînă atunci a acceda la cererea R) să accepte proiectul regal cu motivarea guvernamentală și să-i solicite totodată o nouă și ultimă audiență pentru încheierea definitivă a divergențelor privitoare la F.R. Eram convins că Mike ar accepta expunerea de motive "telle quelle", intru-ît nu putea fi opusă legii clare, redactate de Stoicescu, prin interpretări de paragrafe, graze sau cuvinte cu dublu sens; de altfel n-avea valoare de lege, ci înlocuia doar intrucitva, pentru opinia publică, lipsa dezbaterilor parlamentare normale într-un regim democrat. În consecință, crezînd că și dădusem lovitura, am sugerat o convorbire telefonică personală cu M.S. intru confirmarea acordului, fixarea imediată a audienței și prezentarea legii gata semnată de P.M. pentru apunerea apostilei regale. Zis și făcut: am telefonat, explicat; Ică i-a vorbit, fixîndu-i-se audiența pe a doua zi la Casa Nouă cu reținere la prînz și, ceea ce Mike mi-a spus mie în cod britanic, pe fir, decorare neașteptată "proprio motu" pentru faptul că Bijet totuși cedase în ciuda aprehensiunilor de a-și clătina nițel prestigiul în lumea universitară, toată de mult informată despre problemă prin bunele oficii ale bătrînului profesor Samurcaș, care o cam mobilizase de partea sa. Nevrînd să strică toată plăcerea R. de a-l lua pe Ică

prin surprindere cu decorarea, am făcut greșeala a nu-i spune ceea ce Mike își propusese într-adevăr din propria-i inițiativă, închipuindu-și probabil așa dar, că i-o sugerasem eu. Ică s-ar fi bucurat anticipat de acest gest amical personal al S. și cred că deci n-ar mai fi făcut porcăria ce avea să i-o facă în audiență: în loc să vină personal numai cu originalul legii propuse de R. scris la palat și bun de imprimat, a adus în servieta sa și două texte scrise la Președinție, unul al proiectului regal și celălalt al lui din urmă, amândouă acum cu exact același text - în afară de singura frază ce le deosebea, aceeași aparență și expunere de motive introductive. Cum audiența a fost una de mare cordialitate, Mike nu s-a așteptat la vre-un viclesug infam, josnic și banditesc. Ori, Ică i-a adus dinadins și copia ce i-o înmînasem, însă murdărită, adnotată și mototolită, remițînd-o S. cu rugămintea de a urmări textul său pe care d-lui îi citea din acel scris la Președinție și pe care deci la sfîrșitul lecturii urma să-l dea R. de semnat. Acesta urmărind "mot à mot" textul și constatînd că cel citit de Bijlet era identic, a semnat imediat acel pe care l-a primit din mîinile acestuia. Ică, care ținea în mînă amîndouă texte, i-a trecut însă pe al său, așa că a obținut prin fraudă apostila regală mult dorită pe legea sa cu fraza președinției directorului P.R. Mihai I. Tocmai ca să-i las "en tête a tête", cu scopul creierii unei atmosfere cît mai intime între ei, atît spre a nu-l jena pe Ică prin mărturia mea poate penibilă pentru el, a victoriei regale, ce mi-o atribuia mie în sinea sa, cît și pentru a-l lăsa pe Mike să savureze singur atît victoria sa personală bine meritată, căci eu nu-l mai încurajasem de loc să refuze legea Ică nr.2 (din moment ce Neamtu putea fi înlocuit imediat ce s-ar constata că făcea jocul Antoneștilor), cît și plăcerea de a-i înmîna decorația cu brevetul și în sfîrșit ca să-l mai las, acum cînd era major, să se descurge și singur cu P.M. fără vegnică tutelă a unui secundant, iar lui Ică impresia că nu mă interpu-neam constant relațiilor sale directe cu M.S. cînd nu era neapărat necesară sau datorită prezența mea, făcîndu-mă că nu mă teneam de influența lui cuasi crescîndă asupra S, venisem abia la ora dejunului cînd legea semnată se afla de mult în geanta P.M. iar cordialitatea conversației sale cu M.M.L. părea mai mare decît ori-cînd. Culmea a fost că după plecarea sa, acestea au ținut să mă felicite pe mine pentru faptul că accoteau că întrevăderea mea din ajun la Președinție fusese cea hotărîtoare pentru victoria "legii Mike" și totodată se-ntreceau în a-i găsi totuși lui Bij -

let marea calitate de a nu fi atât de încăpățânat ca Bij și cu mult mai devotat lor și maniabil, în plus destul de "good sport", ca să nu păstreze după înfrîngerea sa nici un resentiment față de ele, încîntate de succes, etc.etc., ca a doua dimineață la deschiderea Universului de către Ioani și apoi la primirea M.O. să vedem publicate legea Ioă! Furia MMLL, dar și a mea n-a fost mai mică decît aceea a bătrînilor directori. V.P. chemat direct la telefon de S. a jurat "Pe Cruce pe viața mamei sale și pe lumina ochilor săi", că a fost tot atât de surprins ca și M.S. și nu-și putea explica nenorocirea decît prin faptul că greșise din inatenție. Vroia să vină iar la palat ca să vadă cu R. ce era acum de făcut. Rectificarea ar p' rea cu totul ciudată: nimeni n-ar crede adevărul și s-ar creia tot felul de interpretări nepotrivite. Cel mai bine era să fie lăsată pentru moment legea așa cum era publicată iar ulterior, dacă s-ar simți nevoia imperioasă de a o modifica, s-ar decretă un amendament al ei. Regele nu s-a lăsat convins, ci a cerut publicarea celui alt text și abrogarea legii promulgate la ajuns cu explicația unei greșeli de tipar. Ioă l-a rugat f. mult să nu insiste, rugînd a fi primit din nou în audiență pentru a explica de ce considera mai oportună propunerea sa. Am trebuit să insist mult pe lîngă S. ca să-l primească, întrucît vroia să plece la Sinaia hotărît a nu-l mai vedea pe Ioă pînă la rectificarea cerută. Totuși pînă la urmă și-a amînat plecarea și a sfîrșit chiar prin a accepta soluția lui Bijlet, acesta convingîndu-l, de altfel cu ajutorul amu (hotărît însă a-i plăti polița pe o chestie mai importantă cu aceea tehnică și primul prilej) că nu era admisibil ca M.S. și C.R., P.M. și toată Pr., F.R. și chiar M.O. să se facă de rîs cu o frază întregă, foarte clară, inteligibilă și corectă, dar tocmai aceea care schimba substanțial orînduirea noului organ de direcție înființat de lege, ce nu putea fi dintr-odată tăiată cu explicația unor simple "errata", fără a se da în vileag, prin confirmarea lor oficială și de o manieră discreditantă pentru guvern, disențiunile cercurilor conducătoare ale națiunii, despre care și așa se răspîndiseră prea multe zvonuri "datorită unor indiscreții de felul celor regretabile ale bătrînilor directori", că lăsînd cel puțin legea promulgată, neamendată, am avea prilejul să vedem cum vor reacționa aceștia, iar dacă se-mpăcau cu președinția d-lui Neamțu, care le va aduce și lor avantagii, poate că nici nu vor dori să-l mai înlocuiască de la conducere, pe cînd, în cazul contrar, oricînd se va putea întocmi un nou decret motivat

let marea calitate de a nu fi atât de încăpăținat ca Bij și cu mult mai devotat lor și maniabil, în plus destul de "good sport", ca să nu păstreze după înfrângerea sa nici un resentiment față de ele, încântate de succes, etc.etc., ca a doua dimineață la deschiderea Universului de către Ioani și apoi la primirea M.O. să vedem publicate legea Icăi Furia MMIL, dar și a mea n-a fost mai mică decât cea a bătrânilor directori. V.P. chemat direct la telefon de S. a jurat "Pe Cruce pe viața mamei sale și pe lumina ochilor săi", că a fost tot atât de surprins ca și M.S. și nu-și putea explica nenorocirea decât prin faptul că greșise din inatenție. Vroia să vină iar la palat ca să vadă cu R. ce era acum de făcut. Rectificarea ar parea cu totul ciudată: nimeni n-ar crede adevărul și s-ar crea tot felul de interpretări nepotrivite. Cel mai bine era să fie lăsată pentru moment legea așa cum era publicată iar ulterior, dacă s-ar simți nevoia imperioasă de a o modifica, s-ar decretă un amendament al ei. Regele nu s-a lăsat convins, ci a cerut publicarea celui alt text și abrogarea legii promulgate la ajun cu explicația unei greșeli de tipar. Ică l-a rugat f. mult să nu insiste, rugînd a fi primit din nou în audiență pentru a explica de ce considera mai oportună propunerea sa. Am trebuit să insist mult pe lângă S. ca să-l primească, întrucît vroia să plece la Sinaia hotărît a nu-l mai vedea pe Ică pînă la rectificarea cerută. Totuși pînă la urmă și-a amînat plecarea și a sfîrșit chiar prin a accepta soluția lui Bijlet, acesta convingîndu-l, de altfel cu ajutorul meu (hotărît însă a-i plăti polița pe o chestie mai importantă cu aceea tehnică și primul prilej) că nu era admisibil ca M.S. și G.R., P.M. și toată Pr., F.R. și chiar M.O. să se facă de rîs cu o frază întreagă, foarte clară, inteligibilă și corectă, dar tocmai aceea care schimba substanțial orînduirea noului organ de direcție înființat de lege, ce nu putea fi dintr-odată tăiată cu explicația unor simple "errata", fără a se da în vileag, prin confirmarea lor oficială și de o manieră discreditantă pentru guvern, disențiunile cercurilor conducătoare ale națiunii, despre care și așa se răspîndiseră prea multe zvonuri "datorită unor indiscreții de felul celor regretabile ale bătrînilor directori", că lăsînd cel puțin legea promulgată, neamendată, am avea prilejul să vedem cum vor reacționa aceștia, iar dacă se-mpăcau cu președinția d-lui Neamtu, care le va aduce și lor avantajii, poate că nici nu vor dori să-l mai înlocuiască de la conducere, pe cînd, în cazul contrar, oricînd se va putea întocmi un nou decret motivat

tot cu argumente valabile în favoarea schimbării, stabilind fie
rulmentul fie alegeri anuale. Prestigiul Coroanei și al guvernului
erau mai importante decât susceptibilitatea acestor doi moșnegi
ramoliți, necunoscuți de multă lume și care poate nici nu vor mai
trăi la anul! Mike a fost într-adevăr, iar nu cum crezusem că fuse-
se Ică, destul de "sportiv" pentru a încasa fără a crăci afrontul
dublu de a fi pierdut lupta dintr-o excocherie și a mai fi și de-
corat pe adversar "pentru infamia lui", căci nici unul dintre noi
nu am ezitat să conchidem că Bijlet nu se-nșelase deloc înmfin-
du-i decretul său de lege. Era de altfel acum a doua lovitură an-
nesciană de exact același stil: cel cu numirea lui Toto în locul lui
Jeannot Rosetti nu ne-nvățase minte! Dar n-avea să treacă anul nici
luna ca să-i plătim poliță cu vîrf și îndesat. Prilejul mi l-au
oferit următoarele împrejurări:

Buzești urmărise de aproape toate evenimentele mai însem-
nate petrecute la palat, înfrurirea lor asupra relațiilor acestuia
cu vila și biroul prezidențial, precum și problemele care ne agita-
seră și cele ce continuau să ne preocupe, luînd un viu interes la
tot ce-i pelatam cu regularitate și chiar o participare activă în
materie de judicioase sfaturi cînd cu incidentul Codreanu și mai
recent cu tratativele în problema F.R. și rezolvarea frauduloasă
a litigiului privitor la cele două proiecte de lege pentru reorga-
nizarea conducerii și funcționării lor. El fusese acela care mă
potolise la apariția "decretului Ică" în locul legii propuse de R.
și pe care o cunoștea pe de rost întrucît colaborase și el la slefi-
irea formei ei definitive. Socotind însă că nici varianta Bijlet nu
era atît de nefavorabilă fundațiilor și C.R., recomandase călduros
ca să nu se riște stricarea căruței și cu acesta, pe o chestiune mi-
noră, avînd în vedere că era preferabil să fie lăsat cu această mi-
nimă victorie și sentimentul că acum el era dator să repare decep-
ția cauzată S. printr-o concesie, iar acesta să-i reziste pînă-n pîn-
zele albe pe acea majoră, extrem de importantă și iminentă a decla-
rațiilor sale de Anul Nou, ce cădeau în competența lui directă.
Ori, deja în prima sa mai lungă dare de seamă către șefii opo-
ziției despre contactele sale în numele M.S. și al d-lor cu re-
presentanții Statelor Unite și Marii Britanii la Ankara, Cretzianu
ținuse să-i prevină din timp că R. trebuia pregătit sufletește a
lua riscul unor noi și mult mai grave tensiuni cu nemții și proba-
bil și cu guvernul, în urma declarațiilor cu un substrat politic
net diferit de cele două din trecut ce va trebui să facă de sfrî-
șitul anului spre a marca că se situa pe o poziție cu totul deose-

bită de cea oficială a regimului antonescian, demonstrație pe care o considera absolut necesară față de Aliați și mai cu seamă pentru opinia publică anglo-saxonă f.ostilă acestuia, iar Buzești și cu mine să găsim modalitatea cea mai adecuată pentru realizarea acestui comandament imperios al momentului politic și al atmosferei dominante în cercurile conducătoare anglo-americeane, în pofida greutăților ce le-am întâmpina din partea Antoneștilor. Mai recent, într-un alt mesagiu clandestin destinat în special M.S. și consacrat aproape exclusiv aceleiași chestiuni, Alexandru insistase din nou în mod categoric asupra faptului că toate declarațiile de rigoare în acea zi trebuia să fie la fel de neînțeleptice cu privire la atitudinea regală dezaprobatore a politicii antonesciene, a războiului dus alături de Axă, pacifistă și pe cât se putea mai limpede doveditoare a simpatiei sale față de tabăra democratică. Buzești, pe care-l adusesem, de probă, pentru prima oară, din biroul meu și pînă la salonașul de la Casa Nouă trecînd prin pasajul subteran, absolut neobservați de nimeni, după ora cînei, citise mesagiul MMEL, lui Ioani și mie, adăugînd că trebuia să urmărim întocmai sfatul lui Cretzianu deoarece gestul era desigur eminamente indispensabil pentru ea Alexandru, care era atît de serios, ponderat, ba chiar de o prudență notorie și adeseori excesivă și care știa precis la ce ne expunem, să insiste așa de mult asupra acestei cereri ce părea să emane, astfel cum se putea subînțelege dintr-o frază a depeșei interpretabilă în acest sens, chiar de la personagii de frunte anglo-americeane. R.M. a și obiectat de aceea că pretenția aceluia ce ar fi sugerat-o lui Cretzianu i se părea de-a dreptul menită să-l aducă pe Mike la Dachau și că nu se-ncredea în onorabilitatea jocului ce se urmărea: ce importanță avea timpita de opinie publică anglo-saxonă orbită și ea de sloganurile Ministerului Propagandei înființat de Churchill și în imposibilitate de a cunoaște și înțelege situația în care trăim și care se va schimba de pe o zi pe alta cînd va fi priceput realitatea și va vedea pînă la urmă de ce R. trebuise să tacă și suporte politica antonesciană pînă la clipa potrivită cînd o va putea răsturna sigur și cu folos pentru Aliați, față de importanța primordială de a-i păstra, singurului factor în măsură a efectua răsturnarea posibilitatea de a acționa, în loc să-l expună, dacă nu chiar la un lagăr de concentrare în Reich, la un prizonierat mai mare decît acel actual, de felul celui al lui Christian, care era în neputința de a mișca pînă cînd nemții nu vor binevoi să se retragă din Danemarca? Ea se-ntreba serios dacă nu era o capca-

nă laburistă întinsă regalității în România, pentru a scăpa de ea! Trebuie să mărturisesc că nici eu nu eram departe de această opinie și am propus lui Buzel de a se răspunde imediat lui Cretzianu pentru a-i pune în vedere că declarațiile nu puteau în nici un caz să fie atit de categoric anti-axiste, anti-guvernamentale și pro-ali-ate dacă dl. CHURCHIL nu vroia într-adevăr să piardă singurul ele-ment capabil să opereze răsturnarea, în cazul în care Antonești refuzau s-o facă, intrucît la apelul d-lor Maniu și Brătianu nici un soldat nu va depune armele sau le întoarce împotriva nemților. Intre ceeace S. declarase în 1941 și chiar în 1942 și ceeace i se cerea acum existau o mie de poziții intermediare: nu trebuia să că-dem dintr-o extremă în cealaltă! După părerea mea, textele trebuiau ticluite atit de abil încît să poată fi interpretate în cel puțin două feluri, fiecare putînd să-nțeleagă ce vroia și să le comenteze după placul său, ceeace implica de bună seamă o deosebire funda-mentală față de ceeace ar fi normal să declare în cazul cînd R. s-ar fi aflat pe aceeaș linie cu guvernul Antonescu și era să pro-ducă și așa fără îndoială destulă vîlvă la Wilhelmstrasse. L-am ar-biționat pe Buzel spunîndu-i că aici avea ocazia să-și dovedească talentele de viitor Ministru de Externe; eu mă făceam forte să scri-niște texte tip S.M. din care n-am ști și nici noi ce vroise să spună M.S., după un an de zile. Cretzianu îl văzuse probabil pe acest bolșevic de Stafford-Crips și a rămas speriat, căci era un excelent secretar-general permanent, dar nu mai mult și Titulescu avusese dreptate făcîndu-l bou: ce dracu, unde am ajunge dacă ne apucăm să ascultăm sfaturile străinilor! Era ușor să vorbești la Bosfor, dar altceva să-l injuri pe Dolfi într-o țară în care staționau aproape jumătate de milion de friți înarmați și cu-n guvern de quislingi la putere! Dacă nu lămură rapid chestiunea, îl voi consulta pe Viș și-l ruga să ne facă și el proiecte de texte sibiline în care era maestru: în orice caz, în calitatea mea de M.al C., mă opuneam cate-goric unui gest care să ne compromită sigur orice șanse de a mai mișca în viitor! Buzel se-nroșise de furie la mențiunea consultării lui Vișoianu și s-a raliat în parte vederilor R.M. și sugestiilor mele: era însă inutil să-l mai chestioneze pe Alexandru și sufici-ent să ne avertizeze la timp; restul ne privea și el știa mai bine cum trebuia procedat. Trebuia să studiem în cele mai mici amănunte tehnica de aplicat cu Ioă. În primul rînd, R. urma să-l anunțe că în anul acesta, fiind acum major, înțelegea să-și conceapă singur toate declarațiile, lucrînd la ele cu mult înainte de data publicării și respective pronunțării lor și cerîndu-i în consecință anticipat, alocuția P.M. ca să știe cum să-i răspundă. Totodată Bilejoi trebuia

întreprins de mine și bine prelucrat pentru a face un discurs cât se putea mai puțin războinic, scurt, potolit și mai neutru decât în anul precedent, fără a-i explica însă că aceasta era de dorit pentru a i se putea răspunde și mai și, pe aceeași linie, având deci astfel și un oarecare pretext pentru aceasta. Era dreptul M.S. să-și redacteze singur orice declarație și acel al M. de Ext. a-i cenzura cele de politică externă, așa că nu era lucru straniu sau suspect dacă R. se decisese la majoritate a face uz de el, promițând însă bineînțeles a i le comunica în prealabil pe toate, adică chiar și pe acele care nu-l priveau: "Ordinul de zi către Armată" și răspunsul la cuvîntarea Patriarhului. Faptul că tot el va fi chemat a da asentimentul conducerii în locul lui Bij pentru declarațiile de caracter militar, bisericesc și general ale acestor două texte plus cel mai important și lung, "Cuvîntul către Tară", îl va flata, dar natural că toate acestea îi vor fi supuse de mine cât mai tîrziu, eventual chiar în ajun, ca nu cumva să mai aibă timpul și mai ales velenitatea a se apuca de redactarea altora, dacă cele propuse nu-i vor prea conveni. Dînsul era obișnuit să amîne de pe o zi pe alta audiențele, memoriile și toate treburile ce-i incumbau, neținîndu-se nici odată de îndatoririle, angajamentele și promisiunile sale și depășind veșnic scadențele ce le fixase el însuși, așa că pentru odată nu va avea de ce să se supere dacă i se făcea aceeași figură prezentîndu-i-se textele în ultimă clipă. În nici un caz, M.S. nu trebuia să accepte texte propuse de guvern.

Cu "Înalt Prea Sfinția sa Nicodem, Patriarhul Ugro-Vlahiei", primit de două ori din april încoace în lungi audiențe de S. (eu asistînd la prima din ele la Foișor cînd sejurnam la Peleş, iar ratînd a doua din cauza unei ședințe concomitente cu Ică pentru F.R.) dar nereținut la prînzul de acum tradițional de după audiențe tîrzii "ante meridiem" întrucît pretinsese a fi deja în postul de Crăciun, se-ntîmplase următoarea fericită creștinească minunăție, ca să nu zicem minune.

"Sfîntul Scaun", care păstrase o f.lăudabilă ostilitate față de regimurile politice totalitare chiar și de extremă dreaptă și îndeosebi de o reactualizată ură fanatică contra protestantismului schismatic al teutonilor reeditat în forma lui cea mai păgîină național-socialistă, atîta vreme cît expansiunea lui politică militară și ideologică se limitase la Europa centrală și occidentală, începuse să-și subțieze vinurile sacre, ce mai ticsesc desigur și acum pivnițele Vaticanului, cu apă chioară de

la Fântîna Tivoli și chiar din Tibru atunci cînd era vorba să se desbată, la cina cea de mare taină a "Sfîntului Pontif", problema consecințelor, pentru singura apostolică fiindcă catolică bazi-lică creștină, ale "Drangului nach Osten" în urma căruia se repa-raseră și redeschiseseră cîteva mii de biserici tot creștine dar nici una romană și prea puține greco-catolice față de numărul co-virștor de sfînte locașuri ortodoxe pravoslavnice cu coruri gra-se și bărbi stufoase în sobor și, tot tăind cu ape din ce în ce mai diuretice și laxative "Lacrima Christi", Castelul d'Orvieto și alte binecuvîntate daruri cerești lichide, dar cam grele pen-trucă capitoase prea din cale afară pentru "Sfîntul Părinte", in-falibilul său creier "harnic" - în sensul primitiv al adjectivului - de bătrîn diplomat șiret a conceput imaculate fertilizări planificate spre a băga biserica catolică în găurile virgine ale nesfîrșitelor întinderi geografice răsăritene colorate trandafi-riu pe hărțile sale strategice și libelate sub desemnarea cuvîoa-să de "terrae missionarum". În acest scop, dăduse sfînțite desle-gări Monsignorului Episcop-Roman de Timișoara Pacha ca să nu se teamă de cîte un contact impur cu-mpielitșatul drăcușor Adolfus-căci dracul întruchipat era de acum cel din Kremlin - iar cînd văzu că bis afurisitul său fost credincios de Schickelgruber, tre-cut întîi la lutherani și apoi drept la Wotanistî, intra în panică numai la gîndul unei colaborări a Gestapoului cu jesuiții, de care-i era frică mai mult decît de zeul Tonar și o-o cam "fîntîni-se", în ciuda harului său atotștiutor, cu încercarea de a pene-tra pela spatele falnicilor tineri siegfriezi înspre fîntîna Marusiei de pe la pragurile Niprului, reprezentantul pămîntesc al Sfîntei Treimi și-a reamintit la timp existența urmașilor achizma-ticilor săi de la Niceea ce se-nmulțiseră al și de-al dracului de atuncea ca s-ajungă mai numeroși decît ceilalți eretici apu-seni și erau, pe deasupra, precum "Sfîntia Sa" avea rele vestiri, nu de la "Sfîntul Spirit" ci prin coloana cea de a șaptea infor-mativă a ingerășilor duhovnici fustănari papistași, cei mai dina-mici luptători "cruciați" retransformînd grajduri și hambare col-hoznice în "drept credincioase biserici", făcînd să reapară des-gropate icoane de argint și aurite cu zecile de mii și ținînd la slujbe corale și scripitor patrafireate mai mult decît la lupte, așa-cum se putea vedea pe fotografiile și din răsunătoarele articole pamfiliste și altor foi curat creștine, ce ridicau în slavă "catapetessma vascului antonescian deasupra celei mai mari

cruciade dintre toate, cruciada sfântă contra bolșevismului", trimise toate lui Maglione traduse de contele dalmatin del Mestre și comentate pe larg și minuțios de-ngrijitorul Nunțiu Apostolic Mgr. Cassulo în rapoarte proporționale cu volumul burții lui. Trebuia neapărat reînviată apropierea de răsăriteni, firește doar în sfântul spirit al "Conciliului de la Florența" (când biserica răsăriteană recunoscuse, dar numai "ad referendum", primotatea episcopatului roman) și pentru aceasta se lucra intens încă din trecuta toamnă a marilor speranțe de biruință Crucii încîrligată dar descîrligată, grăbit de tot ca să se și profite, pe lângă perspectivele uriașe ce se deschiseseră neașteptat de favorabil către tot spațiul eurastic pentru avansul misiunilor catolice față de cei protestanți, pe care Stalin nu-l lăsa să pătrundă pe dincolo cu pachetelele ajutorului american, de lipsa înrăuririi momentane anglicane londoneze asupra bisericuțelor autocefale ortodoxe ale țărișoarelor balcanice aliate cu masoneria "Marelui Scoțian". Suveranii erau f. bine informați despre problemă, deoarece fuseseră tot timpul ținuți în curent cu mersul tratativelor atît de către I.P.S.S. cît și de Mgr. și prelucrați nevoie mare întru patronarea unirii celor două mai mari și unice biserici creștine într-adevăr apostolice, întrucît erau ambele înzestrate cu harul divin! Fusesem bineînțeles și eu inițiat în dedesubturile gingașelor negocieri nu mult după intrarea mea în serviciul regal și dat fiind că nu li se păruse MMIL că mă prea pasiona chestiunea, fusesem întrebat "à brêle pourpoint" (din senin) dacă eram credincios, la care am răspuns inclînindu-mă reverențios -căci ne aflam cu Bielle și Ioani la ceaiul din buduarul Foișorului și eu mă sculasem la so-sirea întîrziată a R. că eram foarte credincios M.S. și viitoareii sale descendențe masculine, legitime și în ordinea de precădere a primogeniturii. Natural că răspunsul meu a fost f.gustat de voltaireanul Ioani, a amuzat pe szeptica R.M., dar mai puțin pe fiul ei, crescut de ea, cum ne-a și lămurit rapid, în respectul legii ortodoxe "căci nu se cuvenea să nu fie religios ca cel care era rege prin grația lui Dumnezeu și trebuia deci să fie un exemplu și de credință"; dar cum replica mea n-a fost considerată de nimeni destul de explicită, am întrebat pe loc, uzînd de tehnica bine cunoscută evreiască a întrebării la întrebare în loc de răspuns, ca să scap mai ieftin de mărturisiri de necredință mai complexe și pe care n-aveam voie să le destăinuiesc tînarului monarh cuminte și hotărît a crede fiindcă ala trebuia și a-l atre-ge în mrejele ideologiei mele periculoase pentru că "fără de

partid și legi", pe R.M., dacă, în ce, dece și cum credea, cu rezultatul că s-a înroșit și mi-a replicat cu haz "Leave me alone, you naughty; I say my prayers and that's enough" (lasă-mă, răule; îmi fac rugăciunile și asta-i suficient-). În ce privea pe Bielle care evident a fost și ea interogată și chiar de Mike, a răspuns că crede într-un singur Dumnezeu, fără de anexe și dogme, care iubea animalele mai mult decât pe oameni, deoarece aveau tot atâtea suflet și mai curat decât ei, așa că nu se prea considera creștină și totuși se simțea atrasă de catolicism din cauza slujbelor cu cea mai frumoasă muzică, ce era limba în care se exprima d-zeu și ne apropia de el, astfel încât nu se-ndoia că și eu voi sfîrși prin a găsi calea spre binele prin muzică, dar totuși nu voi fi iertat ușor, ca dealtfel nici un vînător, pentru mii de crime săvîrșite împotriva ființelor celor mai nevinovate.

Cît despre unirea bisericilor, R.M. era congenital și sentimental anti-catolică și deci ar fi preferat cu mult fuziunea cultelor protestante cu cel ortodox, spunînd cu scîrbă de uniți că nu erau nici carne nici pește, ci doar oportuniști și mai ipocriți decât romano-catolicii, după experiența sa personală cu toți cei pe care i-a cunoscut. Regele nu era de aceeași părere, avînd totuși un puternic stavism al Casei de Sigmaringen de nuanța simpaticei catolicism (căci fiecare nație are altul!) tolerant și slobod al șvabilor, materialisti inveterați ("Haben sagen die Schwaben". A avea spun șvabi.). așa că ar fi dorit dar nu credea ca să se poată ajunge la unirea celor două prime culte creștine, ca început al unificării ulterioare a tuturor dogmelor creștinești, întrucît socotea că dintre toate credințele învățătura lui Isus era cea mai frumoasă și morală și va rămîne valabilă pe veci. Nicodim devenise unionist spre bătrînețe, deși în mod obișnuit bătrînii revin la iubirea anilor de tinerețe, iar el studiasse la Kiev și era mare ruso și slavofil; dar tocmai de aceea, fiindcă știa la perfecție rusa și cunoștea bine poporul rus, credea în nuanța mai puțin milostivă, mai coercitivă și intolerantă a disciplinei formei creștinismului prim occidental, totuși mai înrudită cu ortodoxia decât cea prea evoluată, individualistă și lipsită de duioșie a nordicilor reci și duri, i-ar face lui și nouă bine, apropiindu-ne totodată de cultura superioară apuseană. În plus, era un om dezinteresat și fără meschine ambiții, considerînd că autocefalia fusese mai mult un rău decât un bine, căsi sperase bisericile în loc de a le uni și ar fi preferat să moară

episcop al unei biserici de uniune universală decât patriarh ce era sau chiar "papă" al unui cult național, regional sau limitat. Așadar luptase cu tragere de inimă la înaintarea cu un pas oricât de mic în aceea direcție, știind f. bine că problema nu s-ar putea rezolva rapid, nici în cei câțiva ani ce mai avea de trăit și nici poate într-un alt secol, dar pînă la urmă tot se va ajunge acolo, așa că nu se sfia de critici în soborul său de episcopi, făcînd ce se putea în timpul apostolatului său. Fusese la Roma, cred că spre sfîrșitul verii sau chiar mai recent, invitatul lui Pacelli, cu care se-nțelesese perfect. Acesta, dorin a face un gest istoric legat atît de cel al precursorului său care-l numise pe Ștefan al Moldovei apărătorul creștinătății, cît și de momentul într-adevăr crucial cînd la Florența cele două mari surori de reîmbrățișaseră pentru întia oară după multe secole de ceartă și dușmănie, comandase la cei mai mari și iluștri artiști maeștri sculptori cizelatori de la Florența, o cruce de 3 kgr. de aur masiv, adevărată capodoperă de artă a meșteșugarilor aurari ai școlii lui Benvenuto Cellini strilizînd-o întru creiarea simbiozei crucilor română și bizantină și a ambelor stiluri și arte bisericesti drept simbol al unirii celor două religii, prea puțin deosebite ca să nu se poată reuni în noua cruciadă. Această originală și nouă formă de cruce, unică în felul ei, a fost numită "Crucea Biruitoare" purtînd o inscripție latinească în sensul acesta, gravată, respective reliefiată în desenul ei și însoțită de o bulă papală impresionantă, altă capodoperă a artei pisarilor pontificali, scrisă în litere de aur și culori variate în genul letopisețelor minăstirești moldovenesti pe un pergament de asin benedictin de la Monte Cassino, prin care Pius al XIII-lea binecuvînta poporul și armata romînească în frunte cu Mihai I de România, le aducea transmițîndu-le cerești laude și mulțumiri pentru felul în care știuseră, știau și vor ști desigur, pînă la biruința totală a "oastei Domnului" asupra celei a diavolului să ducă marea cruciadă împotriva forțelor întunericului în numele și întru apărarea creștinătății, drept care-i treimetea acest simbol al crucii, biruitoare, în vecii vecilor amin. Eu nu am citit-o și chiar de ași fi, nu mai știam de mult destul latină ca să-i pot prinde nuanțele și frumusețea limbajului, așa că nu garantez de exactitatea prea răgușoară a textului citat și mă cam îndoiesc ca Pacelli și Maglione, doi vulpoi bătrîni în domeniul

politicii și diplomației catolice adică universale -căci cuvântul catolic asta înseamnă -, să se fi compromis chiar în halul bietului Nicodim, considerând că coloana lor informativă trebuia desigur -cum îmi închipui- să le fi arătat spre finele a D.1942 că șansele biruinței "Crucii biruitoare" asupra stelei în cinci colțuri - cu capul sus, picioarele înfipite în cosmos și brațele libere pentru să transformă încet dar sigur după forță, geniul și voința sa mereu crescînde, simbolizînd pe omul atotbiruitor în afară de el însuși - deveniseră calculabile în procente de ordinea zecimilor dacă, firește bunul d-zeu nu se hotăra a face uz de vre-o minune de a sa cu care se averase însă cam zgîrcit decînd cu prima și ultima inspecție a fiului său pe,geoid, de la care ne-am obișnuit să nușărăm anii erei acestuia.- Crucea în chestie sosise recent la Patriarhie, și secretarul acesteia, un reverend călugăr mititel și slăbuț al cărui nume îmi scapă, mă vizitase spre a-mi face cunoscut că IPSS își propunea s-o înmîneze de anul nou M.S., spre veșnică păstrare în tezaurul Coroanei unde i se părea în cea mai mare siguranță, cu o cuvîntare al cărui text C.R. îl va primi îndată ce va fi pisat în toată regula, ca să știe cum să-i răspundă capului bisericii sale noul Stefan. Nu-mi venise încă atunci inspirația diabolică să-l ruga pe reverendisim, frate sau părinte ce era, ca să compunem textul împreună, cu scopul de a-l face cît mai puțin supărător pentru reprezentanța permanentă a dracului pe pămînt, chiar suficient de împăciuitoare față de aceasta ca augustul meu stăpîn să se poată lega de vre-o frază mai potrivită frumosului relief al crucii de creștinească milostenie, iertare și împăciuire pentru a sabota cruciada anunțîndu-i sfîrșitul previzibil și dezirabil sau cel puțin a-i transforma caracterul războinic într-unul de pace și înfrățire creștinească pe pămîntul prea răvășit de diavoleasca învrăjbire. Acum însă fi relevai lui Buzel oportunitatea ocaziei excepționale, ce ni-l ofereau aceste cuvîntări neobișnuite cu caracter religios și nu curat politic de ziua anului în care ar fi mai ușor decît în celelalte declarații să se dea lovitura maximă de pacifism și dorință de înțelegere cu cei ce am vrea să-i putem avea ca prieteni în loc de dușmani, ceea ce n-ar însemna că textele celelalte să fie mai puțin pașnice, dar totuși întoarse din condei într-un limbaj mai vealat. Ideia a fost considerată atît de fericită încît s-a hotărît pe loc ca să cer textul alocuției IPSS în ciornă, spre a-l putea modifica ici colo, în parțile sale esențiale, înainte de a fi pisat definitiv "hec varitur". A doua

și l-am convocat, în consecință, pe călugăr ca să-i explic utilitatea colaborării dintre C.R. și Patriarhie spre evitarea vre-unor inconveniente de natură politică ce ar putea rezulta din stilul prea emfatic și ami ales dogmatic ce mă temeam că ar putea avea cuvîntul către drept credincioșii săi al părintelui bisericii noastre naționale, lăsîndu-l însă a pricepe că tocmai guvernul s-ar putea ofensa de un amestec al Curții și Bisericii în treburile sale, ca să aflu spre regretul meu că textul era deja aprobat de dl. Mihai Antonescu cu care IPSS îl discutase pendelete înainte de a păși la întocmirea lui; nu mai lipseau decît 2-3 zile de muncă pentru pictarea lui și uscarea pergamentului ca să-mi fie înmînat personal de către Patriarh care ținea să vină la mine în loc să mă duc la Patriarhie, întrucît dorea f. mult să viziteze cu acest prilej tot interiorul palatului și mi cu seamă al aripii istorice pe care nu o cunoștea deloc și mă ruga să i-o arăt. Acesta ținuse tocmai să aibă documentul gata prezentabil s. cu o săptămîină înainte de sărbătoarea nașterii Domnului nostru D.H. ca să nu-l pună pe Vodă și Curtea lui la muncă în acea următoare a sărbătorilor și se apucase de aceea de redactarea cuvîntării chiar după Sf. Nicolae. Presimțind că textul va trebui supus unor serioase amputări și radicale schimbări dacă fusese inspirat parțial de Ică și-l încîntase pe acesta, cum îmi spunea cu mîndrie secretarul care-mi mai insinuase și că dînsul era adevăratul lui autor, l-am rugat să mi-l reproducă oral spre a-mi putea face o idee de conținutul lui și cînd am auzit despre ceea ce pomenea l-am pus să-i telefoneze lîngă mine IPSS ca să-i ceară a mă primi imediat într-o audiență imperioasă și f.f. urgentă. Astfel, am plecat reconducîndu-l pe călugăr direct la Patriarh, care m-a primit în căsuța din spatele bisericii și aflînd că aveam (sanchi-) "dispensa medicală pentru a nu posti" întrucît, cum putea constata, "eram tare slab și trudit de grelele mele funcții", m-a tratat cu o sticlă de vin al excelent de Niculațel și pană de somn afumat din care sărmanul s-a abținut să guste, uitîndu-se cu jînd la mine cum beam și mîncam cu poftă. Cînd am rămas între patru ochi, mi-am spus păsul, dar totuși suficient de vag ca să nu-l pun pe gînduri, rugîndu-l insistent a ordona sistarea picturii pînă la stabilirea definitivă a ambelor texte în acord cu vederile M.S. și ale IPSS, dar acesta m-a implorat să nu-i stric pergamentul care era o operă la care toată Patriarhia muncise atît, parafrasa în cuvinte ce vor rămîne istorice documentul papal și prezenta pentru M. "toate posibi-

litățile de a răspunde după dorința sa. -

L-am rugat mult să mi-l arate, dar acesta nu se putea intrucît se afla acum la ultima retușare și finisare a unui maestru zugrav de pisari care nu locuia la Patriarhie, iar poimîine mi-l va aduce personal și mă voi putea convinge că schimbarea oricărui cuvînt ar fi un păcat de Dumnezeu. Am cerut cîorna, dar nici aceasta nu mi s-a putut arăta arhivarul fiind în rugăciuni la biserică! Am plecat tîrziu de acolo pușcă la Buzel care a propus intervenția personală a M.S. sub forma unei audiențe cu prilejul venirii Patriarhului la palat. Între timp, organizasem, înțeleasem cu Buzel, aceeași încercare de a obține un text provocator al unui răspuns în chip de apel la încetarea flăgelului mondial și înfrățirea omenirii, rugîndu-l pe de Weck să ne invite pe Buzel și pe mine la dejun cu Mgr. Cassulo care ca decan oficial al C.D. avea să ne prezinte felicitările acestuia M.S. tot printr-o scurtă alocuție, cenzurată de încă, și la care R. trebuia să răspundă pe franțuzește, alt bun prilej pentru cuvinte mai îndrăznețe decît li se oferea ocazia printr-o frază adecvată care cerea a fi reluată în răspuns, pe cînd celelalte declarații, nefiind răspunsuri, nu justificau o linie generală atît de limpede doveditoare a faptului că S. preconiza ieșirea iminentă din război. Dejunul avusese loc cu două zile în urmă și a fost încoronat de mai mult succes decît sperasem, datorită talentului oratoric mai mare al lui Buzel decît al meu de a-l învrăjbi pe cel prostuț prelat prin difirembice laude preliminare la adresa Sfîntului Părinte și a infalibilității sale și politice, astfel încît atunci cînd am ajuns să-i cerem, eu în numele M.S. iar Buzel în calitate de cenzor respective redactor oficios de la Externe - așa cum oaspetele nostru fusese încredințat de mine că trebuia să-l indice Sîntului - al răspunsului Coroanei la adresa acestuia, ca notă dominantă a discursului de felicitare să fie un apel călduros și insistent la pace, pentru a da tînărului monarh ocazia să-și manifeste, cu primul prilej al unor mărturisiri de credință după împlinirea sașoraturii sale, hotărîrea de a-și trasa, ca linie de conduită personală în domnia sa, respectul și ascultarea sfaturilor de înaltă înțelepciune politică ale Vaticanului, forul arbitral mondial suprem al moralității creștine, Mgr. Cassulo, fiind tot odată asigurat că era astfel să realizeze și o însemnată victorie diplomatică a Sf. Scaun în România și tot sectorul Sud-Estului european, a promis nu numai să sublinieze drastic cuvintele Sfîntiei Sale din am mai puțin care enciclică prin care facuse omenirii și credincioșilor de pretutindeni un viguros apel la încetarea luptei fratricide dar și a-i trimite M.S. în cel mai scurt timp textul cuvîntării sale și o copie Cab. Externelor, ca R. să-și poată pregăti

răspunsul conform dorinței sale și inspirându-se de adresă, în timp util. Si într-adevăr, cele mai puternice cuvinte procovatoare ale răspunsului adecuat, ce căutam să le putem pune în gura S. fără a-i putea fi reproșate drept inițiativă proprie, pot fi găsite în discursul de felicitare a C.D. pronunțat de Nunțiu la 1 ianuarie 1943. Cu mult prea greu avea să fie însă lupta cu în-căpăținatul Nicodim, fără a-l expune prea direct pe Mike, care mă rugase a încerca întâi să fac tot ce-mi va sta în putință pentru a evita intervenția sa personală ce i-ar fi penibilă. Patriarhul a sosit la palat în dimineața zilei cele mai friguroase din decembrie: în loc să ningă, cum tot speram pentru a curăți capitala de praful răscolit de crivăț, temperatura a scăzut vertiginos și cum nu suportam încălzirea cu aerul prost condiționat al instalației defecte a palatului care usca aerul prea mult și-mi aducea miresmele de ceapă ale bucătăriei de la 300 m. drept în aripa Mareșalatului, întrețineam de două zile un minuscule imens foc de lemne bine mirositoare de vatră deschisă în căminul de granit norvegian al biroului meu, care ardea ca un furnal Martins când I.P.S.S. a venit radios să-mi aducă monumentul său de operă artistică și literară bisericească apolitică, să bea o ciocolată fierbinte fără lapte și zahăr și să viziteze sălile înghețate ale palatului ce i-au plăcut la superlativ. Cu toate că am încercat apoi la începutul discuției textului, să fiu cât se putea mai reverențios și abil în a-l convinge că aveam încă tot timpul a face altul tot atât de frumos dar mai puțin compromițător pentru Coroană și biserica noastră ortodoxă națională, bătrînul nu vroia să cedeze. Ori, în substanță, documentul era mai ațîțător la masacrul paginilor, războinic, violent, ticsit de sloganuri, clișee, întorsături de frază și expresii de tipică proveniență prezidențială decît discursul lui Sima din 41 și chiar al lui Ioă din 42, încît, în afară de faptul că însuși capul bisericii noastre se făcea de rîsul lumii pentru lipsa sa de simț politic, expunîndu-se a spune lucruri pe care Vătișanul mult mai prudent se păzea a le declara oficial, ar fi fost absolut imposibil pentru R. să răspundă în felul recomandat de Cretzianu, fiindcă dacă nu declara decît 10% din ceea ce va putea ușor răspunde Nunțiuului, contrastul ar fi fost prea strigător la cer ce să nu provoace reacția imediată și violentă a lui Killinger. Nicodim reprezenta războiul sovietic drept cea mai mare și glorioasă cruciadă a tuturor veacurilor și pe care ortodoxia avea norocul, cinstea, meritul și chemarea a o duce cu prețul oricăror sacrificii și cea mai desăvîrșită abnegație pînă la biruința creștinismului asupra ne-

credincioşilor. Toată creştinătatea privea cu admiraţie, emoţie şi dragoste plină de recunoştinţă la vajnicii cruciaţi care luptau pentru victoria credinţei în lumea-ntreagă, iar suveranul Pontif, capul bisericii creştine cele mai mari, binecuvîntînd cu harul său cerese poporul român, oastea lui mică dar vitează şi armele lor, trimetea tînărului rege ce-l numea şi apărătorul creştinătăţii, demn urmaş al celui alt domn român drept credincios - Stefan Vodă al Moldovei - această cruce biruitoare ce s-o resădească pe meleagurile păgînilor, să-i elibereze de sub jugul tiraniei necredincioşilor şi să-i readucă la dreapta credinţă. I-am arătat bătrînului cu respectuosă blîndeţe că acest discurs ar face un excelent articol de ziar oficial al oricărei bisericii creştine, dar n-ar putea fi publicat nici în "Osservatore Romano", fiind mult prea violent; că nu trebuia să uite că tabera democratică număra mai mulţi creştini decît cea în care ne aflam şi că aceştia erau azi aliaţii bolşevicilor şi deci ai comuniştilor de pretutindeni, contra japonezilor şi naziştilor păgîni, că nici Hitler şi oficial nici Antonescu nu pretindea că luptam pentru reîncreştinarea Uniunii Sovietice care de altfel nu mai persecuta pe cetăţenii săi pe problema religioasă şi, dacă nu încuraja credinţa, nici nu stînjenea libertatea cultului ortodox; că era prin urmare o pretenţie nepotrivită realităţilor că românii porniseră la război pentru descomunizarea Rusiei, că scopul luptei noastre era doar acela de a ne asigura graniţele ţării, căci sintem un popor prea mic ca să ne măsurăm cu cele mari într-o luptă ideologică ce nu poate nici odată să biruie prin forţă, ci doar prin convingere; că o asemenea pretenţie ar justifica una identică în sens contrar dacă bolşevismul ieşea victorios din războiul mondial, ceea ce era mult mai probabil decît victoria Axei; cum am răspunde atunci faţă de cererea Sovietelor ca România să fie comunizată şi descreştinată, fiindcă ortodoxia ei se dovedise a fi imperialistă şi expansionistă nu prin radierea ei spirituală şi convingerea paucă a necredincioşilor de dreptatea sa, ci prin forţa armelor, alături de păgînii naţionalişti ce erau nemţii? Imensa majoritate a poporului român rîvnea la pace şi bună înţelegere cu toţi vecinii lui, în treburile cărora nu dorea cîtuşi de puţin să se amestece şi nu pornise la război nici pentru biruinţa crucii, nici pentru a-i ajuta pe nemţi să-i cîntrească pe ruşi şi nici pentru a le cucerii un petec de pămînt ce nu era al nostru. Regele

Mihai trebuia neapărat ferit de orice gest sau declarație ce ar putea să-i coste tronul și României monarhia în cazul mai mult decât probabil în care nemții vor fi înfrinți iar noi siliți a capitula în condiții foarte grele! Cum de a putut dl. Mihai Antonescu să nu atragă atențiunea I.P.S.S. asupra inoportunității chiar și pentru biserica ortodoxă a lua o atitudine atât de radicală și periculoasă pentru viitorul ei? Nicodim mi-a spus atunci că tocmai acesta îi sugerase în convorbirea lor relativă la declarația înmînării "Crucii Biruitoare" trimisă M.S. de Sfîntul Părinte ("care știa ce făcea și n-ar expune conducerea politică și bisericească a ultimului bastion al creștinătății la granițele Rusiei, de cînd statul polonez era cîmpit, desmembrat și desființat, la riscurile consecințelor unei poziții hotărît anti-comuniste, dacă n-ar fi asigurat că România nu va fi lăsată a cădea pradă bolșevismului") a răspuns îndemnului papal, de a reliefa caracterul ideologic al luptei noastre pentru apărarea civilizației creștine, printr-o cuvîntare care să răsune peste hotarele și fronturile întru trezirea conștiinței lumii anglo-saxone și a Americii latine ultra-catolice la aspectul moral al luptei poporului nostru și al incongruenței între alianța lor cu bolșevicii și temelile civilizației occidentale de ideologie creștinească. Dealtminteri, V.P. și P.M. interimar, care purta toată răspunderea politicii guvernului, îl felicitase personal pentru acest text, așa că nu înțelegeam cum eu puteam să văd lucrurile diametral opus?! Îmi devenise clar că Ioă, în viclenia sa criminală, prefera să delecteze față de Aliați și opinia publică anglo-saxonă răspunderea politicii antonesciene, acum cînd vedea limpede că războiul era iremediabil pierdut pentru nemți, pe umerii Coroanei, Bisericii și dacă ar putea și al opoziției democratice, făcîndu-i toți părtași ai timpurilor lui Ionel și alor sale proprii, în timp ce dînsul ar ține probabil un limbaj mai neutru și ambiguu, așa cum se și tocmise față de mine în audiența noastră ultimă în care-i vorbisem mai pe șlesu de oportunitatea unei adrese guvernamentale cu mult mai potolite decît cea precedentă. Această stratagemă perfect ostensibilă, din moment ce nu mă-ndoiam de adevărul spuselor bătrînului călugăr, mă-nfuriasse atât împotriva lui Bijelet încît nu mă simțeam capabil să mai pierd timpul încercînd eventual prin intervenții de ale d-lor Maniu și Brătianu, o audiență la Mike a Patriarhului și multe pertractări oșioase și obositoare să ajung eventual după o săptămînă a-l determina să-și modifice cuvîntarea

cu riscul mare de a și mai trezi suspiciunile serviciilor secrete prin agitația ce s-ar crea în jurul acestor întrevăderi tocmai în ajunul declarațiilor de sfârșit de an. așa că l-am întrebat ce prefera: să fie primit de M.S. de întâi ianuarie într-o ceremonie cu mare alai pentru înmînarea "Crucei biruitoare", dar cu condiția de a ține discursul redactat de mine cu secretarul Patriarhiei și la care R.îi va răspunde printr-un lung și frumos discurs în sensul vederilor sale conforme cu enciclica papală ce apela la ambele tabere pentru încetarea războiului și stabilirea unei păci durabile în spiritul creștinesc al înfrățirii oamenilor, ori, fie să trimită crucea cu traducerea scrisorii latinești a Papei și o simplă adresă de transmitere a acestora fără nici un comentariu politic, întrucît s-ar expune altfel a rămîne fără răspuns direct al M.S. ci o simplă adresă de mulțumire a M.C. pentru Vatican, fie să-și păstreze crucea la Patriarhie întrucît nu era de fapt destinată R. ci Patriarhiei, căci altfel i-ar fi înmînată M.S. de Nunciul Apostolic. În nici un caz, S. nu va primi crucea cu pisană ce mi-o adusese I.P.S.S., deoarece abia pomenisem M.S. fără a insista asupra limbajului ei violent, de fondul cuvîntării ce mi-l destăinuise Secretarul Patriarhului și deja R.îmi pusese în vedere că prefera în stări condițiuni să renunțe la primirea ei. Nicodim se făcuse roșu dintr-o singură ceașcă de ciocolată și mă-ntreabă ce găseam stît de violent în textul discursului său. Am redat pergamentul și am început să-l citesc. În a doua frază, am dat de cuvintele "cruciada contra bolșevismului", iar a treia era ticsită de substantive și adjective de genul "păgîni, necredincioși, dezrobire, jugul tiraniei comuniste, forțele întunericului"; apoi, chiar dacă rîdeai din aceste cuvinte substituindu-le altele mai blînde, sensul rămînea același, construcția frazelor nu putea fi schimbată iar tot stilul era bun de imprimat la "Porunca Vremii", dar inadmisibil pentru o adresă către Capul Statului. Nu m-am putut împiedica s-o și spun, ceea ce l-a supărat pe I.P.S. Patriarh care nici el nu s-a mai reținut să-mi conteste competența în judecarea valorii capodoperei sale, iar din vorbă-n vorbă am început amîndoi să ne ridicăm vocele. Cînd însă mi-a spus că nu vroia să-și retragă textul de frumos ce era scris, căci dacă n-ar fi fost întocmit ar fi de acord să facem altul, am apucat pergamentul bine cu ambele mîini și, deși eram atunci numai mușchi și vină, n-am reușit să-l rup, iar de furie, m-am sculat și am încercat încă odată în picioare, izbutind să-l rup doar un colț.

Bătrînul se sculase și el vociferînd atît de tare încît cucernicul Bălăceanu a venit speriat să mă-npiedice a repeta scena lui Codreanu cu venerabilul Cap al Bisericii Ortodoxe Romîne Autocefale. Cînd a intrat, eram deja la șemineu și cu o voluptate sadică am băgat minunata pisanie în plîn foc care l-a mîncat în cîteva clipe cu o poftă și un zgomot diabolic, întrucît fiind de piele grasă și vopsită cu culori tempera totul a ars ca o făclie. Cînd m-am întors la birou, din celălalt colț al camerei spațioase, I.P.S.S. își tampona lacrimile cu batista: "Fiule -mi-a spus ștergîndu-și nasul mare cu un pogon de basma- mi-ai distrus munca noastră de două săptămîni, ai făcut un păcat, ași fi păstrat-o ca amintire". I-am cerut iertare, emoționat și jenat a fi făcut pe bătrîn să plîngă de durere de a vedea distrus un lucru frumos, dar mai emoționat a rămas "Bivolăș" (porecla lui Bălăceanu), spunîndu-mi: "Domnule Mareșal, ce ați făcut!" - "Nimic - am răspuns- într-o zi avem textele și în alte șase noul document care va fi (cum însă nu avea să fie) mai frumos, căci maeștrii pisari abia s-au reobișnuit cu arta lor!" O cafea dublă fierbinte i-a pus inima la loc I.P.S.S. care a binevoit să-l cheme la telefon pe secretarul său ce să-l anunțe că mașina mea plecase după el, în timp ce Bivolăș s-a dus după Buzel. Abia după sosirea lor și prezentările, Buzești avînd astfel prilejul a-l cunoaște pe Patriarh, acesta a plecat asigurat că secretarul său nu se va întoarce la Patriarhie fără noul text definitiv. Comitetul nostru de trei a lucrat pînă la prînzul servit în biroul meu, călugărul dînd dracului postul de Crăciun căci îl convinsesem că munca în folosul îndrumăzeirii lumii merita ruperea postului, cu care, culce, vin și coniac, iar după masă am continuat pînă pe la șase cînd înșirîm atît adresa I.P.S.S. cît și răspunsul M.S. nu mai puteau fi mai perfect șlefuite, așa că încă în seara aceea Nice-din a luat cunoștință de cuvîntarea mult mai frumoasă și mai ade-vărat creștinească decît prima, cu atît mai mult cu cît îi trans-misesem simultan și traducerea cuvîntării Mîntîiului sosită în chiar după amiaza aceea și care ne-a determinat să aducem unele modificări textului adresei Patriarhului pentru a le aduce pe aîndouă cam la același numitor, așa că acesta a putut constata, spre mirarea sa, că reprezentantul autorizat, oficial și perso-nal al "Suveranului Pontif" avea să țină un limbaj diametral opus celui pe care el l-ar fi ținut dacă ar fi fost lăsat să-și deosebească textul năstrușnic de pe pisanie ce contribuise atît de

neasteptat a-mi încălzi biroul în dimineața aceea glacială în care sfințitul moșneag plînsese ca în copilăria sa de mult trecută, între ciocolata și cafeaua fierbînți pe care prea protestanta ortodoxă, ce era în materie de sobrietate personală și intoleranță pentru lăcomia altora, R.M., avea să ne suprima în noul an, prilejuind astfel prima ei altercație gospodărească cu Vasile, din pricina culanței lui mai libertine și liberaliste creștinești decît aceea a zgripturii de linx. Numitul comun al celor două orațiuni ale fețelor bisericesti, ocazionate de încheierea celui de al treilea an de război mondial și a exact un an și jumătate de campanie sovietică, a fost -cum era și mai normal să fie- un îndemn la o cruciadă pașnică în locul celei războinice, iar, mulțumită fericitului fapt că doi din cei trei membri ai comitetului de redacție patriarhal eram laici, în dezacord cu acea prezumție a dogmei creștine cum că pămîntul nostru trebuie să fie "o vale de lacrimi" întrucît fericirea ar aparține doar vieții veșnice, majorîndu-l și infundîndu-l pe eclesiast în interpretarea țelurilor pămîntești simbolizate de "Crucea biruitoare", numărătorul lor a inclinat serios în favoarea idealurilor la împlinirea cărora prelatul ortodox avea să-și exprime nădejdea că va duce anul incipient, apelînd călduros la contribuția tînărului domnitor pentru realizarea acestor aspirații ce erau și acela ale imensei majorități a omenirii, copleșită de nenorocirile și suferințele ce i le aduceau războaiele, sătulă de vrajbă, ură, dușmănie și luptă fratricidă, disperată de cotropire, tiranie și samavolnicie și însetată de liniște, dreptate, libertate și belșug, pe cînd, în schimb, călugărul catolic va reaminti aceluia dintre conducătorii de popoare prea tînăr ca să fie deja uitat și abandonat, ca alții, învățătura creștină, că iubirea de oameni, înțelegerea și pacea între popoare și înfrățirea lor figurau printre cele mai mari valori ale acestor precepte, infierînd decăderea spirituală a moravurilor internaționale invers proporțională cu progresul științei și cuceririle materiale ale omenirii secolului nostru.

Așa dar, ambele cuvîntări permiseseră redactarea unor răspunsuri prin care Mihai protesta oarecum contra alegației că ar fi împărtășit vreodată concepțiile politicii războinice, agresive, imperialiste, de cuceriri și cotropire, ale bunului plăc și care făceau să treacă forța înaintea dreptului,

sanavolnicia înaintea justiției și tirania înaintea libertății, se recuza de presupunerea asocierii sale cu cei responsabili de izbucnirea măcelului înfiorător în care era angajată omenirea-ntreagă sau solidarizării sale cu acei care preconizau continuarea acestui flagei pentru civilizația lumii, distrugător de viței, bunuri și valori spirituale, aducător numai de jale, suferință și mizerie și se declara dimpotrivă în totul de acord cu sfaturile înțelepte ale capetelor bisericești, adeptul frecvent al înaltelor principii de moralitate creștină și mai dornic decât oricine a vedea încetarea războiului cât mai grabnică și restabilirea păcii juste, echitabile și durabile între toate popoarele, spre propășirea omenirii către o bună stare generală și atingerea scopurilor superioare ale creației și existenței sale. Pe când la compunerea și frazarea acestor două răspunsuri și mai cu seamă stilizarea celui franțuzesc, iar mai puțin a celui românesc, contribuise în egală măsură cu Buzești, acesta are paternitatea exclusivă a "Cuvîntului către Tară" și a "ordinului de zi către armată" lucrînd singur la ele timp de cîteva săptămîni, pînă ce ne-a arătat aceste capodopere de artă literară diplomatică, cărora nu li s-a putut schimb un cuvînt și nici o virgulă, pe cînd, cuvîntărilor de răspuns, Mike și Ioani le-au adus cîteva modificări restrictive întru prescurtarea frazelor și atenuarea unor termeni, întrucît răspunsurile trebuiau pronunțate de M.S., în timp ce ambele celelalte declarații, de bază, se publicau și comunicau la radio citite numai de speaker. Acestea erau de asemenea străbătute de la primul și pînă la ultimul cuvînt de acelaș spirit pacifist, de aceeași notă de reprobare a războiului pe care națiunea nu-l căutase și-l ducea contra voinței sale, deoarece poporul român dovedise în tot decursul istoriei sale a fi pașnic, dornic a trăi în prietenie cu toate celelalte popoare și îndeosebi cu vecinii săi, nerîvnind la nici un petec de pămînt ce nu era al lui și îngrijit numai să-și păstreze și apere propria sa glie, iar pe deasupra ele purtau pecetea dorului de libertate și înfrățire cu tabera statelor democratice ale căror aspirații și concepții de viață erau și ale noastre; erau însă concepute atît de abil încît doar lectura lor analitică f.stentă putea detecta elementele desolidarizării de tabera cobeligeranților noștri, de a dușmanilor lor pe care nu-i considera a fi și adversarii noștri, ambele texte fiind

fabricare cu acele pinzeturi de mătase venețiană roz-verzui care, privite dintr-o parte, par a fi trandafirii, dar mișcate nițel apar verzi, iar dacă înlocuisei numai câte un cuvânt sau două de fiecare frază, textele căpătau pe loc ținuta unor declarații ultra-conformiste. Scopul acestei griji speciale a lui Buzel de a le construi de așa manieră a fost acela de a le dedubla, dând a-1 citi lui Bișețel varianta B. perfect conformă cu vederile sale și politica germană și a-l pune să parafazeze drept văzute și aprobate de el cele două copii de trimis Dir. Presei și Radio României și a treia de păstrat în arhivele C.R., originalul citit de dînsul, urmînd a rămîne, virgin, cauză spre a fi citit de Mike respective pentru arhiva sa personală. Ori cele trei copii urmau să fie ale variantei A, cu acele cuvinte ce n-ar fi trecut neobservate de Bișețel și ar fi făcut-o înacceptabilă, iar odată citit de d-lui și aprobat prin semnătura sa pe cele trei pseudo-copii, originalul B. se distrugea, rămînînd în viață numai variantele A, al căror original rămînea M.S. eu trebuînd "să jur pe crucea biruitoare", că-l dădusem pe acela de citit lui Bișețel înainte de a-l remite R, cînd va începe scandalul cu nemții, iar Ioă va fi acuzat de ei -care nu vor crede nici odată cu Mike redactase personal declarațiile sale, nici că Bișețel citise altceva decît semnase, dacă într-adevăr nu le concepușe d-lui, ci eu sau Buzescu - că pusese pe S. să țină aceste cuvîntări și să semneze manifestele adresate națiunii și armatei, desigur fiindcă se pregătea de ieșirea României din război. Era, firește, o lovitură tare joasă și cam joșnică de dat d-lui V.P. și P.M. interimar dar, pe de o parte, emanamente necesară în interesul superior al cauzei generale de a mulțumi pe Aliați și opinie lor publică și totuși a-l feri pe R. cît mai mult cu putință de consecințele acestui act și, pe de altă parte, bine meritată de acel care nu se sfiise să ne facă aceeași anabilitate cu prilejurile numirii lui Toto și publicării Legii Fundațiilor egale. În plus, dacă în drumul către ținta finală ce ni-o fixasem, de a răsturna cu orice preț alianțele și deci politica antonesciană, trebuia să-nregistrăm și pierderi, nu era admisibilă nici o ezitare în cazul în care aveam posibilitatea să ne alegem victoria și alternativa se punea între jertfirea șefului suprem de persoană căreia depindea îndubitat, putința reușitei loviturii hotărîtoare și pierderea discutabilă ce constituia sacrificarea șefului guvernului, pentru moment mai mult cîștigat decît aliat cauzei noastre și despre care nu era deloc clar pre-

vizibil dacă pînă la urmă ar reprezenta un sport atît de necesar întreprinderii sau dimpotrivă s-ar avara pentru noi un adversar mai periculos decît patronul lui. În orice caz, Ioă, nu a făcut nici o dificultate Patriarhului cînd acesta, care a consimțit la rugămintea mea, într-o a doua audiență la Patriarhie să-i ceară deslegarea guvernamentală pentru pronunțarea noului text de discurs, i-a explicat schimbarea bruscă de direcție pe motivul că ținea să nu fie atît de disonant cu aceluși al Nunțului, pe care a omis dinadins să-i specifice că nu-l aflase direct, ci de la mine. Din cauza aceasta, Bijelet a întîrziat -precum ne așteptasem și chiar sperasem- a trimite textul adresei sale la palat pentru ca R. să-și poată pregăti la timp răspunsul, rugîndu-mă să-l scuz față de acesta, invocînd falsul pretext al unor ocupații prea astringente, pe cînd de fapt, cum am fost informat de secretarul Patriarhiei, Ioă îi destăinuise I.P.S.S. intenția de a-și reface textul adresei guvernului la care lucra, dar nu-i dăduse încă forma definitivă, pentru a-l alinia mai mult cu cele două de care avusese avantajul a putea lua cunoștință dinainte și în timp util. Așa dar, prin manevrele noastre cu fețele bisericești, izbutisem să-nrîurim în sensul favorabil intențiilor regale și teza și ținuta declarației guvernului, la care Bijelet n-a găsit răgazul să lucreze liniștit decît la Predeal în timpul sărbătorilor și să o trimită abia în a treia zi de Crăciun M.S. personal printr-un curier special militar de al lui Bijelet cu o scrisoare de scuze pentru marea întîrziere ce i-o cauzase pentru redactarea răspunsului pe care-și permitea cu acest prilej să-i sugereze a-l face cît mai scurt. Toate acestea ne conveneau și nouă, căci pe de o parte și Buzzeți fusese dintr-început de părerea că declarația regală cea mai laconică trebuia să fie răspunsul la discursul lui Ioă, fiindcă acesta va fi în orice caz cel mai războinic și germanofil, deci fără elemente justificative a unui răspuns mai amplu, în conformitate cu teza celorlalte declarații regale, care tocmai prin laconismul lui și nerelevarea tezei guvernamentale oficiale, ci doar a celei mai neînsemnate fisuri ce acesta ar comporta sau agățîndu-se de cea mai scurtă "prăjină" întinsă pentru a permite o replică, în concordanță cu celelalte răspunsuri și adrese, va constitui un contract izbitor cu desigur

de gmecher ca să simtă că zilele regimului de dictatură antonesciană erau numărate, n-a vrut să se "pună rău" cu palatul, dar neîndrăznind nici a-i pune în vedere M.A. că protocolul C.R. îi desemnase în locul treptelor tronului acel de pe nivelul muritorilor de rând, a încercat să cadă la o tranzacție cu Ullea, dar fără succes, așa că amândoi conveniră a șterge de pe schiță cerculețul pe care ar fi trebuit să stea șeful guvernului și a-l lăsa pe-nfămuratul cuceritor al Odesei să-și așteadă din nou sineur locul, dar atrăgându-i-se atenția că "M.S. îl ruga să nu mai stea pe trepte". Deși încă nu era interimarul Președinției, Ioă a ținut de această dată discursul guvernului, iar C. s-a răstît la Mardare cu voce tare când acesta, trimis de R., l-a rugat să coboare de pe treapta de sub nivelul tronului, căci acum se urcase cu una mai sus, spunând în auzul tuturor: "Nu-mi pasă de protocolul vostru; aicea stau, aici rămân! Si, ca și în rândul trecut, tot dejunul de Anul Nou fusese stricat de furia M.A. de a fi fost din nou poșit să intre în rând cu guvernul din care nu se mai considera a face parte. Dealtminteri, după ceremonie, spusese tot lui Mardare, căci cu MMIL totuși nu-i convenea să discute direct problema ambițiilor sale că din moment ce de 10 mai stătea în tribuna regală pe acelaș nivel cu M.S., nu vedea de ce la palat ar trebui să fie relegat la un loc umilitor pentru adevăratul șef al Statului: ULLEA, care era prezent la această discuție, și-a permis să-i explice că în tribuna regală și toată C.R. stătea pe acelaș nivel cu Suveranii, pe când în sala tronului ea își relua locul corespunzător cu precăderea generală în Stat. Antonescu nici nu-i răspunsese atunci, dar nu i-a uitat această "obraznicie". Dealtminteri, intermatul de acum permanent al lui Ioă se datora aceleiași preocupări. Pentru a treia ceremonie de ziua anului nou, Mike era însă ferm hotărât să-l oblige pe "pseudo-Cromwell României" să stea acolo unde el, Regele major și carecum emană cipat de sub tutela guvernului, îi fixa locul și în, consecință imi vorbise deja în cursul verii de această dorință și obligația mea de a veghea ca să și fie respectată. De la stricarea ci ruței pe la mijlocul lui noembrie, apoi vestea cu studiul cerului lui Stoica, iar și mai mult după insistența lui Cretzianu de se lua de Anul Nou, cu orice risc de tensiune mare cu nemții guvernul, o atitudine net deosebită de cea din anii precedenți H.M. l-a convins și pe Buzel că ar fi momentul cel mai potrivit pentru a-i face față de toată lumea afrontul de a-l

obliga să-și ocupe locul prescris de Maestrul Curții din I.O. punându-l la nevoie pe lachei să-l tragă de minecă jos de pe trepte spre locul lui și neîncepându-se ceremonia înainte de a-l vedea acolo, acest eventual afront, dacă nu înțelegea să răspundă invitațiilor demnitarilor Curții, cadrând perfect cu declarațiile scrise de S. cu un substras politic ce nu va lipsi și așa să creieze vîlvă și o nemai pomenită încordare cu bătrînul zbir. Eu nu am fost de aceeaș părere, deoarece socoteam cu totul inutil a-i provoca anticipat și oarecum gratis adică fără motiv serios pe Antonești cînd aveam tot interesul ca tensiunea cu nemții să ne răsească pe cît posibil uniți cu guvernul prin Ioă, pe care declarațiile recale îl vor expune poate mai mult decît pe acel ce le pronunța, așa că-l vom avea aliat de nevoie mai mult decît de voie și Bij nu va putea fi atît de pornit pe răsturnarea monarhiei, dacă Biulet se va afla în tabera dinastică. -

Pe deasupra, nu-nțelegeam pasiunea MMIL pentru-n lucru atît de minor: "L-ași așeza lîntă tron, dacă-i face atît plăcere să pară om mare și atotputernic, dar cu condiția să fie-ntr-adevăr stîlpul lui principal și primul lui slujitor și apărător feroce. "Pentru respectarea aparențelor aveam tot timpul; ceea ce conta era să ne asigurăm că vom redobîndi puterea cu atributele ei exterioare, pe care eu nu dădeam cinci bani, cum toată viața îmi bătusem joc de bietul "Gios" care, cu toate cele 33 mari cruri ale sale, a fost dat afară din palatul ce-l servise cu atîta grijă pentru ceremoniile lui, de lacheii ce-l aduseseră pînă-n ajun cafeluțe și dulceturi. Dacă aveai fond, puteai să-l și îmbraci cu forme potrivite, dar formele fără fond erau ca umerii de vată în locul mușchilor, de care am oroare din copilărie. Judecam că momentu' era, dimpotrivă, cel mai nepotrivit pentru a-l umili degeaba pe ambițiosu' imbecil, tocmai cînd trebuia să-l flutăm ca să nu-l avem ca dușman neîmpăcat și definitiv hotărît a răsturna monarhia, în cursul luptei grele ce vom trebui să dăm cu Freiherul, Mimmier, Hitler și toți extremiștii nemțiofili din țară, care vor căuta să-l supraliciteze pe Ci dacă se va întîpi criza. I-ași ventila mai degrabă prin Ioă, perspectiva creierii unui nou ordin superior Colanului Carol I. de pildă, ordinul "Sf. Ion de la Suceavă", promițînd a-l numi, cînd va fi gata înființat, Marele Maestru unic al ordinului, numai pentru a-i câștiga grațiile pînă la momentul cînd vom putea "aș-

băgăm și la zdup" dacă nu va voi să joace cum va cînta M.S. Ioani fusese singurul să mai susțină; R.M., din contră, ultragiată de "incapacitatea mea de a pricepe valoarea simbolică a formelor exterioare". Ca argument îmi dădea oprobriul lumii pentru toți liberi-gînditorii, originalii, neconformiștii și libertinii concubini oficiali, care la sfîrșitul vieții tot se căsătoreau cu amanta pentru a nu se expune a muri singuri într-un compartiment de W.L. sau o cameră de hotel, întrucît li se cerea această "ridicolă ceremonie" de a se căsători pentru a dormi în aceeași încăpere cu jumătatea cealaltă, ilegală: aparențele contau f.mult și Mike avea dreptate să exijeze ca guvernul să se conformeze ordinii de precădere în Stat. Rezultatul a fost că H.M. l-a chemat direct pe ULLEA la Sinaia și împreună cu el a stabilit în cele mai mici și mișaloase amănunte tot ceremonialul, atribuind fiecăruia dintre demnitari, acum cînd avea și Mareșal și S. al C.M. și Prefect al M.Doamnei de Onoare, rolul lui de la primirea guvernului, C.D. și Fețelor Bisericești de către Ior-u la intrare și pînă la sfîrșitul celor trei ceremonii prilejuite de cele trei adrese și răspunsuri, cu desenuri la proporțiile exact reduse, de reproduș de pe hîrtia de calc de către Arhitectul Stoppa. Ullea trebuia să facă toată scriptologia după aceste hotărîri și să-mi supună proiectul spre stilizarea textelor și semnarea adreselor întrucît urmau să fie trimise Protocolului Președinției și Externelor cu mult înainte de ziua anului; lucrase vre-o trei săptămîni la capodopera sa, consultîndu-mă din cînd în cînd și în sfîrșit, cînd a fost gata, mi-a prezentat-o mîndru. Eu am corectat-o puțin ca să necesite refacerea și Mihai a ținut-o, cu toată forma ei canonică, încă trei zile la Foișor ca s-o studieze, aducîndu-i și el cîteva ameliorări și în acea ultimă ei formă canonică a semnat-o personal pe original și alte patru sau cinci copii cîte un exemplar pentru el, Bij, Bijelet, Prot.Preș. și al Ext. și arh.Mar.C.R.) vrînd să fie trimise imediat de mine cu adrese deosebite acestor destinatari. Aici eu m-am opus însă categoric și cu stîta dîrzenie încît a sfîrșit prin a-mi accepta propunerea următoare: Ullea va înmîna personal lucrarea semnată numai de mine, fără parafă regală, lui Nicolae Vlădescu (Dir.Prot.Ext.) și GAVRILA MIRCESCU, explicîndu-le la ureche că era însăși opera M.S., irevocabilă și nemodificabilă și prin urmare trebuia comunicată textual prin multiplicarea

exemplarelor fiecărui șef de misiune, membru al guvernului și I.P.S.S. cu excepția M.A. și lui Ică, cărora eu le-o voi comunica personal, răspunzând tot personal atât pentru comunicarea anticipată făcută tuturor celorlalți participanți cât și pentru asentimentul C. și al P.M.a. i. la ceremonialul stabilit de R. însuși. Ori, eu voi obține sigur parafa lui Ică pe copile noastre însă abia în ajunul sau preajunul zilei anului, cu prilejul parafării de către dînsul a declarațiilor regale. Îl voi ruga totodată a-i înmîna dînsul lui Ionel exemplarul acestuia cu sfatul insistent a se conforma întocmai ceremonialului stabilit chiar de M.S. și acceptat de el, Ică. Îl cunoșteam acum destul de bine pe acesta pentru a putea garanta că, prins în toate bune, semna ușor, iar cînd se apuca să semneze o hîrtie, apoi le semna pe toate. Astfel, vom avea dreptul să-l punem la punct pe Bij în sala tronului, pe motivul valabil că șeful guvernului acceptase de mult tot ceremonialul stabilit, astfel încît fusese comunicat din timp ca schișele respective tuturor participanților în obligație de a-l cunoaște și că prin urmare, toți erau convingi că avea și asentimentul C.S. Dacă acesta deodată se apuca să dea exemplul disciplinei în stat, ne-am da de gol și în vileag disensiunile între R. și C, ceea ce ar fi cu totul inadmisibil nu numai față de ei hoștrii, dar mai ales penibil și regretabil față de străini. Si-ntr-adevăr totul a mers "ca pe roate", Vlădescu nefiind greu de convins, deoarece dînsul nu eșea din cuvîntul C.R. pentru toate chestiunile majore ale protocolului de stat, iar Mircescu nu s-a opus din moment ce se simțea acoperit de Ică, toată Președinția știind că acesta era în termeni excelenți cu mine și se străduia a fi pe cît posibil agreabil M.M.E. Totuși, rămăsesem la părerea mea primă că Bij ar fi trebuit să fie lăsat să se instaleze pe trepte, fiindcă eram convins că nici Bișet nu va izbuti să-l determine a-și schimba locșorul ales în anii trecuți și să se mulțumească cu unul mai prost: mărturie vie a unei decăderi de prestigiu pe care încă nu avea nici un motiv s-o admită, tocmai cînd flirta cu ideea răsturnării monarhiei pentru a deveni el șeful suprem unie și necontestat al țării, statului și oștirii. Eu eram gata pregătit de mult cu toate lucrările - orînduite în acest ordine crescîndă a importanței și valorii declarațiilor pentru Aliați, ca Ică să nu fie surprins de cele mai drastice înainte de a fi citit cele mai benigne și anume răspunsurile la adresă sa, a Munților, a Patriarhului, apoi declarațiile "dîr burcă", întâi către armată și în al doilea rînd apoi către țară

și înșfășit, la coadă, programul pentru el și Ionel, iar între ele originalul B. peste, din păcate nu originalul A, ci celelalte patru copii ale acestuia, urmînd a-ă cere a mi le parafa toate copiile, fără a putea reține nici una, întrucît ași prețexa la nevoie că cea de a patra era destinată prietenului meu T. Solacolu, Dir. Agr. Rador căruia i-ași fi promis-o ca s-o aibă înaintea agențiilor mari străine și că numai aveam nici un alt exemplar, la palat, pentru arhivă, ceea ce era de altfel adevărat. Aveam de asemenea gata bătute la mașină, antedatate și semnate, adresele C.R. către "Lulu" Ionescu de la Radiodifuziunea Bănăasa și Dir. Pressei, pe care deci tot palatul, iar nu Președinția ca în cei doi ani anteriori îi le trimitea direct Ioă neavînd nici un motiv să obiecteze ceva la această inovație pentru timpul dictaturii antonesciene, întrucît scuteam Gab. său prezidențial de o muncă inutilă de Sf. Silvestru, din moment ce era gata făcută și se șicuvenea de drept ca declarațiile M.S. (ca și decretele regale pentru M.O.) să fie emise de C.R. și nu de Președinție; iar cum textele aveau parafa lui, nu se mai punea problema cenzurării lor pentru acele servicii de Stat. Ca nu cumva cineva dintre colaboratorii mei să-și boteze mai de aproape nasul în aceste hîrtoace și să descopere deosebirea primelor exemplare de celelalte, le țineam toate în casa mare de fier, iar copiile B. înălmîșiseră de multe zile biroul meu, ca să nu am decît grija dispariției celor ce aveau să citească Ioă, cînd acesta, impacientat de a nu primi textele M.S. în cursul celei de a treia zile, cum îi fuseseră făgăduite mi-a telefonat, ca să-i anunț că voi veni cu toate a doua dimineață, adică în 31 dec. Dimineața i-am cerut o amînare pînă după prînz, iar după masă, tîrziu, ultima scadență la ora cea mai tîrzie a serii, cînd va fi terminat cu toate treburile sale și va avea răgazul să le citească liniștit. Dacă au fost ascultate de nemți sau de codoșii lor romîni aceste două convorbiri telefonice ori numai una din ele, reșea clar pentru ei că nu Ioă, ci eu sau altul concepusse declarațiile regale, căci e cam nervos de întîrziere ce nu i-ar mai permite să modifice eventual textele. Bijet mi-a spus că "stătea la dispoziția M.S. pentru a veni să ne ajute la redactare, dacă eram în lipsă de formule adecuate", la care l-am liniștit, spunîndu-i că totul era gata redactat și că-i garantam că nu va avea o virgulă de schimbat, ci dimpotrivă va fi însoțit de texte, dar

că ne-ntârziase batera lor la mașină în condițiile perfecte ce se cereau și asigurându-l că n-avea de ce să fie neliniștit, nici să rețină serviciile sale pentru vre-o modificare. Cum dînsul era pe semne f. ocupat în ziua aceea cu lichidarea numeroaselor sale treburi tot amînate și scadente la sfîrșitul anului, i-a convenit propunerea și încrezîndu-se în asigurările mele mi-a fixat audiența la zece, ca să mă primească abia la 22 și 15. Ică și acum cînd mă revăd întrînd în biroul lui, introdus de tînrul viitor atașat comercial la Berna, TUDOR NENITESCU cu care este înrudit, în timp ce suspect de frumoasa sa nouă secretară, sora nevastei colonelului Galin, o grecoaică călătoreasă brunetă de o frumusețe rară, îi cerea insistent s-o lase să plece la un revelion pentru care era gata îmbrăcîndu-se, știind din experiență că, de nu-i cerea acum, avea șanse să aștepte pînă mult după miezul nopții ca să plece la "serata ei familială" unde o aștepta desigur flirtul Anului Nou, dar nu Tudor care era deja lăcomit cu o altă frumusețe, viitoarea sa primă soție, fiica colonelului Vulturescu cu Irina Furnarache născ. Ferichide (acei faimos Don Juan care s-a împușcat la moartea și mai frumoasei tinere soții a lui Ion Lahovary, a cărei rochie în paie luase foc de la aprinsul țigării lui, la Bendi unde o dusesse mahmurită la orele mici ale dimineaței) și retrăiesc clipele de mare emoție cînd Tudor, care mă rugase "să nu stau mult" și primindu-mi răspunsul că nu depindea de mine, l-a întrebat pe Ică dacă putea și el să plece la 11 iar acesta i-a răspuns "pînă atunci sper să pot pleca și eu" și așezîndu-mă cum mă poftise în fotoliul din dreapta biroului său în care stăteam totdeauna și probabil toți cei ce veneau singuri în audiență, am scos din geantă totdeauna de acte spunîndu-i la înmînarea primului, prins cu aerofă, "sper, ba sînt sigur că nu vă voi strica revelionul de la vilă", iar el mi-a răspuns: "sînt sigur și eu cunoscînd talentele redactorilor, dar nu mă duc la revelionul vilei"; ceeace m-a liniștit mult fiindcă mă temusem să-mi ceară vre-o copie pentru a o arăta lui Bij și-mi reproșasem deja a nu fi lichidat afacerea așară cînd nu se mai dusesse la vilă, iar urmărind ochi lui vedeam cît de mult textul îi plăcea fiindcă era cunosător de bună literatură politică și acestea erau toate într-adevăr mici opere de artă, nu mă pot împiedica să resimt aceleași emoții, -întrusît riscul ce-l luasem era totuși f. mare. Frazele erau luate una de cealaltă atît de armonios și necesar, încît curgeau ca notele unei fuzii de a lui Bach, așa că terminînd

repede prima lectură a spus: "E absolut perfect, nu cred că
l-aș fi putut concepe mai bine; se vede că ați muncit serios,
vă rog să-l felicitați din partea mea pe talentatul autor. Apoi
l-a mai citit odată mai încet și cînditor ca să mi-l restituie
aproape vexat că stilul său nu era la înălțimea acestuia. Dar,
înainte de a-i tînde următorul, l-am rugat să-mi le semneze pe
toate, în afară de exemplarul regal pe care-l citise murmurîndu-i
pe un ton comercial, ca de un lucru de la sine înțeles, că-mi
trebuia parafie pentru Dir. Presei, Radio-Romînia și Ar. Rador și
că-l rugam să-mi semneze în loc să fie doar parafată prima copie
pentru arhiva cancelariei Marelui Statului, dar nu originalul, adică
primul exemplar pe care avea să-l citească și păstreze M.S. - Ică
și-a luat tocul rezervor de birou și sub textul primei copii la
stînga mai jos, ca să nu pară chiar semnătura primă a autorului-
orator, a tras o semnătură din cele mari și vizibile afectate și
altele mai sounde, dar tot întrecî, ca semnătura lui obișnuită,
pe toate copiile celelalte în colțul stîng. - "acu-i acum", mă
gîndi înmîndu-i cel franțuzesc dacă și fista pe care nu-l putea
savura în aceeași măsură, va fi bun de imprimat, apoi restul nu
va fi corectat, cel mult refuzat "de plano" fiindcă nici unul
din textele nu aducea laude Wehrmachtului și Marelui Fîhrer și
Marelui Reich, dar presimțirea mea era că aceasta nu se va întîm-
ple. Aici a citit mai puțin atent, spunîndu-mi la sfîrșit: "d-le
Stîrcea, vă asigur că vă pierdeți timpul la palat; M.S. și cu
mine trebuie să vă-ncredințăm o legatie unde nu veți redacta
asemenea texte numai de Anul Nou!" M-am gînd să-l asigur că
toate ideile fuseseră, într-adevăr, ale S. dar că firește la tra-
dusesem și stilizasem pe franțuzește intrucît M.S. nu era fami-
liarizat cu limba diplomatică internațională. Bijet a suris
atunci cu un sîmbet, amical și oarecum părintesc - protector,
spunîndu-mi fără violență, ci mai mult cu un aer de generozitate
și toleranță, dar cu intenția de a-mi da a înțelege că nu era un
fraier care nu dibuise dedesubturile activităților redacționale
atît de pasionate ale tînărului monarh, mîndru de a fi ajuns
major și dornic a se emancipa de sub tutela prezidențială: "Ce
să ne jucăm de-a ascunselea; parcă nu știu și eu că vă sfătuiți
în toate cu bunul dvs. prieten NICULESCU-BUZESTI, așa că tot
colaboratorii mei cei mai de valoare de la Externe au contribuit

din răspunderi la aceste capodopere de știință diplomatică. Dar nu mă supără deoc; dimpotrivă, sînt încîntat că astfel M.S. învață și el meseria noastră eră, bătîndu-și capul ca să contribuie la redactarea declarațiilor sale, decît să le primească de a gata de la mine. Atîta vreme cît sînt, așa cum vîd, perfect conforme cu politica mea externă, nu am nimic de obiectat".

I-am răspuns fără să rid sau zîmbesc în chip de confirmare a spuselor lui, ci f. serios și convingător. "D-le Președinte, vă rog să mă credeți cînd vă spun că n-am discutat cu BUZEȘTI decît liniile mari ale problemelor ridicate de adresele la care M.S. trebuia să răspundă cît mai prudent, ca să nu se compromită nici într-o parte, dar nici în cealaltă, ținînd cont de bazele politicii externe a E.V. pe care el e mai în măsură decît mine a le cunoaște la perfecție citînd tot ceea ce dvs. telegrafiați legațiilor și declarați reprezentanților acreditați la noi, dar comitetul de redacție al palatului s-a limitat la luminile M.S., ale mele modeste și ale președintelui nostru colaborator neremunerat și neonorat cu nici o funcție oficială: MIRCEA IONITIU. E just că le-am supus criticii lui BUZEȘTI înainte de a vi le prezenta, ca să-mi controleze aprecierea și judecata documentelor și ca să nu ne fi expus vre-unei scăpări sau prolixității criticabile sau censurabile, "per acquit de conscience" (spre maximă conștiințiozitate), deoarece știți prea bine că nici un scriitor nu e sigur de reușita cărții sale pînă ce nu vede efectul ei asupra auditorului sau cititorului său și totodată pentru a vă scuti de noui redactări sau corectări și m-am convins eu însumi de acceptabilitatea lor abia cînd BUZEȘTI și POGBREANU cărora le-am citit, mi-au confirmat că erau pe linia dvs. și m-au asigurat că nu vor trebui modificate. Această verificare m-a întîrziat nițel astăzi, dar am conștiința împăcată că v-am ferit de o bătaie de cap suplimentară ce ați fi avut cu redactarea altor texte". Spusesem aceasta nu pentru a-mi spori meritele, întrucît 99 % din muncă fusese a lui BUZEȘTI, ci pentru a nu-i confirma V-P impresia justă că BUZEȘTI devenise sfetnicul nr. 1 al M.S. ceea ce putea să-i creioneze acestuia mari neajunsuri în cursul evenimentelor viitoare și să-l determine pe loc să scape de el, dîndu-i o legăție: propunere ce-o și ventilase de cîteva ori. În plus, Buzești era extrem de înrîjit a rămînea cît mai camuflat și anonim, ca să poată rezista în postul său actual pînă la marea lovitură și

nu ținea deloc să apară față de Ică un concurent periculos în
preajma S., susceptibil, a jucat un rol la ora H. Măa semnat fără
ezitare și toate copiile acestui răspuns, cerind chiar dinșul
acel către I.P.S.S. Spre mirarea mea, tocmai acesta avea să-i
placă cel mai mult, probabil fiindcă era mai ditirabic și stu-
fos, deci mai asemănător stilului său, înfrumusețat cum era sufici-
ent și de contribuția indirectă a călucăruului, în materie de
vorbe și imagini preluate din cuvântarea Patriarhului, pe care
el o stilizase în bună parte pe fondul stabilit de mine cu BUZE
așa că răspunsul nu părea cîtuși de puțin opera eventuală a
acestuia din urmă. Avusesem, prin urmare, dreptate să reduc la
minimum alerția făcută la contribuția lui BUZEȘTI, pentru că
acesta fusese consultat de mine atât de secret încît, în afară
de ziua petrecută la palat cînd s-a întîlnit cu I.P.S.S., Ică
n-avea de unde să știe despre opera lui redacțională; nici de
manevra cu Funțiu! și-mi întinsese mai mult o cursă - cum făcea
desecori pe temeiul unor simple presupuneri. Ori, aci nu putea
recăsa deloc stilul f. personal al lui BUZEȘ, pe care-l cunoștea
bine din multiplele lui lucrări (rapoartele vechi, memorandele
actuale, dări de seamă, adrese și telegrame redactate sub semnă-
tura sa) și era poate mulțumit și de aceea că nu-l bănuia a fi
autorul acestui răspuns - cum i se păruse că ar fi acel al pri-
mului iar eu al celui franțuzesc - întrucît era perfect adaptat
adresei Patriarhului, ce în nici un caz nu putea suspecta a fi
fost făcută de palat, căci mă asigurasesem bine de discrețiunea
I.P.S.S. și a secretarului său. Semnîndu-le și pe aceste patru
copii de răspuns, fără a fi schițat măcar o încercare de a
schimba vre-un cuvînt, întinsese mina după următorul text:
"Ordinul de zi către Armată". Văzîndu-i titlul, a spus glumeț
și cu o nuanță de ironie și subversivă complicitate: "ei, aici
să vedem, anti-militariștilor!" Acesta era concis, clar, sobru
și precis, ținut în fraze scurte și laconice de stilul militar
al ultimelor reze ordine de zi anuale, astfel încît autorul ar
fi putut f. bine să fie un statmajorist de anvergură politică,
dacă frazele nu s-ar fi înșirat prea după tehnica titulesciană
una după cealaltă într-un lanț cu verigă de mărime crescîndă,
din care nu puteai tăia nici una fără a-l rupe ireparabil sau
slăbi total, dacă-l dregesi cu sîrmă în loc să-l resudezi verigă
lipă, ori să-l înlocuești cu alt lanț de aceeași calitate, ce o
fi exijat însă o noapte de 'abor și tocmai cea de Anul Nou. Nu
existau, în acest lanț de fraze perfect încheiate, cîteva alte
elemente ce-l deosebeau fundamental de concepțiile statmajorist

clasice, chiar și în această variantă B: lipsa elociliilor aduse fratelui de arme și a încurajărilor ațîțitoare la redublaarea efortului depus de combatant și la exacerbară spiritului combativ și agresiv al cuceritorului: apoi prezența celui alt, în schimb, curat politic, nemilităresc, de efect contrar și aspect neobișnuit în asemenea texte, al unor subtil infiltrate raționamente asupra scopului final al sacrificiilor aduse, ce nu era distrugerea dușmanului și ocuparea teritoriului străin, ci apărarea patriei de invaziune și mutilări, ca cele ce permiseră lupta noastră, doar pînă la o pace, care părea apropiată, ce ne-a asigurat intangibilitatea ei strămoșești, fiindcă noi nu rîvnim la cesece nu-i de drept al nostru, la nici un petec de pămînt străin și nici la cucerirea altora, ci numai la redobîndirea și recunoașterea definitivă ale tuturor granițelor vechi, relevînd prin urmare caracterul defensiv al războiului nostru actual față de cele clar subînțelese: al Reichului, agresiv, dar și eventual de al nostru viitor, întru recucerirea Ardealului. Ică s-a-noruntat citindu-l, dar nu de supărare, ci de încordare de a-i desluși ceva inacceptabil pentru Ionel, respective misiunile militare și diplomatică germane, ca să observe la sfîrșit: "E foarte bun și cred că nu-i va putea fi imputat nimic, dar cum tăcut față de aliatul militar, în vorbe dar nu în înțelesuri; ia să-l mai recitesc." Eu însă n-am tăcut în timp ce-l recitea, de frica de a-l lăsa să se concentreze nedisturbat de nici o reclamă de a mea, spunînd că ordinul se adresa armatei de șefu ei-suprem și nu privea decît scopurile naționale pe care ostașul avea dreptul, ba chiar datoria, să le cunoască, jertfindu-și viața pentru împlinirea lor, dar nu comporta vre-un element de apreciere politică internă sau externă incompatibil cu caracterul lui strict militar, nici Hitler nefăcînd politică externă în sobrele sale ordine de zi în care nu ne pomenise nici odată contribuția la războiul său, așa că n-aveam de ce să fim mai recunoscători, măgulitori și exuberanți decît el față de aliat, în situația noastră tristă de victime ale unor sacrificii mari și inutile, în care chiar și M.A. recunoștea că ne aflam. "Da - mi-a răspuns - aveți dreptate; de ce să fim mai catolici decît Papa?" și l-a sîrnat cu toate copile rapid și totuși nițel plietist" că nu era atît de sigur că-i va convîni lui Ionel", adăugînd "A propos" de moderată Papei, la care aluzionase proverbial, cu regăsită iharitate, înșit nici cu mine mai ascundeam veselie de a vedea 80 % din textele semnate, chiar

dacă nu le-ar fi făcut semnaterul, azi generos în preajma revelionului, tocmai așa cum le ticluise cel care avea să se dovedea că până la urmă dușmanul său cel mai neînduplecat, că Patriarhul cam vroise să aară peste cal în discursul său de înmînare a "Crucii Biruitoare Păpale", dar că el, Ică, îl oprise la timp, așa că M.S. putea să-i mulțumească lui că scăpase de cea mai fulminantă exortatie războinică și hitleristă ce s-ar fi pronunțat până atunci de un reprezentant al oficialității române. I-am mulțumit pentru salvarea noastră anticipat în numele stăpînului, încă mai-nveselit de a-l fi prins pe Bijet cu o minciună mai mare decît el și mai grasă decît I.P.S.S. căruia-mi propuneam, cu o plăcere f. puțin creștină, a i-o servi, dacă nu voi putea chiar mine, atunci cu ocazia Sfintelor Sărbători ale Paștelui. Si-ca să savurez și mai complet pătania interlocutorului și să-l flătez pentru a-l pîntena întru sărirea fără de acroș a ultimului și celui mai înalt și lat obstacol, cuvîntul către țară", i-am spus hazliu: "A, va să zică dvs. sînteți anonimul cronicar al Prea Sfintiei Sale; mi s-a părut pisanla lui prea diplomatică și cam în stilul dvs. ca să fie opera exclusivă a unor bieți călușari epuizați de postul Crăciunului" la care Ică n-a lipsit să protesteze moale, ca o dudule durdulie provincială complimentată de un perfid crai orășean. Se făcuseră orele "11 post meridian" și Tudor și-a permis să-și bage nasul scivilin frumos pe ușa din "spatele stîng" al geșului unchi-ndepărtat, ca să primească răspunsul: "Mai stai nițel, sîntem pe terminate, sau dacă ești așa grăbit pleacă-nainte și spune-le că viu acum!" Înțelegi că se duceau la aceeaș serată și făcui repede un semn lui Tudor să mai stea. Ică a văzut semnul, înțelegînd la rîndul său că și eu eram grăbit, dar poate mai mult ca să-mi semneze ultima declarație decît ca să mă duc la vre-un revelion și deci mi-a spus cu-n aer înțeles: "N-aveți nici o grijă, acum sînt sigur că și piesa de rezistență nu va trebui modificată deloc; dar poate vă așteaptă cu nerăbdare MNTL sau doamna, la revelion?" I-am replicat în timp ce începuse lectura piesei într-adevăr de rezistență, mai ales față de politica guvernului, dar cea mai bine camuflată dintre toate în versiunea sa B, că socotesc această declarație drept cea mai reușită fiindcă se și transpirase cel mai mult asupra ei; MNTL revelionau sînuire ca să se culce după ascultarea cuvîntărilor R. George al Anghiei, al lui "Winnie" și ce ar putea să mai prindă din declarațiile geșilor de state, întrucît mine vor a avea o zi mai grea, R. fiind cam emoționat de discursurile ce

trebuia să facă, ne prea avînd darul vorbirii și oroare de mari ceremonii, dar fiind bine pregătît întrucît ştia deja textele aproape pe de rost, așa că ar fi înscîntat să nu mai fie eventual alterate. Ică se oprise din citit ca să-l cheme pe Tudor la telefonul interior, dar nu-l mai găsi, spunîndu-mi că-l amintisem că trebuia să ceară a primi încă în cursul nopții toate acele cuvîntări străine ca să le poată discuta cu MMLL la prînzul de după ceremonie - la care numai Bij și el erau invitați anul acesta, la cererea expresă a primului, IPSS fiind invitat de Bobotează. (Bij presimțise parcă lovitură discursurilor, sau cea cu protocolul și nu vroia să aibă martori sau interpuși în caz de altercație cu M.S., în plus, se opunea constant contactelor MMLL cu membrii guvernului, iar noi, care dorimem tocmai de aceea să invităm cît mai multe "tampoane", fusesem sfătuiți de Rijelet a-l face Mareșalului pe plac întru dragerea atmosferei de răceală ce dăinuia neîntreruptă din noembrie, acceptînd deci sugestia). Graba de a pleca, perspectiva unor discursuri aliate penibile pentru regimul său și politica "sa" de care era de patru ori responsabil și faptul că M.S. se necăjise - cum aflase - a învăța răspunsurile sale pe din afară, îl făcuse pe Ică să uite că aceace citea urma doar a fi publicat și radiodifuzat, dar nu pronunțat de S, fiindcă mi-a spus după trei lecturi consecutive atente și cu recitirea unor fraze mai minșage de repetate ori: "Nu-i schimb nimic; e teza mea, dar cea oficioasă, sintetizată în adevăr perfect - vă felicit dar să știți că vom avea bucluc cu nemții fiindcă aici s-ar fi convenit să fie totuși pomeniți altfel decît prin tăcere și subînțelesuri, f. puțin maligne ce-i drept, dar pentru KILLINGER în special asturătoare; vom avea neplăceri, eu mai ales, dar și dvs., căci de M.S. nu se vor lega direct: dar nu-i nimic, am argumente suficiente pentru a riposta"! și semnîndu-le pe toate copiile chiar mai apăsate și citet, fără ezitare, a adăugat că astfel E. nu se va fi străduit degeaba a învăța pe de rost primele sale declarații personale", care să fie cu-noroc". Credea că terminase, dar atunci i-am pomenit de program, înscînîndu-i cele două exemplare pentru d-lui și C., ambele originale, adică nu în copii de carbon, minonat prezentate ca aspect și rugîndu-l mai întîi să mi le semneze și pe acestea în celelalte patru exemplare aduse în acest scop" pentru buna ordine a dosarelor Caselor Civile și Militară ale C.R. și ale Dir. Prot. Președinției și Externelor, care și le cereau parafete de E.S. pentru

descărcarea lor. De fapt, VLADDESCU nu-mi ceruse nici o parafă, dar în schimb ULLEA vroia să aibă un exemplar semnat de Ioă pentru arhiva specială a protocolului C.M. și care avea să-i prindă bine în ziua izbucnirii crizei monarhice. În fond, această exigență era o simplă fantezie de a mea izvorită dintr-un surplus de prudență și presimțirea că avea să ne fie de folos în cazul unei crize grave cu bătrînul soldat ursuz și apucst, căci protocolul statului și cu atât mai mult ceremonialul C.R. făceau parte din prerogativele regale rămase M.S. și necontestate vre-odată de C., incluse în ceea ce conferirii ordinelor și decorațiilor și tuturor celelalte distincții conferite de Stat, așa că nu exista nici o nevoie de semnături pentru o presupusă aprobare a programului primilor de Anul Nou. Ioă mi-a și atras atenția, destul de mirat de faptul că R. ar fi pierdut din vedere că această practică neuzuală ar putea fi interpretată ca o renunțare faptică la un drept regal, că nu căsese necesar ca Dir.Prot. respective să aibe semnătura sa, această pretențiune fiind probabil doar un exces de prudență birocratică și de zel servil față de conducerea statului. Eu i-am răspuns că nu se pune problema din punctul de vedere juridic, constituțional, ci într-adevăr din considerentul birocratic practic, doar pentru a se putea dovedi că participanții cei mai importanți la acea ceremonie luseră act de programul și protocolul ei, exact cum se cereau răspunsuri scrise la invitații scrise, nevrînd să-i spun mai mult pînă la obținerea iscăliturilor. Mi-a replicat rîzînd că nu mai avea curajul să citească acum această "lungă literatură ceremonialistă" la care i-am retorcat că nici nu avea nevoie decît să-l pună pe valetul său să i-o citească dininaște în baie sau cînd se îmbrăce, adăugînd însă că R. o redactase în realitate sinuș și-ținuse să fie descrisă clar ca să meargă toate la țanc fără eregeli de protocol izvorîte din fantezia sau nedisciplină unora. Atunci m-a întrebat unde să semneze de patru ori în două locuri: la sfîrșitul descrierii programului, protocolului (ordinea de precădere în plasament) și ceremonialului, plus schițe cu "văzut". A semnat prima descriere, dar cînd a observat pe schiță cerculețul Conducătorului, a ezitat, pricepînd acum ce urmăresc. Am suris văzîndu-i ezitarea și i-am șoptit în mod intim și amical: "Ține-ți amara la aceste mici formalități doveditoare că nu și-a pierdut chiar toate prerogativele și cred că pentru destinderea atmosferei înădurate tot în urma nerespectării unui drept, acelu de a-și alege și militarii anturajului, s-a conveni să i se des-

această satisfacție, avînd în vedere că are absolut dreptate că protocolul este imaginea vie și erîitoare a situației constituționale care determină ordinea de precădere în stat, iar pe deasupra a făcut concesia de a renunța la dejunul mare numai de dragul împăcării cu M.A. și MML se hotărîseră a-l face numai "în patru", fără nici un demnitar, dezinvitînd în preajmă toată curtea ca să se poată restabili, nestîngherit de martori, cordialitatea din preajma vizitei frontului. Ioă m-a întrebă atunci dacă credeam că li s-a putea sugera și invitarea d-nei Mareșal, întrucît durerea mare a lui Ionel era tocmai aceea că ea nu putea asista la ceremonie, ca R.M. care de drept nu era nici ea un factor constituțional, cu toate că figura în bugetul statului cu o listă civilă. N-am vrut să intru în discuția amănunțită și complexă a acestui punct de vedere în care C. avea și nu avea dreptate, deoarece ne lipsea timpul pentru desbaterea nu numai a aspectului strict juridic al problemei în care riscam ca profesorul de drept internațional public să-mi "demonstreze pionul", ci și a celui istoric și mai ales al oportunității politice față de intențiile posesive clar demonstrate ale fostului monarh și velleitățile corespunzătoare ale carliștilor prea numeroși care începuseră din nou să ridice capul. Intr-adevăr, nu ne aflam într-o monarhie absolută în care un rege putea să aducă la ceremoniile oficiale din sala tronului și pe ibovnica sa, cum nu se sfiise să facă Enric al VIII-lea cu ANN BOLEYN. Dar cu totul alta era situația STEVEN pe care nici Patriarhul nici Casația nu o considerau divorțată ci doar separată de Carol, fără a mai socoti că în toate regatele din lume, absolute și constituționale, istoria consfințise de mult uzanța devenită deci un adevărat drept regal ca, în lipsa unei regine soții a regelui, locul ei să fie ocupat de mama acestuia, chiar dacă nu fusese încoronată. Prezența R.M. care apărea lîngă R. la toate ocaziunile oficiale și pe cele mai multe fotografii alături de acesta și pe care poporul o socotea ca pe Regina țării pînă la căsătoria lui Mihăiță - era o prezențiuă legitimă și morală a acestuia. De n-ar fi fost așa, atunci de ce C. făcuse și făcea atîta tapaj pe chestiunea reputației R.M. cu afacerea Vergotti? În asemenea împrejurări ar fi o curată sfideare a persoanei M.S. dacă M.A. "se mai cățăra pe treptele tronului în chip de subminare ostentativă a autorității R. și de scădere a prestigiului Coroanei". Ioă a tăcut, dar a scris pe schiță "V - lunt acot - M.A." și semnînd acum rapid și toate celelalte exemplare în același fel, eu i-am reproșat a nu-mi fi vorbit cu mult înainte de invitația domnului

ANTONESCU, garantindu-i însă totodată că MATEI vor fi prea fericiți să primească și pe duma-ei la dejunul în cinci, eventual în șase cu NELLY pentru simetria mesei; deși la masa rotundă se putea f.bine și era chiar preferabil pentru o cât mai desăvirgată intimitate, ca R. să ia la dreapta și stînga sa pe d-na și M.A., iar R.M. la dreapta și stînga ei pe M.A. și E.S.; Nelly între M.S. și M.A. jenind mai degrabă decît să contribuie la reîn-nodarea firului direct al relațiilor cuasi întrerupt între S. și C. - Făcusem câteva fraze abile despre atitudinea înțeleaștoare, înțeleaptă și f.conciliantă a R.M. și influența sa potolitoare asupra M.S. așa că Ică m-a întrebat, cu ochii așintîți asupra expresiei feței mele, ce credeam că i-ar putea face plăcere R.M. în materie de cadouri, la care i-am răspuns în glumă "caramele de ciocolată Capșa", iar apoi serios: "Satisfacerea modestelor dorințe ale fiului ei, din care prima și cea mai actuală e respectarea etichetei la ceremoniile de mîine". El mi-a promis atunci formal și cu o aparentă totală sinceritate că va uza de toată influența sa asupra lui Ionel ca să-l determine a renunța la acea "ridicolă încăpăținare copilărească", adăugînd însă imediat - ca și cum totuși nu ar fi fost prea convins de succesul său - că totul depindea de dispoziția în care-l va găsi decarece de la o vreme-ncoace era un om schimbat de la o zi pe alta și nu putînd ști nici odată sigur cum va reacționa chiar în decursul unei și aceleiași zile sau convorbiri. I-am întrebat atunci, tot oarecum pe un ton de confidență binevoitoare și de respectoasă și sinceră înverijorare, "dacă se mai trata sau își neglija-se tratamentul", la care Ică, puținel ofensat de lipsa mea de jenă în a pomeni chiar și numai lui-și între patru ochi de luesul patronului său (care desăfîi nu mai era de mult un secret în lumea medicală cam indiscretă a țării noastre și deci nici pentru societatea bine informată a capitalei), mi-a răspuns exultant: "Tratamentul n-are nici un efect în stadiul lui; dar s-a decis înfine a-l consulta pe cel mai celebru specialist carman-care va veni în curînd să stea mai multă vreme la vilă ca să-l poată observa timp de câteva săptămîni; lucru acesta este însă un mare secret și vă rog, în consecință, să-l uitați și în nici un caz să nu se știe vreodată că eu vi l-am destăinuit: cred că sîntem destul de prieteni ca să pot conta pe discrețiunea dvs.".

Am răspuns cu prefăcută emoție și un mic "tremolo" de circumstanță-n voce: "Vă rog să credeți că mă vedeți mișcat de încrederea dvs. și că voiu și să apreciez la justa-

valoare gestul de prietenie al șefului meu direct, căci palatul nu mi s-a urcat la cap ca multor altora, ci am rămas și voiu rămâne credincios familiei noastre a Externei". I-a plăcut mult fraza, întrucât știa că devenisem unul din agregatii veteranelor carierei noastre, tare exclusiviste, de fosile scrobite care te primeau abia după ani de zile și deseori nici odată în intimitatea cercului lor restrâns în care d-lui nu reușea să se facă acceptat cu toate eforturile sale de a le fi pe plac reacționarilor, ca odinioară Titulescu, iar prietenia mea, de ar fi avut șanse a fi sinceră, nu -l lăsa indiferent de când intrasem "sub pielea" M.M.L. Terminasem cu f.f. bine cunoscuta mea misiune a zilei, dar pentru orice eventualitate l-am mai rugat să ia act că Maresălatul se-nerijea de acum încolo cu comunicarea documentelor de felul declarațiilor regale către Min. Prop. agenților de presă și Dir. Radiodifuziunii, firește nu fără prealabila parafă a R.S. pentru orice manifestare de caracter politic, adăugând că, deși fusesem deja asaltat de aceste servicii pentru textele regale, refuzasem firește să le promit înainte de a le supune aprobării d-sale și de a fi fost pronunțate de M.S. Cum n-aveam nici un interes ca Bij și nemții să aducă cele două adrese înainte ca R. să fi putut răspunde la acele din cursul dimineții de înția zi a anului nou, am propus ca toate să apară concomitent abia în emisiunea postului Radio-România-București a orei prânzului și ziarele de după amiază când Dir. respective vor fi primit și textele discursurilor adresate S. - Pentru a nu mai complăca transmiterea acestora, ale căror originale le aveam semnate la palat, de către Președinție, Patriarhie și Nuntiatu Apostolică, ceea ce ar putea să-ntîrzie primirea lor de către serviciile de emisiune față de răspunsurile regale și cum toate se pronunțau tot numai la palat, l-am întrebat dacă era de acord să lase pe seama mea și transmiterea acestora, ceea ce nu-mi creia nici o dificultate tehnică pentru copierea lor, urmînd numai ca d-lui să mi le parafaze mine la palat după ceremonie, fiindcă n-aveam cum să scot fotocopii de pe aceste documente în timp util. A fost perfect de acord și cu această propunere, ce-mi convenea fiindcă-mi ridica dintr-odată și nișel prestigiul mare scăzut în anii din urmă a Maresălatului G.F. care era total nesociat de presă și opinie publică, nemai comunicînd aproape niciodată nimic interesant. De fapt, ar fi fost preferabil ca declarațiile acestea neconformiste să fi fost expediate de Președinție la organele de emisiune și nu la palat, ca să am încă o dovadă a faptului că textele erau bine cunoscute guvernului care le-ar

fi oprit să apară dacă i se păreau inoportune, ceea ce deci nu fusese cazul, dar nu puteam expune versiunile A înainte de pronunțarea loricilor indiscreți ai cabinetelor prezidențiale și vice-prezidențiale, ca nu cumva M.S., să fie oprit a le mai pronunța iar cele două adrese cruciale ale R. către țară și armată, să nu mai apară, așa că trebuia neapărat ca totuși eu să le expediez personal abia în ultima clipă, ca toate să apară și să fie radio-difuzate sigur, la un loc, fără să treacă prin alte mâini. Era exact 12 fără 25 când am ridicat ședința plecând singuri împreună spre parter.

În drum către mașinile noastre și bieții șoferi care ne așteptau cu nerăbdare temându-se desigur că nu vor mai ajunge acasă sau la gagică, la timp ca să se-mbrățișeze cu cei dragi în sunetul celor douăsprezece bătăi ale clopotului mare de la Patriarhie, anunțând capitalei și țării, prin radio, începerea celui de al treilea an calendaristic de război, încă m-a mai întrebat odată dacă-ntrădevăr caramellele erau atât de apreciate de R.M. sau plumisem numai. I-am explicat că le socoteau unice în Europa și deci în lume, căci americanii încă nu erau prea rafinați iar Extremul Orient avea gusturi cam fistichii și că-i plăceau fiindcă erau pure și nu prea dulci, cu condiția să fie de ciocolată veritabilă și nu din Ersatz german, că pe deasupra le putea raționa cu precizie - trei după fiecare dejun - dar că noi și în special R. și Ioani le păpăm de obicei într-un timp record când cutiile nu erau chiar neconsumabile de mari fără riscul provocării unor contumări digestive, ceea ce l-a amuzat fiindcă-i plăceau și lui. Am fost primii să ne urăm un an nou mare bun și norocos-decît cel pe sfîrșite, deși fiecare am trecut, ba orice clipă fugitivă ne apropia de moartea vesnică. Nu lipsea mult ca să mă-mbrățișeze, dar față de portar și de șoferi mi-a strîns doar mina lungă și cu deosebit de călduroase urări pentru cariera și soția mea și s-a grăbit s-adauge natural pentru stăpîni, dacă le dădeam rezultatul întrevederii noastre înainte de ceremonia zilei de mîine; ceea ce evident că eram să fac chiar imediat, cum i-am și spus. S-a urcat în mașină și a plecat, iar eu, rămînd Buickul lui Buzel în curte, l-am concediat pe Ispas radio cu un cadou lichid de Anul Nou și regretul că-l țineam degeaba, neștiind că "un prieten putea să mă ducă acasă". L-am prins pe prieten tocmai când dădea să iese pentru a pleca la revelionul de la palatul Stirbei, deci pe drumul meu către palat, așa că l-am reținut cîteva minute ca să nu risc a da de Bălăceanu la birou -

deși reveliona acasă, dar conștiincios cum era putea să-ntîrzie și el în așteptarea mea pînă la "fără cinci sau zece" - înainte de a fi ars cele cinci exemplare B, atât de ușor acceptate fiind că cenzorul le crezuse învățate pe de rost. Am intrat la "Davidescu" deoarece biroul erau întuneric cum văzusem pe geam și în cinci mișcări am degrafat atent primele exemplare și plecînd la Cifru unde băieții aveau "crematoriul" organizat și în funcțiune tot anul (distrugînd și cenușa), le-am ars înainte de a-i fi salutat și explicat ce căutam la ora aceasta la Externe, dînd explicații vagi nelămuritoare a crimei săvîrșite. Buzel, care-i ținuse de vorbă între timp, era și mai fericit decît mine de rezultatul 100% obținut. În alte cîteva minute m-a depus la scara Administrației de la palat, pupîndu-ne romînește, urîndu-ne noroc și ca primă reușită de a vedea mîine textele publicate înainte ca Bij să le oprească eventual. La birou totul în întuneric, așa că fără-ntîrziere mi-am depus toată comoara-n safeu, minus exemplarele lui Mike și ale mele, am scris pe o notiță pentru Bivolac, că lăsăm sergentului de noapte un plic sigilat cu cele trei texte de discursuri străine originale, de copiat în cinci exemplare "ca să fie să se răsească" și cele două adrese către Dir. Presei și Radio-difuziune de refăcut cu adăusul trans-miterii acelor discursuri împreună cu răspunsurile. Apoi m-am repezit la Casa Nouă în fugă mare ca să ajung cu vestea și urările înainte de noul an. Intrînd în hol, am prins pe R.M. coborînd scara și dînd să intre în biroul R. unde aveau aparatul de radiocel mai puternic la care acesta și Ioani erau pe undă BBC-ului așteptînd nu discursurile, căci acelea se difuzau abia la miezul nopții care la noi însemna ora două (iară), ci buletinul mare de la ora zece. Am spus repede: "Victorie pe toată linia, fără nici o excepție, nici o virgulă schimbată, totul semnat, aprobat și promis inclusiv respectarea protocolului!" și depunînd pe biroul M.S. cele cinci originale și prime copii ale declarațiilor sale plus acel al programului pe care le ținusem ascunse la spate, le-am spus MMTR că aceasta-mi era cadoul de Anul Nou în care le uram numai victorii, succese, satisfacții și bucurii, dar înainte de toate sănătate și noroc iar M.S. ghinion la vinătoare, intrucît nu le puteam ura și fericire de cînd fusesem învățat de IPSS că aceasta le aștepta abia în rai, unde speram să se ducă-mai repede dușmanii lor. În clipa aceea "balerina" (prim-sufrajistul și șef-codex al lacheilor, care tot asculta la uși) a anunțat elopotele, rînd "server-boyul" cu șampania și "Neujaharskrepfen"

(gogoși de Anul Nou, după rețeta de Sigmarinzen, cu dulceață de afine, zmeură pădurească și caise la miez) în birou și a prezentat înclinându-se, printr-un mic "speech" bine formulat, urările de sănătate, fericire și domnie lungă M.S. și R.M. Atunci MMIL s-au îmbrățișat, apoi Mike și Ioani, iar mie R. mi-a turtit mîna mulțumindu-mi pentru cadoul și urările, pe cînd R.M., cu o lacrimă țîșnind de sub sticla ochilor, ne-a sărutat pe Ioani și pe mine pe frunte spunînd: "God bless you" (D-zeu să te binecuvînteze). Am rugat pe Suverani să-mi permită să-i telefonăm lui Bielle în timp ce ei au eșit pe peronul scării de intrare ca să asculte ultimele bătăi ale clopotei lui Patriarhiei. Cînd au intrat și s-a servit șampania, Bielle era pe fir și toți s-au schimbat cu ea urări de mai bine, R.M. promîțîndu-i că nu mă voi ține mult și că voi sosi cît mai neîntîrziat la revelionul ei. În timp ce Ioani trecea de la un post de emisie la altul, prinzînd cu greu pe Minger și mai ușor pe Hitler pe care l-am ascultat, zbierînd, cu toții cam "morcoviți" de contrastul total al fondului și formei adresei lui cu acele ale textelor regale, Mike controla toate iscăliturile lui Biulet pe care le analiza ca și cum ar fi bănuît că erau false, întrucît nici el nici Ioani și cu atât mai puțin R.M. nu știau nimic din complotul meu cu Buzel și ar fi pariat pe tronul lui că nu voi obține nici odată acceptarea întocmai a textelor "de fabricație casnică regală". Hotărîsem, într-adevăr, cu Buzel a nu-i expune deloc pe Suverani, iar dacă Ioani ar fi știut ceva musai să afle și Mike. Dacă s-ar fi aflat trucajul, toată răspunderea și oprobiul trebuia să cadă numai pe mine, iar pînă la trecerea hopului cu nemții și probabil și cu Bij, n-avea nici un rost ca M.S. să se poată simți cu musca pe căciulă. Si așa nu se simțea deloc la lărauul său și tot tîșnise pe cît posibil cuvintele cele mai ascuțite. Dacă ar fi știut că Ioani citise altceva decît avea el, Mike, să răspundă a doua zi, s-ar fi fisticat la pronunțarea discursurilor și probabil ne-ar fi făcut figura de a mă schimba cu Ioani în ultima clipă cîte un cuvînt sau frază, strîcîndu-ne tot efectul scontat al textelor. În plus, nu se cuvenea ca R. să facă la rîndul său Primului Ministru ceea ce acesta-i făcuse poate totuși din greșală și chiar dacă nu, în orice caz, nu se putea înjosi la nivelul unor procedee curat banditești, pe cînd noi avem datoria să folosim orice armă în lupta pe viață și pe moarte cu adevărații criminali ai erei noastre, netrebuînd să ne facem nici un scrupul în a lua și de metodele lor gangsteresti pentru a scăpa țara noastră.

tră și a contribui astfel la eliberarea omenirii de flăgelul lor
ce se abătuse asupra ei. Dacă și când totul va fi reușit cu bine
apei "post festum" vom explica, dar și atunci nu tuturora și sub
sigiliul secretului strict până la victoria totală și finală,
cum de-am reușit în noaptea de Sf. Silvestru să-l "ipnotizez"
pe gangsteras ca să-mi semneze toate textele ce vor fi cît p-aci
să-l scoată din pîne în scurt timp. Pentru moment, am acreditat
deci ca o elumă faptul că eu aveam o putere ipnotică asupra lui
Bijelet, lucru pe care R.M. era dispusă a-l crede pentru că aces-
ta suferea de tuberculoza ochilor - după cum ne spusese dînsul -
și deci era, cum credea ea, susceptibil a fi un bun mediu. Rețele
nu vroia să creadă în acest banc fiindcă nu reușeam să inotiaz
pe nimeni altul, în afară de Bielle care se lăsase "ipnotizată"
a-mi deveni conjunctă și că el nu izbutea deloc să-l mesmerizeze
pe V.P., după cum se văzuse cu ședința lor de ipnotism în cursul
căreia, Mike sfîrșise prin a fi mesmerizat să-i semneze lui Ioan
legea lui a F.R. Ioani nu-și revenea nici el de stupefacția de
a mă vedea revenind cu un atare triumf și-l atribuia doar con-
jecturii că Bijelet ar fi primit și el un mesaj ultra-secret
de la CRETZIANU - pe care "dodră" dînsul îl numise la Ankara
și într-un scop bine definit - în sensul celui trimis M.B.,
depeșă pe care a primit-o poate prin cifrul militar al G. Teodo-
rescu - Ankara și deci sîmpase observației lui Buzel; că de
aceia îl lăsase pe Mike să-și redacteze singur declarațiile,
știind tot de la CRETZIANU cam cum vor fi ticluite și că, pentru
a nu se da de col față de palat unde, vorbindu-se prea mult și
imprudent, serviciile ar putea să afle de rolul său, făcea pe
"nem-tudom", dar era în secret cîștigat cauzei și pe linia
noastră subversivă, de o conivență extrem de grijulă camuflată
Dea Domnul ca să fie așa" am spus eu adăugînd că nu credeam,
oferind în pariu lui Ioani barba veteranului meu contra acelei
a primului său țap negru, întrucît acestea se pot dona, schimba
și paria între prieteni vînători, pe cînd coarnele nu se dăruie-
sc și nu se negociază decît de braconieri, sau vînători de mese-
rie, care nu mai există în Europa noastră din ce în ce mai sără-
cită de vînat. Am povestit din pîr de-a fir tot ce am descris
mai sus și pe la ora unu am fost expediat acasă de R.M. care-mi
reproșase sugestia caramelilor fiindcă era sigură că Bijelet o
va bombaarda cu o cutie imensă și că o jenu cadourile lui, pe
cînd Mike și Ioani au fost încîntați de această perspectivă re-
cretînd că bărbaților nu li s-a făcut cadou și lor bomboane.

Reluându-mi documentele semnate înainte de a părăsi palatul, am făcut plicul pentru Bivolăș cu indicația suplimentară a plasamentului de masă în cinci, fără Nelly, pentru primul regal de Anul Nou, menit a restabili pacea "intervilană" și sortit a duce dimpotrivă la deschiderea ofensivei generale antonesciene contra C.R., MMIL, dinastiei și chiar înseși monarhiei.

Doi fapte f.fericite au marcat dimineața istorică de întâi ianuar 1943 pentru evoluția viitoare a evenimentelor ce duc încet, la început, dar apoi pe un ritm precipitat din ce în ce către desnodământul final al răufaciilor Coroanei cu conducerea antonesciană. Primul a fost divina mea inspirație de a-l trezi din somn la opt pe loc spre a-i cere a mă primi înainte de a porni către palat ca să-mi semneze, drept aprobare de publicare, cele trei texte de adresă către M.S. ca să le pot trimite celor în drept "ca la S.M.", în clipa pronunțării, creînd altfel, serviciilor și ziarelor, mari neajunsuri tehnice, dacă mi le iscălea abia după toate trei ceremonii sau între ele care ar compromite apariția lor în cotidienele ce apăreau la miezul-șiei. Se părea că-i deranjam programul național deja prea aglomerat, întrucît ținea să se achite de promisiunea pentru care pleca la vilă, după alte multe itemuri ce trebuia și așa să comprime la maxim, dar propunea să-mi semneze adresele la sosirea sa la palat înainte de începerea ceremoniilor. Aceasta nu se putea decît dacă sosesse înainte de ora fixată pentru primirea lui, intrînd pe aripa Maresalului, iar apoi din palat în sala tronului, ceea ce-l făcea să iese din programul protocolar, dar îmi convenea de minune ca să marcheze astfel față de toți ceilalți participanți poziția sa specială de favorit al M.S. și implicit conivența sa cu declarațiile acestuia. În consecință, am convenit să-l primesc personal cu un sfert de oră înainte de primele sosiri, știind că va întârzia și calculînd ceea ce mai e de timp necesară pentru a-i lua semnăturile și a-l introduce în sala tronului pe intrarea C.R., dar nu a M.S. - din partea tronului - înainte de sosirea C. sau simultan; în cel mai rău caz. Si, natural, a sosit la 10 fără vre-o 5-7 minute; ceremonia începînd la zece fix, astfel că, după primirea guvernului "in corpore" între 10 fără un sfert și fără zece, am fugit dincolo ca să-l mai aștept vre-o 3-5 minute cu hîrtoarele pe care deci nu a mai avut timpul să le semneze în biroul meu, ci în picioare la masa registrelor și, făcînd împreună un mare

aproape de "sprint", am ajuns în sala tronului după Ionel pe care așa dar Ullea îl primise în lipsa mea, fiindcă-n drum ne-am întâlnit cu MARU în "Sala Regelui" unde acestea, vesele, leu primit grațios felicitările. Mike sprinzând emoționat, ca tinerii actori în clipa înainte de a intra în scenă, ultima țigară ante-ceremonială, s-a informat de dispoziția Conducătorului la care Ică i-a explicat, ce-mi spusese deja în sprintul nostru, că nemerocierea mea a fost fixarea locului acestuia în descrierea protocolului și pe schiță, trimise tuturor participanților, așa cum i-a raportat Mircescu chemat să răspundă pentru lipsa lui de vigilență. Dacă n-ar fi văzut programul astfel alcătuit, ar fi acceptat dorința verbală discretă a M.S. sau B.M., dar acum spre a demonstra că nu admitea să i se ordone unde trebuia să stea, era decis să-și recupeze poziția de pe trepte și în plus era rău înfuriat de afrontul public ce i se făcuse cu "retrocedarea sa publică în documentul palatului". Nu s-a putut vorbi mai mult căci se făcuse fără I, iar eu trebuise că-l aștept pe Ică spre a nu-l lăsa să intre singur în sala tronului sau cu Suveranii, cum d-lui ar fi fost f. capabil, ca să-și dea sece de viitor conducător față de dușmanii săi dintre militarii guvernului și mă salutasem încă de primire pe actualul conducător, așa că amindoi am intrat în țanc ce să mă achit de această elementară datorie de politete. Bij răspunzându-mi abia la salut, deși îi explicasem cu un suris cât se putea mai afectuos că Primul-lui Ministru - eșise și el și mă scoase și pe mine din protocol și ceremonial pentru-n smănunt necesar relativ la publicarea în timp util a declarațiilor mele. (Antonescu ținea mereu să sublinieze, de când Ică devenise P.M., că guvernul antonescian nu era unul regal, ci guvernul său personal, de Conducător ce-l numise; încă una din timpeniile lui juridico-politice, întrucât decretele de numire ale miniștrilor erau semnate de M.S. și doar contra-semnate de dînsul!). Dat fiind că, pe de o parte, se simțea destul de tare pe poziție în urma acceptării textului declarațiilor sale fără nici o cenzurare și că, pe de altă parte, fusese prevenit la țanc și deci se aștepta la repetarea figurii de pe trepte, Mihai a intrat nițel încurcat, cu expresia sa caracteristică de încăpăținare, iar cînd l-a văzut pe Bij pe trepte, i-a făcut semn lui Ullea să-l poartese la locul lui. Ullea a eșit deci din rîndul demnitarilor și traversînd "coridorul" (adică spațiul liber al sălii între guvern și G.R.), s-a dus la M.A. și pe șoptite l-a rugat să-și ocupe locul protocolar.

pentru ca ceremonia să poată începe. Conducătorul s-a făcut roșu din clipa-n care l-a vădit venind către el și punând pumnul în șoldul stâng a spus tare și destul de auzibil pentru MVL și toți cei mai apropiați, dar cu o voce răgușită care l-a scăpat de control scăzând la cea de a doua vorbă cu trei sferturi de intensitate și ton: "Refuz să mișc: îmi aleg singur locul!" I-am făcut atunci un semn lui Ică, care-mi era "vis-a-vis-ul", fiind amândoi în fruntea rîndurilor opuse, în sensul de a interveni și el, dar șmecherul s-a făcut a înțelege că-l invitam să-și pernească discursul și a spus: "Sire", mai tare decât vorbele lui Ullea care continuase să-l roșee pe C, acum verde la față de revărsarea fierii și protestînd cu vocea stinsă astfel că se auzea doar un schiopătînd metalic "nu....nu....", a nu împiedica ținerea cuvîntării, dar auzindu-l pe Ică pornit pe discurs a intrat în rîndul său, el acum roșu ca racul și făcînd un gest de scuză și neputință către M.S. care-l fulgera din privire, furios că se lăsase pe tînjeală. Astfel pornise cuvîntarea abia citită și admirabil intonată de interimarul cap al guvernului în numele acestuia, pe care primele cuvinte îl impresionaseră mai puțin decât scena ridicolă de pe trepte, dar cu cît vorbea mai mult, mai aprins și cu totul altfel decât majoritatea lui se așteptase - căci gangsterașul și-l mai schimbase perceptibil pentru Mike și mine, în cursul nopții sau dimineții "atît de aglomerate", probabil după citirea lui Churchill, Roosevelt și Petain, în sensul favorabil răspunsului ce știa că-l va primi, așa că varianta A. devenea de acum mai puțin frapant discordantă - domnii miniștrii generali dar și civili au început să-și dea cu coatele și să se privească unul pe altul cu multe întrebătoare sau mirate și apoi către C.S., atît de livid acum de furia incidentului cu Ullea încît nu asculta nimic ci se gîndea probabil doar la studiul lui Stoica, hotărît să nu mai stea pe trepte la anul. În timp ce Primul Ministru vorbea, Bălăoiann personal înafina directorului Presei, apoi lui LULU IONESCU, vechi cunoscut de al său și d-lui T. SOBAGOLU, sosiți tustrei cu limba scoasă după "toate textele și regale și guvernamentale - clericale" care astăzi vor fi citite deja la emisiunea orei 12, înainte de sfîrșitul pronunțării unor și publicate în ziarele amiezii dar din nefericire fără rectifi-
cările adresei guvernului, pe care gangsterașul va pretinde că nu meritau a fi făcute întrucît el le destinase doar impresiei mai concordante cu răspunsul regal față de Ionel și de extremații germanofili ai guvernului său. Dacă membrii acestuia fuseseră surprinși de orientarea nouă a șefului mult abătută de pe

vechea traiectorie clasică a bombardamentelor oratorice antonesciene mihăiești, apoi răspunsul celui alt Mihai nu i-a mai lăsat să păstreze o ținută strict curtenitoare, căci Mike nu s-a bîlbîit și n-a mîncat nici un cuvînt, ci și-a citit textul semnat de interlocutor ca un elev de I-a de liceu, într-o clasă cu fișete fete-concurente șefului ei, silit să ia nota 9 pentru-n extemporal în literatură sau istorie contemporană, încet, apăsător și oprindu-se la virgule și puncte, așa că externiștii au avut putința să-l comenteze pe șoptite între punctuații, fixindu-l cu atenție pe 'cusdruplul responsabil al acestuia cărui-a-i-l strîbuisu subă-n sută fără excepție, pe cînd el, întors pe jumătate către regalul vorbitor, surîzîndu-i circumstanțiat în chip de apreciere și schimbînd în vîzul turmei sale cîte o privire de conivență și solidarizare cu Tonci (total căzut din pom) și cu mine, a fost prea sigur de a ști dinainte ce va auzi ca să observe cuvintele necitite în a_jun. Totuși, către final, cînd într-o frază care-l frapase ieri pentru întorsătura ei astuțioasă și isteată, găsî acum o reliefare de substrat vecină cu o poantă veninoasă și mușcătoare, a tîcat și s-a uitat perplex la mine : care-i-am prins privirea cu ochi dulci și senini ca de vitică-ndrăgosită de taurul comun. N-avea ce să-mi mai facă nici el, nici Bij, nici Killinger și dusesem pe tustrei de nas cu Toto, vizita la O.K.W., lista, fundațiile și "lealismul meu conformist față de conducere", așa că-i voi duce și acum făcîndu-mă de-a dreptul indignat de presupunerea că declarațiile regale n-ar fi curat antonesciene în fond și formă, la propriu și la figurat; iar singurul necaz mi se părea a fi umoarea masacrantă a cameleonului la propriu, din fața mea, căci a lui crispată și schimbată din sfert în sfert de ceas și chiar mai iute culoarea blafardă în cele trei nuanțe ale unui tricolor magiar îngălbenit și vestejit de vremuri rele și vechime. Urmărindu-i discret privirile ce se plimbau pe zidurile goale, albe și lucidase, pe plafonul înalt și înapoi la marmora de Carara tăiată-n lespezi mari de măiestrii genovezi aduși aleși de Stoppa pe locușorul treptelor dintre două planuri, ce aduceau straniu a valuri între două lanțuri în care acest nenorocos bătrîn peseară de bastoane, coloane și coroane aurite se-năpățina morțic a se-nfige cu riscul de a-și infunda mai mult decît picioarele și dosul strîmbe, mă gîndii că tot eu și Buzel eram de vină că nu-l stopasem hotărît pe Mike să comită greșeala aceasta tipic hohenzollerneană cu "programul" care sădărniciase toată stratagemă stît de reușită

a mesei celor cinci cu amândouă majestățile plasate între câte doi Antonești, bătrînul între Suverani, iar tînărul între cele două înalte doamne rivale ce le curta de obicei pe rînd, iar azi aveau să și-l dispute cu false drăcălmășenii spuse din vîrful buzelor strînse-n formă de inimioară. În intervalul de la plecarea membrilor guvernului (deodată extrem de doritori a face curte ~~la~~ sub nasul mirat de atitudine aceasta după victoria sa scalară fiindcă nu ascultase discursurile și nu pricepea spîlul) și pînă la sosirea șefilor de misiune în două loturi vizibile ostile - axiștii la remorca Freiherrului arogant iar neutrii ca o turmă în jurul păstorului apostolic, azi în vedetă - eu fiind primul dintre curteni a-i saluta pe cei dinți la eșiere și ultimul a-i primi pe acei din urmă la intrarea lor în sală, am avut timpul să apuc o parte din prima scenă penibilă, la care mi-a ^{fost} dat să asist, între reprezentanții celor două puteri în Stat. Poftit împreună cu Ioă (întrucît numai cei doi Antonești rămîneau ca să participe la următoarele două schimbări de cuvîntări) ca să-i urmeze pe Suverani în sălița drăcută de lîngă sala tronului, unde R.M. trimise pe Nelly după mine, "anxioasă" a ști cum se schitasse băiatul (the boy) de primul test, după părerea mea și efectul observat asupra auditorului înditruit a-i face critica, în speță Bij care nu cunoștea textele și "die-hardzii" (reacționarii) săi guvernamentari, acesta, care era încă foc de supărare pe chestia mincă a protocolului, dar nici cum pe acea supramajoră a fondului cuvîntărilor, refuzase această invitație în sensul de a nu-i fi dat urmare pentru a-și putea vărsa fierrea pe noi, deoarece totuși încă nu cuteza să-l atace frontal pe R. Nu căsise însă de cine să se lege, întrucît cei responsabili de program, protocol și ceremonial îi scăpaseră - Ullea și cu mine fiind ocupați cu plecările de pe etaj, iar Iorgu la parter - militarii se recuzaseră pe bună dreptate cu aceea că primiseră programul complet și aprobat de dl.V.P. abia cu două ore înainte de ceremonie, iar prealabil unul limitat doar la rolul lor în figuranți în decursul ei (Ullea transmițîndu-le într-adevăr din ordinul meu numai în preajm doar extrasul din lucrarea sa care-i privea direct, tocmai ca să nu fie sesizată vila de plecarea C. prin canalul lor înainte de intervenția lui Ioă) așa că n-aveau de fapt nici o vină, iar administratorii și cele două doamne de onoare încă mai puțin și nici o cădere pentru a-i explica dictatorului fufibund cum devenise cazul, astfel încît se răstișe în lipsa altor adversari la Tompi. Acesta

ne mai avind însă acum realmente nici un amestec în treburile Gurții, alte decît de vîntoare și fiind pe deasupra "sătul de toanele acestui fantom", i-a pufnit de ris în față și l-a trimis, nu chiar la plimbare, dar să binevoiască a nu-i face pe Suverani să-l aștepte, poftindu-l pe un ton neobișnuit de autoritar să intre în salon. Pînă ce am sosit în arenă, fusese mai mult tras și împins de mîină decît cu vorba, de către Ică, "a nu face pe nebunul" și se potolise însfîrșit nițel intrînd cu aceasta în sîlîță. MM.L. l-au primit extrem de amabil, urîndu-i ele întîi, contrar uzanțelor, un an "mai norocos" decît cel expirat, sîntate bună căci acesta era lacrul de căpetenie și mai puține griji. Crezînd că aceste urări erau nițel cu tîlc și oarecum ironice, în loc să se-nsemineze s-a îmbușnat mai rău, uitînd complet să lefelicite la rîndul său și spunînd că anul trecut adusese armatei romîne numai victorii, așa că nu fusese fără de noroc, că de sîntate el nu dusese lipsă și că de griji nu se fereau adevărații conducători ai popoarelor, ci numai trîntorii care puneau pe alții să muncească pentru ca ei să-și poată duce traiul în trîndăvie. Suveranii se făcuseră a nu înțelege aluzia, dat fiind că M.A. nu știa că "frelon" înseamnă bîrzăune și nu trîntor, pe franțuzește, așa că M.S. care-l cunoștea mult mai bine pe Vinné (marele naturalist care a fost primul să inventarieze și clasifice toate speciile) decît pe Racine; i-a răspuns că frelonul era din contră prea harnic și cam periculos, căci trei înțepături de ale lui omorî pe un om, iar șapte un cal. Ică încercase a schimba conversația, dar cînd Tonci a intrat pentru a-l anunța MM.L. sosirea Muntialui, Rîj a revenit la subiectul ce-l dureau, arătîndu-se iară și de Moosong și spunîndu-i că "aceasta va fi fost ultima ceremonie de itii ianuarie la palat, dacă se va continua să se-ncearcă a-i contesta în protocol locul corespunzător rolului nu de P.M. ci de G. al S, ce era cu totul altelea". Dobitocul, prost informat de co-dogii săi din G.M., își închipuia că tot Tonci conducea G.R. prin mine, din umbră, ca o "eminentă sură" și în acelaș timp urîrea bîtaia gelei ca să priceapă caii. Am ajuns la timp ca să-l aud pe adoptivul meu răspunzîndu-i cumcînu? său britanic și o prezență de spirit macedoniană ce m-au surprins: "Vă privește dacă vreți să fie ultima dvs. participare la ceremonia G.R. de Anul Nou! N-aveți decît să lipșiți de la această festivitate dacă

nu vă convine protocolul ei! Acesta a fost stabilit odată și pentru totdeauna de Carol I, a fost respectat de atunci și R. Mihai îl va menține la rândul său cât va domni, fiindcă-i dreptul său la care nu renunță. Sînteți șeful guvernului numit de M.S. și înzestrat cu mai mari puteri temporare, dar nu altceva, căci Constituția noastră nu cunoaște factorii intermediari între Suveran și guvern! N-aveți decît să consultați Casația; ea vă va lămuri cum m-a lămurit pe mine președintele ei. "A fost prima dată cînd mi-am dat seama că în acest aparent "grand seigneur" trîntor curcea sîngele unui bărzăune suveran: cu un monarh de mentalitatea lui nu s-ar fi putut juca politicienii cum se jucaseră cu Ferdinand, dar nici el nu s-ar fi jucat cu ei în modul abuziv în care-i tratase Carol și-i trata acum încofătatul jandarm. Această bruscă desoperire tardivă m-a fericit și îmbărbătat să-l servesc pe tînrul său elev de vînătoare și în multe alte materii cu și mai mare entuziasm și mai multă abnegație decît pînă atunci și să-l admir, respect și iubesc pe profesorul lui în mod mai demonstrativ decît în trecut. Antonescu s-a apucat să țipe dintr-odată cu vocea spertă și scîrțîindă: "Nu mai există nici o constituție în afară de actele din 6 și 7 sept. 1940, iar viitoarea o voi face eu și nimenea altul: protocolul în stat de asemenea, căci trebuie să ogîndească realitatea și realitatea este că eu dețin puterea și mă voiu ști folosi de ea!" A vrut să continue, vocea revenindu-i, dar Ică l-a oprit spunînd mai tare: "Te rog, Ioneș, nu aici și acum!" Regele, încîntat de vorbele lui Tonci și alb de furie la auzul ultimelor cuvinte ale lui Bij, a spus tare, tărăgînînd silabisirea și trăgînd cu coada ochiului la acesta: "qui vivra verra". (acela care va trăi va vedea) Bietul Tonci, care n-avea să vadă mai mult decît un sfert din noul an, a răspuns: "M.S. va trăi și va vedea!" R.M. pîlise și ea de frica întetirii scandalului în preajma primirii C.D. iar Nelly se făcuse ca steagul sovietic. Numai Ică și eu mine, conștienți că omul era grav bolnav și "pîcose o criză", nu eram prea impresionați. Ullea - cel de al doilea mai vechi stîlp al Casei Regale, dar cu-n spirit de sacrificiu și mai ales combativ invers proporțional cu vechimea, sau cel mult echivalent cu acele ale penultimului în ordinea ei. (Negel) poltron nevoie mare, cum mi-l caracterisase corect fostul lui cinere vitreg Iorgu, deși nici el nu se lăuda a fi un amator de răfueli și de "fleccevă" - simțindu-se cu musca pe căciulă, în calitatea sa de

pasnic al ceremonialului instituției, camuflat sub o titulatură mai anodină, și de prim - redactor al programului ce-l semnase însă eu, astfel încât era acoperit chiar fără să recurgă la invocarea I.O. direct ce-l primise în acest scop, la auzul vociferărilor ce nu se-ndoaia că le stîrnise tot intervenția sa dedineauri, preferase a se ține cît mai departe de aparteu regai și neputînd smulge din brațele nunțiale pe intens prea blăstăcată prințesă a pune capăt luptei din separeu, lipsind-o de combatanți, delegase pe Vasile să mă cheme la datorie pe terenul operațiunilor protocolare, deoarece crezuse că eu și nu Tonci dădusem replicile provocatoare a istericalelor lui "Ionică Vodă cel Tîmpit", cum începuse a fi poreclit în popor, spre a-l compara în deris cu Ion V. cel Cumplit, nebunul conducător al romînilor. Astfel n-am mai auzit sfîrșitul scenei, dar în curînd repriza celui-alt duel oratoric, pasnic, avea să dovedească vădit că Ioă se ținuse de promisiunea din ajun, întrucît aparînd pe scena noastră precedat de patron, pierduse buna dispoziție în care sosise la palat și-n drum către locul său, acum pe flancul drept al rîndului curtenilor, la dreapta mea cu-n pas înainte, ca și cum ar fi trecut în tabera regală drept comandantul ei, i-a intimat auzibil înc-o dată să stea cu el în fața sa, cu singurul rezultat de a-l coborî cu o trespță, pe prima peste planul nostru, unde a început din nou să caute în zadar muștile, neînviolate de aerul cald condiționat cu-n iz de usturoi și ceapă arse, de pe-plafon, pereți și podeaua de lespezi și, convins pe semne de rigurozitatea cenzurii secundului său, n-a fost atent la scurta perorație monsi-norială pronunțată cu cel mai neaoș socent padovean, nici la masacrul frazelor armonioase abia recunoscibile prin lipsa intonării lor cu care Mike, indispus, neconcentrat și mai ales acum puțin convins de creștineștile perceptive pacifiste ce trebuia să și le însușească predicîndu-le, a citit coala de hîrtie, ce-o ținea cu ambele mîini ușîindu-se din cînd în cînd peste ea la mine cu un aer de scuză și unul de jenă către Truelle care părea să se sforțase a auzi și pricepe mai deslușit ce se petcea. Acest pomenos avu însă și un folos: mai toți plenipotențiarii extraordinari mi-au cerut textele, ceea ce mi-a permis să le promit pe gest și trimit încă-n cursul dimineții (seose rapid la "Gestăner", alias "Sapirograf" de Bivolac cu Moș-Cătreanu) grupul legațiilor neutre respectiv "aliat", pe cînd amîntilor

în cap cu Killinger, care nu sesisase mare brinză din discursuri, le-am răspuns, tot pe ascunscele față de Bijelet și cu o prefăcută modestie conformistă, că mă puneam într-o postură jenantă față de acesta care era răspunzător de ele și de răspunderea lor, recomandându-le să se adreseze Președinției, Externelor și chiar mai bine Ministerului Propagandei care trebuia desigur să aibă deja deslegarea șefului unic al trinității pentru publicarea, deci și distribuirea lor la misiunile străine, nepunându-le însă evident că orice întârziere cât de mică ce puteam să creiez T.G. în analiza textelor era de bună seamă în favoarea noastră, știut fiind că timpul mai presus de toți ceilalți factori ai uzurii tocește energiile și potolește patimile. -

Nici Ioă nu se putea concentra suficient asupra răspunsului regal în limba ce d-ss o poseda destul de imperfect pentru a nu-l prinde nuanțete și subtilități, iar, cum diplomații n-au mai avut timpul să-l comenteze-n sala tronului înainte de a se retrage unul după altul cam în aceeași ordine și grupare în care sosiseră - ultimul Manfred, total inconștient de palma ce o primise și f.măsculit de atențiunea deosebit de călduroasă și totodată respectoasă cu care fusese încunjurat de toți curtenii, ceea ce contribuise-a-l convinge că palavrele acestor frazeologice întortochiste galicistice nu puteau fi decât pe linia politicii de care el era chezașul pe malurile Dâmboviței - așa că pînă să ne aflăm aproape în situația ca și cînd declarațiile M.S. n-ar fi fost încă revelate. În schimb, dintre curteni - care nici unul nu cunoscuse dinainte nici una din declarațiile - numai cucosanele, Codreanu și Ullea (clei în politică, sensibili doar de formă, impermeabili la fond și ultimul în plus prea galvanizat de gurelele sale răspunderi ceremonialiste - ca să fi fost stent la scopul serbării) n-au fost inhibiți de gravitatea momentului politic; pe cînd ceilalți toți în următoarea ordine de intensitate descrescîndă au rămas înmărmuriți, înăjorați, surprinși, mirați, preocupați sau turburați de manifestarea ai cărei martori auditivi fuseseră Iorgu, Bondi Negel, Vasile, Brătănescu și Olteanu. Lui Iorgu și lui Tonci, care mă asaltaseră primii, pe cest, în fracțiuni de cuvinte străine, bănuind că era ceva necurat la mijloc în care m-ași afla măscătecat, le-am șoptit sub barbă a se face că nîncea, neputîndu-l lămuri atunci și acolo, iar față de ceilalți m-am făcut a nu împărtăși, pricepe sau aprecia impresiile lor respective, minimalizînd importanța acelor demonstrații verbale și din-

du-le a înțelege că responsabili știau ce făceau, astfel încât problema fi privea și nu era de competența, nici la latitudinea noastră și nici nu se cădea a fi critică privată, desbătută sau chiar comentată înainte de a ne putea forma o părere clară la apariția textelor și ecourilor ce le vor stîrni în presă și opinia publică internă și externă. Aveam - le spuneam - ^{experiență} suficientă / a discursurilor politice ca să-mi dau seama că cele auzite nu comportau nici un element senzational, important necum alarmant, adăugînd că și așa nu puteau fi judecate decît în comparație cu cele rostite de ceilalți șefi de state, pe care încă nu le cunoșteam și că Ică nu era omul care să nu simtă pe unde bătea vîntul și să nu ia la timp toate precauțiile pentru a nu răci. Dacă pe "Conul Bédé" nepăsarea mea, dublată de încrederea în genialitatea colegului său de barou de altă dată, îl putuseră adormi, iar pe Vasile-să-l bucură, intrucît perspectiva adaptării giruetei noastre politice externe adierilor de briză caldă, sărată și umedă occidentale îi deschidea un orizont larg, vesel și senin, pe care zîmbetul meu înțeles și ochiadele sugubete i-l cîlîndeau în fața ochilor în semn că "va fi bine", apoi Adjuhanții Regali nu s-au lăsat convinși că spuneam ce gîndeam, nici ceea ce știam și au rămas nedumeriți, neliniștiți și plictisiți de aceste prime acorduri ale simfoniei unei păci ce nu le prevestea nimic bun pentru ei și carierele lor militare. Cînd însă Patriarhul, cu vocea sa de bas, plină, puternică, unsă cu toate bunătățile culinare ale săptămîinii sărbătorilor și melodioasă ca clopotele-turnului mînăstirii sale citadine, a dezvoltat mult mai pe larg și explicit imperativele conjugării politicii internaționale cu marile comandamente ale dogmaticei creștine, iar ca răspuns șeful suprem al armatei a înflărat spiritul războinic, anihilînd în cîteva fraze, demne a figura în preambulul pactelor "odioase fabricate de munuși ca Nicolae Titulescu homosexuali ca Austin Chamberlain și impotenti lacrimogeni ca Aristide Briand, în atmosfera de crepîta^{neutră} / ce a născut acel spirit mîieresc decadent, morbid și negativ, zis de la Geneva"; valoarea scumpelor lozinici ticluite după calapotul vocabelor fredericiene cu care erau biciuiți falnicii cuceritori ai Odesei, Sevastopolului și altor.....opole mai răsăritene: cei trei militari ai Casei Regale s-au uitat cu milă la înalt Senilitatea Sa care nu de prea multă vreme le mai sfîințise drapelule cu altfel de yorbe, ca să decadă brusc, mirător de rapid

intr-un infantilism psihic descurtător; cu scîrbă la avocatul
 subred ofticos care pînătr-o trădare - și preceștea imunitatea
 de răspundere pentru eventualitatea înfrîngerii; cu re-ret la
 fiicăul domnesc nematurizat, cu toți cei 21 ani ai săi, ce să fi
 putut cade în lanțul trădătorului; cu chaină ură la filifisonul
 Asta de diplomăte feudal renerat, fiindcă vasa! oculte! reneve-
 me, în u'timă instanță bolșevică, ce-și mai aroga pe deasupra și
 dreptul să le comande; cu revoltă la toți curtenii Aștia civili,
 infeodați și ei lojelor apusene de dracul știa care "rit antic
 și acceptat" scotian sau așa sis oriental și cu profundă mîhnire
 și sinceră-n-rigorare la idolul lor, venerat de ei și de o boală
 venărică mai puțin venerabilă, la acel luptător prea blînd, des-
 chis, cinstit și tolerant care hrănea la sînu! său socată perfidă
 și codoasă "mambă": cel mai veninos șarpe brazilian dintre
 toți bacetracienii, lumii, înzestrat cu ambele lor otrăvuri uci-
 toare, paralizantă și toxică. Din fericiire, mai repet: pe de o par-
 te, idolul astăzi nu era dispus să urmărească și disece analitic
 și critic niște pâlăvrăceli aiuristice în jurul îndumnezeirii
 lumii prin radierea spirituelă a simbolurilor unei f. frumoase și
 grele Cruci pe care-și propunea a o reține la detronarea fante-
 lui rebel înărat și nedean de efortările sale părintești educa-
 tive, întrucît era proprietatea Risericii de Stat, deci tot a Sta-
 tului și nu a lui personală, cum și-ar putea închipui mîine, poi-
 mîine, cînd va fi ajuns să dea în metehnele atavice, dacă era lă-
 sat pe tron, ceea ce hotărît că nu mai trebuia; iar, pe de altă par-
 te, Rivoletz înmînase deja pe la 10, 15 toate adresele cu documen-
 tele anexe, semnate și răsennate de confirmare de cenzură, de pu-
 blicabilitate și de primire spre descîlcarea sa în bună-reeulă
 și formă și oă acestea intraseră sub tiparul ziarelor agenții-
 lor de presă străine și difuzate la două emisiuni radifonice
 succesive, oînd supra-vipera codoasă, încasînd entuziaste dinas-
 tice mulțumiri pentru cutia specială aleasă de preutatea "Crucii
 Biruitoare", plină de moi și elastice caramelle de ciocolată
 Lindt (din stocurile Președinției subtilizate cămărilor carlis-
 te la vremea sa!) neacă ca abanosul și amară ca Bitterul lui
 Bols, și-a permis să ceară a reciti textele originale ale răs-
 punsurilor M.B., pentru ca, dacă totuși erau cum avea acum
 impresia mai virtuoasă decît i se păruseră în noaptea revelio-
 nului din ajun, să propună ca ele să apară, ca și adresa sa per-
 sonală, în numele guvernului, într-o formă niște! mai blîndă, ate-
 nuată și cu oîte un adăus la adresa Marelui Aliat într-o frîșie

de arme provizorie, ca-nu cumba să poată fi interpretate chiar ca un preaviz de retragere pretimpurie din acel frăţesc provisorat, ceea ce ar risca să creieze nu numai d-sale ca responsabilitul politicii externe a Regatului, dar chiar şi reprezentantului Coroanei acestuia neaşteptat de greve şi dureroase neajunsuri, ba poate şi ponaase ireparabile pentru "lucrul de căpetenie ce era sănătatea bună" şi nu cea res a omului muritor din toate rîndurile ordinii de precădere a protocolului ce trebuia să ocîlindescă cît mai fidel echilibrul forţelor reale componente ale poligonului politic în stat. Ică de la jumătatea "răspunsului la Patriarh", citi de S. extrem de frumos fiindcă nu mai vorbea decît pentru I.P.S.S., Bij şi o suită de curteni din care mai bine de două treimi apreciau cele ce spunea la justa lor valoare, Bijeleţ începuse să tancheze de pe un picior pe celălalt. N-avusese nevoie de privirile fulgerătoare ale trifoiului de cizmaţi ca să descopere că acordurile simfoniei păcii nu numai că erau lipsite de orice cadentă asemănătoare unui marş militar dar se precipitau către sfîrşit-înspre ritmul cadrilei pentru a culmina într-un atare hop de celop la care era clar că jucătorii trebuia să schimbe damele: cum de-i scăpase melodia, cînd descifrase notele atît de atent aseară, nu putea înţelege. Nu avusesse nici o urmă de micrenele sale plictisitoare, băuse puţin la prînzul întîrziat, ce-i drept, pînă la ora cinci cînd se sculase de la masă, dar nici nu se simţise cu capul greu, nici obosit. Să fi fost tras pe sfoară de Stîrcea, nu i se părea posibil. Elena şi Mihai nu s-ar preta la un atare joc! Dar sturci, cum se făcea că nu văzuse aceleaşi adjective şi unele substantive ce nu se puteau uita, mai ales în decurs de 12 ore? Hoţul vede în fiecare om un hoţ; deci s-a întors de mai multe ori spre mine, uitîndu-se interogativ - scrutator în albul ochilor mei, cu o privire şi o mimică ce-mi spusese: dar asta de unde a mai răărit? Mă făcusem a nu pricepe întrebarea, ci doar uimirea pentru felul măiestros în care melodia era redată, observînd de aceea la finele ceremoniei că acesta era marele avantaj al celor cu ureche muzicală bună, că se puteau lipsi de note repede şi nu le mai foloseau decît ca să-şi reprime tendinţa unei interpretări prea personale; puţinţel ţi-l înseşti. Iar cînd profesorul de muzică mi ceruse a-i arăta partiturile îi rugasem să aştepte ca să le pot cere candidatului la concursul de virtuozitate, căruiu între timp i le refulasem şi le dădusem lui Iorcu să le depună repede pe biroul Casei Noi. Noi curtenii eram exact dusina-n jurul apăs-

datului, cu Patriarh cu tot cifra fatidică de 13, față de 2 și de-fapt 1 care nu reușise prin urmare să mai dribleze pe terenul meu. Când Mike, avertizat să nu le dea pînă-după masă, mi-a răspuns față cu Bijelet că-l trimisese pe Iorgu să i le bage-n "safe", am anunțat că voiu arăta d-lui P.M. copiile Cancelariei cînd va trece în biroul meu ca să se aranjeze înainte de prînz, care era iminent și nu se întîrzia la palat nici cu minutul de suverană limită la politețea recilor. Si, chipurile, ca să fiu și mai sigur că Bălăceanu n-a plecat cu cheile arhivei Cancelariei și să-i pot spune repede să-mi scoată copile imediat, am fugit nu ca un M. al C., ci ca un picolo trimis după un ziar la restaurant, ca să revin cu știrea tristă că plecase, fiind invitat la unu fix la un dejun de Anul Nou și întrebînd dacă mai făcea să-l deranjez de acolo sau dacă M.S. binevoia să le arate pe ale sale d-lui V.P. la dejun, respectiv imediat după aceasta, căci dacă E.S. dorea să-și spele mîinile era timpul să mă urmeze chiar acum. Si, astfel, Ioă - care nu dorea nici să-l alerteze pe patron despre intenția sa de a mai tăia acum din texte și de aceea discută chestiunea opririi emisiunilor și publicării declarațiilor abia în drum către biroul meu - mă pusese să telefonex Dir. Presii în timp ce-și spăla mîinile în camera de toaletă adiacentă. Directorul era și el plecat la dejun, iar locuitorul funcționar de serviciu mă liniști că totul era de mult gata aranjat, emis, transmis și publicat în perfectă regulă cu mai bine de două ceasuri înainte de "d-nii directori și șefi de cabinete" să fi plecat, dar că-l puteam găsi la numărul de telefon-cutare, drept care l-am notat și i-am mulțumit călduros. În noul sprint spre C.N. l-am convins pe dl. prim că o rectificare în asemenea cazuri era cu mult mai gravă decît textul mai virtuos intrucît ar fi pur și simplu recunoașterea ba chiar un vechi trun diplomatic de reliefare explicită a caracterului neconformist al acestuia și pe deasupra o subliniere în litere grase a pasagiilor spinoase care, lăsate în bună pace, nu erau deloc atât de relevante, căci d-sa va convinge din recitare că puteau toate fi interpretate și așa și așa: cea mai perfectă dovadă fiind tocmai aceea că la primele cîteva lecturi din ajun nu-l frapasera deloc pentru că le înțelesese exact așa cum trebuiau înțeluse de Hitler, Himmler, Ribbentrop et Cie. Că nu mai puteau fi nici corectate nici retrase, odată ce apăruseră și mai ales fuseseră radiodifuzate, recunoștea și d-lui, dar cum de nu le citise mai atent și nu văzuse cît de periculoase erau unele întorsături de Brank,

expresii și cuvinte, tot nu înțelegea. Trăcea cu coada ochiului la mura mea în timpul acela; dar nu m-am dat de gol căci îmi făcusem ucenicia la poker când el nu-și luate încă doctoratul iar eu luam de mult bani chiar lui Tonci și profesionistului colonel Borneanu fără carte când trebuia neapărat să intru-n cologani! Eu m-am înfruptat deci în toată liniștea la dejunul meu de-ntîi ianuar din anul acela căci-de la Mike, Hellen și eventual chiar Ioani, Bijelet n-avea ce afla. Dejunul lor a fost în schimb cu tensiune, minunatul meniu rămînîndu-le tuturor în gît, deși problema protocolului de stat nu a mai fost deloc atinsă, iar nici la masă nici în salon, față de Bij, ceea care-l dorea pe Ică n-a fost nici ea rediscutată. Discret, după cafele, acesta l-a rugat pe S. să binevoiască a-i scoate textele din "safe", dar nu în salon: ei în altă parte ar vrea să le citească, așa că f. natural și sigur de sine Mike l-a poftit în biroul său, dar sub un alt pretext acela al consultării lui pentru răspunsul la telegrama zilei soșită tocmai atunci de la Reichskanzlei iar nu dacă războiul ar fi mers bine, de la Berchtesgaden și expediată - "o, minune" - dintr-o parte mare-ncredere în Mihai, înainte de ascultarea emisiunii declarațiilor sale: mică creșea tehnică a serviciilor atît oficiale cît și secrete ale Marelui Reich german! Bucuroși de a scăpa de societatea sai specialmente neplăcută a C., rămăseseră în birou vreo trei sferturi de ceas, Mike nescotîndu-i (din nici un safe, ci din seantarul mesei) decît textele răspunsurilor, iar Ică, neîndîndu-se la eventualitatea ca și textele adreselor cele două infinit mai importante să fie și ele diferite de ceace citise în ajun, nu s-a mai apucat să-i ceară a redea și pe acelea. Eu nu-i cerusem R. să nu i le arate, pentru că din moment ce Ică nu ar vedea nici unul înainte de masă, cînd eventual s-ar fi putut să nu fi fost deja radiodifuzat deci în opribile, nu mai conta apoi să vadă și pe acele două declarații proprii, ca să se obișnuiască și cu textul lor variat. Toate dupăsele de felicitări aflîndu-se pe birou, Mike îi poftise pe Bi-jelet să le citească cînd s-a retras o clipă în camera de baie, iar cînd a revenit impromptu neașteptat, mulțumită ușilor perfect silențioase, cevoarelor croase și tălpilor sale de crep, acesta nu-citea telegrama ci scruta contra luminii hîrtia răspunsurile rebele, pe semne ca să studieze dacă purtau urmele de răsături ale unor cuvinte șterse și schimbate. Cum S. nu bănuia că Ică ar fi putut citi în ajun altceva decît semnase și acesta n-a ndrăznit să-i destăinuiească suspiciunea ce-l rodea, a fost

surprins de acest examen al hîrtiei, comunicîndu-mi-l ca o senzație doveditoare a neîncrederii fantastice a celor doi Antonești față de palat și tot ce-l privea sau emana de la el. Intre timp, Bij nu era nemulțumit de acest aparteu al M.S. cu Ioă, înțelegînd că ajunseseră a fi în termeni de mai mare cordialitate și intimitate decît erau de fapt, convins că mai era atunci că textele fuseseră mai mult sau mai puțin opera lor comună, pentru că nu fusese informat de aceasta că cedase 100% dorinței monarhului major de a-și redacta de acum încolo personal toate declarațiile. La rîndul său, Ioă nu se așteptase ca textele regale să fie de valoare politică ce se vedeau acum a comporta, crezînd că vor fi suficient de anodine și simpliste ca să le poată remania nițel spre a le ameliora. Că nu erau să ridice-n slavă pe Fûhrer și politica oficială antonesciană, nu implica necesarmente caracterul lor dogmatic insidios înfățișat sub forma unor diplomatice manifeste de program politic general. Acest aspect nu eșise atît de clar în evidență cînd le citise prima oară, așa că era normal ca d-lui să nu fi exclus nici ipoteza că originalul citit în ajun nu corespundea cu copiile și fusese ulterior fie retușat fie înlocuit. Dar din moment ce toate declarațiile ajunseseră deja difuzate în lumea largă pe calea undelor și erau deci la ora aceea, cînd a căutat urme de cumă pe originalul lor, de mult omologate de toate serviciile străine de radio-ascultare, cel de patru ori responsabil reprezentant al guvernului și politiciii sale externe și interne care le cenzurase și parafase, nu mai avea încotro, rămî-nîndu-i doar fie să-și protesteze semnăturile fără dovadă că fuseseră obținute în mod fraudulos, dar aceasta imediat căci ulterior actul nu mai avea nici-o valoare și s-ar interpreta doar ca un gest formal de retragere, reparație și salvare personală problematică și în cazul cel mai bun temporară sub hegemonia germană a Sud-Estului Europei, întrucît ar lăsa desvîluit fondul manevrei urmărite, fie să se predea evidenței făcînd "intră bună la joc prost" (bonne mine a mauvais jeu), să caute a-l transforma într-unul bun valorificîndu-l la maximum prin solidarizarea sa cu politica reală, ba mai mult, ar ocîndu-și paternitatea acestuia față de tabara dușmană democratică și probabil victorioasă în lumea-ntreagă pînă la sfîrșit și în-cercînd între timp a-i minimaliza efectul dezastros în cea ce există, vremea nio a'iată și sortită înfrîngerii. Totuși, în cazul în care alegerea acestui din urmă termen al alternativei ar risca să implice și acel de a-și jertfi poziția de conducător - adjunct și poate chiar securitatea personală, drept vie-

timă chiar numai momentană a jocului real ce s-ar avea în fața
și în locul suveranilor pe care C. ar fi și așa decis să-i sacrifi-
ce profitând acum rapid de prilejul actual unic și neașteptat
de favorabil pentru îndeplinirea vechiului său plan la care nu
renunțase complet nici odată, lucru ce i se părea la fel de pro-
babil ca victoria finală a Puterilor Aliate, cunoscându-l bine
pe Ionel și văzându-i atitudinea din timpul ceremoniei și al
recepției prezente la Casa Nouă, neprovocată de incidentul grav
ce-l vor produce sigur discursurile, ci doar de acel fleac al
orgoliului său jicnit de indelicatetea protocolară a caspetilor
regali, atunci nu va exista o clipă, pentru a nu cădea împreună
cu ei, să facă 100% jocul patronului, dar din umbră, neocompromițân-
du-se personal, direct și ireparabil cu lichidarea monarhiei, ca
să poată susține față de anglo-saxoni și de reacitate, în ca-
zul răsturnării ei, că trebuie să manevreze astfel spre a-și
păstra poziția din care numai el în lipsa M.S. putea efectua
răsturnarea trădându-l la nevoie pe M.A., iar în toate cazurile
celelalte de renunțare (fie a Reichului rămas totuși stăpîn al
Baleanelor, fie a democrațiilor victorioase integrale și redis-
puse la nici un compromis major, dar la cele minore de adaptare
la situațiile faptice interne) la restabilirea lui "status quo
ante" românesc, să fi în măsură a menține conducerea unică, în
scord cu Ionel sau răsturnându-l printr-o lovitură de forță. Că
acesta și nici un altul a fost calculul rapid ce și-l făcuse
Ionel în cursul dejunului și după mesei de la C.N., în ziua de
întîi ianuar 1943, va reeși limpede din tot ce urmează. De acum
a fost tot timpul colosal de nervos, vizibil preocupat, înrîjor-
at, abia atent la conversația "mică" circumstanțială de poli-
ticoasă umplutură, pus pe și dus de cînduri mari, greve și năe-
pătate, izbitor de tăcut pentru un om de locacitate și comuni-
cativețate ca congenitală și obișnuită, extrem de rezervat și
în-rijat să păstreze prudență, vigilență și absolută neutralitate
între cele două perechi atît de apropiat întrepătrunse în pla-
samentul intim al mesei mici rotunde, toți nimeni și vorbind
cu greu, mult mai puțin, dar fiind în schimb mai mult decît de
obiceiu, în atmosfera factice, erca, apăsătoare și prevestitoare
de furtună, în care s-a născut, în locul reconcilierii, destina-
derii și apropiării între ele, ce fuseseră singurul țel al or-
ganizării acestui prînz festiv în cercul strict restrîns al
cele două "dinastii rivale", ura, dușmănia și lupta lor pe via-
ță și pe moarte, de acum încolo declarate și fățișe, permanente
și definitive, de neîmpăcat și neastîmpărat, iremediabile și

aplanabile doar aparent, artificial, superficial, sporadic și trecător, pe termeni reduși la minimum de armistiții inevitabile sau riguros indispensabile, prilejuate exclusiv de împrejurări independente de voia lor ori de oportunitatea imperioasă pentru ambele părți în conflict sau numai una din ele, când aceasta va fi în măsură să-și impună la un anumit moment suzeranetă față de cealaltă, însă tot cu scopul unic de a-și îmbunătăți poziția de plecare la următorul asalt. Cea mai simpatică le-a părut MARE în ziua aceea MAREȘTOAIA, fiindcă era total nevinovată de situație, căzuse ca din cerul senin în acea lipsă de adiere precursore uraganelor, mărturisise natural, fără frica ridicolului, că se bucurase real de invitația tardivă, neașteptată, de a nu fi separată de Ionel tocmai la prânzul zilei anului și că se străduise sincer din răspuțuri a suplea pe cât posibil, printr-o recrudescență de amabilități și antren, lipsei de vervă a celorlalți oameși. Contrastul între cordialitatea afectuoasă din ajun - cea mai intensă înregistrată pînă atunci în relațiile șefului externeor cu mine - și chiar încă aceea, deja ceva mai estompată, la intrarea sa în palat și întâmpinarea suveranilor în pragul ceremoniei și al sălii tronului și bruscă răceală cu care va părăsi biroul meu la orele 15,30 cam la o jumătate de ceas după plecarea menajului petronal - în care răstimp va fi citit cu mine toate declarațiile oficiale din dimineața zilei, apărute "in extenso", în ordinea inversă cenzurării lor, în ziarele de după amiază și edițiile speciale ale altora, descoperind (apre nouă și mai pronunțată sa uimire) discrepanța mai accentuată la manifestele către țară și arstată între textele cenzurate și cele publicate, semnă-lindu-mi pasiunile cu pricină și subliniind acum mai net insinuant nedumerirea sa, dar totuși necerînd spre mirarea mea să controleze primele copii stit de frumos iscălite pentru arhive Curții drept probe ale acordului guvernamental și dimpotrivă neîntîrziînd o clipă, în concluzie, a-mi desvolta deja, pentru guvernul M.S. și a mea, "singura temă susceptibilă a potoli furia teutonică", lesne de înțeles și pentru odată perfect lesătmă, cu care intenționa să-ntîmpine protestele germane inevitabile - va fi fost însă un salt barometric cu mult mai lent și mai puțin neprevăzut decît cel următor al zilei, suferînd pînă la 6 (18) cînd, chemat între timp direct de Mike a-i însoți pe el și maică-sa la vizitarea "Spitalului Militar nr. 22 Obopodla

de sub direcția ultra competentă a doctorului RADU-ESOU, chirurg, ajuns la mare faimă și popularitate în timpul războiului, datorită progreselor mari realizate în special de dinsul personal în salvarea și restabilirea funcției membrilor inferioare chiar și grav avariate, n-a ezitat nici o secundă să-i semneze de această fată toate cinci exemplare ale celui mai scurt și clar, dar și mai compromițător de pacifist și aproape defetist și proaliet, chiar cu o fină nuanță de fraternizare răsăriteană, dintre toate discursurile regale, după pronunțarea lui și stîrnirea unui val delirant de salutații entuziaste ale tuturor răniților întrunit într-o aceeaș sală mare unde R.M. le-a distribuit câte un pachet din stocul mare ce-l avusese gata pregătit pentru acei de la spitalul ei, iar R. i-a înmînat doctorului un cec baban de împărțit printre marii mutilați (impresionat ce era încă de reacțiunea spontană fulgerătoare a soldaților ovacionîndu-l și pe el cu strîcătoare doveditoare a impopularității războiului german și a lozincilor oficiale), spunînd lui Ioani care-i supuse textele parafare, din nou surîzător, vesel și ca și cum ar fi de acum decis să joace ferm cartea regală: "Meargă și suta unde a mers!": acest discurs către eroii mutilați ai războiului n-are calitatea politică oficială a celorlalte și e mai justificabil decît ele prin atmosfera mediului în care s-a ținut". - R.M. proteja de mult acest spital stît de bine condus și constatase atmosfera lui net anti-germană. Propunerea ca S. să-l viziteze de ziua anului cu cadouri și un discurs regal plăcut soldaților în sensul celor deja difuzate, sosise abia după prima emisiune a declarațiilor dimineții, adusă după prînz de Nelly, sesizată prin intermediul unuia din cercul medicilor prieteni ai Elenei care, avînd acel stoc de pachete gata ambalate și fiind pornită la răzbel cu Bij și reîntărirea alianței cu Bijlet, după vinul mai mult ce-l băuse azi excepțional, l-a excitat pe Mike să facem repede-un discurs cît mai scurt și acceptabil de acela, pentru a drece intrucîtva supărarea lui și a-l asocia la vizită

Exact ca la vînătoare, odată pornit și prinzînd gustul sportului, s-a ambiționat să-și "amelioareze tabloul", înscălcîndu-mă cu redactarea speșului și obținerea vizei prezidențiale. Cum totuși nu vroiam să iau singur răspunderea unui text ce ar putea slăbi efectul declarațiilor precedente și consideram, din contră, că prilejul era chiar mai favorabil pentru-un

limbaj mai simplu, direct și neformal care permitea mai multă libertate de expresie a sceleiși teze anti-războinice, iar Buzel și Pichi veneau la noi pentru "prima sesiune 1943" de discuții politice și proiecte ale "comitetului restrîns" la un ceai prelungit pînă la ora plecării trenului regel la Timișoara, în cinstea noului an de ofensivă democratică început cu o victorie regală asupra regimului totalitar fascisto-militarist și că venisem imediat după prînz la birou doar pentru a lichida răspunsurile la telegramele de felicitări ce nu le puteam lăsa în seama colegilor Ullea și Bălcăciuanu, am propus MMEL folosirea întrunirii "băieților" drept cel mai bun comitet de redacție pentru un text scurt, dar bine cîntărit ca să nu strice, ci dimpotrivă să completeze celelalte cinci declarații. La cinci am fost întors la Casa Nouă cu textul cunoscut din ziarele și emisiunile următoare (Radio București transmitîndu-l deja la orele 20-și în continuare, cu celelalte discursuri, timp de 48 de ore) și sugestia invitației lui Bijet de a participa la vizită fără a-l avertiza cu anunțul anticipat al unor cuvîntări. Regele i-a telefonat personal găsindu-l la vilă și aceasta f. curtenitor și drăgăstos s-a declarat imediat de acord. Dat fiind că "spitalul 22" era al armatei, că nu vroiam să apar din nou în vedetă față de Antonescu nițel indispuși față de mine și că căsese abil să-i asociez pe membrii C.M. la această manifestare ce avea desigur să fie raportată vilei direct de aceștia și de serviciu. Suveranii au plecat acolo numai cu Ioani și cei doi adjutanți - fiind amîndoi de serviciu de ziua anului din cauza ceremoniilor dimineții.

M.S. luînd cu el toate cinci exemplare, la sfatul meu de a-l pune pe Bijet să le parafazeze, abia după pronunțare cînd nu va putea pretinde că nu cunoștea textul sau nu era de acord, din moment ce asistasem la discurs, Ioani sau chiar Marcel Olteanu urmînd a-i cere iscălire copiii. Tăsurile s-au petrecut astfel: Ioani i-a acceptat înconjurat de stabili spitalului la întinare, de dată transformat ca umoare (nu s-a-nțeles nici odată de ce) iar S. l-a întrebat amical dacă nu cumva el ar vrea să le vorbească răniților "cam pe linia declarațiilor lor de dimineată", întrucît nu avusese timpul suficient pentru a concepe "cu mine și cu Ioani decît o foarte scurtă alocuție sintetizînd în puține fraze, dar pe-nțelesul trupelor, cele deja declarate și întinzîndu-i originalul ce-l ținuse împăturit în portofoliu, l-a rugat să-l citească și să-i spună dacă "era în regulă" și mergea pentru soldați". Cum era foarte concis, Ioani l-a citit întreg doar și i-a răspuns

că era exact ce se cerea pentru el. Se pare că Mike l-a declarat mai bine decât toate celelalte cuvântări, cu vocea mai tare, încet, distinct și fără nici o emoție, din sceleră ce-l paralizau de obicei manifestările verbale oficiale când se simțea ca la examenul oral în fața comisiei profesorilor, cu rezultatul menționat care l-a determinat pe Biglet să le vorbească și el, mai lung, mai colorat și înflorit, improvizând cu talentul său remarcabil de orator născut unui din discursurile sale cele mai reușite, construit pe aceeași tematică, dar brodind mai mult în jurul tezei regale decât al celei din adresă guvernului; astfel încît și din această cauză s-a strecurat mai virtuos asupra și fulgerele Freiherului atunci când dintr-o dată, cu mare întîrziere dar cu atît mai multă violență, nații vor declanșa acțiunea menită a scăpa de prea suspectul prin colaborator al G. și prea periculos pentru ei la conducerea unică a guvernului din cele patru posturi primordiale de comandă a politicii lui.

În afară de telegramele lor lungi și deosebit de călduroase de urări de bine, sănătate și domnie-lungă, "în vremuri mai fericite pentru națiune decât cele f. erele de acum", pe care R. le primise din partea șefilor opoziției, Maniu l-a trimis în mod special și Buzzești înainte de Bobotează la palat pentru a-i transmite textual M.S. toată recunoștința, mulțumirea, admirația și aprecierea sa pentru curajul, spiritul de abnegație și sacrificiu în folosul binelui obțesc și fericirii viitoare a poporului român, în numele și interesul cărui avea pretenția să vorbească, cu care se achitase atît de prompt și satisfăcător pentru Aliați și opinia publică a lumii libere, democratice, de prima și cea de competență îndatorire a Capului Statului, pe care și înmul regal le-o amintea Suveranului și tuturor sceleră ce-l cîntau: cea de a-și iubi și apăra țara. Dar mai sensibil decât la aceste mulțumiri aveau să fie Mihai și Elena ca și de altfel tot grupul restrîns al confidentilor lor intimi, la curent cu marele complot anti-arist ce se urzea în cea mai mare țaină în jurul tronului, cînd spre mijlocul lunii a sosit mesajul lui Alexandru exprimînd marea satisfacție a tuturor intersețiilor la sunul declarațiilor regale și mai ale la constatata efectului miraculos de favorabil ce-l avusese asupra cercurilor conducătoare anglo-americane și toți reprezentanților. Dinădine nu fuseseră concertate în presa lor prea mult, ostensibil și într-un sens ce putea încreuna pozi-

ția regală, dar în opinia publică au fost primite cu deosebită satisfacție drept semn prevestitor al clătinării edificiului subred, fiindcă artificial întemeiat și clădit, al alianțelor militare continentale, există. Noi confidenții și în special cei ai C.R. au trebuit să fim de o prudență și violență redublate în zilele și săptămânile următoare, păstrând o cât mai mare izolare și rezervă, întrucât eram literalmente asediați din toate părțile de semne mai mult sau mai puțin discrete, entuziaste, sincere, suspecte sau chiar compromițător provocatoare în lumea cu care intram în contact. E interesant de remarcat și totodată simptomatice pentru simțămintele adevărate ale maselor largi ale populației, atât urbane cât și rurale, au fost reacțiunile, neîndoelnic neprefăcute, omologate de noi toți în rândurile muncitorilor manuali, meseriașilor, mecanicilor, șoferilor, servitorimii nesubjugate de serviciile secrete și ale țărănimii, cu acea constatare generală, făcută de asemenea prețutindeni, că pacifismul și mai ales anti-totalitarismul lor erau cu atât mai radicale, pasionale și intense, fiind afirmate deseori cu simpatice și savuroase violențe de limbaj la adresa nu numai a friților hitleriști, considerați drept ocupanți deghizați ai țării, ci și conducătorilor statului și membrilor guvernului și totodată mai discret contra păturii suprapuse în general, dar în special militare și reacționare sau războinice, cu cât oamenii erau de condiție mai modestă și nu se aflau sub înfrumusețirea patronilor, mai cu seamă de obârșie mic-burcheză, deoarece discriminau perfect între boierul, adevărat boier, rural și agronom, în cea mai bună parte ieri franco și azi anglo-sau americanofil și pseudo-boierul clasei mijlocii a mai recent îmbogățiților și îndeosebi a celor vertiginos sătați economicște în urma grasei afaceri, oneroase pentru obștie dar cu atât mai profitabile pentru ei, prilejuite de marile comenzi ale statului și aprovizionarea armatei sau de exportul masiv al tuturor produselor alimentare către Reich, din preajmă și în cursul unui război mare hătir pentru ei iar apăsător păgubos, producător și intensificator de mizerie pentru sămăcimea neajătită care tot ea era mereu aceea care trebuia să contribuie în cea mai mare parte la sacrificiile care se cereau spre câștigarea unei victorii ce presimțea împede a nu fi și a ei, ci mai probabil în detrimentul intereselor sale, drept care se acționa cu vădită bucurie de orice indiciu precursor al înfringerii statelor, ideologiei și mentalității de la care era just inspirată a nu se aștepta la satisfacerea aspirațiilor sale.

De aceea ni se păreau cu atât mai mișcătoare manifestările de reală simpatie, de care aveam să fim de acum încolo din ce în ce mai des martorii auditivi direcți sau indirecti, la adresa lui Mihail care, deși rege și fiu al celui mai reprezentativ mare boier și bogătaş, dar nici dînsul războinic și asupritor al mulțimii sărace și necăjite, "nu se dădea" cu detestații călîi ai oamenirii și simpatizanții lor, interesați profitori de război și distrugerea vieții și bunurilor altora. Firește că, atunci cînd eram asigurați, informați sau numai avizați de fratechetea măreilor de afecțiune, admirație și chiar de naive și deseori prea drastice și călîcioase încurajări, nu ne feream a da focului zănească și a răspunde cu aceeași necamufletă compasiune sentimentelor ce ni se mărturiseau, creînd cu schepsis totdeauna lui Mihail pe cît se putea reputația bine meritată de "Rege al poporului".-

O altă categorie, natural mai puțin numerosă-n țară dar nu în lumea cu care ajungeam a fi mai mult în relații, de noui și ostensibili aderanți la cauza regelă, clar sesizată a fi îndreptată contra fasciștilor și regimului antonescian aliat cu ei, a fost cea a tuturor minorităților etnice, lingvistice și culturale din România, cu excepția firească a nemților și maghiarilor, încă nemulțumiți a nu fi reușit s-o ciurtească mai radical într-o refacerea regatului milenar al Sfîntului Pișta și respective s-o transforme deja în Balkanstaat: cei mai virulenți pentru f. valabile motive, fiind-evreii, iar după ei, în ordine descrescîndă, polonezii, sîrbii, grecii și rutenii, căci nu mai aveam bulgari, turci prea puțin și cetățeni supuși și apolitici, pe cînd armenii, indiferent că erau săraci sau bogați, de f. vechi sau recentă încetățenire, erau atunci ca și-ă trecut, acum și-n viitor, cît vor rămîne o masă distinctă și-ncomplet asimilabilă, "dați cu conducerea", din interesele lor, veșnic primordiale, strict bănești.

Aportul cel mai însemnat politico-economic informativ, în general, pe plan intern și internațional, avea să ni-l aducă în special schimbarea radicală a atitudinii "milioniului de evrei" de băștină romîni față de acel pe care sub domnia tatălui îl bănuiseră de simpatii legionare, fiindcă știam că o dușmăneală pe rivala victorioasă a mamei sale, ambasadoarea lor cea mai de seamă din virful piramidei puterilor în Stat, iar regimul legionar, de scurtă viață, dar în-vormitoare pentru ei, îl suspectaseră a fi ținut mai mult cu SIMA decît cu Antonescu.

în timpul rebeliunii, cu toate că el le dăduse tot sprijinul
 său slab dar neprecupețit întru sistarea persecuțiilor anti-
 semite pe care tot el și maică-sa contribuiseră în bună parte
 a le reduce la acel regim de defavoare și discriminare umili-
 toare, abjectă, dureroasă și revoltătoare, dar totuși salvatoare
 de bunurile cele mai scumpe -- vieții omenești -- care avea să-i
 ferească, până la sfârșitul hegemoniei naziste pe continentul
 european, numai în România, dintre toate țările ocupate de că-
lăii omenești, de exterminare-n masă cărora i-au fost victime-
 le nevinovate, până la urmă și-n Ungaria lor atât de adorată și
 preferată României parcă și acum, fără nici o rațiune inteli-
 gibilă și valabilă. Deja cu mult înainte de declarații, inteli-
 genția israelită, extrem de bine informată în pofida tuturor
 creșterilor ei financiare și restricțiilor impuse libertății
 ei de mișcare, prin interdicția călătoriilor pe C.F.R. fără
 permisiile speciale și situația de domiciliu cuasi obligatoriu
 în care era presupusă a trăi, descoperise rapid adevăratele sen-
 timente ale perechei regale față de cele două lumi în luptă,
 ideologia lor, de Hitler, Antonescu și de problema evreiască și
 în consecință, se apropiase sufletește de palat. Nu era lucru
 chiar întâmplător că MMEL nu căsiseră-n toată țara un alt den-
 tist decât pe stomatologul Winkler și că toată C.R. nu se du-
 cea decât la el, că dermatologul R.M. trebuia să fie neapărat
 dr. Jäbreich iar cardiologul ei nici altul decât DANIELOPOLOȘ și nici
 românul F. IESOU -- amândoi cu renume european, ci numai decât
 dr. Deitel (recomandat pe vremuri de tatăl meu care consultase
 pe toți specialiștii în Europa, dar se oprise la acesta fiindcă
 venise de hac defecțiunii sale cardiace) și dacă era perfect
 explicabil că nu se putea lipsi de dr. Blatt, întrucât acesta
 într-adevăr n-avea naș în lume decât pe Franceschetti la nr. 2
 plăteau de Champe, Gineva, pentru probleme oftamologice, el
 fiind acela care-i băgase sticlele în ochi spre a-i împiedica
 să se deformeze devenind din ce în ce mai protrudenți neregula-
 tat convexi, nu era chiar absolut necesar ca, ori de câte ori
 venea să-i controleze starea ochilor și a văzului, să fie fără
 discuție, invitatul M.S. la masa regală, indiferent că se-ntin-
 pla a fi fost consultat la Sinaia sau la București, trimițin-
 du-i-se totdeauna și în oraș o mașină S.R. ca nu cumva să um-
 ble cu taxiuri sau să-și piardă vremea în tranvai sau pe jos.
 Nu era nici întâmplător, atunci când Bielle, la descoperit pe
 "singurul geniu al omenești", care a știut să-i căsească hiba
 la endocrine, mulțumită prieteniei noastre cu Jacques Truelle

căruia-i fusese călduros recomandat de o altă cucoană medico-
mană bine informată în materie de corifee ale lumii noastre
medicale în diferitele lor specialități, că R.M. a ținut să-l
consulte pe într-adevăr excelentul internist dr. Cahane care
deci a devenit astfel în curând și el internistul favorit al
tuturora de la palat, consultat de M.S., de mine, de Tonci; din
nefericire cam târziu, invitat și el la mesele regale, într-o
epocă în care agenții lui Himmler notau pe toți românii care
continuau să-ntrețină relații cu evreimea, iar Hitler, Killin-
ger nu scăpau o singură ocazie pentru a reîntra-cererile lor
anterioare relative la creierea ghetourilor, a lagărelor de
internare (respectiv exterminare) și la stampilarea evreilor
cu înfierarea stelei lui David, în gase colțuri, pe fruntea lor,
exact ca însemnarea vitelor, cailor și altor cuadrapede sortite
sacrificării, în oarecare scop și formă. Natural că la mese
sau în prezența militarilor, înainte de acestea sau după ele,
în salon, acești invitați se fereau să atingă orice subiect
cituși de puțin tangent cu problemele politice care frământau
omenirea, dar între patru ochi, cu M.H., sau cu noi, se vorbea
deschis și astfel aflam o sumedenie de lucruri interesante de
la ei, ce nu se puteau prinde la nici un post de emisiune și
citi în nici o revistă chiar și străină, din partea bună a
baricadei. Și înainte, nu știu precis de câte ori, dar de cînd
ajunsesem la Curte de exact trei ori la intercale de circa
trei luni, amîndoi, M.S. primise în lungi audiențe pe dr. FRI-
EDERMAN, Preș. As. pentru Ap. Intereselor Comunității Evr. din
R. și pe sef-Habinul Sofran, căpetenia oficială a cultului mo-
zaic în țară, întreținînd cu d-lor raporturi personale mai mult
decît formaliste, căci nu exagerez afirmînd că erau de-a drep-
tul afectuoase, precum și legături mijlocite prin Uilea, iar
mai recent de mine pe care amîndoi ținuseră să viziteze im-
ediat după numirea mea ca S.P., stabilind căi de contact parti-
culare, directe, așași și la nevoie intermediabile de către cu-
noștințe vechi și noi comune, interpușe întru evitarea suspi-
ciunilor germane și susceptibilităților guvernamentale ce le-
trezi publicitatea unor frecvențe prea conșpicioase și dese,
dacă ar fi trebuit să ceară audiențe oficiale la palat pentru
orice chestiune urgentă, dar mai neînsemnată. Astfel, ajunsesem
dintr-început să le cîștig încrederea și să dau dispozițiilor
noastre un caracter, înă nu chiar subversiv, dar deja intrucît
va conspirativ, aranjînd ca schimbul de informații asupra pro-
blemeilor ce depășeau oarecum cadrul limitat al "protecției -

minorităților" să se efectueze nu mereu pe aceeași cale, ci ba prin Vișoianu, ba prin Ioani (care din partea bunicii sale paterne vieneze Goebel, din familia faimosului pictor, are o pătură bună de sânge semitic), ba prin Iorgu (care, în afară de avocatul familiei sale și consilier financiar privat dezas-truos, Gad, avea o droaie de prieteni și cunoștințe intime, tot datorite în cea mai mare parte galanteriilor sale, în societă- tea protipendadei și inteligenței izraelite din capitală), ba prin Uileș (care, mulțumită frecvenței sale din anii rezi- mului earlist cu cercurile profesorilor Dudui, poseda o rețea întinsă de relațiuni solide și neabandonate după răsturnare în rândurile evreimei influente din toată țara, fiind chiar considerat de ea drept un aliat sigur iar de anti-semiți ca "marele jidovit al palatului"), ba prin Ionescu-Bălăceanu (a- cărei ascendență este net semitică, iar familia, deși încreș- tinată și "românizată" de două generații, cu puternice rădăcini și afinități în clasa necustorimii mijlocase evreiești din urbi- le muntene și mai cu seamă prin Lipscani, Dudești și Văcă- rești), iar mai recent și prin bunele oficii ale "Conului Dăde" om de toată-nădădarea minorității talmudiste din Moldova și în special a celei din Bacău și Roman, la limitele căror județe în- avea cele două moșii ale căror produse se comercializa ex- clusiv prin intermediul neuitărilor cerealiști și de lemne din Sudul Moldovei, fără să mai insist asupra lecăturilor de cu totul altă anvergură, incomparabil mai importante și întinse ale părintelui său adoptiv - mare, convins, activ și reputat anti-rasist în sensul ideologic al acestei năstrugnice concep- ții politice contemporane și rasist doar în acel al unei mari știin- țifice selecții băgenice a speciei umane în felul celei vână- torești, dar fără năvăl, ci cu siringa sterilizatoare și deci din contră pro-semit inveterat și practicant - cu virfurile Sionului din țară și de peste hotare; așa că era clar și neîn- doelnic pentru oricine avea ochi ca să vadă și urechi ca să au- dă, fără a-i mai trebui și un nas mare cîrn ca să adumece, că palatului i se putea reproșa mai lesne a fi o filială de a "Gahalului" decât o oficină a "Svasticei", singurii "neînfe- dați iudeo-masoneriei universale" fiind membrii cadrului militar antonescian și economistul nostru Vasile, nici el anti- semit, dar fără prea intense și ramificate "scointanțe" cu fi- nanța ebraică, pentru f. simplul motiv că, prin activitatea sa în serviciul exclusiv al statului, nu avusese ocazii suficiente pentru acestea. Oit despre mine și soția mea, se știa, din năfe-

minorităților" să se efectueze nu mareu pe aceeași cale, ci ba prin Vișoianu, ba prin Ioani (care din partea bunicii sale paterne vieneze Goebel, din familia faimosului pictor, are o picătură bună de sânge semitic), ba prin Iorcu (care, în afară de avocatul familiei sale și consilier financiar privat deosebit de avizat, avea o droaie de prieteni și cunoștințe intime, tot datorite în cea mai mare parte galanteriilor sale, în societățile protipendadei și inteligenței iaraelice din capitală), ba prin Uileș (care, mulțumită frecvențelor sale din anii regimului carlist cu cercurile profitorilor Dudui, posedă o rețea întinsă de relațiuni solide și neabandonate după răsturnare în rândurile evreimei influente din toată țara, fiind chiar considerat de ea drept un aliat sigur iar de anti-semiți ca "marele jidovit al palatului"), ba prin Ionescu-Bălăceanu (a cărei ascendență este net semitică, iar familia, deși încreștinată și "românizată" de două generații, cu puternice rădăcini și afinități în clasa ne-ustorimii mijlocie evreești din urbi-le montene și mai cu seamă prin Tîpsceni, Ducești și Văcărești), iar mai recent și prin bunele oficii ale "Conuului Dede" cu de toată nădădarea minorității talmudiste din Moldova și în special a celei din Bacău și Roman, la limitele căror județe avea cele două moșii ale căror produse le comercializa exclusiv prin intermediul neguțătorilor cerealiști și de lemne din Sudul Moldovei, fără să mai insist asupra lecăturilor de cu totul altă anvergură, incomparabil mai importante și întinse ale părintelui său adoptiv - mare, convins, activ și reputat anti-rasist în sensul ideologic al acestei năstrugnice concepții politice contemporane și rasist doar în acel al unei mari științifice selecții băgenice a speciei umane în felul celei vânătoarești, dar fără glonț, ci cu siringa sterilizatoare și deci din contră pro-semit inveterat și practicant - cu virfurile Sionului din țară și de peste hotare; așa că era clar și neîndoelnic pentru oricine avea ochi ca să vadă și urechi ca să audă, fără a-i mai trebui și un nas mare cîrn ca să aduște, că palatului i se putea reproșa mai lesne a fi o filială de a "Cahalului" decît o oficiu a "Svasticeii", singurii "neînfronțați iudeo-masoneriei universale" fiind membrii cadrișorului militar antonescian și economistul nostru Vasile, nici el anti-semit, dar fără prea intense și ramificate "societăți" cu finanța ebraică, pentru f. simplul motiv că, prin activitatea sa în serviciul exclusiv al statului, nu avusese ocazii suficiente pentru acestea. Cît despre mine și soția mea, se știa, din nefer-

ricire, prea bine că eu n-ași fi fost ales de Titulescu pentru Secretariatul M.I. la Geneva, nici de Downin/Stret și Quai d'Orsay pentru Secția Politică a Secr.S.R. dacă nu eram tocmai un adept fervent al respectului drepturilor minorităților, extins mult dincolo de prescripțiile obligațiilor contractuale internaționale codificate pînă-atunci, "în cetimini" chiar pînă la granițele între binecuvîntata anarhie și odioasa dar necesara organizație comunitară, pe cînd Bielle era reputată a fi, prin sta - și matavism, creștere, mediu și-nclinații personale, un reușit produs al "spiritului Genevei" și o pildă vie a devizei acesteia: "POST TNEBRAS LUX". Atunci cînd fusei ridicat la conducerea C.R., ambii reprezentanți spirituali ai iudaismului românesc s-au grăbit să-mi notifice deosebita lor mulțumire și să mă viziteze oficial la primul bun prilej al unor cereri imperies necesare de pălatine intervenții pe lîncă Bijbileți pentru înădădirea abuzurilor săvîrșite de "Subsecretariatul de Stat al Romînizării" și repararea altora mai grave ale subalternilor prea zeloși și mai ales veroși ai E.S., Calotescu, Guvernatorul Bucovinei. În f.rare cazuri, aceste intervenții rămăseseră fără nici un efect întrucît Mike "le lua la inimă", neuitînd niciodată ultima și cea mai insistentă recomandare a tăticii, făcută și generalului dictator înainte de a se urca în tren, iar Hellen își făcea un "punct de onoare" a le susține cu dîrzenie, tocmai pentru a dovedi că nu lăsese nici cînd ure ei contra rivalei să-nceale domeniul simțămîntelor sale față de rasa acesteia, așa cum era acuzată absolut pe nedrept de camarilia carlistă, ci dimpotrivă se străduia să-i cîștige de partea cauzei sale drepte și pe comunitarii (dar nu corelecionarii) Magdalenei, bătînd monetă pe faptul că aceasta era și reneșată a crezului ei strămoșesc (căci Lupeasca trecuse de mult la ortodoxie și flirta, precum susțineau intîmii ei, cu cîndul de a trece la catolici) și simpatizînd prin urmare mai mult pe SC-FRAN decît pe FIEDERMAN, deoarece aceste infiera pe toți trădătorii cultului mozaic și o beștelise pe Lupeasca la sinagogă la timpul său cînd se aflase fapta, după cîte știu în 1931. Acum; de cînd cu declarațiile recente, pe care evreimea le prăsesen zbor, comentîndu-le chiar cu prea mare afișaj de satisfacție și speranțe într-o iminentă întoarcere a zărelor norocului ei, meserile clandestine de felicitări, îmbărbătări și asigurări de toată asistența morală propagandistică, materială tehnică și informativă subversivă ce-i s-ar cere întru sprijin

nirea unei eventuale acțiuni de răsturnare a situației politice interne și externe a țării, începuseră să ningă asupra C.R. Firește că acest limbaj nu era ținut de cei doi păstori oficiali ai binelui și propășirii comunității de care trebuia să aibă grijă, nici chiar în stifea cuvinte de către locotenenții lor, dar înseși comunicările făcute M.S. prin Tonci de către baronul Heyman (I.T.A.) și prin mine de Max August, care amândoi eşiseră astfel pentru prima dată din rezerva prudentă ce o păstraseră pînă atunci față de palat, dovedeau limpede importanța pe care cei doi salvatori adevărați ai evreimei românești - întrușit vărsaseră "Patronajului" în termen de trei zile pentru milioane de lei, atunci vre-o cincizeci de milioane de fr. elv. pentru oprirea evacuării evreilor aflați în interiorul granițelor țării înspre "Transnistria" oficial, dar de fapt către necunoscute destinații nord-estice unde ar fi urmat soarta milioaneilor de evrei austrieci, cehi, polonezi și belțici în lagărele de muncă exterminatorie ale organizației in-inerului. Tot, argument contendent ce avusese îndubitatele influențe decisive asupra președintelui instituției aceleia de binefacere pentru a-l determina pe consortul ei să refuze cererea germană, cum amenințarea rivelei ei recule de a părăsi România nu l-ar fi putut hotărî - o străbătau gestului M.S. de la 1 I. 1943 și arătau de asemenea interesul cel aveau acești oameni practici și realiști de a vedea pe cît posibil consolidată temelia întreprinderii și această primă etapă urmată de altele, cu rezultate mai palpabile decît periculoasele lucturi de poziție principală, demonstrativă a la Iuliu Maniu. Sineurul domeniu în care sprijinul oferit avea o valoare deosebită pentru "nucleu" era îndubitatul cel informativ, iar tema principală: date precise asupra cantității și calității efectivelor "combatante" și auxiliare germane staționate pe teritoriul național și în jurul apropiat al acestuia, a puterii lor de foc, armamentului, stocurilor de muniții, materiale și alimente, amplasamentului lor moralului trupe, etc..... și în această privință aveau să prezinte rare și puține, dar în schimb f. judicioase observații asupra stării de spirit și date, după-criteriul gurilor de hrănit, ca bază de estimare cea mai sigură a numărului efectiv de soldați neați aflați în țară și a stocurilor lor alimentare, de proveniență românească. Cum Iorcu era mult mai puțin vizat de serviciile secrete existe și naționale și avea în plus mult mai numeroase cunoștințe evreești și altele și mai

vaste și variate posibilități de contactare a acestora decât mine, l-am desemnat conducerii izraelite și însărcinat pe el cu colectarea, centralizarea și coroborarea informațiilor ei de această natură și despre orice alte probleme ce ne puteau interesa în legătură cu cea principală, astfel încât până la urmă dînsul avea să devină șef-informatorul M.S., prin intermediul meu sau al lui Ioani, iar direct numai cu ocazia vînturilor sau unor treburi efective la C.N. dau Foișor pe chestiuni de ale garajelor și mașinilor de discutat cu R. sau gospodărești cu R.M. Pentru moment, în așteptarea reacțiunii U.G. a M.M.G., a numeroșilor informatori hîmleriști prost camuflați sub firma unor societăți, magazine și reprezentanțe germane la București și a celeia a cercurilor guvernamentale și militare românești, față de declarațiile regale, orice indicație cu privire la aceste atitudini ne interesau de bună seamă cu precădere față de toate celelalte chestiuni. Și, oricît de ciudat ni se părea, reacțiile respective s-au lăsat așteptate de această dată atît de mult și bine încît ermetismul dușmanilor a început să ne frapeze ca fiind suspect și să ne-nrijoreze. Ne așteptasem evident a fi asădîți nu atît de mărturisiri de convenită simpatie, cît cu apariția instantanee a lui unchi Albrecht, "Onkel Fips", Steltzer, Waldstein, Gerstenberg și eventual chiar a celor trei excelențe: Neubacher, Clodius și Killinger. Dar, după toate aparențele, pe vremea aceea d-zeu ținea cu românii, sau în orice caz, cu majoritatea lor, căci îi trimisese de sfintele sărbători ale sfîrșitului de an pe Fips, Steltzer și Neubacher ca să-și facă pomul de Crăciun la Viena; pe bietul Albrecht tocmai acasă în Rhenania, unde și-a petrecut vacanțele mai mult în pivnița simpaticului său castel, dar nu ca să-și gaste vinurile de Rhin de mult ridicate pentru Wehrmacht, așa că n-a găsit decît poloboace goale, ci pentru a se refugia în ele de trei ori pe noapte și tot cam atîtea ori pe zi, din cauza impertinenței crescute, de cînd își abandonase burgheza pentru brațele mai calde ale boieritei moldovene, a "fronilor" britanici; pe Gerstenberg la sfîrșitul sa de moșie baronică silезiană, ca să vadă dacă orzul și varsa lui erau bine aco-perite de omăt, iar pe Clodius tocmai la Halle, așa că numai feministul rămăsese la post și cum E.S. era funciarmente incapabil să aprecieze la justa lor valoare capodoperele literare diplomatice ale lui Buzel, nu le prea deslușise sensul, profund, trimițîndu-le după cum avea să aflăm ulterior, doar cu o descripție a primirii călduroase ce-i făcuseră Suveranii și Curtea lor pe linia care nu se simțea acreditată și călăra

deci nu le dădea acum mai multă importanță decât pe vremea
acelorasi ceremonii, "pur reprezentative" cum le considerase
și în cei doi ani precedenți, celuiului său, de carieră mai pu-
țin decât de baronie, Weissbaker, ca să se descurce cu ele, anali-
zându-le cu lupa și-ntrerupându-le apoi în chip și fel, după
obiceiurile sale de pedanterie birocratică bine cunoscute, în
timp ce dvs. și vînătorii sa de freiharrească băteau codrii bra-
șoveni cu amicul Schmutzler în căutare de mistreți și vre-un
urs subalimentat neintrat sau eșit din birlog. Serviciile secre-
te nu se ocupă de documente oficiale publice, nefiind de căderea
lor nici să le semnaleze nici să le interpreze, cel mult să rapor-
teze cum sînt primite de opinia publică, dar mai ales comentate
de specialiști în convorbirile lor confidentiale, iar pînă ce-și
adună materialul, îl triază și coroborează, spre a putea trage
vre-o concluzie demnă de raportat, pot trece săptămînile și prima
săptămînă era pe sfîrșite cînd M.S. a avut neplăcerea să-l reîn-
tîlnească pe necurtenitorul musafir de prima zi a noului an de
răfuială cu acesta: la malul Dîmboviței cu prilejul aruncării
unei cruci mai puțin valoroase decât cea biruitoare în apele ei
insalubre ca nu cumva, dacă nu s-ar putea repescui, pe-uba Patriar-
hiei să fie prea mare. Regele și acei din suita lui conștient
de consecințele eventual dezastroke ale unei săptămîni de lucru
consecrabilă "facerii punctului" zilei memorabile de întîi al
lunii și al anului în care Capul Statului se retrapă pentru
tăcerea de un an de zile încheiate, ținînd deodată într-o singu-
ră zi șase discursuri personale, se temură prea mult de această
revedere ca să fie avut sorți de a se avara într-adevăr fatală,
știut fiind că "omul propune și d-zeu dispune" dinadins regulat
toate pe de-a îndoașelea, așa că fusese totuși meritul nostru
de a nu ne face mult sine rău la perspectiva Bobotezei în
cursul vînătorilor mari din Banat - Crișana, forțîndu-i astfel
mîna domnului ceresc a ne face o surpriză plăcută. De n-ar fi
fost devenită o "recentă tradiție" - cum se-xprimă burtosul
episcop prea sfîntit dar nu prea sfînt-al Timișoarei, Lăzărescu
la prima oină staționată a trenului regel de vînătoare, tras
pe o linie de garaj către pădurea "Casa Verde" a gării cu
acelaș nume, în seara celei de a două zile a anului nou - de a
ține marile vînători regale anuale din Sud-Vestul țării între
Anul Nou și Bobotează, de obicei înșă în zilele de 3, 4 și 5-
ianuarie, plecarea MMEL cu acei din anturajul lor suspectibil
de a-l fi împins pe Vodă să declare ceea ce declarase dimineața
la palat și după masă la spital, în chiar aceeaș seară tocmai

în colțul Regatului din care tatăl lui fugise cu nici trei ani
lunari (ci doar calendaristici) în urmă și unde numai două di-
vizii hitleriste ne separau de "ustași" viteazului general re-
galist DRAJA MIHAILOVICI, ar fi putut lesne să fie interpretată
de guvern și aliații lui ca o "fugă din serai". Pentru a nu fi
tentat să petreacă toată noaptea de ajuns anul nou în brațe-
le dulcinei sale și a nu risca să aibă astfel eventual limba și
mai crea la debitarea mărturisirilor orezului său politic paci-
fist creștin a doua dimineață, Mike își lăsase porumbița-n coli-
vie și fusese deci la început cam contrariat de perspectiva
interludiului vizitei spitalului, știind de pasionat recomandate
de gâina-mamă-neînțeleșătoare a reticențelor flăcăului fiindcă
ea era fîmă cocoș - deoarece acesta-i retarda cu încă patru ore
lunei "revelionul" și așa tare întîrziat ce-l aștepta la stîră;
așa că pîcuse pușcă solo (cum Sinaia n-avea aerodrom) la vola-
nul Bentley-ului, lîncă-care de această dată nu-i mai venea
deși azi somnoroasei Hellen s-a-țipe de efectul soporific al pre-
feratului ei "Château d'Y" pe pîntecele col, din cauze emoțiilor
zilei mai puțin decît a virajelor luate derapînd pe o șosea de-
biată și cu atât mai lunecoasă, pentru a în-hiți drumul de
vre-o 130 km. în doar ceva peste un ceas și a-i lăsa pe GHEORGHE
(valetul său) și pe BIVA să-i pregătească celelalte puști și
cartușe, ambalîndu-i tot ce-i va trebui pentru al doilea mare
test al anului incipient: cel de a nu se lăsa bătut de campioni
țării la tirul de vînătoare cu alicie, într-o competiție nespor-
tivă, întrucît "Tonci nu acceptase propunerea mea de a se-nlătura
oricare handicap". Mai confortabile cu mult aveau să fie cele
două cearșuri petrecute de ceilalți participanți la marea vîntoa-
re în "vagonul-sufagerie" al trenului re-al plecat la orele 20
din gara regală Mogoșoaia și sosit în acea de la Sinaia la 22
fixe; Bielle - invitată de R.M. care venea și ea cu Nelly în
chip de spectatoare la mîncare, prezidîndu-ne cina de plecare, ca
singură cucasă, cu Tonci, azi oaspe-n lipsa stăpînului vînătorii,
în calitatea funcției sale de M.V. al acestuia, iar comesele in-
vitate la întrecerea cinegetică și gastronomică a următoarelor
trei zile fiind, în afară de mine, Iorgu și Basile: conul "Jorjică"
Flămin (veteranul "marilor puști" romîne, fost campion euro-
pean la porumbel, cu o cupă și două medalii de aur de la Monte
Carlo și Paris, plus o impresionantă colecție de cupe, medalii
și chiar oțetea perechi de puști Purdey și Holland 12 de concurs
pentru porumbel cîștigate ca premii I sau II acolo unde puse-
ră fi ciupite de mustăciosul as al tirului la aburătoare în

celelalte capitale și elegante stațiuni balneare ale Europei
 lui Franz Iosif I, Edward V și Wilhelm II); Nicolas Lahovary
 (văr primar al Marthei Bibescu și vechi concurent mai tânăr al
 comului Jorjică, în țară și prin străinătăți, scotit pușca nr. 2
 al vechiului Recat ante-belic, tot numai pentru tirul de vână-
 toare cu alicie, datorită posesiunii unei moșii cu o baltă dună-
 reană unde și avea conșcul construit chiar pe un erind înconju-
 rat de ape "stufosae"); Nicu Șăulescu (fostul dir. al Vin. din Min.
 Agr. și Dom. și renumit "măcelar de vinet mărunț" cu-n-tir urât și
 cam anti-sportiv, autorul lui fiind cam știut a trage-n tot ce
 zbura, fuga sau stătea locului și prea la orice distanță, adese-
 ori numai alicitoare, dar în orice caz mai pe șest și cu rezul-
 tatul unor tablouri mari realizate în anii săi de glorie și
 domnie a bunului său prieten Carlică care-l numise la Dir. Vin.
 așa că era carlist nevoie mare și cel mai înfocat anti-lesionar
 și dușman declarat al Antoneștilor, fiindcă-l înlocuiseră cu
 Gomșa); doi din cei trei frați Recotă - tustiei, ca și părinte-
 le lor, mari vânători și puști excepționale - și anume cel mai
 mic "Bidanu" (de la "Telefoane", atunci soțul frumoasei conte-
 se ruse "Lina" - nu mai știu numele de familie - a cărei mamă
 e născută prințesă Trubetkoi, acum recăsătorit după moartea ei
 tragică, prin sinuciderea bine cunoscută securității, cu Ena Bră-
 tianu, adevărat acrobat al tirului, mult superior campionului
 olimpic 1936 la țelere, Manole-Stroici, la zburătoare vii, iar
 în anii aceia aproape imbatibil în generația noastră) și cel
 mijlociu, în anii dar nu la țalie, Sandu (de la Romfno-Americană
 de Petrol, primul soți al Soniei acum Mădejde, atunci a lui
 Georges Manu, născută Pulieș și sora fostului campion național
 de tenis Gică P, iar atunci căsătorit cu Ana Odobescu, sora vi-
 tregă a soției lui Gaby Mircescu de la Prot. Preș. și acum cu
 fiica lui T. Selacolu - "Bador", Sandu fiind și el de clasă in-
 ternțională dar nu chiar cu reflexele și viteza de tir a fra-
 telui său mai mic stit în ani cît și de stat, întrucît îl domi-
 na cu vre-o cinci ani și zece centimetrii de la înălțimea sa
 maximă recotescă de 2,08 m); prințul Constantin Suțu (singurul
 moștenitor la 21 de ani al unei mari averi și pasiunii pentru
 vânătoare de la ambii părinți, tatăl său căzut în războiul 1916
 1918, fiind o pușcă renumită, iar mamea sa Elise, născ. tot Suțu
 dar din ramura ateneană a familiei, fiind încă și atunci cea
 mai cu experiență vânătoare a țării, crescut la Teresianum,
 "Le Rosey" și Oxford și fostul prim soți al lui Pasy Calimachi

recăsătorit cu Ioana Perticari, prima din cele cinci neveste succesive ale lui Matei Ghica-Cantacuzino, fratele veniamin al lui Iorgu, Constantin fiind un vânător de marcă, cu școala vânătorilor și puștile cele mai bune insulare - Purdey -, moștile Suțești și Ianca bine amenajate pentru vânătoarea regală anuală la care Carol venise recușat cu Marele Voievod și noi aveau să meargă imediat după Bobotează, membru în diverse societăți de vânătoare, între altele "Betezatul", vinând tot anul și clasat printre prima duzină de "crack shots", adică ași-ai tirului, din țară, în plin progres și cu veleități de a ajunge primul, fiind f. ambițios și metodic) și MARCEL BASTACHI, (moșier moldovean, vânător cum scrie la carte și pușcă sigură, fără variațiile scrobașilor între zilele bune și rele, fiindcă extrem de calm, așa că făcea medii mari și era socotit la-alice fruntașul generației între veterani și noi, deci în total douăsprezece puști, una și una la care aveau să se adauge la Timișoara alte două puști de avergură și anume: Inspectorul silvic Munteanu (fratele marelui chirurg care se sinucise în preajma războiului pentru că-și reproșa de a fi omorât pe nevastă-sa într-o operație nerezusită din emoția de a o opera, acesta și el în adulația soției sale mult mai tinere și frumoasă, cea blondă din cele două fete Tăranu, timișorene renumite pentru calitățile și succesul lor, vânător științific de școală bună austro-ungară și bun trăgăș, cu lovituri clasice, dar nițel comod și lent, netrăgind decât ce-i venea bine, nici la distanțe peste media de 25 m. așa că lăsa mult să trescă linia, la vecini sau îndărăt) și ing. silvic VIRBITCHII, inspectorul de vânătoare pentru Banatul și Crișana și Adm. teritoriilor regale Casa Verde, Sarlota unde locuia, Pișchia și Chișinău & Criș (unul dintre cei mai competenți tehnicieni ai problemei lor cinegetice, specializat în organizarea terenurilor vânătorului de sens și pușcă redutabilă mai ales la iepuri, fiind omnit deține flancul la vânătorile foarte profunde, arhiducale și apoi regale organizate de el încă din 1920/1921, când a fost preluat de Tonci din Adm. contelui absentist Wimpffen, fostul proprietar al domeniilor Sarlota și Pișchia confiscate de stat vânătoarea fiind arendată de G.R.). La aceste 14 puști urma să se adauge încă două bune, tot pentru flancuri: Sub-îndinșul silvic BĂGHER, adjunctul lui VIRBITCHII la administrația vânătorii terenurilor regale de la Macedonia, Mognița, Pădurari și Casa Verde unde locuia chiar lângă fabrică pe care o conducea, fiind cel mai mare specialist din țară pentru creșterea

toriile de fazani și directorul Școlii de Brigadieri Silvici, de la Casa Verde. Iar la aceste 16 puști de randament maximal aveau să fie adjuncte încă două inexistente: generalii FOTOPREANU și DEȚICIANU, comandantul Corpului Armată teritorială și respective Prefectul Județului Timiș-Torontal, invitați ca reprezentanți ai oficialităților provinciale cu vage pretenții de a fi și ei vânători. Primii doisprezece aveau să intre în rolmentul competitiv al locurilor frontale trase la sorți, cei patru organizatori locali să țină permanent flancurile, iar ultimii doi vânători de ocazie să fie astfel plasați, intercalați și încadrați anume, ca să nu se poată strica tabloul ambiționat, record. A doua zi, la Pișchia, aveau să scăpăm de generali, iar subadmiralul și crescătorul de fazani, locali, urmau să ia locurile lui Wagner și directorului școlii de la C.V., pe cînd la Chișinău - Griș, unde liniile de vînătoare sînt cele mai lungi, Insp. silv. Moga și prefectul Aradului, general Banciu, simpatic bătrîn din vechile cadre ale armatei austriace, n-aveau să facă funcție de fleuranți ca la Timișoara întrucît amîndoi erau vînători onorabili iar personalul vînătoresc local urma să ne furnizeze patru în loc de două puști și excelente pentru flancuri. Bestan-ci și cu mine eram singuri dintre toți vînătorii care nu cunoșteam terenurile și nici nu prea vînașem fazani decît sporadic, eu de cînd părăsisem Anelis, o singură dată la Poeni, de cîteva ori la Balotești, iar în Alzezia și Austria doar pe spurcate și nu în reviruri ticsite de această splendidă pasăre cum sînt cele insulare și din inima continentului: cadrișterul boemian și cîmpia panonică fiind singurele concurente serioase ale meleagurilor britanice. În ultimii cinci ani și mai cu seamă trei ani înainte de război, Fonci reușise să ridice nivelul vînătorilor reșale din provincia sa peste aceluși din anii ei de glorie habsburgică: era o ambiție personală de a dovedi că organizația sa făcea tot atît cît și poate chiar mai mult - după exproprierea și parcelarea în unități minime a marilor latifundii, nefastă pentru liniștea sfîntului - decît aceea a Arhiducelui Albrecht, că disciplina personalului și competența conducerii tehnice vînătorești române nu era mai prejos de acele neglate și-l determinase pe Carol să nu cruțe banii ca să ajungem a-i bate pe unguri pe fostele lor terenuri, ca să pășim apoi la concurența lor și a cehilor pe toată suprafața țării, cu toate condițiile noastre climatice și culturale mai neprielnice în vechinul Regat. Marea victorie fusese cînd în 1937 trei din marii vînători magnați latifundiați magiar, invitați la

Casa Verde, participaseră la baterea recordului antebelic cu vre-o 15 %, impunându-se atunci în două zile circa trei mii de bucăți, iar în anul următor prințul Faly Pálffy de Erdőd asistase tot ca muzafirul lui Carol la aceeași performanță la Chișinău - Criș, bătându-se totodată recordul de la Casa Verde. Aceste tablouri uimitoare erau cu atât mai remarcabile cu cât nu se trăgea la potirnici, atunci lovite și decimate crezav în toată Europa continentală de o boală la picioare, de genul celei a găinilor, așa că, după refacerea lor, rezultatele trebuiau să fie și mai strălucite. De la plecarea lui Carol, se cheltuisse mult mai puțin, dar paza era aceeași și dacă în iarna 1940-1941 personalul regal ar fi reușit să împiedice pe lecionari să vină după vînătorile reșale încă de cîteva ori pe aceleași terenuri, situația vînatului s-ar fi menținut cam la același nivel, întrucît stîrpirea vulpilor și păsărilor răpitoare contribuise substanțial la reproducerea fazanilor pe cale naturală. De atunci, stocul lor era din nou în plină creștere și raportul anului curent destul de optimist. Dealtfel, se hotărîse a nu se vîna decît la Casa Verde dintre terenurile din jurul Timișoarei, lăsînd celelalte păduri drept zone de protecție și rezervă și numai o singură zi, astfel încît în cazul optim 16 puști efective n-ar putea elimina nici jumătate din vînatul existent, socotit la trei mii de bucăți sigure, fără diverse, vînîndu-se 7 ore - de la opt la amiază și de la unu la patru - ceea ce înseamnă un maximum de cinci pînă la șase ore de tir în care fiecare pușcă trebuia să atîngă aproape sute de bucăți, adică media de cincisprezece respectiv douăzeci pe oră, cam mult pentru partea dintre noi încă neantrenată și care trăgea cu o singură armă (frații Racotă, Iorgu, Bastachi, toți timișoreni și cu mine) și încă prea puțin pentru ceilalți șapte care foloseau perechea de puști, numai Tonci trăgînd cu trei. Nu s-a vorbit decît de vînătoarea, puști, cartuse și rezultatele fiecăruia în anul trecut, într-o atmosferă f. veselă ca-ntotdeauna în ajun de vînătoare și mai ales în preajma celor trei zile de cele mai frumoase "vînători de șes" (cum e mai adecuat a fi redat termenului, intraductibil pe romînește, de "Niederjagd", adică vînătoare la vînatul mic, atît pe cîmp cît în pădurea de cîmpie) din toată țara, așa că nici n-am observat cît de rapid trecuseră două ore cînd am ajuns pe nesimțite la Sinaia, unde trenul n-a stat decît minutele strict necesare pentru "ambarcarea tuberenurilor" (tout-terrain), adică Volkswagenui M.S.,

un Horoach militar pentru celelalte puști și portarmele lor și un Stoewer mare, pentru deplasarea rapidă a echipei de conașe. Iși luă rămas-bun din bătaie în timp ce perechea ei pornea la contra-bătăie în vagonul mașinilor, descinderea și alinierea noastră în salo-
nului regal al căării pentru primirea și salutul MM.L., însoțite numai de Nelly și Ioani, urcarea acestora în vagonul regal și a invitaților în "vagonul sală" și suirea compănii, includând cele două duzini de portarme deja specializate pentru cinșă meserie, sub comanda maiorului ANTON DUMITRESCU (M.S. lipsindu-se dinadins de Moșer și de ambii adjutanți, toți nevătăro deci prost aleși de Bij pentru spionarea noastră în timpul vinătorilor!) în vagonul de pază, a polițiștilor și personalului în vagonul acestuia și a bucătarilor în "vagonul-sufragerie" în care se afla și bucătăria. Până la 11, MM.L. au rămas cu musafirii în sală, R. fiind călduros felicitat pentru discursurile sale, întrucât nu exista printre invitați și suită nici un "axist" ci dimpotrivă, pe alesele și din acest punct de vedere, numai "anglofili" - înfocați, iar la retragerea lor în vagonul regal în care Nelly și Ioani își aveau cabinele, noi toți n-am mai stat decât puțin ca să mai colim paharele și sticlele destupate, retrăgându-ne cât mai devreme în compartimentele noastre ale vagonului invitaților, tip W.L. din cele naționale noi, mai spațioase, luxoase executate și perfect suspendate, Nici n-am știut când furăm treziți la 7 că staționam deja de o oră la Casa Verde. În 15 min. am trebuit să fim spățați, îmbrăcați cu toate anearalele vîntărești aranjate, la locurile noastre după plasamentul făcut de mine în ajun pentru breakfastul regal fără de cucoane (R.M., Nelly și cu Bielle urmînd să ne re-ăsesească pe teren la pornirea celei de a doua "dublă" respective treia simplă bătăi), R. prezidînd cu Tonci în centrul invitaților plasați în ordinea vîrstei față de Mike; deci nu orucis, ca să-i aibă pe tineri tot la centru dar vis-a-vis și toți intercalați cu cei din suită. Incepînd însă din cea de a doua zi, H.M. avea să ne scutească de protocolul dimineții, ca să ne tragă chiulul cu o jumătate de oră de somn suplimentar, hotărînd să fim acolo putea veni la micul dejun și să se așeze cînd și unde poțea între orele 7 și plecarea, ca bătrînii, cărora le plăcea să se scoale cu noaptea-n cap și să mîncească mai devreme, enorm de mult și tare-noet, să nu fie siliți a-l aștepta, întrucît îi venea greu să se deștepte, iar cum dimineața nu bea decât o ceașcă de cafea cu lapte și mîncea numai

două ouă moi și o felie de pâine prăjită unsă cu-n strat gros de unt proaspăt, ceea ce nu ținea nici cinci minute, nu ne-ar întârzia nici cum plecarea. În acea primă dimineață ne-ntârziase, pentru întâia dată de când îl cunoșteam, hațitul maselor de bunătați care te-nvălzesc și te fac să traci și numărul și vîntul mai hotărît - sardele prăjite, slănină prăjită, ochiuri pe jambon jumăr, brînzeturi frunte și multe cesti de cesi tare cu rom, iar la sfîrșit una mare de ciocolată dulce și fierbinte - dar, ce a fost mai grav, tragera la sorți a locurilor invitaților, de acum încolo, dar o singură dată, fără cea preliminară pentru ordinea de decorece eram grăbiți și ne-ar fi întârziat mult operația inutilă întrucît nu mai trăgeam bilete susceptibile a nu fi chiar absolut nerecunoscibile, ci minunate noi jetoane de fildeş identice nemerotate pînă la 11 ce se amestecau mai bine în căciulița de model cochet special din breb moale și pufos a conului Jorjică, primul să tragă căci fixasem ordinea de precădere a vîrstei.

Ba propusesem ceva mult mai frumos și-ntredevăr sportiv, pentru a pune capăt protejării M.S., nedemne pentru un trăcător de clasă lui Mihai, ca să nu poată exista nici umbra vreunei suspiciuni că s-ar mai urmări avantajarea lui și anume: cum nu se puteau efectua mai mult decît 12 bătăi, de cîte circa 30 de minute, într-o singură zi, din care (de pildă la C.V.) 8 sau chiar 10 erau de fapt patru sau respectiv cinci duble - în care deci nu aveam timpul să schimbăm posturile - rulmentul întase cele 12 puști concurente, includînd prin urmare și pe Mike, ar continua pe a doua zi, la Pișchia, pînă la epuizarea primului "turnus" de 24 bătăi simple (cu standurile primenite), astfel încît fiecare competitor să fie stat de două ori fie că rămînea pe loc la bătăile duble, fie că-și schimba standul la cele simple; în fiecare din cele 12 poziții frontale, tragera repetîndu-se în consecință abia la epuizarea acestui dublu rulment iar vîntorul rămînînd pînă atunci cu acelaș număr de ordine tras, variînd la însemnarea pe teren de la prima pînă la a douăsprezecea-bătăie dublă sau respectiv pînă la a 24-a simplă, de la stînga la dreapta începînd la întâia cu nr.1, la cea de a doua cu nr.2, apoi 3 ș.e.m.d. pînă la 12. Și așa, norocul ar juca un rol însemnat atît la tragera cit și după condițiile luminii și de vînt pe teren (cele din urmă două pentru vulpi și pisici rarissime, iar pentru iepuri prea puțin), întrucît acei care aveau bafta să ajungă la centrul liniei, sau

intr-un loc de trecere renumit a vînatului, într-o bătăie dublă din mijlocul pădurii de la C.V. sau C.C., ori poste la acel post marginal cel mai propice închegării păsărilor în ultimele bătăi către fazanerii, era firește mult avantajat față de cel care stătuse la centru în bătăi slabe și la margini în cele "grase"! Avea însă putința de a se revanșa la proxima tracare și apoi: nu exista nici un alt sistem mai just față de această propunere, Tonci și Basile opuseseră trei argumente nevalabile; menite să ascundă singurul real, că Mihai s-ar supăra foc să-mpuște eventual mai puțin decît alții, sau cam cît ei, iar nu cu mult mai mult, stînd oțecodată cu minutele fără să tragă un foc: 1). nu-l puteam lăsa pe eripi, fiind mai ferit la centru de "eventuale atentate"; 2). sistemul meu ar da organizatorilor multă bătăie de cap la calcularea reorganizării tăblișelor, atunci cînd s-ar pune problema intervertirii ordinii bătăilor din cauze de condiții atmosferice sau lipsă de timp pentru a face toate bătăile programate și deci oportunitatea de a sări una mai slabă și totodată mult de lucru personalului pentru schimbarea tăblișelor pe toată liniile de vîntoare, așezate cu zile înainte spre a nu deranja vînatul, ori de cîte ori - ceea ce - se-ntîmplă destul de des - din imponderabile nu numai ale vremii, ci și ale întîrzierilor datorite unor pene de motor, deselor tărgări la masa prînzului din cortul receal sau la schimbarea posturilor întîrziată de căsirea, omolocarea și numărarea pieselor, etc...., nu s-ar putea termina într-o zi toate bătăile programate și nu s-ar continua vîntoarea pe acelaș teren a doua zi, ceea ce ar însemna să fie sărită o bătăie sau chiar mai multe, în care cutare concurent ar fi avut un post central sau cunoscut ca excelent ori dimpotrivă excentric sau prost pe care ar fi interesat fie să-l ocupe fie să-l sară; iar, înfierit înainte de a se apuca de concurență cu vîntori care trăsaseră și împușcaseră în viața lor de zece-ori mai mult decît el, R. trebuia pus în situația de a trage cît mai des ca să ajungă la maximul posibil al performanțelor sale, iar abia apoi să pornească la competiție, fiindcă altfel riscam să-l descurajăm și de acest sport pentru care avea excepționale aptitudini, așa cum l-am descurajat la vîntoarea caprelor negre "în condițiuni nefavorabile". Pentru ca însă, pe de o parte, ceilalți vîntori cu suficientă experiență și toți deja formați, iar nu "cu școala neterminată", să fie puși în

condiții pe cât se putea mai egale de concurență între ei și, pe de altă parte vecinii M.S. să se primească constant prin trecerea fiecărui invitat cel puțin odată la stînga și apoi la dreapta sa ca să-i poată vedea în acțiune sub toate unghiurile și mai ciupi ceva din tehnica lor și totodată sta de vorbă în intimitatea cu fiecare dintre musafirii săi, rulmentul s-ar efectua ca prin trecut între aceștia, calculat însă numai pe o zi și reîncepînd a doua dimineață prin noi traseri, cu singurul corectiv, față de abuzul prea bătător la ochi și jenant pentru toți de pe vremurile carliste, că nu s-ar mai bate în arc de cerc, ci cu consecință-n linie dreaptă, ca toți pușcașii să poată trage pînă la sfîrșitul bățurilor, iar nu să stea să privească pe singurul Vodă trăcînd zece minute în plus la centrul "burții" în timp ce hăitașii marginali ar fi eșit de mult la linie. Ioani, nefiind interesat, căci nu se hotărîse încă să se apuce de vînătoarea cu alții, susținuse din nou puternic teza mea, dar fără nici un succes, pentru că Mike tăcuse, Iorgu - un al tirului "cu pușca dar nu cu limba" - deasemenea, iar eu cu vrusem să insist prea mult ca să nu par personal interesat și nici a critica organizația, altfel atît de bine concepută, a tatălui meu adoptiv, care începuse să se simtă prost cu sănătatea și devenise-n ultimul timp mai susceptibil și chiar irascibil, așa cum se dovedise la palat cu mai puțin de 24 ore înainte. Ar ține mult ca să descriu chiar și mai rezumativ decît cele trei zile de la Arpaș, acestea de la Casa Verde, Fișchia și Chișinău-Criș, așa că mă voiu limita să spun doar că au depășit cu mult așteptările tuturor, că în pofida protejării sale Mike a fost bătut în prima zi de Bidanu și Basile, a doua zi de Toncei, inegalabil în tirul greu și splendid asupra bombardierilor care se treceau mult mai rapid decît păreau să zboară, sus peste antiaeriana noastră plasată în fundul armoniasei văluri ale pădurii cu izvorul celei mai gustoase ape minerale din toată România Mare, dar în a treia s-a răzbunat erunt și a dovedit totodată că nu mai avea nevoie nici de protecție, nici de lecții și avea să devină în curînd nașul incontestant al așilor tustrelelor și narații de trăcători cu altele. Pe alte planuri decît cele vînătorești, cătoria reeală în Banat s-a soldat cu două interesante cîștiguri.

1.- Impresionat de discursurile M.S. care nu au trecut deloc neobservate în provincie, Fotopescu, crezînd că Toncei era autorul lor, i-a vorbit într-un sens care l-a făcut pe

acesta să-î dea a înțelege că creșise adresa și ar face bine să-mi spună mie ce-î spusese lui, cu rezultatul că ne-am înțeles pe loc stît de bine încît l-am pus să repete și M.S. mărturișirile sale de credință care probau că ne aflam exact pe aceeași linie și în plus că R. putea conta oricînd și în orice situație indiferent de complexitatea și gravitatea ei pe concursul său necondiționat, total și prompt. În cursul acelei discuții începute în trei (cînd el și eu ne-am potrivit a fi într-o bătaie vecinii M.S.) și terminate în prezența lui Tonci și Ioani în salonul vagonului regal; am învederat și cazul în care, fie că Antonescu ar căuta într-adevăr lichidarea monarhiei față de care R. trebuia să accepte lupta hotărît; cu riscul unei scizii uni a țării și armatei, fie că nemții ne-ar lua-o înainte ca să nu riste a fi surprinși de o Romînie rebelă în clipa cea mai nefavorabilă lor, fie că în executarea loviturii de răsturnare a alianțelor, ne-am afla cu sau fără Antonești, respective contra lor, într-o situație ce ne-a obliga să părăsim în luptă teritoriul național cu efectivele "Sudului", el se făcea forte și se ofera, indiferent că s-ar afla și atunci la comanda Corpului Armatei bănățean sau ba, întrucît își făcuse prietenii și legăturii printre toți comandanții subalterni ai acestuia ce i-ar permite fără nici o dificultate să se asigure imediat de colaborarea lor chiar împotriva eventualului lor nou comandant aderent al cauzei opuse, a primi se Suverani, Curtea și guvernul regal în Banat și garanta, pentru cazul cel mai pesimist, retragerea neinterceptabilă de către Wehrmacht, înspre regiunea muntoasă controlată de Mihailovici întru redeschiderea campaniei jugoslave cu aportul armatei noastre și ajutorul ce s-ar primi atunci descîsur din partea Aliaților. Considerînd că Potopeanu era reputat a fi unul din generalii noștri cel mai bine dotat cu școala militară de la Potsdam și cred că și cea de război de la Paris, fost atașat militar acolo, extrem de bine văzut de generalitatea franceză, drept o capacitate militară de prim plan, apreciat și de nemți ca militar bine pregătît și în curent cu toate înevățiile în domeniul conducerii războiului modern, că pe deasupra stît S. cît și Tonci, în general bine documentat asupra virfurilor cadrelor armatei noastre, au iseră despre Potopeanu că era un om f. ponderat și prudent, această discuție nu a lipsit să ne ridice mult mora'ul, cu stît mai mult cu cît, sondîndu-le relativ la pîrerea lui despre tactica de adoptat față de Antonescu în cazul cînd, cum îi dădeam a înțelege că eram precis informați, acesta s-ar dovedi într-adevăr

decis a răsturna monarhia, ceea ce mă temeam că ar putea să-nceapă
ce chiar acum, profitând de viiwa ce nu va lipsi să creleze, dacă
nu conținutul însuși al textelor radiodifuzate, ecoul ce-l vor
stirni în tabera aliată și în țările neutre, Potopescu a prece-
nisat una de calmă dar extrem de fermă rezistență care să-i
dovedească clar că R. nu s-ar sfii să apeleze la armată, parti-
dele politice, puterea legislativă și bisericile într-o even-
tuală încercare de lovitură anti-monarhică, fiindcă singurul
lucru ce-l impresiona pe Antonescu era tot numai amenințarea
cu debarcarea sa. Intrebat dacă înțelesese bine că M.S. pu-
tea conta pe el chiar acum în această eventualitate, chemându-l
a lua o atitudine fățișă împotriva C. și a rallya alți generali
contra acestuia, Potopescu și-a repetat oferta, adăugând că,
după opinia sa, ar fi chiar indicat să nu ne lăsăm pe tînjea-
lă, ci să pregătim terenul în favoarea M.S. pentru ipoteza
unei stări răfueli, sesizînd pe toți generali în care palatul
avea totală-ncredere de iminență unei tensiuni grave, eventual
și pe ceilalți factori cu priză în opinia publică cum erau de-
fii tuturor partidelor, nu numai ai celor două partide demo-
crate, Partiarhul, episcopii ortodocși și uniți și Președintele
Casației. Antonescu nu va îndrăzni, spunea Potopescu, să loven
că fără nici o pregătire a opiniei publice, recte, a celor ce
o pot influența și o cit de vagă asigurare din partea comandan-
ților armatei că s-ar afla de partea sa într-un conflict acut
cu M.S. Ori, accepta totuși nu-l închițeau, pentru că -unilise
prea des pentru fleacuri și, în plus, nimeni nu mai avea în-
credere în clarviziunea sa politică, nici în constanța atitu-
dinilor sale personale față de subalterni (azi te lauda și
mîine te beștelea sau te dădea afară din serviciu dintr-o apu-
cătură de moment, ca s-o recrete a doua zi, dar să nu-și mai
reparte greșala din mîndrie, încăpăținare, manta deradoare și
pretenția inviolabilității sale), așa că ei n-ar merge cu el
decît dacă ar vedea că partida regală era pierdută dinainte
din cauza stăbiciunii M.S., pe cînd, dacă ar fi sesizați din
timp, cei mai mulți s-ar gîndi că-și asigurau viitorul sprîji-
nînd Gorgana, chiar fără să se ajungă neapărat la extrema unei
lupte efective în chip de război civil sau repetirea loviturii
cu rebeliunea legionarilor în stil eventual mai mare. Vrîmă
să-mi dau seama dacă aceste idei ale lui Potopescu erau invo-
rite din eventuale contacte cu Aldes, Mihail sau Niculescu, ori
dacă știa de celebrele mele întâlniri cu generali întruniți la

Casa Optirii, i-am pus cîteva întrebări-sonde, ca să aflăm că nu vorbise cu nici unul din acești generali cunoscuți nouă, dar că ceasea spune nu era numai opinia sa, ci și a multor ofițeri superiori care însă nu aveau cum să ajungă în contact cu palatul, nici posturi din care ar putea să contracareze o eventuală lovitură anti-regală care în armată era considerată de mult ca posibilă, avînd în vedere atmosfera anti-monarhică ce se deraja din anturajul militar al M.A. și anumite tendințe: frica sa de contacte ale generalilor cu M.S., suprimarea recepției tradiționale a cavalerilor ordinului M.V. la palat, ordinele secrete date de "Secția II-a" (M.St.M.) comandanților marilor unități în sensul minimalizării manifestațiilor din sinul armatei tinzînd a populariza figura șefului ei suprem, să atîmbui vre-o importanță regală și a emfaze credința față de persoana sa, dinastie și Coroană, cu prilejul vizitei regale a frîntului, serbărilor naționale, lui 8 noiembrie, etc... Regele l-a rugat atunci să vorbească cu acei dintre camarazii săi de promoție pe care-i socotea susceptibili a-i împărtăși părerile, autorizîndu-l totodată a se folosi, natural numai după ce se va fi asigurat de discreția lor absolută, de prezenta convorbire pentru a le dovedi că dînsul, Mihai, nu era cîtuși de puțin dispus să capituleze în cazul unei crize grave de guvern, de re-im sau chiar monarhice, provocate fie de nenți, fie numai de Antonescu. Fotopescu a promis că va lua toate contactele posibile, utile în acest scop, în modul cel mai discret, profitînd de prilejul că și așa trebuia să plece la București după Bobotează. Dacă nu mă-ngel, a menționat chiar că intenționa să-l viziteze pe C. de Sf. Ion, adică chiar în 7 curent, pentru a-l felicita de ziua lui și cu acest prilej va căuta să dibuie în ce măsura se scîlda relativ la tinerile pe care eu le exprimaseam. -

-II. Cel de-al doilea câștig realizat cu ocazia vinătorilor regale în Sud-Vestul țării, pe care Fotopescu ne mai spusese că-l căștiga, încă de la preluarea actualăi sale comenzi, cel mai anti-regalist colț al provinciilor noastre, a fost hotărîrea MNTL de a încerca să achiziționeze Săvârșinul.

Cum și din conversațiile noastre cu ambii episcopi (Izărescu și Pașca) cu prefectul și Primarul Timișoarei, cu directorul general al domeniilor și întreprinderilor Moșony, care participase și el la vinătoarea de la Casa Verde, cu însoțirea

torul Munteanu și inginerul Vîrbițchi (invitați totuși seapte la cina regelă din 2 ianuarie în tren) ca și de altă interie în 4 ianuarie cu reprezentanții autorităților arădene, ne-am putut da seama că declarațiile M.S. creiaseră o oarecare senzație în romîni și printre sîrbi și o vădită consternare în cercurile celorlalte minorități și mai cu seamă în lumea gălăbășă - atmosferă ce avea desigur să fie raportată destul de curînd Președinției de către organele locale ale SSI-ului și Siguranței, într-un consiliu al Suveranilor cu Tonci, Iorcu (cărora între timp le arătaseră nota pacifistă a textelor "redactate de mine în perfectă concordanță cu Ioă", așa că-n cazul cel mai rău R.n-avea nici o vină personală, fusese imperios cerută de Maniu și Brătianu, fără alte explicații inutile), plus Ioani și subsemnatul - am ajuns la concluzia că era mai prudent ca MML și cu mine să evităm pe cît posibil capitala pînă la clarificarea atitudinii misiunilor germane și a lui Bij, care el în special se potolea ca taurul cînd nu mai vedea batista roșie fluturată-n fața ochilor, astfel încît se hotărîse ca Tonci, Iorcu și Basile să plece direct la București după vîntoarea din 4 ianuarie de la Chișinău-Oris, cu invitații în vagonul acestora atașat la Săvârșin rapidului de noapte, pe cînd noi am rămînea în trenul regal la Săvârșin, petrecînd ziua de cinci cu vizitarea castelelor din regiune (Bulci, Căpîlnaș, Săvârșin, Petriș, Zam, Branicea și Mintia) din care ultimele patru și poste chiar cinci erau de vînzare, sosînd la București după 24 ore, în dimineața de 6, la țanc pentru ceremonia Bobotezei și am plecat tot cu trenul regal, care avea timpul să fie curățit și aprovisionat în cursul zilei, în aceeași seară mai departe la Rușeu unde am vînat în 7, iar în 8 și 9 la Janca și Sutești. Cum pentru liniile scurte de la Rușeu ne trebuia numai opt-puști, dar cele mai bune, pentru a încerca să batem recordul mondial la vulpi (56 împușcate într-o zi de 10 ore de bătaie și 12 puști în 1908 pe domeniul prințului Fürstenberg de la Donaueschingen la o vîntoare imperială cu Wilhelm al II-lea), Tonci a propus, iar S. și Suto au acceptat, făcîndu-se invitația celor prezente pe loc, următoarele: Mike, Suto, Bîdanu și Sandu Racotă, Tonci, Iorcu, Basile și cu mine, la care s-ar adăuga în supranumerar Negel și directorul regiilor Rușeu pentru Flancuri, iar la Janca și Sutești, unde fronturile erau mai lungi, Elise Suto, Ionel Dorici și cei doi administratori și conducători silvici ai moșilor. Planul a fost pus în aplicare, în drum între Chișinău-Oris unde cinasem încă cu invitații arădeni și Săvârșin unde am

ajuns înaintea rapidului, Bielle și cu mine mutându-ne în vagonul regal în locul lui Ioani care pleca cu invitații în compartimentul nostru, ca să poată adormea atmosfera de la vilă prin Davidești și să ne dea raportul la sosirea noastră-n capitală. A doua dimineață am vizitat casele și parcurile de la Săvârșin și Căpâleaș și am dejunat la Bulci, unde R.M. nu mai fusese din timpul lunii sale de miere și, ținând să vadă tot castelul și în special apartamentul în care petrecuse atunci nopți de pasiune cu HIM, nu s-a putut împiedica să plîngă, ascunzându-și lacrimile față de Mike, care din contră era azi f.vesel în urma victoriei sale vînătorești din ajun și fiindcă adora Bulciul, de la care nu avea decât amintiri luminoase ale vînătorilor la care împușcase primii săi iepuri și fazani (fotografiile stînd mărturie pe masa mare a holului principal) și ale "meselor fantastice", de care celebrul "cordon-bleu" (sau bucătar) în speță feminin, Rozalia Micloș, născută Blăgoi - din dinastia marilor bucătari bulceni - a ținut să ne dea și de această dată dovada că tradițiile casei nu se abandonau, iar castelanul bătrîn Guzman Petrescu, care-și amintise imediat și bine de șederea la Bulci a Principesei Moștenitoare, proba peremptorie că pivnița putea să reziste la mai mulți ani de război decât avea să poată suporta Hitler și mai ales aliații săi antonescieni. Pe un timp senin, minunat, aproape cald în miezul zilei, de razele soarelui mediteranean care topise de mult zăpada pe toată "Valea Lercă" a Mureșului și lăsase drumurile bine uscate, chiar nițel prăfuite, înghesuți cu sardetele cu Nelly între noi la spate și Hellen lînce Mike la volanul cutiutei mici a Volkswagenului, fără nici o Sienranță după noi, așa cum le plăcea M.M. să circule, am plecat după prînz în susul văii la vizitarea castelurilor de vinzare. Mintia, nemeritînd acest titlu cu dimensiunile sale de casă de păpuși, le-a plăcut mult ca poziție idilică pentru-un cuib de dragoste ascuns pe malul stîng al rîului bogat în ape, lenș și majestuos dar nu putea intra în considerare fiind mult prea mic și aproape fără de terenuri care să justifice o instalație rurală. Branica, fiul de bastină a neamului baroniilor magiari de origine romîn Jossiká de Braniska" (cu proprietarul căruia, reprezentantul minorității magiare din România la S.N., baronul Jean de Jossika, eram în relații de prietenie) care deja mai interesant, pentru că înfățișă parțial una a șezării aproape medievale, ce o poartă de fapt numai potocava zidurilor către apă cu cele două turnulețe vechi de colț rotunde, dar nu și locuința, casă fără de hain, din

secolul al XIX-lea, de dimensiunea Foișorului, căreia-i lipsea însă un cîit de modest Peleş, Foișor sau Corp de Gardă, pentru suită, gardă și invitați și pe deasupra se afla prea băntă-n plină comună, chiar pe șoseaua ei, la mare-ndepărtare de cele cam puține mii de iugăre de pădurice care și ele, ca și terenurile din jurul casei erau compuse din mai multe trupuri răslețe și prea distante între ele și de comună și în plus aduse printr-o sălbatică exploatare la reîmă de crîmă Zam, cea mai romantic plasată casă, căci nu-i nici ea castel, ci doar o vilă mare în stilul cam nenorocit al neo-tudorului victorian, în cărămidă roșie spărentă (dar poroasă, jilavă și slabă) ce nu prea cadrează cu toate celelalte clădiri din regiune, ca și Branișca pe chiar malul drept al Mureșului, aici însă cel mai încastrat de dealurile mai frumoase împădurite ale poalelor Munților Metalici ai "Țării Zarandului" și ale ultimelor contraforturi ale Carpaților de Sud; prezenta ca atracție numai frumusețea parcului neînrijit și sălbatic (dar cu o dominanță de tise și cedrii ce-i dădeau o ambianță melancolică explicativă a chinionului și sfîrșitului trist al neamului baronilor Csernewics, de multe ori înrudit cu Mocionești și care succuzat și stîncerea pretimpărie a vieții ultimului vîlstar al acestora) precum și a domeniului forestier destul de important ca suprafață, dar nu ca arboret, (cam din aceleași motive ca și la Branișca) care acum ajunsese însă în mîinile unei bănoii, pe cînd locuința fostă baronială, parcul și nici sute de iugăre de pomat, pășune și teren agricol erau recent achiziționate de unul din cei doi colonelii Țătarăscu, frați ai lui Guță, care nu părea dispus să-și vînză noua proprietate. În schimb, Petrișul pe care nici eu nu-l văzusem anterior, ne-am impresionat din toate punctele de vedere, intrucît-e singurul adevărat castel din toată regiunea (o hardochie mare, creoză și impunătoare prin dimensiunile și masivitatea ei) clădit în piatră spărentă dintr-o carieră de pe vale și situat într-un parc mare, bătrîn și vinovat, scîldat de pîrîul cu același nume ce se varsă la trei km. în aval în Mureș, iar domeniul forestier de vre-o 12.000 de iugăre hotărîncind cu codrul de la Toa și cel de la Cerbia, era pe jumătate nestins de exploatare și renunțat pentru vînatul mare ce-l mai tîcosea și acum, dar ca și la Zam, bunurile nu se mai aflau într-o singură mîină, ci într-o situație complicată, crevete de datorii și ipoteci răscumpărate de o bancă poloneză și-n plus, reparații, modernizarea și nobilarea castelului ar fi fost costat mai mult decît valoarea lui. Totuși pînda deci în favoarea Săvîrșimului

(natural dacă FűrýHunyádyi se lăsa convins, să vinză) căci nu mai este situat, ca celelalte patru reședințe, în defileul Mureșului prea dominat și copleșit de munți, ci tocmai la deschiderea lui, privind spre Sud către Valea Mureș, cu spatole nordice acoperit de munți până la cota 800 și ceva, la 50 de m. de șoseaua națională și internațională de turism, prost asfaltată de Guțu, dar acum în plină reconstrucție solidă de către Derubau, la nici 200 m. de o stație la care se opreau și expresurile internaționale de pe linia cea mai directă între București și Paris, cu un domeniu forestier de 5.000 ha. și un castel, de 20 de camere plus subsolul înalt amenajabil în alte 10, amândouă nici prea mici nici prea mari, primul suficient de exploatat ca să nu poată fi prea scump, organizat special pentru vânțoare, tiosit de cei mai buni cerbi boemieni din Europa, căprioare, recoduri europene, mistreți faimoși, câte un urs și ris, ba chiar și lupi din nou în ultima vreme - ca să explice numele unei comuni Luptești, de pe raza lui - armonios așezat și clar delimitat într-o singură bucată gavitind numai spre Sud pe povârnișuri pline de pârșale colectate toate de săltărețu? Troiaș mișunind de păstrăvi mari americani și abutizind în dreptul parcului alimentându-i bășulețu? înconjurat de arbori bătrâni de toate soiurile, totul cu parc cu tot, minus via de 7 ha cu-n vin excelent și căpățina cetății dacă într-un singur trup nedespărțit de comună care totuși îl mărețea fără a bate la ochi, iar acolo unde era vizibilă, se conjuga armonios cu peisajul, fiind toată construită cu case mîndre, mari și vesele într-un stil plăcut, cochet și omogen. Iar, pe deasupra, se făcuse că Bielle și cu mine povestisem de mult MMTZ că eu, deocind fusesem prima cară la Bucu, în copilărie, pusese ochii pe acest castel drăguț ce se vedea din tren și de pe șosea, iar de cînd aflasem că, la moartea bătrînu?ui conte fiul lui, cetățean marciar, va fi silit să lichideze, îl tot piassem pe "Gios" să vinză Valea Senoă ce-mi era atunci destinată și acțiunile sale și să cumpere Săvărșinul ca să fim vecini cu Tonci și să avem această minunată vânțoare. Mai tîrziu cînd, în voiaj de nuntă, vizitasem pe Tonci, am fost invitați la un prînz la Săvărșin: Bielle se-nădăgostise de castel și parc cu lacul și pîrșul, cu vederea pe căpățina-mpădurită și pădurea de pînă, educînd a Geneva și cum stanci, înainte de criza economică mondială și orahu? bursei new-yorkese în care părinții ei și-au pierdut pînă la sfîrșit 95 % din avere în

urma falimentului băncii Vor (Duval et Cie); ea urma să moștenească jumătatea ce se ridica atunci la vre-o jumătate de duzină de milioane elvețiene, îl rugase pe Tonci să ne avertizeze la timp dacă S. intra în vânzare, întrucât sora ei ceruse jumătate din ce va moșteni în avans și părinții așteptaseră satisfacerea cererii numai până când eu voia fi ajuns să-mi termin studiile și anul militar și să-mi câștig traiul dovedind a fi în stare să-i administrez lui Bielle jumătatea drepturilor ei ce ar fi primit-o atunci și ea ca să nu se facă o discriminare între cele două fete. În 1935, când absolut pe neașteptate, din cauza decesului accidental la Zam al lui Ionel Mocsonyi, Tonci m-a înfiat; bătrînul conte trăcea să moară și a transformat Săvârșinul într-o Soc. An. pe act. "Corvinul", tocmai ca fiul său să-l poată păstra, deoarece era convins că până la urmă România și Ungaria se vor uni într-un singur regat. Societățile anonime românești trebuind să aibă cel puțin 7 acționari, acțiunile fuseseră puse pe numele următoare: Ferenc Hunyadyi, soția lui, Nicky Kendeffy, Tonci, eu, Iorgu și avocatul mandatar al lui Ferenc ("Fury"), doctor jurist CORNEL IANCU din Arad, locuind și administrînd palatul Hunyadyi de școli și toată averea românească a contelui: FURY avînd o imensă avere latifundiară în Ungaria, moștenită încă de la maică-sa, ultima din neamul istoric al conților Nadassdy, plus aceea și mai importantă a soției sale, pe care le înmulțise substanțial prin industrializare, nu se gîndise să vînză ce avea în România, fiind un naționalist ultra șovin care făcea politică de dreapta și convins de recuperarea tuturor ținuturilor coroanei Arpașilor nu vroia să facă gestul interpretabil ca o renunțare la Ardeal. Statul român făcuse însă atîtea mizerii Corvinului S.A. printr-o impunere excesivă, amenzi peste amenzi și procese peste procese, încît Societatea devenise total deficitară, iar dacă sfîrșea prin a pierde duzina de procese, pentru sume mari, ce le tirase de pe un an pe celălalt și de la o instanță la alta cu chiu cu vai, risca lichidarea și vânzarea activului la licitație publică. Pe de altă parte, Arbitrajul de la Viena nu le dăduse ungușilor Ardealului de Sus, așa că șansele recuperării lui erau de acum minime și Tonci fusese discret sondat pe căi ocolite dacă la riscare dinuș n-ar reflecta la achiziția efectivă a tuturor acțiunilor. Bielle și cu mine îl încurajasem energic, fiindcă ei atît cîmă mult mai puțin umedă decît a Bulciului, prea aproape de Mureș, cît și dimensiunea mult mai restrînsă a castelului

Săvârșin ușor de condus și întreținut iar fi convenit de minune: dar tocmai de frica abandonării ulterioare a Bulciului, la care Tonci ținea extraordinar de mult, el a respins cu indignare sugestiile noastre, încercând să-l încurajeze pe Constantin Buto, f. prieten cu Fury (deoarece Elise Buto îi salvase viața în 1917 scoțându-l din tabara de prizonieri în care zăcea muribund de tifos exantematic și-l înțijise la spitalul ei și apoi acasă), a cumpăra Săvârșinul. Fury cerea însă cinci milioane de fr. elv. în Elveția sau contravaloarea lor în penă la Pesta, ceea ce era f. greu de realizat pentru orice român care nu dispunea de fonduri mari în străinătate. Rețele nu ar fi putut realiza rapid această sumă nici în țară și, ca să nu-l sperii, eu i-am mai spus cât ceruse cu câțiva ani în urmă Horthy, asigurându-l că eu voiu reuși să mă tocnesc cu acesta pe o sumă corespunzătoare disponibilităților mobiliare ale "Bunurilor Particulare", aranjând cu Ică transferul penșilor prin B.N.R. la cursul oficial de schimb, iar la extremă, dacă Bij se opunea deși n-ar avea motive întrucât era o victorie românească pentru toată regiunea dacă M.S. românilor un fief istoric al Nadassdyilor l-ași determina pe Tonci să plătească suma din averea sa marțială. M.M.L. uitaseră de Boboteaza cu Bij și de perspectivele sumbre ale unei grave crize cu acesta și cu nemții, bucurându-se ca niște copii în ajun de sărbătoare la gîndul bradului cu daruri și lumini ce le va aduce Moș Crăciun în noaptea de cenușe, așa că pe tot drumul întors de la Mintia pînă la tren, pe-ntuneric bennă (căci făcusem inspecțiile invers cu înșirarea de mai sus tocmai ca să vedem pe lumină interiorul acestor reședințe desafectate, ajungînd atît de tîrziu la Săvârșin încît Anton și polițistii ajunseseră-ntr-un hal de nervi, fără de hal, neștiind ce să facă și unde să telefoneze, R.M. n-a vorbit decît despre cum vroia să transforme interiorul castelului, făcînd din cele două saloane unul singur imens, etc. etc. - iar R. de felul cum avea să-și organizeze și administreze singur această adevărată moșie personală, prima posesiune și reședință regală în Transilvania, călare între Crișana și Banat; reședința sa preferată. Eram de acum la mare preț, căci amîndoi mă implorau literalmente să fac vre-o minune ca acest vis al lor să se poată realiza cît mai curînd, punîndu-ne amîndorura în vedere că se bucurau în special de a deveni astfel vecinii noștri de moșie. Mai supărat cu mine decît Anton era însă Șeful, pardon domnul "director al terenurilor regale", fiindcă nu stabilisem

dimineata înainte de plecare intinerariul si orariul trenului, "ceace nu era, cum aveam serul sa-mi inchipui, o treaba atat de simpla!" Mihai i-a dat dreptate-n fata mea si l-a invitat la masa regală, in sapte cu Anton, ce sa-l imbunesc si simpaticul functionar CFR-ist de c'asa I, al carui nume-mi scapa, a facut ce a facut cu dl. sef al carii Savarsin - care n-avea sa recrete ulterior acea seara cu neceaz care a fost hotărâtoare pentru ridicarea valorii terenurilor si caselor de la Savarsin cu 100% si avea sa-i permita sa-si clădească o vilă ca la Sinaia iar pe multi alții ardeleni si bănăţeni sa-si cumpere toturi si case in localitate, primul fiind gmecherul Simi Hatieganu, care a iust pe nimic casa frumoasă a ultimelor frunze vegetede ale unui alt neam de nobili milenari magiari, însă aceştia, complet scăpătaţi, virstnicile domnişoare Urmeny - ce sa plecăm după rapid si sa-l depăşim totuşi la Copşa Mică, ajungând la minut si la secundă-n gara Moşoasa a doua zi la orele nouă fixe, tocmai la timp ca Mike sa aibă tot răgazul necesar pentru se întoile în straiele de Mareşal al Aerului, uniforma albastră frumoasă ce-i stătea desltfel cel mai bine si pe care-i plăcea sa-o poarte nu numai spre sa-i demonstra lui Bij că lua drept bun esenţimentul guvernului la aspiraţiile regale aeronautice, ci si ca sa-l infunde pe cel de al doilea mareşal al ţării cu portul unei uniforme de mareşal pe care acesta n-avea voie sa-o poarte decit în ediţia ei cavaleristică. Programul ce-l deranjasem însă cel mai mult a fost acela al cucoanelor, fiindcă veniseră la noi la Bucureşti fără nici un alt rost decit scel de a afla din gura M.S. cum se petrecuse aruncarea crucii în apa rece a Dimboviţei si repescuirea ei miraculoasă de către specialistul rom care făcea pentru o sumă, ce nu i-ar fi permis sa cumpere multe kg. de adevărat rom, această gmecherească performanţă în fiecare an si fără a răci pentru atât. Ioani, venit la gară cu adjutanţii f.f. imbufnăţi, distanţi, protocolari si apercceptibili indispuşi faţă de mine, ne-a prevenit că "ar fi mai consult ca eu sa nu apar cu S. la mănăstirea mîrlei, ca nu cumva sa intru la ap si sa beau prea mult din Dimboviţa dulce ca sa mă mai pot duce de lîncă ea, deoarece la vilă mi se cînta prohodul de cînd cîntă va rapoarte babaneze de la diversele servicii si multipli codosi din afara si lăuntru C.R. I-ar fi informat pe Bij, că, pe de o parte, declaraţiile erau comentate peste tot ca un semn precursor al relinaxării păcii noastre separate cu Puterile Aliate si, pe de altă larte, capul răutăţilor la palat săi fi totuşi cu mai degrabă decit toţi şicm dusem o acţiune subversivă sistematică pentru izolarea M.S. de C.M., drept dovadă a

cărui fapt se dăduse neparticiparea nici unui membru al acesteia la vinătorile din Banat, cu scopul-presupus, dar împede deducatibil din toată atitudinea sa anti-lo-filă, anti-germană și ostilă guvernului și politicii lui alături de Reich în războiul anti-sovietic, de a-l putea pune pe R. în contact cu elemente politice de aceleași concepții și tendințe". Mai multe amănunte nu putea afla, dar credea că nemții nu făcuseră încă nici un demers, Killinger fiind plecat la vinători, dar că cei din serviciile noastre secrete în țară cu ale lor dibuieră agitația ce domnea în sfârșit acestora în urma comentariilor asupra discursurilor stăt ale lui Ioă cit și ale H.S. înregistrate în cercurile misiunilor străine, politice interne și ale societății bucureștene de către acestea și, în consecință, o luseră înainte nemților încă insuficient lămurii, neordonată asupra acestei probleme din cauza absenței tuturor șefilor, nehotărâți și în așteptarea unor instrucții de la forurile lor superioare probabil berlineze, întru sesizarea C., ca nu cumva să poată apare ulterior a fi fost lipsiți de vigilență sau într-o oarecare convență cu politică inaugurată prin declarațiile de Anul Nou. Cum însă acestea erau socotite a fi opera V.P., deci poate aprobate de C. Eugen Cristescu nu îndrănea să ia o atitudine netă, neștiind încă nici el ce să creadă și cum se va dezvolta situația; dar lăsând pe subalternii săi cei mai fanatici pro-germani să-și facă rapoartele sub semnătură proprie, pentru a nu fi expus unei eventuale subminări de către aceștia și suspiciunilor Gestapoului că și el s-ar fi aflat în convență cu Ioă, dacă s-ar întâmpla ca acesta să fie acuzat direct de Führer pentru tendințele lui centrifugale, iar politica lui de duplicitate s-ar solda cu clătinarea definitivă a poziției lui la conducerea guvernului și a politicii externe. Ioani încercase din răspuneri să știe care erau relațiile între Big și Biglet, dar nu reușise să fie lămurit, întrucât nici entourage-ul imediat al vîlei nu părea să cuprindă nimic despre fondul chestiunilor discutate în cea mai mare taină, de către aceștia.

Sineurul indiciu ce-l putuse recolta de la Davidi despre postura în care s-ar afla Ioă, era că acesta părea extrem de abătut și în căutare de proptele feminine pentru a-și consolida poziția față de Ioan. Am hotărât atunci rapid

ca Mike să fie cât mai drăguț și afectuos cu Bijet pentru să-remonte pe cât se putea și a-i spune, ca să audă și bătrînul, că vînătorii fuseseră f. reușite, insistînd asupra caracterului lor pur sportiv competitiv și cu sublinierea abilității, necunoscută cu atîtă simț a elegerii puștilor exclusiv pe criteriul calităților excepționale ale fiecăruia. Era bine de asemenea ca Ică să știe și să aibă deci acest argument este prezentat pentru a-l invoca față de Bij, în cazul cînd acesta are reproșul M.S. neparticiparea adjutanților la vînători la care fuseseră invitați generalii Potopescu și Delicianu, că adjutanții nu erau vînători și n-aveau ce să caute în pădure unde n-er putea decît să ne deranjeze tirul și să facă figură ridicolă, pe cînd, tocmai din diferență față de conducerea și guvern, M.S. ținuse a invita pe acei reprezentanți ai oficialităților provinciale care se așteptaseră a fi invitați la vînătorile reale provinciale, i se prezentaseră la sosire insinuînd că erau și ei vînători și că invitîndu-le la masă și pe celelalte căpetenii ale autorității de Stat, care și ele ținuseră să-l primească la Timișoara și Arad, în aceea calitate a lor, nu făcuse decît să demonstreze opiniei publice perfectă concordanță a Coroanei cu conducerea politică a Statului. Contrar așteptărilor noastre pesimiste cauzate de avertismentul f. bine venit și judicios al lui Ionchiu, ceremonia Bobotezei s-a desfășurat, ca de obicei, fără nici un incident deosebit pentru S., M.A. fiind însă f. rece, distant și el, ca militarul C.R. față de mine, cu o cută martială și de afectată gravitate și stotputernicie crestată pe frunte, privind spele murdare ale Dimboviței ca și cum ar fi vrut să vadă pe dușmanii politicii sale de alianță cu Marele său Protector personal înecați în ele în locul sfintei cruci, dar nefăcînd M.S. nici o remarcă deosebită privitoare la nici una din punctele critice relevate, după cum se părea, de către cei mai criminali dintre toți colaboranții romîni ai nemismului cîmpitor al țării lor și ameninzi întregi, fie pentru că nu căsise momentul potrivit ca să lovească înă, așteptînd - după cum îi învățase Killin-er în tren către Odesa - ca să se umple cuibul răpitoarelor nocturne de la palat cu toate ouăle olocibile înainte de a le strivi într-o singură necruțătoare lovitură, fie că nu le atribuia rapoartelor primite prea mare valoare și importanță, fie că - oare n-avea totuși dreptul să excludă "ab inițio" și "de plano" - bătrînul militar era de perfectă convență cu Ică și deci implicit, dar indirect cu M.S. făcînd tot timpul, și la palat, în sala tronului,

la Casa Nouă și la vilă, un joc extrem de strâns și perfect camuflat pentru a nu da d-lor Hitler, Himmler și Killinger, nici cel mai mic și slab punct de sprijin în supoziția că el, M.A. leal camarad de arme al Făhrerului ar putea să-și calce "cuvântul de soldat" și să fie de fapt căpetenia răzvrătirii răminilor contra supremației teutonice pe continent. Am menționat această ultimă ipoteză nu pentru că cred în ea, ci ca să nu mi se poată imputa odată, atunci când cine știe ce profesoraș de istorie va scoate arhivele spre a-l scoate pe Ion Antonescu drept una din cele mai mari figuri eroice și patriotice ale neamului românesc că ași fi fost atît de orbit de ură, invidie, pînă, ranchină și influențe nefaste, decadente ale clasei mele, - de boieri cosmopoliti și desrădăcinați, deci incapabili să priceapă și să judece corect caracterul aceluia idol al multor romîni de bună credință sau pur și simplu din lipsă de inteligență comprehensiune a mentalității unui om realmente bine intenționat și trup și suflet devotat numai mării și propășirii poporului român, intrucît tot antonescienii rămin și azi convinși că Mareșalul s-a prefăcut a fi carmonofil, anti-regalist, anti-democrat, etc. et.... numai pentru a putea el să reziste pînă la urmă și să ne scoată pe toți din situația grea în care ne aflăm, între ciocan și mlovală, între nazism și bolșevism, de așa manieră încît să scăpăm cît mai teferi din chiarele umbelor flăcări pentru omărire și pentru bietul nostru mic popor atît de prost așezat geo-politic: la răscruce de vînturi, ale marilor căi de invazii istorice și ale celor două lumi, mentalități, culturi și ideologii ale Răsăritului și ale Apusului, despre care Rudyard Kipling a decretat că nu se vor putea înțelege și împăca nici odată - "East is East and West is West and never the twain shall mix" (estul este Estul iar Vestul este Vestul și nici odată amîndouă nu se vor uni). După judecarea și condamnarea la moarte a Mareșalului Ion Antonescu, fostul Conducător al Statului Român, dl. Iuliu Maniu a ținut, în plină instanță și în văzul tuturor spectatorilor romîni și străini, să păsească spre condamnatul principal din boxa acuzațiilor și să-l strîină mîna luncă și apăsă spunîndu-i cîteva cuvinte de apreciere și mulțumire pentru felul admirabil în care știuse pînă la sfîrșit să se sacrifice pentru binele patriei noastre, iar acest gest a fost și va fi pe veci interpretat de toți aderenții la cauza antonesciană drept probă evidentă că Ion Antonescu a fost de la surchinul său la Mîinătirea Bistrița și poate chîm încă din anii săi de la Londra și pînă-a face plutonul de amuție perfect conștient de utilitatea sacrificiului personal.

sale în rolul înecat dar imperios necesar ce trebuia să-l preia
tochmai un om nevîndut nici unei cauze străine intereselor neamu-
lui său și a fost deci tot timpul de conivență cu opoziția, cu
Aliații și chiar cu Coroana, dar a fost silit să se prefacă așa
cum s-a prefăcut, tocmai pentru a nu compromite pe tînărul monarh
dar nici să-l lăsa să facă vre-o greșală din imboldul unor oameni
mai puțin dezinteresati decît dînsul, Ion Antonescu, se știa a fi.
În sprijinul acestei teze, prietenii, admiratorii și adepții regi-
mului antonescian invocă argumentul că, dacă Mareșalul ar fi vrut
să lichideze opoziția și apoi monarhia, nimeni nu l-ar fi putut
împiedica să-o facă, nici Hitler, așa cum nu putuse să-l oprească
să-i doborî pe legionarii la rebeliune. Vom vedea pînă la urmă,
adică pînă la sfîrșitul prezentei declarații - care conține, nu
din meritul meu, ci din simpla întîmplare ce mi-a fost dat să cu-
nose din poziția ce am avut norocul și chinul să-mi ocup în
aceea vreme, mai multe elemente de apreciere decît oricare alta
în afară de aceea pe care ar fi putut-o face un singur om în
locul meu, Grigore Niculescu Buzescu - în ce măsură teza antones-
cienilor este sau nu-i valabilă. Dacă am ținut să subliniez acum
pentru a treia oară putința interpretării atitudinii C. altfel
decît o judecam în nucleu în cursul evenimentelor descrise în
spiritul în care noi le-am trăit atunci, în loc să las numai fap-
tele să vorbească de la sine pînă la capăt, această crîje se
datorează doar intențiunii de a fi cît mai obiectiv cu putință,
astăzi cînd timpul a mai estompat patina mea din epoca descrisă
și care este tocmai momentul crucial, după cum se va vedea,
pentru a putea judeca valabilitatea uneia din cele două teze!

Regele reușise a se achita de minune de misiunea sa
paratoare, dat fiind că Bijet a fost extrem de sensibil la aten-
țiunile sale amabile, pînă într-adevăr în căutare de aliați,
chiar din tabera eventual grav compromisă și compromițătoare
pentru el, așa că-i povestise, sub nasul bătrînelui zbîr îmbufnat,
cum fusese-declaset în primele două zile de Bîdanu, Basile și Tom
și cît de greu a reușit să iese biruator abia în a treia zi de
luptă aprind între acei ce rîvneau la titlul de campion al
tirului cu elici și cum căsise bine pentru atmosfera politică
provincială să-i invite pe "bonsii locali" la cina trenului, de
toți vînătorii fuseseră morți-de oboseală și incapabili să mai
facă prea multă conversație agreabilă cu oaspeții ne vînători
și prevenindu-i oarecum pe amîndoi Antonescu cu acest prilej
de faptul că pleca din nou chiar în aceeași seară la încrederea

de a bate recordul mondial la vulpi numai cu puști! e cele mai de încredere și de nădejde, drept care nici R.M. nu era admisă pe teren cu Nelly și soția mea ca nu cumva-să ne periclitaze rezultatul, sperînd acest vînt cel mai vîlent și de o proverbială șiretenie, astfel încît Bij pîruse a se descreți nițel și a învedere sub un alt unghi raportele ce le primise. Regele nu uitase nici să-i spună acestuia cu prefăcută căldură, cordialitate și juvenilă sinceritate că ținea să-i ureze personal și verbal de pe acum din ajun, decît printr-o telegramă, multă sănătate, fericire și împlinirea tuturor dorințelor care ția bine că erau și ale noastre ale tuturor, de ziua onomastice și adăugînd că-l ruca să nu creadă că nu se gîndise să amine vîntoarea de la Bușetu cu o zi pentru a-l sărbători la un dejun cu d-na Mareșal la Foișor, dar că se ravizase la cîndul că l-ar deranja mai mult decît să-i facă o plăcere răpindu-l din sinul familiei și prietenilor și din cercul numeroaselor persoane care vor veni să-l felicite. Mareșalul i-a mulțumit destul de mișcat pentru urări și a făcut o frază în sensul că-n-tradevăr de ziua onomastică tot românul obînuia să stea acasă și să primească vizitele prietenilor. Era poze și o mică aluzie la mijloc, fiindcă-n anul precedent, în plină epocă a deselor frecvențării interviuale de la Predeal, MMT "se invitaseră" la dejunul vilei Antonestilor de Sf. Ion, pe cînd în anul acesta, după stricarea relațiilor și atmosfera grea de la prînzul Casei Noi, nici ele și nici ei nu se gîndiseră să propună reiterarea aceleai manifestatii de intimitate între cele două familii din virful pîramidei Statului nostru. E drept că ne gîndisem să-l sondăm pe Bijet cu privire la oportunitatea unei noi încercări de apropiere cu acest prilej, intruait ar fi fost cam greu pentru bătrîn să fie chiar atît de moie să refuze fie a dețuna la palat fie să-i întîrte pe Suverani la prînzul vilei, dar atît R.M. cît și Ioani fuseseră de părere că ar fi prea riscant scumcînd orice contact personal putea naște discuții în jurul temei spinose a declarațiilor, cu totul altele decît acele din anul precedent, scrise de Ion și în totală conformitate cu vederile lui Ionel care nu era omul să se jense a face o scenă în casa și de ziua lui unor invitați chiar regali dacă-i sărea mugtarul, iar Bijet nu s-ar fi așt să ne anunțe chiar și la Timișoara prin Ulea sau direct dacă ar fi considerat utilă pentru el și MMT o nouă ofensivă de pace.

La despărțire, MIKE i-a repetat urările de bine, noroc și viață lungă strînindu-i tare mina bătrînului care, nițel împrumut de bodegănit ceva vorbe nedesluite în chip de mulțumire, dar nesuportînd privirea ochilor tînărului felicitator, ca și cum s-ar fi simțit deja culpabil de intenții necorespunzătoare acestor efuziuni de simpatie afectuoasă. Iată a profitat de o clipă de izolare cu S. ca să-i șoptească, fără a-l privi, ci cu ochii atenți la cei dinprejur, că era avertizat de o activitate febrilă, misterioasă și suspectă la "dușmani", deși pînă aici nu se manifestaseră-n nici un fel și că se aștepta la o bombă căzută din senin îndreptată asupra sa și nu a palatului; a adăugat rapid că ar fi bine ca și R.M. să plece și ea din Sinaia, pe cît mai multă vreme sub pretextul vînturilor, ca să nu fie asaltată de o Albrecht și de Lenzenhahn la întoarcerea lor în România și a repetat, cînd i-a spusese M.S. deja la despărțirea lor la spital, că trebuia să avertizeze cu toții o deosebită grijă a nu ne tăia unii pe alții în explicațiile ce le vom da nemților relativ la declarații. Se referea la cele ce-mi fixasem ca temă de a se de opus protestelor germane și totodată ca înțelegere cu palatul ca să nu se contrazică. Nu înțelegerea să ia asupra sa redacția textelor regale pe care R., din moment ce țînuse a le face singur, trebuia să aibă curajul răspunderii de a și le însuși. Dar explicația naturii lor pacifiste ca și a faptului că d-lui le aprobase și deci se solidariza în totu cu ele urma să fie aceea că, vînd adresa guvernului și a celei ale decanului C.D. și Patriarhului, S. nu a putut să răspundă altfel și nici să dea manifestelor către țară și armată, o notă discordantă cu răspunsurile sale. Iată era să susțină fața de Killinger și chiar de Hitler, la nevoie, că-și cunoștea mai bine țara și opinia publică decît ei și că căsise de cuvînt a vorbi într-un sens care răspundea atmosferei generale și în care să-ntrevedă speranțe de mai bine și nu de mai rău, pentru a întări încrederea poporului în guvern și a permite acestuia să-și țină un alt limbaj, cerînd chiar sacrificii mai mari, fără să-și piardă popularitatea, atunci cînd i se va putea demonstra opiniei și a opoziției că erau siliți să continue lupta față de un dușman-implicabil, nedrept și necruțător. Dacă nu se dădea nițel oxigen organismului oboșit al unui popor latin, ușor înflăcărabil dar tot așa de lesne descurajabil, nu i s-ar putea pretinde o rezistență de lungă durată. Tactica era comparabilă cu alungarea ce se dădea copiilor de către părinți plecați

ei într-o excursie lună, dar spunându-le mereu că nu mai aveau decât puțin de mers până la țel sau al căpitanului de vapor care în toată unei furtuni grele mințea pasagerilor spunându-le că barometrul era în urcare. Nici un conducător politic cuminte și avisat de mentalitatea poporului român nu s-ar încumeta să-și țină limba pe care Churchill îi ținuse poporului britanic în urma înfringerii de la Dunkerque, promițându-i numai sudoare lacrimi și sânge. Românul era capabil de cele mai mari sacrificii și de fapte mărețe, dacă știa cum să-i vorbești, așa cum le-a dovedit nemților în 1916-1918, la Mărăști și Mărășești, dar Brătianu nu-i descurajase nici odată prin anunțul unor perspective sumbre și atunci poporul știa că lupta pentru unirea tuturor românilor în granițele pământurilor strămoșești, pe când acum nu putea fi convins să lupte decât pentru redobândirea și asigurarea intangibilității lor pe veci dar nu pentru a cucerii și supune alte țări, nici a le schimba credința sau obiceiurile. Dacă, cum i s-a dat mereu a spera, sacrificiile imense pe care le-a adus până acum ar fi fost răsplătite, cum s-ar fi convenit de mult și se impunea din ce în ce, cu retrocedarea Ardealului răpit, lucrurile ar sta cu totul altfel și n-ar exista aceea legitimă nemcredere față de guvernanți! Aceștia erau acuzați a fi aruncat poporul într-o aventură care nu-l privea și nu-l interesa: propaganda anti-bolșevică era răsuflată și nu mai pasiona pe nimeni. Singurul mijloc de a putea galvaniza opinia românească era lupta pentru frontierele naționale și apărarea lor. Încă-mi dezvoltase aceste idei cu mai mult tăntăc convingător decât sînt în măsură să reproduc aici, cu poanta aceea că vroia să contra-atace pe nemți cerîndu-le din nou și mai energic rezolvarea imediată a problemei Ardealului de Nord. Nemții nu puteau reproșa guvernului român absolut nimic: depășise cu mult obligațiile inițiale de colaborare militară. În schimb, guvernul german tot promitea și nu se ținea de cuvînt. Unorii nu dădeau nici acum o contribuție demnă de acest nume Reichului care-i satisfăcuse cererile de expansiune ilegitime pe spinarea unui popor care se dovedise și se dovedea a merita o altă considerație decât aceea ce ni se dădea. Încă nu-și făcea nici o iluzie privitor la rezultatul argumentărilor sale, dar credea că vor avea efectul de a le astupa gura domnilor de la Wilhelmstrasse și a-i face să se potolească rapid și să-nghită această, în fond, inofensivă pilulă, din moment ce guvernul român continua să execute toate cererile lor indiferent de perspectivele mai liniștitoare ce le înseamnă să se obligească din decizie.

rațiile de început ale unui nou an de război răsăritean fără prea mari speranțe reale de victorie decisivă. Hitler s-ar fi putut alarma dacă guvernul român i-ar fi notificat că numai înțelegerea să continue a furniza aceeași contribuție militară în anul incipient sau dacă ar fi aflat că trata pe ascuns cu sovietele o pace separată, ceea ce nu era cazul; dar n-avea de ce să se ofusce pentru-un limbaj deschis, sincer și perfect corespunzător intereselor germane, căci nici Rechal nu ar refuza să-ncheie o pace dreaptă care să-i asigure granițele sale etnice actuale. Înșiruit, încă vroia să-i răspundă lui Ribbentrop prin Bossy - căci cu acest debitor de Killinger nu era chip să discuți asemenea chestiuni ce depășeau cu mult competența și facultățile lui cerebrale - că declarațiile prezentau în plus valoarea de a se putea înregistra efectul lor asupra occidentalilor, ceea ce nu era lipsit deloc de interes pentru diplomația germană: s-ar vedea dacă vor produce comentarii sau alte reacții, poate chiar de caracterul unor sonde diplomatice, identice în cele trei capitale sau dacă nu cumva Răsăritul și Apusul, vor dovedi cu acest prilej a nu fi chiar atât de perfect înțelegi între ei cât afișează propaganda lor de război, aparent fără de fisură. De aici s-ar putea să fim în măsură a deduce și învățături interesante pentru Germania. Mai greu credea că va fi pentru el să-l potolească pe Ionel în cazul când declarațiile vor stârni până la urmă serioase și amenințătoare intervenții pe lângă acesta, întrucât era în drept să fie scandalizat de faptul că nu fusese prevenit de această manevră urzită în spatele lui de către primul său colaborator împreună cu Factorul Constituțional căruia-i contesta orice drept de inițiativă politică neconformă cu vederile sale. Ii replicam atunci politicianului că, pe de o parte, această atitudine contravenea afirmațiile C. stit de des reiterate MNZ, și șefilor opoziției că actul din 7 sept. 40 urmărise tocmai ferirea Coroanei de orice compromitere cu politica guvernului, rește a conduce-rii supra-guvernamentale, conform spiritului înțelegerii sale cu fostul suveran din-mîinile căruia primise însărcinarea conducerii Statului și creație căruia o deținea de fapt, contravenind tot odată aneajamentului luat și față de șefii opoziției în această privință, oricît de penibil îi era Mareșalului Antonescu să recunoască implicit prin aceasta că-și datora puterea doar unei învoieri cu Carol și factorii politici reprezentativi ai opiniei publice din care nu scăpase decât de unul Sima, și că, pe de altă parte, nu-i putea imputa M.S. de a fi luat acum mai mult decât în cei doi ani precedenți, decât să asociaze total politicii guvernamentale prin declarațiile extreme

de compromițătoare ce-l obligase a le face de Anul Nou, o inițiativă politică neconformă cu vederile sale, din moment ce textele declarațiilor erau perfect conforme cu politica guvernului căruia-i fusese supuse, care le aprobase, drept care purtau toate semnătura celui de patru ori responsabil de conducerea ei și totodată de relațiile exclusive cu Coroana, în această materie, potrivit înțelegerii din iulie trecută stăt cu S. cît și cu mine și că noi nu eram presupuși a ști că-ar putea exista divergențe fundamentale între C. și interimarul Președinției mai cu seamă în domeniul politicii externe ce era de resortul și competența speciale, ca să nu zicem exclusive, ale acestuia din urmă. Încă rețorcase cum enervat că stăt R. cît și eu știam f. bine că G.A. - își rezervase și atunci dinadins dreptul de control asupra raporturilor M.S. și ale mele cu dînsul tocmai pentru a nu risca să fie pus în fața unor noi fapte împlinite în nici una din problemele importante privind Coroana și palatul, din care acesta era indiscutabil cea de competență și că, desltminteri, toată greutatea situației în care se afla acum față de Ionel rezida tocmai exclusiv în aceea că-l lăsase să creadă că declarațiile vor fi pe linia clasică a politicii lui personale, recomportîndu-ni nici un element nou, că prin prea mare lăstitudine ce ne-o lăsase în redactarea textelor și inexplicabila inadvertență de care se făcuse vinovat în a nu fi controlat din timp și mai atent întocmirea acestora "în condiții care ar fi făcut imposibilă discrepanța între ceea ce citise în ajun și ceea ce auzise dimineața și vedea acum publicat în ziare", îl pusese în fața unui fapt împlinit de importanță capitală și că, în sfîrșit, nu știa încă dacă era preferabil să-l prevină acum cînd încă nu ar fi prea tîrziu ca să-l convină de oportunitatea acestei așa zise manevre menite a storcea Fuhrerului un angajament ferm pe chestiunea Ardealului sau dacă nu trebuia să riște a vedea întâi cum vor reacționa nenții și dacă nu va reuși să-l potolească singur pe Killinger, iar Bossyppe Ribbentrop, fără ca aflarea să ajun- că la intervenții personale ale Fuhrerului pe lângă C. Acum I Bobotează, Bijet nu dăduse M.S. nici un indiciu relativ la faptul dacă-i destăinuise sau Ba bătrîmului substratul cam spețios al unor declarații care-l lăsaseră complet indiferent în sala trombului, dar după toate aparențele nu-i vorbise, căci altfel nu era de închipuit cum nu izbucnise deja o orimă serioasă între acela și G.R., deși nici această ipoteză nu se

putea exclude, deoarece în acest caz Ioă luase singur și anticipat asupra-și toată răspunderea actului, așa că fiind el la mijloc iar E. spărlind oarecum ca victimă nevinovată a manevrelor astuțioase a îndrăgășului și rafinetului responsabil al politicii externe antonesciene, Bij se găsea pus în imposibilitatea de a reacționa. Aveam să așteptăm o lună-ntreacă înainte de a cunoaște dedesubturile situației din sinul Comandamentului dualist al taberei inamice interne, iar în tot acest răstimp Ioă a evitat pe cât posibil contactele cu palatul, o explicație clară a manevrelor sale și a rezultatului lor, devenind din ce în ce mai rece și distant cu noi toți în afară de Nelly și E.M. și către desnodământul misterului în special ostil față de mine. Pentru moment, n-aveam însă nici un motiv valabil ca să fim alarmați, ba dimpotrivă consideram acțiunile noastre în ușoară urcare după întoarcerea M.S. de la ceremonia sfântirii apelor născătoare ale Dimboviței urbane, astfel încât am fost poate puțin prea sberdălnici la prinzul I.P.S.S. cu toată C.C. Ioani și amindoi adjutanți dar nu și șeful lor care se tot fițlise pe la birourile colecilor mei în preajmă lui cu speranța că după ceremonia la care participase fără mine și în ajunul zilei sale onomastice, poate, poate S. va ridica înafărâit boicotul de exact două luni la care îl supunea cu atita consecvență, aceștia fiind amindoi porțiți de Mike la masă tocmai pentru a le arăta că le-păstra totuși o altă considerație decât aceea care-i transgresase ordinele și persista în a-i impune prezența sa nedorită la palat, ținută în curent pendulete-și într-o atmosferă de mai mare cordialitate (cu scopul de alle îndulci pilula de a rămânea și de această dată singurilă, în timp ce noi plecam mai departe la a două expediție cine-etică amuzantă la care cel puțin unul dintre ei, Marcel, ar fi dat mult să participe ca să-și poată completa cu folos rapoartele informative către vilă) cu toate pățaniile noastre bănățene, cu excepția oricărei mențiuni a personajilor întâlnite cu prilejul aceloră și cu toate cele la care ne așteptam acum cu ocazia celei următoare punitive contra re-actului vulpilor în care nici "tustele" nu erau lăuate să apară în corpul expediționar, așa că nu era greu de înțeles de ce "a fortiori" cîinele lăuate și-apintenite n-aveau ce căta în rîndurile agresorilor, astfel încît d-nii ofițeri, surprinși de asemenea de neprevăzuta recrudescență a revalilor amenințări față de Bij cu care Mike născase un

punct în lupta surdă intervilană din care ei sperau să câștige pînă la urmă dominația militară a C.R., fuseseră aduși a rîde la început mai seriu și din virful buzelor, dar spre sfîrșit cîm mai neprefăcuți decît nu chiar din fundul inimii de poveștile vîntorești debitate cu vervă, în speranța că la o proxima expediție și ei vor avea putința să se bucure mai activ de veselie ce-i cauzau M.S. îndeletnicirile acestea ce nu le prea-venea să creadă că nu ascundeau și alte scopuri mai puțin sportive, ceea ce avea să le confirme după masă-relațiile agenților însoțitori ai S. relative la lista persoanelor contactate la Timișoara, la dispariția M.M.T. fără de nici o însoțire protectoare la "vizita castelelor de pe valea Mureșului" timp de o zi întregă, completate cu informațiile sufragiștilor vagonului - sală despre apartea de două ore încheiate ale generalului POTOBEANU "numai cu cei doi Mocionești" în vagonul regal. Veselia lui MIKE, se datora nu numai succesului său diplomatic din dimineața aceea de care avusesem cu toții lecții aprehensiuni, ci și faptului că-și convocase porumbița, încă din ziua revelionului întîrziat de la stîină, pe ziua Bobotezei la colivia ei din București unde avea să petrească toată după masă în timp ce eu îmi terminam lichidarea tuturor hîrtoagelor restante la care lucrasem toată dimineața, iar R.M., dînd "pres isterice de Nelly" trei zile de concediu pentru a-și vedea niștele obligatiile conjugale față de cam burlăcitul ei de Totișă, o ducea pe Bielle cu ea la Sinaia în Cadillacul pilotat de frumosul ei șofer personă MOLDOVEANU, alt agent plătit pe degeaba de S.S.I., pentru aprobe inexistențele lui rapoarte obținute doar prin camerista și mai frumoasă decît el, dar proastă rău, cu care trăia, deși fusese infiltrată la Foișor cu scopul de a ajunge la culcușul regal, însă fără succes, întrucît Mike n-avea complexe anulare și fusese prevenit de Jac de manevra SSI-ului, alt erav păcat ce-i edusese tinărului jandarm diserația și persecuția-acestuia. Noi opt am plecat tot la opt și tot de la gara Mogoșoaia în formația mai sus amintită dar cu-n alt rînd de lachei, sub pretextul orihnei maritate a celor ce fuseseră de serviciu neîntrerupt 120 de ore, însă de fapt fiindcă lor-a-i prinsese chiar în după amiaza aceea "servind cafele" pe la biroul adjutanților cînd nu erau de serviciu la palat, ei trebuiau să-se prezîntase de toate cele trebuincioase pentru trenul regal. Anton și soseleși port-arme nu au avut în schimb

norocul a fi înlocuiți spre a se odihni, -cu Monșer și un alt
rînd de soldați, deoarece nu ne puteam plăti luxul unor inova-
ții și improvizații tocmai la Rușetu unde, spre deosebire de
toate celelalte vînători comune și reșele, pe cartoanele de in-
vitație însoțite de programul indicator al bățurilor în ordinea
lor de precădere, cu orariul fix și itinerariul puștilor și al
conșilierilor indicat pe schiță prin savante deseneuri cu așezări
multi-culore, se stipula în mod expres că erai poftit să vînez
"vulpi, iepuri și diverse", căci, într-adevăr, dintr-o fante-
zistă inspirație, fericită pentru vulpi și diverși nimrozi de
alte specii, dar cam nenorocită pentru sponica cîntă a lui
"lepus timidus", Creiatorul a binevoit s-așeze, cînd a făcut
Bărăganul, tocmai către mijlocul lui o porțiune de cîteva mii
de hectare de pămînt feudal și nițel calcaros, deci rozaceu
- de unde numele de Rușetu al locului și comunei - mai nisipos
decît lutos, -decît afînat, extrem de fertil și excelent pentru
vița de vie - explicînd astfel de ce Crimpoșia, -care în țara
ei de baștină la Drăcășani dă o pișcoacă dulceasă, aci a născut
un viț de masă sec de mare calitate și renume printre cunoscă-
tori - în centrul cărui rai sericolo-viticol crește de cînd
fi lumea o pădure mîndră de stejari, încă seculari atunci, com-
plectată periferic în vremurile înființării D.O. de plantații
salcîmi înspre care gravitează firește, întru căsirea adăpostu-
lui contra vijeliilor stepei, iepurașii de pe întînsele meleau-
guri-plane, fără de nici un arboret acoperitor și călduros de
refugiu hibernal, -ale ținutului înconjurător pe o rază minimă
de circa 50 de lechii și în această binecuvîntată insulă verde
și răcoroasă vara, iar caldă și rășină ca alia sub frunzele
quercineelor, rezistente pe orenzi pînă la apariția celor noi
de-a lungul iernii-ntreci, vulpile au comit pînă la vîesuri,
darîndu-și în solul cel mai prielnic pentru vizuini o imensă
și atotîmpinzitoare cetate subterană cu mii de galerii și
bastioane legate între ele și deasupra cărora le fiece doi pa-
și dai de o gaură de acces ca în "terroires de garennes" ale
lapinilor sălbatici din toată Franța și Anglia, iar cum aici
ele nu duc nici odată lipsă de aflurul permanent al rozătorii-
lor cei mai gustoși, s-au înmulțit în așa hal încît - de cînd
a fost strict interzis să fie stîrpite în mod excepțional aci
drept curiozitate naturală unică și ca să poată fi vîinate
într-o singură zi pe-an de pasionante bățuri pe zăpadă atunci
cînd blana lor e lungă, deasă și pufoasă - se ajunsesse în ulți-
mii ani la tablouri de petru-pînă la cîinci duzini fără să se

fi reușit însă a depăși nici scara cele 56 piese împușcate și că
 site la Donaueschingen în 1908. Norocul general, dar al meu
 special intrucit eram singurul - în afară de Neel - care vinam
 acolo pentru prima dată, a fost acela că de la orele 9 pînă la 12
 și de la 13 pînă la 16, în exact șase ceasuri, cele în total uns-
 prezece puști, din care două de umplutură reprezentativă a Adm.
 D.G. au împușcat 102 vulpi, cam tot atîtia iepuri și 8 diverse, că-
 sinduse 99 vulpi la plăcere din pădure, încă două pînă ce am ajuns
 la tren și una a doua zi, adusă la Ianca: Bîdanul fiind iarăși
 primul cu 14, Tonci al doilea cu 13 (cifră ce însă nu avea să-i
 aducă noroc în anul acela), Mike al treilea cu 12, Vasile cu 11,
 Sandu, Ior-u și Constantin cu cîte 10, eu cu 9, Donici (care a fost
 invitat în ultima clipă fiindcă se afla locului cu Suto), cu 5,
 iar Neel și șeful reșiei cu cîte 4 vulpi, bătîndu-se așa dar -
 aproape dublat recordul mondial! Iepurii nici nu contau în cal-
 cul fiindcă nu se împușca decît la sfîrșitul bătăilor cînd nu
 mai puteau să apară vulpi; din care în trecut fie zis cei puțin
 încă o duzină de bucăți n-avea să treacă iarna hălînd iepuri,
 deoarece la vulpi se poate trage cît duc pușca și multe blănuri
 au fost bine alicite în ziua aceea, iar cîteva mortale stînse, însă
 refugiate ca fulgerul, în prima caură vecină spre a imputi ma-
 soleul familial, căci vulpea nu mîncă vulpe, spre deosebire de
 verii ei mai mari - lupii - ce se mîncă între ei. Dat fiind că
 blănurile erau mai toate f. frumoase, multe din ele "cărboanere", am
 propus și s-a efectuat încă în anul acela, eliberarea unei duzini
 de vulpi iar în cel următor de vulpoace din cele arctice ale
 crescătoriei regale de la Sînsia, spre a vedea dacă se-nrucisau
 ori ba și dacă puteau rezista hrănindu-se pe cont propriu în
 acel mediu mult prea cald pentru ele vara, dar f. favorabil din
 punctul de vedere alimentar. La Ianca n-am vînat decît o și pen-
 truckă, după aceea excepțional-de caldă și fără nici o adiere, ceea-
 ce este atît de rar în Bărgan, ce o avusesem spre norocul nostru
 la Buzetu, vremea s-a stricat rapid dînd într-un viscol de toată
 frumusețea către seama următoare, așa că ne-am întors mai devre-
 me decît sperasem la București unde noul record mondial n-a lip-
 sit să facă vîlvă și să creieze atmosfera explicativă a subitei
 mari pasiuni regale pentru vîntoare, ce trebuia să camufleze fa-
 ță de observatorii prea atenți ai mișcărilor C.R. celelalte nu
 mai puțin emoționante vîntori, politice, ale monarhului și anta-
 rajului său intim. Consultările mele cu Buzel și Vivi s-au sol-
 dat cu acelaș sfat ce ni-l dăduse Fotopescu, de a senisa cît mai
 discret, dar din timp, pe toți acei absolut siguri și devotați

Coroanei, care la momentul potrivit ar putea sta zid în jurul ei, dacă - cum aveam motive să credem că se preceătea pe ascunslea - criza cu Antonescu izbucnea brusc cum ne surprinsese viscolul în Bărăgan. În consecință, ne-am împărțit misiunile secrete: Buzăi alarmând pe Maniu și Brătianu care la rândul lor și-au mobilizat acele elemente din partidele lor respective, pe buna credință, discrețiunea și capacitatea de a alerta la rândul lor pe toți acei capabili să "ridice masele aducând (ca pe vremea luptei aprige dintre cele două partide acum aliat de unite) sute de mii de poporani ardeleni în capitală" și respective "creind o mișcare de opinie printre cadrele și acum 90% liberale ale aparatului de stat" - puteau într-adevăr conta; Vivi punându-l pe generalul Alda - sosit și el ca Fotopescu de Sf. Ion în capitală, dar nu ca să-i ureze lui "Ionică - gramafon" (altă poreclă populară a lui Bij aflată de Mike de la prietenii săi mecanici de la gara, ci că "fiindcă ar avea o muzicuță-n căpățînă) sănătate, noroc și viață lungă, ci ca să afle ce s-a întâmplat ca R. să fi ținut asemenea discursuri și apeluri - să-și prelucereze camarazii generali și colonel-activi de absolută-ncredere, cu scopul unei discrete acțiuni de lămurire în lăntuită mai departe, a cadrelor, necontaminate de spiritul frăției de arme, din corpurile staționate pe teritoriul național și în special cele din Muntenia și Oltenia, cu recomandarea unei deosebite atențiuni de a se păstra secretul re-ai; eu preluând una din cele mai cinase misiuni diplomatice din toată cariera mea de pînă-atunci, anume de a explica toată problema IPSS, fără a-i spune mai mult decît trebuia să știe despre partea "putschistă" eventuală, dar de acum din ce în ce mai probabilă, cu care va fi necesar să se soldeze răsturnarea alianțelor, nici despre tratativele propriu zise (după ce-mi creiasem pentru a treia și cea mai lungă mea audiență la Patriarhie, un alibi telefonic relativ la pseudo-sucesiă inventată de M.S. de a se păstra totuși Cruccea Biruitoare în Biserica Patriarhiei mai degrabă decît la Perș, ca să poată fi admirată de publicul mult mai numeros al enoriașilor sfîntului locaș decît al vizitatorilor Castelului Re-ai de la Sinaia), cu rezultatele de a-l fi convins integral de dreptatea nu a cauzei re-ale acesteia, pretextate, ci a celei mari care era și cauza celor două vechi partide democratice unite și aliate Puterilor ce vor fi indiscutabil victorioase; de a-i fi smuls cuvîntul de Patriarh că nu va ezita să sprijine, în orice împrejurări s-ar întîmpla să se desfășoare

criza cu Antoneştii, pe M.S. şi Augusta Sa Mamă, iar între timp să-şi convoace pe rând cât mai curînd-pe toţi metropoliţii şi episcopii pentru a-i avertiza despre gravitatea consecinţelor pentru viitorul ţării şi al bisericii ortodoxe autocefale dacă ar fi lipsite de sinura pavăză istorică permanentă, sigură şi eficientă a neştirnării şi propăşirii neamului nostru şi credinţei sale ce era Coroana şi prin urmare datoria lor de a o sprijini, aşa cum ea sprijinise totdeauna biserica şi părinţii ei; iar apoi, ceea ce a fost cu mult mai simplu şi uşor de realizat, de a-l informa amănunţit pe Coti despre tot ce am descris mai sus privitor la declaraţiile reale şi furtuna ce se desena la orizont în urma lor şi a obţine concursul lui întru sesizarea Preşedintelui Rupu, în numele M.S., lăsîndu-i latitudinea de a vorbi la rîndul lui cu ceilalţi consilieri ai I.C.C. şi eventual acele persoane din lumea judecătorească, pe simţămintele, discreţia şi contribuţia cărora ar crede că ne-am putea bizui şi la care deci era consult a se apela în mod preventiv ca să poată la rîndul lor pre-şti spiritele în vederea ralierii corpului legislativ întreg la tabera constituţională. N-am neglijat nici să-i prevenim tot prin Maniu pe generalul Niculescu, prin Ioani pe Mihail şi Dămăciannu ca şi pe profesorii universitari cunoscuţi mai intimi ai M.S., prin Pichi, pe cele-ii vechi devoţaţi ai tatălui său tot din cercurile universitare şi prin R.M. pe fideii şi doctori, iar înăfrîşit prin Tonci pe toţi prieteni lui si-uri din cadrele vechi şi active ale armatei şi partidelor nedemocrate ca şi pe feţele bisericesti ale celorlalte culte, iar prin Iorcu pe Filderman, Max Augohnit şi alţii încă destui de puternici israeliţi (Pinkas, Karmitz, Stern, Alfant, etc...) fără a lăsa să transpire însă nimic din preocupările noastre faţă de cercurile tătărăsciene, -coriste şi cuziste net pre-antonescilor (întrucît Dinu faşi propunea să-i vorbească personal lui George B, doar abia cînd s-ar cere, odată izbucnită criza efectivă), societatea mondenă în general (Jokey, Automobil, etc...), nici prietenilor comune ale R.M. şi Măreşloşiei, de la care dimpotrivă ne aşteptam să aflăm ce se auzea la vilă. Informaţiile ce ne determinaseră să luăm această precauţie, ce avea să se dovedească a fi fost salutară în toată criza, ne proveniseră cuasi concomitent de la Ioani, alarmat de-a binelea de această dată de către mămăsa, cam neliniştită de faptul că soţul ei avea poate să fie silit să se compromite iremediabil cu tabera duşmanilor Casei Domnitoare la care ea personal ţinea mult sentimental (dar fără să-l fi

putut lămurii mai clar pe nepot asupra cauzei alarmării ei, întrucât colonelul începuse să devină ermetic, misterios și în-rijorat de pericolul ce l-ar putea prezenta pentru el bănuiala că, informându-l pe Mirocea, trăda cauza stăpînului său direct) și de la Bijlet care începuse dintr-odată să ten-beze rău, refuzînd politicos să mai vină în audiențe "oficiale și la dejunuri", să nu primească la președinție și să răspundă personal la telefon, arar jînd însă cu totul pe neașteptate s-o contacteze prin ALICE STUZA pe HENRY ca R.M. să-l invite "telefonic" - la casa ei pe care din politete față de Înalta Doamnă d-sa nu l-ar putea refuza și cum dorința i-a fost satisfăcută, a povestit MARIE și mie cu acest prilej că KIMLINGER fusese înfine la el cerînd să cunoască motivele pentru care guvernul român a ținut să inaugureze anul hotărîtor pentru soarta Reichului și a Romîniei, care se jucase la Stalinograd, printr-o declarație care ar fi stîrnit în România un val de indignare în rîndurile tuturor cetățenilor conștienți de gravitatea orei, dar natural de bucurie în acele ale evreimei (Judentum), ale opoziției democratice și de "Brunnenvergifter" și spioni britanici din protipendata romîneasă, iar în Reich stupefacție, nedumerire și marea nemulțumire a partidului și guvernului. Intr-o expunere de mai bine de o oră, întreruptă constant de protestele violente ale baronului con-estionat de efortul de a o urmări și pricepe în ce măsură era realmente victimă unei manevre de șantaj a principalului aliat militar al Reichului tocmai în clipa cînd acesta se zbătea în tot stît de rele creutăți pe frontul de care depindea salvarea sau prăbușirea sa, Bijlet îi desvoltase teza sa, încercînd să-l capta pentru o "ultimă înmărcare de a-l convinge pe Fîhrer să-și schimbe atitudinea față de unicul său adevărat și sincer aliat deși era profund nedreptățit, pentru raportarea căreia Freiherrul îi ceruse un memorandum pe care Ică i-l refuzase pe motivul că umpluse deja Reichskanzlei cu memorande de care deci nu ducea lipsă, ci de înțelegerea și bunăvoința celui care, după toate imensele succese raportate în misiunea sa diplomatică la București, ar fi trebuit de mult să se facă ambasadorul Romîniei pe lîna Cancellarului Reichului pentru eliminarea acestui unio dar f. mare stît militar și politic, romîno-german, cu rezultatul că acel cîruia Bijlet îi mai spusese că ar merita, de ar reuși să-l înălțare, cetățenii de onoare și improprietărirea în țara aceasta care-l primise cu atîta ospitalitate și-i arăta conștan-

stăta prietenie, scoasese greionul și hîrtia lîcînd sub povara
sforțurilor de a reuși să sintetizeze măcar punctele esențiale
ale expunerii zăpăcitoare a interlocutorului său, ca să revină a-
treia zi cu Steitzar abia sosit, cu primul avion de după intempe-
riile ultimei săptămîni de ninsoare, (chemat de el în ajutor dela
Wilhelmstrasse unde fusese convocat pentru relații politice asu-
pra situației inexplicabile din România) și care a avut obrăzni-
cia să protesteze, fără nici o calitate în funcție de consilier al
șefului său ce-l însoțea aci doar în chip de secretar merit a-
nota pentru-un raport circumstanțiat declarațiile din preajun ale
interminarului șef al guvernului român, că procedeul de a rezolva
probleme intime inter-aliat prin declarații publice programatice
de Anul Nou era cu totul neobișnuit și inadmisibil în raporturile
diplomatice dintre două state aliante și să mai osără și lămuriri
asupra împrejurărilor în care M.A. a înțeles să recurgă la invol-
varea Corocanei în această neuzitată și periculoasă formă de a-și
manifesta față de un Mare Aliat atitudinii inamicale și prejudi-
cioase, drept care lăcă-l chemase la respect anunțînd beneficiaru-
lui audienței că nu i-o acordase d-lui consilier și ar cere im-
ediat punerea capătului prezenței lui tolerate exclusiv pentru fa-
cilitarea transmiterii comunicării făcute R.S., dacă mai continua
să-și depășească rolul. Ică sperase după aceste două convorbiri să
fi cîștigat răzsuul necesar pentru a întîrzi sau poate evita
total vre-o intervenție de a Fîhrerului, dar după nici o săptămî-
nă, Killin-er ceruse a fi primit de C., fără a da cererii un caracte-
r de urgență, nici acel al unui demers de făcut în numele perso-
nal al Canselerului, așa că el, Rijlet, fusese silit a-i da lui Ionel
mai ample explicații asupra celor două demersuri anterioare ale
Feiherului și tezei cu totul personale ce i-o opusese, despre
care pînă atunci nu pomenise la vîlă decît ca de un fapt neimport-
ant și fără de-possibile urmări mai grave, liniștindu-l totodată
pe patron în lecătura cu efectul ce-l produsese din ce în ce
asupra lui rapoartele mareu amplificate ale "lichei" de EUGEN
CRISTESCU și altor compari stat-majoristi de ai lui" și obținînd
ceea ce fusese de cea mai esențială importanță, răspunsul către C.
că M.A. era suferind și nu primea nici o vizită pînă la restabili-
rea sa totală, ruîndu-l în consecință pe reprezentantul Reichului
a se adresa capului guvernului pentru orice comunicare ar dori
să-i facă. KILLINGER nu se putuse hotărî pe loc a-i cere P.M.a.i.
o nouă audiență, probabil fiindcă scopul audienței cerute C. fusese
se totmai acel de a se plînge de atitudinea, acelaia, iar cînd

după trei zile totuși îi solicitase o nouă convorbire, aceasta a fost contramandată destul de nepoliticos de către Steltzer român. Ins. cu Af. în urma subitei plecări neașteptate a Freiherrului, chemat după cum serviciile noastre au aflat abia după alte câteva zile, nu la Berlin, ci direct la Marele Cartier General al Făhrerului. Aproape concomitent cu plecarea lui Killinger, Bossy ceruse imperios agreementul pentru a putea veni la centrală, spre a cunoaște situația și a cere instrucțiuni verbale, intrucît nu era în măsură să mai răspundă cererilor de explicații asupra declarațiilor de Anul Nou și evenimentelor interne sau externe ce le determinaseră, cu care era asaltat de către Weissböcker și acum de von Ribbentrop. Îcă-i răspunsese întîi ne-ativ, anunțindu-i neîntîrziată instrucțiuni scrise atot lămuritoare, ca după nici 24 de ore, aflînd de chemarea Freiherrului la Wilhelmstrasse - cum se crezuse la început -, să-l recheme spre a-l invita a sosi imediat la raport și instrucțiuni verbale, astfel că Raoul a ajuns din fericire a ne putea informa pe Bazel, Îcă, Tonci și subsemnatul înainte ca să fie primiți de M.A. atît el cît și Killinger întors cu o întîrziere de aproape două zile față de cererile sîu berlineze. În tot decursul acestor săptămîni de agitații mari în sinul nucleului Externelor, nu îndrăsnisem să ne-ndepărtăm prea la distanță de capitală, ca să putem fi evizați la orice moment de turnura ce era să ia evoluția relațiilor de crescîndă încordare cu neuitii, așa încît pentru a cămufla față de serviciile conjuncte sub un alt pretext valabil preocupările politice cărora se datora de fapt prezența cu totul neobișnuită-n ianuarie la București a M.M. și adese-ori numai a M.B. singur - R.M. refuzîndu-se la Poișor și declarîndu-se bolnavă de cord în clipe întoarcerii concomitente a pleiadei întregi de unchi și excelențe în prezinua celei a prințului lor de la O.K.W. și neprimind pe absolut nimeni în afara de doctori, Nellie cu informații din crasă, iar Bielle, așa zisă infirmieră, cu vestile ce le aducea de la mine - și a da totodată impresia unei atmosfere de totală nepăsare, se vine acum aproape zilnic, cu cei mai diverși invitați total incolori, inodor și inofensivi, sistematic de la 10 pînă la 4, minus ora picnicului rece sau prînzului cald servit în cort, în oște un revir al pădurilor D.C. și celelalte terenuri recale de la Peris, Cocio, Scroviște, Gheorghita, Drănești și Balotești, excepția din urmă ai societății noastre, drept pentru care Mike n-a participat pentru a nu-l întîlni încă pe Vivi înainte de întoarcerea lui Waldstein sau Gerstenberg care să-i servească.

că în chip de paravan inconștient alibistic), Ioani făcându-mi ori de câte ori se simțea nevoia, când eu eram la vânătoare, cu toate că mă așteptam la vre-o comunicare de la băieți, în mod extrem de abil și absolut nefilabil, serviciul de a-i contacta în locul meu. Astfel, aflasem de la Buzel prin Ioani, înainte ca Bossy să fi dat la Jockey de Toroi și apoi de mine pentru a ne comunica la intenția M.S. cum evoluase tema Wilhelmstrassei despre declarațiile bucureștene, în funcție de ecomile ce le stîrniseră în C.C.berlinez și în capitalele neutre rușind tot odată pe M.M.L. să-nțelească că era în interesul lor mai mult decît în al său dacă nu se crăbea cu cererea audienței la S. înainte de clarificarea situației că Sărmănuș Basoș, care fusese tot atît de surprins de declarații ca și toți ce-l asaltaseră la Berlin cu întrebări și insinuații, nu se simțea deloc liniștit de atmosfera întîlnirii la Externe și în saloanele capitalei și dintr-odată aproape mai expus unor serioase neplăceri în țara sa decît sub bombele prietenilor săi englezi într-una ce-i era ostilă și pe care și el o considera dușmană. Povestea lui era următoarea:

În primele trei zile, nimeni nu se sinchisise la Reichskanzlei de cecece capataseră posturile de ascultare, principalii factori responsabili fiind dealtfel toți plecați din Berlin, Hitler, contrar celor ce crezuseră, petrecuse toate sărbătorile fără să miște de pe front, respective M.C.G. din spatele nordic al acestuia; discursul lui fusese imprimat pe placă și dat pe Deutschlandsender fără mențiunea locului de unde vorbea, dar fiind precedat și urmat de itemuri în partea petrecute și în parte închipuite a se fi întîmplat la sau a fi fost programate de Berlin, toată lumea a rămas convinsă că vorbise din Reichskanzlei. Abia după înregistrarea comentariilor posturilor de emisiune și ziarelor străine, în special a celui săptămînal al lui de Salis la Beromünster și articolele de fond ale marilor zărete elvețiene, iar pe de altă parte aflarea de către Gestapou a celor ce se vorbeau în ceroul legațiilor neutre din Berlin și apoi prin rapoartele parvenite din celelalte capitale europene, Weizsäcker, primul întors la datorie după vacanță, a fost și primul să sesizeze și să

dea alarma cu privire la discrepanța între declarațiile românești indeosebi recente din anul acesta și cele ale anului precedent și să releve totodată rafinamentul textelor interpretabile în două sensuri, atribuind firește originea acestui echivoc veniului inventiv și versatil cunoscut al prof. de drept MIRAI ANTONESCU. HINTER, membrii guvernului, inclusiv Ribbentrop plus toți comandanții militari și cauleiterii care l-au vizitat la O.K.W. de Anul Nou, nu remarcaseră absolut deloc ceva anormal și nimic suspect în acele declarații pînă cînd Fuhrerul a primit raportul trimis direct la M.O.G. de către W. în lipsa și oarecum peste capul lui von Ribbentrop ca să-i facă figura, întrucît nu se-nchișeau nici cum reciproc. Himmler, prezent la citirea raportului urgent, secret și personal, a făcut o criză de turbare cerînd destituirea imediată a lui v.R., care, chemat împreună cu W. pare să fi fost apostrofat de cei doi H. atît de grav încît contele Strachwitz, de obicei bine informat despre dedesubturile Cămarilor Imperiului, îl dădea demisionat și înlocuit cu Bermann sau von Papen, iar von Meisner a fost auzit spunînd că preluarea lui Auswartigen Amts de către Fuhrer personal cu W. ca Subsecretar părea soluția cea mai probabilă. Dar, și în rîndurile Gestapoului și mai ales a celor din România erau așteptate decapitări de cîteva figuri marcante și tăieri rase în armata agenților locali mărunți, toți reprezentanții principali căutați în van la București, fiind convocați de urgență la Berlin - ceea ce ne explica lipsa lor atît de îndelungată de la București - însăși situația lui K. pîrînd a fi cam compromisă în urma unei dări de seamă despre primirea G.D. la palat fără nici o mențiune afondului cuvîntărilor pronunțate, trimise în anexă printr-o adresă unui subaltern drept literat, de înmormîntat în arhivele A.A. Potrivit informațiilor L.Suediei, Himmler ceruse a fi lăsat să "ancheteze cazul la fața locului", pe cînd Goebbels - "alt candidat posibil pentru A.A." - părea, după aceleași surse, să fi oprit pe F. a sări peste cal, obținînd convocarea tuturor responsabililor diverselor sectoare la o conferință la B.K., în urma căreia Manfred primise ordinul telegrafic să-l sonda pe Ică, apoi pe C., înainte de a fi chemat să-i

explică Führerului motivele schimbării de atitudine față de coordonatele politicii comune stabilite cu prilejul conferinței de la Berlin. Simultan Bossy fusese chemat de W. și-nvitat să răspundă unui chestionar sub forma unor sondaje politice, dar oarecum ultimative, întru elucidarea cuv. germ. în cel mai scurt termen, drept care ceruse Externei avizul relativ la oportunitatea deplasării sale. Bossy nu ascunsese lui H. și nici nouă părerea sa că F. va cere M.A. în concluzie remanierea cuv. român cu scopul eliminării V.P. de la interimat și Externe. Raoul considera și răfine-rea mea la C.R. de acum f. aleatorie, chiar dacă n-aș accep- ta să iau asupra mea textele pe care-el le atribuia tot lui Ioă, deși acesta îi relatase adevărul, pe care spunea că nimeni nu-l putea crede, așa că n-avea nici un rost ca Mi- nistrul de Externe să nu le ia asupra-și în loc să-ncerce- a-și micșora răspunderea cu prea puțin ca să-i poată reco- la circumstanțe atenuante stit pentru cuvântarea sa proprie cit și pentru a fi lăsat să apară declarațiile M.S. De salvat nu-l mai putea salva decât M.A. de care Hitler nu se putea lipsi în situația actuală a frontului, dar fără nici o victimă totuși nu era de presupus că s-ar putea aplan- incidental, așa că socotes absurd ca eu să-l fac pe Don Qui- xotte pentru a-l cruța pe Ioă pe care tot nu-l puteam salva decât cei doi H. insistau neapărat a-i cere capul, iar pe S. tot, nu eu, ci numai P.M. îl puteam acoperi decât aceștia se leau și de el, ceea ce Bossy nu credea probabil pentru aceleași motive ca și în cazul C., iar dacă într-adevăr acesta încerca să profite de prilej pentru a lichida monar- hiar, ceea ce iarăși nu-i venea să creadă, recunoșterea redactării textelor regale era totuși cea mai târzie armă pusă în mână usurpatorului contra C.R. deci tot M.S., căci dacă reușea, cariera mea se-ncheia și așa împreună cu cea- a R. - firește doar temporar, până la victoria Aliatilor -, iar dacă nu izbutea, Mihai ar face o regeală să consimtă la sacrificarea mea ca țap ispășitor, odată pentru că ar fi totuși o recunoaștere implicită a vinii sale și nu a V.P. responsabil de drept pentru texte, cu stit mai mult cu cât le semnase, iar apoi fiindcă ar fi acum-silit să accepte în locul meu un om de totală încredere a guvernului în

speță a lui Ică, ceea ce trebuia evitat cu orice preț în fața actuală a dezvoltării situației politice mondiale și cea finală a războiului, Bossy având - cum am mai arătat la descrierea conferinței de la Berlin - multe rezerve și puternice aprehensiuni față de șeful departamentului său. I-am explicat că era cu totul exclus pentru mine ca să susțin față de M.A. altceva decât adevărul, povestindu-i cum se ajunsese la cererea M.S. de a-și redacta singur declarațiile - fără a-i menționa însă rolurile de inițiator al lui Gretzianu și de redactor al lui Buzeghi, nici mistificarea de care fusese obiectul Ică prin substituirea textelor cu atât mai mult cu cât nici acesta nu i se plînsese de nepotrivirea celor cenzurate cu acele apărute, ceea ce-mi indica intenția d-lui de a nu contesta paternitatea tezei dacă nu chiar a formei redacționale cel puțin față de anti-naziști ca Bossy, cărui de aceea i se păruse că erau chiar de fabricație prezidențială, ca să aflu acum de la mine, ceea ce dădusem ca versiune și lui Tomi și Iorcu, că Maniu și Brătianu exijaseră caracterul lor pacifist, dezaprobat al politicii oficiale înșugite în acele ale anilor precedenți, înțelegându-mă însă în prealabil asupra acestuia cu Ică, drept care el făcuse modificări și adresa guvernului și-mi aprobase textele supuse cenzurării - așa că nici R. n-ar accepta să nece rezultatea față de C., dar față de nemți puteam fi bine să înșăm acreditarea impresiei că eu, ca subaltern al Ministrului de Externe, mă conformasem directivelor politice ale acestuia. Din fericire, Bijet manevrasse pentru moment destul de abil ca să împiedice contactele dintre ale lui Killinger și Bossy cu bătrînul care astfel - probabil - dar nu sigur - încă nu-și dădea seama de amploarea scandalului stîrnit de declarații la M.O.G. și Wilhelmstrasse, iar norocul meu a fost că putusem de asemenea să-l încurajez pe Bossy a-l susține 100 % pe Ică față de M.A. nesperiindu-l ci minimalizînd scandalul și consecințele lui posibile și determinîndu-l a rezista față de încercările celor doi R. de a obține demisia V.P. oricît de puternice le-ar fi presiunile, întrucît atât R. cît și șefii opoziției se puteau înțelege mai ușor cu el decît cu C., aveau în fața actuală neapărat nevoie de el la Pr. cum și de altfel M.A. nu trebuia să se tipescă de el ca cel mai suplu și rezistent paratrănet pe-l apăsase și-l va putea feri și-n viitor în modul cel mai eficient de fulgerele lor. I-am spus mai mult decît

credeam și era real referitor la devotamentul lui Ioă față de M.S. și la faptul că nu numai MM.L. ci și DINU BRATIANU și dl. President contau ferm pe dînsul pentru reușita retragerii noastre din război al cărei preambul erau într-adevăr aceste declarații, apelînd călduros la el în numele M.S. și al șefilor opoziției (pe care eram f.sigur că prudentul și fricosul Baou va face desltminteri f.bine să nu-i viziteze cu prilejul acestei șederi la București și că nici Buzel nu va avea nici un interes să-l monteze acum contra lui Bijet, infirmîndu-mi aceste asigurări!) ca să se facă avocatul tezei lui Ardealul, chiar dacă nu credea o clipă în oportunitatea sau validitatea ei, față de C. pe care trebuia să-l convină că F. nu era acum în măsură să se amestece în treburile noastre politice interne mai mult decît în timpul rebeliunii și incapabil să pună în aplicare eventualele sale amenințări, așa că M.A. nu risca nimic respingînd energic orice pretenție germană la remanieri sau epurări în guvern sau la palat. Bossy, care nu fusese deloc hotărît să se expună prea mult, deformînd intructiv realitatea situației berlineze față de C., pentru salvarea șefului său direct, în calitățile, caracterul și aportul căruia pentru cașirea noastră din război nu avea mare încredere, s-a lăsat convins de mine mai mult decît de acesta și a contribuit pînă la urmă cel mai mult la salvarea lui, dar și a mea, susținîndu-l pînă-n pînzele albe față de Bij care avea mare încredere în seriozitatea opiniilor "Ministrului său la Berlin" și făcîndu-mi totodată serviciul ce i-l cerusem de a-i spune lui Bijet cît de mult insistasem pe lînă d-sa în numele M.S. și al șefilor opoziției ca să-l convină pe M.A. a-l apăra energic față de nașii însușindu-și teza cu Ardealul, ceea ce avusesem de altfel grijă să-i aduc la cunoștință lui Ioă și prin intermediul lui Nelly, pentru ca dînsul la rîndul său să mă apere față de Bij dacă acesta, cum credea Ioani, din informațiile sale despre evoluția toanelor bătrînuului, se decidea să mă sacrifice pe mine pentru a le da naștilor totuși o mică satisfacție, cu rezultatul că la început Bijet m-a și susținut. -

În chiar clipa întoarcerii sale de la M.C.G., KILLINGER a cerut să fie primit imediat de M.A. pentru a-i comunica de urgență un mesaj personal al Fuhrerului. Totuși C. nu i-a acordat audiența decît în seara următoare, sub pretextul că ar fi suferind și nevoit a păstra patul încă o zi dar s-ar afla exclusiv pentru a-l putea primi a doua zi seară. Precum aveam să aflăm ulterior, întîi prin Nixy Hauser și mai tîrziu de la

Albrecht, Fips, Gerstenberg și Clodius, această întîlnire i-a exacerbat furia Freiherrului care fusese f. grav admonestat de Hitler pentru felul deplorabil în care vedea asupra intereselor Reichului în România și de succesul misiunii actuale a căruia pîruse a fi condiționată rămînerea sau înlocuirea lui la București, astfel încît - după cum Bijet ne-a povestit-o la prima sa audiență - scena cu care a debutat întîlnirea de la vilă a fost de o violență extraordinară: văzîndu-l pe el lîngă Mareșal la intrarea sa în biroul acestuia, a început să țipe că ceruse a fi primit singur și nu înțelegerea să vorbească în prezența "des Heru Profesor Michael Antonescu"; iar cînd f. puțin bolnavul Lorel a tipat, mai tare, că atunci n-avea decît să se întoarcă la Iași, Manfred și-a pierdut cîmpătul depășindu-și instrucțiunile, intrucît a zăbierat că Fîhrerul nu-l mai socotea pe dl. profesor M.A. a face parte din guvernul român și dacă M.A. insistă a-l mai menține la conducerea acestuia nu mai era dispus să-i asigure durata reședinței actuale din România, la care Conducătorul i-a răspuns și mai tare că, dacă acesta era mesajul cu care-l însărcinase Fîhrerul, putea să considere că se schita se de ultima comunicare ce o făcea ca reprezentant al Reichului la București și că d-sa va însărcina pe reprezentantul său la Berlin să aranjeze întîlnirea d-sale cu Fîhrerul întru lămurirea directă și personală a situației din România și stitudinii guvernului prezidat și de acum încolo de E.S. dl. prof. M.A. - Apoi, fără să-l lase să mai vorbească, le spus că nu admitea nici un amestec al nici unei Puteri străine, deci nici măcar al Mareșalului Aliat al Romîniei, în treburile ei interne, că d-sa făcea și desfăcea guvernele romîne și nimeni altul, așa că respingerea hotărîrî și cu indignare încercarea de a i se dicta alegerea ca laboratorilor săi, iar dacă reprezentantul Reichului mai avea ceva de adăugat întru explicarea egirii sale inadmisibile și de care el, M.A. refuza-pur și simplu a lua act, trebuia în primul rînd să-și retragă declarația imprudentă și apoi să lămurească motivele neînțelegerii intervenite din vina guvernului român, ci din aceea a reprezentanților Reichului în România, în raporturile pînă acum netulburate între cele două Puteri Aliate, dar numai în prezenta Primului Ministru interimar cu care-l invita a relua bunele relații oficiale și personale din trecut. Freiherrul simțise că sărise peste cal și că și-ar rata complet misiunea și compromite ireparabil postul la care ține

enorm, încercând a-l intimida pe Conducător cu amenințări ce se aveau să fie fără nici un efect și dându-și seama că nu ar putea ajunge la nici un rezultat dacă nu se înțelegea în mod amical cu acest soldat neînfricoșat și cu care Adolf nu-l autorizase să strice total căruța deoarece avea mare nevoie de el în toată bătălia de la Stalingrad, a încercat să-o drescă, făcând rezerve asupra celor ce spusese, acceptând să discute în fața lui Bijlet, să se așeze și să-și potolească tonul și limbajul comunicând în substanță cererea Führerului de remaniere a guvernului în sensul limitării puterilor interimarului cu explicațiile cele mai amănunțite ce le avea consemnate într-o notă cu analiza tuturor declarațiilor anexate în traducerea germană și a comentariilor aliate și neutre - lucrare de factură Weizsäcker - pe care G. a predat-o lui Ică spre a-o studia și răspunde, în timp util. Drept răspuns Mareșalul i-a repetat lui Killinger, spre a-l informa pe Führer, că nu intenționa să se separe de primul său colaborator în care avea absolută încredere, căruia nu avea nimic de reproșat, care nu ducea nici o politică personală, ci așa cu care el, M.A., era perfect de acord, adăugând că nu știa destulă germană pentru a putea aprecia cum erau traduse declarațiile de Anul Nou ale guvernului și că nu-l interesau, pentru că nu se lua după comentariile țărilor democratice, dar că textele românești nu comportau absolut nimic supărător pentru Reich ale cărui țeluri de război nu erau, pentru că nu puteau fi aceleași ca ale noastre și i-a dezvoltat apoi în alte cuvinte exact teza lui Ică privitoare la atmosfera din țară, psihologia specifică a soldatului român și oportunitatea rezolvării cât mai neîntârziată a problemei Ardealului de Nord. Audiența a ținut peste două ore, deoarece, revenindu-și din emoțiile furtive ale începutului ei furtanos, Bijlet a pus capac convorbirii, desvinovățindu-se cu o droaie de argumente minore suplimentare, declarații ditirambice de sincer Realism față de politica M.A. de strânsă prietenie și colaborare cu Germania și acceptând reproșul acestuia de a nu fi accedat la cererea anterioară a Freiherrului de a i se prezenta un nou membru arătând lămurit punctul de vedere al guvernului în reînterarea cererii sale de rezolvare a chestiunii Ardealului, cu promisiunea de a repara această lacună în cel mai scurt timp, pe când Killinger a cerut să i se mai explice de ce declarațiile cele mai "defetiste" au fost puse tocmai în gura R. Mihai, la care Ică a făcut imensa greșală să-i replice că nu le redactase dinșul ci însuși G.

dar că le aprobase întrucât acesta nu era responsabil de politica țării și putea prin urmare să exprime un-punct de vedere mai puțin intransigent și mai pacifist decât guvernul fără să-l angajeze pentru aceasta oțtuși de puțin politica oficială, cunoscută din moment ce o urmărea cu atâte consecvență și strictețe. Manfred, surprins de răspuns, a rîs pentru prima oară, remarcînd că nu credea că "tînărul Mihai" era în stare să scrie singur aceste f. abile și perfide texte, la care Bijet a încurcat-o - poate dinadins - și mai rău, retorcînd că avea la palat pe cine să-l ajute la asemenea redactări, cu rezultatul că reșcovanu l-a preferat: "Natürlich, der kleine Mocsnoy..." ca să adauge apoi către bătrîn că prin urmare Bova-Scoppa avusese dreptate să fie neliniștit de numirea mea. După plecarea lui Killinger, care nu-și retrăsese mesajul, nici nota, ci anunțase doar că va referi și comunica Fîhrerului răspunsul C., iar la sugestia de a pleca din nou la M.C.G. cu memoriul și lămuriri verbale, a răspuns numai că va încerca să fie primit din nou de Fîhrer, dar nu garanta de asentimentul acestuia. Bijet - care de fapt nu prea citise personal toate declarațiile regale, ci se luase după afirmațiile lui Ioă despre conformismul lor - le-a cerut și s-a apucat să le studieze, cu rezultatul că a fost tot atît de indignat ca și Killinger, respective Weizsäcker. -

Ioă a rămas să cîneze la vilă și să-ncerce - după cum a pretins față de mine ulterior - să-l calmeze pe bătrîn care și-a revîrsat acum toată furia enervării, din cauza neașteptării intervenției brutale a Fîhrerului în treburile politice interne românești, asupra lipsei de vicilență a lui Ioă, deoarece acesta i-a destăinuit că textele ce i le supusesem abia în noaptea Anului Nou fuseseră mult mai blînde și că rămîneau și acum cu impresia că le substituisesem altele mai tari, deoarece recunoștea că nici el nu ar fi acceptat să fie publicate cele care au apărut și au fost pronunțate de M.S. Acest amănunt nu mi l-a mai adăugat, dar Pichi l-a aflat de la tînărul Barbu, iar cu hem avut mare dificultate să-l dibui din însăși scena ce avea să-mi facă Bijet a doua zi. Avertizat de Buzel că Freiherrul ceruse să fi primit de la soacire imediat într-o audiență numai de bătrîn, ceea ce însemna că se jua soarta lui Ioă și că aceasta avea să se apere poate punînd vina pe mine, așa că ar fi preferabil ca M.S. și cu mine să dispărem pe o zi sau două, dar nu mai mult, de la reședințele regale, improvizasem la iuteală o vinătoare în

Oltenia, la regia D.C.Sadova din Jud.Dolj, unde pădurea de vreo 2.500 ha. în plin cîmp, deci în principiu ticsită de iepuri, dacă tot olteanul n-ar fi braconier de la țîța mamei, nu mai fusese vînată din 1933 din cauza unei vîntori reșale rămase de pomîn și era de cîțiva ani anunțată a fi din nou bine populată cu vînat, de cînd cu măsurile de pază riguroase luate încă din 1934. Cum VISOIANU e oltean iar Mike ținea acum, în preajma unei răfă-eli probabile și serioase cu vila și poate chiar cu nemții, să-l consulte și pe el cu privire la toate ipotezele de învederat și planul defensiv de stabilit pentru fiecare din ele, ca să nu fie redus numai la luminile lui Buzel și pentru aceasta dorea să-i vorbească personal, lansasem invitațiile la o vîntoare reșală la iepuri, vulpi și diverse în chiar ziua sosirii lui KILLINGER pentru a petrezi, cu plecarea în trenul regal din gara Mogoșoaia în seara celei de a treia zile la orele 8 (20) spre Sadova, invitîndu-i pe Vivi, Woldstein și Nicki Hauser - penultimul, sosit cu o zi înainte de Manfred, asediîndu-mă imediat, așa că-i satisfacseam astfel în maximum dorința de a se informa despre situația de la palat, iar ultimul avînd a-mi raporta multe știri culese de curînd în sânul misiunilor germane și pe care de această manieră putea să mi le redea cu lux de amănunte, fără a trebui să se ascundă de contactul cu mine la București, la care se adăunau în afară de B., alte șase-septe puști: Tonci, Iorcu, Basile Negel, Ioani (care se lansa cu aceste ocazii la tirul cu alinci fiindcă nu risca să strice aci o vîntoare bună), administratorul local și cu mine. R.M., cuasi bolnavă, rămînea cu Bielle și Kelly la Simia, de unde Mike venea cu Ioani, Brătăsescu (exceptional, fiind cu o rudă din regiune, iar vîntoarea slabă, ca pretext dar de fapt ca să avem încă un martor al faptului că R. nu ar fi avut nici o convorbire între patru ochi cu Vivi) și Moșer în locul lui Anton (tot din aceeași grijă de a-i avea cu acest prilej pe scenții lui Biș cu noi) în garnitura redusă a trenului de vîntoare minus vagonul invitaților care se acroșea la Mogoșoaia pentru ca aceștia să-și poată instala lucrurile în compartimentele respective înainte de sosirea M.S. - Iorcu, care avea ca Prefect sarcina primirii mușafirilor și aranjamentelor din tren, fusese inițiat de mine, împreună cu Tonci și Ioani, de următorul complot: noaptea, cînd mușafirii și suita se vor afla de mult în brațele lui Morfeu, Vivi urma să treacă din vagonul nostru prin acel de sufragerie cu salon în vagonul reșal, iar Nicky Hauser din compartimentul său în al meu ca să putem vorbi pînă-

lete și în acest scop Iorcu avea să ne instaleze din capătul dinspre vagonul receal către celălalt în ordinea următoare: Ioani (pentru a verifica în prealabil că nu se mai afla nimeni între vagonul nostru și cel receal), Vivi (ca să n-aibă a trece în fața celorlalte compartimente), Iorcu (ca să-și deschidă ușa și să păzească coridorul vagonului nostru înspre capătul lui Waldstein), Nicky, eu (ca să fiu chiar lângă el), Tonci, Negel (care ca bătrâni țineau să doarmă la mijlocul vagonului pentru a nu simți roțile și în plus sforăiau amândoi, așa că Waldstein n-ar putea în nici un caz auzi eventual conversația mea cu Nicky), apoi Waldstein (ca să nu pară chiar relecat la capătul inferior al personalilor), Basile, Brătănescu, Monșer și șeful trenului. În schimb, în cursul zilei în pădure, între bățai pe posturi, chiar când Vivi și Nicky vor ajunge vecinii M.S., Mike nu trebuia să stea de vorbă cu ei decât în prezența lui Waldstein, Brătănescu și Monșer, drept care nu aveam să tracem locurile la sorți, ci, sub pretextul f. valabil că aveam "cinci puști de la f. proaste până la mai slabe" (Ioani, șeful reelei, Negel, Vivi și Nicky) ce trebuiau încadrate cu cele șase bune (Mike, Waldstein, Tonci, Iorcu, Basile și subsemnatul), rîndul slabilor avea să se perinde în sensul invers al celui tare în fața M.S. plasat la centru, ca două roți dințate de diferite mărimi mișcându-se anexenate față de mediana axelor lor, cu avantajul că astfel R, ca pușcă bună, nu ajungea niciodată vecinul imediat al celorlalte puști bune, printre care era Waldstein, ci îi avea doar la minimum sută de metri, adică dincolo de vecinii imediați "slabi", iar pentru a-i vorbi lui W. când va fi în aceea poziție, îl chema în pauze la vecin sau chiar la postul său central. Deși nu se dăduse nici o publicitate acestei vi-nători mediocre la care erau invitați numai trei outsiders din care campionul străin fusese prevenit de mine că nu trebuia să se aștepte la o vînătoare bună, întrucît era experimentală, dar că ținusem să-i dau astfel puțința de a-l cunoaște pe S, într-o atmosferă intimă și a ne întreține la refuz timp de două zile pe care în oraș n-aveam cum să le petrecem împreună, se vede că vila primise vînt de plecarea noastră și căsi-se momentul oportun pentru a mă separe de crupa expediționară, căci petrecusem toată ziua la birou ca să nu las nici o hîrtie nerezolvată înaintea de o nouă absență de 48 de ore de la palat în cursul căreia Codreanu se informase de la Ullea și Bănușanu despre ora plecării trenului și persoanele ce participau la vînătoare - lucru ce li se păruse lor și mie destul de curios,

intrucît aceste amănunte nu-l priveau deloc - iar Olteanu, care nu era de serviciu și deci n-avea ce căuta la palat în aceea zi, mi telefonase odată în cursul dimineții din biroul militarilor ca să mă-ntrebe un lucru fără de interes iar după masă venise în biroul meu să se informeze și el despre numărul ziilor cît era presupusă să dureze vinătoarea, numele invitaților și cît mai stăteam la birou intrucît el mai avea ceva de lucru și mă ruga să-l duc scasă dacă plecam la aceeaș oră ca să nu mai folosească altă mașină, fapt ce mi se păruse de asemenea suspect, iar după ce părăsise biroul meu am fost chemat de două ori la telefon din oraș ca, răspunzînd, să mi să-nchidă telefonul la nas, adică la urece și întrebînd pe telefonistul nostru cine mă căutase, să-mi spună Președinția. La ora 16 și un sfert, am fost din nou chemat, dar de această a treia dată telefonistul anunțîndu-mi: "D-le Mareșal, vorbiți vă rog cu dl. prim Ministru". Creșînd că era vorba de Ică, am spus cum îl salutăm întodeauna "Să trăiți, d-le Președinte"! Dar dincolo de fir e voce metaforică mi-a răspuns tăios și glacial: "Aici colonel Davidescu, șeful Casei Militare a Conducătorului; d-le Stîrcea, am onoare să vă anunț că sînteți chemat împreună cu dl. colonel Ullea a vă prezenta la dl. Mareșal Antonescu la ora 6, la Președinție". Am întrebat: "Astăzi la orele 18 sau mîine la șase dimineața?" tot stît de rece, la care mi-a răspuns: "Se înțelege, astăzi, peste o oră și patruzeci și cinci de minute; am onoare!" Și mi-a închis telefonul. Am vrut să-l chem pe Ullea pe telefonul intern, dar nu mi-a răspuns și cînd am dat să ies ca să mă duc la el, a intrat pe cealaltă ușă ca să-mi spună că-l chemase maiorul Zaharia spre a-l anunța că era convocat cu mine la ora șase la Conducător. Cum Ullea părea f. plictisit, l-am întrebat dacă știa sau bănuia de ce eram chemați, la care mi-a răspuns că Mircescu îl prevenise la prînz să se aștepte la un scandal cu M.A., deoarece acesta îl chemase seară tîrziu cu dosarul ceremoniilor de Anul Nou pe ultimii trei ani, pe care nu-l avea complet pe cei doi ani de cînd se înființase Prot. Preș., că-l descoperise trîntirea programelor individuale înainte de aprobarea lui Ică, îl insultase grav și-l amenințase cu concedierea la proxima repetiție a unei atare infracțiuni a ordinelor Președintelui și fulminase împotriva lui și a mea. I-am spus lui Ullea să nu se

spérie intrucît eu am semnat lucrarea și eu fi-dădusem ordinul să-l înmînez, spre a fi distribuit membrilor guvernului și ai C.D., celor două Dir. ale Prot., astfel încît îmi asumam toată răspunderea și-l rugam să nu spună că el redactase lucrarea din I.O., deoarece aceasta l-ar obliga să discute problema cu bătrînul, ceea ce risca să producă nepotriviri între argumentele mele și ale lui, așa că eu voiu spune imediat că el Ullea nu avea nici o vină sau răspundere intrucît nu făcuse decît să transmită din ordinul meu personal lucrarea mea celor două Protocoale. Așa dar ași scăpa de prezența lui la audiență și ași putea să-mă descurc mai lesne singur, fără riscul unor contradicții. L-am rugat însă să ia într-o geantă cu el atît: originalul semnat de Ioan cît și primele copii ale tuturor declarațiilor regale parafate, într-un dosar prezentabil, împreună cu adresele către Min. Prop. Dir. Presei și Dir. Em. Radio-Rom. parafate de Ioan. Apoi mi-am terminat lucrările și l-am rugat pe Bivolăș să-mi ducă toate bagajele la vagon, chemînd înăfîrșit Poștorul pe firul direct ca să-l anunț pe S. despre probabila deschidere a ostilităților și să-l rog a mă scuza la vinătoare invitînd pe un localnic în locul meu dacă nu voiu ajunge să scap de Mij înainte de orele 20, ceea ce mi se părea f. probabil. Regele mi-a răspuns-că nu admitea să fiu reținut peste orele 20 fără un sfert, rugîndu-mă să-l anunț de la sosire pe Bij că eram dator să-primesc pe musafiri la care Moșoșoia la acea oră și că programul M.S. trecea înaintea tuturor celorlalte în țară. R.M. și Bielle, care se aflau lîngă telefonul M.S. mi-au spus "sănu mă las", iar Ioan a încheiat toată convorbirea în limbaj cifrat spunîndu-mi că Mike va întîrzia plecarea trenului pînă la sosirea mea. La 6 fără un sfert am plecat cu Ullea la Președinție, deoarece Zaharia-i spusese și lui că eram așteptați acolo, ca la prezentarea noastră la Cab. Preș. să ni se spună că eram așteptați la vilă, unde am sosit deci la 6 trecute cu cîteva minute. Am fost conduși la etaj în salonul vis-a-vis de birou, unde DAVIDESCU și ZAHARIA plus încă doi ofițeri mai tineri au rămas cu noi fără a face nici o conversație ci tratîndu-ne ca și cum am fi fost la un comisariat de poliție ceea ce m-a lipsit să-l impresionez pe Ullea care avea deja experiența asemenea anchete militare, pe cînd eu, care mă fusesem în viața mea la un post de poliție sau într-un proces

nici măcar al alternativă, nu pricepusem spilu și credeam că d. n.ii militari erau pur și simplu măjici fiindcă-și închi-
pau că eram deja demisionați, așa că am reacționat la fel,
poftindu-l pe Ullea să ia loc, așezându-mă într-un fotoliu cu
spatele la ofițeri și mi-am aprins o țigară, vorbind cu Ullea
ca și cum am fi fost sine-uri. Între timp, Davidescu așezat și i
intră la fiecare minut cu aere misterioase și grave pe care
mă făceam a nu observa, iar la vre-o douăzeci de minute după
sosire intrând în trombă ne-a poftit pe un ton aproape obraz-
nic, de comandă militară, a intra la B.S.D. Mareșal, unde a in-
trat și el și ZAHARIA și cei doi subalterni, poftindu-se lîn-
că noi, iar în birou mai erau doi ofițeri, un statmajorist cu
o ceantă și un colonel de la justiția militară. Mareșaul era
așezat la biroul său iar, la dreapta lui, Ică stătea într-un
fotoliu, drept, grav și nerezemat. Nu puteam fi văzuți distinct
fiindcă înaintea lui Bijet era o lampă - reflector brădată
asupra unui scaun așezat la vre-o trei metri în fața birou-
lui. Însinte de a-mi da seama că eram atrași într-un simula-
cru de anchetă, apusesem intrând în cameră: "D-le Mareșal, d-le
Președinte, am onoarea să vă salut", pe când Ullea se înclina-
se fără nici o vorbă. D-ilor nu mi-au răspuns, așa că m-am uitat
mirat, zimbând ironic, la Ică și apoi la Ullea, care se făcuse
palid. Mareșaul uitându-se la el la spus: "Ullea, stai aici",
arătându-i un loc chiar în dreapta sa lângă zidul din spatele
lui Ică, unde Ullea s-a dus să stea în picioare privind cu un
ser de cîine bătut către ofițerii aflați în birou când in-
trasem. Apoi a făcut un semn lui DAVIDESCU care mi-a spus pe
șoptite să mă așez pe scaunul ăla, luminat. Pe vremea aceea,
încă nu știam nimic de anchete, dar auzisem deja la Geneva că
Gestapoul folosea ca un chin brădarea unei lumini puternice
în ochii celor anchetați și această poveste, ce indignase ce-
rul oucanelor anti-naziste, îmi veni fulger în minte, iar cum
în anii aceia încă nu ajunsesem conștient de pericole și aveam
un tapeu natural ce nu ține de curaj ci de lipsă de maturita-
te, i-am răspuns tare: "Mulțumesc pentru amabilitate!" și luând
scaunul de spatează l-am deplasat total din orbita lămpii,
așezându-mă în umbră. Atunci iute unul din ofițerași s-a repe-
zit să-mi brădese lumina-n față spanindu-mi "stați așa" când
mă sculăsem și acum într-adevăr furios am spus: "D-le Mareșal
ca și dvs. suferiți de conjunctivită și evitați lumina tare a lămpi-
lor din case normale; dacă vreți să mă priviți mai bine n-aveți
decît să aprindeți luminile camerei!" Ică s-a sculat atunci

și a manevrat lampa brăcînd-o pe plafon, după care i-am spus: "merci" și m-am așezat picior peste genunchi. Mareșalul m-a întrebat atunci, fără nici o introducere, cine a dispus trimiterea programului ceremoniei de întîi ianuar la Prot. Preș. I-am răspuns textual: "Refuz să răspund la orice întrebare relativă la activitatea mea în calitate de M. al C.R. sau la probleme privind Casa M.S. atîta vreme cît cabinetul dvs. militar asistă la convorbirea noastră, așa că puteți alea între retragerea mea din această audiență sau a d-lor ofițeri aci prezenți" și sculîndu-mă m-am întors către ei cu un aer stăpîn și arogant, iar apoi către Ullea spunîndu-i: "și îți interzic dragă Ullea, să vorbești de problemele palatului altora decît d-lor Președinte și Vice-Președinte de Consiliu". Conducătorul și-a eșit atunci din fire și țipînd ca un isteric, a spus: "Sînteți chemați aici în fața mea ca să răspundeți pentru o serie de fapte grave ce le-ați săvîrșit împotriva intereselor Statului și vă somez în consecință să-mi răspundeți la toate întrebările în fața unor martori pe care i-am convocat dintr-o dată pentru a vă înregistra răspunsurile". Mi-am ridicat și eu vocea, dar nu chiar cît el, răspunzînd: "Iar eu vă atrag atenția și asupra faptului că în calitate mea de M. al C. mă rînduiesc în ordinea de precădere în stat imediat după miniștrii secretari de stat și înaintea miniștrilor subsecretari de stat, beneficiînd prin urmare de imunitatea parlamentară, astfel încît nu pot fi arestat decît din I.O. al M.S., iar dacă organele executive ale statului nu dispun de un mandat de arest emis de către o instanță judecătorească, dvs. nu puteți obliga nici pe dl.col.Ullea Maiestru al C.R. să răspundă aci ca într-o anchetă. În consecință, îi ordon să se retragă imediat cu mine din această audiență dacă dvs. vreți s-o transformați într-un simulacru de anchetă perfect ilegală. Dl.vice președinte și fost ministru de justiție poate să vă confirme afirmația mea". Ullea f.remontat de atitudinea mea netimorată și violentă, făcuse deja doi pași către mine, cînd Ioă l-a oprit rugîndu-l să stea locului și șoptindu-i lui Ionel nu-știu ce la ureche, acesta a făcut semn ofițerilor să iese, singurul nevrînd să plece fiind Davidescu care se opri după închiderea ușii lîngă ea. M-am uitat la Ioă spunîndu-i: "Cred că dl.colonel Davidescu face și el parte din cabinetul militar al Conducătorului, iar nu din guvern?" la care Mișet i-a spus: "vă rog, d-le colonel, să vă retrageți și dvs.". El și-a mîșese pe seame pentru a face procesul-verbal căci ținea în

mână coale de hirtie și un stilou când a eșit pe ușă. În cli-
 pean care s-a închis, am spus către Bij: "u personal am redactat
 de la un capăt la celălalt toată lucrarea care este de altfel
 semnată de mine și trimisă prin adrese tot semnate de mine atât
 Dir. Prot. Pres. cât și celele la Externelor, dar pentru ca să evit
 eventuale răspunsuri scrise cu scopul propunerii unor modifi-
 cări, i-am ordonat Maestrului Curții, dat fiind că aplicarea ce-
 remonialului C.R. intră în competența lui, să-mînute personal
 adresele cu ote un exemplar în anexă celor doi directori pe
 care-i cunosc de altfel bine de mulți ani, spre a le putea
 lămurii eventualele puncte ce li s-ar fi părut neclare. Tot așa
 d-sa a vegheat din ordinul meu personal la aplicarea întocmai
 a acestui program, protocol și ceremonii în cursul dimineții d
 1 ianuară, așa că d-sa nu are nici o răspundere personală și
 nici o vină, dacă ar fi să existe vre-una în această chestiun
 cu privire la problema festivității zilei noului nou. Prin ur
 re, dacă dvs. nu aveți de discutat cu d-oi vre-o altă problemă
 vă rog să-i permiteți a se retrage, întrucît eu nu pot discuta
 cu dvs. în prezența dărilor, problemele de caracter politic d
 nu-l privesc pe d-oi și pe care le socotesc a fi secrete de
 ale Externelor". Conducătorului i-a plăcut faptul că-l acoper
 risem pe Uileu pentru care avea simpatii fiindcă era fost mili-
 tar activ și-l cunoștea din armată, dar ca să mă controleze l-a
 întrebat dacă într-adevăr eu redactasem lucrarea și ordonasem
 înmînarea ei Pres. și Ext. și "aplicarea ei pe teren", la care
 Uileu îmbujorat a confirmat întocmai epusele mele și i-a ară-
 tat semnăturile mele și cele ale lui Ioan sub ele. Văzînd sem-
 năturile și mențiunea "Văzut - Lăsat act - M.A." pe schiță,
 Ionel l-a întrebat exasperat pe Mihai cum de a putut să le
 sprobe și semneze, la care acesta i-a răspuns că nu le-a apro-
 bat, întrucît nu aveau nevoie de nici o aprobare a Guvernului,
 protocolul de Stat intrînd în prerogativele reale, dar le
 parafase din dorința M.S. drept dovadă că luase la cunoștință
 programul stabilit de C.R., exact cum se răspundea în scris la
 o invitație scrisă. Dobitozul de bătrîn msesisînd că-n conse-
 cință aveau tot dreptul să le trimit Direcțiilor Protocolu
 lui respective înainte de a fi obținut parafa lui Ioan, a reve-
 nit asupra acestui punct "incorrect", dar acesta l-a lămurit re-
 pid și cum jenat de oportunitatea frepantă a patronului său, car
 a conchis: "Bine, dacă Uileu n-a făcut decât să execute ordinea
 șefului său ierarhic, n-am ce să-i reproșez și poate să plece"
 Dat fiind că se făcuse 7 fără un sfert și nu mai aveam decât
 decât cel mult un ceas pentru chestiunile de-aia mult mai
 greu de tranșat așa . / .

de repede ca prima, am spus batrînelui că la 8 fără 15 trebuia să fim la gara Mogoșoaia pentru primirea "musafirilor germani", la vinatoarea regală din Oltenia, sugerînd amînarea discuției altor probleme cu 72 ore adică pînă la întoarcerea mea în București, dar d-lui a sărit imediat pe această ocazie ca să-mi facă teoria chibritului cu interesele superioare de stat ce treceau înaintea distracțiilor regale, la care am retorcat că, în cazul de față, era o manevră de îmbunare a L.G. mai mult decît o distracție, adăugînd către Ică, spre a crea o atmosferă de înțelegere între el și mine, că-l "invitasem și pe Waldstein" - ca și cum ar fi fost invitați vre-o duzină de alți nemici mai importanți - tocmai în interesul cauzei guvernamentale, dar Bijlet nu mușca neda, nefiind pe seama aș dispus a se alia cu mine împotriva patronului, peștrucă-și juca de această dată propria piele. Grăbit s-o șteargă, Ullea era pe cît să uite să-mi lase geanta cu dosarul ce l-am oprit la timp, rugîndu-l să fie la tren pentru primirea musafirilor, explicarea situației față de M.S., prezentarea scuzelor mele pentru acest caz de forță majoră și recomandarea de a se-ncrede în talentele lui Tonci, pentru a mă suplea în conversația cu Waldstein. Rămăși în trei, Bij s-a sculat și a început să umble nervos în cameră, obligîndu-ne astfel să stăm în picioare și începînd înții atacul tot pe chestia ceremonialului. Atunci am înțeles că se prefăcuse numai, pentru a nu se lega de Ullea, a crede că eu redactase programul, fiind informat de către Bijlet că R. îl făcuse cauză singur, așa cum îi spusese în ajun de A.N. Eu am rămas încă acum la minciuna mea, explicînd doar că S. mă-nvărsinase să stabilesc odată pentru totdeauna printr-o descriere anunțată ce urma să rămînă valabilă pentru protocolul și ceremonia lui schimbului de cuvîntări anuale de înții ianuar ștanța festivității, căreia nu s-ar mai aduce în viitor decît variațiile de orarier inerente unor itemuri neprevăzute cum fusese în anul acesta înmînarea Crucii Biruitoare, că mă luasem pentru întocmirea lucrării după toate cazurile precedente de cînd exista monarhia și că R. îmi aprobase, cu mici modificări de anăunt, proiectul astfel cum l-am transmis în timp util direcțiilor Protocolului ca să aibă vremea necesară a ronografia programul și a-l distribui celor interesați. Exemplarele pentru d-nii Conducător și Prim Ministru fuseseră scrise special la Mareașlat pe hîrtie velină ca să le rămînă într-o prezentare impecabilă drept document și nu găsiseră necesar să le-o trimit anticipat deoarece MALL cunoștea în esență ceremonia iar parafă

d-lui V.P. a fost cerută într-adevăr de mine doar ca dovadă ca șeful guvernului primise și luase act de program, însărcinându-se totodată și cu reamitarea acestuia d-lui Conducător al Statului. Mreșalul nu s-a mulțumit cu aceste lămuriri, începînd o lungă tiradă despre nepotrivirea acestui protocol cu situația faptică în Stat, cu reiterarea celor spuse în apărarea cu MMIL din intervalul ceremoniilor de A.N., dar mai mult agresiv și explicit decît atunci în amenințări abia volate la adresa M.S. și dinastiei "pe care numai el le slavase în sept.40 și care nu mai merituau să fie salvate acum", revenind din nou asupra trecutului două domnii cu vorbe atît de murdare aruncate cu ură asupra R. Ferdinand și R. Maria (între altele făcîndu-l pe el "bețiv neputincios" și pe ea "curvă ordinară") încît i-am tăiat vorba spunînd că "refuzam să mai ascult asemenea elucubrații bolnăvicioase" nădemne pentru-n "Prim Ministru" și înjositoare pentru acel care le pronunța, iar nu pentru cei ponegriți cărora poporul român le păstra cu totul altă considerație, admirație și recunoștință decît dumnealui, pentru că făcuseră România-Mare după un război victorios, pe cînd d-lui jertfise 300.000 de combatanți în interesul Germaniei fără să-i obțină măcar o promisiune formală a retrocedării Ardealului de Nord", deși Bijlet îmi făcea semne să tac, deoarece văzusem că cedase la primul meu contra-atac șieram hotărît să mă leg de orice greșală de a lui ca să-mi ameliores pozițiile șubrede pe linia declarațiilor Coty mă-nvățase că eu nu eram arestabil decît în mod abuziv, față de care legea-mi recunoștea dreptul la autoapărare și cum aveau în buzunarul inimii o armă pur defensivă, un walter 22 long-rifle P.P. (Polizei Pistol) cu gloanțe americane expansive, iar Poșorul mă incitase la luptă, mă simțeam într-o supraexcitație anormală și copilărească, vecină cu isteria bătrînului: ce mi se urcase subit la cap și mă-ndemna să iau această atitudine de bravadă ridicolă și neabilă. Conducătorul a rămas a atît de stupefiat de îndrăzneala mea încît i-au trebuit cîteva respirații adînci pînă ce a fost în stare să se arunce asupra mea cu invective jîcnitoare: "Netotule, cum îndrăgnești să-mi vorbești așa - Prim Ministru - dezechilibrării bolnăvicioase - azui d-le?... dar eu l-am intrerupr strigînd mai tare: "N-am spus cuvîntul dezechilibrării ce nu există-n nici o limbă, ci l-ați inventat dvs.acum; am spus elucubrații oesece-i cu totul altceva, iar dacă nu cunoașteți noțiunea cuvîntului, vă rog să consultați un dicționar!" dar n-am putut continua fiindcă a venit către mine, ca și cum ar fi vrut să mă plă-

nuisă, oprindu-se însă când a văzut că nu mă retrăgeam ci luasem o poziție de vizibilă pregătire a-mi para orice gest cu brațele ridicate pînă la centură, așa că scăpîndu-i vocea a strigat: "Am terminat cu d-ta, n-ai să mai stai nici 24 de ore la palat, nici la Externe, pe front ți-e locul, nemernicule, ești afară!" Nu m-am clintit din loc, ci i-am răspuns: "Eu nu v-am insultat - sînteți Prim Ministru și ați declarat lui Killinger că sînteți bolnav; plec chiar acum să-mi prezint demisia M.S., dar motivată-n scris pe actul dvs. de lez-majestate pe care de această dată nu i-o voi mai ascunde ca-n trecut, ci-l voi face public chemîndu-l pe dl- V.P. ca martor în proces. A fost datoria mea de M.al C. să nu accept insulte mai grele decît ale bolșevicilor, spuse de capul guvernului M.S., despre bunicii săi regali, iar cu acest prilej vă voi da în judecată și pentru cele două insulte personale ce ți-ați adresat. La C.R. voi sta cît va porunci M.S., iar nu dvs. iar de la Externe nu aveți nici un temel legal ca să mă scoateți, precum voi dovedi tot în proces, iar frontul nu-l înjosiți ca loc de pedeapsă pentru nemernici, căci eroii ce-l ocupă drept loc de cinste ar putea să-ntoarcă aprecierea împotriva domniei-voastre".

Intorcîndu-mă spre Ică, m-am înclinat spunînd: "Dle V.P. regret că Dl.M.A. a pierdut astăzi pe încă un sincer, fidel și devotat apărător și aderent, dar ați văzut că n-a fost vina mea; față de dvs. rămîn cu aceleași sentimente leale c-an trecut și voi lupta mai departe pentru a vă susține poziția și politica cea bună. Să trăiți!" și-am dat să ies căutînd geanta lui Ullea ce o lăsasem pe scaunul de care mă-ndepărtasem spre bibliotecă după C., dar Ică o ținea în mînă și barîndu-mi ușa mi-a strigat și el la culmea enervării: "Stai nu poți pleca așa la M.S.; trebuia să-l lămurim pe C. și să-l împăcăm, căci totul se întemeiază pe, o neînțelegere ce trebuie clarificată și înlăturată imediat; Ionel, te rog să-nțelegi că nu-i momentul ca să ne prezentăm dezuniți față de dușmanii!" Atunci am rîs spunînd spre a-l corecta: "Ați vrut să spuneți aliați, dar v-a scăpat limba cum ne-a scăpat și nouă astăzi în ura în-cordării în care trăim din cauza d-lui Killinger" și vîrînd cu Bij na protesta, ci se uita ca și cum ar fi gata să accepte reconcilierea dacă faceam primul gest, m-am repezit spre el cu elanul celor 34 de ierni neterminate ce aveam atunci și cu o expresie de căință, regret și caldă afecțiune i-am spus: "d-le Mareșal, uitați vorbele mele cum am uitat și eu dvs., etia

că sunteți surmenat și ați fi trebuit să fiu mai înțelegător, dar trebuie și dvs. să vă dați seama că am fost profund jignit și afectat de felul cum m-ați primit azi la dvs. și cu atât mai mult cu cât nu mă simt cîtuși de puțin vinovat de a vă fi făcut vre-un rău, iar dacă am greșit vă rog să credeți că a fost în mod inconștient și cu cele mai bune intenții față de dvs., Dl. V.P. și guvern, iar fiindcă sînt într-adevăr netot, dar nu din naștere ci dintr-un accident de călărie, veți pricepe de ce m-am simțit rănit într-un punct sensibil". "Această subită manifestare de filială supușenie și dușogie l-a întors pe bătrîn în mod miraculos ci 180°: Ce-ți lipsește, doar nu p....s" Am rîs de cuvînt și am replicat: "Nu, numai un c.i., pardon un testicol". - Cînd l-ai pierdut?" - "În 21". - "La ce vîrstă?" - "la douăsprezece ani". Atunci triumfător mi-a aruncat: "Vezi că nu știi să vorbești românește și vrei să-mi dai lecții de politică!" Nu sesizasesem greșala ce o făceam des cu anii și cu dinții fiindcă sînt feminine în franceză din care inconștient tot traduceam, așa că l-am corectat spunînd "doisprezece ani" dar adăugînd pe loc: "Las-că nici tu n-ai știut ce-nseamnă elucubrații, iar el știe prea multă franceză, căci altfel nu-mi încerca toată apărarea față de weizsacker cu traducerea greșită a textelor românești!" - "Ei și ce-nseamnă exact franțuzismul acesta?" întrebă puțin jenat ca un școlar prins cu lecția neînvățată bătrînul ostăș care iarăși îmi devenise simpatic, tocmai pentru limbajul său cam crud față de defuncta bunică a Augustului Nostru Suveran, care de fapt fusese cam vampă, iar regalul ei consort alcoolic sadea dar nu iapotent. Ică nu era nici el f.sigur și uitîndu-se pieșis la mine a spus întrebător "ceva intraductibil care ar echivala pe românește cu vorbe ne-săbuite", la care eu am interjectat rapid: "nu, mai de grabă vorbe de clacă, ceea ce nu-i un lucru rău". Bijet mi-a confirmat cu capul, iar Bij a spus: "merci, merci" pentru compliment. Dar, reagerîndu-se la birou a luat un ton auster spunînd: "Dacă te-ai iertat pentru vorbele acestea, care vor trebui să rămîie între noi, nu te iert pentru niște declarații ce mi-au pus tot Reichal în cap!" M-am grăbit să-l asigur că nimeni nu va afla vre-odată de la mine nimic despre toată discuția noastră și că-l voi preveni și pe Ullea să nu ebruitese felul în care am fost primiți, rugîndu-l să dea ordine analoge ofițerilor "Casei sale Militare", ceea ce avea să facă imediat pentru că telefonul a sunat și cineva l-a anunțat că Adjutantul Regal col. Brătăsescu era la aparat comunicînd din I.O. că M.S. cerea să

În cinci minute M.C. să fie în trenul regal. Era exact opt fără zece și deci am reiterat sugestia amânării discuției până după întoarcerea mea, dar C. a refuzat categoric spunând: "Si ce dacă pentru odată trenul regal va pleca cu-n sfert de oră întârziere. Mi-a înmănat receptorul și Davidescu m-a pus în legătură cu Brătănescu cărui din prudență i-am cerut amânarea plecării trenului până la 20,30.- Vorbea nu din gară ci chiar din trenul regal, așa că Mike mi-a răspuns personal că nu pleacă fără mine după cele aflate de la "Filip" (porecla lui Ulea pe care Marele Voievod și camarazii săi de clasă i-o dăduseră lui Octav fiindcă le plăcea pronunțarea juxtapusă a prenumelui de poreclă cu numele de familie) dar că eu trebuia să pretind că nu acceptase decât o întârziere de 15 minute. M-a întrebat că cum o duceam și am răspuns că încă nu știam. Când am vrut să depun receptorul, Bij l-a luat și i-a spus lui Davidescu: "Spunele la toți că audiența lui Stîrcea și Ulea rămîne strict secretă - ai înțeles?" I-am spus de plecarea trenului la 8,15, rugându-l să intrăm deci în miezul problemei ce-l preocupa. Atunci mi-a dat a înțelege că trebuia să ne așteptăm la o criză f. gravă externă care primejduia soarta M.S., poate a dinastiei (căci mai exista soluția Ilenei cu o Regență până la majoritatea lui Ștefan de Habsburg - Hohenzollern) și deci chiar a monarhiei, întrucît "Primul Ministru" - așa cum avertizase palatul deschis - n-a înțeles să recunoască paternitatea textelor regale nici să adopte cele necunoscute lui. Am vrut să mă lămuresc dar nu m-a lăsat, adăugînd că R. făcuse greșala fundamentală de a dori să se emancipeze printr-un act de politică personală, contrară celei oficiale, inspirată nu de prof. Antonescu, ci natural de alte cercuri, nu era grav de presupus care anume, întrucît el și de altminteri și Hitler - pe bună dreptate - își putea închipui că mîna opoziției democratice nu putea să nu fie amestecată în afacerea dacă nu chiar inițiatoare ei. Crezuse la început, pentru că nu fusese atent la pronunțarea discursurilor, încredințându-se în faptul că V.P. le cunoștea și le aprobase, nici nu le analizase citindu-le în aîare, că acesta-i dăduse directivele generale și că deci erau în concordanță cu tema guvernului (!) ca să aflu ulterior că i le spusese abia nece ore înainte de apariție și că acele pe care le citise și semnase erau pe departe atît de net ostile politicii Axei și Pactului Anti-Komintern, de care România era semnatară deci legată, ca cele publicate și nu punea la îndo-

ială cuvîntul de onoare al P.M. interimar. Mă asigură, iar dacă doream era gata să-mi dea cuvîntul său de onoare că eu nu eram să trag nici o consecință personală "pentru complicitatea mea la acest complot" a cărui victimă din nenorocire a devenit tocmai acela care trebuia ferit de orice manifestare periculoasă pentru poziția sa, dacă mărturiseam sincer adevărul ca să se încerce încă o soluție pentru a drege pe cît posibil ce s-ar mai putea repara. Regele nu a putut să scrie aceste declarații cu Ioanițiu, căci nimeni nu era stît de naiv să creadă aceștia doi copii erau capabili de aceasta, iar singur nu le făcusem nici eu, deoarece stît el cît și dl. Mihai Antonescu aveau convingerea că eram un funcționar prea conștiincios și respectuos al îndatoririlor mele ca să fi putut lua o asemenea răspundere ce angaja toată politica și situația țării. La urma urmei, adevărul tot se va afla, așa că n-aveam nici un rost să m-necăpăținez a încerca să acopăr pe șefii opoziției: d-lor nu se vor afla să-și recunoască răspunderea, dar au greșit foarte grav de această dată, lucrînd din umbră contra guvernului, în loc să fi căutat ca pînă acum să găsească o cale de înțelegere cu conducerea lui. Mă ruga să mă gîndesc bine înainte de a răspunde și să nu uit că răspunsul era greu de consecințe, fiindcă fusese cît pe aci să renunțe la serviciile primului său colaborator pînă ce s-a convins că acesta nu era părtaș în această afacere, ci fusese și el pus în fața unui fapt împlinit. Nici prietenii mei de la cabinetul Externe-lor, care erau excelenți tehnicieni, nu vor fi trași la răspundere dacă au fost acei care au formulat textele pe baza directivelor șefilor opoziției, atîta vreme cît nu negau că nu lucraseră din proprie inițiativă. Domnii Maniu și Brătianu beneficiau în "regimul antonescian" de toată libertatea personală să facă noi declarații contra politicii guvernului și în favoarea încheirii cît mai grabnice a păcii cu Puterile "democrate". Dar nu aveau dreptul să-l pună pe R. a vorbi în numele lor cînd știau foarte bine ce risca. Dumnealor se tot lăudau a fi salvat Coroana în septembrie 1940, insinuînd că "dînsul ar fi vrut să elimine definitiv ca Factor Constituțional, ceea ce nu era adevărat, iar dovada cea mai bună că lucrurile stătuseră și stăteau tocmai invers o aveau acum: pe cînd dînsul se tot străduise să nu-l amestece pe S. în politică pentru că pericolul pentru el era cel german și nu anglo-american la ora aceea, iar "ce o fi mîine se va vedea", d-lor se apucau să-l expună cum dînsii nu

se expuneau personal, căci nu au înfierat până acum în nici una din manifestele lor războiul anti-sovietic, în timp ce-l puneau pe R. să spună limpede că trebuia încetat cât mai curînd fiindcă nu era războiul nostru și nu aveam ce căuta în Rusia. Am vrut de multe ori să-l întrerupt fiindcă timpul trecea și răspunsul meu era gata din capul locului și va dura și el un sfert de oră pentru a fi spus chiar cât mai scurt. Dar atît d-lui cît și Ică mă fulgeraseră cu privirile și-mi făcuseră semne să ascult tot ce avea de spus bătrînul slab anchetator, iar tocmai cînd mi-a venit înfine rîndul să răspund, invitat de Ică, nervos și dîrîtor a mă influența să pun vina pe Buzescu și Maniu sau în orice caz să nu insist asupra complicității sale, a sunat strident telefonul și aceeași voce a lui Davidescu, nazală și metalică, l-a anunțat pe stăpîn că M.S. dorea să-i vorbească personal. Am fost mirat de curajul R. și am tras cu urechea ca să aud ce vorbea, dar nu puteam prinde decît vibrații nedesluite ale puținelor cuvinte tărăgănate ce se percepeau, iar Bij răspunse "Să trăiți Majestate" și după un timp "Vă rog să ne mai acordați jumătate de ceas". Ulterior Mike și Ioani mi-au povestit că R. îi spusese că: "Este absolut inadmisibil a mă face să aștept pe Mareșalul Curții mele în trenul regal plin de invitați străini trei sferturi de oră, întîrziînd plecarea și deranjînd orariul tuturor trenurilor de pe linia Craiova!" La sfîrșit Bij a mai adăugat: "M.V. vă veți convinge că problema discutată interesează mai mult Coroana decît o vînătoare..." iar după alte cuvinte prin care Mike i-a răspuns că avusese timpul toată ziua să mă cheme "eu am muncit toată ziua pînă cînd l-am chemat"... "să trăiți..." (fără Majestate). Depunînd cornetul, a spus lui Ică: "Pentru prima dată R. s-a enervat, dar n-am ce-i face: chestiunea e prea importantă ca să sufere vreo amîinare... am amînat prea mult pînă acum". Eu m-am grăbit să-i dau răspunsul. Intîi am rugat să fiu și eu ascultat de la un capăt la celălalt al expunerii mele, fără a fi întrerupt. Nu-i ceream nici un cuvînt de onoare, intrucît nu aveam nici un motiv să mă tem de consecințele adevărului, care desigur că pînă la urmă nu va putea fi ascuns și de care M.S. se va convinge foarte repede. Regele a ținut să facă uz de bunul său drept de a concepe singur, cu ajutorul celor în drept să-l sfătuiască și să-i dea concursul lor tehnic, toate declarațiile sale de A.M. tocmai în scopul de a nu mai fi pus în situația anilor precedenți cînd s-a compromis

total cu politica guvernului, fiind silit în 1941 să accepte textele lui Sturza și Horia Pînzaru, iar în 1942 altele tot atât de compromițătoare ale d-lui V.P. prezent. Singura scuză ce o avu-
sesse atunci era minoritatea sa. Acum însă cînd era major, Aliații de totdeauna ai Romîniei ar fi putut să-i reproșeze pe bună dreptate că s-a compromis iremediabil, dacă ar fi reiterat declarații de solidarizare cu agresorii imperialiști cîmpetitori ai popoarelor de rase socotite inferioare și sortite a fi germanizate dacă Hitler ar avea o șansă a câștiga războiul, ce din fericire pentru omenire nu avea. În consecință, M.S. trebuia în primele sale declarații personale independente să găsească mijlocul de a-și păstra tronul în domnia lungă și pașnică de după acest război care nu putea ține mai mult decît cîțiva ani, chiar cu riscul unor neplăceri temporare cu Reichul. Pentru a nu întinde încă coarda la maximum și a risca o intervenție întemeiată, declarațiile trebuiau concepute de așa manieră încît să fie pe placul Puterilor Democrate, fără să poată da nemților un drept de intervenție. Însemna deci să fie redactate extrem de diplomatic, lucru ce nu era o problemă de nerezolvat pentru mine dacă le studiam din timp și mă sfătuiau cu acei ce puteau să-mi dea și ei sugestii utile în acest scop, întrucît cu experiența mea de la M.I. și S.R. sub egida lui Titulescu dobîndisem destulă experiență în redactarea unor texte ambigue. Natural că, prin urmare, l-am încurajat categoric pe R. să se înțeleagă cu dl. V.P. pentru a-și redacta de această dată singur textele. Acesta s-a declarat cu totul de acord. Aci l-am întrebat pe Ioă dacă ceea ce spusese corespundea cu adevărul, la care înroșindu-se a răspuns hotărît: "Absolut"! Nu puteam însă lua singur răspunderea executării acestei dorințe a S. fără prealabile aprobare a guvernului, recte a factorului responsabil ca Prim Ministru a.i., Vice președinte, Ministru de Externe și șef al Propagandei și Presei. De aceea am vorbit în cinci rînduri diferite de această problemă cu dl. Mihai Antonescu, rugîndu-l să înlesnească puțința unui răspuns pe cît se putea mai pacifist al M.S. la adresa guvernului, lucru cu care nu nusesi că s-a declarat de acord, dar chiar în urma ultimei noastre convorbiri despre acest discurs a hotărît să-l rezaric, iar ulterior l-a refăcut încă odată complet la predeal, întîrziînd trimiterrea lui pînă în ziua de 27 decembrie, întrucît ținuse să-l pună în concordanță cu adresa Mîntîiului și cuvîntarea Patriarhului pe care chiar d-ns a schim-

bat-o total cu scopul de a înlesni M.S. un răspuns în același sens. L-am rugat pe Ioă să declare dacă până aici am spus ceva neadăvărat, la care dînsul și mai jenat a răspuns: "Confirm întocmai spusese d-lui Stircea". Am profitat deci de prilejul unic al cuvîntării extrem de pacifiste a I.P.S.B. pentru a da răspunsului M.S. caracterul unei mărturisiri de credință pur creștinească de care dl.Hitler nu se putea lega, cum nu avea nici putința să se formalizeze de răspunsul dat Munțiului. Ar fi fost o curată monstruozitate dacă R. i-ar fi răspuns cu teorii fasciste la apelul Papei la încetarea măcelului și la înfrățirea popoarelor. Si adresa guvernului, total diferită în fond și formă de cea din anul precedent, permitea, ba invita pe R. să spună ce a spus. Rămîneau doar cele două apeluri către țară și armată. Acestea nu puteau fi deosebite în fond de răspunsuri, dacă nu erau să creieze o totală confuzie în opinia publică asupra simțămîntelor Regelui Romîniei. "Am muncit la acestea mai mult decît la orice altă lucrare redacțională și mă pot lăuda că sînt făcute de așa manieră încît numai acel care-ți caută nod în papură poate găsi săgeți îndreptate contra sa". Aici am repetat "mot-a-mot" toată convorbirea mea cu Ioă din noaptea de Sf.Silvestru, fără să omit nici observația lui, după ce semnase ordinul de zi către armată, că se temea că nu va fi apreciat de Ionel cît era apreciat de dînsul. Dl.V.P. exultase mult a-mi aproba și parafa cuvîntul către țară, tot pe motivul că nu se pomenea nimic de "Marele nostru Alist" și-l citise de trei ori plus alte cinci ori frazele spinoase și totuși n-a găsit de cuvînt să-i schimbe o virgulă, mărturisind că era exact teza politicii sale și felicitînd comitetul de redacție pentru forma perfectă pe care o dăduse acestui document. Dl.Min.de Externe, a lăudat pe redactorul textului franțuzesc, spunînd că-și pierde timpul într-un post în care redacte declarații odată pe an în loc să ocupe unul din care ar putea face rapoarte lunare. Textele citite și semnate de dl.V.P. erau acele pe care le-a auzit pronunțate în sala tronului și pe care le-a citit E.S.V.V. amîndouă în ziare. Putesem convins că ar putea fi contestate ulterior la o nouă mai amănunțită analiză, fiindcă erau atît de gîmchere, te concepute încît dădeau loc la două interpretări, ceea ce explica clar timpul îndelungat ce le-a trebuit d-lor de la Wilhelmastrasee

ca să le sevizese și nuanța cealaltă neplăcută lor drept care l-am rugat pe dl. Mihai Antonescu să-mi parafeze toate copiile. În clipa aceea am scos din geantă primele copii semnate cu iscălituri mari, frumoase și le-am băgat sub nasul Conducătorului, spunînd: "Vă rog să-l chemați pe dl. Ionescu-Bălăceanu ca să-l întrebați dacă a scris acest text sau vreunul altul și să-l chemați pe dl. Stahl ca să vă expertizeze semnătura V.P. dacă acesta crede că l-am falsificat semnătura. Dealtfel aceleași semnături se aflau exact pe aceleași texte la Dir. Presei, la Dir. Emisiunilor Radiofonice și la Agenția Rador". Încă se sculase la invitația M.A. de a-și recunoaște semnătura și după ce analizase atent nu iscălitura ci textul, ținînd paginile contra luminii lămpii de masă (căci se stinsese de mult farul polițienesc), m-a rugat să le citesc din ziarele ce se aflau într-un teanc pe biroul C., în timp ce dînsul urmărea textele iscălite. În cursul acestei lecturi, a fost chemat din nou la telefon, căci se făcuse 9 fără un sfert și tot nu plecasem, de către M.S., care i-a spus -cum ne-a repetat convorbirea - că socotea o nouă întîrziere drept un afront personal ce i se făcea. Bijelet a vorbit extrem de amabil și l-a scuzat mult pe M.A. rugînd pe S. să nu se supere dacă i se cerea să plece fără mine, căci mai aveam cel puțin încă o jumătate de oră de discutat după care se făcea forte să mă aducă la tren. Regele i-a cerut să-mi treacă receptorul și m-a întrebat din nou: "What's the score?" (care-i marca?). I-am răspuns: "Thirty love" (de la tennis: 30-30), deși socoteam că marcasem 40, față de 30 ale lui Bijelet, căci lupta era de fapt între el și mine, Ionel fiind arbitru miop, dar nu vroiam să jubilez prea repede. Am primit o ultimă amînare pînă la 9,39, conștientă cu greu și am reluat citirea mai rapidă a restului textelor, la sfîrșitul cărora, negăsindu-se evident nici o virgulă diferită, C. a rămas f. perplex și s-a uitat acum cu neîncredere la Ioă, spunîndu-i: "Acum, nu mai înțeleg ce mi-ai susținut: băiatul e nevinovat, iar tu ai fost grăbit să pleci la revelion și ai citit neatent, fiind răspunzător de ele ca și cum le-ai fi redactat, așa că nu-ți mai rămîne decît să ți le însușești și să le susții față de Killinger". Dar Ioă nu s-a lăsat bătut, ci a răspuns: "Eu am citit originalele pe care nu le-am semnat fiindcă nu erau prevăzute cu apostila regală, iar de semnat am semnat aceste copii, fără să controlez dacă ele corespundeau cu originalele". Atunci am sărit ca înțepat de frelon, spu-

zind C. că dl. prof. M. A. uita că le-a recitat în biroul M. S. la Casa Nouă după dejunul de A. N. și a constatat de pe atunci că erau altfel decât cum și le aducea aminte din ajun și de altfel n-avea decât să-i ceară M. S. aceste originale ca să se convingă că erau identice cu aceste copii semnate de d-ze. Bijelet a observat însă, cu oarecare jenă de a mă acuza de un lucru de care nu era chiar sigur, că aceste nu dovedeau nimic, întrucât nu putea ști dacă originalele M. S. erau acele pe care le citise, din moment ce nu erau semnate de el. Eu am retorcat atunci tăios: "Da, într-adevăr, acuza abia am înțeles că vreți să insinuați, că originalele puteai fi duble" unele citite de dvs. iar celelalte arătate M. S. și citite în sala tronului; la o asemenea porcărie nici nu mă gândeam, dar cea mai bună probă că vă înșelați este aceea că, în cazul când ași fi vrut să comit această exorocherie ordinară fără să pot fi prins, n-aveam decât să vă mas să semnati originalele unele sub altele peste copii și atunci, distrugând cele citite de dvs., rămâneam cu celelalte semnate fără să puteți ști că existau originalele duble dar diferite". Atunci el cit și Mareșalul au convenit că astfel n-ar fi putut ști nici odată cum de semnase ce nu citise căci nu și-ar fi adus aminte cîte exemplare iscălise. Eu am repetat că aveam pe Bălăcianu martor că nu scrisese decât textele unice iscălite și publicate și am adăugat că Ullea, Chica și alți demnitari și funcționari le citiseră în timp ce Bălăcianu le scria, iar în afară de aceasta, dl. V. P. iscălise la spitalul Rădulescu și originalul celui mai pacifist discurs regal pronunțat, după ce citise celelalte în ziare, și în fine, dacă vroia să dovedească juridic un lucru, știa bine că lipsa unei probe nu era o probă, așa că nici o instanță nu i-ar da câștig de cauză, semnăturile lui pe copii fiind cele valabile: nu avusese decât să le citească și pe ele înainte de a le semna. M. A. n-avea decât să creadă dacă vroia că tot palatul era o vizuină de exorochi, dar eu îl sfătuiesc pe dl. prof. Mihail Antonescu să fie sportiv și să recunoască, că greșea acuzându-mă pe mine de un asemenea act și că citise "bel et bien", ceea ce semnase, dar acum de frica d-lor Hitler, Himler și Killinger prefera să-și spele mâinele ca Pontiu Pilat. Nu știu de ce, dar cuvântul de sportiv îl pusesse grozav pe bietul Ionel care, deși fusese vreo patru ani la Londra, tot nu răbduise șensul cuvântului pe care e întemeiată civilizația anglo-saxonă. "Te rog să-ți măsoari cuvintele vorbind despre primul ministru; conducătorii politici nu fac sport din treburile de

interes național; dacă dta.confunzi activitatea matala de la palat cu vînătoarea sau tenisul, faci f.rău!" Am răspuns: "Am vorbit de noțiunea etică a sportivității, de spiritul sportiv sau cavaleresc, nu de aspectul însușirilor fizice ce li se atribuie oamenilor sportivi, dar evident că Orientul nu va pricepe nici odată sensul profund al noțiunii de "fair play" și în această privință noi românii sîntem indiscutabil orientali get begeti". Iar eu spuseseam aceasta gîndindu-mă co-comitent la totala lipsă de fair play cu care cîștigasem semnăturile! Nu era mai puțin adevărat că Bijlet începuse partida după regula jocului său și fusese bătut după aceeași regulă. Dar avînd totuși un sentiment de dispreț față de metoda cu care-l înfundasem, am spus ambilor mei interlocutori și judecători că regretam f.mult pentru dl. Prim Ministru dacă d-lui regreta că semnase textele pronunțase și radio difuzate, indiferent dacă fusese sau nu tras pe sfoară cu semnarea lor, întrucît dacă într-adevăr vroisă să susțină față de nemți că nu era de acord cu ele și că eu îl înșelasem cu semnarea lor, voi merge bucuros la Dacheu, Buchenwald sau Auschwitz în locul d-lui, dar voi forma guvernul după rzboi cînd d-lui se va afla pe banca acuzaților și atunci nu voi recunoaște aceste frumoase iscălituri de pe copiii arhivelor C.R. - Cît despre M.S., nu va recunoaște nici odată minciuna că mă pusese să-l înșel pe dl.Mihai Antonescu dar nici nu se teme acum să recunoască pe-ternitatea unor declarații ce conțineau sintetizate crezul său, chiar dacă nu le stilizase personal, ceea ce nici nu era treaba unui rege. La întrebarea d-lui Mareșal dacă șefii opoziției aveau vreun amesec în această afacere, puteam să-l asigur că dl.Maniu a fost mai surprins decît Killinger de declarațiile regale, ceea ce sflasem (chipurile) de la legatia Elveției și nu s-a gîndit să se solidarizeze cu ele printr-o telegramă de felicitări sau cererea unei audiențe pentru a-l congratula personal pe M. Bij. a fost acum iarăși mai supărat de vorbele mele decît Bijlet, spunînd că Maniu nu era atît de prost ca să confirme printr-un gest oficial canevra sa din culise, căci eu recunoscusem d-lui V.P. faptul că Buzescu colaborase la redactarea unora din texte, iar toată lumea știa că acesta nu ieșea din cuvîntul șefilor opoziției cu care păstra contactul permanent prin Stirbey. Fiind f. mulțumit să aflu că Antoneștii erau prost informați, realitatea fiind tocmai inversă, Buzel ținea legătura între Maniu și Barbu, i-am răspuns că dl.V.P. îi raportase "incorect" cele ce i le relatasesam privitor la contribuția d-lui Buzescu la întocmirea de-

clarațiilor regale, întrucît nu făcusem decît să-mi verific bazele coordonatelor politice actuale, decurgînd din declarațiile de război și caducitatea sau denunțarea tratatelor anterioare acestuia, precum și din noile angajamente internaționale contractate de România, față de axiomele ei politice permanente ce au rămas valabile, tocmai întru evitarea unor afirmații neconforme din punctul de vedere juridic cu obligațiile noastre față de Reich, dar la redactarea propriu zisă a textelor nu recusesem la ajutorul nimănui din sfars C.R., ci lucrasem în sinul acesteia numai direct cu M.S. și Mircea Ionițiu, oricît de neverosimil li s-ar putea pare E.E.L.L., iar înainte de a le supune aprobării d-lui V.P., le citisem d-lor Buzescu și Pogoneanu pentru a le cunoaște critica și eventuale observații privitoare la acceptabilitatea lor de către responsabilul politicii externe, cu rezultatul că le socotiseră perfecte ca și de altfel dl. prof. de drept internațional public M.A.- În consecință, nu putea fi vorba de nici o directivă primită prin calea Buzescu de la șefii opoziției. Cît despre contactele lui cu aceștia prin Barbu Stirbey, îmi permiteam să comit indiscreția de a informa pe dl. Mareșal și dl. V.P. că atracția palatului Stirbey pentru prietenul meu era de o cu totul altă natură de interese, d-sa fiind cuasi logodit cu fiica mai mică a lui Barbu. Ică se agăța atunci de cuvîntul "incorect" pentru a-mi pune în vedere că nu admitea asemenea aprecieri pejorative a persoanei sale din partea nimănui și cu atît mai puțin din aceea a unui subaltern de al său, la care am ripostat prompt că d-sa se autoscuza formalizîndu-se de un cuvînt cărui nu trebuia neapărat să i se dea interpretarea acuzației direct ce mi-o adusesese mie și indirect M.S. cu mistificarea textelor, întrucît corect mai însemna și exact, precis, just, conform cu realitatea iar incorect contrariul și că nici eu nu permiteam nimănui, nici șefilor mei ierarhici, să se stingă de onoarea mea fără de consecințe pe care atunci cînd d-lui nu va mai fi șeful meu, va avea prilejul să le suporte, dacă nu vrea să-și disqualifice singur onoarea după codul acesteia valabil în societatea conducătorilor țării noastre, deoarece poziția d-sale de Prim Ministru nu-i dădea dreptul să insulte în mod gratuit și fără obligația unor juste reparații cinstea subalternilor săi.-

Spusesem aceasta în mod calculat, cu riscul de a strica din nou atmosfera ceva mai respirabilă ce se-njghebase mulțumită intervenției sale salvatoare de la ora 7,30, dar cu scopul de a-l face să-și retracteze acuzația și să accepte validitatea semnăturilor sale și solidarizarea sa totală cu declarațiile regale. Amândoi anchetatorii au sărit pe chestia "provocării mele" inadmisibile a unui "șef de stat", la care f.calm de această dată, i-am lăsat să-și depreseze nițel "dampul" (Dampf = abur) ca să le replic că numai M.S. era șef de stat în România, ceea ce nu-l împiedica pe dl.șef interimar al guvernului să arunce asupra sa oprobiul unei f.grave învinuirii, aceea a unui fals în acte publice. Nici R.Mihai și nici eu nu eram să răspundem acuzației ce ni se aducea față de străini prin aceeași monedă, întrucât nu ne vom înjosi să le recunoaștem dreptul de a se amesteca în treburile interne ale unui stat suveran, dar puteam să le garantăm E.E.L.L. că între cuvântul M.S. și acel al d-lui prof.M.A. și între probitatea caracterelor lor respective, domnii Hitler, Himmler și Killinger, nu vor sta mult la îndoială ca să-și facă alegerea și această afirmație o întemeiam pe părerile foarte puțin măgulitoare ce mi le exprimase Freiherrul despre șeful meu de la Externe, pe care eu știussem însă să-l apăr cu înverșunare, respingând cu indignare încercarea perfidă a unui străin și pe deasupra dușman al neamului nostru de a băge intrigi, a crea disensiuni și a se amesteca în afacerile de competență exclusivă a statului român. Dacă regele Mihai n-ar fi moștenit frumosele calități suțlețești ale bunicului său "Ferdinand cel Leal", ar fi fost și ar mai fi f.ușor pentru el, un Hohenzollern-Sigmaringen, să facă jocul poporului său de origine, azi stăpînul Europei, exclusiv M.B. și URSS, dar inclusiv României, în dauna celui de baștină, de apărarea intereselor căruia era primul responsabil și în pofida oricăror guverne ce ar încerca să i se opună, dar prefera să-și expună securitatea personală tocmai pentru a-și face toată datoria, așa că ar fi cea mai mare crimă de stat, mai ales pentru romîni ce se făceau cu originea lor pur națională, de a trăda în loc să stea alături în jurul lui pe acel care-și expunea viața și toate interesele personale pentru a-i feri de o catastrofă națională, iar eu, care nu știam romînește, dar, în schimb, germana mai bine decît orice altă limbă, întrucît mă născusem cetățean austriac și făcusem școlile germane din frageda-mi copilărie, puteam să dau lecții de patriotism românesc multor domni valahi care nu cunoșteau nici a.b.c. ul limbii și ideologiei țării

nice, dar ştiau în schimb să se dea cu duşmanul de veci şi pre-
 tuşindeni ai popoarelor latine. Amândoi se-ncredinţaseră serios la
 aceste vorbe, dar cu efectul dorit al unei eplozii de indignare
 la presupunerea că ei ar putea fi bănuţi ca mai puţin patrioţi
 decât R. şi entourageul său : cine ducea tot greul rezistenţei zil-
 nice împotriva cererilor nemţeşti şi cine munea din zori şi pi-
 nă-n amurg pentru propăşirea naţiunii şi apărarea ei, iar cine
 ţinea mai mult la o vinătoare decât la rezolvarea unei chestiuni
 primordiale pentru interesul Statului? Le-am tăiat-o cu remarcă
 seacă, interjectată la timp, că putea să vină liniştit de a-şi
 fi îndeplinit datoria cel care de Anul Nou arătase calea salvă-
 rii naţiunii, aşteptând că acum era sarcina guvernului de a se da pe-
 te cap pentru a susţine şi apăra acel act de curaj salvator al
 viitorului fericit al ţării, care era mai important decât si-
 tuatia ei prezentă nenorocită, şi pe acel care-l înfăptuise.
 Reuşisem astfel să-i separ pe tema oportunităţii actului şi aplau-
 dării sau huiduirii celui ce-l efectuase: Ică, mult mai deştept,
 adăugând pe loc invitaţia ce-i făceam să-şi asigure, fără
 mai mare risc decât fusese tânărul monarh, al unor scene ne-
 plăcute cu bătrânul zbîr constipat la creier şi ale ceilalţi in-
 becii patent ce era gusleiterul României, un viitor pe banca pro-
 curatorului şi nu al scuzaţilor, dar pentru aceasta trebuia să
 pună-n practică, acum cât mai avea prilejul şi era ocazia unică
 şi cea mai oportună, veşnicile sale asigurări verbale de devota-
 ment faţă de Coroană şi şeful dinastiei şi de credinţă-n cauza
 justă a ţării democrate care era şi cea a MMIL şi tuturor ro-
 mânilor cu scaun la cap, pe cînd Ionel alunecă de acum şi mai
 dihai pe povârnişul îngheţat al muntelui de aberaţii clădit de
 fosilul său creier atins de filozofie. Redresîndu-se la timp,
 Bijet a făcut iarăşi una din neîncredinţele sale volte fulgeră-
 toare, declarîndu-mi : întâi de toate, că nici nu-i trecuse vreo
 clipă prin minte bănuiala că M.S. s-ar fi asociat la o eventuală
 "abilă manevră macchiavelică" a opoziţiei cu ajutorul tine-
 rilor lui colaboratori de la Externe, cîştigăţi trîp şi suflet
cauzei drept a democraţiilor occidentale pentru "a-i forţa puţin
mina" responsabilului politicii externe ca să adere în nu-
 mele guvernului la teza lor, dar că din conversaţiile noastre
 de azi, cam furtunoase, însă - "nu-i nimic, căci numai aşa
 poate să fie cu folos - absolut necesară şi extrem de fruc-
 tuoasă, înşişi dăduse limpede seama că el se-nşelase şi că era
 total nevinovat şi-mi prezenta în consecinţă sincerele sale acum
 şi regrete că a mă fi bănuat, scuzat pe nedrept şi jignit, rugîndu-mi

să uit incidentul și să-nmormintăm afacerea; apoi că față de Killinger nici el și nici M.A. nu-l dezavuaseră pe R., dispoziția acesta declarase hotărât, categoric și cu o violență brutală, față de scela că declarațiile regale erau perfect conforme cu politica sa personală de alianță cu Reichul și că nu tolerează nici un amestec străin, nici al acestuia în calitate de Mare Aliat în treburile românești, respingând "de plano" cererea Fuhrerului de remaniere a guv. și epurarea palatului (ceea ce încă nu ceruse), am ne capul său, al lui Ică și natural și al meu și poate chiar al tatălui meu adoptiv (sic!) și, în sfârșit, că mă ruga să comunic din partea sa M.S. că-și va apăra până la capăt poziția, politică personală, cunoscută MMLL și în acord cu vederile și aspirațiile lor, ca și declarațiile regale pe care va refuza să le infirme și să slăbească prin vreo declarație guvernamentală oficială, dar că trebuia să se aștepte la o perioadă de mare încordare cu L.G. și A.A., drept care le sfătuia să găsească orice pretext valabil pentru a dispărea pe cât mai mult timp de la reședințele regale în acest răstimp, până ce va fi trecut complet furtuna. Nu m-am putut abține să mă scol de pe scaunul acuzatului (căci lipseau fotoliile mici de piele, fie că fuseseră duse la Predeal, fie scoase în ziua aceea pentru a crea cadrul comisariatului de poliție) și să mă duc să-i strâng mina șefului direct, spunându-i: "Mi-ai luat o piatră grea de pe inimă și cred că știți tot așa de bine ca mine cât de mare va fi bucuria și recunoștința MMLL pentru sportul inapreciabil ce i-l dați astfel M.S. într-un moment când lipsește lui l-ar fi costat enorm". - Tocmai în clipa aceea, parcă spre a-mi confirma spusese, telefonul sună pentru a treia oară și Ică se repezi la el presimțind că nu putea să fie decât omoniumul său de botez, deși era doar 9,20 și sperasem că voi reuși s-o tulesc în cinci minute. Regele nu avusese însă recepția telepatică bine reglată-n clipa hotărârilor pro-regaliste ale aliatului său de ultimă oră, căci în loc să fie cel puțin curtenitor cu el, s-a răzbunat pe cel nevinovat, de furia ce o cociu vinovatului pentru marea întârziere a plecării trenului regal, spunându-i cum Ică ne-a repetat rîzînd: "Decă nu plescă pînă la 9,25, viu personal să-l scot din vilă, căci toate au limite lor și estăzi ști depășit-o!" Am trebuit să intru pe fir ce să potolească legitima supărare regală spunînd: "Sir, advantage in, leave me another half and I 'll get the game" Sire, avantaj la serviciu; lăsați-mi alte 30 min. și voi câștiga jocul.). Mike îmi răspunse laconic: "O.K., but make it snappy!" (În regulă, dar dă-i sor!). Mă cam lăudasesem însă, căci Bij - căruia dinodins nu-i ascunsesem bucu

ria la reafirmarea alianței C.R. cu locotenentul lui, știu pentru
s-a scris că nu era nimic subversiv față de d-lui în relațiile
sale cu acesta, cât și pentru s-l îndemna să-i imite bunul exem-
plu, sau atunci a se auto-izola în postura de unu contre doi -
nu s-a dovedit deloc mulțumit cu perspectiva destinderii și împă-
cării cu MMLL, declanșând subit, din senin și-n contradicție fla-
grantă cu promisiunea sa de a nu se lega de mine decât-i spuneau
adevărul, în care primul său colaborator se declarase a crede, un
atac ce nu era rezultatul aparent precum mi se înfățișa, obser-
vându-l cu deosebită atenție - al secțiunii subversive a princi-
palului său dușman intern, "treponeme palidă" ci al unui calcul
și el influențat de opera distructivă a spirocheților, dar mai
indepartată și-indirectă, anume acel, vădit din tot ce va urma,
de a nu cumva scăpa această unică ocazie de a întoarce săbiile
hitleriste, brucate asupra spătarului său, contra aceluia căruia
nu-i mai putea ierta acum, de când aflase că se-mancipase efectiv
de sub tutela guvernului cutozind a lua inițiative neinfluențate
direct nici măcar de șefii leali și-nofensivi si opoziției demo-
crate, pretenția lui clar desvăluită de a juca un rol politic
poste decisiv în acel viitor "fericit" pe care dictatorul nu-l
prefere deloc prezentului ce pentru el nu era știu de "nenorocit"
și pe care el devenea zilnic mai ferm convins că cei mai mulți
cetățeni si țării îl vor regreta amarnic în ziua victoriei Alia-
ților pe care, în schimb, o învedere drept perspectivă sumbră și
jahniceă pentru patria și persoane sa. În orice caz, a reacționat
altfel decât scontasem în clipe ultimului apel telefonic al M.S.
luind și el drept bună declarația mea, căci a uitat total pe șe-
fii opoziției și presupusul amestec clandestin al adevăratului lor
tehnician al Cabinetului Externelor, dar pentru a profere decada-
tă noi și mai violente invective la adresa R.M. decât acele din
trecutele crize intervilane, pecetluind-o cu persoane cu cea mai
nefastă-nrîurire asupra copilului ei, dintr-o miopie și lipsă
de bun simț egale de doar de ambiția ei personală și maternă ex-
cesive și total disproporționate cu calitățile nesului ei reanu-
nit pentru prostia tatălui și fraților ei, dintre care el, Anto-
nescu, cunoscuse pe cel socotit mai breaz fostul soț al Elise-
betei, care era prost sa noaptea și nu va face oare bătrîne pe
tronul Greciei decât Churchill va consimți și reuși să-l reînscu-
nese, subită și mai grotescă pentru odrasla ei, orbind-o știu
incît nu mai putea să-i descopere și nu mai vrea să recunoască
scăderile congenitale ce-l făceau incapabil să-și stăpîneasă

pornirile pofticioase, să-nvețe, să muncească și să se țină de o treabă utilă și serioasă, dar capabil să-și închipuie a fi îndrituit să comande, să aibă pretenții la toate prerogativele și drepturile regaliene nemeritate, să exige și să ceară mereu mai mult fără a compense însă cu nimic hatîrurile ce i se păresu datorite de către toată lumea, ahtiat după cedouri ce și bunicăsa, dar lipsit de recunoștință pentru serviciile ce i se aducesu și de imboldul de a răsplăti pe acei ce se jertfesu trudind pentru el ce și de orice generozitate a inimii și a minții, iar ea - și mai meschină și ranchinoasă decît el - îi flata toate slăbiciunile și-l încuraja în apucăturile și metehnele sale, învrăjbindu-l cu acei care-i doreau binele și vroiseră să facă om din el, astfel încît sub influența ei devenise-n ultimii doi ani mai alintat și de nesuferit decît fusese la plecarea tatălui său care, de bine de rău, știa să-l țină la respect. "N-ai vrea să vă convingeți prea tîrziu de adevărul cuvintelor mele", a conchis C. către Ică și mine, adăugînd că eu nu înțelesesem nimic din cele ce-mi pusese în vedere la ultima audiență. Crezuse că, cu experiența anilor mei de republică geneveză și de Cambrige, voi ști să-l educ făcînd din el un "sportiv" la propriu și la figurat, "cum mă plînsesem că nu ersu românii", să-i fiu un monitor energic și-ngrijet a-l sili să se formeze după nevoile țării să se adapteze exigențelor rolului ce va trebui să-l joace cîndva mai tîrziu și ale gustului mulțimii, dar constatase de mult că n făcusem decît să mă străduiesc a-i fi și a-i face pe plac tot ce poftes, iar acum și "Ică" o lua pe aceeași cale. Mă uitai mirat la acesta, dar el îmi făcu discret cu ochiul să nu-l contrazic și cum tăcesu smîndoi oarecum prea ostensibil din menajamentul devenit de-a dreptul o manie, simțind că tăcesu de conivență și nu dădeam vorbelor sale valoarea și importanța cuvenite, bătrînul mi-a spus, f-cal, încet și scandînd cuvintele: "Atîta vreme cît îi făcesu mendrele pentru sporirea veniturilor D.C., listei civile, îmbunătățirea administrației palatului și a bunurilor particulare sau ale tatălui său, ba chiar a Fundațiilor Regale, am tăcut, am aprobat tot ce ai cerut d-lui V.P. și d-ss a venit să-mi propună și am satisfăcut toate dorințele R. și R.M. compatibile cu interesele superioare de stat, dar cînd v-ați apucat săm boicotați ofițerii numiți de mine la palat Coensai pentru a împiedica pornirea unor inițiative regale venite să-mi submineze autc

ritatea în sinul armatei în felul ordinului de zi, numai pentru-
că șeful lor n-a înțeles să accepte dăinuirea atmosferei anti-
guvernamentale creiată în Batalionul de Gardă de I.O. anulând dis-
poziții valabile pentru toată oastea, am priceput că MMIL reuși-
seră să te capteze, ca pe Vergoți, pentru lupte surdă împotriva
mea și a tuturor simpatizanților mei, fiindcă nu-mi puteau ier-
ta deținerea puterii, reducerea importanței lor în stat, îngră-
direa libertății și controlul activității lor politice, nici sin-
ceritatea cu care le-am spus adevărul chiar când acesta nu era
năgulator pentru dinastia și pentru ele. Ti-am cerut ținerea
la zi a registrului de motivare a tuturor audiențelor și înce-
tarea legăturilor cu cercurile apropiate fostului regiu, ca să
aflu apoi că vizitele prietenului marelui Buzescu nu figurescă
acolo, că tânărul Malaxa continuă să vină la palet și să vîneze
la minăstirea și că audiențele camuflate sub titlul cesiurilor
Reginei scapă de orice motivare și control. Dar deasupra orică-
ror alte condiții pusesem aceea de a nu mai fi pus în fața unor
fapte împlinite, mai cu seamă în domeniul politic, pentru a des-
coperi adun că inițiativa unor declarații, ce au ajuns să pună
în discuție stabilitatea regimului actual, a fost a R. căruia
i-am interzis să se amestece în treburile statului și mai ales
să ia atitudine politică personale neaprobată în prealabil de
mine și nu de dl. V.P. care știe tot atât de bine acest lucru.
Decă ai fi cunoscut amănuntele ce mi le-ai dat astăzi despre
condițiile în care s-a ajuns la întocmirea textelor acestora, nu
m-ai fi expus a le susține și a-l apăra pe acesta cu riscul
unei crize grave cu Hitler, care încă nu s-a splenat, iar dacă
nu se va putea solda pînă la urmă fără sacrificii, acestea nu
vor fi făcute de guvern ci de acela care, prin "crimalele ușurin-
ță a actelor lor", au pus în primejdie însăși existența lui: în-
tre salvarea conducerii Statului, care singură va putea să scape
țara de un dezastru național și aceea a regalității, care nu po-
te contribui întru nimic la aceasta, nu voi ezita să urmăresc
cea dintîi. Nu mă mai interesează să știu exact în ce măsură dl.
M.A. s-a lăsat manevrat sau convins de Guveranți și enturajul lor
ca să imprime o direcție nouă politicii mele externe într-un mo-
ment cînd nici un eveniment internațional nu justifică această
gravă hotărîre plină de consecințe și care a creiat vîlvă pre-
tutîndeni peste hotare, procedînd la acest act fără știința gu-
vernului și nici măcar aceea a C.S., dar tîin să știu totî acei
care au avut marea curaj să-și trișibîtose atitudinea, ostilă

politicii acelor, că vor trebui să aibă și vitejia de a suporta cu demnitate consecințele actului lor neprecugetat, ușurată și dăunător interesului general stăt al României cît și al Aliatilor ei de totdeauna". Iată și cu mine am vrut să-i răspundem amîndoi în același timp și eu, cu un gest al mîinii, l-am invitat să vorbească el întîi, dar R. - dintr-odată cu vocea scăzută și un aer îmbătrînit, obosit și plictisit - i-a spus să mă lase pe mine să vorbesc ca să se termine audiența, întrucît el nu mai avea mult de adăugat relativ la chestiunile palatului "de scarta căruia nu s-ar mai preocupa", iar d-lor aveau tot timpul să discute "problema noului răspuns de dat Fuhrerului" după plecarea mea. Fiind în țil și inoportun să mai inveninez "relațiile", relevînd inexactitatea și nedreptatea aprecierilor lui despre MMLL, m-am bornat să rectific f. rezumativ și birocratic, afirmațiile neîntemeiate în legătură cu nerespectarea directivelor ce mi le dăduse: tîndrul Malaxe fusese o singură dată la palat într-o audiență de un ceas la mine iar nu la R, tocmai ca să-i explic cauza pentru care, dacă ținea într-adevăr la prietenia M.S., trebuia să renunțe în conjunctura politică erau interpretate cu totul altfel decît erau în realitate și cu acest prilej i-am comunicat aprobarea M.S. de a vine singur la Mînaștirea cînd Basile se ducea acolo pentru control; f. discret, băiatul profitase o singură dată de această invitație și scrisese M.S. o scrisoare de mulțumire cu rezultatul vînașiei sale, vreo 150 de rațe la două paze (căci trăgea f.bine și ar fi meritat în mod normal să fie invitat la vînașoriile regale mari), cu nici o altă mențiune, R. fiind sigur gata să-i arate scrisoarea dacă dl. Mareșal se-ndoia de ceea ce spuneam; nu fusese niciodată vorba să-i cenzurez R.M. frecvențele ei ce nu aveau de altfel nici un caracter politic și nu puteam să cer prințului Albrecht, lui von Langenhahn și nici d-lui V.P.(sic) motivul cererii lor de a fi invitați la cîniul ei din care M.S. nu făcuse niciodată pretextul unor audiențe camuflete de caracter politic; registrul audiențelor exista exact așa cum convenisem să fie întocmit și stătea la dispoziția E.S. ori de cîte ori ar dori să-l consulte, dar natural nu conținea liste invitaților la mesele regale, care nu ceruseră și nu avuseseră nici o audiență, nici procesul-verbal al conversațiilor MMLL cu musafirii lor, iar Buseșt a fost în total de trei ori (sanchi) la palat în șase luni, invitat la prînzul regal cu prilejul remiterii țigărilor americane, cărtole elvețiene, cărților literaturii mondiale și unor lămi de

whisky procurate de către Leg. de la Berna pentru C.R. și trimise prin curierul diplomatic ; probleme nerecunoașterii de către S. a col. CODREANU ca S. al C.M., în urma încălcării unor I.O., nu s-ar fi putut naște dacă E.S., ar fi accedat la cererea absolut legitimă a M.S. de a-și alege membrii C.M. din cadrele armatei căzând de acord cu C.S. asupra numirii lor, pe cînd aceea a declarațiilor regale - asupra căreia nu mai era cazul să revin după toate explicațiile amănunțite ce le dădusem și care epuizaseră subiectul - subliniam numai faptele clare, indiscutabile și pentru care aveam suficiente mărturii scrise și verbale de citat pentru a le probea, că nu se putea vorbi de o inițiativă strict regală, ci de una conjunctă a M.S. cu factorul de patru ori răspunzător de politica oficială a guvernului Antonescu, de nici un fapt împlinit, întrucît M.S. și C.R. nu-și putuseră și nici nu-și puteau închipui că acesta ar fi dus vreodată sau ducea acum o politică discordantă cu cea a C.S. în numele căruia ducea aproape un an de zile negocieri secrete cu Puterile Occidentale, iar încă mai puțin de vreo manevră sau presiune asupra sceluia, știut fiind că M.S. nu era în măsură să exercite presiuni asupra guvernului român, nici să-l manevreze pe un om politic de talia Primului Ministru interimar. Mareșalul ticase urît de tot la mențiunea negocierilor guvernului, considerînd desigur că-l amenințasem cu spectrul destăinuirii lor față de Killinger drept instrument de șantaj, căci a răspuns numai la punctul acesta, spunînd că el nu dusesese și nu ducea nici un fel de negocieri și că "tatonările oficiale de care avusese cunoștință guvernul" nu abutinaseră la nici un rezultat efectiv tocmai din incapacitatea Puterilor anglo-saxone de a înțelege situația complexă în care se aflau România și guvernul ei, ceea ce făcea cu atât mai inoportună declarațiile de A.N., deoarece era lucru știut că pentru a trata cu succes trebuia să te afli într-o poziție puternică și să nu accepți condițiile adversarului fără a fi primit prealabile asigurări valabile privitoare la îndeplinirea contrapărții în tocmeală, mai ales cînd te apucai să oferi ceea ce nu puteai da: un om politic serios, responsabil de conducerea unui stat și de soarta unei națiuni, nu promitea nici pe plan intern și cu atât mai puțin pe cel internațional lucruri ce nu le putea ține.- "Palatul și dl.M.A. - în măsură în care au fost într-adevăr autorii originali ai acestor manifestatii inoportune- căzuseră-n greșeala clasică și de caracteristică demagogie a

a opoziției de a lua dorințele lor drept realități, de a sparge uși deschise și a-și da cărțile pe față spre folosul adversarului, în detrimentul cauzei lor și spre onosul națiunii întregii care va avea acum mai mult de îndurat din cauza imprudenței lor : ce bine ar aduce poporului francez Mareșalul Petain dacă s-ar apuca să țină limbajul Generalului de Gaulle? "Tine să-mi atragă atenția asupra faptului că acestea fuseseră primele, dar și ultimele declarații regale stita vreme cât el, C.S. va fi la putere, că cele de anul viitor vor fi suprimate, dacă va mai fi cazul, iar Suveranilor și enturajului lor le era strict interzis orice amestec în rezolvarea crizei actuale, drept care era și el de acord cu părerea d-lui V.P. că cel mai bine ar fi să dispară până la desnodământul ei "din circulația dintre reședințe". Cât despre mine, "mă poftea să-mi bag mințile în cap și să-mi curmez radical și definitiv apucăturile de prim sfetnic politic al R., presupunând că voi mai putea sta la palat după cele întâmplate, ceea ce va depinde de evoluția crizei și abilitatea șefului meu direct de la Externe de a-și salva poziția proprie, mult mai importantă decât a mea, dispărând și eu pentru moment din capitală, dar gata să răspundă imediat la primul apel pentru cazul în care va fi nevoie să dau lămuriri suplimentare despre incident." Era exact ora 10, fără să cînd s-a ridicat spunînd lui Ică: "Mi-ai tăiat și orice poftă de mîncare; vezi dacă mai avem ceva cald de mîncat, altfel mă cuac și vorbim mîine". Mi-am luat dosarul ca să-l bag în geantă lui Ulles, dar Ică m-a rugat să i-l mai las, ceea ce mi s-a părut ciudat, așa că am obiectat că aceste exemplare nu puteau lipsi din dosarele lor respective, dar că-i voi trimite al doilea rînd de copii iscălite (ce l relussem de la Solocolu) la prime ora dimineții, cu care s-a declarat mulțumit. Mareșalul s-a retras pe ușa bibliotecii fără să-mi dea mîna cînd l-am salutat. În schimb, coborînd la parter cu Ică, Devidescu n-a știut cum să-și repare atitudinea dușmănoasă de la primirea mea însoțindu-mă pînă la ieșire, chemîndu-mi pe bietul Ispas care aștipise tot așteptîndu-mă în mașină, dar pe cînd cu Ică am strîns mîna f. cordial, dîneul rugîndu-mă încă să-l scuza pe C. față de M.S. pentru cele două ore de întârziere, m-am răzbunat pe Colonelul prea servil față de șeful său și care scontase deja lichidarea mea de la palat, nedîndu-mi mîna, cu tot salutul lui deodată pres aplecat. În tren am fost la 10 fără 2, întîmpinat în gară de Ulles, Iorgu și Brătăsescu care primise-

ă deja I.O. de a pleca la vilă după mine dacă nici acum nu so-
sesem. Ulles cinase în locul meu în trenul regal și deși masa fu-
sese excelentă, după cum aveam să constat imediat, nu-și revenise
din emoția încercată în ancheta din ora 6 și jumătate, crezînd(și
sperînd astfel pe Mike, Tonci și Iorgu) că nu voi mai spore li-
ber după sfîrșitul ei, pe cînd Ioani era f. sigur că mă voi ști
descotorosi și de această belea. Lui Ulles i-am restituit geanta,
dar nu hîrtoagele ce conținuse, căci mai aveam cu ele o treabă
de îndeplinit în tren, spunîndu-o să-i trimită lui Ică abia în
cursul după amiezii, spre a-i mai întîrzie eventuale operații con-
traofensive, ultimele copii ale acestora. Vivi, Waldstein și
Nicky au fost firește f. intrigati să știe ce cauzase această atî-
de importantă convorbire cu cei doi conducători ai poliției hitl-
riste romîne ca să producă chiar două cessuri de întîrziere a tre-
nului regal, dar numai Waldstein avea să adoarmă-m noaptea aceea
nelămurit. Toți conversaseră cu S. în salonul mare al vagonului-
sufragerie pînă la sosirea mea, dar după plecarea trenului cu o
viteză nebună, căci ceruse nemorocitului Dir. al trenurilor regal
să-facă ce și cum știa ca să ajungem la destinație tot la opt
fără un sfert, Mike s-a retras chemîndu-mă să cinez în salonașul
vagonului său ca să-i pot povesti pe-adelele din pîr de-a fir tot
ce se discutasese la vilă. Cel mai bucurat de apariția mea în f.bur
și veselă dispoziție fusese bietul Tonci care - deși lusesse il-
socotea un mare egoist și incapabil de multă afecțiune pentru alt
cineva decît persoana sa - trecuse prin momente de emoție cînd
Ulles îi descrise pe șoptite cum fussem primiți și maniera în
care reacționasem pentru a-l scăpa pe el de neplăcerile unei
adevărate anchete de stil militar, iar cum în plus tînjea
cu starea intestinală fiindcă refuza să-și îngrijescă dinții și
sănătatea, neținînd regulul prescris și mîncînd mult din tot ce i
trebuisă, s-a grăbit să-i culce pe mușafiri ca să se poată și el
întinde imediat ce-i dădusem a înțelege că nu aveam nici un motiv
să fim dăminați intrucît bătălie principială, ceea de a nu-l avea
pe Rij contra noastră, era cîștigată (așa cum apreciam în mod gre-
șit) Regelui (și lui Ioani) le-am povestit tot exact cum se petre-
cuse cu singura excepție a caracterizărilor f. puțin măgulitoare
ale mamei-mi, numelui ei și persoanei lui de către neîmpăcatul
anti-monarhist de Rij, deoarece socoteam că nu avea nici un sens
să-l montez și mai mult contra acestuia, dînd fiind că speram etu-
ci că-și va menține frumoasa atitudine de rezistență opusă Freih-
rului la prima lor întîlnire după A.N. Pe la ore 11, Ioani și
Iorgu au manevrat aducerea lui Vivi în vagonul regal, așa că par-

tes cea mai importantă, finală, a discuției cu Antonești a putut fi auxită și de el, analizată în detaliu, comentată și discutată cu el pe larg până la 12 și jumătate cu rezultatul unei concluzii ceva prea optimiste și ea, pentru că Vișoianu, cu toată inteligența sa remarcabilă, rațione numai după logică și atribuia inamicilor aceleași judecați logice pe care le-ar face el în locul lor, neținând cont de faptul că amândoi Antonești judecau mai mult intuitiv și acționau impulsiv, iar bătrînul avea în plus reacțiuni imprevizibile datorite dezechilibrului său celebru progresiv cauzat - cum bănuiam de mult, dar aveam să aflăm în curînd precis din însăși gura specialistului german sosit în țară pentru a-i stabili diagnosticul și a-i prescrie tratamentul nou de atenuare dar nu vindecare a efectelor bolii lui - de un număr considerabil de cruci biruitoare ale străvechiului său lues treponemic ce i se instalase mai recent pe la centrele nervoase ale "cutiutei gramofonului". Pentru a nu cădea în greșala optimiștilor de a învedera situația noastră-n roz și a ne închipui că Himmler, mai mult decît Hitler, se va mulțumi numai decît cu primul și nici cu următorul răspuns al C., am subliniat toate pasajele spinosose relative la scarta Coroanei, și mai ales mențiunea unui nou răspuns de dat Fûhrerului care, pe seama, nu se mulțumise cu primul și contrastasea imediat, fără ca eu să fi putut dibui nimic despre noile sale cereri care puteau fi îndreptate de această dată mai mult împotriva C.R., din moment ce știam priș Barbu că încă ne denunțase f. perfid lui Killinger în ajun. Vivi credea, în schimb, că Alexandru n-ar fi cerut cu stîta insistență manifestată în chestiune dacă n-ar fi primit serioase asigurări din partea I.S.-ului că nu se mergea la mare risc, fiindcă englezii știau probabil că Reichul nu era actualmente în măsură să-ncreadă numai pentru stîit ocuparea efectivă și totală a Romîniei și deci s-ar baza la puternice presiuni asupra Antoneștilor care la rîndul lor erau desigur socotiți la Londra a nu fi susceptibili să accepte o nouă și mai mare diminuare a relativei lor autonomii. Nu-i venea să creadă povestea lui Bossy că le-a trebuit lui Himmler și Baronului Weizsäcker trei săptămîni încheiate ca să descopere ghișeeul cu trandafirii și lua această mare întîrziere în reșeaua Wilhelmstrassei drept indiciu probator al prudenței cu care proceda acum de cînd situația f. îngrijorătoare a frontului le făcuse să-și pîrdă pofta de oneroase diversiiuni, - d-lor dirigenți de la O.K.W. și Reichskanzlei. Ori, dacă M.A. a reacționat

cu stăruie energie și vehemență pentru scopurile intermarului care avea de mult o proastă presă la misiunile germane și Berlin, nu era de presupus că va tolera cererea unor drastice sancțiuni contra palatului sau opoziției, întrucât Vivi iarăși nu putea să-și închipui ce ar avea de câștigat eliminând pe Factorul Constituțional tocmai acum când era exclus să nu-și dea seama de eșecul total al celei de a doua mari ofensive rășăritene germano-române și consecințele dezastruoase ce avea să recoltaze politica sa poate chiar deja în cursul anului incipient. Faptul că Vivi, care altfel în general și, în special pe chestiunea mare a perspectivelor post-belice pentru țară nu era deloc optimist, socotind din capul locului deșerte iluzii speranțele ce-și mai făcuse șefii opoziției asupra posibilității deschiderii unui front belmanic, nu era nemulțumit cu declarațiile și felul cum fuseseră primite în ambele tabere, crezând că hopul mare fusese trecut încă de la sfârșitul primei săptămâni a anului, ne-a dispus și pe noi la mai multă veselie. La întoarcerea noastră în vagonul invitaților, l-am trezit pe Nicky ca să-i spun de r (ceea ce aveam să-i arăt a doua zi lui Waldstein cu prona grafică vizibilă a semnăturilor artistice ale primei vedete a guvernului român) că lupta de la vilă provenise din încercarea lui Ică de a mă convinge ce să accept a mă sacrifica la nevoile pentru a-l scoperi, declarându-mă autorul unic al textelor declarațiilor regale pe care dădă-mă nici nu le-ar fi văzut întrucât i-ași fi dat să cenzureze altele mult mai pro-germane și războinice și ași fi trimis, de capul meu, direct spre publicare cele care au apărut și păreau să fie socotite deviaționiste la Reichskauslei; dar să aflu, în schimb, de la el că Steltzer revenise de la Berlin cu noi și mai importante însărcinări, întrucât fusese singurul să scape teafăr din ancheta lui Himmler - pe când toți ceilalți și în special Pips păreau a fi fost rău muștrați pentru lipsa lor de vigilență și clarviziune - datorită unor mporțe vechi în care străgea atenția centralei asupra politicii personale a lui Ică pe linia vechilor cadre ale Externelor, în opoziție cu tezele militarilor guvernului, cărora C. le dădea din ce în ce mai puțină ascultare de convență cu șefii opoziției democrați și pentru care reușise să câștige pe MMLL prin intermediul meu și că Steltzer ceruse ca categoric presiuni puternice asupra M.A. pentru înlocuirea lui Ică la V.P. și Externe și numirea unui M. al C. militar de încredere al M.M.G., se zvonea de un statmajorist de la Secția II-a sau Atașatul Militar de la Berlin.-

Nicky ținuse să mă prevină cât mai urgent de faptul că în cercurile misiunilor germane, zilele "briliantului secund" al C. erau socotite ca bine numărate, iar cum eu eram considerat a fi uneslta lui la palat, disgrația lui urma să antreneze și căderea mea. L-am prelucrat, în consecință ca să ebruizezeabil, în acele cercuri, drept lucru ce i-ași fi confiat în taină, spre a nu fi repetat ca să nu-mi creieze mai mari greutăți cu Antonești, că R. era absolut indignat de încercarea acestora de a-i pune în circă manevra politică prin care căutau să obțină rezolvarea cât mai neîntârziată a problemei Ardealului, când era bine știut că el nu făcuse niciodată altceva decât să declare ceea ce i se dădea de citit, în anii trecuți ca și-n aceste, iar prezumția că un guvern ar putea să-și descarce răspunderes pe seama unui funcționar subaltern al responsabilului politicii externe și în imposibilitatea practică de a o influența dintr-o poziție de simplu agent de legătură, neutralizată pe deasupra de funcțiile demnității sale de curtean, îl revolta de-a binelea și contribuise la înăsprirea raporturilor de-a suficient de tensive între MML și Antonești. Pe Tonci l-am îndrumat a doua zi la colocviile noastre separate din pădure să acrediteze aceeași țesă față de Gerstenberg, Pips, Clodius, Neubacher și dacă va avea prilejul și pe lângă Hansen și Albrecht, întrucât el nu intenționa să participe la vinătorile proiectate pentru sfârșitul lunii sau începutul lui februarie în Bucovina de Nord din cauza gerului mare ce nu-l mai suporta cu vine, așa că, rămânând în lipsa noastră la București, va fi desigur asaltat de aceștia, deci scutit de nevoia de a căuta să-i întâlnească și de riscul de a le da impresia că dorea să le plaseze versiunea favorabilă palatului. Aceași impresie de totală dezinvoltură, nepăsare, siguranță de sine și natură nepăsătoare veselie și aproape "Schlafenfreude" (bucuria de nenorocirea altuia), în speță de buclucul Antoneștilor cu Hitler, a fost afișată de H.M., Tonci, Iorgu, Ioani și de mine în cursul vinătorii de la Sadova față de f. vigilant și insinuantul Waldstein, pe când Hegel și Basile ne urmau exemplul fără să fie în curent cu nimic, nici să priceapă șpilul, iar Vivi și Nicky se făceau a nu sesiza curiozitatea lui Waldstein nici dorința noastră de a-i demonstra că nu ne simțeam deloc cu suasa pe căciulă, ci dimpotrivă destul de amuzați de insuccesele politice ale guvernanților și crime în relațiilor lor cu Marele Aliat. Pe o zi aproape primăvăratecă, sub un cer albastru și un

soare mediteranean ce topea rapid pojghițe subțirice de zăpadă doljeană, am transformat o vânătoare lamentabilă într-una de o inedită originalitate și f. distractivă prin inovația de a primi toate bătăile duble concomitent, adică din ambele părți, așa că trebuia să fim atenți la vînatul sosind fie din față fie de la spate și să tragem în toate direcțiile în afară de aceea a liniei pe care stăteam, dar de această manieră am și scurtat vînatorea la jumătate, nemai avînd ce bate a două zi, astfel încît am renunțat la ea spre a ne-ntoarce mai devreme la București, respective Sinaia, încotro R. a continuat direct călătoria cu garnitură și acei din ea cu care venise minus Ioani și Brătănescu descinși cu noi la Mogoșoaia, unde Olteanu - iarăși vizibil ostil față de mine - s-a urcat în tren preluîndu-și serviciul de schimb Waldstein nu prea putuse să-și arate talentele de mare trăgător, întîi fiindcă nu vînase în timpul vacanțelor în Austria și deci n-avea antrenamentul nostru, apoi pentru că era mai specializat în tirul antiserien decît în acel terestru, deși mai ușor fiind mai des un calcul în două dimensiuni, apoi deoarece atunci cînd vînatul e rar și tragi cîte un foc la interstiții mari și intervale lungi ești mai susceptibil să greșești și înăfîrșit din cauza inovației tirului de jur împrejur la care el, cu temperamentul sîn mai greoi de germanic, s-a adaptat mai înceț decît noi, scăpînd odată o vulpe la 20 de m. și apoi din enervare alți doi iepuri în cursul zilei, sub ochii M.S. și ai criticului Toncea așa că nu rămăsese prea încîntat de ziua sa de vînațoare regală pe care o feștelise și mai dihai cu încercările de a-l trage de limbă pe Mihai. Acesta îl invitase lîngă el în Volkswagen la întoarcerea din pădure către tren pe un drum de vreo 15 km. complet desfundat din lipsă de pietriș și pe care, la două reprize mașinuțe slabă a Wehrmachtului se-mpotmolise în noroiul edinc și uleios al bogatelor pămîntuți doljene. Deja în cursul vînaătorii între bătăi și la mass-picnic sub cerul liber, el încercase să-l atragă în discuții curat provocatoare, fără nici un succes, spunînd de pildă că războiul era pierdut, că situația frontului era extrem de critică, moralul trupelor germane total scăzut, toți generali în permanentă încordare cu Hîtler, avista rusă superioară Luftwaffe care nu reușea să bombardeze Stalingradul de bine spărat ce era și multe alte adevăruri la care toți protestasem, iar Vivi, f. abil, făcuse o teorie-ntregă subtilă și deșteaptă spre a dovedi, din contră, că ofensiva anului trecut se dăduse cu succese nașteptate și care deschideau mari perspec-

give pentru reluarea ei la vară, întrucît nu se comisese greșeala "preconizată de Antonescu" de a o generaliza de-a lungul întregului front, ceea ce ar fi implicat un efort și pierderi inutile, planul hitlorist de acaparare a grînarului, minelor și mai ales a petrolului, cu scopul concomitent al izolării Moscovei și Siberiei de căile de acces al "eventualului" ajutor american prin Turcia și mai ales Iran, fiind cel mai judicios, astfel că neobișnuitul conte, agent de clasă cum totul ifericiră, nu avusese ocazia să ne stoarcă nici un element ce l-ar fi putut utiliza ca obiect al unui report în sensul ce trebuia să-i aducă note mai bune în caietelul Subfîhrerului Himmler.- Dar cu prilejul unei pene a Volkswagenului, dealtfel fără de importanță căci nu fusese decît o jerbă de apă noroioasă ajunsă la distribuitor, W. o luase iarăși razna, cu materialul rulant infect al industriei de război germane care cauzase înzăpezirea armatei de blindate în fața Moscovei și făcea că pe melesurile răsăritene toate vehiculele Wermachtului se aflau 2/3 din cursul anului în inferioritate față de cel sovietic și în special american, din care declara că știa deja tot Reichul, numai noi încă nu păream să fi aflat, că sosise de șase luni în cantități considerabile în liniile rusești prin Persia și avea desigur să apară în curînd mai aproape de granițele noastre, atîtea adevăruri pe care Nicky și cu mine, care eram așezați în fundul mașinei contestam vehement ca să-l mai scutim pe Mike de aceleași plictisitoare proteste, dar la repornirea mașinei, reșezîndu-se lângă șofer, tot pînă într-o frază relativă la "nebunia de a mai continua un război ce fusese pierdut dîneinte, din clipa-n care neghiobul de la Obersalzberg se aruncase asupra Austriei", acesta i-a tăiat-o de-a dreptul supărat spunînd: "Vă rog să-ncestați a birfi și insulta în fața mea poporul german, guvernul și armata lui și mai ales pe Fîhrerul lor care este aliatul meu și pentru care am cea mai mare admirație, considerație și prietenie, așa că nu tolerez să se vorbească-n prezența mea în acest fel despre dînsul. Din moment ce aveți asemenea păreri fiindcă a anexat Austria contra voinței unei minorități de austriaci din care faceți parte, păstrați-le pt. dvs. dacă nu vreți să-ntîmpinați serioase neplăceri în România aliată pe viață și pe moarte cu Germania național socialistă împotriva bolșevicilor și aliaților lor occidentali.- Ați fost musafirul meu la această vinătoare, din păcate cam nesatisfăcătoare, așa că voi ruga pe ceilalți invitați și demnitarii C. mele să nu repete declarațiile Dvs. ca să nu vă cauzăm

un tor". W. nici nu se-nroșise, ci întors către mine răspunse cam obraznic în mod indirect M.S. că-și închipuise că declarațiile regale de A.N. exprima în alte cuvinte tot cam ceea ce spusese el, la care eu i-am replicat încruntat și tăios: "Se vede că nu le-ai priceput deloc: una-i să dorești o pace care să consfințească țelurile războiului tău și alta să te consideri înfrânt și gata să accepți capitularea fără de condiții trîmbițată drept scop al luptei inamicului tău!" Cum Mike, înbufnat dinadins ca să pretindă a fi fost realmente indignat de cuvintele contelui, nu i-a mai adresat o vorbă, agentul provocator s-a scuzat față de el înaintea de a coborî din mașină, adăugînd însă iarăși cu tîlc că într-un an sau doi, M.S. își va aminti de cuvintele lui și va trebui să recunoască adevărul ce-l conținuseră, la care a primit răspunsul laconic: "Iar eu sper că dvs. vă veți convinge că Vișoianu va fi avut dreptate". Acest incident mi-a permis să-l pun pe Nicky a face și "indiscreția" de a nu se ține de rugămintea M.S., ci de a colporta în colonia și cercurile misiunilor germane schimbul de cuvinte între R. și W. ca și celelalte discuții în care Vivi dezvoltase teza biruinței Reichului la Răsărit etc... ca să avem astfel față de Killinger et Cie acest excelent motiv pentru a nu-l mai invita pe acest "înfocat anti-nazist" nici la palat nici în casele noastre. La ceaiul trenului și apoi la cină, Mike fusese din nou f.amabil și drăguț cu el, ca și cum ar fi înțeles să-nmormînteze cealaltă discuție, vorbinduse numai de vînători, recorduri, sporturi, puști, progresele balistice și ajungînd astfel la marota M.S. descoperirile științei și ultimele invenții senzaționale - ce a abutizat la capitolul armelor secrete despre care noi - adică Mike, Ioani și cu mine - am înaintat a ști din surse sigure că erau într-un stadiu f.avansat în Germania și vor fi desigur folosite la nevoie în clipa hotărîtoare.

Între timp, Albrecht și Fips încercaseră în zadar să fie primiți de R.M. "prea bolnavă" pentru a participa la vînători deci și pentru a ține ceaiurile sale obișnuite, iar eu am accelerat organizarea vînătorilor bucovinene luînd contact cu Fondul Bisericesc, vărul meu primar George de Neculitza, proprietarul moșiiilor Mihalcea, Costina și Stroești, conții Alexandru (Xandi) și Constantin (Costea) Wassilko de Serecki de la Berhomet, Serban de Flondor - Stirbey de la Storojinet, Nicolae (Mico) de Grigorcea de la Carapciu și unchiul lui, Radu, de la Presecăreni, Iancu

de Zotta de la Davideni, Stefan de Miculi de la Budineț, contele Mastino de la Scoala de la Slobozia ș.s., toți vânători renumiți în afară de Serban care avea însă mistreți în pădurile sale, cu triplul scop ca R. să-și poată satisface dorința de a vâna în felul cum îi plăcea lui, cu bătaii fără prea multă umblătură pentru vânători, iar nu în urmărire sau noaptea la pîndă pe frigurile năpraznice ale acelei ierni, vînatul mare dăunător, împușcînd pe cît posibil primul său urs, rîs, lup sau mistreț în minunatele păduri ale țării mele de baștină și origine, pe care nu o cunoștea decît dintr-o singură excursie cu școala sa pentru vizitarea minăstirilor ei celebre voevodale, ce o săvîrșise cam rapid și superficial, apoi ca să facă act de prezență în acel colț al Regatului său ce fusese cel mai încercat dintre toate în ambele războaie mondiale și să-i mai îmbărbăteze pe boierii și țăranii moldoveni din cea mai monarhică și pro-dinastică provincie a țării întregi, care într-un sfert de veac fuseseră de patru ori refugiați (căci Bucovina a fost cucerită de trei ori de către ruși între 1914 și 1917 și reocupată parțial în 1940) și a căror case și gospodării se reclădeau și remobilau a doua oară în acest răstimp și, înafîrșit, ca să ne îndepărtăm cît mai departe de capitală, făcînd totodată un dublu gest politic: acela de a afirma românismul și apartenența la Coroana romînă a Bucovinei întregi care nu fusese pînă în 1940 nici odată în epoca istorică sub stăpînire rusă, poloneză sau ucraineană și a protesta în mod indirect contra uneia din cele mai mari tîmpenii ale lui Ion Antonescu de a fi instalat în acea provincie, ca și dealtminteri în Basarabia, un guvernator cu întinse puteri, dîndu-le astfel printr-o administrație diferită de cea a restului țării un "status" cuasi-autonom și deosebit ca și cum aceste provincii ar fi numai vremelnice romînești ca Transnistria ce o administra statul român mai mult sau mai puțin în acelaș fel. În plus, dl. Calotescu, prieten personal al lui Ionel, ca Rîșanu, va fi fost el - cum pretindea o bună parte din românimea bucovineană și mai ales de recentă afluentă regăteană, dar evreimea în schimb nu recunoștea deloc - corect și bine intenționat în special față de toți "cobilitarii" pe care-i adusese în suita sa, dar atunci trebuia să fi fost în orice caz cam miop și surd, căci sub egida lui se petreceau abuzuri de putere și de slăbiciune, matrapazlîcuri și năsbîtii de toată frumusețea efectuate de o bandă de "naționaliști" olteni, flămînsi ai dracului, care se aruncaseră asupra bunurilor romînizabile cu o lăcomie și se comportau în această peria a pro-

vinciilor române de o manieră ce nu prea făcea cinste regimului antonescian și dădea băștinășilor de toate naționalitățile impresia că acești aventurieri se aflau într-o țară într-adevăr cucerită dar străină, aducând mult a scene gangstereștiyankee de după-nfrângerea duștilor atât de plastic descrise în marele roman american al lui Margaret Mitchel. În consecință, Mike îmi pusese în vedere că nu vroia să dea șederii sale în Bucovina caracterul unei vizite oficiale ce l-ar face să se solidarizeze aparent în mod implicit cu acest regim inadmisibil de "gubernie", ci ținea neapărat să rămână, ceea ce era în fond, urmarea unor invitații particulare făcute M.S. de către niște moșieri vânători bucovineni, drept care - spre deosebire de vânătirile regale din Banat - Crișana unde S. era stăpînul vânătoriei și invita, deci era normal să poftască la ele și primească cu acest prilej oficialitățile - aci refuza categoric să-i primească și invite la mese din trenul regal pe E.S. dl. Calotescu și celelalte vîrfuri ale administrației civile și militare a guvernămintului. Cu organizatorii vânătorilor cu care nu vorbisem la telefon ci între patru ochi la București - vărul meu, Nico și Serban - înaintea de plecarea lor la Nord pentru a pregăti primirea noastră, stabilisem prin urmare că nu trebuia ca ei să invite oficialitățile, nici să ebruiteze sosirea R. și nici să anunțe autorităților cînd și unde va vîna, acela dintre oaspeții noștri la care va fi cazul să înceapă vânătorile, din motive tehnice vînatorești, urmînd să-mi telefoneze în ultima clipă, adică în ziua de ajun, la ce gară vom fi așteptați, în principiu, de întîi februar. Regele a fost invitat să vină cu o suită de alte șapte puști de alegerea lui intrucît fronturile la asemenea vînători, mai cu seamă la munte, sînt f. lungi, așa că aveam să fim peste tot în număr de 18-24 puști.-

Ne-ntorsesem de la Sadova în 18 (sau 19?) ianuarie și în scurt timp aflasem din toate sursele sigure (Ioani-Buzel, Nicki, "prietenele comune" care o preveniseră pe Nelly, Tonci care-l văzuse pe Gerstenberg, ba chiar și Ullea care, mai interesat acum de cînd simțise că putea să iese prost și pentru el, se apucase să-și contacteze antenele militare de pe la M.St.M. Sect. II-a și Președinție) că Antonești înțelegeau să pareze lovitura ce le-o dădesu nemții, deviînd-o asupra C.R. și că ea urma să fie îndreptată în primul rînd contra mea, pentru a-i lipsi pe Suverani de "capul răutăților, sfetnicul lor parșiv" și apărătorul lor cel mai eficace de pînă atunci. intrucît toți

predecesorii mei sau capitulasera rapid.-Tonci și Rîmnicu -
sau fusesera rezistenți față de MMLL dar nu de Antonești: Marda-
re și Toto. Buzel mă anunțase că s-ar putea să fie chiar pream-
bulul unei crize monarhice, după impresiile dobândite de Geor-
ge Davidescu și Stoica în conversații cu Ică și respective
Mareșalul, cărui-a-i remisese de curînd lucrarea și care cu acest
prilej îi spusese că venea la timp și continuase printr-o exor-
tație-ntreagă împotriva dinastiei și în special ultimului ei
vlăstar, pe care Stoica vroise să mi-o comunice căutîndu-mă cînd
eram la Sădova, dar n-a fost nemulțumit a se putea achita de
obligație prin intermediul lui Buzel știînd că acesta urma să
mă pîndească la întoarcere. În consecință, mă grăbisem să-i mobi-
lizez pe bucovinenii mei spre a iuți ținerea vîntătorilor pe
care ei, conștiincioși, vroiseră să le amîne pe 15 pentru a fi
mai siguri de un rezultat favorabil ce depindea de recunoașteri
amănunțite pe terenurile vizate și, între timp, îmi lichidasem
toate treburile palatine și personale pentru a putea lipsi fără
griji și remușcări timp de o săptămînă. Alegerea puștilor din
sulta M.S. se făcuse ținîndu-se cont și de elementul "pază per-
sonală" ce o prezentau pentru Mișe în conjunctura specială în
care porneam la părăsirea capitalei "clocotînde" pe o durată des-
tul de îndelungată pentru-n început de criză mai serioasă: eu,
Iorgu, Basile, Bidanu, Sandu, Ionel Miculescu - Prăjescu (de la
"Telefoane", "carabină" renumită și om de mare încredere a fa-
miliei regale), V. Cazimir (moșier hotînean trăit mai mult în
Bucovina și excelent vîntător) și în supra-numerar Ioani, înarmat
și el cu intenții posesive la prima sa vîntătoare de după Arpaș.
Se pleca cu "trenul mare", R.M.luîndu-și de această dată vagonul
personal pentru ca Bille și Nelly să poată sta cu ea fără a fi
trezite de plecarea vîntătorilor dis de dimineață și ca să nu
riște iarăși a veni la București inutil în cazul cînd prezența
sa n-ar fi absolut indicată sau eventual indispensabilă. În ulti-
ma clipă fuseli chemat de Nico pentru a-mi cere o amîinare de 24
de ore, lucrările de "pregătire a terenului", suferînd o revi-
suire întîrziatoare fiindcă ninsese tare în ultimele zile și urm-
le proaspete trebuia omologate din nou, iar abia în preajma ple-
cării trenului urma să mă recheme ca să-mi spună definitiv dacă
trebuia să venim la Storojineț sau Carapciu. Pripa dată fusese
vorba- să-ncepem la Storojineț și exuberantul de Serban făcuse-n
localitate atîtea pregătiri încît vestea sosirii R.se răspîndise

și CALOTESCU aflase de ea, astfel încât îmi telefonase la palat ca să se informeze direct și precis de program. Îi dădusem a înțelege că proiectul încă nu primise "Înalta Aprobare", că chiar de l-ar primi nu ne-am ține de nici un program fix, întrucât era vorba de vânători improvizate la particulari și totul depindea de situația vînatului de pe o zi pe alta și că în nici un caz M.S. nu dorea să fie primit oficial, insinuînd, ca să nu-l jignesc ci să-i dau un pretext perfect plauzibil, că se urmărea un incognito riguros pentru motive de securitate. Dat fiind că insistase mult pe lîngă Ullea - pe care-l cunoștea bine - înainte de a-mi vorbi și că acesta îl bracasese asupra mea fiindcă fusese-n imposibilitatea de a-l lămuri, neștiind nici el mai mult decît că se zvonea de această intenție, îl liniștiseam cu asigurarea că Ullea l-ar preveni din timp "dacă și cînd va fi cazul", așa că el s-a așteptat a fi chemat la telefon de acesta cel tîrziu în ajunul sosirii noastre în guvernămîntul său. Cum însă pînă la plecarea "trenului întreg" din gara Mogoșoaia spre Sinaia unde mergeam să luăm pe MMLL, Bielle, Nelly și Ioani plus paza comandată de Monșer (din hotărîrea M.S. de a dovedi prin agentul Conducătorului că nu se urmărise cu ocazia acestei deplasări nici o întrevvedere sau alt scop de ordine politică și pentru că începuse să creadă că acesta nu mai era periculos, deoarece se prefăcea față de Anton, Bîlă și Ioani a se fi emancipat de sub tutela lui Codreanu și a nu mai asculta decît de I.O., hotărîre pe care aveam s-o regretăm mult în curînd), plus personalul intim și mașinile, Grigorcea nu-mi telefonase încă, așa că-l pusesem pe Bivolaș să-l cheme și să-i dea lui Ioani rezultatul, iar Nico nu avea încă toate rapoartele pînă la ora aceea și deci i-a telefonat abia pe la 9,30 lui Ioani direct la Foișor, iar acesta n-a mai vorbit cu Bucureștii, Ullea a rămas convins că plecam la Storojineț unde, în consecință, Calotescu, prefectul Storojinețului, Comandantul Pieții și alți boni din administrația guvernatorială l-au așteptat la gară în zadar pe S. ca să afle tîrziu prin șeful gării că trenul regal se oprise la Carapciu. Pînă cînd am ajuns cu mașinile pînă acolo, eram firește în mijlocul pădurii din care am eșit abia la căderea nopții cînd ei plecaseră cu scopul de a se înfățișa a doua zi la Storojineț după cum li se spusese de către Dir. Tren. Reg. că ne era programul. Dar acesta a fost schimbat în ultima clipă din cauza rapoartelor de vînătoare sosite de la Prescărani așa că, după o f. simpatică serată nu în castel,

total stricat și golit de mobile în 1940, ci în casa de vânătoare în care locuia acum familia, am vînat a doua zi acolo, astfel încît și cea de a doua tentativă a lui Calotescu de a saluta pe S. ratase și crezînd că acesta nu vroia să-l întâlnească - ceea ce era f.adevărat - întrucît Flondor nu făcuse gestul de a-l invita și pe el la vînătoarea din a treia zi și nu-l poftise nici să tragă la el peste noapte, plecase cu tot alaiul său la Cernăuți, profund jicnit de afrontul ce i se făcuse nu numai de Capul Statului, ci și de acea boierime ce-i era odioasă fiindcă nu-l primea cu brațele deschise ca pe predecesorul său "jidovit ca ea și de aceea ostilă lui", care era mare anti-semit și persecuta evreimea peste ordinele primite de la Președinție, Internele și Subsecretariatul Romînizării. La Cernăuți a telefonat Conducătorului raportîndu-i ce pățise și cerînd instrucții. Acesta i-a răspuns - cum Calotescu avea să-i confieze lui Ullea după victoria noastră - că "n-avea nici o importanță", dîndu-i a înțelege că regalitatea era tocmai pe lichidate, dar cerîndu-i un raport amănunțit despre deplasările, persoanele care-l invitaseră la moșii lor pe R, lista celor care participaseră la vînători și orice alte informații doveditoare ale atitudinii antiguvernamentale a C.R. Trimisî spre a se face invitați în zilele următoare, sub titlu că erau vînători, la Berhomet, Crasna - Ilski și Frătăuți, Inspectorii Jandarmeriei și Siguranței guvernamentale au reiterat experiențele calotești, pentru simplul motiv că nu știau dinainte unde vom vîna a doua zi, programul stabilindu-se mereu în cursul nopții după ultimele rapoarte telefonice. Pentru Vodă, cele șase zile cît am vînat au fost un fiasco, deoarece neobișnuit cu porcii nu-i lăsase să se apropie și ratase astfel cele mai frumoase ocazii, alegîndu-se în total cu 3 focuri trase în vînt. De rîși și lupi n-am dat deloc, în schimb de un singur urs care a scăpat nevătămat la Berhomet între Mike și Xandi, pentru că primul n-a avut răbdarea să stea nemișcat pînă la sfîrșitul unei bătăi ce a durat trei ore și în decursul căreia am înghețat cu toții pe un frig de minus 23° cu o briză glacială adîind dinspre Nord. La mistreți, Nico, Bidanu, Cazimir și subsemnatul, am fost singurii să ne distingem, primul luînd o scroafă mare, Bidanu un șoldan, Cazimir o scroafă mijlocie, iar eu în prima bătăie din prima zi, trăgînd la 200 de pași în spate, un vier de toată frumusețea (al doilea în lungimea colților din colecția mea) iar în ultima bătăie din ultima zi tot un gligan în care și Mike trăsese dar îl ratase net. În cea ultimă zi la

In urma insucceselor cinegetice regale, ce afectaseră mult pe dragii lui cășpeți, i se propusese R. să prelungească sederea în Bucovina cu încă 4-5 zile pentru a bate codrii de munte ale "Fondului" din Sudul provinciei, întrucât nu vroiam să vinăm "la stat" care avea și la Nord terenuri bune nearendate, dar aceasta ar fi însemnat să apelăm la autoritățile de sub egida E.S. Calotescu, ceea ce tocmai nu vroiam. Înainte de an ne hotărî, Nicușor Mavrocordat - noul proprietar al Crasnei, care sosise ultimul din capitală cu soția și administratorul său prințul Petru Sayn - Wittgenstein pentru a nu scăpa ocazia de a primi și ei pe MM.L. și a le arăta că el fusese primul să-și repună la punct toată gospodăria exact cum fusese înainte de ocupația sovietică - alarându-ne însă nițel cu zvonurile sumbre ce se răspîndiseră-n preajma plecării lor, în cercurile bine informate ale cluburilor bucureștene cu privire la soarta regalității, R. insistase să sîi telefonez lui Toncei sau Ullea pentru a dibui dacă era prudent a se prelungi absența atît de mult, din considerentul proverbial tot galic că "les absents ont toujours tort" și "qui va à la chasse, perd sa place". Absenții sînt totdeauna vinovați și cel ce pleacă la vînatore, își pierde locul, cu toate că Mike n-avea nici o poftă să-nfrunte noua bătălie cu Antonescu și ar fi preferat mult s-o amîne cu o altă săptămîină de plăcute îndeletniciri mai puțin periculoase în armonia peisagiului și

85
229
societății bucovinene atât de simpatice, așa că telefonai la palat unde dădai de Bivolias și Filip, amintiri "moldoviți" nevoale mare și dădu-mi limpede a înțelege că trebuia neapărat să ne-n-
toarcem numai decît. Cam dezumflați și n-î de tonul alarmat al convorbirii în special cu Bălăcianu care ținuse să-și indice ca-
mufflat că eu eram primejduitul și trebuia să fiu extrem de atent am renunțat la frumosul plan de a mai lungi plăcerile cinegeti-
ce, invitînd la rîndul nostru pe oaspeții noștri bucovineni a trece după zilele de la Cîrlibaba, Pojorîta, Fundul Moldovei, etc. prin Valea Seacă la Mălini și apoi la celelalte masive păduroase ale D.C. de pe Valea Bistriței pentru alte 4-5 zile în care n-aveau să-și prea primenească rufe.

Un mic consiliu al suveranilor (cu intîmii Suitei și frații Racotă plus Miclescu, conștienți din bunele informații ce aveau, acești înalți funcționari ai unor foste mari societăți industriale americane și în plus prieteni intîmi ai lui Vivi, de situația delicată-n care ne aflam în urma declarațiilor regale) a hotărît că nu era prudent să fie separați între ei și nici de Curte, ci mai consult să stea la Casa Nouă de unde pu-
teau duce lupta cu nemții și guvernul în optime condiții de apă-
rare fizică și psihică pînă la sfîrșitul ei victorios, așa că trenul regal s-a îndreptat direct înspre Mogoșoaia, unde Tonci, Negel, Ullea, Vasile și Bălăcianu ne-au așteptat în dimineața "istorică" de 8 februarie: ziua declanșării efective a crizei monarhice. Trenul sosise tot la opt, dar ~~eu~~ au coborît din el abia la 9, năstimp în care ceilalți s-au bucurat de ultimul breakfast vînătoresc, ascultînd veștile capitalei, iar vagonul bagajelor se golsea de cei patru mistreți și de cinci ori atî-
tea vulpi din cele mai frumoase plus cîtiva jderi și o nevastău-
că albă (ermină), Tonci fiind f.bucuros de tabloul meu, maxi-
mal, dar mult îmbătrînit în aceste cîteva zile de emoțiile sufe-
rite din cauza soartei ^{negre} ce părea să-mi fie rezervată de ocupații vile din Bănessa: demisia neîntîrziată din triplele mele funcții de la palat, ca să-l și părăsesc îndată, ridicarea mobilizării pentru lucru la Externe și deci plecarea promptă către Stalingrad. Cei doi administratori nu cunoșteau aceste detalii, dar aflaseră și ei prin oraș că "stăpînirea efectivă", conjunctă germano-romînă, îmi cerea capul, iar toți colegii mei păreau sincer afectați cu excepția conului Dede care se lăsa să-nțeleagă că "imprudențele mele cauzaseră criza și periclitau si-
tuația Coroanei", drept care i-am răspuns să-și vadă de B.G.

..

pentru a dovedi Fuhrerului cât de solid stătea pe poziții și a-l lipsi totodată de posibilitatea schimbării eventuale a conducerii și guvernului fără ocupare militară efectivă și ajungerea la situația de protectorat, ci prin folosirea de către MMG a Factorului Constituțional pentru înlocuirea lor cu Sina sau un guvern prezidat de Giurgu ori de un alt afacerist sau aventurier germanofil și alcătuit de generali verificați de MCG și misiunile din țară, dintre acei ce-l tot supralicitau atât în guvern cât și în comanda marilor unități de pe front. Aceste ^{2/3} prea cuvicioase intenții, la care Biglet se raliase integral, nu erau produsul imaginației fertile a creierului Externelor și șefilor opoziției, ci informații din surse ferimoase extrasiguranță a lui Ceti care, în lipsa mea, le comunicase lui Buzel. Primul atac urma să fie dat cu scopul totalei epurări a C.R., începând cu ^{Șule} sine, probabil și cu ^{A. Hăceanu} Tenet, suspectat a dirija din umbră manevrele politice ale ^{lui} S. în plină emancipare apoi Iorgu și Vasiliu, scotiiți tot anglo-saxonofili suspecti, dacă va mai fi timp pentru a se ocupa de ei, întrucât odată izolate de orice posibilități de contacte cu opoziția și militarii antiguvernamentali, ^{într-o stare} vor fi puși în fața obligației de a părăsi țara în condiții civilizate, stabilindu-se la Florența, iar nu în Elveția, ca să poată fi supravegheați și împiedicați "a se agita", de către poliția fascistă, iar pentru o mai mare siguranță că nu vor încerca să creeze "Statului Român" (după formula franceză, deci nici monarhie nici republică) vre-o dificultate, acesta se va îngriji a le plăti rente cochete calculate după venitul net al averilor particulare conjuncte carl sto-mihăiești, la plata trimestrială sau lunară a căroră nu le va conveni să dea cu piciorul. Natural că această veste n-a lăsat să-i emoționeze destul de puternic pe Suverani, dar Buzel a ținut să-i asigure simultan că n-aveau deloc de ce să se teamă, deoarece toată opoziția era mobilizată, lumea informată și deja destul de agitată, iar atmosfera generală neprielnică Antoneștilor. Pe de altă parte, încercarea va fi parată hotărât de Hitler, întrucât ^{Ph. Ant.} era prea ostensibil menită să-i asigure o poziție absolut inexpugnabilă față de acesta din moment ce s-ar produce imediat și ca o consecință directă a demersului acestuia, creând turburări serioase ce nu-și putea permite în spatele frontului. Oricât de umilitor ar putea să le apară ^{Ph. Ant.} necesitatea de a recurge la sprijinul dușmanilor pentru a-și consolida poziția, interesul superior ulterior al națiunii cerea imperios la

nevoie și această manevră, efectuată firește cu perfectă demnitate în sensul de a nu li se cere nimic nemților și nici măcar să se urmărească o alianță cu ei îndreptată împotriva Antoneștilor, care de bine de rău, erau pentru moment o soluție preferabilă oricărei alte guvernări germanofile, ci doar să li se demonstreze inexactitatea prezumției că regalitatea s-ar fi amestecat sau căuta să se angajeze în reorientarea politicii externe a României. În acest scop, R.M. avea să scrie în chiar ziua aceea o scrisoare pe care Bossy - grăbit să plece la Berlin spre a scăpa de orice implicații în criza internă ce izbucnise sub ochii săi - o va înmîna cît de curînd contesei Törring care știa cum s-o aducă la cunoștință Führerului versiunea cu mult mai verosimilă a nevinovăției copilului sorei iubite, care prefera, cum știa toată lumea, să se joace cu automobilele decît să pronunțe, necușă compună cuvîntări politice de șiretenia avocațială a celor aștit de comentate peste hotare. Albrecht de asemenea avea să poată mîncă în zilele următoare cîteva dejunuri "truculente", udate de niște vinuri de Thin și de Mozelă cum nu conținuse nici odată pivnița castelului său, acum cînd Hellen se restabilise "datorită schimbării de aer atît de oportune ce i-o prilejuiseră vînturile din codrii Bucovinei", la masa rotundă mică a nepotului său regal care va rîde cu poftă spunîndu-i: "Auzi, unie, ce au mai născocit prietenii voștri de la Băneasa: că, spre a-mi pune în valoare talentele mele de Demosten, i-am comandat lui Mocsonyi junior să-mi fabrice niște declarații titulesciene pe care bietul Ministru de Externe nici nu le văzuse!" și ducîndu-l în biroul său i-a arătat un dosar cu absolut toate documentele și adresele către Direcția Presei etc... plus programul și schițele semnate ca de mîna de pictor de către fundulul V.P., indicîndu-i cerculețul pe care nu acceptase să stea infumuratul lui patron, ce fusese cauza profundă și reală a întregii crize și adăugînd că nu era de mirare, dar îngrijorător pentru soarta țării, că boala lui a ajuns să-i atingă serios cutița craniană. (Spre marele nostru avantaj misiunile germane oficiale și secrete știau de mai multă vreme și informaseră centralele lor respective despre lăesul C. și efectele lui, iar raportul Fräiherului menționase neconformarea M.A. la protocolul prescris în program ceremoniei de 1 ianuar). Albrecht răspunse: "Das glaubt ihm doch kein Teufel; wir kennen ja schon seinen Styl!" ("Nici dracul nu-i credea povestea; doar îi cunoșteam deja stilul!"), referîndu-se însă la Ică, Regele fi spusese de asemenea că refuza cate

goric să consimtă la sacrificarea mea pentru a-l acoperi pe acesta fiindcă eram total nevinovat și deci nu tolera o asemenea nedreptate, la care Albrecht tăcuse mai întâi, iar când R.M. insistase mai mult spunând că și ea îl încuraja pe Mike să facă din această chestiune "o afacere de stat", el observă: "Das würde sowieso die Angelegenheit nicht beheben". (Si așa afacerea n-ar fi rezolvată). - Atitudinea ^{totală} de totală intransigență privitoare la refuzul de a primi cererea ^{de} prezentată de Bijlet în ajun ca eu să demisionez imediat iar S. să-mi accepte demisia "pentru calmarea agitației din sinul misiunilor germane" fusese absolut spontană, dar cu atât mai hotărâtă cu cât Buzet adusese un mesaj din partea d-lui Maniu prin care acesta cerea M.S. să nu cedeze asupra acestui punct în nici un caz și oricât s-ar agrava tensiunea din această cauză, fiindcă în primul rând ^{și d-l Brătianu} considerau, potrivit experienței ultimelor zece luni, prezența mea la palat indispensabilă pentru succesul viitoarelor acțiuni pe aceeași linie, apoi pentru că ar constitui față de nemici și de M.A. o recunoaștere a culpabilității ^{recunoscute} M.S. și a anturajului său intim, tertio deoarece ar implica posibilitatea înlocuirii mele printr-un instrument docil al Președinției, ^{precum} ceea ce altor epurări care ar întrerupe contactele cu opoziția, ar izola total C.R. (ceea ce nu fusese cazul nici odată în trecut, câtă vreme mai existase legătura prin generalul Manolescu în afară de dl. de Mocsorny) "creind astfel premise-favorabile pentru răsturnarea monarhiei", apoi fiindcă ar descuraja pe toți antiguvernamentali ce-și puneau speranțele în Coroană pentru întoarcerea situației, care ar vedea în această cedare un semn al slăbiciunii acesteia și, însfârșit, întrucât cazul nu era comparabil cu acel al locotenentului Vergotti, Șeful Statului trebuia să-și apere colaboratorii de valoare dacă vroia să câștige victoria finală asupra adversarilor cauzei generale. Fusesem f. mișcat la auzul acestor vorbe scrise la timp, dat fiind că începusem deja să-nvederez cu Tonci rezistența mea numai până la reușita înlocuirii mele prin Vasile Grigorcea, Radu Crutcescu, Eugen Filotti sau eventual chiar Stoica, deși fusese Ambasadorul lui Carol la Ankara și nu mă așteptasem deloc la o atitudine atât de hotărâtă a bătrînului jesuit în sprijinul meu firește nu din considerente personale, ci din f. judicioase motive de interes superior ce le analizase delatfel cu Buzet care-i pusese în vedere că Tonci era în vădit declin, Ullea sau Iorgu, dacă ar reuși să mai reziste multă vreme după lichidarea

mea, nepot iviți fiindcă prea timorați și insuficient de dinamici pentru finalul acțiunii, iar Ioani totuși prea tânăr și fără destulă experiență și autoritate pentru a suplea singur lipsei mele dacă ar mai avea să lupte și contra unui nou M.al C. de tip Toto sau mai periculos. Ică ceruse explicit lui Ullea a fi primit "singur de MMEL", neascunzându-i motivul deja prea public ca să mai merite a fi acoperit și, în consecință, nici nu-l primisem la sosire, lăsând pe Ullea și adjunctul de serviciu, Oiteanu, să-l conducă din aripa Mareșalului până la C.N. Audiența la 2. ^{Am lăsat la Ică} ținuse până la ora ceaiului care s-a prelungit până la șase fără un sfert, ^{Și-l} R.M. ^{am mureș} asistând pe fi-su cu ferocitatea unei leoaice, căci ~~nu lupta pentru salvarea persoanei mele~~ - la care totuși ținea destul de mult de cînt putuse constata că le ameliorasem amîndonura substantial situația găsită la intrarea mea în serviciul regal - ci, după cum ~~fi arătase~~ ^{se arătase} clar Buzel băgînd-o în sperietți, pentru prezentul dar și viitorul tronului odraslei sale. Perspectiva unei vieți libere, fără de răspunderi și griji permanente, împreună cu Mike și în condiții materiale desigur mult superioare celor din primul exil la Florența nu i se părea o mare tragedie, ba ~~mai~~ ^{mai} tîrziu, în unele clipe deosebit de grele și penibile, avea să ne mărturisească chiar că i-ar surîde într-o anumită măsură, dar ambiția ei de a reuși ceea ce Carol nu fusese în stare să facă - a rezista după principiile enunțate în poezia "IF", a lui Kipling, pe care i-o dăduse copilului regelui cînd împlinise 7 ani, pictată pe un pergament cu literele majuscule aurite, încadrată sub sticlă și care atîrna și acum la căpătîiul lui sub icoană, iar mie de Crăciun tot așa, dar nu chiar atît de frumoasă, deși fusese executată la Florența de un artist prieten de al ei mai cu seamă de cînd simțea că șansele sporeau și văzuse că Mike totuși găsisse și avea acum oameni capabili, sincer devotați și f. hotărîți să-l sprijine într-o domnie fericită pentru țară, iar pe de altă parte nici renta n-ar fi lucru sigur pentru multă vreme considerînd provizoratul regimului Antoneștilor și că n-avea nici o încredere în acești "cetățeni parjuri", o împinsese spre un etare fanatism în lupta cu dușmanii săi înocît Bijlet, prins pe deasupra cu o descriere mincinoasă, cu totul alta decît era arătată de Buzesti, a stadiului în care se afla criza cu nemții, astfel că nu reușise că o intimidase, fusese iarăși clătinat în deciziunile sale și plecase de la palat promițînd că va face o ultimă efortare pentru a-l determina pe Ionel să

///.

2 Greu) a cărui parte sedentară era staționată la Dadilov, emis acolo pe data de 3 februarie : "întâmplător" ziua raportului telefonic al d-lui Calotescu! Ordinul se plimbase de atunci de la Externe la vila Enei Brătianu și retur, ca să ajungă, în sfârșit, Pictor Mirea 3 cu o mare întârziere, cauzată de - cum avea să se laude cu această performanță abia mult mai târziu - colonelul Păssa, șeful biroului mobilizărilor de la Externe, care căutase chipurile ("ca prieten de al lui Buzescu", pe care nu-l avertiza se înșă, ceea ce ar fi fost mai util!) să-mi dea astfel timpul necesar pentru a-i obține anularea, fiind informat - ca de altfel într-adevăr toți ofițerășii "învârtiți" prin capitală pe la asemenea birouri ale instituțiilor de stat și în legătură permanentă cu militarii Preș. și Bir. Mob. din M.St.M. - de ceea ce se urmărea prin acest ordin. L-am iscălit de primire și dat apoi lui Bivolaș ca să-l predea Bir. Mob. al C.M. pentru adresa către regiment, explicativă a greșelii lui din moment ce eram mobilizat pentru lucru la C.R. Cum C.M. probabil nu știa că ordinul fusese provocat de Preș. n-a sabotat acea adresă, dar după două zile, a venit, nu la C.M. ci direct la Maresalat, un curier special al M.St.M. cu un nou ordin emis de acesta pe data de 8 februar și care se preumblase de asemenea pe aceleași căi ca primul, ceva mai rapid, dar cu acest drum în plus, întrucât instruisem pentru orice nouă eventualitate pe Bielle și Paulina să-l trimită pe proximal curier militar la palat. Bălăcianu a remis C.M. și acest bilet cu ordinul meu verbal de anulare lui la M.St.M., întrucât acesta nu fusese avizat de C.R. că mobilizarea mea pentru lucru ar fi expirat, așa că și acest ordin de chemare era nevalabil, nul și neavenit. Șeful Bir. Mob. al M.St.M. colonelul Ion Borcescu (a nu se confunda cu col. Borcescu de la S.S.I.), o veche cunoștință de a lui Tonci și mai ales a administrației domeniilor și întreprinderilor Mocsonyi, care-l ungea gras pentru aprobările anuale de scutiri ale protejaților ei, om șmecher care vroia să fie bine văzut de stăpânire prezentă, dar și de cea viitoare ce o presupunea a fi a M. Mihai, primind ordinul telefonic de la Preș., făcuse dinadină greșeala de a emite un ordin de chemare înainte de anularea celui de mobil. și a-l adresa Externelor, uitând chipurile că eram transferat de zece luni la palat, ca să-mi dea și el răgazul de a-mi clarifica situația cu Ică, știind ca mai toată funcționăria ministerelor că eram în bune relații cu acesta. Fînd însă Codrescu, într-timp prevenit de vilă, în loc să ceară - cum era dator să, din moment ce absolut tot personalul C.R. și al D.C. și moșilor regale era scutit din I.O. orice concentrări

- printr-o adresă către M.St.M. anularea ordinului de chemare invalidat de scutirea permanentă, i-a telefonat lui Borcescu, spre a-i cere dimpotrivă avizarea mea prin C.M. a ridicării mob.p.l. și a chemării mele la unitate printr-un al treilea ordin cu aceeași dată și un nr. de ordine următor, ca să fie valabil, acesta n-a mai putut tăragăna executarea acestei dispoziții mai mult decât o zi, deși ar fi trebuit spre descărcarea sa s-o ceară în scris, "neputînd presupune" (sanchi) - în principiu desigur, dacă nu de fapt pentru cazul în speță - "că S.C.M. nu lucrase din I.O. cînd ceruse telefonic mobilizarea M.C. care era șeful său" mai cu seamă după ce tot el ceruse în scris M.St.M. scutirea de concentrări ale tuturor Inelților Demnitari, Demnitarilor, funcționarilor și impiegatilor C.R., D.C. și Bun. Part. pe un tabel kilometric în capul căruia figura M.C., cu rangul de Min. de Stat, beneficiind deci ipso facto de imunitatea "parlamentară". Așa dar, sosind la birou în dimineața următoare, m-am pomenit pe el cu o adresă internă adresată mie personal de către C.M. și semnată de Codrescu, anunțîndu-mi anularea scutirii mele și chemarea mea la unitate cu cele două ordine originale ale M.St.M. transmise în anexă. I la faimosa mea scenă cu el, S.C.M. nerecunoscut de S. deci nici de mine, mai pusese o singură dată piciorul în biroul meu și anume în preajmul plecării noastre în Bucovina, cînd îmi ceruse să-l primesc și venise să protesteze contra neparticipării la călătoria a unuia din Adj. Reg., pe motivul că guvernămîntul Bucovinei, ca și al Basarabiei, avea o administrație deosebită de restul țării, mai mult militară, ceea ce implica ținerea contactului cu autoritățile militare, rol ce revenea C.M. și nu putea fi efectuat în condițiile cerute de către Com. Bat., întrucît acesta era însărcinat cu paza R., trebuind deci să nu-l părăsească nici o clipă. Îi răspunseseam f. politicoasă că situația juridică a acestor două provincii era exact aceeași ca cea a restului țării și că îndepărtarea frontului la mii de km. făcea că nu puteau și nici nu erau socotite zone militare; că S. fixase personal de mult participarea la această călătorie și ședere neoficială, ca musafir numai la persoane particulare, deci absolut incognito și cu scop exclusiv al unor vînători la urși și mistreți, așa că n-aveau să fie contacte cu oficialitățile nevinătorești și nu exista nici nevoie de reprezentanți militari ai C.R. în afară de cei însărcinați cu paza trenului regal, cum nici demnitarii civili nu însoțeau pe R. în calitatea lor oficială ci ca invitați la vînătoare

și puști indispensabile, dar că totuși voiu propune M.S. alegerea unui Adj. în suită, care însă va avea neplăcerea să nu poată participa printre vânători. Aflind de pretenția lui Codresanu, Mike, care se gândise la eventualitatea de a-l lua pe Olteanu fiindcă știe nemțește, era f. prezentabil și se aștepta la aceasta deoarece Brătănescu fusese la Sadova, și-a menținut decizia de a renunța la ambii adjutanți comunicându-le direct, întrucât intervenția lui Codresanu i se păruse suspectă, iar eu - ca să nu-l las pe acesta fără de răspuns - îi telefonasem în ajun menținerea hotărîrii M.S. Acum, la ivirea adresei semnate de el, l-am poftit în biroul meu unde a sosit radios și triumfător, ca să-mi spună fără introducere și înconjur relativ la adresa sa asupra căreia-i cerui explicații. că, prezentându-mă imediat, nu mai riscam acum nici o pedeapsă pentru întârzierea cu care m-ași fi prezentat înainte, întrucât acest al treilea ordin de chemare purtînd data zilei curente era singurul valabil și totodată să-mi dea a înțelege că intervenția sa în acest scop fericit pe lângă M.St.M. îi datoram scutirea de eventuale neplăceri cu prezentarea mea la unitate. L-am mulțumit serios și amabil pentru "delicata lui atențiune", întrebîndu-l însă dacă S. fusese ținut în curent cu această anulare, invalidă dacă emanase de la C.M., întrucât C.R. comanda Marelui St.M. iar nu viceversa. A început prin a-mi face teoria chibritului tipic militarului că cum că un ordin de chemare ulterior celui de scutire respectiv mob.p.l. îl anula automat și că numai față de palat se făcea, mai mult ca o curtoazie, formalitatea de a pretinde aprobarea acestuia adică avizarea lui de anularea scutirii, înainte de a se emite un ordin de chemare a unui membru al C.R. scutit. L-am întrebat cum se făcea atunci că totuși primisem două ordine de chemare fără să fi existat la M.St.M. avizul C.M. pentru anularea scutirii mele, la care mi-a răspuns că, în cazul regimentului, se putea să nu fi știut că fruntașul T.R. "Mociony Stărcăa Ion" (căci armata n-a reușit nici odată să-mi ortografieze nici numele nici prenumele corect), era mobilizat la palat ("inepsie - i-am retorcat - căci în acest caz m-ar fi concentrat cu zece luni în urmă"), iar în cazul al M.St.M. era "o altă situație pe care d-șă n-avea de unde s-o cunoască". L-am întrebat apoi dacă palatul ceruse sau mai bine să anunțase pur și simplu Marelui Stat Major scutirile personalului regal din inițiativa Sefului C.M. sau după aprobarea M.S., la care mi-a replicat prompt că natural din I.O. primit printr-o prealabilă înaltă aprobare a listei. Atunci i-am repetat prima întrebare, anume dacă R. dăduse C.M.

un I.O. de anulare a scutirii mele, la care s-a fisticit spunând că nu era încă în măsură să știe precis dacă nu cumva unul din A.R. primise "deslegarea M.S.". Acum, avându-l bine încolțit, l-am întrebat, tot f. curtenitor, cum a putut d-lui să-mi adreseze semnând-o personal adresa de față, fără să fi știut precis dacă S. dăduse sau ba, nu "deslegarea", nici aprobarea, ci I.O. în acest sens. Cu creierul său de hulub, n-a mai știut ce să replice și a tăcut, dar nu jenat, ci așa cum tace pungașul prins asupra hoției și întrebat dacă a furat. Cum Tonci aflase deja de la Borcescu că-i ceruse Codrescu anularea scutirii mele, iar Mike știa de ambele ordine, dar aștepta să vadă reacția C.M. pentru a dibui și demasca eventuala ei complicitate cu Preș. și M.St.M., i-am spus f. calm: "D-le colonel, convorbirea dvs. telefonică de ieri cu Borcescu a fost interceptată, așa că n-are rost să mai negați sau să ascundeți o printr-o tăcere inutilă, faptul că știți comis constient a treia încălcare a unui I.O. dintr-un alto ordin pe care mine, poimfine, degeaba veți căuta a-l tăcea sau nega!" Cavalerul M.V. se făcuse din nou alb ca în ziua bătăii cismarului, spunând abia auzibil: "Nu înțeleg ce insinuați". "Nici nu-i nevoie să-nțelegeți acum - veți înțelege mai curând decât să-nchipuiți, dar atunci va fi prea târziu!" i-am spus sculându-mă și părăsind biroul cu adresa lui ca s-o aduc M.S. la C.N. Regale a scris pe ordinul de chemare cu mîna sa: "Fruntașul T.R. Mocsonyi-Styrcea Ioan este Mareșalul Curții Mele Regale mobilizat de Mine în serviciul Meu pe care nu-l va părăsi pînă la nouile Mele ordine - Mihai R." și l-a chemat pe Brătănescu căruia i-a înmînat cele trei documente cu ordinul de a face imediat adresa către M.St.M. de transmitere a originalului rezoluției regale reiterată-n textul adresei poruncind anularea concentrării, avizarea unității și scutirea mea de mobilizare fără termen. Și de această manieră, declarația de război făcută de M.S., prin concentrarea mea fără prealabilă învoire a șefului suprem a fost acceptată de acesta tot printr-un document oficial care a făcut cu atît mai mare vîlvă cu cît era oficial, personal, irevocabil și neanulabil, constituind totodată primul act de autoritate a tînărului monarh mult mai curajos decît adversarul său, întrucît prin acest gest de sfidare a regimului de dictatură antonesciană nu se ascunsese după anonimatul formelor birocratice și secretul convorbirilor telefonice, ci lovise direct, sincer și deschis, lipsindu-l de putința de a se mai război legal pentru

a câștiga această bătălie ce prin urmare mirșavul inamic va încerca s-o dobândească prin acte ilegale de forță abuzive. Semnind rezoluția sa pe care nimeni nu i-o sugerase sau formulase, Mike spuse: "That 's that and now we'll have it out, but be on the look out, for the swine will try to lay hands on you!" (O făcuserăm și acum începe lupta, dar fii pe veghe căci porcul va încerca să pună mina pe mata!) Eu nu crezusem în instinctul, mai bun decât al meu, al vlăstarului unor neamuri ce aveau tot atavismul tradițiilor evului mediu în vinele lor și am continuat a-mi vedea de treburi fără să iau măsuri de pară excepționale, ca să mă ~~brzezesc~~ ^{fero de doi imperatori} eu două mașini ticsite de civili vizibili. Înțoliiți de domii de la Siguranță manevrând în jurul casei pătintești, una oprindu-se la intrarea de pe șoseaua Kiseleff 51 și cealaltă blocând poarta de la nr. 3 din Pictor Mirea, iar agenții în număr de opt intrând simultan pe tustrele intrări de pe stradă cu cererea de a-mi vorbi personal. În timp ce major-domnul tatălui meu, vestitul lui cel mai fidel și intim om de încredere, Florea Tănăsică zis Minătuică, într-o parte iar Bielle și Paulina în cealaltă parlamentau cu acești indivizi cam obraznici, eu am telefonat lui Buzel să vină în mașina sa în fața porții de intrare dinspre Bul. Filantropiei la grădina casei Karmitz și am zbughit-o peste zid la vecini în dreptul laboratorului farmacistului Mihăescu iar de acolo prin zăpada mare peste gardul lui Karmitz la portarul acestuia, explicându-i necazul, intrucît "colaborasem" deja pe vremea legionarilor, ca să pîn-dească Buickul Verde al lui Buzel și să-mi dea drumul pe poarta grădinei. Cum ninsese tare în ultimele zile și toate străzile aveau un strat de 10 cm. de omăt înghețat, iar Buzel era un șofe lamentabil, n-a știut să urnească mașina din loc, așa că am trecut printr-un moment de mare emoție cînd una din mașinile Siguranței a apărut în colțul străzii în cîntarea mea după cea zadarnică în casă. Pe semne m-au recunoscut cînd împinsesem în talie, împreună cu portarul, Buickul ce le era bine cunoscut a f. al lui Buzegti, căci au accelerat viteza, dar și noi pornisem și acum Buzel și-a reparat reputația de prost automobilist, luînd-o la goană mare spre piață și apoi pe Calea Victoriei în jos, cu mașina Siguranței după noi la cîteva lungimi dar incapabilă să n depășească și stopeze, iar la colțul Hotelului Splendid spre poșta Batalionului ce a fost din fericire deschisă, astfel încît m-

condus pînă la Casa Nouă unde amîndoi i-am surprins pe Mike și Ioani cu vestea aventuroasei mele escapade. Regele s-a dus imediat cu Ioani ^{la mine} la mine acasă unde au ajutat pe Bielle și Paulina să facă bagajele menajului invitat de ^{la mine} ~~la mine~~ a locui la Casa Nouă pînă la asigurarea securității mele în interiorul palatului și luînd cu ei tot arsenalul meu cu muniția aferentă. Amuzamentul lor a fost să pună pe agenții Siguranței palatului a căre cu Florea tot calabalicul acesta la automobile sub ochii celeilalte mașini a Siguranței rămasă ca să păzească eşirile din "casa Stîrcea" agenții ceilalți fiind extrem de mirați a-l vedea pe R. participînd personal la mutarea mea. Cea mai excitată de aventură a fost R.M. care s-a apucat imediat să ne instaleze dormitorul conjugal în budoarul ei de la etaj unde aveam să dormim timp de trei săptămîni, acele ale luptei cele mai intense pentru împiedicarea arestării mele. ^{la mine} ~~Prima~~ ^{la mine} ~~Prima~~ pas în direcția aceea a fost chemarea lui Anton la București cu grosul efectivelor Batalionului și ordinul expres personal al M.S. de a nu mai executa nici un ordin altul decît cel verbal al său și a organiza apărarea palatului contra unei eventuale încălcări polițienești sau militare guvernamentale. Apoi Dobrescu a fost convocat și instruit în acelaș sens, cu însărcinarea suplimentară de a ne informa prin legături cu Bianu de mișcările Preș. și Internelor. Acum luam toate mesele cu Suveranii și aveam să primim în decursul zilelor următoare seria mare de audiențe ale aliaților Coroanei pe de o parte și ale dușmanilor ei, pe de cealaltă, reprezentanți de vre-o cinci ori de către avocatul lor de frunte: MIHAI ANTONESCU.

La prînzul acelei prime zile de refugiu la Casa Nouă au fost invitați Fips și Tonci în afară de Ioani și Nelly, adjutanții nemai mincînd la masa regală pînă hăt tîrziu, după desno-dămîntul integral al crizei monarhice care izbucnește acum din plin și în urma căreia ei au jurat pe cartea cea greșită a guvernului, tăindu-și astfel singuri, definitiv și iremediabil, craca rămînerii lor la C.R. sub picioare. Fips a fost informat de toată evoluția ei și prelucrat virtos în sprijinul regalității contra rebeliunii de mareșal, aspirant la uzurparea șefiei Statului. A doua zi s-a soldat cu primirea unui nou ordin de chemare de la regiment, adus de un curier de al M.A.N. cu o adresă stipulînd sancțiunile ce mă așteptau pentru nesupunerea la chemările anterioare și eventuale noi întîrzieri, pe care

Mike a scris aceeași rezoluție fără cuvintele "mobilizat de mine în serviciul meu" și l-a remis din nou A. de S. Olteanu, care a primit ordinul cu rezervă că nu putea decât să-l transmită S.C.M. singur în drept să-l expedieze, la care R. l-a brăstuluit serios punându-i în vedere că I.O. personal primea asupra oricărui altul și că va face bine să expedieze singur adresa semnând-o, dacă nu vroia să fie privat pe loc de continuarea serviciului de R., iar în dimineața celei următoare generalul "Pichi" Vasiliu l-a chemat la telefon ca să mă roage să veni la el într-o audiență pentru "vidarea diferendului iscat între organele Internelor și acele ale palatului din cauza unei greșite interpretări a vizitei primelor la domiciliul meu", la care i-am răspuns că, fiind mai marele lui în ordinea de precădere în stat, dînsul trebuia să vină la mine dacă avea să-mi comunice ceva. M-a rugat insistent să nu-i creia dificultăți cu C.S. de la care primise ordinul personal de a mă convoca la Interne", la care i-am replicat că regretam a nu putea eși din protocolul de stat pentru a-i ușura misiunea ce o primise de la M.A. și repetat că-i acordam însă imediat o audiență la palat. După un ceas s-a anunțat la Bălăcianu și a sosit cu patru agenți care n-au fost lăsați să-l urmeze în biroul acestuia, ci opriți de către jandarmul de zi și două sentinele interioare aștepta în sala destinată acestui scop. Subsecretarul de stat, în uniformă, a fost primit de mine - înarmat și cu Ioani de asemenea în biroul vecin - în biroul M.C. unde a vorbit trei sferturi de oră pentru a mă implora să-l urma la Interne și a mă lăsa arestat, întrucît M.A. l-a amenințat cu destituirea din postul ce-l ocupa dacă nu reușea să mă aresteze în 24 de ore. - I-am răspuns surizător că regretam amarnic pentru cariera lui actuală, în prezentul regim de scurtă durată, întrucît războiul nu putea să mai dureze mulți ani, dar că R. îmi interzicea să părăsesc slujba mea de la palat, iar pentru a-i demonstra că nu-l inducem în eroare, avînd în vedere că era vorba de o problemă personală, l-am chemat pe Ulla și i-am spus în fața lui Vasiliu că acesta avea misiunea să mă aresteze din ordinul personal al G.S. și că, pentru a nu creia un motiv de dăinuire a tensiunii între Coroana și conducere, eu eram gata să mă las arestat dacă primeam autorizația M.S., trimițându-l la G.H. ca să ne aducă răspunsul Suveranului. Ulla a revenit în cinci minute, îmbujorat, suflînd ca o focă, dar f. martial și plin de prestență ca să-mi comunice mie, iar nu lui Pichi Vasiliu, că R. era absolut furios de obrăznicia "guvernului" și-mi ordona să-l concediez pe loc pe Subsecretarul Internelor care

cuteza să vină la palat pentru a propune o măsură ilegală îndreptată direct contra Capului Statului, drept care va avea să răspundă personal față de acesta. - Generalul se făcuse roșu și mi-am sculat spunându-i: "Ați auzit cum stă situația și vă sfătuiesc prietenește să vă reparați greșeala dacă țineți la viitorul dvs.", la care mi-a răspuns: "D-le Mocsonyi, vă rog să comunicați M.S. că am fost împins contra voinței mele la această extremă și voi ști să trag consecințele greșelii mele de a nu fi refuzat executarea unei măsuri ilegale, demisionînd și că "în calitatea mea de general al armatei regale, rămîn al M.S. supus și plecat slujitor". Ullea, care-l cunoștea și pe acest eșantilion de marfă proastă a cadrelor armatei, i-a spus: "Măi Pichi, ia mai pune-l pe Jac (Popescu, Ministrul Internelor) să-l potolească nițel pe șeful vostru, căci ne facem de rîs față de străini!" Înapoi de a părăsi camera, mi-a spus că-mi dădea cuvîntul său de oataș (devenise formula "à la mode" lansată de M.A.) că atîta vreme cît el va mai fi la Interne (ceea ce arăta cît de puțin hotărît era să-și prezinte demisia!) nu voiu avea a mă plînge de nici o urmărire a forțelor polițienești, la care i-am scos pistolul și i-am răspuns: "Tîn să vă previn că orice act de violență ar întîmpina apărarea mea legitimă și că nu-mi prea gresesc de obicei țintele". Ullea l-a însoțit pînă la esire ca să-mi spună la întoarcere că Pichi îi destăinuise că el făcea parte din acei membri ai guvernului care țineau mai mult la Ică decît la Ionel și ca atare nu s-ar lăsa antrenat într-o acțiunea antiregalistă. Era însă o lichea sinistă - după expresia lui Buzel - căci Ioani avea să afle după cîteva zile prin Davidescu că nu-și dăduse deloc demisia, ci raportase C. textual tot ce i se spusese la palat. A patra zi, Ică a cerut să fie primit "în audiență regală de urgență" insinuînd la telefon lui Ullea că situația era gravă și că el avea tot interesul să-l vadă imediat. Tocmai de aceea, Mike l-a convocat abia pentru orele 18 ca să-i arate că nu era impresionat de gravitatea situației. Bîlbît s-a făcut întîi a nu ști nimic despre descădarea la domiciliul meu, nici de încercarea infructuoasă a lui Pichi Vasiliu de a mă aresta la Interne sau la palat, dar scopul audienței atît de urgent necesare a fost totuși ca să-l convingă pe S. că-și risca tronul dacă insistă să facă din cazul unei persoane o problemă de stat și să-i propună în numele S. o soluție transacțională și anume ca să-mi acorde un concediu de boală în care timp să sta la țară sau la o clinică, pe cuvîntul de onoare al lui Ionel că nu voiu fi nici arestat nici concentrat, ci trimis la una din "legatiile neutre", la alegerea

intre Berna, Lisboa, Ankara. Stockolmul și Copenhaga sub pretextul unei schimbări de climă sau îngrijiri medicale. Regele a refuzat categoric propunerea, pe motivele că, întâi de toate nu mai avea nici o încredere în cuvântul M.A. după cele întâmplate - concentrarea, violarea domiciliului și încercarea de a mă aresta ilegal - apoi făcea el acum o problemă de stat din prestigiul său personal și înfine cerea cu acest prilej intrarea în legalitate, edică respectarea integrală a prerogativelor regale și drepturilor regaliene prin epurarea imediată a C.R. de elementele ostile Coroanei și care-i contracarau sau încalcau I.O. și înlocuirea lor cu persoane alese personal de șeful suprem al armatei. -

Văzînd că nu reușea să-l intimideze cîtuși de puțin pe regalul său interlocutor, devenit, de cînd cu atacurile directe contra C.R., deodată intrasigent, războinic și neîmpăciuitor, Bijlet a încercat sistemul amenințărilor, la care R. i-a tăiat piuitul spunîndu-i că era sătul de veșnica tensiune cu acel ce avea mai mare nevoie de schimbare de climă și îngrijire medicală decît acei cărora le-o recomanda și că n-avea decît să-ncearcă a se atinge de Coroană ca să-și ardă bine degetele, deoarece și țara și străinătatea erau suprasaturate de "nebuniile" lui, iar dacă locotenentul lui se solidariza cu ele, să nu se mire dacă, pînă la urmă, aceasta va fi f. regretabil pentru d-sa. La esirea sa din biroul regal, a dat în hol de Bielle și mine și ne-a salutat făcînd apoi o frază în sensul că stia că locuia aici. Regele, auzindu-se conversația, a eșit din birou și i-a spus: "Ar trebui să-i fie rușine de a mă obliga să culc în budcarul mamei pe menajul primului meu demnitar pentru că am ajuns în România cîndușă de el a nu mai respecta drepturile fundamentale ale cetățenilor". (Coty fusese la dejun și ne lămurise bine asupra acestora). Ică i-a răspuns că era perfect de acord cu S. și nu avea nici un amestec în ordinele date personal de ~~el~~, peste capul lui, miniștrilor de război și internelor, la care Mike i-a replicat: "Sînteți interimarul Preș. și V.P. consiliului". Cum Bijlet nu era nici odată-n lipsa unui răspuns prompt, a retorcat umflîndu-se în penă: "Iar dacă nu ocupăm aceste posturi, țara ar fi ajuns de mult într-o situație infinit mai gravă!"

Urmeră două zile de liniște la palat, dar intensă activitate și agitație la Preș. și vilă, Ică ținînd un consiliu de minистриi secret pentru a pipăi pulsul colaboratorilor săi, cu rezultatul că cei devotați lui au considerat soniele sale menite

a dibui dacă putea conta pe ei în sprijinul său contra cererii
nemților de a-l elimina de la conducerea guvernului și au răs-
pus pozitiv apelului, cu credința că era solidar cu palatul,
din moment ce nu-și puteau închipui ca declarațiile regale să
nu fi fost opera lui, iar ceilalți, dușmani vechi ai prea tînă-
rului lor șef, n-au înțeles să ia o poziție critică față de
Coroană, ci mai degrabă față de politica de duplicitate a res-
ponsabilului Externelor; ~~pe cînd Ionel și-a~~ convocată rînd pe
rînd generalii din guvern și de la comenziile mari teritoriale și
locale ca să-și dea seama cum ar privi "sacrificarea vremelnică
a Suveranului pentru a da Fűhrerului o satisfacție răsunătoare,
a eși din impasul neîncrederii acestuia față de conducerea țării
și a consolida definitiv poziția regimului și guvernului", ca să
descopere că nu găsea simpatizanți ai acestei idei învederată de
mai toți ca o concesie excesivă, o răsturnare prea radicală a
așezărilor consfințite de atîta vreme și o sabie cu două tăișuri
întrucît popularitatea Coroanei dădea regimului și guvernului o
bună parte din girul opiniei publice care nu știa de disenționile
între ea și conducere și s-ar alarma de o asemenea răsturnare.
Doar Steflea și Jienescu mușcaseră nada, primul fiind specialmen-
te indignat de "rezoluțiile provocatoare scrise de mîna M.S. pe
ordinele sale de chemare, ce-i creiaseră în sinul M.St.M.o at-
mosferă insuportabilă" (întrucît majoritatea "brevetajilor" erau
carliști camuflați și nu-nghițeau deloc pe șeful ce le impusese
M.S., fiindu-le mult inferior ca intelect și capacitate militară
și în plus prea din cale afară îngîmfat, ambițios și slugarnic
față de nemii, iar cel de al doilea, cavalerist de calitate
proastă ajuns aviator, avînd cu decalajul respectiv al anilor
în minus cam aceleași veleități autoritare și aspirații politi-
ce ca idolul său, cîinele roșu, pe urmele căruia spera și el să
facă o ascensiune nemeritată în conjuncturi mai favorabile ce
le-ar oferi desigur un stat întemeiat pe concepții mai puțin
tradiționaliste, "de tip revoluționar"; pe cînd, în schimb,
Dobre, altfel constant de acord cu patronul, mai ales cînd acest
acord era susceptibil a-l diminua sau submina pe secund, frînase
ardosarea bulversatoare a primului, încercînd a o canaliza înspre
reluarea conducerii efective a guvernului pentru a controla po-
litica lui generală mai îndesproape și a evita în viitor repeti-
rea unor asemenea impasuri ce le puneau numai în circa secundului
ale cărui puteri dorea a le vedea reduse substanțial; cît despre

Jac, Stoenescu, Pantazi, Niculescu, Leoveanu ș.a. generali de diverse categorii de funcții în stat și armată, pe care-i văzuse tot în zilele trecute, Bij a rămas impresionat de lipsa lor de dinamism relativ la chestiunea pe care dădea o socotea dintr-o dată cea mai urgentă, primordială și imperios necesară pentru binele național. Cel care-l supărase însă peste măsură fu Coty pentru că cutezase a minca la palat tocmai acum, demonstrativ, în plină criză a guvernului cu acesta și când era abia numit și ultimul ministru din guvern, nu în ordinea importanței departamentelor, dar în aceea a vechimei mandatărilor lor. Fusese ales de C. la justiție pentru a reda acesteia prestigiul ei de odinioară stirbit de doi ani de legislații mai toate anti-constituționale și care pe deasupra creiaseră inextricabile complicații și confuzii întrucât cele mai multe legi se băteau cap în cap, dar în realitate îi fusese f.abil impus printr-o adevărată conjurație a Casației, a șefilor opoziției cu Stirbey, corpul avocațial, judecătoresc și universitar plus multe alte proptele din anturajul vilei, în influențarea cărora nu lipsise, mai mult decât probabil, nici mina Cahalului și a lojelor adormite, nici cea a I. S-ului și în orice caz nu a mea, deoarece numirea data din acea scurtă dar fructuoasă epocă în care relațiile noastre cu Ică fuseseră excelente, iar Coty n-ar fi acceptat oferta dacă R. n-ar fi insistat mult și bine direct, prin Buzel și prin mine, ca nu cumva s-o refuze de frica de a se compromite cu dictatura anti-aliată antonesciană pentru ziua de mâine, căci el Suveranul și șefii opoziției îi garantau lămurirea celor ce n-ar crede că fusese pur și simplu manevrat de ei în acest post ca singura pavază a legalității și singurul reprezentant adevărat al M.D. în guvern. Coty nu se sfiise deci să se certe violent cu C. pe afacerea mobilizării și arestării mele "total aiuristice și ilegale" și a-i frâna tendința de a împinge criza spre un desnodământ rapid, necugetat și brutal. Așa dar, Bij fusese relegat la alte noi încercări de a-și impune totuși soluția preconizată prin două subterfugii astușioase menite a conturna greutatea întâmpinate prin reticența manifestată de însuși colaboratorii săi și a-i pune, împreună cu tot restul opiniei publice ostile lui, în fața unui fapt împlinit mult mai mareț și important decât acel al declarațiilor regale și care-i mai reușise odată din plin în '41 când nu ascultase decât intuiția sa și sfaturile tehnice ale lui Ică: primul fiind inspirat de acesta, cum Coty avea să ne trimită vorba prin Buzel în seara de sfârșit

al primei săptămîni de tensiune mare, dar încă nu maximă, anume cel de a proceda la al treilea plebiscit al regimului prin cererea unor răspunsuri la două întrebări astfel formulate încît nu numai unul negativ ci chiar și abstențiunea de a răspunde să fie deadreptul imposibile, ba un act de curată erezie și legate inseparabil una de cealaltă, așa că răspunzînd la prima să fii necesarmente silit să răspunzi și la a doua care ar conține un element extrem de abil camuflat ce ar îngădui însă puțința răsturnării monarhiei. Prima întrebare s-ar referi la recunoașterea realizărilor efective ale conducerii - redobîndirea Basarabiei și Bucovinei, administrația romînească exemplară a Transnistriei, glorioasele victorii ale armatei romîne comandate de C.S., gospodărirea chibzuită a avuției naționale, mulțumită căreia țara nu ducea lipsuri ca celelalte state beligerante deși se afla la capătul celui de al doilea an de război și grija deosebită a guvernării pentru ocrotirea socială, ajutorarea orfanilor și văduvelor de război și sănătatea publică, cum nu avusese nici unul din guvernele din trecut, etc.... pe cînd a doua ar apela la reafirmarea încrederii în puțința conducerii de a înfăptui mai mari realizări în folosul poporului dacă ~~apre~~ pe dușmanii acestuia și trădătorii neamului a-l lovi mișelește pe la spate ca să-l ducă la pieire; iar al doilea subterfuciu fiind pe linia sa tradițională militaro-politicească a înscenării unor crime odioase, atribuite domnului ~~urmas~~ al părintelui său păcătos, adunate și consemnate într-un dosar dresat cu soteală pe baza tuturor codoșlicurilor ~~ale numeroaselor iscoade~~ drept act de acuzare, atît de voluminos, impresionant și distrugător încît să-l determine pe acuzat să renunțe la apărare și apel, mulțumindu-se cu o grațiere condiționată de abdicarea și plecarea sa în condiții onorabile și avantajoase. În acest scop Codreanu petrecea acum mai mult din timpul zilei la vilă decît la palat, Monșer a fost de asemenea chemat să dea lămuriri mult mai detaliate decît dobitocul știuse să le așterne în raportul său despre agitațiile regale subversive în societatea reacțiunii anglofile bucovinene, iar A.R. erau și ei convocați în zilele de repaus pentru a corobora datele mai vagi ale S.C.M. cu ale lor amănunțite culese pe viu în timpul serviciului lor. Si cum ~~tot~~ ^{Ar. Pet} cabinetul militar al C.S. lucra de ~~f. multă vreme~~ ^{într-o} în strînsă colaborare cu prietenul Codreanu la redactarea actelor într-o formă cu totul alta decît cea a dosarului Vergotti, cores-punzătoare rangului înalt al implicatului, și că ~~Bijet~~ ^{într-o} avusese încă din ziua hotărîrii sale de a mă separe de S., fiindcă și de

duse seama, pe de o parte, că deveniseră pericol pentru el în preajma acestuia și, pe de altă parte trebuia să găsească un țap ispășitor pentru a nu risca să rămână singurul sacrificat din cauza unor declarații ce nu le redactase, dar nu fusese suficient de vigilent ca să le cenzureze radical sau să le refacă integral, ceea ce ar fi fost mai ușor și mult mai prudent, inspirația justă de a desbăra domarul M.S. de toate fleacurile ce-i diminuau valoarea și să le introducă-n schimb în al meu, acesta a fost gata mai devreme și a putut deci să fie valorificat în curînd drept act introductiv al marelui proces final cu care urma să se soldeze lupta între cele două puteri, în stat, cu vederi, tendințe și ambiții incompatibile, abia în clipa de caconică oportunitate, cînd rezultatul consultării populare va fi justificat pe deplin cea de a doua salvare a națiunii de prăbușire în prăpastia la marginea căreia se aflase din nou.

În dimineața următoare aflării vestei despre proiectul plebiscitului, Ionci venise tot cu ea la C.N., pentru prima dată, de cînd îl cunoșteam, lipsit de calmul său obișnuit, decarece o aflase întîmplător pe stradă de la Lugojanu în drum spre club, drept informație sigură de la cumnatul său Mihai Popovici care o căpătase drept de la Maniu căruia Buzescu i-o comunicase în după amiaza din ajun înainte de a veni să ne-o dea la C.N. unde Ioani îl adusese într-un S.R. pe șest la orele 22, și era agitat fiindcă socotea că n-aveam timp de pierdut pentru a contracara acest plan înainte ca să poată fi aplicat și anume de preferință pentru a-l face pe C. să renunțe la înfăptuirea lui de teama de a se alege cu-n eșec total care i-ar clătina poziția mult mai serios decît declarațiile regale. În acest scop, cerea MMLL și mie părerea și oarecum încuviințarea de a sesiza despre năstrușnicia manevrei și consecințele ei incalculabile pentru Reich pe Gerstenberg care, cu toată simpatia lui pentru Antonescu din afinități de castă, considerente de ordine militară și pentru că-i doborîse pe legionari și nu înpînsese persecuția evreilor de manieră a dăuna vieții economice era mult prea conservator și regalist în fundul sufletului ca să nu se alarmeze de această bulversare primejdioasă, cu atît mai mult cu cît era cel mai bun cunoscător dintre toți membrii misiunilor germane al mentalității românești și pulsului opiniei publice, așa că ar fi cu siguranță ușor de convins a-una de influența sa destul de mare la O.K.W. pentru a cere o intervenție promptă a Fűhrerului în vederea potolirii acceselor de mînie

a concurentului său în megalomanie pe care aceste nu prea o aprecia la așteptări și n-ar tolera-o nici cum dacă ar fi încredințat că ar putea să-i creeze complicații grave în Hinderlandul imediat al frontului la un moment cu totul nepotrivit ales pentru orice risc inutil și în plus fără nici un folos pentru cauza germană, ba dimpotrivă mult mai degrabă spre onosul acesteia, din moment ce încrederea sa în sinceritatea și constanța M.A. era destul de zdruncinată de când acesta s-a solidarizat cu teza lui Ică relativă la declarațiile de A.N. - M-a fost nevoie ca să insiste pentru a ne convinge de utilitatea demersului, întrucât îl și programasem aseară cu Buzzești cu care se mai discutase o altă intervenție și mai necesară, atât după părerea subsemnatului care o ventilasem cât și cea a lui Buzzești care ceruse însă ca să nu fie întreprinsă fără asentimentul prealabil al șefilor opoziției, pe care spera să-l poată obține în cel mai scurt timp: apelul M.S. către legionari pentru colaborarea lor cu celelalte partide de opoziție întru lămurirea opiniei publice asupra adevăratului scop al plebiscitului. Cum eram sigur că Maniu va fi nu numai de acord, ci încântat de a fi scutit să speleze direct la contribuția legiunii, pe organizația și eficacitatea acțiunii căreia puna mai mult temei decât pe acele ale propriului său partid, din experiența alegerilor din 1937 și tuturor ocaziilor numeroase cu care recursese la ajutorul ei, apelul M.S. având acum pe deasupra mult mai mari șanse a fi ascultat decât al lui, și chiar dacă prin imposibil șefii opoziției nu și-ar da consimțământul eram ferm hotărât a face pasul pe cont propriu, l-am rugat pe Tonci să-mi aranjeze o întrevvedere cu Georges Manu cu care el era bun prieten iar eu în relații mai intime decât cu oricare alt comandant legionar prin faptul că este vărul bun al cumnatului meu Ion Florescu în casa căruia îl întâlnisem încă din primii ani ai căsătoriei sorei mele. - Până când Tonci mi-a fixat întâlnirea, sosise și răspunsul afirmativ al d-lor Maniu și Brătianu, astfel că prima mea ieșire clandestină din palat a fost la garsoniera (primă la dreapta intrării în blocul Bragadiru) a doctorului Hodoș, soțul legionar al Despinei născută Goleșcu secretara cea mai de încredere a lui Cretzianu (rămasă și acum prima secretară a lui Gheorghe Davidescu la Cab. Ext.), unde i-am găsit pe amândoi, făcând astfel cunoștință cu Nicolae Hodoș, despre care auzisem multe dar nu-l întâlnisem niciodată în-stanță. El s-a retras lăsându-mă cu Georges căruia i-am expus pe scurt toată situația, fără a-i destăinui că declarațiile regale

erau de fabricație "casnică", nici că fondul luptei între Coroană și conducere era incompatibilitatea ideologiilor celor două mari tabere în război, din care firește că legionarii n-ar fi ezitat să se solidarizeze cu acea în care ^{și} se fereau să-l situeze pe Antonescu, prezentându-i atitudinea în conflict doar ca una de pretendent la înfruntarea și exclusivitatea factorială politică în stat, așa că regalitatea și mișcarea lor se aflau față de el nu chiar pe aceleași poziții, dar în exact aceeași opoziție. ^{are și ea} Manu era vizibil încântat de această primă apropiere între fiul aceluia care împinsese persecuția legiunii până la distrugerea fizică a membrilor ei și ceea ce mai rămăsese din ea liber în țară azi când, în conjunctura politică externă, ar fi fost normal să dețină puterea și când era dimpotrivă mai persecutat diminuată răzlețită și împărțită ca oricând: că factorii constituționali - Coroana și marile partide istorice - apela chiar și în această, cea mai nenorocită ei situație, la mișcarea legionară era neîndoelnic cea mai bună dovadă și totodată recunoașterea legală a valorii, importanței și puterii, dar mai presus de orice a dreptului ei la existență. Ea nu ceruse nici nu cerea și nu primise nici odată sprijinul și ajutorul nimănui, care în schimb îi fuseseră solicitați în repetate rânduri și pe care-i acordase neprecupețit ori de câte ori interesele superioare ale neamului impuseseră sacrificii pe care n-a existat nici când a le aduce pentru folosul altora, câștigând alegerile lui Manu și aducându-l la putere pe acest nemernic de general parjur, trădător și susținut pe ascuns de masoneria internațională condusă de Cahal. Georges a ținut ^{de asemenea} să-l arate că nemții-l preferaseră și-l preferau pe ^{Manu} legionarilor numai fiindcă aceștia fuseseră mai rezistenți decât el, neînțelegând să accepte pretențiile exorbitante ale Reichului pe tărîmul economic nici situația de țară ciuntită și ocupată, iar cei care-și salvaseră viața, refugiindu-se la misiunile germane sau în Reich, totuși erau revoltați contra politicii acestuia și în situație de prizonierat, mai mult decât de aliat cu Antonescu încercau să ^{de la} prezinte. El personal se declara absolut de acord să dea ^{de la} tot sprijinul cerut, întâi de toate pentru că dogmele legionare erau întemeiate pe tradițiile voievodale istorice ale neamului românesc și deci emnamente monarhice - garda de fier fiind anti-carlistă tocmai fiindcă fostul monarh compromisese principiul monarhic și stîrbise grav prestigiul Coroanei și al dinastiei -, apoi deoarece, în cazul de față, ^{cauza}

cauza regală era conformă cu interesul statului pe cînd ambi-
țiile personale ale monștrului sifilitic, megaloman nebun și
periculos pentru națiune, ar arunca-o fîmă îndoielă în prăpas-
tia la marginea căreia se afla de cînd el a fost pus de nenți
s-o conducă singur, dar nu înainte, iar înfine pentru motivul f.
ușor de apreciat că legiunea avea serioase conturi de reglat
cu ~~el~~ ^{lui}. Manu nu putea însă angaja mișcarea, nefiind însărcinat
cu conducerea ei internă, persoana competentă fiind Radu ^{Mirono-}
~~lochi~~ ^{lochi} ~~cu care ar fi cel mai nimerit să~~ ^{se} ~~iau~~ ^{legătura} direct. După
cîte am înțeles, acesta trăia ascuns și întîlnirea cu el prezen-
ta complicații și pentru ^{han} Georges, astfel încît l-a rugat să ne
avite și lui și mie riscul unei eventuale greșeli ce l-ar putea
desconspira pe locuitorul lui Sima în țară și să se facă el pur-
tătorul apelului regal, întrucît nu mă-ndoiam ^{în} că poseda toată n-
crederea șefului său, iar dacă răspunsul era afirmativ - lucru
pe care iarăși nu-l puneam la îndoielă - să-mi comunice ^{mi} fie di-
rect prin ~~Penel~~ ^{Penel}, fie prin Despina - Buzești "că afacerea s-a
încheiat" și numai în cazul contrar să-mi fixeze prin aceleași
căi o nouă întîlnire. - După nici 48 de ore am primit răspunsul
afirmativ via Despina-Buzel-Ioani și, după cum aveau să aflăm
ulterior de pretutindeni, ajutorul legionarilor a fost cel mai
prompt, efectiv și decisiv: în mai puțin de două săptămîni,
toată țara zbîrnîia de știrea că Antonescu căuta să-l detroneze
pe Mihai printr-un plebiscit cu întrebări în dublu sens cărora
absolut toți alegătorii ^{trebuia} să răspundă nu și nu, indiferent
ceea ce ar scrie acolo. Vîlva și agitația au fost atît de mari și
fățișe încît Președinția avea să fie bombardată deja după vre-o
zece zile de rapoarte alarmante oficiale și secrete ale tuturor
organelor statului în sensul că toată opinia publică era infor-
mată de intenția guvernului de a face o consultare populară cu
scopul deghizat de a răsturna monarhia și era hotărîtă a vota
contra oricum ar fi formulate întrebările, spre a-și manifesta
limpede neîncrederea în conducerea antonesciană. Furia bătrînei
bestii, - cărei din Bij redevenise "Beast" la C.N. pînă mult după
sfîrșitul, ~~crizei~~ ^{crizei} - nu fă de-a dreptul indescriptibilă: specia-
listul german pentru luetici, abia sosit la vilă, vrînd să-l su-
pună unui regim ce nu i-a convenit tocmai în zilele acelea în
care nu trebuia dar vroia să joace cartea cea mai mare a între-
gii sale cariere de condotiere politic și vrînd să continue a-i
face o serie de injecții cu efect calmant dar și ramolisant, a
fost reexpediat în Reich la iuteală pentru a fi rechemat abia du-
pă șase luni în plină nouă criză, dar nu politică de această

Bulargen afl'nd ca st' o fustina
p'lbiscu' se opusese
de p'inde la o'cupat

- 954 -

dată, ci a sănătății fiarei suferinde grav, drept reacție la în-
cordarea nervoasă excesivă cauzată de eșecurile sale primăve-
rice și în urma căldurii clocotitoare a lui august 43. Ică și
toți acoliții lui ~~surseți~~ din guvern au fost acuzați de trădare,
iar, cum și vechea gardă de fideli și anturajul intim al vilei
incepuse să șovăie și să-l frneze din ce în ce mai hotărât și
imperativ de a fi ca unei catastrofe pentru-n regim ce le dădea
atâtea avantagii, monstrul a simțit pentru întâia oară de când
ajunsese mare și tare pământul fugindu-i de sub picioare și
într-un ultim acces de turbare impotentă, în ajunul plecării
sale la O.K.W. unde fusese chemat de urgență și știa că nu-l
așteptau laude și încurajări ci reprimande și muștrări pentru
încercările sale "putachiste", a vărsat timp de câteva ore fiere
cu sânge crezînd speriat că i se apropia sfîrșitul. Dar pînă
atunci, noi am mai avut de suportat alte vomitări de ale "dihă-
nii apocaliptice" - cum avea să-l desemneze confesorul M.S. -
acele ale focului de injurii, investice și violențe nebuști
verbale și gesticulatorii proferate și schițate de balaurul pă-
truns în dimineața celei de a treisprezecea zile de război in-
tervilan, socotit din ziua de 13 februarie cînd am fugit de
acasă (ziua de naștere și noroc al tatălui meu și, cum îi spuneam
din copilărie, de ghinion pentru mine, așa că superstițiile au
valoarea lor!), la palat și condus de Codreanu și Olteanu la
C.N. unde, singur cu M.S. de la 9 și 15 pînă la 10 și jumătate
iar o altă oră și jumătate în prezența R.M. sosite în ajutorul
lui Mike, s'zbierat aproape neîncetat de așa manieră încît Bielle
Ioani și cu mine am putut auzi aproximativ tot ce a debitat în
materie de năstrușnicii incongruente, inepzii incoherente, min-
ciuni sfruntate, acuzații nedrepte și insulte obraznice care nu
meritau altceva decît, nu 25, ci 99 de lovituri la fund cu
"pisice cu 9 cozi". - Ică venise în ajun, ziua primirii răspunsu-
lui pozitiv al legionarilor, care ne dăduse un supliment de în-
credere în victoria noastră destul de substanțial ca Voda să-l
oblige pe V.P., sosit în trombă, rău încruntat și încercînd să
creieze o atmosferă de panică drept "punere în seacă" a venirii
O. ce trebuia să aibă un efect nimicitor asupra M.I. și anturaju-
lui de "răsvrățiți contra regimului" și să se reducă la capitula-
rea fără de condiții, a tolera prezența mea la audiență sub
cuvîntul că, fiind direct vizat și personal interesat în apărarea
dreptății mele, ținea ca de acum încolo să particip la desfășu-
rarea tuturor discuțiilor relative la problema mea "ridicată

ca pretext de M.A. numai pentru a-l lipsi pe S. de omul său cel mai devotat și de încredere". Bijlet nu avusese încotro și cu toate că prezența mea îl jenase mult fiindcă replicile i-au fost date mai mult de mine decât de Mike, nu cutezase a-și menține pretenția de a vorbi între patru ochi cu acesta și se obligase chiar a-l preveni pe Ionel că va fi primit a doua zi tot împreună cu mine, plecând de altfel de la C.N. iarăși reîntors pe dos de rezistența noastră colectivă la care contribuise în a doua jumătate a audienței de mult și asistența R.M. față de care avocatul totuși avea un complex al inferiorității fizicului său de "țif bîst" - cum îl numise în deridare Maniu la Snagov și îi plăcea Elenei să-i spună cînd acesta încerca să-și dea aere marțiale, impunăt are ce nu reușeau s-o impresioneze - și păstra totdeauna respectul prestanței ei regale și menajamente ce nu prea le avea față de Vodă, nici patronul său față de Regină. - Mareșalul nu acceptase această condiție și-l pusese pe secundul său să telefoneze M.S. tîrziu în seara de ajun că nu tolera prezența nimănui la întrevăderea cerută drept care nici "Primul Ministru" nu-l va însoți. Cînd însă în cursul scenelor, de la începutul acelei cele mai furtunoase dintre toate duelurile între vîrfurile puterilor opuse în Stat, Bij scosese dintr-un port-hart Djaburov din porc natural ("pielea rudelor lui caudrupede", cum Hellen avea să ne-o descrie la plecarea gliganului) dosarul "Mocioni-Styrcea", Mike sunase pe lacheu și-i poruncise la sosire ca să mă cheme, la care balaurul tipase în fața servitorului: "Să nu îndrăsnească să apară sub ochii mei acest ambuscat nesupus la incorporare", - iar cînd ușa se-nchisese după retragerea "balerinei" speriate - "pînă ce nu-și va fi luat pedeapsa și executat stagiul pe front!" tipînd Mihai i-a răspuns, așa de tare că am auzit-o din birou: "Atunci n-o să-l mai vedeți nici odată pentru că nu merită nici o pedeapsă și nu va pleca pe frontul rusesc". Dosarul meu, pe care l-a lăsat M.S. și avea să fie studiat de noi toți cu pasiune în zilele următoare, conținea vre-o trei sute de pagini neomogene, scrise pe hîrtie de diverse formate și cu diferite mașini, intrucît erau o adunătură de rapoarte iscălite de Codrescu în cea mai mare parte, de amîndoi adjutanții și de Georgescu - Monșer plus multe mai scurte, dar cu atît mai plastice, mincinoase și insultătoare, ale S.S.I.-ului și Siguranței, cu descrierea activității mele ~~criminale~~, începînd de la "intrigile" prin care am cauzat îndepărtarea de la palat a generalului Manolescu, d-lui Teodor Rosetti - Solescu, d-lui Florian Marinescu (care și

el a dat relații contra mea, consemnate dar nesemnate ca mărtu-
rii pentru condițiile "anormale" în care a fost constrins să-și
dea demisia) și generalului Condiescu (Bibliotecarul C.R. pe
care-l înlocuisem cu domnișoara Elena Tuduri, bibliotecara facu-
tății de economie națională și o rudă și prietenă intimă a d-nei
Magearu), trecând apoi prin încercarea sabotării inspecției
regale a frontului, a regulamentelor armatei (afacerea bății
cismarului) și a funcțiunii normale a S.M. (beicotul lui Codrea
nu și cel relativ al A.R. și C.B.G. neadmiși la vânătorile rega-
le și multe alte ocazii la care ar fi avut dreptul și obligația
să participe în suita M.S.) și terminând cu o recapitulare ge-
nerală a atitudinii mele politice anti-axiste și anti-antones-
ciene, prin care s-a schimbat atmosfera bună introdusă de Solescu,
ași fi influențat total pe M.M.L. - lucrând ca instrument al
"bătrînului locioni" căruia i se aduceau cu acest prilej și
aprecieri ruginoase relative la presupusa lui homosexualitate
cu insinuări murdare la acest considerent dat drept mobil al
adopțiunii mele și înșfîșit faptul că eu am întocmit declara-
țiile de A.N. "după înseși mărturisirile mele din ancheta perso-
nală a d-lor C. al S. și P.M. interimar din 26 ianuarie a.c.", la
care se mai adăuga cea mai recentă gravă infracție la bunele
moravuri de conformism politic": călătoria bucovineană, prezen-
tată de Monșer în colaborare cu tehnicienii statmajoriști de
ai Secției II, specializați în redactări inscenatorii, drept
"turneu propagandistic regalist de așitare la rebeliune împotri-
va regimului de alianță cu Marele Reich german". Toată această
literatură, de revistă pornografică de calitate inferioară, era
ticsită chiar și de amănunte marginale ce n-au lipsit să ne
stîrnească ilaritatea. Se insista de pildă, relativ la alege-
rea invitaților la vânătorile regale, nu atât pe sentimentele
pro-antantiste ale lui N. Lahovary, G. Plagino, ale fraților Ra-
cotă (Vișoianu lipsindu-le ca din întâmplare de pe observațiile
cu caracter politic), lui C. Sute etc.. cit pe titlurile de
nobilime ce și le dădea "în mod ilegal" boierii bucovineni,
Mareșalul - care umpluse filele cu adnotări originale tipice
ale rezoluțiilor sale aiuristice și în bună parte alături de
chestiunea respectivă ridicată în raport - pierzînd cel puțin
un sfert de oră din timpul prețios pentru adevărații conducă-
tori de state ca să scrie un paragraf întreg de nece frase
studiate pentru a înfiera această pseudo-aristocrație, legîn-
du-se în special de vărul meu Gheorghe de Neculitsa fiindcă și

ortografia numele, cum și-l scriseseră de veacuri antecesorii săi, cu tz în loc de ț și purta încă titlul de cavaler austriac, uitînd - cum i-a și atras atenția R - că prin Constituția Carol, nu era abolit și că pe toate plăcile de pe străzile purtînd numele lui Iancu Flondor scria "strada Iancu cavaler de Flondor". Cum rapoartele lui Codresanu înșirau o sumedenie de inexactități, invenții prezentate sub forma vagă de informații primite de la personalul inferior și zvonuri circulînd în interiorul reședințelor și plus critici ș.a. adresa MMLL, Mike l-a chemat a doua dimineață și i-a spălat capul cum nu făcuse încă pînă atunci nimănui în toată viața sa, spunîndu-i că era un spion ordinar, un mincinos, parjur, trădător, nedemn de a mai purta M.V., o rușine pentru armată și o babă bătrînă birfitoare și pe deasupra proastă

și incultă ca și idolul lui ce-l deservea în loc să-l servească în încercarea lui zadarnică de a știrbi prestigiul Coroanei.

Dela eșirea lui din biroul M.S. întîlnindu-ne în hol, nici unul din noi nu l-a mai salutat, nici măcar în ziua cînd a încercat să-și ia rămasul bun de la foștii săi colegi civili din C.R., cu excepția lui Nelly care nu-l mai frecventa și nu-i vorbea, dar îi primea salutul, pe cînd R.M., Bielle, Iosni, Iorgu (încondeiat și el în raportul lui cel mai lung), i-au întors spatele ori de cîte ori aveau să-l zărească; Tonci i-a spus cînd a vrut "să-i explice cazul": "N-ai ce-mi explica, piei din fața mea, piticule", iar eu i-am spus următoarele ultime cuvinte ce le-a auzit de la mine: "Ascultă, bă, de n-ai fi un vierme infect de care mi-e scîrbă să mă ating, ți-ași trage o bătaie vecină cu moartea; ieși afară!" cînd a venit, după victoria noastră, să-mi bată personal la ușa biroului "ca să-l primească pentru o explicație a raportului său".
~~Într-o zi de luni - 10 octombrie -~~
Regele și Regina Maria au fost într-adevăr la înălțimea rolului lor în acea celebră audiență din salonașul C.N. care va cobtribui definitiv la hotărîrea M.S. de a-l aresta la palat și băga în safeul colecției timbrelor, ca un "bandit ordinar ce nu merita a fi tratat în gentleman", spunîndu-i de această dată însfîrșit tot ce aveau pe suflet de atîta vreme împotriva "balaurului ce se credea zmeu": că era un biet bolnav de nervi, mincaci de bacilul unei boli rușinoase, că tot poporul își bătea joc de nebunia lui, că era un impostor, parvenit, incult și incapabil, fără "Kinderstube" și aruncase R.M. în față iar Mihai a tradus spunînd "fără cei șapte ani de acasă", că nu era nici măcar competent din meseria lui, căci toți generalii buni au dovedit că strategia lui de la Odessa fusese lamentabilă, că pentru gloria sa personală măcelă-

rise sute de mii de bărbați valizi și că el merita să fie trimis în prima linie de pedepsă, în locul meu, dar ca să nu mai apără altă dată în fața lor cu obrăznicile și minciunile sale sfruntate și abjecte. Vociferările celor trei s-ar fi putut auzi până-n Stirbei Vodă dacă toate geamurile n-ar fi fost închise din cauza frigului mare și aerului condiționat, iar când n-au mai avut ce să-și spună, R.M. a eșit fără să-l salute spunând fiului: "I have enough of it; come along; tell him to quit!" ("Am săturat; hai vino; spune-i să plece!"), iar Mike a urmat-o în câteva minute lăsându-l singur în salon, când a simțit că Bij se pregătea de o plecare impromptuă, spunând: "Eu nu retrag și nu adaug nimic la cele spuse, bună ziua". A fost o noștină să-i vezi pe servitorii fugind după dl. colonel Codreanu care, neavând unde să aștepte la C.N. se întorsese cu Marcel în biroul său, așa că Ioani s-a dus în salon ca să-l poștească pe Bij dincolo în palat, însoțindu-l până la treptele de intrare în acesta, unde abia au dat de cei doi colonel. Lui Ioani, i-a spus numai: "Să știți că ziua de azi ve avea grele urmări, MMLL își vor regreta atitudinea neînțelegătoare". Plecase însă mai puțin fulminant decât sosise, extrem de surprins de rezistența întâmpinată, de curajul adversarilor ce nu si-l putea explica deodată manifestat cu atîtă dîrzenie, violență și agresivitate și fără să fi obținut absolut nici un rezultat și cum nu se așteptase deloc la o asemenea înfrîngere, a eșit din întîlnire mai nehotărît, descurajat și clătinat în convingerile sale decît oricînd în lupta sa contra dinastiei. Dar mai surprinși au rămas membrii C.M., care se așteptaseră la plecarea mea în chiar ziua aceea, ca să aflu prin informatorii lor în cursul după-mesei că MMLL "l-au dat afară pe M.A.". În preajma întîlnirii, ne hotărîsem deja a ne muta din C.N. în apartamentul M.C. din palat, dacă-ntrevederea s-ar solda cu-n dejun și o cît de slabă destindere; dar în urma scenei atît de violente încît R.M. s-a retras înainte de "luncheon" (prînz) ca să plîngă de reacțiunea nervoasă iar Mike n-a putut minca în modul obișnuit, bînd în schimb pahar după pahar de greșosul Bordeaux alb de Segarcea, am amînat mutarea pe zile mai senine întrucît MMLL se tot temeau de "Kidnaparea" mea organizată de C.M. în interiorul palatului și vroiau să evite această eventualitate întrucît erau decise a me lua cu ele în caz de abdicare și plecare din țară.-

A doua dimineață, Ică a cerut o nouă urgență audiență și la vederea mea s-a încruntat serios spunîndu-mi: "N-aveți dreptul să-i montați pe suverani a întrece limite uzanțelor curtenii-
././.

toare... de acum încolo eu nu mai garantez nimic, căci l-ați împins singuri pe ^{pe mine} spre soluția extremă, pe care eu m-am străduit mereu din răputeri a o evita cu prețul prieteniei mele pentru el. A stat două ore, în cursul căreia, în patru cu R.M., s-a rediscutat și comentat tot ce făcuse obiectul disputelor din ajun și nu merită a fi redată în detaliu, căci nu aduc nici un element nepomenit deja în cele descrise anterior, doar că acum Bijlet a prezentat drept ultimă încercare de compromis următoarea dilemă: punerea mea în disponibilitate de la Externe, deoarece eu mă compromiseseam prea mult în cursul prezentei crize, prin încăpăținarea mea de a nu mă supune dorinței guvernului de a părăsi palatul, ca să-l mai pot reprezenta în străinătate, întrucât tot C.D. bucureștean era deja în curent cu emănunțele crizei pe care demnitarii civili ai C.R. le-ar fi răspândit în oraș, așa că și străinătatea le va cunoaște în curând; plecarea mea imediată la Geneva cu subsidii suficiente de la Stat pentru a putea trăi acolo pe același standard ca în țară spre a face ziarism și propagandă românească cu Gafencu și a căuta legăturile necesare oficiale pentru negocierile ce s-ar cere duse către sfârșitul războiului; și primenirea întregii C.M. cu persoane alese de ^{de Stat} dar acceptabile pentru M.A., S.C.M. în grad de general de divizie urmînd a fi noul ^{șef} ~~șef~~ al C.C. sau atunci ținerea unei consultări populare care să hotărască dacă țara avea mai mare încredere în conducerea regimului antonescian sau în cea pe care M.S. ar dori s-o dea Statului potrivit declarațiilor sale de ^{anterior} ~~anterior~~, iar în cazul cînd țara s-ar pronunța pentru prima ipoteză, abdicarea și plecarea ^{la} ~~la~~ M.S. în Italia, unde puteau să ^{se} ~~se~~ ia și ^{pe} ~~pe~~ noi dacă doream. Oferta ar fi fost ademenitoare dacă s-ar fi putut avea încredere în faptul că M.A. l-ar accepta pe Sănătescu și colaboratorii militari aleși de R. la recomandarea acestuia, dar fiindcă ^{în} ~~în~~ o socoteau doar ca o nouă capcană pentru a ^{se} ~~se~~ reduce la o mai mare izolare decît în trecut și că, pe de altă parte, Maniu ceruse în ^{un} ~~un~~ mod expres ca S. să nu cedeze asupra plecării ^{mele} ~~mele~~ de la Palat, ^{Mike} i-a răspuns lui Bijlet că ^{eu} ~~eu~~ n-avea decît să consulte țara, dar că, în cazul în care ea s-ar pronunța împotriva sa, să nu cumpăna încerca să-i violă voința, fiindcă astfel ar arunca-o într-un război civil, deoarece el, R., nu se va opri a duce lupta în interesul poporului cu risoul ocupării efective a țării, de către nemici și chiar cu scopul de a produce deschiderea celui de al doilea front european atît de mult dorit de ^{de} ~~de~~ ^{și} ~~și~~ ^{ei} ~~ei~~ (Ion), dacă aceștia vor lua poziția cu guvernul

contra Coroanei. Bijlet a pledat cu cea mai mare stăruință și tot talentul său oratoric pentru ca MLL să accepte propunerea atît de avantajoasă a Conducătorului pe care-l jicniseră foarte grav în ajun. Regina a protestat energic contra acuzației că ea sau Mike l-ar fi jicnit, spunînd că ei fuseseră grav insultați și acuzați de lucruri fantasmagorice și nu făcuseră decît să-i răspundă pentru prima oară așa cum i se cuvenea de mult. Eu nu m-am amestecat aproape deloc în conversație deoarece persoana mea era la mijlocul penibilei dileme, dar am căutat să-l descos pe dl. Prim relativ la efectul real al întîlnirii din ajun, fiindcă mi se părea că totuși conducerea se afla mai mult decît Coroana într-o poziție încurcată din care nu știa cum să mai iese fără a-și pierde complet prestigiul și autoritatea în Stat. Discuția a ținut pînă cînd balerina a venit să anunțe servirea mesei, la care Ică a fost poftit și ar fi vrut mult să o accepte, dar a protestat că trebuie neapărat să se-ntoarcă la vilă unde răspunsul M.S. era așteptat cu nerăbdare. L-am însoțit singur pînă la curtea din fața palatului, militarii fugind de mine cînd ne-au văzut vorbind cordial în drum și neînțelegînd de ce rîdeam cu poftă: perfid ca șarpele care a ademenit-o pe prima femeie în primul parc al omenirii, Bijlet mi-a confiat că, la sugestia sa, Ionel acceptase să mi se plătească sumei primite de Gafencu în iulie 41 (adică două sute de mil de fr. elv.) intrucît viața în Occident și mai ales în Elveția s-ar fi scumpit enorm în ultimul an. Primul Ministru făcuse însă, în dorința sa de a le intimida pe MLL și pe mine, fiind convins că spectrul plebiscitului ne-muia, greșeala de a vorbi despre el fără voia patronului care-l ținea drept armă secretă infalibilă și s-a supărat cu atît mai grozav pe secund cînd a aflat la masă că nici măcar această perspectivă nu-i cîntise pe adversari de pe poziția lor de totală intransigență. Așa dar, a doua zi, Ică a revenit pentru a ptra o ră de la "declarația războiului" și a cincea de cînd spaisem din Bucovina, la C.M., spre a-i ruga pe Suverani să nu ebruiteze pentru nimic în lume chestiunea cu plebiscitul, intrucît ar fi reușit să-l convingă pe Ionel a renunța la această idee (deși noi știam prin Ioani de la Daviduți că se lucrase chiar în ziua precedentă la formularea întrebărilor), dar nu-l puteam opri să pregătească toate măsurile pentru plecarea lor din țară dacă persistau în atitudinea lor de opoziție față de conșusare.

Vestea plebiscitului răspîndindu-se însă cu focul în oraș, Maniu, Brătianu, bătrînel Președinte al I.C.O. Iupu, Patria

hul și Mitropoliei au început să se agite cerind audiențe la palat și la Președinție. Coty mobilizase pe Lupu, iar ^{Antonescu} pe fețele bisericești, Bălan sosind, cu toată zăpada mare căzută, în munți în ultimele zile, cu mașina de la Sibiu direct la vilă unde d-na Goga, prietenă cu el, aranjase să fie primit imediat "pentru a fi prim-mediator în conflictul iscat între guvern și C.R. pe o chestie minoră ce trebuia să poată fi aplanat înainte ca străinii să se sesizeze de problemă". ~~De fiind fără-~~ndoisă cea mai deșteaptă dintre femeile din anturajul C., a simțit mai repede decât toți ceilalți sfetnici intimi ai acestuia că atmosfera țării era ostilă lui și surprinzător de favorabilă Coroanei. Explicația nu era prea greu de găsit dacă nu se pierdea din vedere că tocmai în zilele acelea încercuirea armatei generalului Paulus era pe punctul de a se desăvîrși complet, iar situația întregului front Sud schimbase radical aspectul său ofensiv într-unul de f. nevoioasă apărare împotriva armatei sovietice noui apărute fulgerător de dincolo de Volgă cu trupe de șoc, de elită, înzestrate cu un armament inedit superior, blinde în număr mare și o putere de foc necunoscută pînă atunci în rîndurile armatelor roșii, deslănțuind în plină iarnă marea contra-ofensivă, prima și ultima a întregului război răsăritean, căci de masivă și puternică ce a fost, nu avea să se mai oprească pînă la Berlin, astfel încît lumea-ntreagă sbîrnea și clocotea de ecoul ce treceau peste tot comunicatele atât sovietice cît și germano-române ce nu aveau cu nimeni să mai ascundă întorsătura marelui război european. Si d-na Goga nu era proastă ca să nu-și fi dat seama că acțiunile regale erau în rapidă creștere și cele antonesciene cu fiecare zece verșete pe care trupele noastre dar și cele germane le făceau acum în drum întors, fugind de rușii peau ghișta. Evenimentul era atât de senzational, "colosal" - cum le plăcea nemților să numească asemenea performanțe gigantice - tăvălucul atât de înspăimîntător pentru Wehrmacht iar stormovicurile atât de active față de uzatele rămășițe ale odinocăi falnicei Luftwaffe, în plin viscol și cer acoperit, încît de la un capăt la celălalt al globului toate celelalte vești pălăseră și deveniseră insipide, pe cînd tot Occidentul nu asculta la emisiunile americane și britanice decît reportajele pasionante de pe frontul de la Stalingrad. Deja în ajun de Crăciun, întîlnirea întîmplător, plimbîndu-se cu Bielle și Puffy în păduricea de la Băneasa, pe un tîrziu aviator german cu care intrase în vorbă datorită culcării stranii a ciului no-

tru și care ne rugase să-l lua cu noi în mașină la plecare spre oraș. Era în concediu de sărbători, după 3 ani fără nici o permisie și făcuse mai toate fronturile în Luftwaffe cu specialitatea picaajului în Stuka (Sturzkampfflugzeug) cu care-și ruinase inima la vârsta de 25 de ani. Ce ne-a povestit despre lupta aeriană deasupra Stalingradului ne-a impresionat atât de mult încât l-am invitat la ceași acasă ca să ne continue povestea cu amănunte. Pe scurt, spunea că el și toți camarazii săi din Luftwaffe preferau să facă orice misiune - "chiar să se arunce fără parașută din avion" - decât să mai fie siliți a continua sacrificiul inutil de a bombarda Stalingradul în picaaj: din fiecare raid nu reveneau decât 20-25% din avioanele angajate, din cauza tirului antiaerian cel mai dens întâlnit pînă acum în tot războiul. Deși era un friș, decorat cu o droaie de medalii pentru tonele de bombe aruncate asupra prietenilor noștri, ni se făcuse realmente milă de băiat cînd ne-a mărturisit că nu știa ce să facă pentru a nu se mai întoarce "in die Hölle un Stalingrad" (infernul de la S.) - Povestisem MMLL din păr de-ar' fir tot ce ne descriesese acest aviator călit de atîtea lupte și totuși atât de înspăimîntat de ceea ce pătise recent pe frontul rusesc și mai ales concluziile sale care erau cu mult mai pesimiste decât tot ce auzisem înainte (că războiul cu Sovietele era ireparabil pierdut 100%, că în scurt timp armata roșie va ajunge la granițele noastre, că moralul chiar a Luftwaffei, arma cea mai favorizată și dezmiardată de regimul nazist, era la pămînt și că toți sperau într-un singur lucru: o pace de compromis cu anglo-saxonii înainte de ajungerea tăvălucului sovietic la frontierele Reichului), fără să credem măcar chiar tot ce ne spusese, întrucît taxasem părerile lui ca izvorîte dintr-un șoc nervos. Dar acum, înțelegeam mai bine ce el, din aer, văzuse clar situația pe care corifeele statelor majore conjuncte la înregistrare abia acum "post festum", prea tîrziu și încă nu îndesjuns. Astfel, criza regală, care în zilele următoare va lua aspectul unei monarhice, prin recunoașterea fătășii a M.A. că într-adevăr cerea pur și simplu abdicarea R. și plecarea familiei regale decît aceasta nu se supunea voinței sale și nu accepta som o și mai totală izolare și sechestrare "spre a nu se mai putea repeta în viitor catastrofe declarațiilor lui de A.N.", nu produsese chiar atîta consternație cît ar fi născut în alte împrejurări, dar totuși, reușise să-i creieze regimului primul val oficial de ostilitate, indignare și condamnare morală de cînd exista nu numai în opoziția politică, ci chiar în masele

largi ale opiniei apolitice a țării. Nu cum un an, ci doar cu
trei luni înainte, ambițioasa și intriganta Veturia, care pînă
mai dăunăzi nu făcuse decît să-l ațîțe și ambiționeze pe Ionel
contra opoziției și palatului și tuturor scelora ce ar putea
să-l concureze în faza finală a războiului, acum dintr-odată a
găsit de cuvîntă să-l potolească și să caute ea mijlocul elegant
de a eși din impasul în care se băgase singur, iar în anul pre-
cedent prudentul, șiretul și oportunistul de Mitropolit al Ardea-
lului n-ar fi îndrăsnit să vină direct la sursa răului ce amenin-
ta "conturbarea păcii interne a nației", amestecîndu-se în mai
mult decît "obișnuita gînzanie regătească", ba chiar în treburile
mari în care ~~el~~ ar fi fost mai îndrăguit să-și predica pasto-
rală împăciuirii în spiritul frățesc creștin. "zăgăzuind apele
tulburi ajunse la suprafața curentului vieții obștești din simpl
ambiiții vane ale atît de scurtei existențe din lumea lucrurilor
trecătoare". Si culmea culmilor va fi că tocmai acei, de medierea
cărora noi ne temeam mai mult, întrucît eram convinși că vor
cere o soluție de compromis în sensul plecării mele, dar satis-
facerii cererilor vechi ale Coroanei cu privire la schimbarea
C.M. și rezolvarea restului chestiunilor pendinte - anume popii
și magistrații - vor susține dimpotrivă total și integral teza
M.S. pe cînt Maniu, care recomandase în mod expres a nu se ceda
sub nici un motiv o iotă în privința persoanei mele, va veni cu
Buzescu la o zi după audiența sa la vilă în numele ambilor șefi
democrați, spre a propune totuși ~~un~~ în prezența mea și a lui
Buzescu o tranzacție în care să demisionez (numai din funcția de
M.al C. dar nu și din aceea de S.P. și Dir. al Cancelariei Mareșala-
tului, pe motiv de sănătate și necesitatea unui tratament special
în Geneva unde să plec pentru șase luni, maximum un an, "respec-
tive pînă ce se vor fi calmat spiritele", spre a mă-ntoarce apoi
iar la palat pentru perioada în care prezența mea va putea fi de
mare folos, cu condiția ca firește noul M.al C. să fie o persoană
alesă de M.S. și un om de toată încrederea a Coroanei și opozi-
ției. Natural că nu eu puteam să mă opun acestei sugestii, remar-
cînd doar că R. existase atît de dîr și categoric numai din
cauza cererii exprese în acest sens a d-lor șefi și op. dem. și că
ar fi mai consult ca, înainte de a-mi prezenta demisia, să fie
găsită acea persoană și numită simultan, ca nu cumva să se produ-
că un "hiatus" care apoi să se prelungească spre a se eterniza
eventual, dacă M.A., la care nu se mai putea avea seamă încredere,
ar găsi ulterioare obiecțiuni de opus alegerii M.S. Spre a-mi
dovedi lip-

sa de interes personal in a ma agata de functia ingrată ce o indeplineam cu multă tragere de inimă, dar ducind o viață care era departe de a fi ceeace Bielle și cu mine ne-o doream - libertatea noastră; sport, lectură, teatru, conferințe, concerte și cinematograful, plus frecvența cu lumea intereselor noastre intelectuale, în locul celeia în care ajunsesem sclavi unor programe și ocupații, din care doar vânătoarea era o destindere și mare plăcere pentru mine, dar un chin pentru nevastă-mea - am sărit pe propunere, insistând ca să procedăm imediat la alegerea succesorului, care trebuia să fie în orice caz un civil, deoarece chiar dacă Sănătescu ar fi acceptat de C. la șefia C.M., ceeace nu mi se părea probabil din moment ce era general de armată. ajuns acum cu reputație mare de cînd raportul lui cu prevederile sinistre îl ștampila drept profet și în plus nu era chiar prea bine cîtat de Hitler, von Mannstein și MG n-avea nici o experiență politică și tendința de a lăsa lucrurile să meargă de la sine, avînd deci neapărat nevoie de un diplomat ca secundant sau șef. Aci lucrurile au început să se împotmolească, fiindcă Maniu nu vroia nici să audă vorbindu-se de Stoica, iar Buzel - care de fapt nu dorea nici un diplomat mai mare decît el într-o poziție în care acesta s-ar putea opune deseori conducerii sale a întregii coordonări și tragerii de sfori politice s-a opus categoric alegerii lui Filotti și, la întrebarea M.S. despre Vasile Grigorcea și a R.M. despre Constantin Antoniadă, a răspuns că primul nu va accepta în nici un caz, iar cel de al doilea nu putea intra în considerare pentru că a fost cel mai radical dintre toți outsiderii numiți de Titulescu în C.D. și omul care, băgat de acesta pînă la gît în sancțiunile aplicate Italiei, era o basma roșie pentru fasciști și hitleriști, Jean Rosetti iarăși nu înținea sentimentul Dălei Lamei și nici MMLL nu credeau că, în complexitatea situației în care se ajunsese pe plan politic, dînsul ar fi de mare folos, astfel încît nu mai rămîneau decît Raoul Bossy și Radu Crutcescu, dar și față de această Buzesti a găsit pieici de invocat, primul dovedindu-se prea înfricoșat de criza ce o găsisse la București cînd încă nu fusese decît în faza ei cea mai inofensivă, iar Radu - care după părerea mea ar fi fost cel mai indicat în lipsa lui Grigorcea - nu-i convenea fiindcă era atît de intim cu Pichi încît Buzel ar fi fost pus în minoritate în sinul nucleului, așa că i-a găsit vechiul "edagio" că o cam festelise la Berlin din lipsă de clarviziune politică fiind întotdeauna

in contrapunct cu cerințele momentului, dintr-un spirit paradoxal, negativ și nepractic. In plus, nu întâlnes simpatia d-lui President, deoarece fusese și el pînă la orele 12 fără 5 un carlist infocat. Cînd am ventilat ideea rechemării lui Brutus Coste, Paul Zănescu, Gigi Anastasiu, Bob Negulescu, Elefterescu, Cotlarciuc sau numirea lui Fred Nanu, Bilciurescu, Emil Oprisan, etc. care se aflau în centrul, Buzel s-a supărat de-a binelea, spunînd că, în aceste condițiuni, el își declina orice răspundere pentru reușita planurilor opoziției din moment ce singul valabil - Coste - era tot atît de prost văzut de nemici ca el însuși, în plus, necesar acolo unde se afla. In consecință, l-am întrebat de dl. Maniu dacă d-lui avea vre-un candidat, la care a răspuns că nu, dar ca se va gîndi la problemă care desigur trebuia să fie rezolvabilă, căci nu se putea să nu găsim în țară vre-un profesor sau avocat fără culoare politică, care să corespundă cerințelor. Buzesti și-a permis atunci să-l contrazică pe viitorul său șef, spunîndu-i că el și Pogoneanu studiaseră de mult problema și nu ajunseseră să găsească decît pe un singur avocat potrivit, pe Coty Stoicescu care, dacă nu era la justiție unde ar fi se reușise cu greu să-și bage, ar fi fost într-adevăr mai bun decît orice diplomat disponibil, dar că dl. președinte va vedea că problema era mult mai complexă decît părea să fie la prima vedere; desigur că existau mulți avocați cu talent în țară, dar puțin oameni cu caracter și integritatea morală ce se cerea pentru a rezista tentației de a juca pe două tablouri. Se gîndiseră la MISU ANTONIADE, fratele lui CONST., dar acesta era de o comoditate și lipsă de dinamism proverbiale, procesele lui fiind câștigate numai cînd soția sa, tot avocată, se ocupa de ele. - Pe deasupra, el, Buzesti, era ferm convins că M.A. - va fi alilit să cedeze total în scurt timp, cînd va vedea că șansele de a câștiga un plebiscit erau nule și că nemții socoteau agitația ultimei săptămîni extrem de dăunătoare intereselor lor, în clipa în care problema salvării armatei Paulus și redresării frontului a devenit vitală pentru toată evoluția operațiilor militare răsăritene ale a.c. și a războiului în general. Eu mi-am permis să adaug că prințul Albrecht, care în anul trecut fusese încă impermeabil la orice aluzie critică față de C. și nu-l atacasese decît pe Ică și încă doar cu multă reticiență își permites acum să mărturisească fără-nconjur că se știa de mult în Reich că bătrînul meu nu era normal, pe cînd interviul era socotit de-a dreptul periculos de suspect, că Langenhahn

- deși ar fi trebuit să aibă o atitudine de mare neîncredere și ostilitate față de MMIL și enturajul lor după mustrarea aspră încasată la Berlin de la Himmler din cauza declarațiilor regale total neprevăzute de el în urma desinformării lui științifice de la cesașurile R.M. pe impresiile cărora își întemeiasse rapoartele prea optimiste despre atmosfera din România și soliditatea alianței cu Reichul - totuși a căzut din nou în mrejele noastre, rămânând absolut convins de nevinovăția M.S. și vinovăția exclusivă a V.P., cu o oarecare complicitate a M.A. și că Gerstenberg a rămas profund impresionat de cele aflate de la părintele meu adoptiv, promițând a lămuri imediat cercurile competente berlineze și M.C.G.- Era adevărat că Bossy nu-l considera pe nemți în măsură să facă actualmente mai mult decât presiuni asupra guvernului pentru a încerca să-l elimineze pe Ică și să-l lăsa păgubaș față de o dîrză rezistență a C., dar atunci nu se pusese pentru ei decât problema unor eventuale preliminarilor ale voltei în politica antonesciană în urma eșecului de la Stalingrad, pe cînd acum noua turnură a evenimentelor din România le putea părea suspecte din oricare unghi ar fi susceptibilită o privi, căci în afară de cel real mai existau și alte ipoteze de explicație a subitei dorințe de a scăpa de M.S., chiar și aceea de a nu-l expune personal eventualului eșec al loviturii ce ar pregăti-o Antoneștii pentru a eși din război și oricum ar înclina să explice urgența cu care încercau să se desbăre de monarhie faptul în sine le creia o situație prea periculoasă pentru a nu interveni cu riscul de a fi siliți să pună în practică amenințările față de guvern, așa că socoteam intervenția lor iminentă, iar dacă am reușit să rezistăm cu bine aproape o lună de zile, ameliorîndu-se situația față de guvern, nu vedeam de ce n-am persista în exact aceeași atitudine încă o săptămînă, în cursul căreia poziția noastră avea multe șanse de a se îmbunătăți și mai mult, căci timpul părea să lucreze în defavoarea Antoneștilor, care dădeau vizibile semne de nehotărîre și tângaj. Conducătorul nu se așteptase nici la dîrzenia MMIL, nici la reacția pro-regalistă promptă a opiniei publice și vîrfurilor spirituale ale națiunii.-

Atunci Mike a dat o mică lecție de rezistență d-lui Maniu, spunîndu-i că dealtminteri el nu înțelegea să se joace cu cuvîntul său: din moment ce adoptase Germania, hotărît și categoric un punct de vedere și o atitudine datorită cărora ajunsese să scrie cu mîna sa rezoluția clară că nu accepta concentrarea

265

-987-

mea ⁱⁿintrucit avea nevoie de mine în serviciul său, ordin ce era de acum cunoscut și comentat în toată armata și care pe deasupra îl expusese la violențele nemai pomenite ale M.A. cărora și el și R.M. rezistaseră ca nici odată servind insolentului la rîndul lor "verzi și uscate", era decis să rămână consecvent cu el înșuș ca să dovedească tuturor că R.M. era rege și nu o păiață de care toată lumea putea să-și bată joc; se mira mult că ^{nu}el ~~și~~ ^{nu}precedente își schimbase atitudinea la primul contact cu M. Antonescu, constatînd că M.M.L. aveau un mai mare "antrenament" în lupta cu acesta și nu se mai lăsau intimidare de amenințările unui desecreierat. Cine știa dacă nu era momentul cel mai favorabil pentru a profita de criza de neîncredere a Führerului față de ambii Antonești pentru a scăpa de regimul lor și a-l înlocui cu un guvern militar prezidat de Tătăranu căruia Hitler i-a trimis un avion special pentru a-l scoate din încercuiri de la Stalingrad și pe care Antonescu, furios de a-l vedea scăpat de prizonierat pe acest favorit al nemților și deci concurent periculos pentru el-l-a trimis înapoi, dar generalul n-a mai putut sosi acolo fiindcă avionul nu avusese unde să mai aterizeze. Dacă n-ar fi fost atît de bolnav de Parkinson, cum Tonci îl găsisse recent la întoarcerea lui, ar fi omul ideal intrucit era absolut devotat Coroanei, un convins aderent al cauzei democratice și un dușman neîmpăcat al Conducătorului, dar totuși reușise să se facă popular printre generali nemți și agreiat de Hitler mulțumită calităților sale excepționale militare și caracterului său deschis și simpatie. Dealtfel oricare general ar fi preferabil lui Antonescu pentru că nici unul n-ar cuteza să ia atitudinea lui rebelă și eminamente anti-monarhică și nici nu se va opune - cum acesta va face cu siguranță - ordinului Coroanei de eșire din războiul alături de Reich la momentul oportun. Buzescu a vorbit mai potolit și diplomatic în acelaș sens, așa că pînă la urmă Maniu și-a retras propunerea acceptării compromisului oferit de C. drept ultimă condiție de rezolvare pașnică a conflictului ce-l pornise. Cam indispus de eșecul meditației sale și mai ales de a fi fost nițel stins în amorul propriu de către cuatorul tinerilor săi aliați, din care numai Factorul Constituțional avea de fapt cîdere să se opună formal dezideratelor sale, "Marele Manitu" a plecat la miezul nopții de la C.N. după două ceasuri de discuții sterile, însoțit de locotenentul său, azi cu aluri nițel prea independente după gusturile dictatorului democraților români, iar

cînd l-am ajutat să-și îmbrace mentaua imblănită, tare ponosită pe care m-a rugat să i-o țin ca să nu se rupă căptușeala, din burți de vulpi jegărite bătăcinene. - căci trimisese servitorimea la culcare din cauza lui Buzel - mi-a spus că spera să nu mai fi supărat de susținerea ofertei M.A., dar că socotise cam primejdioasă situația în care ne-am afla dacă acesta se apuca să-și pună amenințările în aplicare, la care i-am răspuns că nici nu putea fi vorba de vre-o supărare din partea unuia care din capul locului am fost gata să plec spre a nu periclita securitatea M.S. și a compromite eventual o cauză mult prea mare ca să ne fie permis a ține cont de susceptibilitățile personale a nici unuia dintre noi, așa că sperăm că nici d-lui nu era supărat de faptul că sugestia sa nu a întîlnit asentimentul M.A. - Buzel îmi făcuse semn cu ochiul ca să-l las în pace, dar eu pe vremea aia nu mă obișnuisem încă să ratez o singură ocazie de a plasa o poantă - năpăstoare cînd interlocutorii mei își descopereau vre-o latură vulnerabilă. - Ranchinos și meschin cum avea să se dovedească ulterior la diferite prilejuri bătrînul jesuit cînd era vorba de asemenea mici afronturi sau numai vagi atingeri al amorului său propriu excesiv, pentru care avea o memorie excepțională, nu mi-a uitat această frază nici altele mai tăioase, în tot decursul celor cinci ani cît aveam să mai am aface cu dînsul. -

Bătrînul Lupu, om cu o tinerețe și suplete spirituală, mult superioare celui alt președinte, a luat-o invers, venind - bine pregătit, ~~indoctrinat politicant și montat împotriva~~ *le* ~~de către prieteau~~ *le* ~~lui mai tînăr Gory~~ *le* - întîi la palat, într-o audiență de trei ore urmată de prînzul regal la care a fost reținut, în ultima zi a luni. Văzînd dosarul ~~meu~~ *le* în care a descoperit imediat o cantitate de infracțiuni la prerogativele și drepturile regale astfel cum rezultau chiar din "situații constituțională întemeiată pe actele din 6 și 7 sept. 40", l-a cerut ~~M.S.~~ *le* pentru a-l studia pe nădește înainte de a-l "vizita" pe M.A. Era literalmente ultragițat de teza, atitudinea, manierele și pretențiile antonesciene decurgînd din această literatură, fără să fi fost necesar ~~a-l~~ *le* mai lămuri cu privire la violențele și aberațiile verbale ale ~~C.S.~~ *le*, așa că a sfătuit pe ~~M.S.~~ *le* să nu cedeze nici un dram din drepturile lor ci să rămînă neclintite pe pozițiile adoptate, refuzînd categoric plecarea mea, cerînd imediată schimbare a C.M. și nemai tole-

rînd în viitor nici un smestec în treburile interne ale C.R. pe care aveau dreptul s-o alcătuiască chiar și în contra voinței guvernului. Amintindu-mi că Stîrcești și Lupulești erau rude îndepărtate dar de sînge și că neamurile noastre colaboraseră totdeauna în sprijinul scaunului domnesc încă din vremile primilor voievozi ai Moldovei, mi-a spus că făcusem f.bine să spăr cu dîrzenie cauza regală în toate domeniile împotriva acestor "obzanici grecotei argeșeni, lipsiți de frumusețea tradiției naționale ale moșnenilor din județul lor, cu care se făceau degeaba dacă nu știau să-și respecte stăpînul, fiindcă li se urcaseră la cap dregătoriile prea lesne și repede ajunse, ce nu se dovedeau a le fi meritat, întrucît nu le îndepliniseră rostul spre binele neamului "și că era hotărît să mă susțină" strășnic pe lîngă hatmanul aista răzvrătit" și nerespectuos de orînduirile țării și cu dosarul în mînă să-i arate nelegiuirile lui și să-l poftescă a intra în legalitate. Si, moșneagul cu părul alb ca zăpada și mult mai în vîrstă decît uncheșul Iuliu, dar mult mai verde și luptător decît el, deși era decanul legislatorilor și al judecătorilor și nu leader politic specializat în permanentă opoziție, a fost acela care i-a pus la punct pe amîndoi Antonești în prezența și cu ajutorul lui Stoicescu, numai pe baza actelor din dosarul meu, cu toate încercările zadarnice ale avocatului de a-i contrazice pe cei doi stîlpi ai Justiției carbe pentru considerații politice, de așa manieră încît Coty avea să ridă povestîndu-mi scenele cu o poftă juvenilă încă mult timp după aceea, iar C.f. plictisit de a nu fi supus și acest dosar avizului juridic al secundului său, dar și mai necesar de a-l fi lăsat în mîinile S., ~~le-a lăsat pe moșneagului de~~ să-i retragă, ~~la care acesta cu o sprînceană albă și stufoasă,~~ de urs polar mai degrabă decît de lup, ridicată așa cum avea obiceiul s-o aricuiască atunci cînd pronunța o sentință, i-a răspuns cu o intonație calculată pentru a-l speria pe răzvrătitul otaș: "L-am primit din mîinile stăpînului nostru și trebuie deci să i-l restituim tot M.S. întrucît nu pot ști ce intenționează a face cu aceste acte acuzatoare pentru guvernul dvs.". Un proces al Coroanei contra conducerii în fața Casației nu i-ar fi surîns deloc cîinelui Roșu, că din clipa-acea a schimbat pușca de umăr, renunțînd total la atacul împotriva mea pentru care i se dovedise că n-avea nici un temei juridic, l-a pus pe loc să-i epureze dosarul regal de orice element in-

terpretabil ca anti-constituțional, păstrându-i numai memoriul refăcut de acesta cu acuzații strict politice, vagi și fără nici o valoare propagandistică pentru mase, întrucât n-avea cum să-l acuze a fi declarat un singur cuvânt neaprobat de acel a cărui politică o susținuse și continua s-o apere față de Marele Aliat nerăbdător de a desluși cauza profundă a unei prea lungi și gălăgioase crize izbucnită în momentul cel mai inoportun și de aceea suspectă, tocmai cînd frontul se scurta acum involuntar în avantajul inamicului, retrăgîndu-se cu sute de km. spre a nu se prăbuși și lăsînd în urma lui o armată total încercuită și pierdută, plus alte multe divizii greu recuperabile fără mari sacrificii, disproporționate cu scopul lor. -

De-a dreptul înnebunit de furia neputinței sale, Ienel - după primirea mărtişorului regal transmis verbal de păzitorul legii - vroise să precipite desnodămîntul crizei în chip brutal, mergînd pentru ultima sa întrevedere la palat ca să-i anunțe Regelui, citindu-i doar actul de acuzație, condițiile favorabile ale abdicării al cărei text fusese redactat de Ică în ajunul detronării fostului monarh, care însă nu-l acceptase - precum ~~am~~ arătat la începutul declarației, și a cărei formă a fost acum modificată de autor ~~doar~~ ca să acopere și valabilitatea celui precedent, întocmit de Micescu de așa manieră încît putuse fi invalidat de Carol de cu sosirea sa la Lausanne. Dar Stoicescu adusese Coroanei încă un semnalat serviciu, rugîndu-l pe decanul magistraților a-l vizita neîntîrziat pe I.P.S. Nicodim pentru a-i lămurii dreptatea integrală a cauzei regale, a-l determina prin urmare să nu se facă purtătorul nici unei propuneri de compromis, ordonînd și soborului său de înalți prelați a păstra aceeași ținută și a nu veni la C.R. înainte de a fi reușit a-l constrînge pe nedreptul acuzator ași retrage total orice pretenții și a renunța la orice altă acțiune decît împăciuirea M.S. și împăcarea cu Casa Domnitoare, arătîndu-i totodată cum izbutise lesne a-l șah-mata pe tariful juridic, astfel că acum partea sufletească, de competența preceptelor creștine, nu putea fi prea greu de păstrat de către forul moral cel mai înalt al națiunii. Astfel, neprevăzuta deficiență a șefilor politici, care-i dăduse deja nas cîtezătorului rebel, fusese la timp contrabalansată în mod fericit de fețele bisericesti în cap cu Patriarhul, care după ce în ajun se pusese de acord cu mai mici săi, a cerut să fie și a fost primit în 3 martie la vilă "împreună cu arde-

leanu și moldoveanu", tustrei făcînd atît de "stăruitoare apeluri la înțelepciunea Conducătorului neamului", încît acesta a promis să-i asculte, cu gîndul de a întîrzia însă numai puțin lovitura, pînă ce se va fi încredințat de neintervenția și eventual chiar de neutralitatea binevoitoare a misiunilor germane. Tare era în contra sa, deci trebuia să-și asigure cel puțin parțial sprijinul străinătății și în acest scop fusese sfătuit de Ică să-și creeze alibiul față de Hitler de a nu fi acționat într-o chestiune atît de importantă fără să-l fi măcar prevenit, ca să nu poată pretinde a fi fost pus de aliat în fața unui fapt împlinit și în cazul reușitei, dar mai ales pentru aceluia în care lovitura s-ar solda cu cîteva răzmerițe locale de genul celor din timpul rebeliunii, ce nu puteau fi totalmente excluse din calcul. Așa dar, rolurile fuseseră împărțite, Ică urmînd a prezenta, respectiva citi actul de acuzare, a obține acceptarea condițiilor de abdicare și plecare - pe care ambii Antonești au fost destul de siguri că nu vor fi refuzate, intrucît suma oferită forfetar, pînă la stabilirea cu Vasile Vasilu a contravalorii exacte și echitabile a bunurilor globale regale, era nebănuit de ademenitoare: una duzină de milioane fr.elv.de vărsat direct din contul statului român la Credit Suisse-Zürich în acel ce urma să și-l deschidă "Mihai Cărmășan" sau cu orice alt nume de familie ce ar dori să-l aleagă în afară de "Romînia", - trenul regal să fie comandat gata de plecare de către ^{M.A.} personal care, în timp ce interimarul va parlamenta la C.N. sub presiunea locomotivelor trenului încălțate, l-ar primi pe ^{Reich} pentru a-i face cunoscută hotărîrea de a pune capăt existenței viesparului și a seca definitiv izvorul tuturor comploturilor anti-existe fără să-i ceară explicit avizul Fûhrerului, ci doar cu titlu amical, de informație între aliați. Dar, cum se-întîmplă de cele mai multe ori în lume, socoteala de acasă nu s-a prea potrivit cu cea din tîrg, căci pe de o parte Bijet nu mai avea prestigiul său din 1941 în sînul C.R., care-i cunoștea slăbiciunile și tacticile pe toate cusăturile și nici el nu și-a jucat rolul cu siguranța celui stăpîn pe situație, iar, pe de altă parte, Bij nu pregătise cîtuși de puțin condițiile necesare succesului întreprinderii sale năstrugnice în tabara aliată externă. Nesciînd nici el exact, ce cum și cînd vroiau să facă, amîndoi Antoneștii neglijaseră total în ultima vreme contactele cu

cei doi șefi de misiuni ale partenerilor Axei: Bova ceruse de trei ori în decursul ultimelor zece zile a fi primit de Ică pentru a se lămurii cu privire la zvonurile extraordinare ce umpluseră saloanele diplomatice ale Capitalei, dar fusese relegat să-l vedea pe Gh. Davidescu care nu-l putuse elucida deloc, întrucât nici șeful departamentului încă nu era în clar cu teza ce urma să-o prezinte, drept explicație a ceea ce avea să se întâmple și nu putea fi prevăzut precis, celuilalt partener a cărui reacțiune era cea mai importantă, crucială; iar nici acesta nu se alesese cu nici o deslășire a situației complexe ce se desfășura în jurul său, fiindcă se încăpăținase a nu-l mai frecventa pe interimarul a cărui demisie o ceruse și nu o socotea definitiv respinsă, cerind a fi primit de C. care-i tot amânase satisfacerea legitimei curiozități cu promisiunea de a-l primi îndată ce va fi în măsură să-l informeze complet despre rezolvarea definitivă a problemelor ridicate în demersul lui. Între timp, amândoi miniștri plenipotențieri și mai ales acel din urmă avuseseră suficiente informații oficiale și secrete din cele mai diverse surse despre teza C.R., a opoziției și a cercurilor guvernamentale și militare românești ca să-și fi putut forma o idee despre cele urmări de C., reacția ce o produsese în opinia publică și chiar în sinul armatei aliate, pentru a fi simțit nevoia de a se întruni și consulta aproape zilnic, a-și corobora informațiile și impresiile și a le comunica permanent centralelor lor respective. O altă greșală a C. a fost aceea de a nu-l fi rechemat pe Toto de la M.C.G. al Führerului unde funcționa de mult și era extrem de bine cunoscut, fiindcă-n lipsă totală de informații, acesta susținuse mereu cu înverșunare păstrarea încrederii în M.A. și reușise astfel să potolească enervarea lui Dolfi așa de bine încât O.K.W.-ul se mulțumise în cele din urmă să aștepte convocarea anunțată lui Killinger de C. cu promisiunea clarificării întregi probleme pendinte și a situației aparent îngrijorătoare, dar pe care M.A. părea să caute a o soluționa în spiritul cererilor germane. După ce Gerstenberg îl mobilizase însă și pe generalul Hansen în urma convorbirii sale cu ^{A. Meis.} Tencă și consiliul șefilor MG se hotărîse să alarmeze pe cont propriu, fără a-l consulta pe Killinger și aștepta lămurirea promisă acestuia de către C., enturajul militar al Führerului, acesta - care și așa vroia neapărat să-l vadă pe acela pentru a-i lua comanda și a pune toată armata noastră sub comanda germană din cauza breșei for-

midabile făcute de sovietici în sectorul nostru al frontului, că-
 reia M.C.G. atribuia încercuirea totală a armatei Paulus și im-
 posibilitatea redresării situației acestuia - și-a trimis avio-
 nul personal la București cu invitația promptă ca să se-ntoarcă
 a doua zi "cu ^{14.4.} M.A. fără suită (înțelegându-se prin aceasta că Ică
 nu trebuia să-l însoțească), Killinger, Hansen și Gerstenberg".
 Nu știu dacă Toto a fost trimis cu avionul de această dată ca
 să-l aducă pe cel ce-l reprezenta la M.C.G., dar știu precis că
 cei trei nemți au primit radiograma în zori de 4 (sau 5?) martie
 cerind să-l vedea imediat pe ^{14.4.} C. în numele Führerului înainte de
 sosirea la Băneasa a aeroplanului, astfel încît primirea simul-
 tană a ^{an Killinger} Freiherrului cu Bova-Scoppa ce le fusese anunțată pentru
 aceeași dimineață - cred că pentru ~~orele 11~~ - a fost brusc contra-
 mandată (cu toate că plecarea la M.C.G. nu urma să aibă loc decît
 a doua zi, Bijbișleții nemai îndrăsnind să dea lovitura în aju-
 nul ei, timpul pentru perfectarea unei atari întreprinderi fiind
 în adevăr ceva prea scurt) dar nu și audiența lui Ică la C.N. cu
 scopul de a pregăti terenul fără a împinge însă operația la li-
 mita extremă, în așa fel încît, în cazul acordului german, totul
 să fie pregătit pentru o cît mai rapidă plecare, în acel al unei
 șovăieli datorite doar temerii că abdicarea ar putea să producă
 turburări, să existe proba contrarie bazată pe acceptarea de
 principiu a soartei sale de către ~~R. Mihai~~, fără încercarea de a
 recurge la un apel către țară respective reprezentanții politici
 ai alegătorilor de odinioară, iar dacă Hitler s-ar opune catego-
 ric, Ică să-i poată prezenta ulterior Suveranilor toată "manevra
 intimidării lor" drept tactică ce o folosește ^{14.4.} C. pentru a dovedi
 Führerului pînă unde mersese hotărîrea sa de a curma orice vele-
 tăți deviaționiste de pe linia alianței definitive și totale cu
 Reichul, cu scopul de a-i redobîndi toată-ncrederea și a salva
 stit integritatea Coroanei cît și a celui care-și însușise
 oficial politica ei solidarizîndu-se cu declarațiile regale.
 Aceste amănunte complexe și de o subtilitate tipic avocațială,
 izvorîte desigur mai degrabă din creierul macchiavelic al V.P.
 decît din acel prea puțin fantezist al patronului său, aveau să
 ne fie mărturisite, dar cu scopul de a-l denigra și discredita
 pe acesta atunci cînd va căuta să-l cîștige pe Suverani pentru
 răsturnarea și înlocuirea lui prin persoana sa, prezentîndu-l pe
 el ca autorul aceluia plan perfid ținînd de fapt la eliminarea
 monarhiei și înfățișat doar în cea de nereușită drept strateg
 pentru a o întări, de însuși autorul lui adevărat la vre-o oca-
 zioni după

victoria noastră și întărirea grozavă a prestigiului regel în țară și în tabera Aliaților, dar, oricât de ciudat ar putea să pară și în acea a Marelui Aliat actual, pentru simplul motiv că acesta va căuta să exploateze popularitatea R. Mihai, crescândă în populația civilă dornică de pace și în acea a combatanților istoviiți și sătui de ororile războiului, pentru a-l pune să apeleze la rezistența ultimă, cu prețul sacrificiului total până la cea din urmă picătură de sânge întru apărarea teritoriului național când inamicul va fi ajuns la hotarul lui pe Nistru. În dimineața aceea însă, când Ică a venit la ora zece la palat, nu ca de obicei în veston negru și pantaloni vârgați, ci într-un costum negru ca de cioclu, fără rozeta "Marei Cruci a Coroanei României" la butonieră, ce o purta mereu când venea la Curte, în semn de lealitate față de simbolul ei viu, cu o geantă neagră-n piele de "chagrin" ce o comandase la Djaburov (în imitația celei ce o confiscasem lui Tonci, și care-i bătuse-n ochi) din care a scos actul redactat de el însuși, semnat de G.S., în numele căruia cerea să-l citească ~~în~~ în lipsa mea, căci refuzase deodată categoric "a mai lua act de prezența lui Stîrcea la palat" și-i făcuse afrontul public față de Uliea și Brătăsescu de a nu-mi primi salutul și a trece lângă mine însoțit de ei spre C.N. cu un aer de Conte Ciano ajuns morfinoman ca celălalt idol al său Gerano Suner, nici Suveranii ascultându-l nici anturajul lor de fideli intimi, când au aflat după plecarea lui ca ce bombă nouă sosisse, nu ne-am putut închipui că salvarea și victoria noastră erau atât de apropiate, nici că ultimul act al crizei monarhice avea să poată fi interpretat ulterior ca o hiperabilă stratagemă vizînd simplamente și exclusiv "cîștigarea bătăliei noastre comune contra străinilor", cum același Ică avea să mi-o prezinte parțial deja în 5 aprilie cu scuzele pentru atitudinea sa necurtenitoare afișată ostensibil doar, exact, cu o lună în urmă, concomitent cu condoleanțele sale pentru decesul victimei aceluși crize, Tonci, care nu avea să se refacă de emțiile ei rapid ca noi, ci să se bucure de victoria regală nici o lună-ntreagă. Și n-aveam cum să bănuim că dușmanul ataca dinspre cel mai tare în preajmul capitulării sale, deoarece nu știam nici măcar că tocmai dușmanul omisirii - acela pentru moartea căruia se rugau pe șest credincioasele bigote prietene machiste ale lui Bielle - ne salvase nu numai situațiile personale, ci cauza însăși, trimițindu-și avionul, sosit după înamic public intern nr.1, cam la aceeași oră, căci parcul de Bijlet

n-a suflat nici un cuvânt despre știrea ce-l trezise sperându-l bine în faptul zilei - ceea ce Mike n-avea să-i ierte nici până la sfârșit, pentru că interpreta pe bună dreptate tăcerea lui de atunci ca semnul cel mai concludent al speranței sale că adversarii săi regali vor inclina să capituleze și că Ionel va reuși la M.C.G. să le obțină eliminarea, astfel mai lesne decât dacă ar fi știut că prin chemarea acestuia acolo toată situația se putea schimba radical cum s-a și întâmplat, în favoarea lor. Iar noi am aflat-o abia târziu în seara zilei de maximă tensiune, prin Iorgu de la serviciul lui informativ izraelit - adevărată enigmă pentru noi cum au reușit evreii să știe atât de rapid o veste pe care nucleul nostru al Externelor și C.D. au aflat-o abia a doua zi, când avionul și plecase îndărăt - cu o oră înainte ca Ioani să sosească cu ea în dinți, prinsă din zbor la Davidesti, aparent mulțumiți de această turnură și de a putea liniști C.N., cam decepționat că odată-n plus Iorgu i-o luase înainte. Când Ioani a refuzat prezența mea atât de categoric și imperativ, ^{substanțios} am simțit că situația lor nu mirosea a bine și nu am mai insistat prea mult în sens contrar. R. fiind însă ferea hotărât a nu lua nici o decizie, a nu semna nimic și a nu da nici un răspuns ce l-ar putea angaja într-o direcție alta decât cea dinainte trasată, fără a mă consulta, iar ^{la 16h} acesta a scos documentul fatidic mărășălesc, după o introducere menită a le dovedi că era irevocabil chiar dacă acum ar consimți să cedeze pe chestiunea mea ce nu mai era relevantă, vina fiind însă exclusiv încăpăținarea lor din tot timpul crizei, a fost oprit să-l citească conștient de ambii ascultători după prima frază pronunțată, pe motivul că nu-i interesa deloc să mai audă "stupiditățile cabotine și melodramatice literare ale domnului Ionel Antonescu" (căci Regatul i făcuse mareșal iar în caz de abdicare și republică, nu mai era nimic) și că n-avea decât să le lase hirtia ce ar citi-o mai târziu, dar că doreau să știe dacă dl. prof. Mihai Antonescu mai avea altceva de comunicat. Acesta a mai insistat pentru a readuce lectura, dar complet în zadar, deoarece R. s'enervată, a spus că dacă mai citea o frază se scula și pleca iar S. a înțins mina după document spunând: "Din moment ce mi-e adresat, lasă-l aici". Dar Billet, cam contrariat, a obiectat că era doar o notă-verbală ce putea fi, dar nu era obligatoriu să fie înmînată și că ^{deși} M.A. nu dorea s-o depună la pal. t. Regele i-a răspuns: "Atîta știu și eu despre uzanțele diplomatice, domnule

Antonescu, că notele-verbale sînt tocmai scrise și se depun fără a fi citite. Deci, dacă nu vrea să mi-o lase, poate să și-o retragă, căci atunci nici n-o ascult nici n-o citesc". Neavînd ce să-i ripostez, încă a început să le explice, cu oareșicare mesajamente, faptul că incompatibilitatea între concepțiile și aspirațiile politice atît externe cît și mai ales interne ale regimului instaurat prin actele din 6 și 7 sept. 1940 și acele ale reprezentantului Coroanei se accentuasera în decursul celor doi ani trecuți în loc să se atenueze cum ar fi fost normal și era de pildă cazul în Italia prin concesiile de ale Factorului Constituțional și nu ale conducerii care reprezenta tendința vremii și interesele directe și imediate ale națiunii, abutizînd acum la un impas și o oriză din care nu se putea eși decît prin capitularea unei părți în favoarea celeilalte. Ori, chiar fără să fie nevoie a se consulta opinia publică, era evident că în momentul politic actual România nu putea duce o altă politică decît aceea a guvernului, orice deviere de pe această linie a alianței cu Reichul, pînă la noi posibilități, dacă acestea se vor prezenta și impune tot pentru binele poporului, însemnînd o sinucidere și catastrofă națională. După concepțiile pur democratice, s-ar putea susține că poporul ar trebuia să fie chemat să aleagă între Coroană și conducerea dictatorială antonesciană, între alianța cu Reichul și alianțele vechi. Dar această concepție era un non-sens din punctul de vedere al realismului politic, recunoscut de însuși fostul rege și consfințit prin plecarea sa, intrucît poporul ar alege desigur, din tradiție și sentimentalism, regalitatea și alianța cu Statele care au contribuit la făurirea României Mari și-i garantaseră hotarele, iar consecința unui asemenea act ar fi fost și ar fi și acum războiul cu Germania și distrugerea sau ocuparea fără de rezistență ca în cazurile Poloniei, Jugoslaviei și Albaniei pe de o parte și de cealaltă ale Austriei și Cehoslovaciei. Politica regimului antonescian scutise poporul român de ambele aceste scarte tragice, fără să înfocdeze țara ca Slovacia și Croația sistemului nazist cum ar fi vrut s-o facă legionarii, salvînd-o la rebeliune de o anexiune deghizată germană, iar de cînd a socotit util să-nceară apropierea de foștii Aliați a făcut-o iarăși în perfectă înțelegere cu partidele democratice, ba chiar cu ajutorul și girul lor moral. Dacă aceste negocieri încă nu au putut izbuti, nu era vina guvernului. Prin declarațiile regale, pe care d-sea hotărît

că nu le citise și semnase în forma lor finală și în aceasta consta marea vină a sfetnicilor iresponsabili din enturajul M3 și în special a mea - ceace avea să se dovedească în urma unor anchete mai serioase decât aceea prea respectuoasă de imunitatea demnitarilor C.R. din 26 ianuarie - conducerea statului și guvernul său au fost puse într-o situație în care independența țării era amenințată. Mareșalul Antonescu totuși nu ceruse decât reabilitarea culpabilului printr-un stagiu de șase luni pe front și îndepărtarea lui de această manieră elegantă și convenabilă pentru toți, fără să se lege direct de persoanele MMLL care erau conivente cu această acțiune, dusă cu sau fără amestecul opoziției, în detrimentul stabilității guvernului și interesului național. În loc să fie înțelegătoare, regalitatea s-a opus printr-o atitudine de bravadă și de subminare a autorității conducerii, oricăror încercări de apăsare a tensiunii externe. De o lună de zile, d-aa, Primul Ministru interimar, trăia în veșnica amenințare de a fi suprimat printr-un act de violență a Gestapoului; totuși încercase cu binele găsirea unei soluții de apăsare a întregii afaceri fără nici o victimă efectivă și apelase constant, chiar până în zilele trecute la revenirea M.S. asupra unei deciziuni de copilărească încăpăținare. Inșuș dl. Maniu a recunoscut această situație, recomandând și dînsul M.M.L.L. cedarea. În pofida tuturor acestor sfaturi dezinteresate de temperanță, demnitarii C.R. au mobilizat tot clerul și toată magistratura, lumea politică și cercurile militare ostile regimului împotriva M.A. Nu era deci de mirare dacă în asemenea condițiuni, se vedea acum silit a pune capăt rapid, dar în mod pașnic și fără dureri pentru națiune, unei situații care a dăinuit deja prea mult și care risca în orice clipă să ne priveze de puțină libertate de care ne mai bucuram și care trebuia păstrată cu orice preț pentru a se putea manevra la momentul oportun în așa fel încît țara să fie salvată fără mari zguduiri și pierderi în vieți omenești și bunuri. Pînă ieri. Alaltăieri, lucrurile s-ar fi putut aranja prin plecarea mea de la palat, în Elveția, în condiții invidiate de mulți, iar MMLL ar fi rămas cu o altă compoziție a C.R. tot atît de avantajoasă, ca să nu se compromită prea devreme cu politica de mîine și nici să fie amestecate direct în cea de azi. Acum însă scandalul a devenit public și rapoartele sosite din toată provincia arătau o stare de agitație pe subiectul proiectului de plebiscit, dintre-o

inexplicabilă indiscreție a cuiva, astfel încât reginul și guvernul au ajuns huiduiți în gura mare. Încă o păsuire de câteva zile și ne-am putea pomeni cu acte de violență și de rebeliune care ar obliga guvernul să riposteze brutal, iar în cazul unor turburări mai serioase pe tema disenționii publice între guvern și regalitate, în conjunctura f. precară a operațiilor de pe frontul Sud, nemții ar fi perfect capabili să procedeze la ocuparea României, fără a fi nevoiți să intervină cu multe forțe proprii, ci folosindu-se de armata maghiară absolut intactă, care nu aștepta decât un semn pentru a se arunca asupra granițelor noastre ce nu eram în măsură a le apăra. În consecință, dacă ^{Regina} ~~și~~ își iubea într-adevăr țara și poporul, trebuia să și știe a le aduce la rîndul său un sacrificiu mare dar necesar. Ajuns la acest punct, ~~Bijet~~ le-a descris în culorile cele mai senine și sinilii o abdicare cu mult mai onorabilă, patriotică și meritorie decât aceea a fostului Suveran și o plecare cu cine și ce vor dori să ia cu ele într-un tren cu orice număr de vagoane și cu o sumă provizoriu stabilită pentru ca să nu subziste nici o suspiciune relativă la vre-o intenție de a guvernului de a știrbi drepturile personale ale membrilor Case Demnitare. - Suveranii nu-l întrerupseseră aproape deloc pe-nflăcăratul orator care se depășise azi în fraze abil înșirate și legate între ele, astfel că-l lăsaseră să ajungă la concluzia finală ce-o preocupa și erau curioși a o cunoaște dintru început. Regina se cam emoționase la auzul cuvîntului abdicare și proferase câteva exclamații de indignare la adresa C., spunînd fiului care i se părea prea apatic, întrucît asculta fără a crîcni, dar cu fața crîspată într-o expresie de calm pur aparent, potopul de cuvînte ale avocatului, scrutîndu-i fața cu o deosebită atenție și intenția de a discerne cît blef și cît adevăr se ascundeau după obișnuitul lui verbiag și conchizînd - cum avea să susțină pînă la capătul relațiilor sale cu acest individ inezisabil, fiindcă era atît de versatil încît nu putea fi nici odată absolut sincer nici total nesincer - că de această dată se exprimase cît mai sprosape cu putință de realitatea și adevărurile lui și de sincerele sale simțăminte: "The dirty swine - I always thought him capable of this but he'll get it in the neck sooner than he expects!...ridiculous, preposterous...monstruous...the beast!" (Porcul infect - totdeauna l-am crezut capabil de așa ceva - dar o va păți mai devreme decît se aștepta!...ridicol, fantasmă).

tic,... monstruos,...bestia). Ică ticase la cuvintele ce le putuse înțelege (swine - ridiculous - monstruous - beast), dar nu se oprise din efluviile sale oratorice, iar la sfârșitul lor tăcuse brusc înaintea de a menționa cuantumul sumei ce-l rezerva ca desert irefuzabil, de dulce ce i se părea perspectiva lui, ca să vadă efectul pledoariei sale. Regele l-a decepționat încă mai mult decât ricind, replicind f.înset și lipsit de orice nerv în mod aprosape exasperant chiar și pentru maică-sa iubitoare: "Decizia nu depinde de mine. Am vrut să plec cu tata în 40, dar factorii politici responsabili nu m-au lăsat. Ei trebuie să hotărască. Eu sînt dator a mă ține de cuvînt. Dacă într-adevăr vor socoti că țara nu poate fi consultată și vor lua asupra lor răspunderea pentru abandonarea monarhiei, eu nu mă voi opune. Nu înțeleg însă ce s-a întimplat atît de extraordinar în ultima săptămîină pentru ca pretenția guvernului să fie justificabilă. Nu pricep nici cum dumnia-ța, care m-ai asigurat în repetate rînduri că mă vei susține chiar contra domnului Antonescu, poți veni astăzi dintr-odată să-i susții cererea plecării mele: cînd ai fost sincer - atunci sau acum?" Bijlă a arătat atunci că rapoartele sosite din provincie alarmaseră pe M.A., pe el și tot guvernul, deoarece pentru prima dată din ianuarie 1941 încoace toată populația țării era agitată acum însă de conflictul între Coroană și Guvern și, pe cînd în preajma rebeliunii numai legionarii se pregătiseră de luptă și pe ascunsul așa că tot restul opiniei publice nici nu se așteptase la ciocnire, acum toate partidele de opoziție, de stînga și de dreapta, de la comuniști și pînă la legionari, erau mobilizate și duceau o intensă propagandă anti-guvernamentală, astfel încît populația a început să ia atitudini fățișe de revoltă contra autorităților de stat. Cît despre atitudinea sa personală, a fost întotdeauna sincer cum era și acum, dar nu trebuia să uite cît de mult stăruise cu prilejul ultimelor sale patru audiențe ca ele să-l asculte sfaturile, iar la cea din urma sa venire la C.M. le atrăsese limpede atenția asupra pregătirilor C.în vederea abdicării, dacă mai persistau în intranșigiență lor absolută. Oricînd ai vrea să salvezi pe un om de înnece, dacă se arunca cu capul înainte în fondul anafurului, nu mai aveai cum să-l scapi. Si acum arătul său era cel mai judicios, desinteresat și avantajos pentru Suveran: dintr-un

...// et tco

miel, la le
obținuse suma enormă - tot disponibilul actual al statului, existent în Elveția - ce le va permite să trăiască din venitul ei pe un picior echivalent cu cel din țară, cu 30-50 de mii de fr.elv. pe lună dacă banii vor fi plasați aducând o dobândă de numai 3-4% pe an, ceea ce era enorm pentru două persoane fără de obligații oficiale de reprezentare. ~~MMLL~~ vor fi cu mult mai fericiți decât au putut fi vre-odată înainte-n viață, fără grelele răspunderi, grijile, necazurile ultimilor ani și marele risc ce-l vor trebui să-nfrunte cei chemați a salva țara la sfârșitul sumbru ce se prevedea pentru ea, al războiului din Răsărit. Total contrar așteptărilor sale, nici Mike nici Hellen nu s-au oprit asupra acestor considerații, astfel că fusese constrinsă a reveni la problema urgentei hotărârilor lor ca să nu compromită printr-o nouă fază de rezistențe inutile ultima șansa a unei soluții pașnice și atât de fericiți pentru ~~MMLL~~ și toată lumea, pe când încercarea de a apela la șefii opoziției și alte elemente susceptibile de a se opune, tot în zadar fiindcă nu aveau puterea decât să producă dezordini ce s-ar solda fără-ndoială cu ocupația maghiară, cea mai necruțătoare pentru poporul nostru, ar obliga pe C. să rezolve problema brutal, brusc și fără menajamente și considerații pentru interesele particulare ale persoanelor sacrificate. Totuși, Mike a răspuns imediat că însuș generalul ANTONESCU se angajase pe cuvântul său de onoare față de Regele Carol și de d-nii Maniu și Brătianu, a nu se atinge de Coroană, ci dimpotrivă a face orice sacrificiu pentru a o menține și apăra, așa că n-avea nici un drept și nici o scuză pentru a refuza consfătuirea cu șefii opoziției democratice, fără asentimentul cărora el, Mihail, se opune categoric, și cu orice risc să semneze abdicarea, fiind obligat prin promisiunea formală ce i-o dăduse tatălui său la plecare a-l chema la sfat și pe Tătăreanu într-un caz de forță majoră. În consecință, îl însărcina pe dl. prof. M. Antonescu să aducă la cunoștința șefului său că nota lui verbală trebuia remisă Președintelui *Mihail, la le* I.C.C., singurul îndrituit a juca diferendele între Coroană și Stat și că aștepta răspunsul șefilor guvernului relativ la ziua și ora convocării unui Consiliu de Coroană restrâns și secret compus din aceștia, șefii tuturor partidelor, Patriarhul și Președintele Cassției, eventual și comandanții corpurilor armate staționate pe teritoriul național. Dacă, în urma convocării Consiliului Coroanei, cererea guvernului va întruni sufragiul majorității simple a aceluia, va accepta să abđ

ce, dar semnând numai un act redactat de el cu ajutorul Președintelui Lupu și al Ministrului Justiției Stoicescu, întrucât ținea ca poporul să știe că nu-l trăda interesele abandonându-l unei soarte vitrege, ci că se retrăgea numai pentru a-l scuti de mai mari suferințe. Ică a început atunci să bată puțin în retragere, abia perceptibil, dar destul de lămurit pentru Mike, care-l studiasse bine și-i cunoștea de minune toate reacțiile, spunând că nimeni în afară de Suverani, ^{Admiral} și el, nu știa absolut nimic despre demersul său și că pentru moment era imperios necesar ca să rămână un secret riguros păstrat de aceștia, întrucât orice ebruitare prematură ar putea să creeze Statului dificultăți incalculabile și ireparabile, iar ^{miram} numai poncease. D-^{sa} avea să comunice aceste condiții în care M.S. era de acord să abdice M.A. care ar putea să aibă interesul a le accepta pentru a se ține de cuvânt nu față de R.Carol care și-l călcăse contestând abdicarea sa, ci de d-nii Brătianu și Maniu și a nu lua singur toată răspunderea actului, dar nu va "tolera" în nici un caz să fie chemați la C.C. dl. Tătăreanu și ceilalți șefi de partid nici reprezentanții bisericii și ai magistraturii, deoarece ei n-ar face decât să complice problema care era una pur politică, drept care nici generalii n-aveau ce căuta într-un C.C. restrâns armata fiind reprezentată de C., iar textul nu va putea în nici un caz să conțină elemente ce ar pune față de națiune conducerea Statului într-o lumină nefavorabilă, proiectul fiind de altfel data întocmit chiar de d-^{sa} personal. Spunând aceste cuvinte Bilet a scos din port-hartul negru actul abdicării și l-a înmînat ^{sepelu} M.S. rugându-l a-l citi și restitui. Văzîndu-l, Mike a recunoscut imediat prima frază a textului propus tatălui său de ^{peșteră} și nici n-a terminat să-l citească restituirîndu-l cu cuvintele: "Este chiar la fel cu acel pe care tata l-a refuzat categoric, făcîndu-l pe al său propriu, așa că nici eu nu-l accept, ci voi face pe al meu". - Regina, care-și revenise din emoția inițială și văzîndu-l pe Mike atît de calm și demn, se liniștise și ea, a vrut să-l mai rețină pe Ică pentru a face un apel și o propunere ultra-secretă personală de a ei și începuse deja să-i spună că ^{Amalia} Mike și ea aveau toată nădădarea în inteligența și lealitatea lui și erau gata să-i încredințeze lui conducerea Statului, dacă se făcea foarte să rezolve criza prin menținerea monarhiei și plecarea M.A. în Elveția, pentru a se îngriji, cu toate mijloacele financiare pe care Statul i-ar acorda

în modul cel mai liberal în acest scop. ¹⁶⁰ ~~Însă~~ prinse din zbor
ideile la primele ei cuvinte, dar respinse glacial mină ce i se
întindea, spunând pe un ton de mândrie jicnită de presupunerea
că l-ar putea trăda în acest fel, nu pe un prieten, ci pe acel
cu care se solidariza acum fiind convins că reprezenta mai just
decît ~~inter~~ ^{interesul} ~~național~~ ^{țării}: "Sînt așteptat cu nerăbdare de C. și
membrii cei mai de seamă ai guvernului la Președinție, fiind de-
ja întîrziat, rog deci pe MMVV să mă scuze" și dînd să se scoa-
le ca să-i oblige pe Suverani a pune capăt audienței, aceștia
s-au ridicat și l-au lăsat să plece ^{înclinîndu-se} mai puțin re-
verentios ca de obicei, intrucît ~~R.M.~~ ^{C.A.} nu-i întinsese mîna și
atunci nici ~~S.~~ ^{nu} i-o dăduse și spunînd că tot dînsul va aduce
răspunsul. C. în 48 de ore, cel mult trei zile și că pînă atunci
amîntea ~~R.M.~~ ^{ca} nu avea dreptul să vorbească cu absolut nimenea
despre convorbirea de azi. Regele i-a răspuns că nu se angaja a
nu vorbi cu sfetnicii săi intîmi, tot cum nu putea să-l oblige
pe Primul Ministru să nu facă la fel, dar că vestea nu se va
ebruia ~~în~~ ^{în} nici ~~în~~ ^{în} caz de către C.R. Firește că imediat după
plecarea interimarului, MMLL m-au chemat împreună cu Tonci, care
se afla cu mine la Maresalat, alarmat de indiciul prost al afron-
tului ce mi-l făcuse acesta, precum și de anunțul Directorului
T.R. că M.A. îi dăduse ordin l personal secret prin intermediul
generalului rezescu de a pregăti garnitura completă pentru ple-
care Suveranilor la Florența. - Nici Suveranii nici Ică nu se
gîndiseră că toată convorbirea lor putea să fie cum a și fost
ascultată de "balerină" din sufragerie, și în parte și de Brătă-
nescu care rămăsese să-l aștepte pe acesta în hol, ca să nu se
mai întîmple ceea ce se petrecuse la plecarea lui Bij: dovada
fiind atitudinea subit și radical schimbată, mai obraznică și tot-
odată îngrijorată sau realmente afectată a întregului personal
și aroganța încă nemanifestată pînă atunci a trioului intern al
C.M. față de stăpîni și de toți demnitarii civili bănuți sau
știuți a fi trup și suflet credincioși dinastiei. ~~Ne-am instalat~~
pentru primul Consiliu cel mai restrîns al Coroanei în biroul
M.S. unde Bielle și cu Ioani așteptaseră rezultatul audienței, cu
ușa deschisă către dormitorul regal, ca cel puțin planul nostru
de apărare să nu fie raportat vilei de la Băncessa ~~în~~ ^{în} ~~notărit~~
după ascultarea relatării întregului discurs viceprezidențial,
ca ~~tenaci~~ ^{A. Moss.} să plece imediat la Timișoara pentru a-l preveni de si-
tuație pe Potopescu ca să pregătească totul în vederea eventua-
lității neacceptării abdicării de către opoziție și deci a resis-

tentei regale sau unei lovituri de forță a guvernului în care caz trenul regal trebuia oprit și lupta pornită din Banat, drept care se puneau problema reședinței regale de găsit dacă Banlocul era socotit prea expus chiar la granița sîrbă, în cazul intervenției germane slături de guvern iar Bulciul în cel al penetrației Honvedului pe valea Mureșului, iar Ioanⁿⁱ să-l informeze imediat pe Buzet^{ca} să-i anunțe pe Maniu-Brătianu, prin Despina Rodos, pe Georges Manu și prin Coty pe Lupu și Patrișrh, după care urma să ~~se~~ ^{se} avertizeze pe toți generalii aflați în capitală sau la Sinaia și să ~~se~~ ^{se} asigure serios de apărarea palatului în interiorul căruia i-am aresta pe cei patru ofițeri antonescieni, dacă se ajungea la luptă și ei ar fi chiar cu toții susceptibili de trădare. ~~Eu nu mai conta riscul de a fi detectat, ci doar~~ arestat, ~~dacă ieșeam de la palat, așa că l-am mai rugat pe Tonci~~ să-mi aranjeze imediat o întrevvedere la generalul Tătăreanu și să-mi lase adresa tuturor celorlalți generali cunoscuți lui și nemai aflați în cadrele armatei, ce nu-i aveau pe lista mică a ofițerilor activi aliați ai Coroanei: Paul Teodorescu, Virtejeanu etc ... Cum Tonci nu putea telefona la Timișoara ca să se informeze dacă Potopescu era n post sau ba, ghinionul lui - cum l-a socotit atunci, dar care avea să fie norocul acestuia pînă la urmă și al nostru într-o altă privință - a fost că a plecat degeaba, căci cu rapidul în sens contrar generalul venea concomitent la București, pentru un supliment de informație în urma agitației stîrnite în special de legionari în capitala Banatului, sosind ca să afle de chemarea C. la Hitler și în cîrînd despre eșecul total al propunerii primului și de victoria mare a cauzei regale. Dar deplasarea lui Tonci n-avea să fie cu totul inutilă, fiindcă șarmanul a ordonat pregătirea Bulciului pentru a putea primi toată C.R., așa că după decesul lui, cînd ne vom instala cartierul general acolo, vom găsi cîmările ticsite de provizorii excepționali de mari și prețioase, iar castelul uscat bine de focul ce se făcuse simultan iar nu pe rînd, ca de obicei cînd nu era locuit, în toate căminele și sobele în tot decursul lunii martie, pînă cînd cu prilejul înmormîntării lui s-a ajuns la totală destindere și un început de împăcare între palatul și Președinția așa cum că au fost socotite de atunci inutile precauțiile în vederea unui eventual exod înspre Sud-Vest. Alarma noastră, cauzată de intervenția lui Ică, n-a fost de altminteri inutilă nici la București, deoarece cu acest prilej am putut verifica, exact ca la manevre serioase, pe cine se pu-

tea conta la o nouă "adică" și care dintre așa zișii toreadori trebuia șterși de pe listă: au răspuns la apel prompt și gata de acțiune dintre toți generalii rezerviști și mari pro-carliți numai doi - Mihail și Aldea - ceilalți dând doar sfaturi negative de conciliere și concesii până la un moment mai favorabil pentru acțiune: din rîndurile castei doar Potopescu și Tătăranu (căci Iacobici vizitat de Tonci în Banat - deși fără comandă, încă în disponibili ate dar neșters din cadrele active n-a vrut să creadă-n seriozitatea demersului V.P., ce-i drept după-ntoarcerea C. cînd a fost ușor să spună că era în orice caz de prevăzut că Hitler nu va tolera plecarea R. Mihail de care va avea nevoie pentru a galvaniza spiritul combativ în faza defensivă a războiului, dar fiind altfel împotriva limbajului prea deschis al declarațiilor regale și de acord cu principiile enunțate de M.A. pe cînd Niculescu ar fi răspuns emisarului d-lui Maniu - cred, dar nu pot afirma precis, lui Aurel Leucutia - că la un apel al Coroanei preconizat de opoziție nu va ezita să se rădieze cauzei regale, dar că trebuia evitat cu orice preț, prin puternice presiuni ale tuturor oamenilor politici asupra guvernului, ajungerea la un război civil, întrucît acesta ar provoca, înainte de a putea fi cîștigat de M.S., ocuparea efectivă a țării, Transilvania întreagă de către unguri iar restul de către nemți), acesta din urmă, vizitat de mine a doua dimineață, cînd se știa deja de plecarea lui Antonescu cu cei trei nemți la M.C.G., liniștindu-mă mult cu privire la rezultatul întrevederii de acolo întrucît era și el convins că Fûhrerul nu mai avea nevoie de C. în măsura în care-i trebuiau liniște în Hinterlandul Ucrainei și firma regalității în numele căreia va fi făcută propagandă pentru războiul de apărare a teritoriului național. Cu toate acestea și în pofida stării sănătății sale f.proaste - de cînd îl văzusem la o vînătoare în aprilie, Parkinsonul lui se accentuase stît încît tremura fără-ncetare și vorbea aproape bîlbîit - a luat asupra sa cîștigarea lui Steflea și a Subsecretarului de la Uscat (al cărui nume-mi scapă) urmînd a le promite ministerele dacă-înbrățișau cauza Coroanei, numai în ultima clipă, dacă la întoarcerea C. va mai fi necesar, iar între timp vorbind cu toți acei de la M.A.N. și M.St.M. pe atitudinea și discrețiunea cărora pătea conta, pentru eventualitatea în care vor trebui delegați cu silă șefii departamentelor. În legătură cu aceasta, Tătăranu mi-a spus că nici Pantazi nu mai era de acord cu politica Antonescilor și susceptibil de

a fi captat sau în orice caz neutralizat, căci nu credea că ar
avea poziție activă contra Coroanei, pe cînd Jienescu - ce-l
taxa drept lichid arivistă - ar trece imediat de partea M.S.,
într-un conflict efectiv dacă i s-ar oferi un post gras remun-
nerat, de guvernator spre pildă, sau V.P. ce nu i se putea da
și dacă ar vedea că n-are de luptat cu Luftwaffe, iar pe Pichi
Vasiliu îl situa în aceeași categorie. Merită menționat că Tătă-
ranu a ținut să-și asigure că era gata să înlocuiască pe oricare
dintre comandanții de corpuri teritoriale care nu s-ar rali
Coroanei sau dintre responsabili departamentelor, dar numai
pînă la reînstaurarea ordinii interne, deoarece sănătatea sa to-
tal distrusă de bombardamentele sovietice asupra Stalingradului
nu i-ar permite să păstreze un serviciu pe o mai lungă durată
pînă ce nu ar reuși să-și amelioreze starea nervilor. Tot el e
primul care l-a sfătuit atunci pe R. prin care a-l pune pe Mi-
hail la M.St.M. în caz de lupte, fiind cel mai capabil strateg
și tactician din toată armata, iar apoi la conducere, cel puțin
la V.P. ce o mai avusese sub Gigurtu, iar pe Potopescu tot în-
tr-un post de răspundere, fiind mult mai "tare" decît Aldea
și bine văzut de nemți. Cît despre reacțiunea civililor la ape-
lul M.S., o întrunire în chiar dimineața aceea, a plecării M.A.
la palatul Stirbey, a dovedit, dacă aceasta mai era necesar, că
adevăratul cap sau mai bine zis creier - căci a preferat totdeau-
na să sfătuiască din umbră - fără să preia conducerea oficială
decît într-un guvern de două luni - al marelui partid liberal
neciopărțit de odinioară, dar și al coaliției actuale
țărănistee-diniste fusese și era încă acum Barbu Stirbey, care
s-a opus categoric tinerii vre-unui Consiliu de Coroană (în care
copilul de rege ar apare în inferioritate față de C., iar ma-
joritatea membrilor pînă la urmă nu se vor ralia părerilor d-lor
Brătianu și Măniu) ci a preconizat atacul direct de către toți
șefii de partide, în cap cu aceștia doi, dar la Președinție
respectiv la vilă, amenințînd ei direct pe C. cu războiul
civil dacă nu renunțe imediat la orice încercare de a se atin-
ge de Coroană. Starea de spirit generală anti-guvernamentală tre-
buia exploatată pînă cînd nu se va fi potolit de la sine, iar
înseu faptul că și Antoneștii erau amenințați în cazul unei
intervenții armate germane era după părerea lui arma cea mai pu-
ternică de șantaj, dar și de folosit efectiv pentru cazul ex-
trem, întrucît opoziția ar deveni total neputincioasă și incapa-
abilă a răsturna alianțele (atunci cînd Antoneștii nu vor vrea

...peste și vor să se lupte cu orice risc contra-
lor) fără Coroană, singura în stare să ordone armatei și aparatu-
lului administrativ al Statului cu sorți de a fi ascultată im-
ediat, fără șovăire și discuții, încetarea focului și eșirea din
război. ~~Dacă~~ Maniu și Brătianu nu trebuia să piardă din vedere
că lăsându-l pe Antonescu să câștige această linie, când vor
juca a doua, el va avea mai multe șanse decât ei ~~și ei~~ și pe
~~aceste și încă "monștri"~~. Ca și în săptămâna trecută, ~~și~~ ^{și} Lupu
au dovedit a fi apărătorii cei mai energici și dezinteresați
ai dinastiei, agităndu-se aproape prea fățiș pentru a-i determi-
na pe popi să ia și ei, ca șefii opoziției, o atitudine nu im-
păciuitoare, ci agresivă față de ~~ei~~, dacă la întoarcerea sa va
dovedi a fi primit mână liberă pentru a rezolva problemele in-
terne românești după voința și putința lui. Însăși, Mike a
avut ocazia să constate diferența de stofă între vîrstnicul și
nedreptățitul prof. Teigara Samurcaș și unul din reprezentanții
mult lăudați ai tinerei generații de intelectuali români, pro-
fesorul Octavian Neamțu: pe cînd acesta a plecat într-o inspec-
ție a căminelor culturale "R.Mihai I", tocmai cînd fondatorul
lor era amenințat cu detronarea, acela a ținut să vină la palat
pentru a cere voie de a intra la F.R.Carol I pe toți profeso-
rii universitari din țară cu scopul înfierării atitudinii guver-
nului față de Coroană și votarea unei noțiuni prin care toată
intelectualitatea în cap cu corpul didactic să fie chemată a
lua poziție manifestînd în masă pentru a-și demonstra devotamen-
tul și dragostea pentru monarhie, dinastie și regalitate. De fapt
permise la o asemenea propagandă înainte de a veni să ceară des-
legarea regală pentru scopurile sa, așa că M.S. și cu mine am
trebui să-l potolim și să-l rugăm a temporiza cu această acțiune
pînă la întoarcerea dictatorului mic de la raportul dat celui
mare care s-ar putea bine să-l fi deja chemat la ordine la ore
la care vorbeam cu simpaticul și bățosul moșneag în biroul mic
al junelui său stăpîn.-

Din fericire, toată agitația noastră și a aliaților noștri
nu a ținut nici 72 de ore, ~~căci și așa s-a descoperit~~
ceva prea mult legăturile conspirative cu aceștia, față de agen-
ții d-lor Eugen Cristescu, Pichet Vasiliu și ai Secției II de la
M.St.M., cease în sinul armatei avea să producă în curînd o
serie de schimbări, autări și plecări pe front sau în Transis-
tria și un fileaj mult mai intens și eficace al celor rămași pe
poziție, din care pentru prima oară era scoțită de "serviciu"

•//•

politul Bălan, fiindcă fusese pare-se cel mai diplomat dintre prelați și avea pe deasupra girul Veturiei și prin urmare încrederea deosebită a lui Ionel și Mariei. Prea Sfințitul Episcop al Sibi- nilor, și Mitropolit al Ardealului, a cerut în consecință a fi pri- mit de Augustul său Suveran după acele câteva zile cât le-a tre- buit locuitorilor vilei din Băneasa ca să-și revină din emoții și să-și regăsească mințile spre a găsi căile cele mai potrivite de a explica guvernului și celorlalte mărimi ale regimului, pe care avu- seseră imprudența a le strage prea devreme în complotul urzit contra Coroanei, noua lor situație radical schimbată față de acesta, din ordinul expres și imperativ al Führerului și a-și drege încetul și pe nesimțite prestigiul și autoritatea puternic știrbit și resp. zdruncinată într-o țară ostilă și pe lângă un aliat nemulțumit, mustrător, critic și vigilent "ca să nu se mai repete devieri fan- teziste de pe marile directive trasate șefului guvernului român de către conducerea taberei Puterilor continentale, ce ar putea peri- clita interesele superioare ale acesteia, în lupta sa pe viață și pe moarte cu acea a Statelor dușmane Europei și puse pe distrugerea civilizației și culturii ei bi-milenare". Dat fiind că n-are rost să mai descriu cum, când și cât am aflat individual cu țîrîta de la toți nemții și rominii aceia care, deodată total schimbați la față vis-a-vis de Suverani și enturajul lor intim, afabili, măgulitori, prietenoși și "ampresați" a cîștiga grațiile acestora, dîndu-se pes- te cap pentru a-i servi și a-i linge pe la spate, vor veni să arate și pretindă fără excepție că numai lui se datora dictatul salvator al Führerului, care, dintr-un singur magic cuvînt, pusese capăt cri- zei, agitației și încercării interne românești de a se atinge de ce mai leal și sincer prieten al Reichului dintre toți șefii dinastii- lor teutonice europene, "Michel Hohenzollern - Sigmaringen von Rumanien" (contele Waldstein desconspirîndu-se singur cu acest prilej, spunînd că mulțumită frazei frumoase de protest al M.S., din penă Volkswagenului la Sadova, Adolf fusese pe deplin încredin- țat de solidaritatea și fidelitatea germanică a tînărului său aliat regal) - începînd cu cei doi "unchi" și terminînd chiar cu balaurul zburător, fără a mai vorbi de cei trei zmei ce-l însoțiseră, care vor fi invitați și ei rînd pe rînd la dejunurile și cesiurile C.N. și asigurați fiecare în parte de gratitudinea și simpatia capetelor Casei Domitoare -, mă bornez a condensa total, reducînd la punctele și faptele esențiale: verdictul Führerului, desnodămîntul intern al crizei monarhice și rezultatele practice ce au decurs din acesta pentru cauza mare ce urmăream.-

Conducătorul fusese primit f. prost de Hitler, Himmler și von Ribbentrop plus ștabii militero, comandanți sau șefi de St.M. ai celor trei sectoare principale ale frontului întreg și acuzat, fără a fi fost ascultat și lăsat să se apere și desvinovătească pe baza unui noian de informații din cele mai variate izvoare oficiale, oficioase și secrete militare și civile, de trei crime principale: 1). incompetența, neglijența și rea credință ale comandamentului armatei române, cărora se datorau dezastrul ei din cotelul onului, ruperea frontului Sud și încercuirea totală, nedespresurabilă a armatei generalului Paulus; 2). duplicitatea declarațiilor de A.N. menite a-i crea merite în tabera dușmană prin afirmarea unei atitudini independente față de Reich și pe de altă parte a folosi prilejul primelor complicații militare ale acestuia pentru a-i șantaja cu rezolvarea pretimpurie și complet inoportună a problemei Ardealului, iar 3). încercarea conducerii politice române de a-și constitui o poziție total inamovibilă prin desființarea fără nici un rost a singurei garanții de stabilitate și liniște interne, monarhia, pe temeiul unor acuzații false și nedrepte aduse unui rege respectuos de îndatoririle sale, care nu se amesteca cituși de puțin în politica externă, militară și internă a țării sale, neacceptând a face jocul nici unui partid și neadmițând la C.R. nici o intrigă împotriva regimului și alianței cu Reichul și pe deasupra extrem de popular în toată opinia publică română și germană și în special în rândurile armatelor germano-române de cînd cu inspecția sa a frontului Sud. Apoi fusese lăsat să se explice pe larg, dar contrazis tot timpul iar explicațiile nu convinseseră pe nimeni ci menținute în ~~asamblul~~ lor acuzațiile după care-i fuseseră pur și simplu comunicate hotărîrile imuabile ale Fűhrerului drept soluții reparatorii ale celor trei principale capete de acuzații: 1). armata română trecea sub comanda directă germană; 2) prof. Mihai Antonescu era înlocuit la V.P. și Min. Externelor, putînd rămîne la Prop. iar noul responsabil al politicii externe trebuia să anuleze efectul declarațiilor de început de an prin altele de totală solidarizare cu acea a Reichului confirmate de Ministrul Prop. și Presei dacă ținea să se reabiliteze și 3). conducerea Statului și guvernul să-nceată imediat și definitiv orice propagandă și acțiune politică anti-monarhistă și anti-dinastică și să stabilească bune relații cu R. Mihai și R.M. încercînd dîmpotriva să le dea mai multă importanță să-i pună în valoare și stragă în făgașul politicii de

22 leti

- 296 -

238

alianță și solidaritate cu Reichul prin manifestatii oficiale în acest sens. Toată după masă fusese consacrată discuțiilor militare și aplicării condițiilor de la punctul 1, iar seara celor de la punctul 2, singurele în care ^{Hitler} a opus o rezistență dîră, obținînd în cele din urmă acceptarea ^{ingrădărit} menținerii ^{la 100%} V.P. în toate posturile lui pe garanția formală a ^{Reichului}, sub rezerva revenirii asupra acestei concesi la prima nouă deviere și cu condiția expresă ca guv.rom. să renunțe la orice încercare de a ridica problema Ardealului înainte de pacea finală și să ~~înțelege~~ în consecință orice propagandă internă și externă pe acest subiect, iar în dimineața următoare Hitler a revenit personal la discuția punctului 3 insistînd asupra dorinței sale de a se pune capăt imediat și definitiv ostilității față de regalitate și oricăror agitații politice interne anti-monarhice, d-sa ținînd din contră a și-l apropia pe R. Mihai, a-i ridica prestigiul și a-i da toată importanța cuvenită, neascunzînd M.A. utilitatea de a se folosi din ce în ce mai mult de popularitatea Coroanei și a lui personală ca factor propagandistic pentru faza cea de a doua a războiului, de vremelnică defensivă, pînă la lichidarea celui de al doilea front care musai să fie deschis în cursul anului și pînă la punerea la punct și fabricarea în cantități suficiente a armelor noi secrete. Ca amenințare, fluturată de două ori în cursul ^{dezbateri-}lor aprige pentru obținerea cuvîntului ^{Reichului} M.A. de conformare și respectare întocmai a cerințelor de mai sus ale Fûhrerului, aceste aluziuni destul de străvezii la pericolul la care s-ar expune conducerea actuală a statului român de a fi înlocuită cu una legionară în caz de noi devieri și derogări de la angajamente luate iar țara însăși de a pierde și Ardealul de Sui dacă ar încerca să se lanseze într-o politică ostilă Reichului. Pentru detaliile relative la contribuțiile militară și economică române aferente anului în curs, două comisii de experți urmau să sosească la București încă în cursul lunii martie. Este interesant de reținut că, în legătură cu problema regală, Hitler indicase ^{în fapt} C. tendința de a-și revizui atitudinea față de cercurile reacționare în toate Statele taberei axiste, reajustîndu-se în favoarea lor preceptele pres revoluționare ale doctrinei naziste de la începuturile preluării puterii, întrucît, în lupta existențială defensivă contra comunismului asiatic, Europa nu se putea lipsi de alianța și contribuția maximă a purtătorilor tradițiilor ei "bi-milenare".--

Desnodămîntul crizei poate fi caracterizat cel mai

././.

adecuat prin celebrul adagiu francezesc și acesta: "Le combat cessa faute de combattans". (Bătălia încetă din lipsă de luptători). - Intr-adevăr, în locul dușmanilor și adversarilor de ieri, alaltăieri, găsirăm în fața noastră deodată numai amici, aliați și aderenți, dar natural că aveam să fim f. circumspecți, prudenți, rezervați și neîncrezători în cea mai bună parte din aceștia. În ziua în care Bălan adusesese ramura de măslin de la vilă în C.N. și, după laborioase descrieri, lămuriri și confirmări neîndoelnice sincere și adevărate cu privire la revirimentul radical al atmosferei din sinul clanului Antoneștilor și al simțămintelor acestora nu numai față de Suverani și dinastie, ci și față de Mocionești și în special de mine despre care spuneau acum că fuseseră tendentios și greșit informați și după o masă potrivit de opulentă pentru primirea voluminosului sol eclezias-tic al păcii care ne-a afirmat și dovedit cât de sensibil era la farmecele rafinementelor culinare, mă asigurase în mod insis-tent că fiul adoptiv iubit al tuturor românilor ardeleni și b-nățeni ortodoksi și calvinista sa soție, care era desigur să trea-că în curînd la religia drept-credincioasă, a căror prezență în preajma domnitorului era o chezie și mîndrie pentru tot natul țării lor de adopțiune, nu mai aveau nici un motiv să se teamă pentru siguranța lor și să mai stea din cauza aceea refugiați la palat, ci trebuia neapărat să-și reîntegreze domiciliul și să speră iarăși în lume ca să-i dovedească față că toate zvonurile despre trecutele neînțelegeri fuseseră exagerate și se cuveneau înmormînte, ne-am mutat înții, pentru încă o săptămînă de to-tală clarificare a situației, în apartamentul confortabil al M.C. de la et.II al părții drepte locuibile a palatului, cu fe-restrele dînd exact către acea a biroului C.N. astfel încît ne fă-ceam semne și vorbeam cu Ioani pe alfabetul mușilor cînd nu vr-iam să folosim telefonul interior susceptibil de interceptă-ri indiscrete, luam prînzul la C.N. și eșeam zilnic după masă în mașina M.S. din oraș, înspre vre-un "nou colț" încă necunos-cut MALL și nouă din pădurile din jurul capitalei, la lungi plimbări pe jos, pînă la cîinele sîminat acum pe ora cinci și uneori șase, dar seara cînam în oraș încă mai mult în familie, la prieteni și cunoștințe românești, înainte de a ne fi întors după exact o lună scasă, a primi și accepta invitațiile C.D., firește extrem de curios de a be descbase asupra adevărului ce-lor întîmplute, pe care evident că nu l-am ascuș celor în drept a-l cunoaște sub sigiliul secretului, dar dînd celorlalți diplomați versiuni ce minimalizau toată afacerea în sensul unor

toiu crizei, ba dimpotrivă a căuta să mărcăm că nu eram la nivelul lor, ci doar atât de mirați ca înainte de faptul că putuseră să cadă atât de jos. Nici unul dintre ei n-a îndrăznit să-mi aducă personal noul ordin trimis, fără să fi fost cerut, de M.StM. la C.M. pentru a-mi fi comunicat "f.f.urgent", cum că eram mobilizat permanent ca prim Mare-Demnitar exempt de orice concentrări, în serviciul personal al Comandantului Suprem al Armatei, care în consecință mi-a fost înmănat de simpaticul scrib plutonier major al biroului S.C.M. cu-n larg suris și sugestia să cer acum a fi avansat măcar la gradul de sergent, ceea ce natural am respins cu indignare întrucât consideram a nu fi meritat nici cel de fruntaș la care fusesem ridicat la terminarea fericită a celor șase luni de serviciu militar efectiv făcute în armata română - pe când după un an de liceu militar în Elveția ajunsesem caporal la vârsta de 14 ani. Tonci se întorsese din Banat, unde toți pomii începuseră să lăstărească, în asiaticul șes valeh, abia la început de toamnă, așa că prinsese efectiv un zdăvăn guturai în preajmă primului dejun regal la care Ică a fost poftit în urma cererii lui f.tardive de audiență de după mijlocul lunii și la care dinadins nici eu, nici Ioani, nici Iorgu și nici măcar Ullea nu am participat, cu acordul M.S., ci doar Olteanu, Nelly și Alice Sturza, iar la sosire, din ordinul meu, nici un demnitar civil nu l-a primit, pentru a-i marca net că trebuia în primul rând să se scuze față de mine pentru insulta sa din 4 ort. După descripția MMLL, era cu totul plouat, umil, trist, jenat și atât de limbut încât, în afară de ceea ce povestise numai M.S.- căci și R.M. a socotit sub demnitatea ei să participe la audiență, făcându-se că nu era curiosă a cunoaște versiunea antonesciană despre misterioasa întrevvedere la MCG și miraculoasa liniștire a periculoasei agitații a opiniei publice, concomitentă cu din întâmplare cu aplanarea crizei externe și interne - cu privire la rezultatul fericit al "vizitei la Führer" mulțumită căreia C. r. ușise" a scoate pe Suverani total din cauză și a-l salva temporar și pe el, D-seu știe pentru câtă vreme, căci refuza categoric să anihileze declarațiile M.S. prin altceva decât discursuri ceva mai favorabile tezei germane ce le va ține în sinul Consiliului de Miniștri și normative mai pe calapotel celor date de Goebbels presei naziste, asa că tinuse dinadins a nu se precipita la palat imediat după întoarcerea M. ca să nu dea nemților de bănuț că totuși R. era de conivență cu politica de duplicitate a Min.Ext. și că amândoi

se bucurau prea mult de reusita manevrei guvernului, intrucit in fond tot Hitler mincase hapul, din moment ce singurul castig ce-l obtinuse - comanda armatei noastre din Ucraina, care in schimb intra sub subzistenta Wehrmachtului oesece ne degreva mult contributia (in ce manta sfruntat, caci M.A. se angajase a plati cu virf si indesar ceea subzistenta!) - nu schimba decit din punctul de vedere formal situatia care de fapt era exact aceeași și înainte, Mannstein nescceptind nici odata ideile M.A." - Regele pricepuse imediat cum incercu acum Bijbiletii sa-ntoarca macezul, dar cum nu trebuia sa le bage nasul in propriul lor rahat, se facuse ca plona, astfel incit de aceasta data Ica nu adugase intru disculparea sa pentru demersul sau nemai pomenit, vechi doar de o duzina de zile, decit ca "manevra M. de a face pe toti sa creada intr-o reala criza monarhica si adevarata neintelegere intre guvern si palat fusese f.abila si reusise complet, drept care nici nu era de dorit ca asa zisa reconciliere, pe care acum si H.o dorea fiindca se speria de agitatie efectivă ce o stirnise-n tara presupusa criza internă, sa para prea din cale afara de iute si lesne realizată și in nici un caz MMLL și CR sa nu dea de banuit nimănui ca demersul cu cererea abdicării n-ar fi fost serioasă.

Dar nici de raspuns, in sensul unei mari bucurii de a fi descoperit subit ca toata incordarea și motilizarea trenului regal etc....nu fusesera decit un joc abil pentru a-i duce de nas pe nemti, nu-i fusese cu putinta lui Mike, prea desgustat de ipocrizia ambilor bestii, așa ca tacuse ginditor pentru a incerca sa vada dacă tacerea sa il va jigni profund pe interlocutor sau va fi intelesă de el ca o f.plauzibila reactie a celui ce totusi nu era dispus a inghiti pe stomacul gol chiar o asemenea șopirlă. Si Bijlet - cu toata șmecheria sa avocătescă - n-a știut sa joace cartea ca un adevarat și mare pokerist, caci a lasat-o moarta, luind insa și față de R.M. un aer de martir melancolic și nenorocit de "scarta ingrată ce-i revenise de a fi fost silit prin împrejurări atat de vitrege și complexe pentru toti romanii sa le facă iubitorilor sai stăpini atita sînge rău și nopți de incoamie chinuite", cum avea sa le spună la proxima ocazie. La ausul acestei năstrugnice explicații, pentru găsirea căreia îi trebuiașe il nile perfidului gangsteras grec, Ioani ne-a spus cu umarul sau sec și mutre sa hazlie de nipon: "Ce ar fi sa-i ocară Mike cele douăsprezece milioane iar dl.Styrcea două sute de mii de svitsereni și sa o ștergem la Monte Carlo, ca sa le facem figura și lui Dolfi care tablează pe firma regală pentru aparea petrolului sau și candiditor estora, dar, să revanșăm apoi travestiti la ora, H. pentru a-i

da peste cap pe tustrei?!" drept care ne-am prăpădit de râs, dar totuși mai mult de bucuria și certitudinea că, de fapt, tustrei mincaseră efectiv deja marele hap de a fi trebui să- nghite declarațiile regale făcute de Buzel și neretractate nici cerute a fi retractate de către M.S.-indiferent ce va mai scoate Bijlet ca discursuri reparatorii, care-l privesc pe dînsul personal - fără nici o repercuzie altă decît o lună de emoții. Și atunci nu m-am putut împiedica să spun numai MMLL și lui Ioani - jumătate serios și jumătate în glumă: "Si cînd vă voi explica odată cum de am reușit să-l ipnotizez pe dl. interimar ca să-mi parafeze declarațiile, abia atunci o să rîdeți de cei trei dictatori păcăliți, cu adevărată poftă!" Natural că n-am mai fost lăsat în pace pînă ce m-am povestit, dar abia după grele jurăminte de păstrarea secretului pînă la "pacea finală", numai celor trei și lui Bielle, care a fost atunci prezentă, cum le plătisem și lui Bij și lui Bijlet loviturile lor cu Toto și legea Fundațiilor Regale.

Sărmanul Tonciavea să moară însă fără să fi știut că fiul său adoptiv devenise un falsificator în acte publice și cred că a fost mai bine așa, fiindcă era deja destul de întristat de evoluția gangsterească a moravurilor internaționale și publice interne ca să-l mai deziluzionez și asupra concepțiilor mele de etică politică. Dar nu răceala contractată la întoarcerea sa din colțul veșnic însorit al țării, al baștinei sale către care trăgea mereu în ultimele ierni ale bătrîneții (sau mai bine zis ale vieții, căci n-avea decît 61 de ani, ceea ce nu-i o vîrstă mare pentru-un vîntor care-și petrecea, în adevăr tot anul, aproape jumătatea zilei în aerul liber) avea să-l ducă-n mormînt, cu toate că nu i-a păsst deloc de gripă, decît pentru a-l evita pe Ică pe care nu-l putea mirosi de fel (la figurat și la propriu, deoarece acesta se parfuma ca o muliere) căci imediat ce Basil a venit să-l anunțe că valul de căldură făcuse rațele să sosească în stoluri astronomice din Egipt și să mișune literalmente în "Fundu Cepilor" și pe Boian, s-a apucat de recunoașteri personale cu Iorgu și cu mine, înainte de a se decide a-l sfătui pe Mike să înceapă "marele măcel de baltă al primăverii" și a profitat de prilej pentru a-l invita pe Gerstenberg la vîntori pe bălțile mai mici din preajmă Bucureștilor, ca să-l descocească despre excursia la MCG și a-l răsplăti totodată pentru prompta lui intervenție ce contribuise fără îndoială și ea la invitația neașteptată a prea cutesătorului Conducător. O bucurie mare ce o avusese, în afară de victoria regală pe tîrîmul politic, la începutul ultimului său an fusese achiziția Săvârșinului. Aceasta se perfectase deja prin ianuarie în modul următor:

././.

Contele Hunyadyi ceruse inițial, când moștenise Săvârșinul și pădurea era deja mult supraexploată, prețul exorbitant de 5 milioane fr.elv., calculând unul peste altul hectarul la mie de fr. (Nu sînt decît 4.995 ha. și cîteva are, din care însă terenurile de construcție și via valorau mai mult, iar castelul și toate dependențele figurau cu sume modice, simbolice, ca totdeauna în asemenea cazuri), Estimația materialului lemnos, făcută de Adm.Dom. Mocsonyi cu cea a Soc. Corvinul și confirmată întocmai de experții silvici ai D.C. și Bun.Part.ale M.S., dăduse 66 și jumătate de milioane lei 1942/43, adică aproximativ numai un milion de fr.elv. la negru sau real și două mil. fr.elv. la cursul oficial de schimb intrucît de la moartea bătrînului conte, Corvinul tăiașe mult peste posibilitatea anuală normală care era de 50 ha. (dacă masivul ar fi fost în situația canonică a regimului de codru exploatabil abia la 100 ani, adică cu 100 de parchete a 50 ha. cu vîrstele crescînd regulat de la 1 pînă la 100 ani, ceea ce nu fusese deloc cazul) astfel încît trebuia așteptat vre-o 25-30 de ani pînă la reluarea exploatării clasice, ceea ce nu supăra cîtuși de puțin pe S. care nu conta pe acest domeniu ca sursă de venit ci ca teren de vîntoare ce avea tot interesul să-l cumpere cît mai ieftin și să nu-l exploateze deloc în timpul vieții sale spre a nu deranja vîntul. De fapt, domeniul totuși valora mai mult, cel puțin sute de milioane de lei, dar estimația fusese ținută cît mai joasă, profitîndu-se de situația neregulată a exploatărilor și de obligația unei lungi perioade de așteptare pînă la posibilitatea de a-i scoate un randament, tocmai pentru a reduce la minimum investiția M.S. într-un obiect de lux, din moment ce timp de cel puțin un sfert de veac, nu putea să-i aducă nici un venit, dar în schimb avea să-l coste aproape încă odată pe atît pentru renovarea clădirilor, modernizarea instalațiilor de apă și electrică și amenajarea cabanelor și a unor drumuri carosabile etc.etc. și pentru că S. nu dispunea decît de 40 milioane lei lichide (cele 30 ținute de Marinescu într-un sertar, plus sece din acțiuni realizabile la scurtă scadență) pe care le-a plătit lui Tonci (urmînd a-i achita rîstul în rate cu o dobîndă de 7%, cea oficială a E.N.R.) la cumpărarea (numai a activului) Corvinului fără pasiv, de la el care-l cumpărase cu pasivul, iar în activ în acțiuni Hunyadyi a Fabricii de Lacuri și Vopsele de la Timișoara și alte acțiuni de industrie mici arădene și timișorene neglijabile, ce fuseseră defalcate din activ la a doua vînzare - cumpărare între Tonci și R. care urmărea numai posesiunea Săvârșinului și fiind exempt de orice taxe, ce incumbă normal cumpărătorului, nu mai avea

nici o altă cheltuială, pe cînd la prima tranzacție între Hunyadyi și Tonci, acesta trebuise să achite taxele fiscale pentru întregul activ - pasiv al Corvinului, în România, fără să-i rămînă portofoliul acțiunilor defalcate, întrucît Directorul General al Dom. Mocsonyi le vînduse Avocatului Coriolan Băran, luînd el cel real drept comision pentru munca sa de estimatie a Săvârșinului și de negocieri cu Budapesta. Ori, Contele Hunyadyi, care n-ar fi vîndut nici odată Săvârșinul pe 66,5 milioane lei care pe zi ce trecea se devalorizau, astfel încît pînă ce reușea eventual să le transfere clandestin în Ungaria (cu care România nu făcea nici un fel de schimburi comerciale) nu mai realiza nici milionul de pengö, vînduse lui Tonci acțiunile Corvinului numai cu condiția de a primi la Pesta contravaloarea lor netă, fără a plăti nici o taxă, în pengö la cursul de schimb oficial, adică vre-o două milioane și jumătate, respective două milioane de fr.elvețieni transformate în pengö la cursul oficial; iar lichiditățile magiare ale lui Tonci nu atingeau o atare sumă, întrucît tot portofoliul său de acțiuni era compus dintr-acele mari internaționale (Suez, Canadian, Pacific, Standard Oil of New-Jersey, I.T.T. Chade etc...) ce nu se puteau negocia ușor și convenabil la Bursa Pestei în timpul războiului, așa că se văzuse constrîns să-și vinde ultimul mare imobil din cele șapte moștenite în inima Pestei, un bloc imens înconjurat de patru străzi, din care una este Vaci-ut, în centrul comercial al orașului. Cum eram atunci în plin început de criză și în plus Tonci nu se simțea bine și nu era deloc dispus să-nfrunte mutrele ostile ale multiplelor sale rudeni, cunoștințe și ale foștilor săi prieteni din societatea magiară, pe care nu o mai frecventase din '38, care era acum mult mai montată împotriva noastră decît atunci, cu tot succesul de la Belvedere, din cauza tensiunii mari romîno-ungare și pe deasupra prin vînzarea acestei case îl demontează total pe nepotul său Bubi Teleki (fiul contelui Jenno Teleki și al Tincăi Mocsonyi de la Căpălnaș) pe care vruse să-l înfieze în 1934, după moartea accidentală a unchiului acestuia, Ionel Mocsonyi, dar cu trei condiții ce fuseseră toate refuzate de părinții minorului (de a lua numele de Mocsonyi - Teleki de Foen, de a trece de la catolicism la ortodoxie și de a face bacalaureatul și licența în România, devenind romîn sadea, iar nu, cum era, simplu pașaportist minoritar magiar), drept care mp adoptase pe mine în 1935 după expirarea termenului de 1 an lăsat lui Tinca ptr. acceptarea tustrelor condiții, dar totuși, în testamentul său făcut concomitent cu

adopțiunea mea la 15 iulie 1935 în Arad, ce nu le era însă cunoscut Telekiștilor, îi lăsase lui Bubi "case mele din Budapesta" care atunci erau încă la număr de trei sau patru și pe care ulterior, văzînd că Bubi era educat spre a deveni 100% magiar la liceul Piariștilor din Budapesta, le vînduse în schimb cu casa din Timișoara, Fabrica Herz etc.. pînă la această ultimă și cea mai valoroasă, astfel că a preferat să-l trimită pe directorul Dom. Mocsonyi la Pesta pentru vînzarea ei cu scopul achitării lui Hunyadyi. Cum, pe de altă parte, nu numai acesta ci și mandatarul contelui avocatul israelit Simon Mihaly Pal erau amîndoi excreci notorii de mare anvergură, au vîndut imobilul pentru vre-o 5 milioane, pretinzînd că obținuseră numai 3, plătiseră cele vre-o 2 și jumătate contelui, taxele în valoare de vre-o 400 de mii și dăduseră asasisul rest de una sută mii pengő drept lichidare pentru serviciile lui, bătrînelui adm.al imobilului Teler Odon, fostul prim servitor al lui Tonci pînă-n 1918 cu care făcuse împreună primul război mondial, luîndu-l se ordonanță.- Așa dar, Tonci își vînduse ultima din celebrele case mocionști din Pesta pentru nici 20% din valoarea ei, căci în acel moment francul elvețian era la paritate cu pengo la alb și negru, ba chiar cîtepdată cu cîteva centime sub el, pe cînd, după dezastrul din cotelul Donului, nu-l găseai decît cu 80 de lei iar spre sfîrșitul anului cu sută. Dar, precum se va vedea în cele ce urmează, de fapt nu va fi încasat nimic pentru ea, ci dimpotrivă îi va fi costat o pierdere în plusul casei, căci cele 40 de milioane plătite Adm.Casei Regale celei a Dom. Mocsonyi au fost furate de Directorul General al acestora, restul de 26,5 vor fi blocate de fisc la C.R. pînă la plata taxelor succesoriale, astfel că atunci cînd le voi încasa vor fi f.devalorizate, iar prin faptul că pasivul Soc. Corvinului a rămas în seama mea ca moștenitor al lui Tonci, urînd a fi achitat de acesta în România și restituit ulterior de Hunyadyi, am plătit pentru acesta pînă la arestarea mea contravaloarea a un milion de franci elvețieni pe care mi le-a rămas dator. Culmea era însă că chiar eu am fost acela care ca M. al C. am insistat contra avizului juriștilor, obligînd pe Dir.General al Dom. Mocsonyi să ia pasivul societății în sarcina vînzătorului pentru a feri Curtea Regală de discuții directe cu Hunyadyi, crezînd că Tonci va ști să se descurce cu acesta și mi-am luat astfel singur belesua pe cap, neputînd bănuî că va muri peste două luni și că Hunyadyi, va fi ruinat de regimul comunist magiar cu trei ani înainte de confis-

carea averii mele. Si, cum din fericire numai Atotputernicului ii este dat să cunoască viitorul, întrucît n-~~r~~ exista timp în absolut, MMLL, Bielle, Nelly, Ioani, arhitectul italian Stoppa şi cu mine am plecat în 20 martie pe trei zile la Săvârşin tot fără adj. şi Monşer cu trenul regal în care am locuit în acest răstimp, fără se prevedem nici una din catastrofele viitoare şi la culmea fericirii de timpul minunat găsit acolo şi de activitatea noastră pasionantă: planul pentru restructurarea totală interioară a castelului şi dependinţelor şi amenajarea parcului. Fúry nu reclamase din toată celebra colecţie de trofee de vînătoare ale tatălui său decît primul şi al mielea căprior, primul şi al sutelea cerb al acestuia, primele şi ultimele sale coarne, plus recordurile, faimosul urs împuşcat de un nevinător, ginerele bătrînului conte şi cedat bătrînului care făcuse o boală din afacere pentru că el nu reuşise să vîneze nici un urs pe domeniul său în patruzeci de ani de vînătoare. La zi, apoi mormintele părinţilor care dominaseră lăculeţul din parc şi cîteva puţine ~~vechii~~ vechi de familie, donînd tot restul prietenilor săi din ţară - lui Nicky Kenedeffy, Telekilor de Căpâlnaş, şi lui Tonci toată pivnita cu Tokay-uri imperiale de peste sută de ani şi vinuri excelente din fosta via Hunyadi de la Miniş şi cea de la Săvârşin - şi personalului său, pungaşul de Dîr. al Dom. Mocsonyi alegîndu-se cu planul peste toate milioanele. Am fost prea ocupaţi cu Săvârşinul ca să mergem la Bulci care ne aşteptase în zadar cu un dejun, dar Suveranii ne-au rugat să aranjăm cu Tonci ca să poată sta la vară acolo pentru a supraveghea personal lucrările de reconstrucţie de la Săvârşin.-

La întoarcerea noastră la Bucureşti, întrucît Sinaia era în ceturi groase şi MMLL nu se instalau la Foişoe nici odată înainte de 10 mai, primăvara pe Valea Prahovei fiind f. nesănătoasă, au început tatonările relative la alegerea noului S. al C.M. Ică venind a doua oară la dejun, tot fără primire şi participare de către "civilii masculini", iar M.A. nefăcînd încă nici un gest personal de "mea culpa", dar punîndu-l pe secund să pipăie terenul cu privire la această problemă ce părea scum a se simţi dator s-o rezolve înfine, după cum Bijlet dădea a înţelege, spre a-şi arăta bunăvoinţa şi a crea prin această concesie bazele iertării sale şi ale unei noi apropiieri intervilane, dar fiind totodată îngrijorat ca nu cumva generalul cerut de M.S. să fie un element periculos pentru el şi deci inacceptabil. Elena, pe de altă parte, îl pistonă din-

din nou dinamic pe Mike ca să bată fierul cât nu ar ajunge iarăși lăsat să se răcescă pentru repunerea pe nicotină a potcoavei Vergotti, dar ingratul copil, uituc de marea contribuție a mamei-si la victoria reputată (căci ea îl aștigase și sprijinise cerut cel mai mult dintre noi toți a se ține tare și adusese de asemenea aportul hotărîtor în cîștigarea grațiilor Führerului prin folosirea proptelelor cumnatului ei german), ținea mai mult la bătrînul general de cavalerie pe care abia îl cunoscuse din șueta nocturnă de sub părul grădiniței din inima Ucrainei decît la tînărul locotenent de jandarmi din care mamă-sa hotărîse a i-l face prietenul cel mai bun, punînd problema politică cea mai importantă, a redobîndirii puterii regale, naintea celei sentimentale de a-și vedea mama complet fericită prin satisfacerea visurilor și liniștirea istericalelor ei premenopauzale-femeiești, iar eu - trebuie să recunosc - nu numai că-i dădeam dreptate, dar îl și încurajam, forte în această preferință, neținîndu-mă de asigurările date lui Jac la plecarea lui de a veghea ca tînărul Vodă să nu-l uite, păstrînd în permanentă evidență cererea recuperării postului de ordonanță regală, ce-i rămăsese de altfel rezervat, vacant. Cu aceeași consecvență, H.M. decisese a rămîne imuabil la alegerea fixată asupra lui Sănătescu, rugîndu-mă în consecință a-i da de veste acestuia despre a ea regală dorință ca nu cumva să se lase influențat de camaradul, tizul și prietenul său mai mare Bij : refuze postul sub un pretext oarecare pentru a nu-l indispuie pe acela. Neștiind că Sănătescu se afla tocmai de cîtva timp în țară într-un concediu merit a-i clarifica situația în urma cererii sale de a primi o însărcinare și, întors de la moșia părintească ce o moștenise în divizie cu Muc, care nu p putea administra fiind de la rebeliune viețșă la Zarca, era tocmai în capitală, mă dusesem cu o scrisoare pentru el la Tătărănu, cu care era f. prieten, cu scopul ca să i-o transmită pe front prin mîini sigure, dar aflînd de la acesta că-l puteam întîlni oricînd la el, am acceptat a dejuna cu 'el la Tătărănu peste două zile și astfel m-am putut achita cu mult mai bine verbal de misiune asigurînd acceptarea sa și prevenindu-l că R. dorea să aibă patru în loc de doi A.R. din care doi să fie Udrișchii și Ionescu Emilia iar cei alți doi de la marină și din antisieriană, întrocît el reprezenta cavaleria iar Com.Bat., ce aștepta să i-l recomande, trebuia să fie din nou, cum era și normal, un vînător de munte; eu rugîndu-l să-l sugereze pe

Robert Bossy din antisieriană fiindcă am avea astfel o legătură neinterceptabilă cu Raoul și că-l cunoșteam bine pe Robert, a cărui soție era sora lui Iorgu și prietena cea mai intimă a sorei mele.-

Singura problemă delicată era aceea ca el, care putea să-mi fie tată și ajunsese la gradul cel mai înalt în cariera militară - general de armată, căci cel de mareșal era la noi de fapt mai mult o demnitate onorifică decât un grad efectiv, până la Antonescu care ținuse să-l aibă numai pentru a trece legal înaintea generalilor de armată mai vechi decât el, să accepte a fi subalternul meu, dar aici Sănătescu și-a arătat mentalitatea de democrat anti-militarist și neformalist de tip anglo-saxon. Pentru a nu-l obliga pe S. să cedeze față de Antonescu asupra înlocuirii mele la conducerea C.R. și a-i da totodată acestuia și "ordonanței lui de Codresanu", pe care nu-l putea suferi și-l acuza de trădare față de M.S. de a fi făcut de rîs cavaleria în ochii lumii cu purtarea sa rușinoasă la palat, o lecție de bună cuviință și respect față de Coroană și dorințele ei, ținea să nu fie decât S.C.M. și nu și M.C., post politic cu care nu vroia să aibă nimic de a face, iar cum acesta era vacant, întrucît eu nu făceam decât funcția dar nu ocupam efectiv postul, cerea doar ca să nu primească I.O. prin mine, ci direct de la R., fiind deci singur responsabil de toată latura militară, iar la ceremonii militare, cum era la noi, să aibă înțietatea față de toți demnitarii civili. Cît despre colaborarea cu mine pentru coordonarea ghestiunilor militare cu aspectul politic al problemelor și programul general al M.S., avea toată încrederea că ne vom înțelege și potrivi la perfecție. I-am pus însă în vedere că la ora H. va trebui să fie M.C., astfel încît atunci, cînd vom simți că ne apropiem de răsturnare, va fi numit și M.C. în plin, pe cînd pînă atunci ar fi chiar mai abil față de Killinger să se afie într-o poziție mai ștearsă, strict militară și total apolitică, tocmai pentru a nu trezi suspiciunile nemiilor că palatul ar fi devenit prea puternic și cu veleități de conducere politică. Suveranii au fost încîntați de această combinație și de spiritul sportiv și înțelegător a noului lor important aliat și acum așteptam doar momentul cel mai prielnic pentru a-l sesiza pe Bij de alegere. Pentru Comanda Bat. de Gardă, Sănătescu avea în vedere "pe un băiat bun, expeditiv și devotat lui, colonel de vin. de munte, ce-l avusese sub ordinele sale pe front, unul Negulescu, actualmente la Deva, o

va propune M.S. prezentându-l la primul prilej. Mi-a dat a înțelege că acesta era mare antantofil și anti-nazist și anti-antonescian, deci tocmai ce-i trebuia M.S. "pentru orice eventualitate" ce s-ar pune la sfârșitul războiului, cât despre Bossy era perfect de acord, iar marinarul trebuia ales personal de Vodă, căci "pe ăia nu-i cunoștea deloc".-

Destul de vesel la aceste favorabile perspective, Mike și vânătorii C.R. se dăduseră f.serios la rațe către sfârșitul lunii pentru a profita din plin de condițiile excepționale ale vremii calde și senine înainte de închiderea vânătorii lor și plecasem - Mike, Ioani, Iorgu, Basile și cu mine-a treia oară, de la întoarcerea din Săvârșin, la Minăstirea, către ora ceaiului, pentru a ne afla pe baltă la paza de seară și a face apoi cea din dimineața următoare, plecând de această dată fără Tonci care se scuzase spunând că se simțea nițel prea obosit pentru a sta cu orele la soare și a trage sute de cartușe și prefera să vîneze mai puține rațe la Mogoșoaia unde MARTHE BIBESCU îl invitase la prînz. În ajun cinase la Leg. Italiei și se alesese cu o intoxicație ce spera să-i treacă cu dejunul totdeauna f. ușor și igienic la Mogoșoaia, întrucît Marthe avea un bucătar francez, iar seara era invitat la spanioli - contele de Casa Roja - și nu vroia să le refuze invitația acceptată de mult, în ultima clipă. La paza de seară trăsesem excepțional de curățel, cu o singură rață aripată și pierdută, nici un alt rateu și 58 bucăți la ciorchinar, Mike făcînd însă 63 găsite, dar Iorgu și Basile nici jumătate și la cina excelentă și f. veselă luasem hotărîrea de a-mi bate recordul dimineața și pe cît posibil pe concurenți. Si, într-adevăr, a doua dimineață, aflîndu-mă cu Mike în "Cepi", plasați pe două "ochiuri" mari ai bălții, spate la spate, separați de cîteva zeci de hectare de stuț și găsindu-mi un loc minunat pentru luntre, o lotcă mică pescărească îngustă, mobilă și rapidă, sub niște sălci bătrîne scufundate pe o treime-n apă, ajunsesem de la plecare pe la 5 prin canalurile tăiate-n șert și pînă la 11 fixe să chleg 111 rațe de toate felurile, 2 creți, 1 fundac și 9 cormorani, trăgînd în total cinci cutii minus un cartuș - adică 124 de focuri - cu alice și vre-o duzină cu placiul în bitlani, ceesece devenise recordul meu relativ la, rațe, ce nici nu l-am bătut de atunci și mă bucurasem la gîndul de a eși primul dacă mai luam vre-o duzină - două pînă la întoarcere și regretam doar că Tonci nu venise ca să-l fi bătut și pe el, cînd deodată o luntre spăru eșînd din stuț pe unde scosisem și

traversă "ochiul" grăbit în plin mijlocul lui cu un jandarm în barcă strigându-mi de la distanță că trebuia să plec pe loc întrucât M.S.Regina Mamă telefonase personal ca să-mi anunțe că dl. Mocsonyi era f.grav bolnav și se cerea să vin imediat la căpătiul lui. Am plecat la iuteală cu gândul că putea să fie o capcană de a lui Pichi Vasiliu pentru a mă aresta totuși și-mi încărcai "Mau-serlein" cu-n încărcător surb de 50 de gloanțe - ce ni le făcuseră toți la Costinescu la Sinaia-, dar din nefericire nu era nici o capcană căci la conac d-na Popescu, care vorbise personal cu R.M. mi-a confirmat trista știre, așa că am plecat singur rapid la București ca să aflu următoarele. După dejunul Marthei, Tonci fusese singur pe baltă și făcuse 4 rate, dar subit se simțise prost și plecase acasă pentru a lua niște pilule clivante ca să-i oprească durerile de stomac și intestin. I se oprișe digestia, dar nu putea nici vomita nici defeca fiind dealtfel constipat și fără scaun de două zile așa că-și făcuse un clistir fără rezultat iar, cum era încăpăținat rău cu privire la refuzul de a-l consulta pe medicul său fiindcă acesta-i prescrisese regimuri de care nu se ținuse băuse coniac și plecase la club sperând că partida de bridge o să-l facă să uite de dureri, dar se-ntoarse acasă mai rău ca să-ncerce încă o clismă înainte de a se-mbrăca pentru cina spaniolilor. Nu reușise însă nimic nici acum, așa că trebuise să le telefoneze că nu putea veni fiind bolnav și se mai îndopase cu calman-t contra durerilor în loc să-și cheme doctorul, iar la 3 dimineață o chemase înfine în ajutor pe Bielle spunându-i la telefon că se simțea pe moarte. Când Bielle a sosit în Columb 3, sărmanul Tonci avea burta total umflată și tare și nu mai putea de dureri, astfel că ea l-a adus rapid pe dr.Cahane care i-a pus pe loc diagnosticul ocluziunii intestinale, recomandând încercarea de a-l interna la Elias - rechiționat de MMG, unde se afla un chirurg renumit pentru această specialitate - ceea ce însă n-a reușit, directorul refuzând să primească pe un român și civil, așa că l-a dus la St.Vicent de Paul unde Hortolomei, Burghel și un asistent l-au operat, dar abia la 6, găsimdu-i intesinul mic descompus în așa fel încât au trebuit să-i taie 2/3 din el cu singura speranță că treimea lăsată va fi destul de sănătoasă pentru a se repune în funcție, ceea ce nu s-a întâmplat însă, fiind și ea prea lezată de efectele ocluziei. Totuși a rezistat șase zile, în decursul cărora n-a mai fost lucid decât în rare și scurte clipe în care n-a vorbit decât de vinătoare și cărți, iar când Burghel n-a prevenit că nu mai erau speranțe, întrucât toate încercările de

s-a pune mâțele în mișcare se avertiseră infroctuoase iar injecțiile nu-l mai puteau menține mult, i-am propus când s-a trezit o clipă din letargie să-i chem pe un preot întrebându-l care i-ar fi cel mai simpatic, la care Tonci s-a opus categoric spunându-mi: "N-am ce spovedi și nu mai primesc cuminăcarea de 40 de ani -vrran să mor cum am trăit și sînt sigur că tu mă înțelegi și ai să faci la fel: oamenii nu au nevoie s-o știe". A mai trăit după aceea o zi întreagă, părinte stit de bine încît Bielle și cu mine am început iarăși să sperăm s-l vedea salvat: cerea să bea un coniac, să fumeze o havană "de ale lui speciale" și provocîndu-mă la un "e carte", toate fiind aprobate de doctor, am jucat cu el o oră, la sfîrșitul căreia, spre înserate, s-a stins cu țigara-n gură și ulti a levată, ce mi-o luase, în mină, fără nici o durere și nici un cuvînt. Il vizitaseră în zilele precedente conul Georgică, Iorgu Basile și partenerii de partida pe care ceruse s-i vedea mai des, iar o sumedenie de prieteni și prietene pe care însă nu le mai recunoscuse. A fost imbalsamat și expus în casa lui, Dir. Dom. M. so-sind cu soția înainte de moarte iar menajul Teleki din Budapesta în seara următoare de 4 april. În 5, MMLL, Ică din partea guvernului și toți românii și străinii cunoscuți l-au vizitat, depunînd coroane, iar în 6 i s-au făcut funeralii naționale la Timișoara și a fost depus în mausoleul de la Foeni, ca să fie desgroptat cu ceilalți 32 ai celor 8 generații de Mocoinești înmormîntați pe domeniul primit împreună cu cavaleria și predicatul "de Foen" de la Leopold I, de către comuniștii din Timișoara. după 5 ani de "hodi-nă-n veci" și exact loc de la anul celei de a doua revoluții europene ce-i fusese stit de odios - 1848 - în căutarea săbiei cu mînerul aurit cu care fusese îngropat și celelalte obiecte de preț - inele și dinți de aur - presupuse a putea fi recuperate de pe schelete. În mașină pe drumul către Foeni, Tina Teleki, extrem de amărită la aflarea din testament că fiului ei fuseseră legate explicit "casele din Budapesta" iar nu averea din Ungaria, așa că nu moștenea nimic, mi-a spus cu ură: "Să știi că avuția Mocoineștilor nu le-a adus noroc și aruncă nenorocirea pe toți acei pe care-i stinge, așa că n-ai să te bucuri de ea", la care i-am răspuns că totuși speram că va accepta pentru Budi tot portofoliul acțiunilor din Pesta, la care renunțam deși fui revenea de drept, ca o compensație pentru ulti, a casei vindută din vina mea indirectă fiindcă eu influențasem pe R. să cumpere Săvârșinul. Firește că oferta n-a fost respinsă iar în decembrie, cînd aveam să plec cu Dir. Cont. Băn. Rom. Gheorghe Rîuresanu și avocatul meu arădean Miron .//.

Butariu la Pesta pentru desocotiri cu C. Hunyadyi, acesta avea să-i mai cedeze lui Bubi din diferența între suma fictivă și cea reală de vânzare a casei, ce fusese mult mai mare decât crezusem, vre-o jumătate de milion de pengo. Astfel evitasem procesul cu rudele mele adoptive, ce le fusese sfătuit de avocați proști și interesați, pe care evident că eu nu-l puteam pierde, dar m-ar fi costat bani pentru avocați, timp pierdut și relațiuni de dușmănie cu oameni cu care m-am împrietenit dimpotrivă din ce în ce mai mult. Dar dacă intrarea în posesie a moștenirii lui Tonci ne-a dat neveste-mi și mie marea bucurie de a ne instala cartierul general - socotit permanent - la Bulci pe care amîndoi l-am îndrăgit peste orice pentru că e într-adevăr un loc adorabil și o comună dintre cele mai simpatice, din cauza atmosferei sale cosmopolite creiate de cocktailul multi-național al populației, țigănite din păcatele Benedictinilor italieni, francezi, nemți și cine știe din ce alte neamuri care clădiseră în 1212 pe marea Ostrov al Mureșului vestita "Minăstirea Sancta Virgo in Insula" (cu clopotul în argint pur de mărimea omului și icoana Maicii Domnului făcătoare de minuni, "care de două ori n-a vrut să ardă cu biserica" și azi e la Radna, furată de Franciscanii mai dinamici și bun exploatare de minuni), cucerită și distrusă de turci abia după căderea cetăților de la Siria, Soimuș și Deva la vre-o trei ani după dezastrul de la Mohacs, la care s-au adăugat treptat români, sârbi, unguri, croați și bunievați, slovaci, șvabi, cehi și austriaci, așa că Bielle era a treisprezecea națiune reprezentată, dar prima protestantă, căci toți bulcenii în afară de patronul bisericii sînt romano-catolici, pe de altă parte nu-i mai puțin adevărat că afurisenia sau numai maledicțiunea Tincăi și-a produs rapid efectul întrucît problemele izvorîte din suscesiune n-au putut fi rezolvate nici pînă la arestarea mea în 1947, ci doar prin naționalizarea tuturor bunurilor mele în 1948. Iar dacă din pricina funeraliilor oficiale și discursurilor pronunțate cu acest prilej, prin care parecă dinadins toți bănățenii au cătat să-l lăude pe Bij ridicînd în slavă marile merite naționale ale neamului Mocioneștilor, tradițiile lor aristocratice și fericita alegere ce-o făcuse ultimul lor vlăstar înfiindu-mă pentru a le continua, Antoneștii au trebuit și ei să-mi manifesteze de ochii lumii, prin conșoleanțele scrise și verbale sentimente de simpatie cordiale și aproape afectuoase, în schimb tot ei, dintr-un resentiment natural pentru că le rezistasem cu

succes, dar totuși meschin și perfid pentru oameni ce aveau pretenția să fie mari, conducători, au fost primii să mă lovească iarăși, chemându-l pe generalul Dobre, Min. de Finanțe, pentru a spune - Mareșalul - că "averea Mocsonyi e una de miliarde și trebuie deci impusă exemplar la succesiune iar nu, cum se întâmpla de obicei, să scape ieftin cu co-interesarea taxatorilor" făcându-l personal responsabil de alegerea unor inspectori financiari integri și cunoscuți ca necruțători, iar Ică adăugând că, pînă la achitarea integrală a taxelor succesoriale averea și veniturile să-mi fie blocate ca să fiu constrins a plăti cît mai rapid și să nu pot profita, prin trăgănări și eşalonări, de scăderea constantă a leului pentru a plăti în lei devalorizați. Mie personal mi-a propus, în schimb, bunele sale oficii pentru lichidarea întregii probleme într-un timp record și în condițiile cele mai neoneroase pentru mine dacă-l ascultam pe el, luîndu-l ca avocat, expert în asemenea materie, pe colegul său Aur Zăhărescu (cu fiica căruia, o fată nostimă de abia 16 ani, se zvonea intens că Bijlet ar fi fost cum zic francezii "au dernier mieux", adică în ultimul grad de relații optime) și dînd "Patronajului" Băile Văța ca să mă diminuez nițel averea personală impozabilă, pe cînd acțiunile nu intrau decît în calculul global pentru fixarea coeficientului de taxare ce i se aplica, potrivit faimoasei legi "socialiste" a lui Titulescu, Episcopii Timișoarei, Aradului și Caransebeșului - dar în special burtosul Lăzărescu, care vorbise așa frumos la slujba prohodului - extrem de mirați, scandalizați și afectați de faptul că pentru prima oară de cînd muriseră atîți Mocsonyi, care întremelaseră și detaseră episcopii ortodoxe pe vremea luptei naționale pe acest temei și teren și cu acest mijloc, un testament de al acestora și încă al celui din urmă (pe care tustrei speraseră să-l moștenească integral în 1933 la moartea lui Ionel Mocsonyi și-l acuzaseră ca să nu zicem injuraseră greu în 1935 pe "necredinciosul" Vodă de a-l fi influențat pe Tonci ca să mă infieze - ceea ce nu era decît parțial adevărat deoarece Carol îi sfătuisese doar să nu leghese, cum se zvonea că Tonci ar intenționa, toată averea lui bisericii, întrucît opinia că aceasta administra prost și nu făcea opere utile cu veniturile ei, iar Urdăreanu îi dăduse a pricepe că "se spera că-și lăsa cea românească elevului său de vinătoare sau cel puțin căminelor culturale") nu conținea nici un "legat bisericesc", îmi cereau de asemenea, fără-nconjur sau jenă, să le dau imediat, iar după plata impozitului succesoral, Pomenii, terenurile de construcție din Timișoara și respective Băile Văța, cîcă tot ca să scap de o dublă impunere și să re-

duc baremul procentajului la global, din moment ce nu-și puteau închipui că nu li le voi da ulterior "între vii" ca să repar omisiunea testamentară datorită desigur împrejurărilor vitrege ale decesului și nu prin legat postum prin care biserica ar pierde beneficiul moștenirii a unei generații de Mocionești. Tonci percepușe însă de mult - fără să fi avut nevoie de sfaturile atotacaparatorului monarh - cum erau gospodărite și la ce scopuri folosite dotațiile testamentare episcopale ale predecesorilor săi și ajunsese la concluzia că ajutoarele bănești permanente, din venitul averii sale, împărțite cu scepșis printre nevoiași, precum și "Casele Culturale A. Mocsonyi" - ce le întemeiasse însă - te de existență căminelor regale - erau mai adecuate contribuții sociale decât tendința înființării unui nou "Fond Bisericesc" de felul celui a bucovinean, adevărat "stat în stat", care, deși excepțional de bine administrat grație tradițiilor sale austriace, nu purcesse la industrializări, neridicînd în consecință standardul de viață a regiunilor respective în măsura posibilităților sale și-mi lăsase deci mîna liberă în această privință, nestipulînd dinadins nici o obligație testamentară în afara legatelor personalului său ce le-am achitat imediat revalorizate și luînd asupra mea impozitele aferente, deși nu fuseseră stipulate, interpretîndu-le ca trebuînd să fie nete.-

Dar nu acestea aveau să fie marile mele buclucuri - căci am publicat în curînd testamentul, din 15 iulie 1935, spre a le dovedi fetelor bisericesti că testatorul premeditase desmoștenirea lor, lăsîndu-mi grija să veghez la îndeplinirea de ordine socială după spiritul vremii și imperativele reale practice și le răspunsei tot atît de direct și fără nici o jenă că bisericile necesare vor fi clădire de "Domenii", dar că înaintea lor veneau piscinele, băile și dispensarele, urmate de cluburi organizate pentru odihnă, lecturi și sport, cu terenurile de joc aferente, ceea ce a fost răstălmăcit apoi prin răspîndirea zvonului că le-ași fi spus că sportul trecea înaintea rugăciunilor și fericirea materială înaintea celei spirituale, iar eu n-am demintat decît a doua, fiind de acord cu prima declarație, ce nu făcuseră însă nici pe aceea - ci nechezurile cauzate în urma formidabilelor exor cherii și potlogării ale "Directorului General Domenial", Remus Rafiroiu. N-am fost surprins peste măsură, fiindcă știam despre ele din denunțurile și informațiile ce-mi parveniseră din toate părțile de ani de zile, pînă la Geneva, dar totuși așteptările fură cu mult depășite. Cînd i le spuseseam lui

Tonci, îmi răspundea invariabil: "N-ai decît să preiei tu administrația, renunțînd la politică; eu sînt prea bătrîn ca să mă fac contabil și dealtfel cred că se exagerează".-

Dar, din nefericire, nu se exagerase deloc, ba dimpotrivă se subestimase mult anvergura exocrocului, după cum aveau să descopere în curînd.

Adevărul era că, orfan de tată încă din adolescență, Tonci fusese crescut în puf de cam bătrînoara sa mamă (născută baronesă Maria von Fischer de Nagy - Zsalamna, romano-catolică, văduva a doi soți bogătișimi, primul contele Sztaray de la care avea doi copii - Tassilo și Agatha, măritată cu un industriaș ceh Schudawa - fiind tot frate vitreg, din aceeași mamă născută baronesă Brudern, cu cel de al doilea Zeno Mocsonyi, tatăl lui Tonci) și moștenise în 1906 la majorat - căci în Austro-Ungaria erai major abia la 24 de ani - o avere imensă (Foerii avînd atunci vre-o 30 de mii de iugăre arabile, Sîn Paul - Sînt-Ana cam jumătate, iar Bulciul arabil tot atît, o vie imensă la Tokay, 7 imobile mari la Pesta și mai multe în provincie, plus terenuri de construcție și circa ^{trei} /duzine de milioane de coroane aur, în prea mult lichid, dar și acțiuni bancare, industriale și rente de stat) pe care n-ar fi putut s-o pape sau piardă la joc, în vechea orînduire central-europeană, nici într-o viață din cele mai extravagante nici prin cea mai proastă administrație și că, în plus, se socotea nedemn ori cel puțin inelegant ca un magnat să-și bage nasul în propria-i gospodărie și cum pierderea aproape totală a bunurilor sale mobile la prăbușirea coroanei și a celor imobile funciare, arabile, prin exproprierea romînească încă nu-l afectaseră de manieră a-și schimba modul de viață, nu judecase nici acum necesar să se ocupe personal de interesele sale, ci reînvoise la moartea bătrînului său preceptor și "fac totum", părintele Ionaș, mandatul în alb de administrație și dispoziție al acestuia urmașului la direcție ce i-l indicase acesta ca cel mai dinamic dintre tinerii funcționari; dar pe cînd atît Ionaș cît și predecesorul lui, nemeșul croat von Jegodics, lovit de "șlog" (atac de apoplexie) căzînd sub masa prînzului din prea multă slănină și răchie, fuseseră oameni de o cinste exemplară, dar gospodari cam demodați, Refiroiu din Araci (Brașov!), fiu de chiabur cu prea mulți copii flămînzii de avuție, era un pungaș născut, care reușise să-i arunce praf în ochi lui Tonci descoperindu-i rapid slăbiciunea pentru ordinea și disciplina aparente de tip militar (cu vîruirea bordurilor de piatră și rapoarte date du "Să trăiți

Excelență" în poziție de drepti, și formula lapidară "secția cutare se prezintă cu un efectiv de x porci, scroafe fătătoare, vaci sau m.steri etc... fără lipsă și în perfectă ordine") și dorința de a deveni mare industriaș în locul marelui proprietar de odinioară, drept care-l distrusese pădurea și-i lichidase cele mai multe din imobilele și terenurile de valoare ca și acțiunile bune pentru a cumpăra și crea industrii falimentare, demodate sau prost concepute cu singurul scop de a fura la fiecare tranzacție o pârțică grasă din valorile schimbate și a primi în același timp câte un bun oficial pe numele său drept răsplată pentru "afacerea mare" ce o realizase - chipurile în folosul stăpînului. Fiindcă știa că n-ar putea figura în testament cu un legat în valoarea donațiilor între vii și pentru care ar fi trebuit să plătească impozite mari din lipsa oricărui grad de rudenie, pe care succesorul nu i le-ar plăti, obținuse în dar treptat: ferme de la Sîn Paul, adică ceace rămăsese din fostul mare domeniu; via minunată cu casă mare de la Măderat; o casă splendidă, construită în 1934/1935 de fratele său, arhitectul Silvestru Rafiroiu, pe malul Mureșului la Arad și una tot ultra-modernă și luxosă în cartierul elegant al Timișoarei, dar nu se mulțumise cu atât ci încercase să-l convingă pe Tonci a-i dona și cele 36 iugăre de teren de construcție de lângă gara "Fabrica" spre Casa Verde, ce se-nsemnau anual pentru nutrețul porcilor de la îngrășătoarea din Fratelia, drept fermă menită a-i aproviziona gospodăria casei timișorene: Tonci îl refuzase însă net, știind că acestea valorau cât o treime din avere. În anul adopțiunii, pescuind păstrăvi cu Tonci pe Valea Ghegheșului, descoperiseră efectul grozav al apei minerale de la Vața de Jos și-i sugerasem lui Tonci cumpărarea băilor, care erau într-un hal fără hal, modernizarea lor, cu o piscină mare, cabine, dușuri, cascade etc. și un hotel ca lumea: drept fond de pensie al funcționarilor "Dom. și Intr. M.", întrucât era, după concepțiile mele occidentale, inadmisibil ca un concern de oarecare mărime și pretenții să nu posede nici un fond, iar acesta să nu fie alimentat dintr-o sursă cât mai sigură cum sînt băile bune, frecventate tot anul. Ele aparțineau fraților Berkovits din Arad, care atunci preferaseră a nu le vinde deși n-aveau mijloacele pentru a le dezvolta, dar în sept. 40, la instaurarea regimului de teroare legionar, veniseră să le ofere. Tonci n-a vrut să le cumpere ca să nu se spună că profita de împrejurările politice în care evreii erau constrinși să lichideze în condițiuni desavantajoase, ceace nu fusese cazul între 1935 și 1938 cu "Palatul

- 1000 -

Weiss" și Fabrica Herz din Timișoara cumpărate amândouă extraordinar de scump, dar eu l-am încurajat ca totuși să le cumpere la valoarea lor reală care va dovedi oricând că nu profitase de conjunctura proastă pentru evrei, iar cum Aladar Berkovits ne implora să nu-l lăsăm confiscat, le-a cumpărat în condițiuni excelente pentru vânzători plătindu-le în lei contravaloarea a circa 300 de mii de fr.elv.dar Rafiroiu, cică doar ca să camufleze pe Tonci, le intabulase pe numele său și investise în ele până la decesul acestuia de două ori cât costaseră, din banii mocionești, printr-o contabilitate unică în lume, ce o practica dealtfel și pentru Via de la Măderat, în care toate cheltuielile erau plătite de Tonci iar toate veniturile încasate de Rafiroiu, demontând în plus caloriferul din castelul Bulci pentru hotelul de la Vașă și mobilându-l de asemenea cu mobile de la Bulci.-

Cînd am intrat la palat, Rafiroiu a încercat în repetate rînduri să mă determine a interveni pe la ministere pentru interesele "Domeniilor M", în speță, însă mai mult pentru ale lui, întrucît ședea Băile Vașă drept ale sale și cum refuzasem categoric orice intervenție și în plus cererea lui de a-l propune M.S. ca administrator al moșiei regale Săvârșin prin care ambiționa să ajungă treptat Adm.C.R. și al Bun.Part., eventual chiar la D.C., unde spera să poată fura mult mai mult decît la Mocsonyi pe care-l storsese deja la refuz, relațiile noastre ajunseseră la tensiune, iar într-o zi la un dejun cu Bielle, tatăl meu, unchiul meu baronul Constantin Hormuzaki (văr primar al tatălui meu, de aceeași vîrstă și crescuți împreună), Tonci și Rafiroiu, ridicasem problema Băilor Vașă, întrebîndu-l pe Tonci dacă intenționa să le doneze efectiv lui Rafiroiu sau să rămîină destinate, cum fusese vorba, ca fond de pensie a funcționarilor concernului. Tonci răspunsese atunci că nu le donase lui Rafiroiu care-i dăduse dealtfel actul prin care recunoștea că aparțineau de fapt lui Anton de Mocsonyi, la care Rafiroiu începuse să plîngă lacrimi de crocodili de a fi fost bănuț de mine cu intenții incorecte și părăsise masa, spre dezolarea lui Tonci care mi-a spus: "Vezi ce ai făcut - l-ai jignit profund, acuzîndu-l pe nedrept, din informațiile tale greșite!" L-am întrebat pe Tonci, unde era acel act, la care mi-a răspuns mîrșit "în casele de fier ale Adm.Centrale din Timișoara". Eu am replicat rîzînd: "Adică tot în mîinile lui Rafiroiu, în loc să fie la tine", la care Tonci rămăsese perplex fără să mai

.//.

spună nimic.- În aceeaș casă de fier erau și bijuteriile mamei lui, pe care Tonci mi le arătase la adopțiune, dar nu-i dăduse de atunci lui Bielle să poarte nici un inel, cât mai era tânără și i-ar fi făcut plăcere, iar perlele nepurtate pe piele se stricau acolo, totul neinventariat nicăieri și sub cheia d-lui Rafiroiu. Si mai curînd decît bănuisem, aprehensiunile mele aveau toate să se averseze perfect justificate.-

Cerusem M.S. o săptămînă de permisie după înmormîntare, pentru aranjarea chestiunilor cele mai urgente privitoare la preluarea averii, Ullea urmînd a mă suplea la palat pentru lucrările curente, ca de obicei, iar MMLL ne spusese să stăm în Banat cît va fi nevoie, intrucît ele ne avertizaseră de mult despre necinstea lui Rafiroiu din ceasce aflaseră la Banloc de la Pr. Elisabeta, așteptîndu-se la mari surprize neplăcute pentru noi și rugîndu-ne să organizăm Bulciul pentru primirea lor imediat după lo mai. Negel reprezentase pe S., iar Stoicescu guvernul la funeralii, ceasce fusese norocul meu fiindcă putusem să-l rețin două zile la Timișoara pentru primele operații de preluare și dispoziții administrative cu caracter juridic. Încă din 1935 la Evians unde venea anual să facă renumita cură pentru rinichi iar eu m duceam ca să joc chemin de fer la cazinou și ne revedeam astfel în fiecare vară, el venind la sfîrșitul curei să ne viziteze la Geneva, Coty îmi făcuse servicii însemnate personale de ordine juridică (două testamente ale tatălui meu, Stîrcea, de înainte și de după adopțiunea mea, ce fuseseră prost făcute de avocatul bătrînului, T. Niteanu și altele relative la interesele viitoare ale nevastă-mi) refuzînd categoric orice plată dar promitînd a-mi fi avocatul permanent remunerat cînd m voi ocupa de averea Mocsonyi și acum, deși M. de J., se țînuse de cuvînt: luase testamentul original și-l depuse la Trib. Ilfov ca să deschidem și perfectăm toată succesiunea la București pentru evitarea haitei de notari publici și avocați provinciali și mai cu seamă legile complicate austriace din provinciile alipite; se și înțeleșese cu Dobre, căzînd cu el de acord asupra alegerii inspectorului financiar Eugen Demetrescu cu care făcuse multe mari succesiuni în condiții perfecte, între altele cea a lui Nicolae Ghica-Comănești (de 100 de mii ha. pădure), iar cu Georges Cretzianu de la Bc. Rom. ca să-mi cedese pînă la sfîrșitul succesiunii și eventual definitiv pe dir. cont. acestuia și după cîte se părea cel mai sătut expert contabil din țară. Așa dar, în 7 aprilie, ca să nu bruscăm lucrurile și să-l împin-

- 1012 -

gen astfel la măsuri defensive, trecusem împreună la "Centrală" pentru a lua act de bilanțurile și inventarele Domeniilor (în care figureau ca anexe Văța și Măderatul), S.I.A.B., Herz și Crinul și să cerem întocmirea lor amănunțită și completă într-un anumit fel dorit de Coty pentru simplificarea estimărilor fiscului. Cu acest prilej făcusem constatarea lipsei celebrului document de recunoaștere a proprietarului real al Băilor Văța și a tuturor bijuteriilor de valoare, dar Coty mă reținuse a face scandal, pe motivul că n-aveam dovezi și trebuia să le găsim încetul cu încetul; tatăl meu, Goco Horanuzski, Bielle și cu mine neputând fi considerați ca atari. Prin urmare, Rafiroi trebuia să -și inchipuie că va putea să-și facă de cap mai departe, până ce l-am avea total încolțit. Așa dar, de unde credea că nu-i voiu reînnoi contractul și mă întrebasese f. umil dacă intenționa să-l păstrez mai departe în serviciu, întrucât n-avea nici o altă pretenție decât să-i cedez terenul de la Casa Verde pe care E.S.-i-l promisese formal dar el nu se gândise să-i ceară semnătura pentru actul de vânzare - cumpărare iar în spital sosise prea târziu, eu l-am asigurat că nu aveam nici o intenție să-l schimb dacă înțelegea să colaboreze cu mine în mod leal și cinstit ca o echipă în care eu aș fi căpitanul, dând directivele generale principale dar neparticipând la lucrările de amănunt ca să-mi pot păstra mai departe ocupațiile de ordine politică fără a fi silit să-mi abandonez cariera, iar d-lui ar fi responsabilul aplicării acestor directive prin continuarea activității sale administrative pe teren. El a fost f. bucuros să fie menținut, promițând în prezența lui Stoicescu "a nu-mi face nici o dificultate pentru intabularea directă a B.V. pe numele meu, spre a evita trecerea lor în succesiune (recunoscând totodată că fuseseră cumpărate și cedează exclusiv din averea defunctului) în clipa în care îl voiu semna actul de donație a celor 36 jugăre". Santajul era fantastic fiindcă terenul de construcție valora de cel puțin douăzeci de ori cât băile cu investiții cu tot, așa că Stoicescu a obiectat, că nu era consult, pentru poziția mea să lipsească un singur bun ce ar putea fi doctotit sustras din succesiune spre diminuarea cotei la global, rugându-l deci a face actul de recunoaștere a B.V., ca făcând parte din averea succesorală, iar terenul nu-i putea fi donat înainte de a fi posedat, cu taxele succesoriale achitate, depinzând de hotărîrea ce eu aș lua-o ulterior în această privință, avertizându-l totodată că eu eram decis a face estimății absolut

.//.

reale ale întregii averi din care nu trebuia să lipsească un cui pe inventare pentru a da exemplul cinstei ca M.al C. și adăugind că dealtfel Antonești dăduseră ordine speciale în sensul de a mă prinde cu vre-o estimatie incorectă și mă pîndeau cu scopul de a se putea răzbuna pentru cunoscuta criză forțîndu-mă să mă retrag din postul mare de la palat în urma vre-unui proces infamant. Rafiroiu mă rugase atunci să-i dau cuvîntul meu de onoare că-i voi da terenul dacă făcea actul de intabulare a B.V., la care i-am răspuns că aceasta va depinde de felul cum va decurge preluarea întregii averi. Vroise să-i reînnoiesc exact acelaș text de mandat prin care putea fi dispună fără alte mandate speciale de vînzarea oricărui bun mobil și imobil, la care Coty i-a scos noul mandat gata pregătît, de simplă gestiune limitată și ea f.conditionat de aprobări scrise. Nu-i plăcuse figura dar o înghițise cu speranța de a se descurca totuși ulterior într-o administrație stît de complicată încît dl. Min.Stoicescu nu va putea să-l prindă cu chitibușurile contabile. - Apoi îi ridicase salariul pe dată de 1 april.de la vre-o 80 la 200 de mii de lei lunar, adică mai mare decît al meu de la palat, dînd însă tot odată ordinul încetării pe aceeași dată a întreținerii lui și a întregii familii pe contul Dom. și separării contabilității averii lui personale de orice amestec cu cea a Dom. Pînă atunci tot costul vieții sale și al familiei., toate cheltuielile casei lui (sub pretextul că Tonci locuia la el cînd stătea la Timișoara, luse pe Rozalia ca bucătăreasă, pe fratele ei Mihai Blăgoi ca servitor, pe șoferul Secară și pe Iosif Micloș "Lupu" cu soția ca al doilea servitor și servitoare - toți de la Bulci în solda Dom, folosind dealtfel și Lincolnul nr.2 exclusiv pentru el) fuseseră achitate în contul "Casei Timișoara" însumînd de cînd ori cît "contul personal al E.S.". În 8 april, Coty s-a întors la București, iar Bielle și cu mine am plecat cu mașina la Bulci unde am dat de alte belele mai minore, dar care au infuriat-o din cale afară pe nevastă-mea: toată lăngăria nouă a întregului castel, o parte din argintărie și bibliotecă și 99% din proviziile rare fuseseră ridicate din ordinul doamnei Rafiroiu la începutul în ziua de 5, căci la suzul să aveam să trecem după funeralii la Bulci, socotise prudent să nu le mai găsim acolo nici pe inventare. Faptul că toți funcționarii și servitorii care-l urau pe Rafiroiu fiindcă salariile lor erau disproporționate de mici față de al lui, că știau toți de majoritatea patologiilor și că

pe deasupra erau terorizați de dînsul care se purta cu o brutalitate nemi pomenită față de ei bătîndu-i și concedindu-i dacă ndrăzneau să se plîngă direct lui Tonci, ceea ce toți renunțaseră de mult să mai facă deoarece numai Mircea Birtașiu o făcuse cu succes și fără consecințe. aflaseră cu tristețe că noul stăpîn îl reconfirmase pe tiran majorîndu-i salariul la suma ce figura în testament drept legat al unuia dintre vechii servitori care-l slujiseră pe defunct o viață-ntreagă, avusese efectul deplorabil că neam putut afla decît cu țîrîiata și mult mai tîrziu toate nenumăratele lui matrapazlicuri. Eu sfătuisem pe Bielle să nu se ambeleze, fiindcă interesul de a recupera lucruri mult mai valoroase ceea să ne facem a nu ști nimic despre fleacurile acestea, promițîndu-i a dota castelul cît mai curînd cu o lengerie franțuzească mai frumoasă decît cea ce-l pierdută, ca să regăsească măcar cărțile care din fericire erau trecute în cartotecă pe care nu se gîndise tocmai s-o distrugă, dar elvețiențele nu știu de glumă cînd e vorba de necinste și mai ales de lipsa unor obiecte casnice necesare gospodăriei, așa că m-a făcut laș, a declarat că atunci refuza să primească pe Suverani, că nu puteam într-o lună să le înlocuim și l-a luat la telefon pe Rafiroiu la rost, calmă dar fără drept la scuze sau apel, somîndu-l a trimite în 48 de ore tot ce ridicase din Castel, iar Rafiroiu, făcîndu-și desigur același calcul ce-l făcusem eu de a prefera să nu riște interese mari pentru micile potlogării ale reveste-și, și, a restituit jumătate din provizii spunînd că restul se consumase la benchetul dat cu prilejul înmormîntării, vre-o două treimi din rufărie argumentînd că treimea lipsă îi fusese dat de E.S. pentru casa din Timișoara, toate cărțile, dar nici un obiect de argintărie jurîndu-se că avea martori cum că aceasta îi fusese donată de mult. Cum Bulciul avea mult prea multă argintărie, pentru vre-o sută de persoane, n-am insistat, deși Tina o ceruse tocmai pe aceea, deoarece fusese destinată defunctei Jenny Mosconyi, sorei sale și ar fi vrut s-o aibă, în smintirea ei. Puștile și muniția nu lipseau și aceasta era esențialul pentru mine.-

Întorși la București, am avut mai mult succes cu cîștigarea unuia din punctele practice cele mai importante din interesele stăpînului decît înregistrasem pînă-aci cu ale mele: Bijlet redevinînd din nou cel de odinioară, curtenitor, afabil și plin de bune intenții pentru E. și Curtea lor, a plădat cu atîta convingere elecția generalului Sănătescu pe lîngă Bijl.

Încît acesta l-a chemat ca să-l întrebe dacă postul i-ar conveni iar generalul, şmecher, s-a lăsat cu greu convins să se-mormînteze la palat, dar spre a-i face prietenului acest hatîr a spus că n-ar refuza acest loc de odihnă cu condiția ca eu să mă ocup mai departe cu "chestiile civile, diplomatice, protocolare şi administrative" cu care nu vroia să aibă nici un amestec, dar nică să tolereze intermediari între el şi cei doi factori principali" în toată treaba": Regele şi Conducătorul fireşte numai dacă "Vodă" l-ar accepta. Mareşalul, căruia Ică i-ar fi prezentat propunerea - dacă nu minţea spunîndu-ne-o - drept o concluzie la care ar fi ajuns cu Vodă analizînd împreună lista generalilor şi oprindu-se la acesta fiindcă le plăcuse amîndorura mai mult decît ceilalţi întîlniţi cu vizita frontului şi că el se lăudase cu prietenia sa veche cu M.A., îl asigurase pe tizul său mai tînăr că "va aranja el chestia cu prima ocazie", iar aceasta s-a prezentat în curînd sub forma primei "audienţe" cerute de Bij de cînd era Conducătorul Statului, altcuiva decît lui Hitler, telefonînd personal M.S. care, ştiînd deja despre ce va fi vorba în audienţă, l-a întrebat f.drăguţ dacă n-ar prefera, întrucît era atît de ocupat dar tot trebuia să mînină, să vină cu d-na Mareşal şi cu "Ică" la dejun, fără prezenţa curtenilor ca să se poată vorbi de toate fără jenă şi, natural fosta "bestie" a primit invitaţia cu plăcere. Bazîndu-se pe vorbele lui Bijlet, MMLL i-au pus acestuia alegerea lui Sănătescu în cîrcă şi Bij n-a părut mirat cînd a fost întrebat de ele dacă-ntr-adevăr erau aşa de vechi şi buni prieteni, spunînd că- toată armata n-avea unul mai bun şi sincer, la care R.M. a spus surîzătoare: "Ce păcat că nu ni l-aţi propus încă din 40; am fi evitat toate certurile noastre mici stupide: dar bine că-nsfîrşit am găsit soluţia care ne va scuti de acum încolo de orice neînţelegeri!" Bătrînul i-a răspuns f.natural că avusese nevoie de el în sectorul cel mai gîngaş al frontului, dar că acum merita şi el o viaţă mai tîhnită fiind grav bolnav de rinichi şi că se bucura că acceptase sugestia sa. Se vorbise un ceas întreg despre boli, doctori şi spitale în urma afirmaţiei R.M. că ea va avea grijă să-l vindece pe Sănătescu punîndu-l la regim, iar Bij răspunde că ar fi o adevărată minune întrucît nici soia nici fiica lui nu reuşiseră să-l împiedice a bea ţuică şi a mîncă sîrăt şi piperat. Aşa dar, pentru prima dată din iulie se-njghebase din nou o atmosferă aproape similară celei a "întelegerii cordiale" de la prînsul în 5 la

Foisor și pentru a o exploata rapid la maximum, Mike a propus pe loc un dejun în 6 cu Sănătescu rugându-l pe Bij să-l anunțe și să-i fixeze data. Acesta a avut loc după câteva zile într-o duminică și a fost un succes deplin astfel încât Bij, pentru întâia oară mai descrețit și spros pe glumet, și-a permis să-i invite pe Suverani la el pentru duminica următoare ca s-o cunoască și pe d-na general spunând cu haz că e a mult mai bine decât soțul care nu merita așa soție căreia-i făcuse multe neazuri în tinerețea lui. Cum protocolul cerea însă ca dumnea-ei să fie prezentată MMLL la Curte înainte de a le întâlni într-o casă particulară, d-na Sănătescu a fost invitată pe loc la cesiul R.M. fără soț "ca să le poată vorbi MMLL despre păcatele noului S. al C.M.". - La dejunul de la vila Băneasa, VETURIA fusese a opta persoană, făcând pereche cu Ică pentru simetria mesei dreptunghiulare și se arătase de o excesivă gentilețe față de R.M., ceea ce cam iritase pe biata Marie, îngrijorată a nu pierde și pe această atât de intimă curteană de a ei. Abia la acea masă veni vorba despre moartea pre timpurie a lui Tonci, Veturia insinuând că se părea a nu fi fost normal, lucru pe care R.M. îl auzise deja de la unul din prietenii ei, doctor, sub sigiliul discreției absolute fiindcă nici Hortolomei nici Burghel nu afirmaseră nimic precis, concludent. Regle obiectase că de mult Tonci nu se simțise bine și de aceea refuzase a veni în Bucovina la vinători pe care în alți ani nu ar fi ezitat să le patroneze. Cu acest prilej, fusese menționat și eu pentru prima dată în conversațiile dintre Suverani și Bij, tot d-na Goga atacând subiectul cu observația că tot clerul "de dincolo" era ultragișat de lipsa oricărui legat și vreunei donații post-testamentare reparatorii a regretabilei omisiuni, la care Bij a remarcat: "Lasă că-i bine - așa le trebuie ăstora - de ce tot ei și nu acei care duc lipsuri reale - să termine odată cu cerșitul ăsta nedemn de o instituție de Stat - au lefuri bune și venituri mari, neimpuse, ce nu le merită pentru cât au făcut și fac: niște trîntori care se bagă unde nu le fierbe oala și atunci cînd nu-i chiamă nimeni să-și dea cu părerile, dar cînd e nevoie de concursul lor, se ascund după prapori și catchisme și ascultă de ordine străine, ca să nu participe la încoronarea Unirii; o să-și piardă ei burțile în curînd, dacă vor continua să tragă aforile de grije menținerii privilegiilor anacronice, iar cînd e vorba să lupte pentru adevăratele principii ale civilizației europene bi-milenare și împlinirea imperativelor vremii mari ce avem cinstea s-o trăim, fac pe pacifiștii, adică pe nau-

- 1017 -

trii, trădindu-și turma și apoi se mai miră că lumea devine pe zi ce trece mai necredincioasă; ce să mai creadă omul simplu când îi vede pe șefii săi spirituali cochetând cu dracul! "De aici a pornit o discuție în care Ică și-a apărut indirect declarația de A.N., aducând elogii papalității care, spunea că, va supraviețui tuturor războaielor ideologice, ducând cea mai înțeleasă politică și abilită diplomatică dintre toate, pe când Veturia a protestat că nu vorbise de papistași, dar atunci d-na Sănătescu (ferventă catolică de recent transfugiu - poate în urma decepțiilor îndurate cu micul Ionel) a sărit în apărarea renegaților ardeleni, oarecum ca s-o cheme la respect pe d-na Goga, pentru insinuarea că episcopii ortodoxi ar fi mai intrați în veac decât colegii lor uniți. Toți pricepuseră ce-l făcea pe marele Ionel să le ocărească pe venerabilele și buhăite de sfințenie "fețe" noastre bisericești care avuseseră mai recent curajul, ce nu vroia să le recunoască, de a fi înfruntat pe încruntatul despot al puterii laice în folosul unor privilegii și tradiții cu mult mai tinere^{decît} lor, dar meserii deviaseră de pe calea subiectului principală ca să nu se riște desgroparea din țintirimul abia părăsit al zizaniei, a unora mai spinoase din sarcofagiile mausoleului cu accesul interzis de mai marele bonz al cultului wotanic, în preajma ceasului fatidic al digestiei defectuoase a mandarinului doctrinei personale, știindu-se că acesta avea obișnuită predilecție a-i desvolta tocmai atunci principiile printr-o din ce în ce mai confuză, violentă și apodictică monelectică cu care se autoexcita pînă la paroxism. Dar mandarinul isprăvisese ce avea de enunțat privitor la biserici și, cum nu se lăsa oprit a-și urmări firul genialelor gânduri monologate, continuă: "Statul va încesa mai mult și asta mă bucură; numai să nu-și închipuie fantele că va scăpa mai ieftin datorită lui Stoicescu, căci se știe că e o avere de vre-o 15 miliarde ce trebuie să intre la plafonul scării, așa că n-o să-i rămînă decât o treime sau un sfert, ba poate chiar mai puțin, după cum crede Dobre - știe Ică mai precis - astfel încît ar face bine să nu se lăcomască, ci să le mai lase și rudelor adevărate un ciolan, care s-au plîns lui Davidescu că au fost frustrate cu schimbul Săvărșinului de niște case mari în centrul Pestei, iar asta-mi spune că băiatul nu s-a lăsat deloc maghiarizat de școală, ci s-ar simți român și e f. popular în țărănimea noastră, ceea ce Ștircea n-o să fie cu exteriorul și accentul său de englez". Ică a relevat că acțiunile nu se impuneau la succesiuni,

.//.

fiindcă impozitul se preleva anual și pe bilanțul societăților anonime și pe venitul acționarilor, dar că valoarea acțiunilor intra în cea globală a bunurilor succesoriale, sporind-o însă puțin ca să atîrne greu în calcul, deoarece toate bilanțurile erau fictive pentru a eluda fiscalitatea excesivă a Statului pentru industrii și inexistență pentru cei 75% de mici agricultori, drept care țara se industrializa atît de lent, pe cînd în Apus statele hiper-industrializate ajunseseră la această situație multumită unui secol fără de impozite mari. Cit despre rudele magiare ale bătrînului Mocsonyi, refuzaseră oferta lui de înfiere a micului Teleki, cu condiția să-i poarte numele, să treacă la ortodoxie - credința națională și originară a majorității romînilor - și să devină sută-n sută romîn, așa că - n-aveau de ce să se plîngă dacă le-a plătit-o vînzînd dinadîns casele din Budapesta ca să transfere sistematic toată averea sa magiară în România, pentru a-l feri pe Stîrcea de complicații cu o avere imobilă în Ungaria și de atracția vieții aristocratice din capitala ei, iar el făcea mai mult decît îl obligase testatorul donîndu-i băiatului fără nici o obligație juridică averea lichidă ungară ce nu-i fusese destinată acestuia, fiindcă era importabilă oriînd. (Bijlet știa acestea de la mine la care se informase după aceeaș discuție la vilă pornită de col. Davidescu care se-mprietenise cînd a fost et. mil. la Pesta cu Tincă grație căreia pătrunsese în societatea exclusivistă a magnaților ungari și deci le ținea acum Telekilor isonul). Bij a reținut numai din toată explicația lui Ică faptul că un cetățean care nu moștenește decît acțiuni, chit că reprezentau o avere uriașă ca cele ale lui August. Heyman, Malaxa, etc..., nu plătea nici un impozit altul decît o taxă minimă simbolică mai mult registrativă - de cînd tot dînsul decretase legea obligativității nominalizării tuturor acțiunilor, complet absurdă, polițienească, întrucît reducea se substanțial intensitatea operațiilor de bursă ce aduceau Statului un venit frumos, ca și valoarea acțiunilor greu transferabile diminuînd însă firește și jocul de bursă speculativ care, cu toate inconvenientele mult criticate de apostolii nivelării mai mult sau mai puțin totale a stării materiale a populației mondiale, constituie de fapt chintesența liberalismului și însăși temelia capitalismului, adică a sistemului uman cel mai firesc și dinamic producător de bunuri și aducător de progres - și a vociferat imediat că va decreta pe loc o lege care să pună capăt acestui privilegiu nedrept, imoral, abuziv și absolut scandalos al "cavalerilor de industrii", la care Mike - care ascultase f. atent toată conversația pentru a-mi-o putea reproduce întocmai, deoarece mă privea

- 1017 -

direct și știa că m-ar interesa s-o cunosc pentru a-mi lua precauțiile eventuale față de vreo nouă mizerie de a regimului - a spus: "Nu cred că prea există oameni în țară care să n-aibă decât acțiuni căci orice bogătaş ține să posede nominal o casă, fermă, moșie, vie, vile și terenuri ce nu fac parte din societățile pe acțiuni iar marii industriași au adus și aduc statului mai multe venituri decât cele 75% de mici agricultori, așa că trebuie bine studiată de specialiștii financiari o asemenea lege înainte de a ne lansa s-o decretăm ca s-o retragem apoi după un an sau doi de ponosase, dar în orice caz nici eu nici Stoicescu nu mai semnăm nici o lege cu efect retroactiv fiind o negare a însăși bazei oricărui principiu de drept - în ins neputând fi condamnat sau sancționat pentru o crimă, un delict sau orice faptă ce le știa, pentru că erau, perfect legale atunci când le-a săvârșit - astfel încît, chiar dacă se va decreta legea impunerii acțiunilor la succesiune, ea nu-l va mai putea atinge pe Mocsony". - Erau deja la cafele și coniac "Wehrmacht" frantuzesc, la ora fatală a "șlogului" celor hipertensivi expuși congestiilor cerebrale, ceeace-i scăpase din vedere M.S., observînd prea tîrziu cum tijilor mei (căci și pe mine mă chiamă Ionel chiar legalmente, fiind astfel botezat și trecut pe actul de botez cu Ioan în paranteză, deoarece forma saceastă moale moldovenească de înfrurire slavă tradițională la Stîrcești, nu-i plăcuse mamei mele, pe cînd diminutivul nu-i lipsește decât prima literă, ce poate fi socotită eliptică muiată ca la iepure în loc de lepure, pentru a-i fi identic cu frantuzescul și englezescul Lionnel sau Lionnel, iar MML se referiseră adeseori/la mine față de Antonești cu alte ocazii, pînă ce descoperiseră că-i incurca din cauza marelui Ionel) li se umflaseră vinele pe tîmple înfruntîndu-se dintr-o dată pe tema tendințelor socialiste ale regimului antonescian, intrucît Bij izbucnise pe chestia retroactivității ilegale și anticonstituționale a multora dintre legile lui Ică - deadreptul revoluționare și socotite abuzive de Casație și toată magistratura necontaminată de spiritul epocii sau simplamente dată pe brează din oportunism și lichelism și realism politic - tîpînd din nou că era o aberație chitibucească legalistă desuetă, reacționară și decadentă (care dusese Franța la ruină cu spiritul juridic împins la exces și în plus un lucru absolut imoral și ridicol să pui dreptul deasupra dreptății, făcînd din el un idol mort și fictiv) de a-l scuti pe Ion pentru că moștenise ieri sau alaltăieri, dar să-i taxezi lui Gheorghe acțiunile fiindcă-i murea mîsa azi sau mîine, iar Sănătescu ridica case în schimb o lată

a problemei desbătute ce-l scotea totdeauna din țifine pe tizul său major, spunându-i: "Mă Ioane, eu nu te înțeleg: pe de o parte, le reproșezi popilor că nu știu lumea destul împotriva bolșevicilor și cochetează deja cu dușmanii distrugători ai culturii milenare a Sfântului Imperiu european german - și aceasta pentru că-s mai șmecheri decât tine și au văzut de mult că așa vor fi victorioși - iar pe de altă parte, te-ai complăcut întotdeauna să devii pe zi ce-mpătrinești tot mai ahtiat în loc să te potolești în a urmări distrugerea puterii claselor ce stau la temelie orîndurii pentru salvarea cărora tu ai pornit războiul de care nu era nevoie pentru a redobîndi Basarabia și Bucovina, ce ne-au fost oferite de Kremlin pentru a-i evita și ai trecut Mistrul neînviat de nimeni și susținînd față de Hitler planul ofensivei permanente și generale pe toată lungimea frontului și cu toate rezervele Europei, întru lichidarea integrală și definitivă a armatei roșii și a regimului comunist rusesc. Prinții, boierii, bancherii, industriașii, comercianții și toți bogătașii și oamenii mai avuți, inclusiv prinții tuturor bisericilor cu latifundiile lor episcopale, sînt aliații tăi firești și cei mai interesați a te sprijini, ajuta, urma și vedea biruitor, natural cu condiția de a fi asigurați că nu vor pătimi în urma miopiei de a fi hrănit un șarpe la sînul lor, pe cînd acei ce vor să-i spînzure și să-i belească, o să te urce și pe tine cu limba scoasă în pomul cel mai înalt, chiar dacă vei căuta să le dovedești că ai fost un revoluționar și egalizator de bunuri pentru țara ta, încît să nu-ți faci nici o iluzie că-ți poți crea vre-un merit în ochii comuniștilor și nici ai socialiștilor occidentali, făcînd pe marele reformator la ora 11 și jumătate, în loc să încerci a-ți salva pielea și a noastră a tuturor soluționînd înainte de ceasul amiezii problema mare al egirii Romîniei din război!" Ică a sărit repede tăindu-i patronului, cameleonizat în culcarea de care era scuzat a aparține, altfel inevitabila-i explozie de mine, cu o abilitate și destul de justă rectificare explicativă a poziției "mijlocii" salazaro-francoiste ideologice politice a clanului antonescian, evidențiind însă concomitent și teoria socialistă moderată apusacă, răscunoscută din clișeul cam uzat al jurnaliștilor de mine-două cum că, pentru a salva de moarte pretimpurie (dar totuși de moarte pînă la urmă - pe care Salazar și Franco nu o acceptau și nici n-o prevedeau vre-odată pentru concepțiile de viață ale unui caballero dago și hidalgo spaniol de extracție iberică și de creștinaș prea-catolic) un arbore cam glunos și tinjind sub povara multor crăci uscate, acestea trebuia retezate cît mai

aproape de trunchiu, scorbura curățită, unplută cu "clinci" sau "chirpici" - după regiune - și bine bandajată, rădăcinile udate cu polobosce-ntregi de apă moale, încropită și aerisită, iar nu cu sia de izvor sau dintr-un puț adânc și rece, așa că balaurul și-a recamelionizat rapid căpățina în "sangro y oro" (sîngele și aurul culorilor drapelului spaniol) fără să mai scuipe flăcări, achiesînd doar cuvintelor companionului salazarian cu: "Așa-i, chiar așa cum și-a spus-o; mă mir că n-ai putut descoperi acestea singur mai de vreme!" - Dar neconvins de fel prin prolixul verbiage avocătesc al interimarului pe caracterul căruia nu dădea doi bani, generalul nu i-a rămas dator răspunsul și tot odată ultimul cuvînt, căci auguștii musafiri dăduseră semnul plecării (discuția fiind evident mult mai lungă și bogată decît am reprodus-o aci redusă doar la cele cîteva fraze ce i-au plăcut S-lui și repetîndu-ni-le desecrî le-am reținut și eu), replicînd că Franco părea să-l țină în cea mai mare stimă pe Ducele de Alba, de șapte ori și primul "grande" și cel mai mare latifundiar al Spaniei și să nu se gîndească a face vreo expropriere nici să le ciupească granzilor la fiece moștenire trei sferturi din averi, pentru că altfel n-ar mai fi avut nici un rost cîștigarea războiului civil ce i-a costat pe hidalgi două milioane de poporenî. - N-am știut cum s-a soldat desbaterea între locuitorii cuasi permanenți ai vilei, nici ce vor fi spus despre alianța ideologică atît de iute înfăptuită între Vodă și noua sa schizărie militară, căci acesta și blînda lui consoartă - profund jicnișă de afirmații V.P. că bisericile greco și romano-catolice n-ar fi naționale - fură conduși acasă personal de Mike care cu mama lîngă el a venit apoi iar și fără Siguranță (în pană pe undeva) să-i claxoneze Paulinei la geamul bucătăriei din pictor Mirea 3 ca să ne scoată la plimbare de digestie în cursul căreia azi f. vesela pereche regală ne-a "povestit dejunul" umblînd prin pădurea din jurul lacului Scroviștei în căutarea pescarului cu luntea cea mai rapidă și bine echilibrată, cioplită absolut toată cu băncile cu tot dintr-o singură bucată de plop scobit cu mare măiestrie, așa cum ne promisese a ne face pe comandă specială, rară și tare scumpă, cîte una pentru Mîndstirea unie lotcile late cătrănite intrau greu în canalele înguste și ne deranja mult vînașul. -

Venind vorba cu prilejul acestei plimbări și al cîniului-cină (high-tea) excepțional de tîrziu ce i-au urmat la S.N. unde Nelly și Ioani ni s-au alăturat, în legătură cu discuția despre fețele bisericesti, MMLL ne-au spus că se reținuseră că greu și

numai pentru a nu turbura pacea intervilană abia cirpită cu ață
sau subțire, precum se văzuse după vehemența violența și fanatis-
mul cu care ambii Antonești își dezvoltaseră doctrina șubredă, a
le spăra cum s-ar fi convenit, având în vedere mai cu seamă că Pa-
triarhul se dovedise a fi într-adevăr un caracter și un om de
onoare ("a fine man and a decent fellow"), căci nici nu-i veni-
se-n minte să-mi reproșeze, cum ar fi fost firesc, arderea auto-
difeică a splendidei sale pisanii ce conținuse exact ideile și
cuvintele care i-ar fi încântat atât pe Dolfi cât și pe Ionel,
nici să refuze a lua integral asupra-și textul ce-i fusese impus
de palat și de forma căruia fusese învrăjit mai mult decât de fon-
dul tezei, iar și solidarizarea neprecupețită, promptă și energică
a celorlalți prelați cu Căroana fusese un gest de curaj și abne-
gație ce le făcea onoare, întrucât instituția monarhică era mult
mai vulnerabilă și expusă față de spiritul revoluționar al seco-
lului decât cea bisericească și aceasta nu avea prin urmare un in-
teres a face cauză comună cu principii de ordine laică, de men-
ținerea cărora nu era deloc dependentă existența ei, cum se adeva-
rise în lumea-ntreagă unde republicile erau mult mai numeroase și
puternice decât regatele, iar ea totuși continua să joace un rol,
nu chiar atât de important ca în evul mediu, dar încă incompara-
bil mai mare și durabil decât reminiscentele structurii nobili-
tare ereditare izvorâte din el. Le povestii atunci stăpînilor ceea-
ce uitasem să le mai relatez în toiul crizei cum, reconducîndu-l
pe I.P.S. Nicodim de la C.N. spre curtea palatului, i-am narat sce-
na cu Ică din noaptea de Sf. Silvestru cînd a pretins că dîneul
îl determinase pe Patriarh să-și schimbe radical cuvîntarea și
s-a lăudat a fi astfel salvat pe R. de cea mai fulminantă exorta-
ție pro-nazistă ce ar fi fost pronunțată vre-odată de un repre-
zentat de frunte al oficialității romîne, la care călugărul bă-
trîn îmi răspunse indignat cam ceea ce Papa îi spusese lui Napo-
leon I-er la ultima lor întîlnire "comediante"): "Cum poate un
Prim Ministru să mintă în așa fel?! Nu-i demn de posturile mari
ce le deține: e un măscărici!" Dar apoi s-a răzgîndit întrebîn-
du-mă dacă nu cumva a știut că șeful său de cabinet (Buzăști, al
cărui nume nu-l reținuse) și cu mine redactasem textul și prin
urmare a considerat că tot d-ss era autorul lui moral, dar cînd
i-am explicat că nu trebuiau să nici nu putuse afla nimic - căci
astfel n-ași fi insistat atât de mult pe lîngă I.P.S.S. ca să ne
păstreze secretul - a rîs de i-au tremurat fălcoile și barba, adău

gînd: "Un mare pezevenchi și aista". Bielle care-l întîlnise la dejunurile de la C.N. din timpul crizei și rămăsese impresionată de personalitatea lui și cu stît mai scandalizată de scena mea cu el cînd moșneagul a plîns din cauza autodafeului, cași de faptul că de Paști, cu R. la marea slujbă nocturnă de la Patriarhie, mincaseră fără a oricîni sfînta snaforă și băuseră o înghițitură bună de singe de al Mîntuitorului, fără să fi spovedit nici un păcat și primit absolvirea multiplelor ce ea mi le știa și le ținea precis contabilitatea (natural numai pe bănueli privitoare la "fufe", dar nu și de natură politică de genul veșnicelor minciuni "ce-mi erau însă iertate-n cer din cauza scopului moral ce le determinase"), iar pe de altă parte de frumusețea alujbei de la Domnița Bălașa la care ea asistase, ne-a mărturisit cu ocazia acestei discuții că pricepea din ce în ce farmecul naturaleței, sincerității, toleranței și omeniri mai mari ale bisericii orientale decît ale celor apusene și înclina în consecință tot mai mult în a se hotărî pînă la urmă a deveni ortodoxă, mai cu seamă de cînd Mike ne spusese f.serios că-i păruse f.rău a fi trebuit să se certe atît de tare cu alți oameni, care aveau și ei dreptatea lor și părți bune și frumoase în caracter și purtare, căci chiar și Bij spunea și făcea tot ce-l prezenta adeseori într-o lumină atît de uricioasă convins de justetea și moralitatea cauzei sale, tocmai în preajma sărbătorilor Paștelui care simboliza pentru o omenire întregă spiritul sacrificiului de sine, al iertării și iubirii aproapelui tău; și firește dacă-n acea minăstire în care s-ar retrage la bătrînețe va fi primită cu cîinele ei de celelalte maici.-

Prînzul de la vilă fusese precedat cu nici o săptămînă-n urmă de o frumoasă și reușită vînătoare la dropi în Bărăgan ce n-are rost s-o mai descriu - cum n-am pomenit nici de felul extrem de simpatic în care a fost sărbătorit Paștele la C.R. cu daruri pentru fiecare și un dejun cu meniu pus rusec fantastic (după vechile rețete ale Romanovilor moștenite de R. Maria și păstrate cu sfințenie în cartea mare a bucatelor), - decît pentru a menționa că și soi "Superepressul" lui vom Hofe și-a dovedit superioritatea față de toate celelalte formule balistice de mic calibru folosite, spre deznădejdea celor care le rămăseseră fideli, dar și aceea a bucătarilor și bucătăreseșor pe care le-am necăjit cu frăgezirea cărnii acestei stranie păsări gigantice fără de rude-nii și cu-n regim alimentar ce i-o face a fi cea mai virtuoasă, uscată, cauciucosă și insipidă dacă n-ar avea în plus și un iz de lișită și rață pescară ce-ți strică tot entuziasmul de a-i mai

concurența pe vulturii hoitari și cei doi mici canini de stepă în decimarea unei specii ajunse suficient de rară ca să merite a fi cruțată-n viitor de om; iar de urmat a fost de plecarea - în condițiile deja pomenite, penibile dar bine meritate - a colonelului Ion Codreanu (avansat de Bîj în curînd din această cauză) demisionat pe motivul că trebuia să-și pregătească examenul de general și primit într-o audiență de plecare de un minut, numai de R., ținut în picioare și în care acesta, în loc să-i dea mine, i-a înmînat dosarul meu spunîndu-i că nu mai interesa C.R., așa că-l putea păstra sau remite aceluia cărui i-a fost destinat, iar că pentru predarea din a doua zi a C.M. Generalului Sănătescu nu mai era nevoie să stea, întrucît acesta va fi primit și introdus în secretele noului post de către adjutanții regali pe care-i va păstra pînă la totala sa acclimatizare la palat. Dejunul de recepție a noului S. al C.M., cu demnitarii "in corpore" a fost f.simpatic și excepțional de vesel, sosirea generalului schimbînd într-o doară atitudine a celor trei vechi membri ai ei și chiar toată atmosfera la palat, în favoarea menajului nostru. În schimb, la cel de al doilea prînz, din 6 mai, cu toate soluțiile, nici la parada de la mai urmată de marele dejun festiv cu toți Antoneștii și ambele suite, Bielle și cu mine n-am mai avut plăcerea să participăm, fiindcă-n ziua primului parastas făcut în cele cinci comune ortodoxe domeniiale, ne-am instalat la Bulci unde prezența mea devenise necesară nu numai pentru preparati-vele primirii MMLL cu Nelly, Ioani, arhitectul Stoppa, cîte unul din A.R. (care se vor schimba săptămînal pentru a primi și reexpedis printr-un curier militar zilnic toată corespondența, ziarele, buletinele, revistele, pachetele, etc...personale ale MMLL, "situația frontului" și scriptologia civilă și militară ce necesita fie apostila regală fie redactarea sau rezolvarea mea și ca să vegheze la organizarea pazii M.S., în locul lui Moșer și Anton și în lipsa agenților Siguranței, astfel cum aranjasem cu Sănătescu organizarea cea mai simplificată și practică a C.R. la Bulci care avea să devină reședință regală semi-permanentă toată vara și toamna 43); cameristul personal al M.S. GHEORGHE OLTEANU din Apold, SSI-ist, cum voiu afla abia în ancheta mea din 1955 la M.A.I., fainoasa bătrînă grecoaică subretă a R.M., trei șoferi-mecanici pentru deservirea numeroaselor vehicule ale stăpînilor și asigurarea independenței circulației lor și a suitei; Bîlă pentru armament și vînătoare și 18 soldați cu 3 subofițeri adică în total 33 "străini permanenți" la care aveau să se adauge

la fiecare sfârșit de săptămână prelungit de vineri pe luni sau sîmbătă pe marți - din cauza călătoriei lungi, după care făcea să profite vara pentru a se și odihni nițel mai ales cînd n-aveau prea mult de lucru - Sănătescu, Negel, Vasile și Iorgu, pe rînd sau cîte doi, dar și-mpreună, pentru rezolvarea problemelor lor speciale cu R.sau R.M. și "păstrarea contactului" cu patronul, întrucît toate informațiile ce nu le puteam afla prin cele cinci aparate de radio, cu care prin eam deseori concomitent mult mai multe posturi occidentale și suzeam mult mai clar decît la București și Sinaia, ne interesau firește în gradul cel mai înalt considerînd senzația deschiderii celui de al doilea front european în Sicilia și apoi în vîrfurile și tocul cizmei peninsulare italice. Și, în afară de Curte, aveau să fie totdeauna o medie de patru invitați aleși de noi după matură chibzuință și consfătuire cu MMIL în interesul cauzei finale urmărite, abil camuflați prin alții total inofensivi și nesuspectabili, dintre persoanele pe care stăpînii doreau să le cunoască sau aveau plăcere a le revedea, primenindu-se constant pentru șederi variînd între cîteva zile de sfârșit de săptămână cînd era vorba de diplomați și oameni cu slujbe sau profesii astringente și săptămîna cînd erau dintre cei fără de ocupații fixe sau în vacanțe.- Se-nțelege cîtă bătaie de cap i-au dat nevaste-mi cazarea, hrănirea și coordonarea satisfacerii dezideratelor individuale ale acestui batalion de capete, dacă se socotește că, pe lîngă toți mușafirii de diverse categorii, personalul casnic însuma încă 14 inși absolut indispensabili pentru a face față necesităților serviciului : 2 bucătărase, 4 servitori, 4 servitoare, un ajutor de bucătar, rîndașul și cei 2 șoferi care locuiau și mînceau și ei la castel, astfel încît am angajat o menajeră svăboaică-ajungînd deci la cifra norocoasă de 54(multiplu de 9 și adunate dînd 9! înglobînd și pe noi - pentru ca Bielle, nu prea robustă și neobișnuită cu un asemenea "tren de casă" mai degrabă decît menaj, să nu ajungă la Marila și să aibă răgazul și plăcerea de a participa la viața agitată și distractivă a mușafirii lor ei. Pînă la găsirea menajerei, Bielle fusese ajutată de prea tînăra și frumoasă fiică a administratorului castelului și secretară a Adm.Dom.Bulci, care o zăpăcise însă mai mult decît să-i fie de sprijin, fiindcă-n clima, peisagiul, ambianța și atmosfera bulcene romantice și particularmente imbiitoare la înclinații amoroase - drept care toată comuna e renumită pentru complicațiile ei sentimentale intense extra-conjugale și încetucase ce cuprinseseră bine și pe tînărul și frumusețul duhovnic romano-catolic, de

cînd murise predecesorul lui, bătrînul și austerul părinte austriac Kern care ținuse mare rînduială sufletească printre toți enriașii săi, lovindu-le pe fetele prea drăgăstoase peste poponeață cu bastonul său noduros cînd se-ovîrteau în jurul bisericii și al curiei în preajma numeroaselor slujbe zgîindu-se la băieți - era mereu îndrăgostită și acum își pierduse capul de atîția bărbați tineri și stătuți care o mînceau din ochi și ființă și H.M. se uita lung după ea. Iar menajera avea să fie un veritabil "fiasco" din aceeași cauză, amoretîndu-se atît de violent de cameristul M.S. și cu succes, încît a spart trei piese rarissime din figurinele ornamentale vînatorești "de saxa" din celebra colecție de porțelan scumpă lui Tonci ce era indiscutabil podoaba de frunte a frumusețelor mobiliare ale castelului și ceea ce moșteniseră de mai prețios și invidiat de MMLL și toată lumea, căci Tonci fusese un pasionat de porțelanuri, care cunoscător și colecționar, cheltuind o mică avere pentru tot ce a adunat peste ceea ce moștenise și încă mai mult pentru fabrica sa deficitară CRINUL-singura greșeală pur personală de a sa în materie de investiții industriale-drept care o săptămîină-ntreagă se mîncea la Bulci, la prînz, cearșă și cină, în alte servicii, unele mai rare decît celelalte.-Primele mele griji au fost însă ceva mai importante decît dramele acestea menajere ale nevestii-mii, deoarece invazia Bulciului de acest puhoi de musafiri înalți și exigenți, f. constisitoare, mi-a creat îndată serioase probleme financiare, cu toate că STOICESCU obținuse neînghețarea disponibilităților concernului, încasărilor curente ale Dom. și a creditelor de rulment ale industriilor pentru a nu le paraliza producția normală, întrucît Rafiroiu făcuse să dispară orice lichidități din casele de bani ale Dom. și întreprinderilor, așa că, pentru a plăti operația, sanatoriul francez, înmormîntarea și primele cumpărături strict necesare pentru amenajarea Bulciului în vederea vizitei regale, fusesem constrîns a-mi vinde singurele acțiuni personale ce le cumpărasem în țară din economiile lefurilor mari ce le avusesem la Geneva, și pentru că nici contravaloarea acestor cîteva sute de Titan-Nadrag-Călan nu ajunsese nici pe departe a-mi acoperi cheltuielile, am fost apoi nevoit să contractez un "împrumut de război" de la bălălicul meu, destul de amuzat că "bogățul de fiu trebuise să-l tapeze pe săracul său părinte", dar cam îngrijorat de stările economice inadmisibile de care afla că dădea acum pe zi ce trece cu mai multă stupefacție și indignare. Într-adevăr, nu preparativele de la Bulci mă siliseră să plec în Banat, înainte de toate, ci dosarul "situației averii succesoriale" pri-

mite de la Adm. Centrala, căci la primul examen superficial al inventarelor și bilanțelor încheiate pe 1 april se desprindea că, în afară de Băile Văța (ce tot nu figurau printre bunurile defunctului) Rafiroiu își însușise, făcându-le contabilicește dispărute cele 40 de milioane de lei plătite de C.R. prin februarie drept tranșă a prețului de cumpărare a Corvinului, toate acțiunile mocionești ale industriilor textile italiene ROMITEX și BANATIN din Timișoara, iar, după o analiză contabilicească mai aprofundată făcută de Rîureanu, alte 18-20 milioane ciupite ici colo și care explicau lipsa totală a oricăror fonduri de rulment trucată între zilele de 4/6 și 9/30 aprilie, prin malversațiuni antedatate în special în acele 3 zile între decesul și înmormântarea spre a fi acoperite de vechiul mandat, în care acest șnapan neobrăzat împinsese samavolnicia sa nereștinată până a transporta cu vagonul sicriului stăpînului său defunct, care-l ridicase de la o pereche de pantaloni desfundați pînă la zeci de milioane grele în 19 ani de muncă mai mult delapidatorie decît constructivă, un tractor Lanz mare cumpărat în contul regiei Foeni și trecut rapid pe numele unuia din numeroșii săi frați pentru a-l declara mecanic - tractorist mobilizat pe tractorul propriu ca să-l scutească de concentrare și a comite o sumedenie de alte falsuri contabilicești cu mult mai grave din care cel mai neînsemnat intra în plină cod penal și l-ar fi costat ani de pușcărie la dreptul comun, dacă o frază din testament nu mi-l recomanda păstrării mai departe la conducerea intereselor materiale ale averii mocionești drept cel mai capabil, cinstit și credincios slujitor al familiei. În afară de operațiile antedatate cu complicitatea întregii direcții și a șefilor - contabili și diferitelor întreprinderi, pe care-i cointeresează pentru a le cumpăra tăcerea și avea ulterior să-i facă (pe unii dintre ei) parjuri cu mărturii false în procese, Rafiroiu mai comisese și acte pasibile de justiție pe baza noului mandat ce nu le acoperea, iar cum gestiunea sa devenise de-a dreptul periculoasă pentru integritatea fondului averii, Cretzianu mă sfătuisese a lua tautul de coarne și, cu ajutorul inestimabil de veșnic al lui Rîureanu, să-i imputez toate excocheriile acum cînd erau proaspăt săvîrșite și a-l lichida în modul cel mai neoneros și cît se putea mai prompt pentru a nu risca ulterior pierderi mult mai grele și nereparabile. Așa dar, prima ședere a MMLL la Bulci coincidea cu toate actele preparatorii savant montate de Coty și științific însăilate de Rîureanu înainte de a porni la atacul "fulger" și absolut imprevizibil pentru asediat,

cerindu-i-se înainte doar explicații scrise la anumite puncte, printr-o scrisoare care acesta se-nfundă personal și mai rău. În așteptarea ofensivei, Bielle fusese prima să profite mai direct decât mine de una din trecutele abuzuri rafirolești, acel de a se fi servit de personalul castelului în casa de la Timișoara, întrucât celebra bucătăreasă Rozalia, șoferul Cornei Secară, fratele ei Mihai Blăgoi și Iosif Micloș-Lupu lăsându-și momentan soția ca bucătăreasă la Rafiroiu - îl părăsiseră fără nici un preaviz la chemarea noastră când au văzut cum castelul se redeschidea și Bulciul, părăsit în anii din urmă de stăpîn, reînflorea mai splendid ca-n trecut, prevalîndu-se de contractul lor cu proprietarul și nu cu administratorul Domeniilor. Mai avusese și bucuria de a-i da Oaulinei o muncă mai ușoară ca-n trecut, nemai avînd a servi la toate ci a se ocupa numai de serviciul ei personal și satisfacția rolului acesteia de răspundere și cinste de a comanda și controla activitatea întregului personal feminin, precum și de a-l angaja în sfîrșit după făgăduința de mult făcută pe celebrul rîndaș al Emei Brătianu, Mihai Breban, cu care va face toate târgurile Banatului pentru a găsi pînă la urmă vaci într-adevăr campioane elvețiene, două Simmenthal și două friburgheze roșii, ca să dea gospodăriei castelului tot anul cel puțin sută de l. zilnic de lapte gras și o bivoliță pentru amatorii locali de lapte grețos de smîntînos, plus o pereche de ponei pentru trăsura cu care-și va începe raidurile în toate comunele din raza domeniului, întru detectarea și ajutorarea bolnavilor și nevoiașilor, organizînd în cel mai scurt timp datorită marilor stocuri ale fraților Karmitz o farmacie gratuită la castel și consultațiile idem ale doctorului familiei, din Făget, care în acest scop va fi la Bulci al 55-lea de la prînzul de sîmbătă pînă la cel de luni în fiecare săptămînă. Nu am pretenția să pot restabili liste-ntreagă a invitațiilor din vara și toamna acelea, ce se găsește de altminteri absolut completă la cartea casei ("Housetook") în care chiar și vizitatorii de peste zi se iscăleau adeseori, deși în principiu acest privilegiu era rezervat numai celor ce petreceau cel puțin o noapte în castel, aflătoare la M.A.I. cu toată arhiva contemporană ce a fost ridicată la Bulci în urma arestării mele. Printre primii mușafiri din capitală, poftiți atît pentru plăcerea de a-i vedea cît și în scopuri interesate, au figurat firește: Coty, apoi simpaticul menaj Rîureanu, olteni sîd es iar el un tip colosal de simpatic, hazliu și chintesența rominului deștept,

intr-adevăr "spirt" și de calitatea titulesciană, a populației acestui colț al țării care i-a dat stîția oameni remarcabili, el însă natural nu pe tărîmul politico-juridic ci acel economico-financiar, cu-n talent nativ pentru complicațiile contabilicești drept care aveam să mă-nprietenesc cu el rapid la cataramă Buzel, evident deseori și înaintea celorlalți băieți de la Externe, printre care MICHEL ROMNICEANU (fiul ministrului liberal, numit în 3 ianuarie 46 cu EMIL HATIEGANU ca observator în guvern) va veni să-și viziteze logodnica, JACQUELINE D'HUMIERES, care va sta de multe ori la noi cu săptămînilor atît în timpul șederii cît și în lipsa MMLL și a lui JACQUES TRUELIE, pe cînd DIMI POPESCU, vărul lui PICHİ, "în concediu" la București, sosit cu tîlc de la Ankara pentru a-i aduce lui Buzel un aparat de emisiune și rapoarte clandestine ale lui ALEXANDRU, va profita de prilejul vizitei lui Ică care a venit la Bulci fiindcă nu-l mai putea găsi pe R. la Sinaia pentru semnarea unor decrete ale M. de Justiție și altele de legi pe care de asemenea acesta refuza sau tot amîna să le apostileze, ca să-i aducă personal rapoartele oficiale, să cunoască totodată pe S. și să-l "contrainformeze" în sensul corect din însărcinarea lui Buzel despre mesajile reale de la și către Cretzianu; apoi menajul Hauser și "Spitz", iar ca paravane Gregoire și Germaine Sturza - renumiți progermani și admiratori ai Antoneștilor - și mai tîrziu nepotul acestuia George cu soția lui norvegiană Greta. tînăr menaj sportiv, f. apreciat de MMLL care-l vizitaseră la Popești în Iași în bara 41, apolitic dar totuși de sentimente proaliat și certat cu Gregoire atît pe acest subiect cît și pentru probleme familiale: plus prietene de ale R.M., medici, membrii de ai familiei mele și o mulțime de provinciali dintre autorități (în afară de Col. Uță, prefectul jud. Severin, prieten intim al M.A. și indoctrinat de acesta împotriva mea, astfel încît nu m-a vizitat nici odată, așteptînd ca eu să-l vizitez primul, ceea ce natural că n-am făcut nici cînd nu mai eram M.C. după 1 mai al anului următor), cler și funcționarii mei veniți de acum încetul cu încetul la rapoarte personale peste capul Directorului Geberaș. Eram constant la minimum 12 la masă, dar deseori 16-18, iar într-o săptămîină de record 24-26, ceea ce distra pe stăpîni mai ales din cauza atenuării absolut neformale ce domnea la ele ca și în tot decursul zilei și a neprevăzutelor continue a vieții la țară în care pentru odată nu se mai credeau obligați a menține nici un fel de

protocolul jenant, ci se simteau camoamenii de rînd, liberi să se manifesteze și să petreacă neobservați, necriticați și nestingheriți de nimeni. Un fapt divers care a creat vîlvă și a rămas marele banc cu care Bielle avea să fie tachinată multă vreme a fost acela că, pentru a economisi o cameră de servitori din aripa acestora, ea convenise cu noua sa mare prietenă Rozalia ca aceasta să doarmă în aceeași cameră cu Cornel, din moment ce pusese drept condiție de a veni la Bulci, unde-și avea copiii trăind la soțul ei Stefan Micloș, primarul antonescian al comunei (deși anglofil pentru că fusese prizonier în Anglia în cursul primului război mondial), ca să vină și CORNEL cu care tot satul știa de ani de zile că trăia în concubinaj oficial și s-ar fi măritat dacă ar fi putut divorța ceea ce nu-i permiteau religia catolică și soțul ei doar ca să-i facă mizerii. Acesta aflînd că "d-na baroană ordonase ca Rozalia și Cornel să stea de acum încolo în aceeași cameră, dar fiind că tot dormeau întotdeauna în același pat, așa că acel al lui Cornel rămînea veșnic nefolosit iar camera sa goală", venise f. vexat să-mi ceară o audiență urgentă pentru a protesta împotriva desvăluirii și consfințirii față de opinia publică a rușiniei sale de a fi un soț încornorat, toată comuna bătîndu-și joc de primarul ei. Părintele, tînăr și cu prea multe muște pe căciulă (fiindcă se știa că trăise și mai "trăia" din cînd în cînd cu o frumusețe de fată din serviciul nostru pe care o cam înșela fiind unul dintre taurii comunali, drept care ea era atît de "nervoasă și agitată" de gîndul de a se răzbuna acum) ca să-ndrăznească a veni și el să protesteze în numele moralei creștine, se eschivase cererii primarului de a se alătura la demersul lui, dar îi promisese că va vorbi și el cu onorata d-nă dacă el nu va reuși să pună capăt acestei sfideări a moralității creștine. Cam plictisit de problemă, întrucît știam și eu că ne lipsea o cameră pentru cazarea satisfăcătoare a tuturor și nu puteam, sugera menajerei, spre a nu-i stirbi autoritatea și așa cam subredă, asupra personalului casnic nu prea mulțumit de nemțosica adusă pe capul lui ca să-l controleze, a-l primi oficial în camera ei pe cameristul M.S., care-și petrecea nopțile la ea (tot catolică însă "nemăritată-n cer") am chemat-o pe Bielle în bibliotecă unde-l primisem pe primar cu țuică multă - fiindcă-i cunoșteam slăbiciunea încă din copilăria mea cînd fusese servitor la Tonci în București și servise o vară-ntreagă la noi la Văleni în timpul unei expediții a stăpînului său în apele arctice de-a lungul fiordurilor norvegiene - cu speranța unui compromis. Calvinista mea sperase

astfel să-l determine a-i da Rozaliei divorțul și l-a întrebat de ce nu vroia să consimtă la acesta din moment ce el era vinovat de părăsirea ei, a domiciliului fiindcă-l prinsese cu sora ei mai mică și mai puțin frumoasă, dar primarul i-a explicat că nu se admitea la Bulci divorțul, ci doar "separația de corp", căci Papa le interzicea ruperea căsătoriei. Atunci Bielle l-a întrebat de ce îl supăra pe el că Rozalia era fericită a putea sta "ca și cum ar fi măritată" cu CORNEL, pe care-l iubea de atîția ani, cînd dînsul Stefan, dormea în casa sa cu sora ei sub nasul copiilor săi care erau de 12 sau 14 ani și pricepeau f.bine situația, la care Stefan i-a răspuns că ceea ce făcea în casa sa nu privea pe cei de afară, căci n-aveau nici-o dovadă, vorbele copiilor nefiind valabile întrucît erau minori și nu puteau fi martori față de tribunalul civil nici de consiliul parohial, pe cînd ceea ce se-ntîmpla în castel știa a doua zi toată comuna, așa că ne ruga să o separăm imediat trimișîndu-l pe Cornel să doarmă la Ferma Antoniu unde mai erau multe camere nelocuite, pînă ce vor pleca musafirii și lumea va uita de incident. Mai exista soluția de a trimite pe cele două fete verișoare care dormeau în aceeaș cameră să petreacă noaptea acasă la părinți pînă ce s-o mai goli aripa servitorilor, dar Bielle a invocat argumentul că ele se temeau să circule noaptea pe afară din cauza flăcăilor care le-ar pîdi în drum, căci erau fete serioase; dar adevărul era că ele imploraseră pe Bielle a nu le trimite acasă fiindcă seara în sufrageria servitorilor era distracție mult mai mare decît în restul castelului, așa că n-a admis nici propunerea primarului de a fi însoțite de părinți la întoarcere acasă, sub pretextul că drumul le-ar obosi avînd și așa destul de fugit toată ziua prin coridoarele castelului. Stefan a plecat mulțumit pînă la urmă și cam beat de tot ce băuse în cursul lungii convorbiri, asigurat fiind că se va găsi o soluție pentru mutarea lui Cornel din camera Rozaliei și soluția a fost o Breban l-a primit (chipurile) în camera sa unde Cornel și-a mutat patul și cetrafusele dar a continuat natural să doarmă la Rozalia care astfel ne-ar fi lăsat nemîncăți! Povestea a fost supusă încă în prealabil unui /consiliu restrîns al Coroanei", deoarece altfel Bielle nu s-ar fi hotărît a ceda și a cedat doar din cauza prezenței S. sub patronajul cărora nu se cuvenea să nu patronăm la rîndul nostru în mod oficial și exemplificator respectul dogmelor creștine proslăvite în declarațiile regale de A.N. Se înțelege la ne cită ilaritate a fost provocată de ceea ce toți am definitiv drept o dovadă că Bielle totuși era o adevărată protestanță și nu ar putea nici odată accepta să

se supună ideologiei catolice pentru specificul ipocrit al căreia avea dimpotrivă o pronunțată atavică ideosincrazie. Altminteri, cu toate că eram departe de a fi mortificați din cauza doliului atât de proaspăt, Bielle și cu mine, purtându-l și exterior în mod răgușos, ne-am abținut pe cât se putea, fără a le strica musafirilor buna dispoziție și veselia, de acele manifestatii ce nu cadrau cu sentimente de reală tristete ce le resimțeam în acest cadru care era încă îmbibat de mirosul havanelor bietului Tonci și în care fiecare colțișor al viziunii lui adorate și pe care și-o aranjase cu atita dragoste și un gust perfect și ultra rafinat ni-l aducea aminte, reliefând atât de izbitor personalitatea unui om cu mari calități, pe care-l îndrăgisem din ce în ce mai mult în ultimii ani când ne-am apropiat mai mult de el și căruia-i datoram stita recunoștință pentru fericirea ce a vrut să ne-o creieze și avea să ne-o dea pentru așa de scurtă vreme.- Așadar, de pildă, nu se dansa și nu făceam muzică ușoară gălăgioasă. În schimb, campionatele de ping-pong (tennis de masă) se țineau lanț la ora aperitivelor prinzului când ne adunam după primul gong pe terasă iar după cină în sala de biliard (drept care căluții lui Bielle fuseseră botezați Ping și Pong), fiecare sosind dintr-un alt colț, al regiunii, domeniului, parcului sau casei căci nimeni nu impunea celuilalt programul său: R.M. fiind ocupată ziua aproape exclusiv cu supravegherea reconstrucției Săvârșinului și continuând discuția despre cele dispuse, criticate, corectate, modificate sau descoperite ca noi idei și plănuit la fața locului, cu o energie și un entuziasm chiar și mult după întorscerea, care-l omorau pe bietul Stoppa și o făceau și pe ea să decreteze deodată un răgaz pentru a mai vorbi și de altceva, iar pe la orele 11,30-12 p.m. să cadă de somn și să se retragă prima (ca să doarmă tu cum nu reușea nici odată la București și Sinaia), iar fiindcă-și alesese de această dată camera mare, de peste pivnița de vin, chiar adiacentă celei de biliard - ceea ce n-avea să repete la șederile ulterioare din sentimentalism pentru prima sa vizită la Bulci cu Carol, lăsând-o celorlalte ce se culcau la orele mai mici - noi ne retrăgeam în salonul mare sau în cel mic pentru a nu o deranja cu jocul, gălăgia discuțiilor, risetele și zgomotul bruiajului infernal german al emisiunilor aliate; Mike petrecând și el o parte a zilei la șantierul din Săvârșin dar nu ca măică-sa chiar toată, căci mergea deseori, ba solo ba în pădurile mele, dar mai mult la pînda de seară decît la cea de dimineață

cînd se scula prea tîrziu, la cîte un țap baban iar ziua la pescuit de răpitori, căci apa Mureșului era încă nițel prea rece pentru scăldatul care va începe abia la a doua ședere în iunie pe iulie.- Adjutantul ne deranja prea puțin, locuind la Casa nouă (cum se chiamă și la Bulci clădirea în baroc bavarez de la intrare în parc) cu Stoppa și holtei în căutarea de aventuri, din care natural Iorgu și chiar Iosni vor face parte spre a ne descongiona apartamentele din castel pentru menajele și oamenii bătrîni sau așezați. După ce lucrările săvârșinene au început să meargă strună fără să mai n oasite zilnice supravegheri și inspecții, R.M. s-a apucat de călărie cu Bielle pe "Fulger" și "Bubi" (singurele pierderi la sovietici ce le-am înregistrat cu prilejul trecerii unui regiment de cazaci în 1944 cărora i-au plăcut prea mult ca să nu-și completeze lipsurile de cai în drum "na Berlin", ceea ce n-am regretat fiindcă știam că plecau la o treabă sănătoasă) și la lungi plimbări: pe malul Mureșului în întîmpinarea pescarilor; sau condusă de mine la inspecția fermelor unde o pasiona să controleze, cu destulă pricepere a ceea ce era bine sau prost organizat, crescătoria de porci, cu sute de scroafe și mii de purcei admirabili îngrijiți sub oblăduirea inspectorului Birtașiu, veche cunoștință a Marelui Vevod de altă dată și care venea și el cu soția să dejeuneze la castel în zilele de raport sau de lucru la cancelarie; sau, însfîrșit, în pădurea de pini de la Tela ori pe valea Fiacului în sus spre vizitarea grădinei de lopătari". Cu aceste ocazii, ca și în aparteurile noastre cu MM în apartamentele lor la castel, am ajuns să vorbim despre o mie și una de chestiuni și multe lucruri interesante de auzit pentru noi din trecutul lor senin sau zbuciumat, dintre care povestea vizitelor lui Mike în Anglia și la Sigmaringen, apoi cea în Cehoslovacia ne-au fost relatate cu mare lux de amănunte. Dar descripția cea mai pasionantă pentru mine a fost aceea a întîlnirii fostului monarh cu Hitler în 1938, cu o zi înainte de executarea lui Corneliu Zelea Codreanu împreună cu ceilalți 17 zmei ai vechii gărzi de fier. Am regretat însă smarnic că nu mi-o pomenise înainte de moartea lui Tonci care asistasese la o parte din convorbire și-mi relatase tot episodul mult mai sumar decît H.M. Cred că această poveste merită a fi reprodusă aici așa cum mai rețin că am auzit-o din aceste două surse, Mihal cunoscînd-o din gura lui Daddy iar Tonci chiar "die viu", întrucît rămîne pentru noi o pagină de istorie ce explică des-

tul de limpede desnodământul crizei din sept. 40 și pe care cred că nici Carol nici Mike nici Ellen (care nu consemne în jurnalul ei zilnic decât cele trăite dar nu auzite) și știu că nici Tonci n-a notat-o nicăieri, astfel că riscă să fie pierdută pentru posteritate în orice caz versiunea românească a aceluia eveniment, dacă nu o redau cu prilejul de față în mod fidel, și anunțat.-

Nu știu dacă am arătat în cele ce preced destul de clar și deci repet aci mai lămurit, în trecut și în linii mari că revenicările magiare, mai mult decât cele bulgare, îl frământaseră peste măsură pe Carol și că, pornind de la premiza necesității și posibilității de a le satisface independent de celelalte conflicte de interese continentale și extra-europene, mult mai mari, acute și îngrijorătoare pentru pacea lumii, pornise - făcând lui Titulescu nenumărate și serioase încurcături cu ani de zile înainte de a-l debarca - la acele faimoase inițiative personale de capzare a cumnatului său Alexandru al Jugoslaviei și de continue sondări la Hracin și Palatul Czartoricki întru înjghebarea așa zisei sale politici de neutralitate, contrară principiilor Covenantului și mai ales ale rezoluțiilor din 1921 interpretative ale art. 16, ce împinseseră obligațiile decurgând din aplicarea sistemului securității colective la automatismul sancțiunilor, ca și în opoziție cu spiriul de excesivă intrasigență în menținerea rigidă a "status quo"-ului ce originase M.U. și I.B., preconizând dimpotrivă rezolvarea problemelor ungară și bulgară dacă se putea în cadrul acestor blocuri regionale, dar la nevoie și în afara lor, cu prețul unor concesii generale chiar substanțiale în primul caz și numai românești în cel de al doilea, atunci însă cu condiția - de altminteri preferată de el - a uniunii personale a Regatelor română și ungară și bineînțeles, în ambele cazuri, cu scopul pacificării definitive a regiunilor nevralgice dunărene și transformării lor într-un bloc vizibil de state neutre. Era, în consecință firesc și în paranteză fie zis - ca să nu se fi putut înțelege cu virfurile partidelor istorice, din moment ce se aflau la antipode în probleme fundamentale ce depășeau cu mult cadrul divergențelor pe acele interne care nu erau decât o consecință a concepțiilor lor diametral opuse pe planul extern pe care Brătienii și Maniu nu puteau face nici o concesie și cu atât mai puțin Nicolae Titulescu căruia Voică nu i-a iertat nici odată faptul că transpiraseră pînă peste hotare anumite vorbe și

fapte în legătură cu aceste planuri ce pîn-atunci le desvăluise numai lui; cum nu era nici de mirare să manevreze către destrămarea și să urmărească apoi consecvent distrugerea partidelor politice atît de stînga cît și de dreapta, acaparînd integral puterea și bazîndu-se exclusiv pe forța politică personală ce trebuia să i-o dea în străinătate averea exportată, iar în țară, armata și poliția ce și le va alia protejîndu-le la exces și să ajungă astfel treptat la Constituția din 1938 și politica externă de oportunistă duplicitate a dictatorului regal. Dar dacă în interior toate planurile sale i-au reușit în bună parte, în exterior toate i-au ratat total, cu singura excepție jugoslavă, dar abia după moartea cumnatului din cauza intrasiguranței lui și instaurarea pentru scurta perioadă de 7 ani de rușine pentru sîrbi a dictaturii fostului său cumnat, f. influențat de el ca și ministrul lui de externe, pentru a abutiza la același fiasco șapte luni după dînsul. În toamna 38, cînd a chemat la Londra via Paris, nu căzuse încă decît Austria și Carol tot mai spera într-o rezistență atît de dîrză a franco-britanicilor pe problema cehă și una mult mai moale pe cea poloneză încît Hitler se va mulțumi în cazul cel mai bun - pentru M.I. se-nțelege - cu rectificarea graniței istorice a Boemiei doar întru desafectarea liniei "Maginot", cehă și, în cel mai pîrest, cu întregul Sudetenland, dar consecutiv va avea tot interesul să nu-și slăbească unitatea "rasială" și reducă fără suficient folos potențialul militar uman prin înglobarea în Reich, respective ocuparea efectivă a Boemiei, Moraviei și Slovaciei cu o populație de peste o duzină de milioane de slavi net ostili germanismului, riscînd războiul general și, chiar dacă nu imediat, stricîndu-și în orice caz definitiv și iremediabil relațiile cu Puterile apusene, cînd putea, prin rezolvarea pașnică a chestiunii "Coridorului de la Danzig", poate și a cedării Pomerelei și Poznaniei întregi, cu o Polonie abandonată de Occident - din propria ei vină, izolată și prin urmare nevoită să accepte, în locul înfrîngerii sigure (în care însă maglomanii conducători leși nu credeau!), împărțirii și cîmpirii, colaborarea cu Germania împotriva Un. Sov. cu perspective de mari compensații răsăritene pentru concesiile apusene teritoriale, să amîne, poate chiar să evite tustrele celelalte inconveniente ce le va putea înlătura oricînd ulterior, odată ce va fi ajuns stăpînul Răsăritului, deci implicit și restului Europei Centrale și sud-estice și astfel într-o situație strategică inexpugnabilă ce-i va permite să-și impună apoi întorcîndu-se spre Apus, fie

printr-o înțelegere fie printr-un război mondial atunci încă desigur victorios, dominația continentului întreg, drept premiză indispensabilă a celei mondiale, finale. Cucerirea Balcanilor, prealabile celei a URSS, nu s-ar impune drept condiție "sine qua non" pentru Adolf decât dacă n-ar putea tabla cu certitudine pe toată producția de țiței românesc și neutralitatea lor binevoitoare. Acestea trebuia să-i fie oferite și asigurate cu orice preț pentru renunțarea sa la primul pas al acestei campanii preliminare ce era amenințarea Pragăi, iar această ofertă și eventuală garanție urmau să fie înfățișate Parisului și Londrei ca o simplă temporizare menită a canaliza expansiunea teutonică direct înspre Est unde ciocnirea cu Sovietele i-ar uza forța, după care blocul sud-estic și-ar schimba treptat atitudinea din binevoitoare în strict neutră strângând din ce în ce șurupul livrărilor de petrol și cereale până la punctul ostilității și clipa alăturării la încercuirea Reichului de către Puterile Aliate odată ajunse reînarmate și gata de finală: meniți a-l zdrobi, ocupa complet pentru un sfert de veac, demilitariza și desnazifica total și reduce la frunteriile de la Versailles sau chiar mai corsetate, asigurate însă de această dată printr-o pace înarmată impusă cuasi permanent agresorilor revizionisti dezarmați și organizarea militară practică, iar nu juridică, fictivă, a securității colective.-

Vizitele la Paris și Londra fuseseră ținute secrete până-n ultima clipă, iar despre cea la Rührer n-a știut decât anturajul intim al acestuia și al lui Carol, dovada fiind că fusesem invitat de tata a petrece cu el o săptămână la Paris după vizita londoneză, dându-mi a înțelege în scrisoarea sa primită prin curier că stăpînul se va întoarce acolo incognito și că voi avea ocazia să-l văd, drept care trebuia să dau dracului sesiunea geneveză complet depășită de evenimente și să vin neapărat; cu un P.S. că Tonci nu participa la vizite fiind "verkühlt", adică în disgrație ("răcit"). Comunicasem lui Walters doar posibilitatea audienței, primind imediat o permisie "albă", nesocotită în calculul zilelor de concediu anual, întrucît urma să mi-o treacă ulterior ca "liaisonwork" achitîndu-mi spezele călătoriei și șederii. Cum însă nu se sfîrșise sesiunea ordinară a C. și A.S.N., avînd de lucru peste cap, nu mă gîndisem să mă-nființez cu cîteva zile înainte de data indicată, "pentru orice eventualitate", ci terminasem conștiincios - dintr-un exces de scrupulozitate dar și de pedanterie care m-a costat mult în viață și totuși nu-l pot corecta - să-mi "lichidez toate

hîrîşoşele", ca să mă pot distra la Paname (unde Bielle nu fusese invitată explicit din cauza atmosferei de burlaci ce va domni în presajma incognitului!) fără remuşcări şi sentimentul lucrului lăsat neisprăvit, pentru ca, sosit acolo, să-l găsesc pe babalic singur - în afară de bătrînul Pavelescu, Directorul Trenurilor Regale, pe care Vodă, extrem de satisfăcut de rezultatul celor două vizite, după cum mi se spunea, căci nu l-am mai apucet, îl învoise mulţumindu-se cu Subdirectorul - şi în mare formă primise a treizeci şi treia (ce m-a făcut să-i spun că-l bănuiesc a fi un mare bonz mason bine camuflat al "Marelui Scoţian") şi ultima sa mare cruce, a ordinului Victoria, ceea ce îl bucura colosal spunîndu-mi că ţinea la această decoraţie ca la aceea a ordinului Leopold I; ambele vizite, pe care mi le-a descris în amănunt, fuseseră încoronate de un deplin succes, în special cea la Buckingham Pallace unde pentru întâia oară Carol a fost primit într-adevăr cu braţele deschise, dovedindu-se astfel că politica M.S. romîne totuşi era cea justă (la care am protestat spunînd că era doar o dovadă că aveau nevoie de noi, ceea ce era un semn de slăbiciune f. prost), iar cînd l-am descusut mai bine despre fondul chestiunilor ce făcuseră obiectul vizitei şi discuţiilor cu Nevile Chamberlain, Eden, Vansittard şi fireşte cu vărul său britanic, Gios n-a ştiut sau n-a vrut să-mi spună decît că fusese întrebat de reacţiunea Romîniei în cazul atacului Cehoslovaciei şi declaraţiei de război consecutive a Franţei şi Angliei, la care Vodă a răspuns clar, ceea ce dăduse a înţelege de ani de zile repr.M.B. la Bucureşti, că atît Romînia cît şi Jugoslavia ar rămînea neutre atîta timp cît Ungaria nu mişca, dar cum aceasta era cu totul improbabil, Dr. Beneş era asigurat a putea conta pe intervenţia noastră promptă şi posibilitatea pentru armata cehă de a se retrage nestîngherită de ungurii pe teritoriul romîn pe linia nouă defensivă care era terminată, adăugînd însă că atacul german trebuia evitat cu orice preţ, adică cu acel al cedării chiar a întregului teritoriu locuit de Sudeţi, întru salvarea integrităţii restului republicii, întrucît rezistenţa M.I. şi chiar a I.B., în cazul intervenţiei bulgare, nu puteau fi de durată, dacă Polonia şi URSS rămîneau neutre iar Puterile Aliate nu erau în măsură a duce un război ofensiv şi nici a ne da un ajutor efectiv pe frontul balcanic. A insistat asupra necesităţii imperioase de a-l sprijini la maximum pe Beneş intervenînd direct întru rezolvarea paşnică a problemei Sudeţilor, dar împiedicîndu-l să provoace războiul mondial printr-o intrasigenţă absolută în conjunctura actuală nefavoreabilă pentru Puterile Aliate insuficient înarmate, anunţînd în concluzie intenţia sa de a-l visita pe

Hitler la întoarcere cu scopul de a-i potoli veleitățile de expansiune războinică înspre Balcani unde putea fi asigurat a găsi pe cale pașnică toate materiile prime de care avea nevoie, pe cînd dacă ar încerca să cucerească Sud-Estul Europei s-ar lovi de rezistența unită a M.I. și I.B.-

Mare admirator al geniului M.S. ce era și știind prea bine spre regretul său în ce ape mă scaldam, tata a minimalizat faptul că anunțul vizitei la Hitler produsese un efect deplorabil la Londra. indispușind mai ales pe Eden și Vansittard, mult mai puțin pe Neville care intenționa și avea dealtfel f.curînd să aibă un trist prilej pentru a-și realiza intenția - la Goddesberg și apoi cu Mussolini și Laval și München - al vizita și el pe neastîmpăratul anexionist și nici nu mi-ar fi menționat evenimentul ținut în taină și la Paris de către Quai d'Orsay spre a nu alarma presa de stînga și demoraliza opinia publică cărora vizitele de la Paris și Londra fuseseră prezentat de "Le Temps", Journal des Debats, Figaro etc... drept dovadă a cheazășiei strîngerii alianței cu România, dacă în dimineața următoare sosirii mele nu l-ași fi aflat din presa pariziană, neagră de litere grase despre senzația ce a creat-o această "lovitură joasă". Aveam să aflu însă a patra zi întîi de la WALTERS și AVENOL (care a ținut să mă cheme și el ca să aflu personal cum explicam și judecam atît vizita de la Obersalzberg cît și răspunsul prompt ce-i fusese dat la București în preajmă nu se știa cărei cereri hitleriste) iar ulterior de la mai toți membrii ai serviciilor britanice oficiale și secrete din Elveția că Downing Street fusese f. surprins și-nădispus de a treia vizită și împăcat abia la aflarea răspunsului. În schimb, înseși cele de mai sus dovedesc cu prisosință cît de falsă a fost și mai este versiunea, acreditată tot de I.S., cum că Londra nu fusese informată și cu atît mai puțin consultată de Carol despre ea și oportunitatea ei, căci acesta revenise "incognito" la Paris nu numai pentru a-i invita și pe bătrînul meu să vadă la "Folies Bergeres" și la Tabarin 437 de femei goale și cele mai nostime nudiste la Casino de Paris - pe care tata a trebuit firește să "mi le arate" și mie - ci mai mult pentru a primi pe "Pierrot" (cu numele de familie ce se citește la fel și pe deandoselele) la Ambassada noastră recent înființată și cumpărată de la un vechi nobil francez și a-l pune pe Guță să-i primească simultan pe d-nii specialiști ai Q.d'Orsayului -

Alexis Leger și Bargeton - ca să le explice cum de nu le vorbi-
se înainte cu ocazia vizitei sale pariziene oficiale despre cea
de la "Munich": aceștia nesupărându-se prea mult că Londra fu-
sese prevenită dacă nu și consultată prima, întrucât de vreo
douăzeci de anișori încoace se obișnuiseră din ce în ce a fi
socotiți chiar și de aliații lor directi, care nu erau decât
indirecti pentru Anglia, a juca partitura victoriei cele de a doua
și nici nu vor avea ineleganța să pretindă că nu fuseseră și ei
"consultați în prealabil". Fratele meu, care era atunci de peste
un an la Londra și avea deja multe relații extrem de bine infor-
mate, avea să-mi confirme impresia, dobândită la aflarea "masacru-
lui de la Jilava" - care precum se știe avusese loc nu acolo ci
prin strângulare în autodub-ntr-una din numeroasele sale scrisori
ale corespondenței noastre permanente politice, că toată montarea
vizitei la Führrer i se părea cusută cu ață de Manchester respective
bătută-n ținte de la Sheffield, iar când va veni în vara 39 să
stea la noi în vizită, la Geneva, vom ajunge să conchidem coborin-
du-ne informațiile că Voia Carol lucrase-n perfectă colaborare
cu Whitehall în interesul comun al celor două Coroane și e ca să
nu zicem, cum ar spune atât legionarii cât și comuniștii, ca un
agent britanic, ceea ce ar însemna să simplificăm în mod comod dar
inexact datele și situațiile cu mult mai complexe - a făcut o
treabă pe care în momentul acela nici I.S. n-ar fi putut-o îndepli-
ni mai curățel și satisfăcător. Gios însă n-a știut ori n-a putut
sau nu a găsit necesar să-mi destăinuiască nimic din toate acestea,
ci mi-a prezentat acolul bavarez, sau mai exact linia dreaptă ce
putea fi ocrotită cum fusese la venire, ca o abilă inițiativă
voevodală destinată să atenueze efectul celorlalte două vizite,
chiar cu acel avantaj conferit ultimului vorbitor de a ști ce
au spus protoșii înainte și a putea deci face punctul ca cel din
urmă orator, să-l asigure pe acesta că nu se luate nici un
nou angajament, că despotul Valahiei ținea să fie și rămână neu-
tră, ba mai mult de aceea neutralitate care cântărea mai greu
pentru Germania decât o scrisoare de dragoste sentimentală cum
era tratatul nostru de prietenie cu francezii, care nu comporta
nici un fel de obligație practică, plus dezvoltarea temei mai
sus pomenite ce o va recita în toate gamele, amplificată și
inflorită prin variațiuni. În schimb, a recunoscut, nițel impru-
mutat, că Tonci n-avea nici un guturai, ci doar o preferință,
datorită unor sfaturi medicale regale preventive, pentru aerul
Alpilor bavarezi care să-l ferească tocmai de aneroizii capi-
talelor apusene, doctorul nevrind să-l expună la contagiunea

lor. Răspunsul se lăsase mult așteptat și în principiu și în fapt, data nefiind fixată încă nici la plecarea de la Curtea lui St. James, astfel încît se decisese a-l aștepta în cadrul primitor al Parisului unde crezuse că va putea sta mai mult, dar fusese chemat dintr-odată imperios să-și scurteze vizita oficială în citadela plăcerilor pentru a se prezenta de urgență la raport Cel mai puternic potentat al Europei ținuse să-i arate celui mai slab, ce-l trata de mult în vasa considerîndu-l prinț german, că-i făcea o cinste deosebită binevoind să accepte a-l primi și-l mai lăsase să aștepte ca să-l cheme deodată a sosi pe loc ca pe un subaltern, pe seama în virtutea tacticei în care elementul surpriză era menit să impresioneze și-ntimideze, atînguindu-și dealtminteri intrucîtva scopul deoarece Vodă plecase indispus, nervos, vexat de manierele oaspei și cu vizibile aprehensiuni, cu toate că venea de la Paris și Londra unde primirile neașteptat de călduroase îi insuflaseră o doză bună de încredere în sine și curaj.- Dealtfel, în a doua zi a invitației mele pariziene, tatăl meu era încă ferm convins că genialul său stă în va fi reușit să-l vrăjească și pe Sudetul zugrav de la Braunsau, despre care vîrstnicul Cancelar și Președinte General - Feldmarschall von Hindenburg întrebaseră odinioară pe secretarul său Meisner: "Was will denn schon von mir dieser hergelaufene Tschechoslowake?" (Ce mai tot vrea de la mine această haimea cehoslovacă?) Totuși nu-i prea plăcuse comunicatul D.N.B. laconic, rece, necurtenitor, martial și dur, prin care aflară că nu fusese primit la München cu alaiul convenit unui sevaran, ci ce un osarecare, în vîrf de dealului într-o cabană și nepoftit să stea nici peste noapte în țara oaspei. Dacă Gios ar fi putut bănuî cît de grăbit a fost domnul său falnic s-o șteargă din țara sa de obîrșie, nu s-ar fi indignat de scurtețea neprotoco-lară a celei de a treia lui vizite oficiale din acel an și tot odată ultima regală ce avea s-o facă-n zbuciumată și viață. Dar cînd, în a treia mea zi de vizită la tătuc, acesta și-a deschis ziarul Le Matin după o cină "mirobalantă" la Fouquet's, o piesă bună la Michaudiere și un supeu clasic "Ches Maxim" dar cam tîrziu pentru vîrsta sa, ce să citească știri ce a făcut senzație chiar și la Paname, nu i-a mai fost poftă de al treilea cornuț, cald din alust foies cu unt topit, ci la trezit la telefon pe moșul Pavelescu pentru a-i cere mersul trenurilor și a-l întreba dacă el mai rămînea locului după vestea nemai pomenită ce o afla acum din gura sa. Eu i-am calmat pe amîndoi cu părerea că em

- 1041 -

preferabil a vedea de la Paris ce s-o mai întâmpla și a mai aștepta nițel până ce Bucureștii s-o calma. După o altă zi, simțindu-se jenat față de domnii de la "Surete" ce-l tot însoțeau f. discret dar perceptibil pentru amândoi, fiindcă se făcea că tot mincau întâmplător unde mincam și noi la mese aproape vecine făcându-se a nu ne observa, nu l-am mai putut reține să ia Arlbergul spre a se opri o zi - două la Meissel und Schedn ca să-i poată aduce stăpînului ecoul Vienei stîrnit de eveniment și astfel am plecat și eu acasă după patru în loc de șapte zile vesele, dar nu înainte de a mă fi putut convinge, prin intermediul părintesc mulțumită raporturilor lui excelente cu Guță, că acesta era tot atît de nelămurit ca el.-

Cînd l-am reîntîlnit, abia în sept. 40, în împrejurările descrise în paginile primului capitol al prezentei declarații, atît d-lui cît și adoptivul mi-au pictat tabloul întrevederii în vii culori și amănunte secundare, primul reproducînd viziunea Urdăresnu acoperitoare a umbrelor portretului stăpînului iar ultimul ceea ce văzuse fotografic din peisagiu, evitînd interpretarea subiectului fiindcă nu-l înțelegea nici el perfect, dar altfel decît îl judeca bătrînul pe care nu vroia să-l contrazică, lăsîndu-l să creadă ceea ce vroia. Cînd însuși fiul modelului mi-a conturat însă precis trăsăturile principale ale compoziției, fotografia moartă s-a transformat în film viu, colorat și cu-n relief atît de plastic încît am priceput nu numai jocul aparent al actelor, ci și enigma echivocului deslegabilă într-un singur sens.-

Carol se aștepta a fi primit la Munchen, așa cum și Legatia informase pe Tonci la ultima lor convorbire telefonică înainte de a se sui în tren la granița beleză, pentru ca sosirea-n Reich să fie dintr-o țară neutră și nu de la dușman. În cursul dimineții, cînd ocupații trenului regal încă dormeau, ruta i-a fost deviată spre Berchtesgaden pe o linie secundară de rocadă fără preavizarea șefului acestuia, astfel încît la deșteptare Vodă și suita sa au luat cunoștință că Fîhrerul îi aștepta la reședința sa alpestră de pe muntele magic al conelor evului mediu de unde privea "Lacul Regelui" și Episcopatul Cetății Sărăriilor, umînd să coboare la 9 fix la stația lui personală. Trenul n-avea firește peste hotare decît o pasă civilă, destul de numeroasă și selecționată pe sprinceană de Moruzov, dar trebuise la intrarea în Reich să primească o escortă mult mai importantă din Waffen.-S.S., ceea ce se soldase prin invazia disciplinată, tăcută, dar nu mai puțin indiscretă, intrusivă, demonstrativ impresionantă și

.///.

amenințător de aroganță, deci funciamente a unor vlăjgani triști de Kaltenbrunner unul și unul după aceeași înălțime și lățime milimetric depășitoare ale celor regale cu două bune palme și de acea complexiune albinoasă septentrională ce aduce a dog regal danez, ce se urcase ră liniștit după un plan "dinsainte stabilit" și vădit calculat întru timorarea musafirilor, fără nici o invitație prealabilă, în mai toate vagoanele cam cîte unu-n dreptul fiecărui geam și tuturor acceselor normale, ca și cum ar fi vrut să împiedice sau respective să pregătească autodefensări sau de ale involuntare. Berchtesgaden: ceață, bură și sub ele un batalion de hanoverieni, jucînd după talii, eliminați în rînduri multe lungi și dese, chiar atît de impenetrabil îndesate încît n-ai fi putut să te strecoari pătrunzînd printre ele întrucît ascundeau peronul majestuoasei gărișoare particulare ticsindu-i fiecare centimetru pătrat, cu excepția cordiașelor înguste de-a lungul trenului încadrat ca și cînd ar fi fost capturat și prizonier și a celui de eșire către clădirea gării bordat și al de aceleași ziduri umane reci, mute, imobile, rigide, inexpresive dar ostile, între care, postate ca plutoane cele două plutoane uniformizate și greu decorate ai comandanților Reichului, cel al guvernului partinic și celălalt al ambelor armate - S.S. și Wehrmacht - îngustau gura coridorului la capătul covrului descinderii, ca Scylla și Carybdis, înghesuind, sufocînd, dominînd și copleșindu-l pe bietul nostru Ulysse regățean pe care Goering îl salută fără vorbe, iar Baldur, von Schirach și generalul von Kleist îl flancară pentru a trece, nu în revistă rîndurile, ci între ele prezentînd armele silențios ca stafiile pînă la trecerea prin sala albă centrală a clădirii, umplută idem de cămăși brune cu crucea-ncîrligată neagră pe banderole albe, către platforma largă de lespezi sure lucioase din fața ei unde o companie a regimentului de gardă al trupelor regulate, de vînători alpini, i-a dat onorul pentru care nu s-au oprit ci au coborît suita de trepte largi către șirul duzinei de Mercedes-Benzuri cu compresor, lungi, negre și închise și toate absolut identice, într-unul de la centrul căroră, iar nu acelu din frunte, Carol a fost poștit a lua loc cu Goering, tot firul mașinilor umplîndu-se concomitent și plecînd la țanc și mici interstiții în sunetele lui Horst Wesel Lied, fără imnul regal și Deutschland uber Alles nici defilare sau vre-o altă formă de paradă statică de stilul Parteitagului de la Nürnberg. În drum către Obersalsberg pe o autostradă de-a dreptul imperială și netedă ca o masă de biliard, cu accelerat rapid viteza gonind după cîteva min. cu 130 în vîntul

asurzitor al sirenei compresorului pus ca să urce pantele din ce în ce mai accentuate, fără pierdere de iuteală, întrucât erau așteptate și la vila Evei Braun la secunda din minutul fixat pentru sosirea nesupusului regisor german balcanic, așa că n-a fost chip de conversație multă, Goering întrebând din politete cum fusese călătoria iar Carol, vrînd să-nțeleagă că vorbea de vizite, i-a răspuns că era f. mulțumit și cînd au dat pe munte de zona omătului proaspăt și de o ninsoare fină ce le bătea în geam iar în virajele scurte ale urcușului din ce în ce mai greu vehiculele mastodonte și-au încetinit goana nebună, au fost schimbate cîteva fraze fără nicio legătură cu scopul călătirii vest europene a celui așteptat pe muntele magic la o oră atît de matinală pentru vizitele obișnuite chiar în lumea modestă a muritorilor de rînd, ci despre condițiile atmosferice și clima acestei regiuni muntoase în comparație cu cea de la Sinaia, locuințele preferate ale celor doi șefi de state aflîndu-se la cam aceeași altitudine, faptul că ambele masive ajunseseră sărace în vînat din cauza turismului, Goering exprimîndu-și preferința pentru pădurea de șes în care-și instalase reședința și unde cerbii mișunau în jurul ei, întrebînd de rezultatul boncănitu-lui regal al anului, dînd pe al său cu o aluzie la superioritatea cervideelor carpatine din care încă nu vînase și regretînd că musafirul nu se va putea bucura de vederea frumoasă de pe vîrfurile de munte, cînd au ajuns către sfîrșitul drumului, din cauza ceții de la poalele lui. Primiți au fost de statele majore ale armatelor Reichului, înșirate la intrarea vilei mari, nepretențioase ca aspect, în stilul clasic al caselor țărănești din Alpii Bavariei, iar în holul simpatic al acestora unde ardea un foc de lemne rășinoase într-un mare cămin deschis, de către stat majorul personal al Führe-rului, azi prezidat de Rudolf Hess și printre care se aflau Goebbels, Hjelmar, Schacht, Bormann și baronul von Papen, astfel încît în orice caz Voică nu se puteau plînge de a nu fi primit de absolut toate figurile marcante ale conducerii partidului, guvernului și forțelor armate ale Marelui Reich german. Incăperea este destul de mare pentru ca să nu fi părut strîmtoară de afluența celor circa treizeci de ocupanți ai celorlalte 11 automobile din care coborîseră numai 6 romîni, 3 civili și 3 militari (M.C.R. Ernest Urdareanu, M.V. al R. Anton de Mocsonyi, Sambelanul M.S. Const. de Flondor, S.C.M. Gen. Ilasievici și doi din cei trei A.R., căci prin rulment unul trebuia să stea zilnic la reședința regală, în acel caz trenul regal). Primul afront făcut R-ului Romîniei a fost acela de a-l

face să aștepte cu toată lumea cinci minute încheiate pînă ce a fost introdus cu suite lui și numai membrii guvernului plus șefii M.St.M. în marele salon al vilei în care se aflau suite, garda de corp și secretarul Cancelarului includînd serviciul interpretilor în cap cu cel personal, Ministrul Schmidt, care au fost cu toții prezentați musafirului regal și suitei lui de către baronul von Dornberg (vechi cunoscut al M.S.), șeful acestui straniu și absolut neuzitat protocol, care făcuse prezentările în ordinea de recădere și în hol, așteptîndu-se și acum alte cîteva minute spre alinierea tuturor prezenților înaintea de intrarea lui Adolf Hitler în uniforme sa de caporal de infanterie la ceasul zece fix. Acesta s-a îndreptat spre Carol care nu s-a urnit din loc, cum îl rugase Dornberg pentru ca gestul apropierei să fie reciproc, așteptînd însă ca Hitler să-i întindă mîna, ceea ce a făcut, cu surîsul său basedowic al ochilor bulbucăți, urîndu-i cu voce tare banul benit în Reich.- Apoi, după ciudatul protocol nazist cuasi revoluționar-democratic, suitea regală i-a fost la rîndul ei prezentată integral necurtenitorului oaspe, în timp ce acela care era însoțit de ea stătea să privească cum unul după altul se-nclina mai mult sau mai puțin aplecat față de moșicul parvenit la dictatura primei puteri militare europene și care-l primea atît de prost pe el, singurul Hohenzolern care-și păstrase tronul și devenise recent șeful incontestat al ambelor ramuri ale aceleiași dinastii ce pretindea de secole înfrîntatea față de toate celelalte și aspira la dominația tuturor Statelor de pe globul pămîntesc. Nu s-a mai stat de vorbă, căci în tăcerea generală Führerul l-a poftit numai pe musafirul regal să-l urmeze în saloanelor său, făcînd însă un semn lui Dornberg care i-a invitat pe Goering, Himmler, Ribbentrop, Generalul Blomberg, Schacht și Hess să-l urmeze. Carol a făcut la rîndul său semne lui Ernest, Tonci și Ilasievici să-l însoțească, dar Dornberg, văzînd gestul și mișcarea, s-a interpus explicînd aproape pe șoptite M.S. "că se dorea să se vorbească numai cu R.R.", la care Vodă a protestat în nemțeasca sa fluentă, destul de tare pentru ca Hitler să-l audă, că atunci nici el nu dorea să vorbească decît cu Führerul. Acesta s-a făcut să nu auză protestul, poftindu-l înc-o dată cu un surîs mai galeș să-l precede în camera de unde sosise, indicîndu-i cu mișcarea caracteristică a arătătorului lung al mîinii stînge ușa deschisă acum de două gărzi de corp. Regele îmbufnat și-a repetat direct păsul la care Adolf n-a răspuns, dar în schimb Goering, înțelegînd dificultatea, se apropiase propunînd ambilor șefi de state să-l invite să participe la discuție și

pe dl. von Mocsorny. Carol a înțeles că lovitura era îndreptată contra lui Urdăreanu, dușmanul nr.1 al legionarilor, spunând lui Goering că ținea tocmai că acesta să asiste, putându-se lipsi cel mult de general intrucît nu-l însoțise nici la celelalte două vizite în calitate de stat-majorist ci în cea a postului pur reprezentativ ce-l ocupa la C.R. Tot Goering și nu Hitler, care nu intervenise cu nici o vorbă dar se uita convingător la mnaștir cu aerul de a-l ruga a nu insita, i-a șoptit sub nasul lui Ernest care, cam înroșit la față de cînd pricepuse cazul, ne-nfipsese obraznic chiar lîngă S., că Fûhrerul nu i-ar putea vorbi în prezența acestuia, rugîndu-l cu o inflecțiune călduroasă-n voce a nu se formaliza "deoarece întrevăderea Fûhrerului cu R.R. va fi de o importanță covârșitoare pentru ambele state și popoare". Tonci făcu atunci stăpînului un semn cu ochii în sensul de a accepta dorința oaspetelui, la care Carol le-a spus pe romînește celorlalți doi că atunci cînd va fi cazul îl va chema și însoțit de Tonci iar Hitler de Goering tîspatru s-au îndreptat spre salonașul adiacent urmați de ceilalți cinci în ordinea citată sus. Această încăpăre și ea destul de mare intrucît formează exact pătratul lățimii marelui salon, de circa opt metri, era corect numită salonaș deoarece n-avea deloc aparența unei biblioteci, unui fumuar sau birou masculin, ci acel al unui "living-room" tipic englezesc cu multe mari fotolii pătrate și edinci, dispuse în complectarea celor șase canapele, de trei ori cit ele, plasate spate la spate în față și pe cele două laturi ale unui imens cămin în care ardeau bușteni uscați cu flăcări mari, tot mobilierul fiind tapișat cu "chintz" (creton lucios) jumătate cu fundalul "Bordeaux" iar cealaltă de culoarea șviterului, dar acelaș desen de nuferi albi și de culorile iversate ale fundalelor, doar frunzele fiind toate verzi dar de două nuanțe degradate spre a se conforma culorilor, iar între instalații stăteau masive joase în "Renaissance" necioplite rustice și pe ele boluri largi de Nymphenburg minunate pline de flori din serele cîmpiei bavareze, toată mobila fiind așezată pe un imens covor pătrat aproape de dimensiunea camerei, gros și mișos, trandafiriu, alb, galben și versuculori pastel deschis - vizibil nou și de factură saxono-sileziară în imitație și cu desenul celor de Smyrna, iar în acel colț al camerei e și acel al-vîlci, între ferestrele cu vederile celebre azi învăluite-n negră albă, se afla

un Bechstein negru de concert cu două taburete alterabile acoperite tot cu chintz, pe cînd în colțul opus era instalația de pick-up-radio, o mobilă în nuc masiv lustruit avînd ca pîreche dulăpiorul întredeschis al discotecii (pe care Tonci l-a și inspectat găsind înrește tot Wagner-ul cîntat de orchestra de la Bayreuth dirijată de Furtwangler!) și în celelalte două colțuri, de partea căminului din centrul zidului interior, la înălțimea capului erau șintuite etajere de colț cioplite și lăcuite în fildes cu trei rafturi pline de cărți multi-culore și moderne, deasupra stînd, reliefîndu-se pe culcarea "ou de rață" a zidurilor pînă la plafonul de lemn panelet și lăcuit tot în fildes, ca o colecție mică, bune figurine de porțelanuri germane, în timp ce sub etajere ca și jur împrejurul camerei, la aceeași înălțime joasă, atîrnau cunoscutele gravuri colorate bevareze reprezentînd peisagiile celebre și picturale ale munților, castelelor în vîrf de deal și lacurilor romantice: totul de gust perfect și f. puțin germanic, vila fiind - cum se știe - mobilată de cea dintre acele două surori gemene, fete de lord, care trăise cîțiva ani cu Hitler și era declarată de el prototipul frumuseții rasei albe germanice nordice, pe vremea cînd I.S. încercase a pune astfel mîna pe el.

Adolf s-a așezat vis-a-vis de Carol în colțul canapelei de lîngă foc, cu fața către salonul mare, Goering lîngă Carol, iar Tonci invitat de Fûhrer lîngă el, în spatele cărui pe canapeaua alipită Himmler s-a instelat fără să fi fost poftit, iar ceilalți patru pe canapeaua și fotoliile închizînd semicercul privind spre șemineu. Fără nici o introducere, Hitler a deschis convorbirea articulînd destinct și apăsător fiecare cuvînt: "A sosit în sfîrșit momentul ca să vorbim deschis. Europei azi nu seamănă deloc cu cea de la Versailles. De la "Machtergreifung" (dobîndirea puterii) partidul național-socialist a transformat Germania, făcînd dintr-o republică învinsă un nou "al III-lea Imperiu" care a început să fie și va sfîrși prin a fi stot învingător. A denunțat clauzele militare ale trat.din Versailles. Apoi a recupat și remilitarizat zona rhenană, fără a cere nimănui voia și călcînd efectiv în picioare dictatul mîrșav de la Versailles; Saarul n-a ezitat să voteze cu o majoritate copleșitoare alipirea la Vaterland; alte provincii apusene germane (Alsacia, Lorena, Eupen și Malmady) așteptată cu nerăbdare să fie și ele eliberate de juguri strpine; Austria germană a primit cu cel mai mare entuziasm realipirea la marea masă a poporului de același sînge al țărilor

Afintului Imperiu Roman de națiune germanică de care a fost separată spre nenorocirea ei timp de mai bine de trei veacuri și nici o forță din lume nu va putea împiedica celelalte regiuni locuite de un mileniu de către nemți adevărați să se alipească una după cealaltă de cel de al III-lea Reich pe drumul său de biruință a celor care au căutat și cauză zadarnic să-i conteste poziția de primă Putere pe continentul european iar poporului german, cel mai viteaz, harnic și capabil din lume, rolul de frunte printre marile națiuni creatoare de cultură și de progrese al civilizației umane. Trebuie să fii nebun ca să încerci a te opune acestei realități și a separa, a încâtușa, a infomete, a înjosi și umili un popor de 80 milioane din care fiecare îns face cât 2,3,4 și pînă la 10 inși de alte neamuri europene, fără a mai vorbi de popoarele și triburile de rasă galbenă, brună și neagră; iar cei ce vor rămîne, orbiți de ură, invidia și prostia lor, incapabili să priceapă neputința de a înscălvi pe germani sau a-i face să dispară de pe suprafața pămîntului, vor fi striviți ca niște furnici sub talpa elefantului, căci de această dată tot natul teutonic știe pentru ce trăiește, muncește și luptă și nici un neam nu se va mai găsi să creadă în promisiuni mincinoase ca acele ale lui Wilson și a depune armele înainte de a fi biruit pe dușmanii săi de totdeauna. Românii sînt o națiune tînă, bravă, talentată și dornică de progres, iar ceea ce s-a realizat în România de trei sferturi de veac încoace, de cînd s-a descătusat de lanțurile otomane, a fost în cea mai mare parte opera dinastiei germane și a cărturarilor, inginerilor și meseriașilor pe care aceasta i-a chemat în ajutorul ei pentru a civiliza și desvolta țara și a ridica și educa poporul care au fost cutropite, exploatate și sărăcite de aproape o jumătate de mileniu de către un stăpîn asiatic necruțător și barbar. Dacă s-a întîmplat că în războiul mondial Germania a fost silită și nu din vine ei să ducă lupte grele pentru a învinge micul Regat român și a-l ocupa cu prețul multor sacrificii spre a-i impune din cauza Austro-Ungariei și alături de ea tratatul oneros de la Buftea, aceasta se datorise numai faptului că românii stăgaseră pe austrieci deci implicit pe aliații lor germani cu care n-aveau nimic de împărțit și o făcuseră spre a-și putea realiza unitatea națională. - Nemții n-aveau nici atunci și nu au astăzi de puțin eoum o ură sau ranchină contra românilor fiindcă le-au fost dușmani, înțelegînd perfect legitimitatea cauzei pentru care trebuiseră să se alie-

ture Antantei și nici un neamș n-are de gînd să conteste dreptul romînilor asupra teritoriului Romîniei Mari. Azi situația se schimbă însă radical dacă romîni nu înțeleg că interesul de a păstra unitatea națională și integritatea țării lor îi obligă a se alia cu Germania, căci nu le pot fi garantate efectiv decît de ea. Ziua de azi este o dată de importanță istorică pentru toți romîni fiindcă le poate aduce siguranța totală de a stăpîni pe milenii țara lor, dacă vor accepta alianța germană ce li se oferă, așa cum poate să le producă înfrîngerea, împărțirea și cutropirea Patriei de către toți vecinii care fiecare rîvnește la o parte din teritoriul Romîniei Mari. Intr-adevăr, nici Grecia și Turcia nici Jugoslavia și încă mai puțin Cehoslovacia nu pot opri pe bolșevici să invadeze și anexeze Romînia, dacă Reichul ar avea interesul a-i lăsa s-o facă, iar garanțiile franco-britanice valorează mai puțin decît tratatul caduc de la Versailles. Franța este preocupată exclusiv de securitatea ei pentru asigurarea căreia a cheltuit trei bugete construind fortificații pe care Reichul nu se gîndește a le atacat vor rămîne pe veci nefolosite, drept mărturie a greșelii istorice ce o comit în zilele de astăzi niște guverne ce se schimbă de cîteva ori pe an și sînt compuse de persoane prea puțin preocupate de adevăratele interese ale Imperiului francez pe care-l vor pierde dacă vor continua să ducă aceeași politică negativă. Anglia, nu a fost, nu este și nu va fi niciodată interesată de soarta continentului căruia nu-i aparține mai cu seamă de cînt și-a creiat Imperiul peste mări, iar puținul interes ce-l acordă Europei constă numai în dorința de a o împiedica să fie unită și prea puternică față de ea, în special în domeniul industrial, comercial și maritim, iar în acest scop va continua pînă la urmă să așeze Puterile continentale una contra alteia. Nu are nici măcar un corp de armată și totuși persistă în a garanta fruntariile unor statulețe situate la trei mii de km. îndepărtare de ea contra unor mari Puteri cu un potențial militar de sute de ori mai mare decît al ei. - Dealtminteri ea nici nu se gîndește a pierde un regiment britanic pentru a-și pune la nevoie garanția în aplicare, ci contează tot numai pe armata franceză care nu mai vrea să lupte decît în spatele unor munș de beton și exclusiv pentru apărarea propriului teritoriu. Reichul, în schimb, poate și vrea să spere Romînia contra amenințării tot mai mari a Sovietelor - cea de a dona putere militară europeană și a treia din lume după japonezi. Atunci cînd Puterile centrale au

depus armele, amăgite de oglindirea unei păci drepte și din cauza defecțiunii Austriei - compoziție statală hibridă și anacronică în care elementul german era în prea mare minoritate și n-a știut să facă reformele din timp și să-și pună ordine în casă, condusă cum era de un octogenar ramolit, slab toată viața lui și influențat de o nobilime reacționară, micapă și degenerată de bogăție, huzur și plăceri - acele ale Antantei nu s-au gândit să-i cheme și pe ruși la masa verde, după ce aceștia pierduseră milioane de soldați în încercarea lor zadarnică de a ocupa Viena și Berlinul, conduși și ei de un slăbănog, bigot și fricos care nu-și cunoscuse interesul și a lucrat doar în acel al francmasoneriilor pariziană și londoneză, fiindcă n-aveau nevoie de un partener în plus la înărtirea prăzii și pentru că-i convenea d-lui Lloyd George ca bolșevicii "să fiarbă în propria lor zeamă"; dar acum, de când Germania s-a ridicat din nou, renăscută din propria-i cenuse, mai puternică decât oricând, rupând lanțurile încătușării și gata să pornească la lupta dreaptă pentru a-și crea locul la soare ce i se cuvine, d-nii de la Downing Street și Quai d'Orsay și cei din clubul lor de la Geneva au descoperit nevoia de a-i accepta pe bolșevici ca membru în consiliul societății lor falimentare, ca s-o salveze scoțându-le din nou castaniile din foc. Oare, rominii adăvărați, nu din aceeași educați în școlile și cafenelele pariziene și contaminați de ideologia iudaică a lojei Marelui Orient, ca avocații Măia Take Ionescu și Titulescu și alții de teapa lor, nu-și dau seama ce-nseamnă pentru ei pătrunderea hoardelor asiatice prin coridorul cehoslovac până-n inima Europei, la Praga care a ajuns cea de a doua Moscova? Unde rusul a pus piciorul nu mai crește iarba multă vreme: micile principate române au avut adeseori în istoria lor ocazia să constate acest lucru și să știe că de acolo unde rusul a intrat, nu mai vrea să iasă, iar cei dintre români care nu și-au uitat istoria contemporană, trebuie să-și amintească cum numai grație protecției acordate de Wilhelm rudei sale, domnitorului Carol, Bismarck l-a forțat pe Gorgheacov cu riscul ruperii Conferinței de la Berlin să evacueze Principatul român, dând ordinul de mobilizare armatei Prusiei și acei români care nu erau copii în 1917 nu cred să fi uitat cum armata rusă, în loc să dea celei române ajutorul făgăduit, s-a revoltat și a refuzat să lupte contra dușmanului comun, dar a încercat să răstoarne guvernul de la Iași ca să pună mina pe Moldova la care și acum Sovietele râvnesc spre a se compensa pentru pierderea Basarabiei, la care nu vor renunța

nici cînd, cum și dl. Titulescu a avut prilejul să-nvețe de la prietenul său "Genosse Litvinoff". Militarii germani sînt mai în măsură să cunoască dintre toți străinii rușilor potențialul lor militar. Armata roșie poate să mobilizeze în cîteva zile efective echivalente cu toată populația Romîniei Mari! Bugetele sovietice oficiale și secrete au prevăzut de douăzeci de ani proporția cea mai mare, față de acele ale tuturor celorlalte state, în cheltuieli pentru înarmarea și înzestrarea armatei și dacă Europa va aștepta încă stîția ani cu arma ruginită-n pod, dar chiar și la picior, pînă cînd URSS va judeca momentul oportun pentru a desăvîrși opera sa de subminare a rezistenței naționale contra desagregării comuniste prin propaganda oficială și subversivă ce o face cu succes în toate țările din lume care nu s-au trezit pentru a urma exemplul Germaniei, Italiei și Spaniei, tăvălucul armatei roșii va ajunge pînă la coasta Atlanticului și atunci lorzii și kongresmenii vor putea să-și bată capul mult și bine pentru a găsi mijloacele de a recuceri Eurasia din ghiarele nihilistilor mujici conduși tot de o mafie de evrei care trag sforile în spatele secretarilor comitetelor centrale. Nici un popor în afară de cel german nu poate salva Europa și, în ultima analiză, toate continentele de pericolul înșfăcării lor de către hidra comunistă și cîmpirii de către dominația barbară asiatică, a celei mai cumplite terori ce a înregistrat-o vre-odată istoria omenirii. Ori Romînia, Polonia, statele baltice și scandinave sînt primele vizate și amenințate de acel tăvăluc, ce nu va mai putea fi oprit odată ce va fi pornit în drum către Apus. Lupta nu poate fi cîștigată defensiv ci numai ofensiv și înainte ca mașina lui să fie gata de plecare, iar ofensiva preventivă nu poate porni de la Berlin, la circa două mii de km. de granițele URSS, iar Reichul nu-și poate permite să aștepte pînă cînd bolșevicii vor fi ajuns să-nghită Balcanii și centrul Europei. Momentul a sosit ca Romînia să priceapă această situație și să acționeze în consecință. Pe cînd alianța ei veche cu Antanta implică astăzi și acea cu Sovietele și prin urmare o expune bolșevicilor îndată ce va fi silită să accepte colaborarea militară cu acestea și intrarea armatei roșii pe teritoriul ei, acea cu Germania și ferește efectiv și nu prin vorbe goale și zdrențe de hîrtie de singurul pericol pentru integritatea, independența și chiar existența ei, căci nici politica externă nici cea internă ale celui de al III-lea Reich nu prezintă nici un fel de primejdie pentru acestea. Germania nu are nimic de revendicat de la romîni: ea nu le cere decît prietenia, o alianță sinceră, efectivă, practică.

Filă de certificare

Prezentul dosar conține un
număr de 348 file,
plus I = 349 file opis
și a fost verificat de Iacov Gabriel
DATA 07 06 2010